BIBLIA

NYEVO TESHTAMENTO

ÚJSZÖVETSÉG

BIBLIA
NYEVO TESHTAMENTO
ÚJSZÖVETSÉG

Fordította: Vesho-Farkas Zoltán

AZ ÚJSZÖVETSÉG KÖNYVEI

Evangélium Máté szerint (Mt)
Evangélium Márk szerint (Mk)
Evangélium Lukács szerint (Lk)
Evangélium János szerint (Jn)
Az Apostolok cselekedetei (Csel)
A Rómaiaknak írt levél (Róm)
Első levél a korintusiaknak (1 Kor)
Második levél a korintusiaknak (2 Kor)
Levél a galatáknak (Gal)
Levél az efezusiaknak (Ef)
Levél a filippieknek (Fil)
Levél a kolosszeieknek (Kol)
Első levél a tesszalonikieknek (1 Tessz)
Második levél a tesszalonikieknek (2 Tessz)
Első levél Timóteusnak (1 Tim)
Második levél Timóteusnak (2 Tim)
Levél Títusznak (Tít)
Levél Filemonnak (Filem)
Levél a zsidóknak (Zsid)
Jakab levele (Jak)
Péter első levele (1 Pét)
Péter második levele (2 Pét)
János első levele (1 Ján)
János második levele (2 Ján)
János harmadik levele (3 Ján)
Júdás levele (Júd)
János jelenései (Jel)

Az ószövetségi idézetek helyének megjelölésénél használt rövidítés:
G a görög szöveg (Hetvenes fordítás) szerint
Egyéb rövidítések:
k következő vers(ek)
p párhuzamos hely(ek)
v. vers(ek)

LE NYEVE TESHTAMENTOSKE HERTIJI

Evangeliumo kathar o Mate (Mt)
Evangeliumo kathar o Mark (Mk)
Evangeliumo kathar o Lukach (Lk)
Evangeliumo kathar o Janosh (Jn)
Le Aposhtolenge trabi (Trabi)
Le Romaivonge iskirisardo lil (Rom)
Angluno lil kaj le korintushicka (1 Kor)
Dujto lil kaj le korintushicka (2 Kor)
Lil le galatange (Gal)
Lil le efezushenge (Ef)
Lil kaj le filippivura (Fil)
Lil le kolossenge (Kol)
Angluno lil kaj le tessalonikicka (1 Tess)
Dujto lil kaj le tessalonikicka (2 Tess)
Angluno lil le Timoteusheske (1 Tim)
Dujto lil le Timoteusheske (2 Tim)
Lil le Tituseske (Tit)
Lil le Filemoneske (Filem)
Lil le biboldenge (Bib)
Jakabesko lil (Jak)
Peteresko angluno lil (1 Pet)
Peteresko dujto lil (2 Pet)
Janoshesko angluno lil (1 Jan)
Janoshesko dujto lil (2 Jan)
Janoshesko trito lil (3 Jan)
Judashesko lil (Jud)
Janosheske viziovura (Viz)

r. - rig	o. - oldal
d. - dikh	l. - lásd
a. Kr. - angla Kristo	Kr. e. - Krisztus előtt
p. Kr. - pala Kristo	Kr. u. - Krisztus után
av. - avluno	k. - következő
par. - paralelo	p - párhuzamos
kot - kotor	f. - fejezet
p. - poema	v. - vers
m. - masla	pl. - például
shb. - shelbersh	sz. - század
dk. - dikh kethane	vö. - vesd. össze
hebr. - hebraizmo	hebr. - hebraizmus

Tartalomjegyzék

EVANGELIUMO KATHAR O MATE 6
ANGLEHISTORIMATA: 1,2-2,23 6
LE JEZUSHESKE TRABANGE ANGLIMATA; 3,1-4,11 8
LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI; 4,12- 18, 35 9
LE JEZUSHESKE TRABI ANDE JUDEA HAJ ANDO JERUZHALEMO: 19,1-25,46 ..27
LE JEZUSHESKE DUKHA HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 26,1-28,20 36
LE MARKOSKO EVANGELIUMO 41
LE JEZUSHESKE BUTYANGE ANGLE LASHARIMATA: 1, 1-13 41
LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI 1,14-8,26 41
ANDO JERUZHALEMO INGERDO DROM: 8,27-10,52....50
LE JEZUSHESKE PALUNE DYESA ANDO JERUZHALEMO: 11,1-13,37 54
LE JEZUSHESKE DUKHA HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 14,1-16,20 57
LE LUKACHESKO EVANGELIUMO 62
ANGLARDI VORBA: 1,1-4 62
E ANGLARDI PECIPIJA: 1,5-2,52 62
LE JEZUSHESKE BUTYAKE ANGLIMATA: 3,1-4,13....66
LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI: 4,14-9,50 67
ANDO JERUZHALEMO INGERDO DROM: 9,51-19,27....77
LE PALUNE DYESA ANDO JERUZHALEMO: 19,28- 21,38....89
LE JEZUSHESKO DUKHARDYIPE HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 22,1 – 24,53 .93
LE JANOSHESKO EVANGELIUMO 98
ANGLARDI VORBA: 1,1-18 98
LE JEZUSHESKE PINZHARDE TRABI: 1,19-12,50 98
O JEZUSH DEL PESKI PALUNI VORBA PESKE SITYARDENGE: 13,1-17,26 114
LE JEZUSHESKO LUVUDYISARIPE: 18,1-20,29 118
PALUNI VORBA: 20,30-31....122
LE EVANGELIUMESKO AVRIBULHARIPE: 21,1-25 122
LE APOSHTOLENGE TRABI 124
ANGLARDI VORBA 1,1-3 124
E JERUZHALEMICKO EKLEZHIA: 1,4-8,3 124
E JUDICKO HAJ E SAMARICKO EKLEZHIA: 8,4-12,23 132
LE MANUSHENGE HAJ LE POPULARONGI EKLEZHIA: 13,1-28,31 138
LIL LE ROMAIVONGE 158
ADRESIPE** HAJ DROBOVJIPE**: 1,1-7 158
LE MANUSHENGO MUNTOSARIPE: 1,18-8,39 158

LE IZRAELESKO PALUNO SLOBODISARIPE: 9,1-11,36 165
LE PATYAMNEGO TRAJO: 12,1-15,13 168
ANGLUNO LIL KAJ LE KORINTUSHICKA 172
DUJTO LIL KAJ LE KORINTUSHICKA 184
LIL KAJ LE GALATA 193
LIL LE EFEZUSHENGE 198
Lil KAJ LE FILIPPIVURA 203
LIL LE KOLOSSENGE 206
ANGLUNO LIL KAJ LE TESSALONIKICKA 209
DUJTO LIL KAJ LE TESSALONIKICKA 212
ANGLUNO LIL LE TIMOTEUSHESKE 214
DUJTO LIL LE TIMOTEUSHESKE 218
LIL LE TITUSESKE 221
LIL LE FILEMONESKE 222
LIL LE BIBOLDENGE 223
LE KATOLICKE LILA 235
LE JAKABESKO LIL 235
LE PETERESKO ANGLUNO LIL 238
LE PETERESKO DUJTO LIL 243
LE JANOSHESKO ANGLUNO LIL 245
LE JANOSHESKO DUJTO LIL 249
LE JANOSHESKO TRITO LIL 249
LE JUDASHESKO LIL 250
LE JANOSHESKE VIZIOVURA** 252
LIL LE EFTA EKLEZHIANGE: 1,9-3,22 252
LE EFTA ANDYELA HAJ LE EFTA FANFARA: 6,1-11,19 256
LE SHATANOSKO MARIPE LE DEVLESKE POPULARENCA: 12,1–14,5 260
O KRISARIPE: 14,6-20,15 261
LE DEVLESKO NYEVO THEM: 21,1-22,5 266
RITKÁN ELŐFORDULÓ VAGY NYELVÚJÍTÁSI SZAVAK
UNYIVAR PHENDE HAJ SHIBNYEVJARDE ALAVA 269

EVANGELIUMO KATHAR O MATE

ANGLEHISTORIMATA: 1,2-2,23

1 **Le Jezusheski familiakokasht** **1** Le Jezush Kristoske familiako skundo, kon le Davidesko, le
Abrahameske shavesko shavoj.

2 O Abraham kerdas le Izhakos; o Izhak kerdas le Jakobos; o Jakob pale kerdas le Judas haj
kadaleske phralen; **3** o Juda kerdas le Fareses haj le Zaratos kathar e Tamara; o Fares kerdas le
Ezrontos; o Ezron pale kerdas le Aramos; **4** o Aram kerdas le Aminadabos; o Aminadab kerdas le
Nahsones; o Nahson kerdas le Salmontes; **5** o Salmon kerdas le Booztes kathar e Rahab; o Booz
kerdas le Obedes kathar e Rut; Obed kerdas le Jesses; o Jesse pale kerdas le David krajes.

6 O David kerdas le Shalamones kathar le Uriasheski romnyi, **7** o Shalamon kerdas le Roboamos;
o Roboam kerdas le Abiates; o Abia kerdas le Asatos; **8** o Asa kerdas le Jozafatos; o Jozafat kerdas
le Joramos; o Joram kerdas le Ozijas; **9** o Ozijas kerdas le Jotamos; o Jotam kerdas Achazes; Achaz
kerdas le Hiskijas; **10** o Hiskija kerdas le Manasses; o Manasse kerdas le Amones; o Amon kerdas le
Jozijas; **11** o Jozija pale kerdas le Joakinos haj leske phralen kana perdal geline te beshen ande
Babilonia.

12 Pala Babiloniako perdal zhape o Joakin kerdas le Shalatieles; o Shalatiel kerdas le
Zerubbabeles; **13** o Zerubbabel kerdas le Abiudes; o Abiud kerdas le Eljakimos; o Eljakim kerdas le
Azores; **14** o Azor kerdas le Sadokos; o Sadok kerdas le Akimos; o Akim kerdas le Eliudos; **15** o Eliud
kerdas le Eleazares; o Eleazar kerdas le Mattanos; o Mattan kerdas le Jakobos; **16** o Jakob pale kerdas
le Jozhefes. Voj sas lako rom la Marijake, kastar arakhadyilas o Jezush, kas Kristoske anavaren.

17 Sa o intrego generaciovo apol kathar o Abraham zhikaj o David deshushtar generaciovo si;
kathar o David zhikaj e Babilonicko perdal zhape deshushtar generaciovo si; haj kathar e Babilonicko
perdal zhape zhikaj o Kristo deshushtar generaciovo si.

Le Jezushesko arakhadyipe **18** Le Jezush Kristosko arakhadyipe pale kade sas:

Leski dej e Marija ande angrustya sas le Jozhefesa. Ba so majanglal kethane shaj colaxardinesas,
avri zhanglyilas, ke ande peski utera** kathar o Sunto Duho xutyilivardyilas.

19 O Jozhef pale, lako rom, ke chacho manush sas, chi kamlas ande viaca te anel la, anda kado
kodo gindisardas avri, ke ande pacha, tala tajna** bishavela la. **20** Kana kadal boldelas ande pesko
ilo, aketa, le Rajesko andyelo** ande lesko suno sikadyilas leske haj kade das duma: „Jozhef,
Davidesko shavo, na dara tute te les tya romnya, la Marija, ke so ande late xutyilivardyilas, kathar o
Sunto Duho si. **21** Shaves anla pe luma, haj o Jezush anav desa leske, ke voj muntusarela peske
popularos** kathar lenge bezexa."

22 Sa kado pale anda kodo pecisardyilas, andre te pherdyol le Rajeski vorba, so le profetanca
phenavardas: **23** *"Aketa, e sunto ande peski utera xutyilivardyol haj shaves anla pe luma, haj lesko
anav Emmanueleske anavarena"* **{Iz 7,14}**. Kado kodo sikavel: Amencaj o Del.

24 O Jozhef pale opre ushtyilas anda pesko suno, haj kade kerdas, sar so le Rajesko andyelo
vladisardas leske. Peste las peska romnya, **25** ba chi pinzhardas la, zhikaj chi andas pe luma le shaves;
haj o Jezush anav das leske.

2 **Le khamorienticka platnika den e patyiv** **1** Kana ande Herodesh krajeske dyesa o Jezush arakhadyilas ande Judeako Betlehemo, aketa, pa khamorienteski rig platnika aviline ando Jeruzhalemo, **2** haj pushline: „Kaj si le biboldengo akanak arakhadyilino kraj? Ke dikhlam lesko cherhaj pe khamorienteski rig, haj avilam te luvudyisaras leske.” **3** Kana o Herodesh kraj ashundas kado, bi pachipe xutyildas les, haj lesa kethanes sa le intregone Jeruzhalemos. **4** Pala kodo kethane akharadas sa le popularoske intregone angrashajen haj iskiritoren, haj pushelas lendar, ke kaj trubuj te arakhadyol o Kristo. **5** Kodal kado phende leske: „Ande Judaicko Betlehemo, ke kade si iskirime kathar e profeta:

6 »Haj tu Betlehem, Judeaki phuv,
chi sar chi san maj cini mashkar
Judeake krajicka forura,
ke anda tute barola o kraj,
kon malyari avla mure popularoske,
le Izraeleske«” **{Mik 5,1-3; 2 Sham 5,2}.**

7 Atunchi o Herodesh ande tajna peste akharadas le platnikonen, haj mishto avri pushlas lendar, ke kana sikadyilas opre o cherhaj. **8** 8 Pala kodo bishaldas len ando Betlehemo kadale vorbenca: „Zhantar, haj pushen chachikanes pa shavoro, haj kana rakhline les, zhanavaren kodo manca, ke vime te shaj zhav leste haj te dav e patyiv angla leste.”

9 Kodal pale kana aba ashundine le krajes, gelinetar. Haj aketa, o cherhaj so kaj khamorienteski rig dikhline, angla lende nakhelas, pala kodo kana kothe reslas kaj o than, opral pa leste tordyilas, kaj o cino shavoro sas. **10** Kana le cherhajes dikhline, zurales opre losshajline. **11** Pala kodo andre geline ando kher. Dikhline le cine shavores peska dasa, la Marijasa, haj pe phuv burdosajlines luvudyinas angla leste. Pala kodo opre puterdine penge avuciange kutiji haj dimata imbisardine** opre leske, somnakaj, dhunimo**, haj mirha. **12** Ba ke ande penge sune somno line, ke tena zhan palpale kaj o Herodesh, kade pe kaver droma geline palpale ande penge thema.

Nashlipe ando Edyiptomo **13** Pala soste von gelinetar, aketa, le Rajesko andyelo sikadyilas le Jozhefeske ande lesko suno haj kade das duma: „Ushtyi opre, le pasha tute le shavores haj leska da, haj sidyar ando Edyiptomo! Ash kothe, zhikaj me duma chi do tuke! Ke o Herodesh rodela le cine shavores, te mudarel les.”

14 Pe kado voj opre ushtyilas, ratyi pashapeste las le shavores haj leska da, haj gelastar ando Edyiptomo. **15** Kothe sas zhikaj le Herodeshesko meripe, ke andre te pherdyol le Rajeski vorba, so pa profeta perdal phendas:

”Anda Edyiptomo akhardom avri mure shaves” **{Oz 11,1}**

Le betlehemicka shavorengo mudaripe **16** Atunchi o Herodesh, kana dikhlas, ke avrikhelde les le platnika, zurales opre xolyardyilas, haj peske manushen bishaldines, mudaradas sa le intregone cine shaven ando Betlehemo haj kothe krujal sa ande cine gava zhikathar duj bersh haj maj ternen, kaj kodi vrama so avri zhanglas kathar le platnika. **17** Kade andre pherdyilas o alav**, so o Jeremiash profeta phendas:

18 *»Glaso ashundyol ande Rama,*
baro rovjipe haj cipipe;
e Rachel rovjarel peske shaven,
haj chi kamel te pachardyol,
ke najle aba« **{Jer 31,15}**

Palpale avlipe anda Edyiptomo **19** Kana o Herodesh mulas, aketa, le Rajesko andyelo sikadyilas le Jozhefeske ande lesko suno ando Edyiptomo **20** haj kade das duma: „Ushtyi opre le pasha tute le cine shavores haj leska da, haj zha pe Izraeleski phuv. Ke muline kodal, kon kamline te len le shavoresko trajo.” **21** Voj opre ushtyilas, pasha peste las le cine shavores haj kodaleska da, haj andre gelas pe Izraeleski phuv. **22** Ke ashundas, ke o Arkelaus krajilpe ande Judea pala pesko dad, pala Herodesh,

daralas kothe te zhal. Ke palasoste ande pesko suno somno las, gelastar pe Galileake phuva. 23 Kana kothe reslas andekh Nazaret anavesko foro maladas vatra, ke kade andre te pherdyon, so le profeta phendine: „Nazaretickoneske anavarena les.”

LE JEZUSHESKE TRABANGE ANGLIMATA; 3,1-4,11

3 **Bolari Janosh** 1 Ande kodal dyesa sikadyilas o Bolari Janosh, haj viacarelas** ande Judeaki pusta:

2 *”Bolden tume karing o Del, ke pashardyilas le rajosko them.”*
3 *Voj si, pa kaste o Izajash profeta vorbil:*
”Ande pusta cipisardeski vorba:
»*Lasharen le Rajesko drom, keren vorta lesko drom«”* **{Iz 40,3}**.

4 Le Janosheske anda dromedareski postila** sas leske gada, haj morchuno brichinari pe lesko mashkar, lesko xamasko pale shashka sas haj veshesko adyvin. 5 Atunchi avri gelas leste o Jeruzhalem, e intrego Judea haj le Jordaneske intrega gava. 6 Boldas len ando Jordanesko ab, haj avri phende penge bezexa.

7 Kana pale dikhlas, ke mashkar le farizana haj mashkar le Sadduceusha but zhene aven, opre te len o bolipe, kado phendas lenge: „Viperange falura! Kon sityardas tumen te nashentar angla avlimaski xolyi? 8 Upajin** apol karing o Del boldipesko chacho frukto**. 9 Haj na gindisaren, ke kodo shaj phenen ande tumende: »O Abraham si amaro dad«. Ke phenav tumenge, ke vi anda kadal barr zhanel o Del le Abrahamoske shavoren te kerel. 10 O tover aba pe kashtengi rikita** si. Ke sakone kashtes, savo chi upajil lasho frukto, avri shinen, haj pe jag shuden. 11 Me pajesa bolav tumen, te boldentume karing o Del, ba kon pala mande avel, maj zuraloj mandar; chi leske sandala chi som dosta te phiravav. Voj Sunto Duhosa haj jagasa bolela tumen. 12 Leski rispisardi** lapata aba ande lesko vast si, haj uzharela peski mal; kethane kidela peske dyiva ando sino, e plevija pale bi mudarda jagasa phabarela.”

Le Jezushesko bolaripe 13 Atunchi o Jezush avilastar anda Galilea pasha o Jordano kaj o Janosh, ke kodo te bolel les. 14 Ba o Janosh palpale kamlas te inkrel les: „Mange trubujas te bolardyuvav tutar, haj tu aves mande?” 15 Ba o Jezush kado phendas leske palpale: „Muk akanak kado, ke kade perelpe te keras sako chacharipe.” Atunchi muklaspe leske. 16 Pala soste o Jezush bolardyilas, sigo opre avilas anda paji, haj aketa, o cheri puterdyilas leske, haj dikhlas le Devlesko Duho, sar gulumbos tele te muklyolpe haj pe leste huraldas. 17 Haj aketa, jekh glaso ashundyilas anda cheri: „Kadoj muro kamado shavo, ande kaste pherdyol muri voja” **{Iz 42,1}**.

4 **Le Jezushesko zumavjipe** 1 Atunchi o duho ingerdas le Jezushes ande pusta, avri te zumavel les o beng. 2 Pala soste shtarvardesh dyes haj shtarvardesh ratya postyisardas, palunes apol bokhajlas. 3 Kothe avilas leste o zumavari haj kado phendas leske: „Le Devlesko Shavo te san, phen kado, ke kadal barr te kerdyon manreske.” 4 Ba voj kado phendas leske palpale: „Iskirime si:

»*Na feri manresa trajil o manush,*
ba sakone alavesa,
so anda Devlesko muj ashundyol«” **{DKris 8,3}**.

5 Atunchi pesa ingerdas les o beng ando sunto foro, kothe tordyardas les pe khangerako uchipe, 6 haj kodo phendas leske: „Le Devlesko shavo te san, xuttyi tele atunchi! Ke iskirime si:

»Peske andyelonge vladisardas anda tute;
pe penge vast inkrena tut,
ande barr tena malaves tye punre«” **{Salm 91,11-12}**

7 O Jezush kado phendas leske: „Vi kodo iskirime si: *»Na zumav le Rajes, tye Devles«*” **{DKris 6,16}**.

8 Pala kodo pesa ingerdas les o beng pekh zurales ucho plaj. Sikadas leske sa la lumake intregone
themen haj kodalengo barvalipe 9 pala kodo kado phendas leske: „Kadal sa tuke do, kana changa
dines man luvudyisa**„ 10 O Jezush kado phendas leske palpale: „Zhatar mandar, Satanona! Ke
iskirime si:

»Tye Rajes, tye Devles kam,
haj numa leske slugisar«" **{DKris 5,9 6,13}.**

11 Atunchi mukhlas les o beng, haj aketa, andyela avile leste haj sluginas leske.

LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI; 4,12- 18, 35

O Jezush lel te sityarel ande Galilea 12 Kana o Jezush ashundas, ke le Janoshes ande robija
phandadine, palpale gelas ande Galilea. 13 Mukhlas le Nazaretesko foro, gelastar ando Kafarnaumo
te beshel, so pasha mara** pashjolas, ande Zebulon haj Naftaliske granica, 14 ke andre te pherdyol
so o Izajash profeta phendas:

15 *"Zebuloneski haj Naftaleski phuv,*
la marako drom, pala o Jordano,
*le murtikanongi** Galilea;*
16 *o popularo, so ando tunyariko beshelas,*
baro fimlalipe dikhlas,
haj kon ande merimasko them haj ushajinipe beshenas;
fimlalipe zorisardas pe lende" **{Iz 8,23; 9,1}.**

17 Atunchi las majanglal te phenel haj te viacarel o Jezush majanglal: „Boldentume karing o Del,
ke pashardyilas le rajosko them."

Le anglune sityardengo akharipe 18 Kana nakhlastar pasha Galileicko mara, dikhlas duje phralen:
le Shimones kas Petereske akharenas, haj le Andrashes leske phrales, kana xudro** shudenas ande
mara; ke mashara sas von. 19 Kodo phendas lenge: „Aven pala mande, haj me le manushenge
masharenge kerav tumen!" 20 Kodal pale sigo mukhline penge xudren, haj geline pala leste.

21 Kana kothar maj dur gelas, dikhlas kaver duje phralen: le Jakabos le Zebedeusheske shaves,
haj leske phrales le Janoshes kon peske dadesa le Zebedeushesa beshenas ando bero**, haj
nyevjarenas penge xudren. Haj vi len akhardas. 22 Kodal pale ande kodo minuto kothe mukhline
penge xudra haj dades haj geline pala leste.

Le anglune sityarimata 23 O Jezush pala kado andre phirdas e intrego Galilea, sityarelas ande lengi
zhinagogi, haj viacarelas la themaki losshani viaca, haj sastyardas sako nasvalipe haj bida mashkar
le manusha. 24 Bari viaca kerdyilas les ande intrego Siria, haj kothe ingerdine leste sa kodalen, kon
nasules sas, saven nasvalimata bake dukha azbanas, kathar le beng pizdinen, bare sherengiren
paralizanen**, voj pale sastyardas len. 25 But manusha zhanas pala leste anda Galilea, anda
Deshforura, anda Jeruzhalemo, anda Judea haj vi pa Jordaneski kaver rig.

5 Le Plajeski Vorbimata; sityaripe pa Devlesko them 1 Kana dikhlas le manushengo butipe opre
gelas po plaj. Tele beshlas, leske sityarde kothe aviline leste, 2 voj pale pe vorbimata puterdas pesko
muj haj kade sityarelas len:

Le oxto anandimata** 3 "Anandej ando duho chorre, ke lengoj le rajonge thema.
4 Anandej kon roven, ke von ushorimata lena.
5 Anandej le blindura, ke pe lende ashola e phuv.
6 Anandej kon bokhajven haj trushajven o chachipe, ke von andre pherdyimata resena.
7 Anandej le lashe, ke von lashimata resena.

8 Anandej le uzhe ilengire, ke von dikhena le Devles.
9 Anandej le pachake manusha, ke len le Devleske shavenge anavarena.
10 Anandej kas anda chachipe nashavena, ke lengoj le rajongo them.
11 Anande san kana marhin tumen haj nashaven tumen, haj xoxamnes sakofalo nasulimata phenen
pe tumende anda mande. 12 Losshan haj vojin tumen, ke tumaro potyinipe baroj ando rajo; ke kade
nashavenas vi le profetan, kon angla tumende sasle.

La phuvako lon, la lumako fimlalipe 13 Tume san la phuvako lon. Ba o lon bi svadaslo** kerdyola,
sosa londyarena les? Pe khancheste chi avla aba lasho majdur, kade avri shuden haj punresa
ushtyavena pe leste le manusha.
14 Tume sanle la lumako fimlalipe. Nashtig garaven o foro, so po plaj vazdine. 15 Chi phabardi na
anda kodo phabaren, ke pala kodo tala balalyi te shonla, ba pe phabardako inkritoro, te fimlal
sakoneske, kon ando kher si. 16 Kade te fimlal tumaro fimlalipe agla manusha, te dikhen penge lashe
kerde trabi, haj te luvudyin tumare Dades, kon ando rajo si.

E kris haj e profeta 17 Na gindisaren, ke anda kodo avilom, te nacharav le krisa bake le profetan;
na anda kodo avilom te nacharav len, ba anda kodo andre te pherdyarav len. 18 Ke Amen, phenav
tumenge: zhikaj chi nacholatar o cheri thaj e phuv, chi jekh i teleiskiripe haj chi jekh ramope chi
xasajvelatar anda kris, zhikaj sakofalo andre chi pherdyola. 19 Kon apol vi jekhes te mukela anda vi
majcine vladimata haj kade sityarla le manushen, kodales le majcineske anavarena ande rajosko
them; kon pale kerela les thaj kade sityarela, kodales bareske anavarena ande rajosko them.
20 Ke phenav tumenge: kana tumaro chachipe chi avla maj baro sar le iskiritorengire thaj
farizanengire, chi sar chi zhana andre ande rajosko them.

E xolyi haj e pacharimata 21 Ashundine, ke kado phendine le dulmutanenge: »Na mudar; kon pale
mudarel, phirel leske o krisaripe« {Avr 20,13} 22 Ba me kodo phenav tumenge, ke sakon kon xolyajvel
pe pesko phral, phirel leske o krisaripe. Varikon kodo te phenela peske phraleske: »Dile«, phirel
leske le anglune svatosko** krisaripe; kon pale kado phenel: »Chalade«, phirel leske la dyehennaki
jag. 23 Kana apol opre shos tyi dimata po oltaro, haj kothe ande tyi godyi serojpe, ke tye phrales
variso dukh si pe tute, 24 mukh kothe tyi dimata angla oltaro, haj majanglal zha thaj pachardyu avri
tye phralesa, haj numa atunchi zha haj shu po oltaro tyi dimata. 25 Le po lasho tye dushmanos sigo,
zhikaj lesa san po drom, dore tena del tut perdal tyo dushmano le krisareske, o krisari pale la krisake
slugaske, kodo pale ande robija te shudel tut. 26 Amen phenav tuke, chi sar na avesa avri kothar,
zhikaj chi potyinesa les avri zhikaj maj palune krecara.

Ansuripe opre phaglimata** 27 Ashundine, ke kado phendine le dulmutane: »*Na phag ansuripe!*«
{Avr 20,14} 28 Me pale kodo phenav tumenge, ke sa kodo, kon pe romnyi dikhel anda kodo, ke dorosarel
la, aba ansuripe phagel kodalesa ande pesko ilo. 29 Kana pale tyi chachi jakh marhil tut, shinla avri
haj shudeles tutar; ke maj mishtoj tuke jekh rig te xasajvel anda tyo trupo, sar tye intregone trupos pe
dyehenna te shuden. 30 Haj kana tyo chacho vast marhil tut, shinles tele haj shudeles tutar; ke maj
mishtoj tuke jekh rig te xasajvel anda tyo trupo, sar tyo intrego trupo pe dyehenna te resel.

O shindyipe 31 Vi kodo phendine: »*Kon bishalel peska romnya, te del la shindyimasko lil*« {DKris
24,1}. 32 Me pale kodo phenav tumenge, ke sa kodal kon bishalen penga romnya – o marhipe chi
inkerdyol kethe -, ansurimata phagavel lasa opre, haj kon bishalda zhulya lel romnyake, ansurimata
phagel.

E colax 33 Vi kodo ashundine, ke kodo phendine le dulmutanenge: »*Na colaxar xoxamnes, ba de
le Devleske, so colaxasa avri phendan!*« {Lev 19,12}. 34 Me pale kodo phenav tumenge, chi sar na
colaxaren; chi po cheri, *ke kodo le Devlesko krajipe si*, 35 *chi pe phuv, ke kodo pale leske punresko*

iskamin si {Iz 66,1}, chi po Jeruzhalemo, ke kodo *le bare krajesko foroj* {Salm 48,3}. 36 Chi pe tyo shero
na colaxar, ke chi tyo jekh bal chi zhanes te parnyares bake te kaljares. 37 T«avel tumari vorba: ova,
ova, na, na; so kathar kadal majbut si, kathar o nasul si.

O bladope** 38 Ashundine, ke kodo phendine: »*De jakh anda jakh haj de dand anda dand«* {Avr
21,24}. 39 Ba me kodo phenav tumenge: na bolden tumen karing o nasul, keren kado, kon malavel tut
pe tyi mosuraki chachi rig, bolde leske kothe vi e kaver rig. 40 Haj kon kamel te lel tutar tyo gad, de
leske perdal vi tyo zubuno; 41 haj kon kamel te ingrel tut zorasa pekh mija ushtyavjimata dur, zhatar
lesa vi pe dujende. 42 Kon mangel tutar, kodales de, haj kathar kodo kon unzhiles kamel te mangel
tutar, na bolde tut.

Le dushmanengo kamipe 43 Ashundine, ke kodo phendine: »*Kam tye dopashone vortakos* {Lev
19,18} haj rucisar tye dushmanos« 44 Me pale kodo phenav tumenge: Kamen tumare dushmanon, haj
rudyin anda tumare nashavara, 45 ke shave te aven tumare rajune Dadeske, ke voj opre ushtyavel
pesko dyes pe nasula haj lashe, haj brishind del chacheske haj nasuleske. 46 Ke kana numa kodalen
kamen, kon vi tumen kamen, so avla tumaro potyinipe? Apol le Financura** na zhikado keren? 47 Haj
kana feri tumare phralen den dyes, so baro keren? Apol le murtikana na zhikado keren? 48 Tume apol
aven federa**, sar tumaro rajuno Dad feder si.

6 **E dimata** 1 Len sama pe kodo, ke tumaro chachimo na angla manusha chacharen, bare te aven
angla lende, ke kade ch«avla tumen potyinipe kaj tumaro Dad, kon ando rajo si. 2 Kana apol des, na
zhanav avri sakonesa, sar le paxande** keren ande zhinagoga haj pe vujici, te luvudyisaren** len le
manusha. Amen, phenav tumenge: line pengo potyinipe.
3 Kana tu dimatipe keres, tena zhanel tyo stungo vast, ke so kerel o chacho, 4 tena zhanardyol avri
tyo dinipe; tyo Dad, kon dikhel tut garades, potyinla tuke.

O rudyipe: Amarodad 5 Kana pale rudyin, na keren kade, sar le paxande, saven faj ande zhinagoga
haj avral pe vujici tordyindos te rudyinpe, ke te shaj dikhen len le manusha. Amen, phenav tumenge:
line pengo potyinipe. 6 Tu, kana rudyis, zha andre ande tyi soba, phandav andre tyo vudar, haj kade
rudyin kaj tyo Dad, kon dikhel tut garades; atunchi tyo Dad, kon ando garadyipe si, potyinla tuke.
7 Ando rudyipe pale na vorbin anda khanchimata, sar le murtikana, kon kade gindin, ke anda penge
but vorbimata ashundyipe rakhena. 8 Na cirden apol pe lende; ke tumaro Dad zhanel, ke so trubuj
tumen, zhimajanglal inke mangenas les.

9 Anda kado kade rudyin:
Amaro Dad, kon san ando rajo,
te suntosardyol tyo anav;
10 te aveltar tyiro them;
te kerdyolpe tyiro kamipe,
sar ando rajo, kade vi pe phuv.
11 Amaro sako dyesesko manro
de amenge adyes;
12 haj jertisar amare bezexa,
sar vi ame jertisaras
kodalenge, kon amenge bezexaren;
13 haj na inger amen ande zumavjimata;
ba slobodisar amen kathar o Nasul.

14 Ke te jertina le manushenge lenge doshimata, vi tumenge jertila tumaro rajuno Dad. 15 Ba tena
jertina le manushenge, chi tumaro Dad chi jertila tumare dosha.

O postyipe 16 Kana postyin, na sikaven pe tumari mosura briga, sar le paxande. Ke von xoxamni
mosura sikaven, ke pe lengo postyipe le manusha bari te dikhen. Amen, phenav tumenge: von aba
line pengo potyinipe. 17 Tu, kana postyis, makh tyo shero, tyi mosura pale thov. 18 Tena dikhen le
manusha, ke postyis, feri tyo Dad, kon ando garadyipe si; haj tyo Dad, kon dikhel ando garadyipe,
potyinela tuke.

Le xoxamne haj le chache avuciji** 19 Na kiden kethane tumenge avuciji pe phuv, kaj kira haj e
vrama xalle, kaj le chor andre phagen haj choren. 20 Kiden tumenge kethane avuciji ando rajo, kaj
chi kir haj chi vrama chi nacharel, haj kaj chor chi phagen andre haj chi choren. 21 Ke kaj tyi avucija
si, kothe avla vi tyo ilo.
22 Le truposko fimlalipe e jakh si. Kana apol tye jakha lashej, tyo intrego trupo fimlalo avla, 23 ba
kana tye jakha nasulaj, tyo intrego trupo tunyariko avla. Kana pale o fimlalipe, so ande tute si,
tunyarikipe si, kabor avla atunchi o tunyarikipe!
24 Khonyik nashtig slugil duje rajeske: ke vaj rucil le jekhes, le kaveres pale kamel, bake patyivil
le jekhes, le kaveres pale tele dikhel. Nashtig slugisaren je-kharsa le Devleske haj vi le mammoneske.

Le bidi haj o visvarimo** 25 Anda kado kodo phenav tumenge: Na daraven tumaro trajo, ke so te
xan, haj chi tumare trupos, ke ande soste te uraven tumen. Naj maj but o trajo kathar o xamasko, o
trupo pale kathar le gada? 26 Dikhen le chereske chiriklyan: chi beshaven, chi kosin, chi ande sinura
chi kiden ande jekh, haj tumaro rajuno Dad xaxavel len. Chi sanle zurales maj but kathar kadal?
27 Kon si mashkar tumende, kon peske daramnimatasa zhanel peske trajoski vrama te lunzharel vi
jekhe kujesa? 28 Haj anda gada sostar khinyaren tumen? Dikhen le malyange liliomon, ke sar baron:
chi khinyarenpe haj chi xuven; 29 haj vi kade, phenav tumenge: inke chi o Shalamon nas kade opre
urado ande pesko maj baro krajipe, sar jekh mashkar kadal. 30 Kana pale le malyangi char, so adyes
si, haj tehara ande bov shudena, o Del kade opre uravel, sodivar majfeder tumen, cerra patyamne?
31 Na daran apol haj na phenen: »So te xas«, bake: »So te pas«, bake: »Ande soste te uravas amen?«
32 Ke kadalen le murtikana roden. Ke zhanel tumaro rajuno Dad, ke sa kadal trubuj tumenge. 33 Tume
roden majanglal le Devlesko them haj kodalesko chachipe, haj sa kado lena pasha leste. 34 Na daran
apol anda tehara: ke e tehara maj darala anda peste. Dostaj le dyeseske peski bida.

7 **O krisaripe** 1 Na krisaren, tena krisarentar tumen. 2 Ke soski krisasa tume krisaren, kasavasa
krisarena vi tumen, haj sodenca tume vazaren**, kattyenca vazarena vi tumenge palpale. 3 Sostar
dikhes e pansliga** ande tye phraleske jakha, kana ande tyire jakha pale chi les sama o berando**?
4 Bake sar shaj phenes tye phraleske: mukh te lav avri anda tye jakha e pansliga, kana aketa, o berando
kothej ande tyire jakha? 5 Paxande! Shude avri majanglal anda tyire jakha o berando, atunchi dikhesa,
te shaj les avri e pansliga anda tye phraleske jakha!

Le sunci butya 6 Na den le sunci butya le zhuklenge, haj tumare bisora na shuden angla bale, tena
ushtyaven pe lende penge punrenca, haj kana boldenpe, te mudaren tumen.
Patyape ando rudyimo 7 Mangen haj dena tumenge, roden haj rakhena, katnaren** o vudar haj
putrena kodo tumenge. 8 Ke sakon, kon mangel, lel, kon rodel, arakhel, haj kon o vudar katnarel
kodaleske avri putren kodo. 9 Bake kon si mashkar tumende, kon, kana lesko shavo manro mangel
lestar, barr del les? 10 Bake kana masho mangel, dore sap del les? 11 Apol tume, kon nasula sanle,
zhanen lashe dimata te den tumare shavorenge, sodivar majfeder dela tumaro Dad, kon ando rajo si,
lashe butya kodalen, kon mangen les?
Somnakune riti** 12 Sa kodo, so fajas tumen, te keren tumenge le manusha, keren kodol vi tume
lenge. Ke kado si e kris haj le profeciji.

O duj drom 13 Pa tang vudar zhan andre, ke bulhoj o vudar haj bulhoj o drom, savo ando meripe
ingrel, haj but zhene si, kon andre zhan pa leste. 14 Haj sosko tang si o vudar haj o drom, savo po
trajo ingrel, haj soske cerra zhene si, kon rakhenles!

Le xoxamne profeti 15 Ferin tume kathar le xoxamne profeti, save ande bakreski faca aven
tumende, andral pale turbatone** ruv si. 16 Pa lenge fruktura pinzharena len opre. Dore kiden pa
kanro drakh, bake pa churindi gular**? 17 Kade sako lasho kasht lasho frukto upajil, o nasul kasht
pale nasul frukto upajil. 18 O lasho kasht nashtig upajil nasul frukto, haj chi o nasul kasht nashtig
upajil lasho frukto. 19 Sakone kashtes, savo chi upajil lasho frukto, avri shinen haj pe jag shuden.
20 Apolal, pa lenge fruktura pinzharena opre len.
21 Na sakon, kon kodo phenel mange: »Raja, Raja!«, zhal andre ande rajosko them, numa kodo,
kon kerel mure Dadesko kamipe, kon ando rajo si. 22 But zhene phenena mange kodo dyes: »Raja,
Raja! Na ando tyiro anav profetisarasas, na ande tyiro anav nashavasas bengen, haj na ande tyiro
anav kerasas but chudimata?« 23 Atunchi maj avri pheno lenge: »Chikana pinzharos tumen.
Durutnisajven mandar tume, kon nasulimata kerdine!« **{Salm 6,9G}**

Po plaj kerdo kher 24 Ke sakon, kon ashunel mure akanutne vorbi haj kerdyimata kerla kodalen,
cirdel po godyaver manush, kon pesko kher po plaj kerdas. 25 Shindyolas o brishind, shordyolas o
paji, phurdenas le balvaja haj le khereske denas. Ba kodo chi phagerdyilas kethane, ke lesko fundo
po plaj shutine tele.
26 Sa kodal pale, kon ashunel mure akanutne vorbi, ba chi kerla kerdyimatange kodala, cirdel pe
kodo dilo manush, kon peske kheres po kishaj kerdas. 27 Shindyolas o brishind, shordyolas o paji,
phurdenas le balvaja haj le khereske denas. Kodo kethane phagerdyilas, haj baro sas lesko chorripe.

E Plajane Vorbimatake hatyarimata 28 Pecisajlas apol, ke kana o Jezush agurutnisardas kadal vorbi,
sa le manusha bari dikhenas pe lesko sityaripe, 29 ke kade sityarelas len, sar kas saktimo** siles, haj
na kade, sar le iskiritora.

Messhiashicka trabi: 8,1-9,34

8 **Le lepralesko sastyaripe** 1 Kana pale tele avilas pa plaj, but manusha avile pala leste.
2 Haj aketa, kothe avilas jekh lepralo, changa das angla leste, haj kodo phendas: „Raja, te kames,
shaj uzhares man!" 3 O Jezush avri lunzhardas pesko vast, leste reslas, haj kade das duma: „Kamav,
av uzho!" Pe kado kuko atunchi uzho kerdyilas kathar e lepra. 4 Atunchi o Jezush kodo phendas
leske: „Lesama, khanyikaske na vorbin pa kado, ba zha haj sikav tut le rashajeske **{Lev 13,49}** haj
inbisar** opre dimata, so o Mozesh vladisardas, po chacharipe lenge."

O Kafarnaumicko shelari 5 Kana pale andre gelas ando Kafarnaumo, kothe gelas leste jekh shelari,
haj mangelas les: 6 "Raja, muri sluga ande muro kher pashjol bi mishkisardes, haj zurales bare dukha
siles." 7 Kodo phendas leske: „Zhav haj sastyarav les." 8 Ba o shelari kade das palpale duma: „Raja,
chi som dosta, ke ande muro kher te aves, ba numa jekha vorbasa phen, haj sastyol muri sluga. 9 Ke
vi me tala saktimo inkerdo manush som, telalutne ketani slugin vi mange, haj kodo te pheno jekheske:
»Zha!«, zhaltar, bake le kavereske »Av«, kothe avel, mure slugaske pale: »Ker kado«, kerelles."
10 Kado ashundes o Jezush bari dikhlas, haj kado phendas le manushenge, kon lesa inkrenas:
„Amen, phenav tumenge: ando Izrael chi arakhlom kabor patyape khanyikaste. 11 Phenav tumenge:
But zhene avna pa oriento** haj pa okidento**, haj vatra malavena le Abrahamosa haj le Izhakosa
haj le Jakobosa ande rajosko them. 12 Le themeske shaven pale avri shudena ande avralutni
tunyarikimata. Avla kothe rovjipe haj dand kircipe!" 13 Pala kado o Jezush kade das duma kaj o
shelari: „Zha, haj t«avel kade, sar patyajlan." Haj sastyilas leski sluga ande kodo chaso.

Le Petereski sokrako sastyaripe 14 Kana pala kado o Jezush andre gelas ande Peteresko kher,
dikhelas, ke kodaleski sokra pashjol haj nasvali si. 15 Kaj lako vast reslas, pe soste mukhlas la o
nasvalipe. Opre ushtyilas haj opre slugisardas leske.

Le bengalenge haj le nasvalengo sastyaripe 16 Kana andre ratyilas, kothe andine leste bute bengale
manushen. Avri nashadas peska vorbasa le duhon, kodalen pale kas varisoske dukha sas, sastyardas,
17 ke kade andre te pherdyon, so o Izajash profeta phendas:

»*Voj amare slabimata pe peste las,*
haj amare nasvalimata phiravelas« **{Iz 53,4}**

Pala Jezush zhape 18 Kana dikhlas, ke soske but manusha len les krujal, kodo vladisardas te zhan
perdal pe kaver dolma**. 19 Atunchi kothe gelas leste jekh iskiritori, haj kodo phendas leske:
„Maistro, zhav pala tute, zhikaj feri zhas." 20 O Jezush kado phendas leske palpale: „Le hilpan sile
gropa, le chereske chiriklyan pale kujbo sile, ba le Manusheske Shaveske naj kaj tele te shol pesko
shero."
21 Mashkar leske sityarde jekh pale kado manglas lestar: „Raja, mukh mange majanglal te zhavtar,
haj te shaj praxosarav mure dades." 22 Ba o Jezush kodo phendas palpale leske: „Av pala mande,
mukh pe mule, te praxon penge mulen."

Le tufanesko tele pacharipe** 23 Kana andre hulyisardas ando bero**, kade kerdine vi leske
sityarde. 24 Haj aketa, kasavo baro tufano kerdyilas pe mara, ke ando bero andre marenas le
plemeni.** Voj pale sovelas. 25 Kothe aviline haj opre ushtyadine les: „Raja, muntusar amen, ke
xasajvas!" 26 Voj kodo phendas lenge: „Sostar sanle daramne, tume cine patyamne?" Pala kodo opre
tordyilas, duma das pe balvaja haj pe mara, haj baro pachipe kerdyilas. 27 Le manusha pale bari
dikhline haj kade denas duma: „Kon si kado, ke inke vi le balvaja haj vi e mara mukelpe leske?"

Le gadaricka bengalenge sastyarimata 28 Kana perdal resline pe kaver dolma, pe gadarenge
phuva, angla leste avile duj bengale. Anda murmuntura aviline avri, anda kado khonyik chi tromalas
pe kodo drom te phirel. 29 Haj kodal aketa, kade cipinas: „So grizha si amen tute, Devlesko Shavo?
Anda kodo avilan kathe, ke angla e vrama te dukhares amen?"
30 Dur lendar jekh balengo kethanipe sas pe mal. 31 Le beng mangenas les: „Avri te nashavesa
amen, bishal amen ande balengo kethanipe." 32 Kodo phendas lenge: „Zhantar." Kodal avri geline,
haj andre huraldine ande balende. Haj aketa, tele nashlas o intrego kethanipe, tele pa mal ande mara,
haj tasadyiline ando paji. 33 Le balara pale nashletar ando foro, haj ingerdine e viaca, ke so pelaspe
le bengalenca. 34 Haj aketa, o intrego foro avri avilas angla o Jezush. Kana dikhline les, mangenas
les, ke te zhaltar pe kaver phuva anda lengi granica.

9 **Jekhe paralizanesko sastyaripe** 1 Pala kado andre hulyilas andekh bero, perdal nakhlas pa mara,
haj gelastar ande pesko foro.
2 Atunchi aketa, kothe ingerdine leste jekhe nasvale paralizane manushes, kon pekh pato
pashjolas. Kana dikhlas lengo patyape o Jezush kado pendas le paralizaneske: „Patya, muro shavo!
Tye bezexa jertimata arakhline." 3 Pe kadal unyi zhene mashkar le iskiritora kade phenenas ande
pende: „Kado kushel." 4 O Jezush dikhelas lenge gindimata haj kade das duma: „Sostar gindin
nasulimata ande tumaro ilo? 5 Apol so si maj ushoro, kodo phendo: »Jertimata arakhline tye bezexa«,
bake kodo phendo: »Ushtyi opre haj phir«? 6 Haj apol te dikhen, ke le Manusheske Shaveske siles
saktimo pe phuv le bezeximata te jertisarel – haj atunchi kaj o paralizano boldaspe -: Ushtyi opre,
xutyil tyo pato, haj zha khere!" 7 Kodo opre ushtyilas, haj khere gelas. 8 Kana e butimata dikhlas
kado, dar xutyildas sakones, haj asharenas le Devles, kon kasavo baripe das le manushen.

Le Matevesko akharipe 9 Kana o Jezush majdur gelas kothar, dikhlas jekhe manushes, kon kaj o
vamo beshelas. Mate sas lesko anav. Duma das leste: „Av pala mande!” Kodo opre ushtyilas, haj
gelas pala leste.
10 Pecisardyilas apol, ke kana kaj e mesalya beshlas ando kher, but financura** haj bezexasle
aviline, haj kaj e mesalya beshline le Jezushesa haj leke sityardenca kethane. 11 Kado dikhlines le
farizana pushline leske sityarden: „Sostar xal tumaro Maistrovo financonca haj bezexaslenca?” 12 Voj
ashundas kado, haj kade das duma: „Na le sastenge trubuj o sastyari, ba le nasvalenge. 13 Zhantar haj
sityonla, ke so phenel kodo: »*Gracimata** kamav, haj na sarkafimo**«* {Oz 6,6}. Na le chachen avilom
te akharav, ba le bezexaslen.”

Pushlimata pa postyipe 14 Atunchi kothe aviline leste le Janosheske sityarde, haj pushline: „Sostar
si kodo, ke ame haj le farizana butivar postyisaras, tyire sityarde pale chi postyin?” 15 O Jezush kade
das vorba lenge: „Dore shaj kaldojpe** e xanamik butimata, zhikaj lenca si inke o piramno? Ba
avenatar kodal dyesa, kana ingrena lendar le piramnes, atunchi maj postyina. 16 Khonyik chi suvel
pe dulmutane gada nyevo poxtan, ke avri shindyol anda gada o poxtan haj o shindyipe inke majbaro
avla. 17 Chi nyevi mol chi shoren ande dulmutani morchune trasti, ke atunchi le trasti avri shindyona,
haj kade avri shordyol vi e mol, haj vi le trasti xalyonatar. E nyevi mol ande nyeve trasti shoren, kade
solduj ashola.”

Jekhe anglalutnareske shejako opre trajaripe haj jekh nasvaja romnyako sastyaripe 18 Zhikaj
kadala phenelas lenge, kothe avilas jekh anglalutnari, tele burdusajlas angla leste, haj kado phendas:
„Muri shej akanak mulas, ba av, shuv pe late tyo vast haj trajila.” 19 O Jezush opre ushtyilas haj zhalas
pala leste peske sityardenca.
20 Atunchi jekh romnyi, kon aba deshu duj bersh podyaki** nasvali sas, kothe gelas pala lesko
dumo, haj kaj leske gadengo agor reslas. 21 Kodo gindilas ande peste: „Kana numa kaj leske gada
resav, vi atunchi sastyuvav.” 22 O Jezush boldaspe, dikhlas la, haj kado phendas lake: „Patya muri
shej! Tyo patyape sastyardas tut.” Haj ande kodo chaso sastyilas e romnyi.
23 Kana o Jezush andre gelas ande anglalaresko kher, haj dikhlas le bashavaren, haj le bute
manushen, kade das duma: 24 ”Zhantar kathar! Chi mulas e cini shej, feri sovel.” Ba kodal
avriassajline les. 25 Kana avri bishaldine le bute manushen, voj andre gelas, xutyildas la shako vast,
haj e cini shej opre ushtyilas. 26 Kadalaki viaca avri zhanardyilas sa pe intrega gava.

Duje korrengo sastyaripe 27 Kana o Jezush majdur gelas kothar, duj korre zhanas pala leste haj
kade cipinas: „Zhutisar pamende, Davidesko shavo!” 28 Kana khere reslas, kothe geline leste le korre.
O Jezush pushlas lendar: „Patyan, ke zhanav kado te kerav?” Kodal kado phendine palpale leske:
„Ova, Raja!” 29 Pe kado voj kaj lenge jakha reslas, haj kade das duma: „Te avel tumenge kade sar
patyan.” 30 Atunchi puterdyilas lenge jakha. O Jezush pale zurales pe lende vladisardas: „Len sama,
khonyik tena zhanel avri!” 31 Ba von kana avri geline, ingerdine sa ande intrega gava e viaca.

Jekhe mutosko sastyaripe 32 Kana kadal gelinetar, aketa, kothe andine leste jekhe muto bengales.
33 Avri nashadas anda leste le benges, haj o muto duma das. E butimata bari dikhlas: „Chikana
pecisajlas inke kasavo ando Izrael!” 34 Le farizana pale kodo phendine: „Le majbare bengeske
zhutimatasa nashavel avri le bengen.”

Le aposhtolengo sityaripe: 9,35-11,1

O baro kosipe 35 O Jezush andre phirdas le intrega gava haj forura. Sityarelas ande lenge
zhinagogi, viacarelas la themako losshani viaca, haj sastyarelas sakono nasvalipe haj bida. 36 Kana
dikhlas le bute manushen, sunusardyilas pe lende lesko ilo, ke khine sas haj brigasle, kasave, sar le

bimalyareske bakra {Ez 34,5}. 37 Pe kado kade das duma kaj peske sityarde: „O kosipe but si, ba le
butyara cerraj. 38 Mangen le kosimaske Rajes, te bishalel butyara ando kosipe."

10 **Le deshudujengo avrialosaripe** 1 Pala kado peste akhardas peske deshuduje sityarden. Zor
daslen po biuzho duho, avri te nashaven kodalen, haj te sastyaren sako nasvalipe haj sako bida.
2 Le deshuduje aposhtolengo anav pale kadal si: o angluno Shimon, kas Petereske anavaren, haj
o Andrash, lesko phral, 3 Jakab, le Zebedeushesko shavo, haj lesko phral, o Janosh, o Filip haj o
Bertalan, o Tamash haj o financo Mate, o Jakab, le Alfeusesko shavo, o Tade, 4 o kanaanicko Shimon,
haj o ishkarioticko Judash, kon vi purrisardas les.

Vladimata pe bishaldengi rig** 5 Kadale deshudujen bishaldas o Jezush, haj vladisardas lenge:
„Kaj le murtikana inkerde droma na nakhen tele, haj ande samaritaniushengo foro na zhan andre!
6 Zhantar barem kaj Izrael kheresko xasajle bakre! 7 Zhan haj viacaren: »Pashardyilas le rajosko
them!« 8 Sastyaren nasvalen, haj trajaren opre le mulen, uzharen le lepralen, haj nashaven avri
bengen! Ive lineles, ive denles! 9 Tena avel tumen chi somnakaj, chi rup, haj chi xarkomasle love
ande tumaro brichinari, 10 chi dromeski trasta, chi duj gada, haj sandala, chi rolyi! Ke perelpe le
butyareske lesko potyinipe.
11 Kana andekh foro bake gav andre zhan, zhanen avri, ke kon si ande leste patyivalo, haj ashon
leste, zhikaj majdur chi zhan. 12 Kana andre ushtyaven ando kher, denles dyes! 13 Te si patyivalo o
kher, te hural pe leste tumari pacha; kana pale naj patyivalo, tumari pacha te hural palpale pe tumende.
14 Haj kana varikon chi astarel tumen, haj chi ashunel tumari vorba; zhantar avri anda kodo kher haj
anda kodo foro, haj maren tele vi o praho pa tumaro punro. 15 Amen, phenav tumenge: maj ushoro
zheja** avla la Sodomake haj Gomorake phuva pe krisarimako dyes, sar kodale foroske.

Opreakharipe po tromano patyape 16 Aketa, kade bishalav tumen, sar bakren mashkar le ruv. Aven
apol godyavera, sar le sap, haj jekhtune, sar le gulunbura. 17 Ba ferin tumen kathar le manusha! Ke
perdal den tumen le svatoske, haj ande penge zhinagogi marena tumen. 18 Kaj le prefektushura** haj
kaj penge kraja ingrena tumen anda mande, ke chacharipe te keren angla lende haj angla murtikana.
19 Kana pale perdal dena tumen, na daran anglunes, ke sar bake so te phenen. Ke davadyola tumenge
ande kodo chaso, ke so te phenen. 20 Ke apol, na tume sanle kon vorbin, ba tumare Dadesko Duho si
kodo, kon vorbil perdal pa tumende.
21 Atunchi po meripe dela o phral le phrales haj o dad peske shaves. Le shavora pe penge dada
haj deja dena, haj po meripe dena len. 22 Ruci avna angla sakoneste anda muro anav, ba kon avri
inkrel intregones, kodo muntusardyol. 23 Kana andekh foro nashavna tumen, nashentar ando kaver.
Ke Amen phenav tumenge: chi phirena sagutnes perdal le Izraeleske forura, zhikaj chi avelatar le
Manushesko Shavo.
24 Naj maj baro o sityardo kathar pesko Maistrovo, chi e sluga kathar pesko raj. 25 Dostaj le
sityardeske, kana kasavo avla, sar lesko Maistrovo, haj le slugaske, sar lesko raj. Kana le khereske
rajes Belzebuleske anavarenas, sodivar majfeder leske khereske manushen?
26 Na daran apol lendar! Ke khanchi naj garado, so avri na zhanardyolas, haj naj garadi butyi, so
avri na zhanardyolas. 27 So ando tunyariko phenav tumenge, phenenla vi dyese, haj so ando kan
phendines ashunen, pa kherengo opralutnipe viacaren. 28 Na daran kathar kodola, kon mudaren o
trupo, ba o duho chi zhanen te mudaren. Daran barem kathar kodo, kon vi o duho haj vi o trupo
zhanel te mudarel ande dyehenna. 29 Duje chiriklyan dore pekh krecari biknen? Haj chi jekh chi perel
pe phuv kade, ke tumaro Dad tena zhanelas pa lende.
30 Ba tumenge inke vi tumare bal ginade si pe tumaro shero. 31 Na daran apol, ke maj but sanle
tume kathar le chiriklya!
32 Sa kodal, kon chacharen man angla manusha, vi me chacharav len angla muro Dad, kon ando
rajo si. 33 Ba kodo kon asvikarel** man angla manusha, vi me asvikarav les angla muro Dad, kon
ando rajo si.

34 Na gindisaren, ke pacha avilom te anav pe phuv. Na anda kodo avilom, pacha te anav, bethar xanro. 35 Anda kodo avilom, ke mostar te tordyarav le manushes peske *dadesa*,

la sha la dejasa,
haj la bora la sokrasa;
36 *peske khereske nyamura avna le manusheske dushmana* {Mik 7,6}

37 Kon majfeder kamel peska da bake dades, najles grizha mande. Kon majfeder kamel peske shaves bake sheja, sar man, najles grizha mande. 38 Kon chi lel opre pesko trushul, haj ch«avel pala mande, najles grizha mande. 39 Kon arakhlas pesko trajo, xasarel kodo, haj kon xasardas pesko trajo, anda mande, rakhel voj kodo.

Potyinipe anda sityardengo andresvagaripe** 40 Kon andre svagarel tumen, man svagarel andre, haj kon man svagarel andre, kodo kodales svagarel andre, kon man bishaldas. 41 Kon andre svagarel je-khe profetas, ke profetaj, kodo le profetasko potyinipe lela. Kon andre svagarel jekhe chaches, ke chachoj, kodo le chachesko potyinipe lela. 42 Haj kon del, vi numa jekh taxtaj shudro paji jekheske mashkar kadal majcine, ke muro sityardo si, Amen, phenav tumenge: chi xasarel pesko potyinipe."

11 1 Pecisajlas apol, ke kana agorutnisardas o Jezush peske deshuduje sityardengo sityaripe, gelastar kothar, te viacarel haj te sityarel o alav** ande lenge forura.

Le alosarimaski vrama: 11,2-12,50

Le Bolare Janoshesko pushlipe 2 Kana o Janosh pa Kristoske trabi ashundas ande robija, bishaldas leste peske sityarden 3 haj pushlas lestar: „Tu san o Avlosardo bake kaveres te zhukaras?" 4 O Jezush kado phendas palpale lenge: „Zhan, ingren le Janosheske e viaca, so ashunen haj dikhen: 5 *Le korre dikhen*, le bange phiren, le leprale uzhosajven, le kashuke ashunen, le mule opretrajisajven, *le chorre* pale *viacaren o evangeliumo* {Iz 26,19; 29,18; 35,5-6 61,1}. 6 Anandoj**, kon chi kordolardyol** ande mande."

O Jezush pa Bolari Janosh 7 Kana kodal gelinetar, o Jezush kade las te vorbil le manushenge pa Janosh: „Sostar zhan avri, so kamen te dikhen ande pusta? Kathar balval phurdini trestija**? 8 Bake so kamline te dikhen, kana avri geline? Ande rajkane gada urade manushes? Aketa, kon rajkane gada phiraven, ande krajenge khera beshen. 9 Bake so kamen te dikhen, kana avri zhan? Profetas? Ova, phenav tumenge, vi kathar e profeta maj baro. 10 Voj si kodo, pa kaste iskirime si:

»*Aketa, bishalav mure legataros** angla tute*,
kon lasharela angla tute tyo drom« {Avr 23,20; Mal 3,1}.

11 Amen, phenav tumenge: mashkar kodal kas romnyi andas pe luma, naj maj baro, kathar o Bolari Janosh. Ba kon o majcino si ande rajosko them, kodo maj baroj lestar. 12 Le rajosko them zhikathar le Bolare Janosheski vrama zhikaj akanutni sila dukharel, haj le silakire len kodo pende. 13 Le sagutne profeti haj e kris zhikaj o Janosh pa kado profecisardas:** 14 Haj te kamen les te hatyaren: ova, voj si o Illesh, kon aveltar. 15 Kas si kan, te ashunel les.

16 Kaste te pasharav kadale generaciovos? Pe kodal shavora anen, kon ando foro beshen, cipen le majbutenge, 17 haj phenen:

»Bashadam tumenge, ba chi kheldine,
rovjimaski gilyi gilyabadam, ba chi rovenas.«

18 Ke avilastar o Janosh, chi xalas, haj chi pelas, haj kodo phendine: »Beng si les!« 19 Avilastar le Manushesko Shavo, xal thaj pel, haj kodo phenen: »Aketa, o bokshindo thaj matyakerno manush, le financongo haj le bezexaslengo vortakoj!« Ba o platnikipe peske kerdyimatasa chacharipe arakhel."

Krisaripe pe bipatyamne forura 20 Pala kodo le forura, ande save leske majbut chudimata
pecisajline, las tele te phenel, ke chi boldepe karing o Del: 21 "Jaj tuke, Korozain! Jaj tuke, Betsaida!
Ke e chudimata, so tumende pecisajline, ando Tirus haj Sidon te pecisajlinesas, aba dulmut patyanas,
ande gonekerde gada haj ushareste. 22 Ba phenav tumenge: Le Tiruses haj le Sidones, majbut zheja**
avlale pe krisako dyes, sar tumenge. 23 Haj tu, Kafarnaum! Dore *zhikaj o cheri vazdadyos? Tele*
hurasa ande telalutni luma! {Iz 14,13.15} Ke e chudimata, save tute pecisajline, ande Sodoma te
pecisardyilinesas, atunchi ashilinesas zhikaj kado dyes. 24 Ba phenav tumenge: la Sodomake phuvake
maj ushoro zheja avla pe krisarimasko dyes, sar tuke."

O Jezush luvudyisarel le Dades 25 Ande kodi vrama kade das duma o Jezush: „Ashtyilisarav tut
muro Dad, le rajosko haj la phuvako raj, ke garadan kadal angla platnika haj godyavera, haj avri
sikadan le cinenge. 26 Ova, muro Dad, kade fajlas kado tuke! 27 Sakofalo mange das perdal muro
Dad, haj khonyik chi pinzharel le dades, feri o Dad, haj chi le Dades chi pinzharel khonyik, feri o
shavo, haj kaske o shavo avri kamel te zhanavelles.

O ushoro pharipe 28 Aven mande savorazhene, kon khine sanle, haj pharimata phiraven, haj me
oprezurarav tumen. 29 Len pe tumende muro pharipe, haj sityon mandar, ke blindo som haj lashe
ilesko – haj pacha arakhen tumare duhoske {Jer 6,16}. 30 Ke muro pharipe gugloj haj ushoroj."

12 **Dyiv kidipe savatone** 1 Ande kodi vrama o Jezush mashkar beshavjimata nakhlas perdal. Haj
ke leske sityarde bokhale kerdyiline, linepe haj tele kidenas le dyiv haj xanas kodal. 2 Le farizana
dikhline kado haj kado phendine leske: „Aketa, tye sityarde kodo keren, so savatone naj slobodo te
keren." 3 Voj kodo phendas lenge palpale: „Chi ginade {1 Sham 21,2-7}, ke so kerdas o David, kana
bokhalo kerdyilas voj haj kon lesa sas? 4 Sar gelas andre ande Devlesko kher, haj xalas le avri shutine
manren, so nas slobodo leske te xal, haj chi kodalenge kon lesa sas, feri korkori le rashajenge? 5 Bake
chi ginade ande krisaki hertilya, ke savatone le rashaja ande khangeri xan le savatones, haj vi kade
bi bezexaslej? 6 Phenav tumenge: vi kathar e khangeri maj baro si kathe. 7 Te hatyardinesas, ke so
sikavel kado: »*Lashipo kamav haj na sarkafimo*« {Oz 6.6} , chi krisardinesas le bi bezexaslen. 8 Ke le
Manushesko Shavo raj si le savatoneske."

Le paralizanesko sastyaripe 9 Kana kothar majdur gelas, andre gelas ande lengi zhinagoga.
10 Aketa, sas kothe jekh manush kaske tele sas shutyilime lesko vast. Te shaj dosharen les, pushline
lestar: „Slobodo si savatone te sastyaren?" 11 Ba voj kado phendas lenge palpale: „Kon si mashkar
tumende kodo manush, kas jekh bakro si haj savatone andre perel andekh gropa, chi xutyilelles haj
chi cirdel avri kodales? 12 Haj apol sodenca majbut si o manush kathar o bakro! Slobodo si kade lasho
te keren savatone." 13 Pala kodo kade das duma kaj o manush: „Lunzhar avri tyo vast!" Kodo avri
lunzhardasles, haj sastyilas, kasavo sasto kerdyilas, sar o kaver. 14 Le farizana pale avri geline haj
linepe te vorbinpe pe leste, ke sar te xasaren les.

Jezush, le Devleski sluga 15 O Jezush zhanelas kado, anda kado gelastar kohar. But manusha
zhanas pala leste, haj voj savorazhenen sastyardas, 16 Ba vladisardas lenge zurales, tena phenen avri,
ke kon si voj, 17 andre te pherdyol o alav, so o Izajash profeta phendas:

18 *"Aketa, muri sluga, kas alosardom,*
muro kamado, ande kaste muro dyi pesko fajlipo araklas.
Pe leste dav muro Duho,
Haj voj kris viacarela le popularenge.
19 *Chi xalpe haj chi cipil,*
khonyik chi ashunel pe placcura lesko glaso.
20 *Le kole trestijas chi phagel kethane,*
o melcho so inke phabol chi mudarel tele,

*zhikaj po viktornope** chi ingrel la krisa.*
21 *Ande lesko anav sperantisaren** *le* populara {Iz 42,1-4}.

Le Jezushesko pestar-chacharipe 22 Atunchi kothe ingerdine leste jekhe korre haj mutone bengales. Voj sastyardas les, haj o muto dikhelas haj vorbilas. 23 E intrego butimata chudilaspe haj kade vorbilas: „Dore na kadoj le Davidesko shavo?" 24 Le farizana kana kado ashundine kado phendine: „Nashtig nashavel kado avri le bengen, feri le bengenge krajeske, le Belzebubeske zhutimatasa kethane."

25 Apol ke pinzharelas lenge gindimata, kade das duma lende: „Sakono them savo nasul kamel peske, merel, haj vi savo foro bake kher, savo nasul kamel peske, opre chi ashola. 26 Kana o shatano avri nashavel le shatanos, atunchi kodo nasul kamel peske, haj atunchi sar shaj asholas opre lesko them? 27 Kana me le Belzebubeske zhutimatasa nashavav avri le bengen, tumare shave kaske zhutimatasa nashaven len avri? Kade von avna tumare krisara. 28 Ba kana me le Devleske duhoske zhutimatasa nashav avri le bengen, atunchi reslas tumende le Devlesko them. 29 Ke sar shaj zhalas andre varikon ande zuralesko kher, te chorel leske butyan, kana maj anglal chi phandel le zurales? Feri kade zhanel avri te xapavel lesko kher. 30 Kon naj manca, muro dushmanoj, haj kon chi kidel manca, kodo rispisareltar**.

31 Anda kado phenav tumenge: le manushengo sako bezex haj kushlipe jertipe rakhel, ba varikon le duhos te kushel, kodo chi rakhel jertipe. 32 Kana varikon pe Manushesko Shavo te phenel variso, kodo jertipe resela, ba varikon po Sunto Duho te phenla variso, chi resla jertipe chi pe kadi luma, chi ande avlimaski.

O kasht haj lesko frukto 33 O kasht vaj lashoj, haj vi leske fruktura lashej; bake nasul si o kasht, haj vi leske fruktura nasulaj. Le kashtes apol pa leske fruktura shaj pinzharen opre. 34 Viperange falura! Sar shaj zhanenas lashe butya te phenen, kana nasula san? Haj ke anda ilesko butipe del duma o muj. 35 O lasho manush anda lashi avucija lashe butya del angle; o nasul manush pale anda nasuleske avucija nasul del angle. 36 Phenav tumenge: Anda sakone khanchi kerde vorbi, so avri phenen le manusha, resen pengo potyinipe pe krisarimako dyes. 37 Ke anda tye vorbi muntuna tut opre, bake anda tye vorbi krisarena tut."

O Jezush chi del somno 38 Atunchi mashkar le iskiritora haj le farizana unyi zhene kodo phendine leske: „Maistro, fajas amen tutar jekh somno te dikhas."

39 Voj kado phendas lenge palpale: „O nasul haj marhime generaciovo somno dorosarel, ba chi lel kaver somno, feri le Jonash profetasko somno.

40 Ke sar o *Jonash ande cetmasheski rinza sas trin dyes thaj trin ratya* {Jon 2,1}, kade avla vi le Manushesko Shavo ande phuvako ilo trin dyes thaj trin ratya.

41 Le ninivicka mursha opretrajina kaj o krisipe kadale generaciovosa kethanes, haj krisarena kodo, ke von patyanas pe Jonashesko alav viacaripe {Jon 3,5}; haj aketa, maj baro si kathe sar o Jonash.

42 E sudnoski** krajkinya {1 Kraj 10,1-10} opretrajila kaj o krisipe kadale generaciovosa kethanes, haj krisarela kodo, ke voj avilastar pa phuvake granici, te ashunel le Shalamoneske platnikimata; haj aketa, maj baro si kathe, sar o Shalamon.

Pa biuzhe duhura 43 Kana o biuzho duho avri zhal anda manush, kaj bipajutne thana phirel haj pachimata rodel, ba chi rakhel. 44 Atunchi kodo phenel: „Palpale zhav ande muro kher, kathar avri avilem. Kana kothe resel, shushes rakhelles, avri shiladines haj opre shukardines. 45 Atunchi zhaltar, pasha peste lel inke efta kavere duhon, pestar maj nasulen; andre zhan haj kothe beshen. Kodole manusheske pale o paluno hatyaripe maj nasul avla kathar o angluno. Kade pecisajvela vi kadale nasule generaciovosa."

Le Jezusheske chache phral 46 Sar vorbilas kaj e butimata, aketa, leski dej haj leske phral
tordyiline avral haj mangenas les, te shaj vorbin lesa. 47 Varikon duma das leske: „Aketa, tyi dej haj
tye phral avral tordyon, haj kamenas te vorbin tusa.” 48 Voj kado phendas palpale kodaleske kon
duma das leske: „Kon si muri dej haj kon si mure phral?” 49 Pala kodo avri lunzhardas peske vast
karing peske sityarde haj kade das duma: „Aketa, muri dej haj mure phral. 50 Ke sa kodo kon kerel
mure Dadesko kamipe, kon ando rajo si, kodo si muro phral, muri pheny haj muri dej.”

Sityaripe pa Devlesko them: 13,1-53

13 **Parabola** pa beshavari**** 1 Kodo dyes o Jezush avri gelas anda kher haj tele beshlas pasha
mara. 2 But manusha cirdepe krujal leste. Anda kado andre hulyilas andekh bero, tele beshlas, sa e
butimata pale pe dolma tordyolas.
3 But sakofalo phendas lenge ande paraboli: „Aketa, avri gelas o sumburo beshavari, te beshavel.
4 Sar beshavlas o sumburo, unyi sumbura pe dromeski rig peline. Aviline le chiriklya haj opre
kidinelen. 5 Kaver sumbura pe barrutne thana peline, kaj nasle but phuv. Sigo avri puterdyiline, ke
nasle zurales tele ande phuv. 6 Ba kana o kham opreushtyilas, phabiline, haj ke naslen rikita,
avrishutyiline. 7 Kaver unyi sumbura mashkar le kanre pelas. Le kanre opre bariline haj tasade len.
8 Palunes kavera sumbura ande lashi phuv peline. Kadal upaj kerdine, o jekh shelto, o kaver
shovardeshto, pale o kaver trandavar majbut. 9 Kas si kan, te ashunelles!”

Le parabolengo avri phenipe haj dajno** 10 Kothe geline leste leske sityarde haj pushline lestar:
„Sostar ande paraboli des lende duma?” 11 Voj kado phendas lenge palpale: „Ke tumenge davadyilas,
te pinzharen le rajune themeske tajni, ba lenge chi davadyoltar. 12 Ke kas si, kodales inke dena haj
but avla les, ba kas naj kathar kodo inke vi kodo lena so siles. 13 Anda kodo vorbij lende ande
paraboli, ke jakhenca dikhen, ba chi dikhen, haj ashunen man, ba chi ashunen haj chi hatyaren.
14 Andre pherdyol pe lende le Izajasheske profecimata, kon kodo phendas:

»Ashundes ashunena maj, ba chi hatyarena,
haj dikhindes dikhena, ba chi dikhena.
15 *Ke thulyardyilas le manushengo ilo,*
penge kanenca phares ashunen,
penge jakha pale andre phandaven,
tena dikhen penge jakhenca,
ashunen penge kanenca,
hatyaren penge ilenca;
tena boldadyon karing o Del,
haj te shaj sastyarav len« **{Iz 6,9-10}**.

16 Ba tumare jakha anandej, ke dikhen, tumare kan, ke ashunen. 17 Amen, phenav tumenge: but
profeti haj chache doronas te dikhen, so tume dikhen, haj chi dikhline, te ashunen, so tume ashunen,
ba chi ashundine.

Pa beshavari phendo parabolako avri phenipe 18 Ashunen apol, ke so sikavel pa sumboro
beshavari phendi parabola: 19 Kana varikon ashunel la themako alav, haj chi hatyarella, atunchi avel
o nasul haj ingrel, so ande lesko ilo beshadine: kadoj kodo, so pe dromeski rig pelas. 20 Po barruno
than pelo sumburo pale kodoj, kon ashunel o alav, haj atunchi vi ande peste xutyilelles losshasa, 21 ba
najles rikita, haj numa unyi chasura inkrel feri. Kana anda alav kikidimata haj nashavjimata kerdyol,
sigo bipatyamno kerdyol. 22 Mashkar le kanre pelo pale kodoj, kon ashunel o alav, ba la lumake
gindura haj o xoxamno barvalipe tasavel kodo, haj frukto chi kerla. 23 Ande lashi phuv beshado
sumburo pale kodoj, kon ashunel o alav haj vi hatyarel kodo. Pala kodo vi frukto kerla: o jekh shelto,
o kaver shovardeshto, o trito trandavar majbut.”

Parabola pa dyiv haj pa konkolyo 24 Vi kaver paraboli phendas lenge: „Cirdel le rajosko them pe
jekh manush, kon lasho sumburo beshadas ande peski phuv. 25 Kana sovenas le manusha, avilas lesko
dushmano haj konkolyo rispisardas mashkar o dyiv haj gelastar. 26 Kana avri barilas o dyiv haj
spiko** barardas, angle avilas vi o konkolyo. 27 Kothe geline le slugi kaj o raj haj kodo phendine
leske: „Raja! Chaches, ke tu lasho sumburo beshadan ande tyi phuv? Atunchi kathar si ande leste o
konkolyo?" 28 Kodo phendas lenge palpale: „Dushmano manush kerdas kado." Le slugi pe kado
pushline lestar: „Kames, dore, te zhastar, haj avri te kidasles anda leste?" 29 Ba voj kado phendas:
„Na, ke shajke o konkolyo sar avri cirden, kade avri shaj cirden vi o dyiv. 30 Muken soldujen jekharsa
te baron kethanes zhikaj o kosipe. Kana pale avla o kosipe pheno le butyarenge: »Kiden maj anglal
kethane o konkolyo haj phandenle ando snopo,** te phabarenle. O dyiv pale kiden kethane ande
muro sino.«"

Parabola pa sinap sumburo** 31 Vi kaver parabola phendas lenge: „Anel le rajosko them po sinap
sumburo, saves jekh manush xutyildas, haj beshadasles ande peski phuv. 32 Kado chaches majcino si
kathar sako sumburo, ba kana opre barol, majbaro avla kathar kavera beshavjimata. Kasht avla anda
leste, kade aven le chereske chiriklya, haj mashkar leske kranzhi kulybosarena" **{Dan 4,8k18}**.

Parabola pa kamiripe** 33 Pala kodo jekh kaver parabola phendas lenge: „Cirdel le rajosko them
po kamiripe, saves jekh romnyi xutyildas, haj andre hamisardasles ande trin rolya aro, zhikaj chi
phuklyilas sa."

Le parabolengo avri phenipe 34 Sa kadala o Jezush ande paraboli vorboisardas le bute
manushenge. Bi parabolicka khanchi chi phenelas lenge, 35 ke andre te pherdyol so e profeta phendas:

> *"Pe paraboli putrav mure vusht,*
> *avri phenav zhikathar la lumako kerdyipe*
> *garade butya"* **{Salm 78,2}**.

Pa konkolyo phendo parabolako avri phenipe 36 Atunchi bishaldas le manushen haj khere gelas.
Leske sityarde kothe geline leste haj kodo phendine: „Phen avri amenge e paraboli so pa konkolyo
vorbisardan amenge!" 37 Voj kado phendas lenge: „Kon o lasho sumburo beshavel, kodo le
Manushesko Shavo si. 38 E plugasli phuv e luma si, o lasho sumburo le themeske shavej, o konkolyo
pale le nasuleske shavej. 39 O dushmano, kon beshadasles, o beng si, o kosipe la lumako agor, le
butyara pale le andyelaj. 40 Sar le konkolyos kethane kiden haj ande jag shudenles, kade avla vi pe
lumako agor: 41 le Manushesko Shavo bishavela peske andyelon, kodal kehane kiden ande lesko them
sakone bidan, haj kodalen kon nasulimata keren, 42 haj andre shudena len ande jagasli bov. Avla
kothe rovjipe haj dand kircpe. 43 Atunchi le chache ablyona ande penge Dadesko them, sar o kham.
Kas kan si, te ashunelles!

Paraboli pa avucija haj pa bisori 44 Anel le rajosko them pe avucija so ande plugasli phuv garadine.
Jekh manush rakhlasles, haj pale garadasles, pala kodo ande peski bari lossh, gelastar haj sakofalo
bikindas so sasles, haj kindas e plugasli phuv.

45 Anel le rajosko them po biznisari manush, kon shukarone bisora rodelas. 46 Kana arakhlas jekh
bisori, so but kerelas, gelastar, bikindas sakofalo so feri sasles, haj kindas kodo.

Parabola pa xudro** 47 Cirdel le rajosko them pe kodo xudro so ande mara shuden, haj kethane
xutyildas bute falongire mashen. 48 Kana pherdyilas, opre cirdineles pe dolma, tele beshline, haj le
lashen ande vasura kidine kethane, le nasula pale avri shudine. 49 Kade avla vi pe lumako agor. Le
andyela avri zhana, le nasulen avri alosarena kathar le lashe, 50 haj andre shudenalen ando jagaslo
bov. Avla kothe rovjimata haj dad kircipe.

O dulmutano haj o nyevo 51 Hatyardine sa kadala?" Kodo phendine leske: „Ova" 52 Voj pale kodo phendas lenge: „Kade apol sakono iskiritori, kon pinzhardoj ande rajosko them, cirdel kaj kheresko raj, kon anda peski avucija dulmutano haj nyevo anel angle."
53 Pelaspe apol, ke kana o Jezush andre agurutnisardas kadal paraboli, gelastar kothar.

Majnyeve Messhiashicka trabi; le sityardengo sityaripe: 13,54-17,27

Durutnaripe ando Nazaret 54 Pala kodo gelastar ande pesko gav, haj sityarelas len ande pengi zhinagoga, kade, ke bari dikhline pe leste: „Kathar si kadales kasavo platnikipe haj chudimata? 55 Na le kashtaresko shavoj kado? Leska da, na Marijake anavaren, leske phralen pale Jakab, Jozhef, Simon thaj Judasheske? 56 Naj kathe amende leske intrega phenya? Kathar las apol sa kado?" 57 Haj xolyajline pe leste. O Jezush pale kado phendas lenge: „Chi dikhen tele le profetas, feri ande lesko them haj ande lesko kher." 58 China chi kerdas kothe but chudimata anda lengo bi patyamnipe.

14 **Le Herodeshesko phenipe pa Jezush** 1 Ande kodal vrami o Herodesh fertajicko kraj ashundas viaca pa Jezush, 2 haj kodo phendas peske slugange: „Kado o Bolari Janosh si. Voj trajisardas opre anda meripe, anda kodo zhanel chudimata te kerel."

Le Bolare Janoshesko shero tele shinen 3 Ke o Herodesh xutyiladas le Janoshes, phanglasles haj ande robija shudas les anda Herodiash, kon leske phraleske, le Filipeske sas romnyi. 4 Ke o Janosh kodo phendas leske: „Naj muklo tuke, ke voj tyiro te avel." 5 Kamlas voj te mudarel les, ba daralas kathar le manusha, ke profetaske inkrenas les.
6 Kana le Herodesheske lesko arakhadyimasko dyes sas, la Herodiashaki shej avri tordyilas mashkarutnes haj las te khelel. Po fajlipo sas kado le Herodesheske, 7 anda kado colaxasa manglas la, ke dela lake sakofalo, shaj mangel zhiso. 8 Ba ke laki dej aba anglalutnes avri sityardas la, kade das duma: „De mange kathe pekh tejari le Bolare Janoshesko shero." 9 O kraj brigaslo kerdyilas, ba anda colax haj andaj manusha, kon kaj e mesalya beshenas vladisardas, te den lake kothe. 10 Bi-shaladas haj tele shinadas le Janoshesko shero ande robija. 11 Lesko shero kothe ingerdine pekh tejari haj kothe dineles la shake, kodi pale kothe ingerdas les peska dake. 12 Leske sityarde xutyildine o mulikano trupos haj praxosardine les, pala kodo gelinetar haj viacarde kadi traba le Jezusheske.

O angluno manresko butaripe 13 Kana o Jezush ashundas kado, palpale gelas kothar pekh bero, kaj jekh pusto than, korkoro. E butimata avri zhanglas kado haj zhanas pala leste andaj forura. 14 Kana avri hulyilas, dikhlas le bute manushen. Sunusardyilas pe lende lesko ilo, haj kon mashkar lende nasvalo sas sastyardas len. 15 Kana ratyi kerdyilas, kothe geline leste leske sityarde haj kodo phendine leske: „Pustoj kado than haj vi e vrama nachilastar aba. Bishal le bute manushen te zhantar ande gava haj te kinen penge xamasko." 16 Ba o Jezush kado phendas lenge palpale: „Naj anda soste te zhantar, denle tume te xan." 17 Kodal kado phendine leske: „Naj amen kathe kaver, feri panzh manre thaj duj mashe." 18 Kodo phendas lenge: „Anen kathe kodolen." 19 Vladisardas le bute manushenge, ke te beshen tele, pala kodo xutyildas le panzhe manren haj le duje mashen, opredikhlas po cheri, ashtyilipe phendas, phaglas le manren haj kothe dasle peske sityardenge, le sityarde pale le butimatange. 20 Savorezhene xaline haj chalyiline. Pala kodo opre kidine so ashilas anda xamasko, so ande deshuduj pherde koshnyici resline andre. 21 Karing le panzh miji manusha sas, kon xaline, le romnyan haj le shavoren na ginades.

O Jezush po paji phirel 22 Pala kodo sigo vladisardas le sityardenge, te hulyen ando bero, haj te zhantar angla leste pe kaver dolma perdal, zhikaj voj bishalel le butimatan. 23 Pala soste bishaldas le manushen korkoro opre gelas po plaj te rudyil. Kana andre ratyilas korkoro sas kothe.
24 O bero aba bute shtadiumo dur sas aba kathar e dolma, haj opre-tele shudenasles le plemeni, ke mosestar phurdelas e balval. 25 Ratyi apol, kana avilastar e vrama, kana le ketani po shtarto den

perdar o samalelaripe jekhavreske, kothe gelas lende pe mara phirindes. 26 Kana le sityarde dikhline les, sar pe mara phirel, zurales darajline haj kado phendine: „Dichimataj!”, haj kathar e bari dar line te cipin. 27 Ba o Jezush atunchi duma das lende: „Patyan, me som, na daran!” 28 O Peter kade das leske vorba palpale: „Raja, tu te san, vladisar, te zhav tute po paji.” 29 Voj kodo phendas: „Av!” O Peter avri hulyilas anda bero, haj las te zhal karing o Jezush po paji. 30 Ba kana dikhlas e zurali balval, darajlas, haj sar las tele te muklyadyol ando paji, opre cipisardas: „Raja! Muntusar man!” 31 O Jezush atunchi avri lunzhardas pesko vast, xutyildas les haj kodo phendas leske: „Tu cerra patyamnesko! Sostar chi patyajlan?” 32 Kana andre hulyiline ando bero, tordyilas e balval. 33 Kon ando bero sasle tele burdosajline angla leste, haj kodo phendine: „Chachikanes le Devlesko shavo san!”

d

Sastyarimata pe Genezareteske phuva 34 Kana perdal nakhline po sarovo**, perdal resline pe Genezareteske phuva. 35 Kana kodale thaneske manusha opre pinzhardine les, sakoneske duma dine pe kodal riga, haj kade kothe andine leste sakone nasvales, 36 haj mangenas les, ke numa kaj leske gadengo agor te shaj resen. Kon numa leste reslas, sastyilas.

15 **Pa uzhipe haj biuzhipe** 1 Atunchi kothe aviline le farizana haj le iskiritora kaj o Jezush anda Jeruzhalemo haj kodo phendine: 2 ”Sostar shuden pendar tye sityarde le dulmutanenge tradiciji? Haj ke chi thoven penge vast, kana manro xan.” 3 Voj kado phendas lenge: „Tume pale sostar phagen opre le Devlesko vladipe anda tumari tradicija? Ke o Del kodo phendas: 4 «Patyivin tye dades haj tya da!« haj: »Kon peske dades bake deja marhil, te merel kodo« {Avr 20,12; 21,17}. 5 Tume pale kodo phenen: »Kana varikon kade del duma kaj pesko dad bake dej: xutyilimaski tofna** si kodo, so mandar tuke phirelas, 6 kodaleske chi trubuj peske dades te zhutisarel.« Opre phagline le Devleski vorba anda tumari tradicija. 7 Tume paxande!** Mishto profecisardas pa tumende o Izajash:

8 *«Kado popularo peske mujesa patyivil man,*
ba lesko ilo dur si mandar.
9 *Xoxamnes patyivin man,*
kana manushano zhanaripe haj vladimata sityaren« {Iz 29,13}.

10 Pala kado peste akhardas le butimatan, haj kodo phendas lenge: „Ashunen haj hatyarenla: 11 Na kodo kerel biuzheske le manushes, so andre zhal ande lesko muj, ba kodo so avri avel anda lesko muj, kodo kerel biuzheske le manushes.”

12 Atunchi kothe geline leske sityarde, ha kodo phendine leske: „Dore, zhanes, ke le farizana xolyajline pe kodo so phendan?” 13 Voj kado phendas lenge palpale: „Sakono vegetato,** so na muro Dad beshadas, zhikathar e rikita avri cirdena. 14 Muken len: korrenge korre drom sikavara si von. Haj kana korro sikavel o drom le korreske, atunchi solduj zhene ande gropa peren.” 15 O Peter atunchi kado phendas leske: „Phen avri amenge u-zhes kadi parabola!” 16 Voj kado phendas: „Inke vi akanak bi hatyarde sanle vi tume? 17 Chi hatyaren, ke sa kodo, so andre zhal ando muj, ande rinza resel, pala kodo pale ando ushajicko iskamin shudenles? 18 Ba kodo, so anda muj avri avel, anda ilo avel, haj kado kerel biuzheske le manushes. 19 Ke anda ilo aven le nasul gindimata, mudarimata, ansurimata opre phaglipe, marhimata, chorimata, xoxamne colaxarimata, haj kushlimata. 20 Kadal keren biuzheske le manushes. Kodo pale, ke varikon bi thode vastesa xal, chi kerel biuzheske le manushes.”

Jekh shejako sastyaripe kaski dej bipatyamni sas 21 O Jezush pala kado gelastar kothar, haj palpale gelas pe Tiruseske haj Sidoneske phuva. 22 Haj aketa, jekh Kanaanicko romnyi, kon pa kodal riga avilas, kade cipilas leste: „Zhutisar pe mande Raja, Davidesko shavo! Mura sha zurales azbal jekh beng.” 23 Ba voj chi jekh vorba chi das late palpale.

Leske sityarde kothe geline leste haj mangenas les: „Bishal la, ke cipil palamende!” 24 Atunchi kade das duma: „Chi lom kaver thaneste bishavjimata, numa kaj le Izrael khereske xasarde bakre.” 25 E romnyi vi kade kothe gelas, changa das angla leste, haj mangelas les: „Raja, zhutisar pe mande!” 26 Pe kado kade das duma palpale: „Chi perelpe te len le shavorengo manro haj kothe te shudenles le cine zhuklenge.” 27 Ba e romnyi majdur phenelas: „Ova, Raja, ba vi le cine zhukela xan anda

purshuka, save tele peren pa lenge rajeski mesalya.” 28 Pe kado o Jezush kade das late duma: „Romnye, baroj tyo patyape! Te pecisardyol tusa, sar tyo kamipe mangel tuke!” Haj ande kodo chaso sastyilas laki shej.

Le nasvalengo sastyaripe 29 O Jezush pala kado gelastar kothar, pasha Galileicko mara. Opre gelas po plaj haj kothe tele beshlas. 30 But manusha aviline kothe leste: sas lenca bange, korre, paralizanicka, mutura haj inke but kaver falicka nasvale. Tele shutele kaj leske punre, voj pale sastyardas len. 31 E butimata chudilaspe, kana dikhline le muton te vorbin, le paralizanen te sastyon, le bangen te phiren, le korren te dikhen, haj asharenas le Izraeleske Devles.

O dujto manresko butaripe 32 O Jezush pale peste akhardas peske sityarden, haj kade das lende duma: „Sunusardyol muro ilo pe butimata, ke aketa, aba trin dyes, ke manca si von, haj najle so te xan. Chi kamav te bishalavle bokhales, tena khinyontar po drom.” 33 Le sityarde kado phendine leske palpale: „Kathar avlas ande pustimata kattyi manro amen, mishto te inkras kattyi manushen?” 34 O Jezush pushlas lendar: „Sode manre si tumen?” Kodo phendine: „Efta, haj unyi cine mashe.” 35 Pe kado vladisardas le butimatange te beshen tele pe phuv. 36 Pala kodo xutyildas le efta manren haj le mashen, najisipe phendas, phaglasle haj kothe dasle le sityardenge, le sityarde pale le butimatange. 37 Xaline savora zhene, haj vi chajiline. So ashilas xamasko opre kidine, anda soste efta koshnyici shutine pherdo. 38 Shtar miji mursh sas kon xalas, le romnyan haj le shavoren na ginades. 39 Pala soste bishaldas le butimatan, andre hulyilas ando bero, haj pe Magadaske phuva gelastar.

16 **O Jezush chi del somno** 1 Kothe geline leste le farizana haj le sadduceusha, avri te zumaven les. Mangline les, te sikavel lenge cheresko somno. 2 Voj kado phendas lenge palpale: „Kana andre ratyol, kodo phenen: »Lashi vrama avla, ke lolyol o cheri.« 3 Kana zoril pale: »Adyes tufano avla, ke lolyol haj kalyol o cheri.« Le cheresko mosuripe apol zhanen so sikavel, ba le vramake somnura aba chi zhanen! 4 O nasul haj ansuripe oprephaglo generaciovo apol somno dorosarel, ba chi lel kaver somno, feri le Jonashesko somno.” Kadalesa kothe mukhlas len, haj gelastar.

Feripe kathar le farizana haj sadduceusha 5 Kana leske sityarde perdal gelinne pe kaver dolma, bisterdine manro te ingren. 6 O Jezush kade das lende duma: „Len sama, ferin tumen kathar le farizanengo haj sadduceushengo kamiripe!” 7 Kodal pe kado kade vorbinas mashkar jekhavreste: „Ch«andam manro!” 8 O Jezush, kon zhanelas kado, pushlas lendar: „Cerra patyamne, sostar vorbin tume mashkar tumende pe kodo, ke naj tumen manro? 9 Haj inke chi akanak chi hatyaren? Chi seron pe panzh miji manushenge panzh manre, haj sode koshnyicenca kidinele opre? 10 Haj pe shtar miji manushenge efta manre, haj sode koshnyicenca kidinele opre? 11 Sostar chi hatyarenla, ke na pa manre vorbisrdom tumenge! Kathar le farizanengo haj sadduceushengo kamiripe te ferin tumen!” 12 Atunchi, hatyardine, ke na pe kodo gindisardas, ke kathar le manresko kamiripe te ferin pen, ba ka-thar le farizanengo haj sadduceushengo sityaripe.

O Peter avri phenel pesko patyape; haj le Jezushesko utarimo** 13 Kana o Jezush kaj le Filip Cezareske phuva gelas, pushlas peske sityarden: „Kaske inkren le manusha le Manusheske Shaves?” 14 Von kado phendine: „Si kon le Bolare Jano-sheske, kavera le Illesheske, kavera pale le Jeremiasheske, bake jekheske mashkar le profeti.” 15 Pe kado pushlas len: „Haj tume kaske inkren man?” 16 O Shimon Peter utarisardas leske: „Tu san o Kristo, le trajisarde Devlesko shavo.” 17 O Jezush kado phendas leske: „Anando san Shimon, Jonashesko shavo! Ke na o trupo haj o rat phendas tuke kado avri, ba muro Dad, kon ando rajo si. 18 Me pale phenav tuke: Tu Peter san, haj me pe kado barruno plaj vazdo muri ekhlezhia, haj le telalutni lumake vudara chi zhanena dosh te keren ande la. 19 Tuke dav le rajoske themeske kiji. So phandes pe phuv, kodo phanglo avla vi ando rajo, haj so opre putres pe phuv, kodo opre avla puterdo vi ando rajo.” 20 Pala kodo phendas le sityardenge, ke khanyikaske tena phenen avri, ke voj si o Kristo.

Le dukhimaske haj opretrajisarimasko angluno profecipe 21 Kathar kadi vrama las te phenel o Jezush peske sityardenge, ke ando Jeruzhalemo trubuj te zhal, but trubuj te dukharel kathar le phure, angrashaja, iskiritora, trubuj te mudaren les, haj po trito dyes opre trubuj te trajisardyol. 22 O Peter pe kado rigate akhardas les, haj las tele te vorbil les: „Dur te avel tutar kado, Raja! Kado nashtig pecisardyol tusa." 23 Ba voj boldaspe haj kado phendas le Petereske: „Zhatar anglamande, Shatanona! Xolyares man, ke na le Devleske butyanca grizhos tut, ba le manushengirenca!"

Pala Jezush zhalipe; o pestar-asvikaripe 24 Atunchi o Jezush kodo phendas peske sityardenge: „Kana varikon pala mande kamel te avel, te asvikarel pes, te lel opre pesko trushul haj te avel pala mande. 25 Ke kon kamel te muntul pesko trajo, xasarel kodo, haj kon xasarel pesko trajo anda mande, rakhel kodo. 26 Ke so mol le manusheske, kana leske kerdyol e intrego luma, ba lesko trajo dosh dukharla? Bake so shaj del o manush parudes anda pesko dyi? 27 Ke le Manushesko Shavo avelatar peske andyelonca ande peske Dadesko luvudyipe, haj atunchi potyinela sakoneske, kade sar perelpe leske {Salm 62,13}. 28 Amen phenav tumenge: si unyi zhene mashkar kodala kon kathe tordyon, kon chi zumavena le meripes, zhikaj chi dikhena le Manusheske Shaves, sar aveltar ande pesko them."

17 **O Jezush avriparnyol** 1 Pala shov dyes o Jezush pasha peste las le Peteres, le Jakabos, haj le Janoshes, leske phrales, haj opre ingerdas len pekh baro ucho plaj, 2 haj avri parnyilas angla lende. Ablyolas leski mosura, sar o kham, leske gada pale parne kerdyiline, sar le khameske fimlala. 3 Haj aketa, sikadyilas lenge o Mozesh haj o Illesh, haj vorbinaspe lesa. 4 O Peter atunchi kado phendas le Jezusheske: „Raja, lashoj amenge kathe te avas! Te kames, kerav kathe trin cerhi, tuke jekh, le Mozesheske jekh haj le Illesheske jekh." 5 Inke vorbilas kana aketa, jekh fimlalo noro ushajinisardas len andre, haj anda noro jekh glaso das duma: „Kadoj muro kamado shavo, ande kaste muri voja pherdyol, les ashunen" {Iz 42,1; DKris 8,15}. 6 Kana kado ashundine le sityarde pe mosura burdadyiline tele haj zurales darajline. 7 O Jezush kothe gelas, lende reslas, haj kodo phendas: „Ushtyen opre haj na daran!" 8 Kana opre vazdine penge jakha, khanyikas chi dikhline, feri le Jezushes korkoro.

9 Kana avenas tele pa plaj, o Jezush vladisardas lenge: „Khanyikaske tena vorbin pa sikadyimata, zhikaj le Manushesko Shavo anda meripe opre chi trajila."

Le Illeshesko avlipe 10 Pala kado le sityarde pushline lestar: „Sostar phenen atunchi le iskiritora, ke le Illesheske majanglal trubuj te aveltar?" 11 Voj kado phendas palpale: „O Illesh chachikanes aveltar, haj po than shol sakofalo {Mal 3,23 –24}, 12 Ba phenav tumenge: o Illesh aba avilastar, haj chi pinzhardine opre les, haj kodo kerdine lesa so feri kamline. Zhikade vi le Manushesko Shavo dukhardyola anda lende." 13 Atunchi hatyardine le sityatde, ke pa Bolari Janosh vorbisardas lenge.

Jekh shavesko sastyaripe, kon sovjindes phirelas 14 Kana palpale resline kaj butimata, kothe avilas leste jekh manush, pe changa das angla leste 15 haj kodo phendas: „Raja, zhutisar pe muro shavo, ke sovjindes phirel haj zurales dukhilpe. Butivar ande jag perel, kaver data pale ando paji. 16 Kothe ingerdom les kaj tye sityarde, ba chi zhangline te sastyaren les." 17 O Jezush kado phendas palpale: „O, bi- patyamno, nasul generaciovo! Zhikaj te avav inke tumenca? Zhikaj te toleralisarav** tumen? Anen les kathe mande!" 18 O Jezush pe leste vladisardas, haj o beng avri gelas anda leste, haj o shavoro sastyilas ande kodo chaso. 19 Atunchi le sityarde kothe geline kaj o Jezus haj pushline lestar: „Ame sostar chi zhanglam avri te nashavas les?" 20 Kodo phendas lenge palpale: „Anda tumaro cerra patyamnipe. Ke Amen, phenav tumenge: kana feri kabor patyamnipe avla tumen, sar o sinap sumburo, haj kodo te phenena kadale plajeske, »zha kathar kothe«, zhalatar, haj khanchi chi avla tumenge nashtipe." (21)

Le dukhardyimasko haj le opretrajisarimasko dujto profecipe 22 Kana ande Galilea kethane
aviline, o Jezush kodo phendas lenge: „Le Manusheske Shaves perdal dena ande manushenge vast,
23 mudarena les, ba po trito dyes opretrajila.” Pe kado zurales brigajline.

La khangeraki taksha** 24 Kana ando Kafarnaumo resline, kothe geline kaj o Peter kodal, kon le
duj drachmi kiden, haj kodo phendine leske: „Tumaro Maistrovo chi potyinel avri le duje drachmi?”
25 Kado phendas: „Ba ova!” Kana khere reslas, aba o Jezush anglunes phenlas leske: „So gindis,
Shimon, la phuvake kraja kastar kiden vamo bake taksha: kathar penge shave bake kathar le strena?”
26 Voj kodo phendas palpale: „Kathar le strena.” O Jezush pe kado kade das duma: „Atunchi apol le
shave oprej muntume. 27 Ba tena xolyaras len opre, zha kaj e mara, shude avri tyo kirligo, haj xutyil
avri le anglunes dindalde mashes. Puter avri lesko muj, haj rakhesa ande leste jekh staterto. Xutyil
kodo haj deles kothe lenge anda mande haj anda tute.”

Le sityardengo kethanipe: 18,1-35

18 **Le sityardengo rivalizalipe**** 1 Ande kodo chaso le sityarde kothe aviline kaj o Jezush haj kodo
phendine: „Kon si o majbaro ande rajosko them?” 2 Pe kado voj kothe akhardas jekhe shavores,
mashkar lende tordyardas les, 3 haj kade das duma: „Amen, phenav tumenge: tena boldentume karing
o Del, haj ch«avena kasave, sar le cine shavora, chi zhan andre ande rajosko them. 4 Ke kon cino
kerdyol, sar kado shavoro, kodo si o majbaro ande rajosko them. 5 Haj kon andre svagarel jekhe
kasave cine shavores ande muro anav, man svagarel andre.

Feripe kathar kordolardyipe** 6 Kon pale koldolarel mashkar kadal cine jekhes, kon patyan ande
mande, maj mishto avlas kodaleske, kana assavesko barr te phandenas ande leski kor, haj ande mara
te shudenas les. 7 Jaj la lumake andaj bidi! Chaches, ke trubuj te aven bidimata, ba jaj kodale
manusheske, kon pecil e bida.

8 Kana tyo vast bake tyo punro koldoralel tut, shinles tele haj shudeles tutar! Maj mishtoj tuke
paralizanes bake banges andre te zhas ando trajo, sar duje vastenca haj duje punrenca ande sagutni
jag te reses. 9 Haj kana tyi jakh koldolarel tut, shinla avri haj shudela tutar! Majmishtoj tuke dopash
jakhasa ando trajo andre te zhas, sar duje jakhenca pe dyehennaki jag te reses.

10 Len sama, na dikhen tele chi jekhes mashkar le cine. Ke phenav tumenge: lenge andyela sagda
dikhen ando rajo mure Dadeski mosura, kon ando rajo si. (11)

Parabola pa xasalylo bakro 12 So gindin? Kana jekhe manushes shel bakre siles, haj mashkar kodal
jekh xasalyvel, chi mukel dore kothe le ijjavardesh thaj ijjan pe plaja, dore chi zhalatar haj chi rodela
le xasalyline bakres? 13 Kana pale rakhelales, Amen phenav tumenge: majfeder loshshala kodaleske,
sar le ijjavardesh thaj ijjange, save china chi xasalyline. 14 Zhikade tumaro Dad, kon ando rajo si, chi
kamel te xasalyvel, chi jekh mashkar kadal cine.

Dumadinipe po phral 15 Tyo phral te bezexarla tuke, zha haj de peleste duma kana duj zhene sanle.
16 Ba tena ashunela pe tute, atunchi le pasha tute inke jekhe bake duje amalen, ke *sakone butya duje
bake trine manushenga vorbasa trubuj te chacharen* {DKris 19,15}. 17 Kana chi pe lengi vorba chi kamel
te ashunel, phenles avri la eklezhiake. Kana pale chi pe eklezhia chi kamel te ashunel, te avel pe tyi
rig kasavo, sar o murtikano** bake o financo. 18 Amen, phenav tumenge: sa kodo so phandav pe
phuv, phanglo avla vi ando rajo, haj so opre putrav pe phuv, opre avla puterdo vi ando rajo.

19 Haj Amen, phenav tumenge: kana pe phuv duj zhene ande jekh hatyarimata mangen variso,
zhiso te avel kodo, lenales kathar muro Dad, kon ando cheri si. 20 Ke kaj dujzhene bake trin zhene
kethane aven ande muro anav, kothe som mashkarlende.”

O Jertipe 21 Atunchi o Peter kothe gelas leste, haj kodo phendas leske: „Raja! Sodivar shaj
bezexarel mange muro phral, sodivar trubuj te jertisarav leske? Dore eftavar” 22 O Jezush kado
phendas leske palpale: „Na kodo phenav, ke eftavar, ba eftavardesh thaj eftavar {Gen 4,24}.

Parabola pa brutalisho sluga** 23 Anda kado cirdel le rajosko them pekh kraj, kon kamlas
agurutnes te lasharel peske slugen. 24 Kana las te kerel e traba, kothe ingerdine leste jekhes, kon desh
miji talentumonca kamelas leske. 25 Ke nasles anda soste te delle, o raj vladisardas, te biknen les,
leska romnya, leske shavoren, haj sakofalo so feri siles, haj kade te potyinel. 26 E sluga pe kado zhikaj
e phuv bandyilas, haj tele burdosardes mangelas les: »Av jekh cerra pachuno mande, haj sakofalo do
me tuke.« 27 Sunusardyilas le rajesko ilo pe sluga, bishaldas apol les, haj inke vi o kamipe muklas
leske. 28 Kadi sluga apol, kana avri gelas, maladyilas peske slugone amalesa, kon kamelas leske shele
denaronca. Xutyildas les, las te tasavel les haj kade cipilas: »De palpale, sosa kames mange.«
29 Lesko slugicko amal zhikaj e phuv bandyilas, haj mangelas les: »Av jekh cerra toleransho mande,
haj dole tuke.« 30 Ba kodo chi mukelas anda pesko, ba ingerdas les haj ande robija shudas les, zhikaj
dela o kamipe. 31 Kana le slugaske amala dikhline e pecimata, zurales brigajline. Gelinetar haj avri
phendine sakofalo penge rajeske, ke so pecisardyilas. 32 Atunchi o raj peste akharadas les, haj kado
phendas leske: »Tu nasul sluga! Me o intrego kamipe mukhlom tuke, ke mangesas man. 33 Chi
trubusardino vi tuke lasho te aves tye amalesa, sar vi me lasho somas tute?« 34 Haj o raj ande peski
xolyi perdal das les le dukharenge, zhikaj chi dela pesko intrego kamipe. 35 Kade kerla vi muro rajuno
Dad tumenca, kana savorazhene mashkar tumende chi jertisarela peske phraleske anda pesko ilo.”

LE JEZUSHESKE TRABI ANDE JUDEA HAJ ANDO JERUZHALEMO: 19,1-25,46

Po drom karing o Jeruzhalemo: 19,1-20,34

19 **O Jezush ande Judea zhal** 1 Pecisajlas, ke o Jezush kana andre agorutnisardas kadal vorbi,
gelastar anda Galilea, haj ande Judeaki granica gelas perdal pa Jordano. 2 But manusha zhanas pala
leste, haj kothe sastyardas len.

Pa shindyipe haj pa bizhulyipe 3 Atunchi kothe geline leste le farizana, avri te zumaven les,
pushline lestar: „Slobodo si te bishalel le manusheske pestar peska romnya anda zhisoski butyi?”
4 Voj pe kado kodo phendas: „Chi ginade, ke kon zhikathar o anglalutnipe kerdas, »*mursheske haj
zhulyake kerdas len?«* {Gen 1,27} haj kade das duma: 5 *«Anda kado o manush mukel peske dades haj
da, kaj peski romnyi cirdel, haj le duj jekhe truposke kerdyol«* {Gen 2,24}. 6 Kade apol aba na duj zhene
si, ba jekh trupo. Kade so o Del kethane phanglas, kodales manush tena putrel opre.” 7 Pe kado kodo
phendine leske: „Sostar vladisardas atunchi o Mozes, ke *shindyimasko lil trubul te den* {DKris 24,1} *haj
kade trubuj te bishalen la?”* 8 Kodo phendas lenge: „O Mozesh anda tumaro capeno ilo muklas
tumenge, ke te bishalen tumara romnyan. Ba kado anglalutnes na kade sas. 9 Phenav apol tumenge:
kon bishalel peska romnya – dore feri kana na anda marhipe -, haj kavera lela, ansurimata phagel.”
10 Leske sityarde pe kado kodo phendine leske: „Kana kade tordyol e butyi le manusheska
romnyasa, maj mishto si kana china chi len romnya.” 11 Voj kodo phendas lenge palpale: „Na sakon
hatyarel kadi traba, numa kodal, kaske davadyilas. 12 Ke si vi eunukha, kon anda penga dejaki utera**
kade arakhadyiline: pala kodo si eunukha, kas le manusha kerdine kasavenge, haj si vi kasave
eunukha, kon pen bi murshardine anda rajesko them. Kon zhanel te hatyarelles, te hatyarelles.”

Le shavorengo ashtyilipe** 13 Atunchi cine shavoren ingerdine kothe leste, te shol pe lende pesko
vast haj rudyimata te phenel, ba le sityarde kushline len. 14 Ba o Jezush kodo phendas: „Muken mande
te aven le cine shavoren, haj na tordyaren len, ke kasavengej le rajosko them.” 15 Pe lende shutas
pesko vast, haj majdur gelas kothar.

Pa barvalipe haj pala Jezush zhape 16 Atunchi aketa, varikon kothe gelas leste haj kodo phendas:
„Maistro! So lasho te kerav, te resav o sagutno trajo?” 17 Voj kodo phendas leske: „Sostar pushes
man pa lasho? Feri jekh varikon si o lasho. Kana pale andre kames te zhas po trajo, inker andre le
vladimata.”
18 Kodo pushlas les: „Saven?” O Jezush kado phendas palpale: „*Na mudar, na phag ansuripe, na
colaxar xoxamnes*, 19 *patyivin tye dades haj tya da, haj kam tye dopashone vortakos, sar tut”* **{Avr
20,12-16; DKris 5,16-20; Lev 19,18}.** 20 O terno pe kado kodo phendas leske: „Sa kadala andre inkerdom, so
faltil** inke mange?” 21 Pe kado o Jezush kade das leste duma: „Kana feder** kames te aves, bikin,
kodo so si tut, dele kothe le chorrenge haj avucija avla tut ando rajo. Pala kodo av pala mande.”
22 Kadal vorbi ashundes o terno brigasles gelastar, ke baro barvalipe sas les.
23 Atunchi o Jezush kade das duma kaj peske sityarde: „Amen, phenav tumenge: o barvalo
manush phares zhanel andre te zhal ande rajosko them. 24 Haj pale phenav tumenge: Maj ushoroj le
dromedareske perdal te zhal pa suvako kan, sar le barvaleske andre te zhal ande Devlesko them.”
25 Kadal ashundes le sityarde zurales chudinaspe haj pushline les: „Atunchi apol kon shaj
muntosardyol?” 26 O Jezush pe lende dikhlas haj kade das duma: „Le manushenge bi shajipe si kado,
ba le Devleske sakofalo shajipe si” **{Gen 18,14; Job 42,2}.**
27 Atunchi duma das o Peter haj kado phendas leske: „Aketa, ame mukhlam sakofalo, haj avilam
pala tute. So avla apol amenca?” 28 O Jezush kodo phendas leske: „Amen, phenav tumenge: tume,
kon aviline palamande, kana avla o nyevo arakhadyipe, kana le Manushesko Shavo tele beshela pe
pesko luvudyimasko iskamin, vi tume pe deshuduj iskamina beshena, haj krisarena le Izraeleske
deshuduje kunpanian. 29 Haj sakon, kon mukhlas pesko kher, phralen bake phenyan, peske dades
bake deja, peske shavoren bake peske phuva anda muro anav, shelvar kattyi lela haj sagutno trajo
arakhela.
30 But zhene avna anda anglune palune, haj anda palune anglune.

20 **Parabola pa drakhari** 1 Ke cirdel le rajosko them pe kodo kheresko raj, kon sigo detehara avri
gelas butyaren te xutyilel ande peski drakhuni bar. 2 Pala soste ande jekh denara pekh dyes foro
kerdas le butyarenca, bishaldas len ande peski drakhuni bar. 3 Kana vi kaj le trin chasura avri gelas,
dikhlas vi kaveren kothe te tordyon bi butyako pe forosko placco. 4 Kodo phendas lenge: »Zhan avri
vi tume ande drakhuni bar, haj so perelpe, do me maj tumenge.« 5 Kodal gelinetar. Pala kodo vi kaj
le shov chasura haj vi kaj ijja chasura avri gelas, haj zhikade kerdas. 6 Kana kaj le deshujekh chasura
avri gelas haj pale rakhlas kothe tordyardiren, kodo phendas lenge: »Sostar tordyon kathe sorro dyes
bi butyako?« 7 Kodo phendine leske: »Ke khonyik chi las opre amen.« Pe kado kodo phendas lenge:
»Zhan avri vi tume ande drakhuni bar.«
8 Kana andre ratyilas le drakhengo raj kade das duma kaj pesko lashari: »Akhar le butyaren, haj
de avri lenge lengo potyinipe, kerdo kathar le palune zhikaj le anglune.« 9 Aviline kodal, kon kaj le
deshujekh chasura line opre e butyi, haj line jekh denaro. 10 Kana le anglune aviline te len o potyinipe,
kodo gindisardine, ke majbut lena, ba vi von numa jekh-jekh denaro line. 11 Kana vi line le love, line
nasul shiba te phenen po raj: 12 «Kadal palune numa jekh chaso kerdine butyi, haj ande jekh lan len
amenca, kon pale sa dukhardam le dyesesko pharipe haj tatyipe.« 13 Ba voj kado phendas le jekheske
mashkar lende: »Muro vortakona! Chi som tute bi chacho: »Haj na ande jekh denaro kerdan manca
foro? 14 Xutyil, so tyiro si, haj zha! Me vi kadale paluneske kattyi kamav te dav, sar tuke. 15 Haj
nashtig kerav kodo muresa, so me kamav? Dore nasule jakhenca dikhes kodo, ke me lasho som?
16 Kade avna anda palune anglune haj anda anglune palune.”

Le dukhardyimasko haj le opretrajimasko trito profecipe 17 O Jezush pala kado opre gelas ando
Jeruzhalemo. Po drom peste akhardas le deshuduje sityarden, haj kodo phendas lenge: 18 «Aketa,
opre zhas ando Jeruzhalemo, haj le Manusheske Shaves perdal dena le angrashajenge haj le
iskiritorenge. Po meripe krisarena les, 19 haj perdal dena les le murtikanonge, ke avri te prassan les,
te chunyaren les haj po trushul te cirden les, ba po trito dyes opretrajisarla.”

Pa rajipe haj pa slugipe 20 Atunchi le Zebedeusheske shavengi dej kothe gelas leste peske
shavenca kethanes, haj tele burdosajlas angla leste, te mangel lestar variso. 21 O Jezush pushlas latar:
„So manges mandar?” Kodi kade das palpale duma: „Vladisar kodo, ke mashkar mure duj shave o
jekh pe tyo chacho o kaver pale pe tyo stungo rig te beshel ande tyo them.” 22 O Jezush kado phendas
palpale: „Chi zhanen, so mangen. Zhanen dore, te pen anda taxtaj, anda soste me po?” Kodo phendine
leske: „Zhanasa!” 23 Voj pe kado kodo phendas lenge: „Apol anda muro taxtaj pena, ba na muri butyi
si te alosarav, ke pe muri chachi rig bake po stungo kon te beshel. Kodo kodalengo avla, kaske muro
Dad kerdasles.”
24 Kana le majbut desh ashundine kado, zurales xolyajline pe duj phral. 25 Ba o Jezush peste
akhardas len, haj kade das duma: „Zhanen ke le generaciovonge raja krajinpe pel manusha, haj
zurales bararenpe pe lende. 26 Ba mashkar tumende na kade te avel, barem kon mashkar tumende
baro kamel te avel, 27 te avel tumari sluga. 28 Ke chi le Manushesko Shavo na anda kodo avilas, ke
leske te slugisaren, barem voj te slugij, haj pesko trajo te del anda butende parudines.”

Le duje Jerikovicka korrengo sastyaripe 29 Kana avri geline anda Jerikovo, bari butimata zhalas
pala leste. 30 Haj aketa, kothe beshelas pe dromeski rig duj korre. Kana ashundine, ke o Jezush karing
lende zhal, oprecipisardine: „Zhutisar pe amende, Raja, Davidesko Shavo!” 31 E butimata pe lende
vladisardas tena cipin, ba von inke majfeder cipinas: „Zhutisar pe amende, Raja, Davidesko Shavo!”
32 O Jezush tordyilas, kothe akhardas len, haj kade das duma: „So kamen te kerav tumenca?” 33 Kodal
kodo phendine leske: „Raja! Te puterdyon amare jakha.” 34 Le Jezusheske sunusardyilas pe lende
lesko ilo haj kaj lenge jakha reslas. Ande kodo minuto line te dikhen, haj zhanas pala leste.

Xolyake vorbi le Jeruzhalemicka dushmanonca: 21,1-23,39

21 **Andrezhalipe ando Jeruzhalemo** 1 Kana aba kaj o Jeruzhalemo pashe phirenas haj kothe
resline kaj Betfago pe uloj kashtengo plaj, o Jezush angle bishaldas anda peske sityarde dujen. 2 Kodo
phendas lenge: „Zhan andre ande kodo gav so angla tumende si. Kothe rakhena jekha magara
phangles, haj lasa jekh khurora: phandenla, haj anenla kathe mande. 3 Kana pale varikon te delas
duma variso, phenen kodo, ke le Rajes trubuj, haj atunchi mukela len. 4 Kado pale anda kodo pelaspe,
andre te pherdyol o alav, so e profeta phendas:

> 5 *Phenen le Shioneska shake:*
> *Aketa, tyo kraj avel tute:*
> *blindo si voj, pe magarako dumo beshel,*
> *pe magaricko khurori, pe pharimata phiradi pedoski khurori”* **{Iz 62,11; Zak 9,9}.**

6 Le sityarde gelinetar, haj kerdine so o Jezush vladisardas lenge. 7 Kothe ingerdine la magara haj
la khurora, pe lende shutine penge gada, voj pale opre beshlas pe lende. 8 Le but manusha pale tele
sharadine penge gada po drom, kavera pale kranzhi phagrenas tele pa kasht haj po drom
rispisarnaslen.** 9 E butimata, kon angla leste zhanas haj kon palaleste, kade cipinas: „Hozhanna le
Davideske Shaveske! Ashtyilimej, kon ande Rajesko anav avel! **{Salm 118, 26}** Hozhanna ando uchipe!”
10 Kana andre gelas ando Jeruzhalemo, o intrego foro mishkisajlas. Kodo pushenas: „Kon si
kado?” 11 E butimata kado phendas: „Kado o Jezush si, profetaj, anda galileicko Nazaret.”

La khangerako uzharipe 12 O Jezush andre gelas ande khangeri, haj avri nashadas sa kodalen, kon
lenas thaj biknenas ande khangeri. Le lovenge opreparuvalenge mesalyi haj le gulumbarenge
iskamina pale opreburdusardas. 13 Kodo phendas lenge: „Iskirime si: »*Mure kheres le rudyimaske
khereske anavarena«*, tume pale, *chorenge cevernake*** keren kodo” **{Iz 56,7; Jer 7,11}.**
14 Ande khangeri korre haj bange aviline leste, haj voj sastyardas len. 15 Kana le angrashaja haj le
iskiritora dikhline le chudimata, so kerelas, haj le shavoren, kon kade cipinas ande khangeri: „Ho-
zhanna le Davideske Shaveske!”, chi fajasle kadi traba. 16 Kodo phendine leske: „Ashunes, ke so

vorbin kadal?" O Jezush kado phendas lenge palpale: „Ova. Ba chikana ginadine: »*Pa cine shavorengo haj beatongo muj lashardan tuke asharimata?«"* **{Salm 8,3}** **17** Pala kodo kothe mukhlas len, haj avri gelas anda foro ande Betania, haj kothe ashilas.

Le gular kashtesko armja dinipe** **18** Detehara kana palpale avilas ando foro, bokhalo kerdyilas. **19** Dikhlas jekhe gular kashtes pe dromeski rig, kothe gelas leste, ba khanchi chi rakhlas pe leste, numa patra. Kodo phendas leske: „Tena avel pe tute frukto chikana majbut!" Pe kado o gular kasht ande kodo minuto avri shutyilas. **20** Kado dikhlines le sityarde zurales bari dikhline haj pushline les: „Sostar shutyilas avri o gular kasht kasavo sigo?" **21** O Jezush kado phendas lenge palpale: „Amen, phenav tumenge: te avlas tumen patyape haj na avenas labilsha**, na feri le gular kashtesa shaj kerenas kado, ba kodo te phenenas kadale plajeske: »Vazdadyu opre haj shude tut ande mara«, kade kerdyolas. **22** Sa kodo, so patyapesa, haj rudyimatasa mangen, lenales."

Pushlipe pa Jezusheski zor **23** Kana andre gelas ande khangeri haj sityarelas, kothe aviline laste le angrashaja haj le popularenge phure. Pushline lestar: „Soska zorasa keres sa kado? Haj kon das tuke kadi zor?" **24** O Jezush kade das palpale duma: „Pushos vi me tumendar jekh butyi. Te phenenala mange, atunchi vime pheno tumenge, ke soka zorasa kerav sa kado. **25** Le Janoshesko bolaripe kathar sas? Anda rajo bake kathar le manusha?" Kodal kade vorbinas mashkar pende: **26** "Kodo te phenasa: »anda rajo«, kodo phenela amenge atunchi ke: »Atunchi sostar chi patyanas leske?« Kana pale kodo phenasa ke: »kathar le manusha«, daras kathar le manusha, ke savorazhene profetaske inkren le Janoshes." **27** Kodo phendine apol le Jezusheske, ke: „Chi zhanas." Pe kado voj kodo phendas lenge: „Chi me chi phenav avri tumenge, ke soska zorasa kerav sa kado."

Parabola pa duj shave **28** "Dore pa kado so gindin? Jekhe manushes duj shave sasles. Kothe gelas kaj o angluno haj kade das duma: »Muro shavo! Zha avri adyes, haj ker butyi ande drakha!« **29** Kodo kado phendas palpale: »Chi kamav«, ba maj palal gindisardaspe haj avri gelas. **30** Atunchi kothe gelas vi kaj o kaver, haj zhikade das duma leste. Kodo kado phendas: »Ova, Raja!« Ba chi gelas avri. **31** Mashkar le duj kon kerdas le dadesko kamipe?" Kodo phendine: „O angluno." Pe kado o Jezush kodo phendas lenge: „Amen, phenav tumenge: le financura haj le vulyicange zhulya maj sigo zhan andre ande Devlesko them, sar tume. **32** Ke avilastar tumende o Janosh pe chachimasko drom, haj chi patyanas leske. Ba le financura haj le vulyicange zhulya patyanas leske. Tume kana kado dikhline chi atunchi na gindisardine tumen maj palal, ke te patyan leske.

Parabola pa nasul drakhara **33** Ashunen akanak jekh kaver parabola. Sas jekh raj: *Drakh beshvelas, gradyija keradas krujal lende, shanco hunadas andral, haj kalsamo** *vazdas* **{Iz 5,1-2}**. Pala kodo avri das kodo le arendashange,** haj pe strene phuva dromardastar. **34** Kana avilastar le drakhengo kidipe, bishaldas peske slugan kaj le arendasha, te kiden andre o upaj. **35** Ba le arendasha xutyildine le slugan, le jekhes mardine, le kaveres mudardine, le tritos pale barenca shudineles. **36** Atunchi pale bishaldas kavere slugan, kathar le anglune majbuten, ba kodola zhikade kerdine vi lenca. **37** Palunes bishaldas lende peske shaves, kade phendas: »Mure shaves dore patyivina.« **38** Ba le arendasha, kana dikhline le shaves, kodo phendine mashkar pende: »Kathej pe kaste muklyadyol o barvalipe, aven, mudaras les, haj las lestar lesko barvalipe.« **39** Xutyildine les, avri shudine les anda drakhuni bar, haj mudardine les. **40** Kana apol avelatar le drakhengo kraj so kerla kadalenca?" **41** Kodo phendine leske: „Le nasulen mudarela, le drakhen pale kavera arendashange dela avri, kon dena leske o upaj ande vramate." **42** O Jezush atunchi kado phendas lenge: „Chikana ginadine ande Iskirimata:

»O barr, so le butyara shuden,
kolcosko barr kerdyilas,
o Raj kerdasles kodaleske,
haj kado chudickoj
ande amare jakha?« **{Salm 118,22-23}**

43 Anda kado phenav tumenge, ke lena tumendar le Devleske themes, haj kasave manushenge
dena kodo, kon anena kodaleske fruktura. 44 Kon opral perel pe kado barr, kethane phagrel pes, pe
kaste pale kado perela, kethane pizdela les."
45 Leske paraboli ashundines le angrashaja haj le farizana hatyardine, ke pa lende vorbil.
46 Atunchi kamline te xutyilen les, ba daranas kathar e butimata, ke le manusha profetaske inkrenas
les.

22 **Parabola pa krajicko abav** 1 Pala kado o Jezush pale las te vorbil, haj pale ande paraboli
vorbilas lende: 2 "Cirdel le rajosko them pekh kraj, kon abav lasharlas peske shaveske. 3 Bishaldas
peske slugan, te akharen le akhardinen po abav, ba kodala chi kamline te aventar. 4 Atunchi kavere
slugan bishaldas kadale vorbenca: „Phenen le akhardinenge: Aketa, o xamo kerdom, mure guruven
haj oprethulyarde pedon tele shindom, sakofalo gata si aven apol po abav. 5 Ba kodal chi grizhonaspe
lesa. Gelinetar, o jekh pe peski phuv, o kaver pala pesko bizniso**, 6 le maj but pale xutyildine le
slugan, kushenasle haj mudardine len.
7 Xolyarnyiko kerdyilas pe kado o kraj, haj bishaldas peske ketanen. Le mudaren mudaradas,
lengo foro pale opre phabaradas. 8 Pala kodo kodo phendas peske slugange: „O abav aba gataj, ba le
akharde nas dosta karing leste. 9 Zhan avri apol po bulho drom, haj kas feri rakhen, akharenle po
abav." 10 Le slugi avri geline pel droma, haj kethane kidine sakones, kas feri arakhline, lashen thaj
nasulen jekharsa, haj le abaveskokher pherdyilas manushenca.
11 Kana o kraj andre gelas, te dikhel kon beshen kaj le mesalyi, sama las kothe jekhe manushes,
kon nas ande abaveske gada urado. 12 Kodo phendas leske: „Muro vortakona, ta sar avilan andre
kathe bi abaveske kada?" Kodo chi das duma khanchi. 13 Pe kado o kraj kodo phendas le
opreslugarenge: „Phanden kethane leske vast thaj punre, haj shuden les avri po avraluto tunyarikipe.
Avla kothe rovjipe haj dand kircipe! 14 Ke but zhene si a-kharde, ba cerra zhene alosarde."

Pushlipe pa taksha 15 Atunchi le farizana gelinetar haj avri gindisardine, ke sar shaj maren les
perdal vorbasa. 16 Kothe bishaldine leste penge sityarden le Herodeshickirenca kethane, haj kodo
phendine leske: „Maistro! Zhanas, ke chacho vorbako san haj le Devlesko drom kathar o chachipo
sityares, chi grizhostu khanyikasa, ke chi dikhes le manushengo konipe. 17 Phen amenge apol so
gindis: Slobodo si taksha te potyinas le chasaroske, bake na?" 18 Ba o Jezush oprepinzhardas lengo
nasulipe haj kade das duma: „Sostar zumaven man, tume paxande! 19 Sikaven mange la takshake
love!" Kodal kothe andine leske jekh denaro. 20 Atunchi pushlas lendar: „Kaskij kadi mosura haj
opreiskirimata?" 21 Kodo phendine leske: „Le chasareskoj." Pe kado kodo phendas lenge: „Den apol
le chasareske so le chasareskoj, haj le Devleske, so le Devleskoj." 22 Kodal kado ashundines bari
dikhline, kothe mukhline les haj gelinetar.

Pushlipe pa mulengo opretrajisaripe 23 Kodo dyes kothe geline leste le sadducana, kon kodo
phenen, ke naj opretrajisaripe. Pushline les: 24 "Maistro, o Mozesh kodo phendas: »*Kana varikon
merel bi shavoresko, atunchi lesko phral te lel peste leska romnya, haj te kerel shavoren peske
phraleske«* **{DKris 25,5k; Gen 38,8}**. 25 Apol, sas lende efta phral. O Angluno romnya las, ba mulas, haj ke
chi ashilas les shavoro, pe pesko phral mukhlas peska romnya. 26 Zhikade mulas vi o dujto haj trito,
haj inke, sa le efta. 27 Pala savorazhene pale mulas vi e romnyi, 28 Kaj o opretrajisaripe apol kaski
romnyi avla mashkar le efta. Ke apol savorezhenengi sas." 29 O Jezush kade das duma lende: „Bi
zhangles vorbin, ke chi pinzharen le Iskirimata, haj chi le Devlesko saktimo**. 30 Ke le opretrajisarde
chi len romnyan, haj chi romeste chi zhan, ba kasave avna sar le andyelura ando rajo. 31 Chi ginadine
pa mulengo opretrajisaripe, so o Del phendas tumenge: 32 *«Me som le Abrahamesko le Izhakesko haj
le Jakobesko Del?«* **{Avr 3,6}** Voj na le mulengo Del si, ba le zhuvindengo." 33 Kana e butimata kado
ashundas, bari dikhlas pe lesko sityaripe.

Pushlipe pa angvladipe 34 Kana le farizana ashundine, ke le sadducanen mutosardas, kethane
aviline andekh grupo,** 35 haj o jekh mashkar lende, jekh kris pinzhardo, avri te zumavel les, pushlas
lestar: 36 "Maistro, savo si o majbaro vladipe ande kris?" 37 Voj kodo phendas leske: „*«Kam tye Rajes,
tye Devles anda tyo intrego ilo, anda tyo intrego duho, haj anda tyo intrego godyipe«* {DKris 6,5}.
38 Kadoj o majbaro, o angluno vladipe. 39 O Dujto anel pe kado: »*Kam tye dopashone vortakos, sar
tut«* {Lev 19,18}. 40 Pe kadal duj vladimata tordyol e intrego kris haj le profeti."

Pushlipe pa Messhiasho 41 Ke le farizana kethane sas, o Jezush pushlas len: 42 "So gindin pa
Kristo? Kasko shavo si voj?" Kodo phendine leske: „Le Davidesko." 43 Pe kado pushlas lendar:
„Atunchi o David sostar phenel les kathar o Duho rajeske, kana kade del duma:

44 *»Kade del duma o Raj kaj muro Raj:*
Pa muri chachi rig besh tele,
zhikaj tala tye punre shudav tye dushmanon« {Salm 110,1}.

45 Kana apol o David Rajeske phenel les, sar shaj avel lesko shavo?"
46 Khonyik chi zhanglas palpale phenipe te del leske chi jekh vorba, haj kathar kodo dyes khonyik
chi tromalas te pushel les.

23 **Le iskiritora haj le farizana** 1 O Jezush pala kado kade das duma kaj e butimata haj kaj peske
sityarde: 2 "Le iskiritora haj le farizana ande Mozeshesko iskamin beshen. 3 Anda kado sakofalo, so
phenen tumenge, keren kodo haj inkren andre – ba lenge kerdyimata na keren, ke phenen von, ba chi
kerenles. 4 Phare haj bi shaj inkerde pharimata phanden kethane haj shon pel manushenge phike, ba
von chi jekhe najenca chi kamen te mishkisaren kodo. 5 Sakono kerdyimata so keren anda kodo keren,
te di-khen len le manusha. Penge rutyikane brichinara po bulho shinen, le chipti bararen. 6 Faj len le
anglune thana pe xamimata, le anglune thana ande zhinagogi, 7 le dyes dinipe pe forosko mashkar,
haj kodo, kana le manusha rabbeske anavaren len. 8 Tume na anavaren tumen rabbeske, ke jekh si
tumaro Sityari, tume pale savorazhene phrala sanle. 9 Chi tumare Dadeske na anavaren khanyikas pe
phuv, ke jekh si tumaro Dad, o rajuno. 10 Na anavaren tumen chi Maistrovoske, ke jekh si tumaro
Maistrovo, o Kristo. 11 Kon mashkar tumende o majbaroj, te avel tumari sluga. 12 Ke kon pes
opreasharel, kodales tele lazhavaren, haj kon pes tele lazhavarel, kodales opreasharen.
13 Jaj tumenge, paxande iskiritora haj farizana, ke andre phandaven le rajosko them angla
manusha. Ke tume chi zhan andre, haj kon andre kamelas te zhal, chi kodalen chi muken andre te
zhan. (14)
15 Jaj tumenge paxande iskiritora haj farizana, ke andre phiren e mara haj la phuva, ke jekhe kaj
o Del boldadyiles te rakhen, haj kana rakhlineles, kathar tumende inke majduvar le dyehennaske
shaveske shonles.
16 Jaj tumenge korrenge drom sikavara, kon kodo phenen: »Kana varikon colaxarel pe khangeri,
kodo khanchij, ba kon colaxarel pe khangerako somnakaj, kodo aba krisarel.« 17 Tume dile thaj korre!
Haj so si majbaro, o somnakaj bake e khangeri, so suntosarel le somnakajes? 18 Haj kodo phenen:
»Kana varikon po oltaro del colaxa, kodo khanchij, ba kon so pe leste si tofna del colaxa, kodo aba
krisarel.« 19 Tume korre! Haj so si majbaro, e tofna, bake o oltaro, savo suntosarel le tofnipes? 20 Haj
ke kon po oltaro del colaxa, kodo colaxarel po oltaro haj pe sakofaloste so pe leste si. 21 Haj kon pe
khangeri del colaxa, kodo colaxarel pe khangeri, haj pe kodo, kon ande late beshel. 22 Kon pale po
cheri del colaxa, kodo pe le Devlesko iskamin del colaxa, haj pe kodo, kon pe kodo beshel.
23 Jaj tumenge paxande iskiritora haj farizana, ke deshtope den anda menta, anda kapro haj
kemenyo, ba chi grizhontume la krisake majbare vladimatanca, la krisasa, e lashipesa haj le
imandimosa**. Kadal trubujas te keren, haj chi kodolen ch«avlas slobodo te muken. 24 Korre dorm
sikavara, kon avri alosaren le cincara, le dromedaros pale tele nakhaven.
25 Jaj tumenge paxande iskiritora haj farizana, ke uzharen le taxtajengo haj le tejarengo
avralutnipe, ba andral pherde sanle choripesa haj biuzhipesa. 26 Tu korre farizano! Uzhar majanglal
le taxtajesko andralipe, ke vi lesko avralipe uzho te avel!

27 Jaj tumenge paxande iskiritora haj farizana, ke cirden pe andre farbosarde** murmuntura, save
avral shukarenge dichon, ba andral pherdi si kodal mulenge kokalenca haj but sakofalone
biuzhipenca. 28 Kade vi tume avral dore chachenge dichon angla manusha, ba andral pherdo sanle
paxandipesa haj nasulipesa.
29 Jaj tumenge paxande iskiritora haj farizana, ke serovjimaske murmuntura vazden le profetange,
haj opreshukaraven le chachenge murmuntura, 30 haj kodo phenen: »Ame ande amare dadenge vrami
te trajisardamas, ame chi avilamas lenge bezexasle amala ande profetange rata.« 31 Ba tume sikaven
andre, ke lenge shave sanle kodalenge, kon le profetan mudardine.« 32 Vi tume andre pherdyaren
tumare dadenge pecimata! 33 Sapa, viperange falura! Sar shaj muntosajvenas kathar e dyehennaki
kris? 34 Anda kado aketa, bi-shalav tumende profetan, platnikonen haj iskiritoren. Mashkarlende
unyizhenen mudarena haj po trushul tannarena**, kaveren chunyarena ande tumare zhinagogi haj
nashavena len anda jekh foro ando kaver. 35 Kade pe tumende hural sako chacho rat, so avri mukle
pe phuv zhikathar le chache Abelesko rat zhikaj le Zakaria-shesko haj Barakiasheske shavesko rat,
kas mudardine mashkar e khangeri thaj oltaro. 36 Amen, phenav tumenge: oprehural sa kado pe kado
generaciovo.

Le Jeruzhalemesko tele phenipe 37 Jeruzhalem, Jeruzhalem, tu mudares le profetan, barrenca
shudes kodalen, kas tute bishaldine! Sodivar kamlom kethane te kidav tye shaven, sar e khanyi tala
peske phaka kethane kidel peske pujon, ba tume chi kamline kodo! 38 Aketa, muklino pusto avla
tumaro kher! {Salm 69,26} 39 Ke phenav tumenge: Chi dikhena man kathar kadi vrama, zhikaj kado chi
phenena: »Ashtyilimej, kon ande Rajesko anav avel!«" {Salm 118,26}

Sityaripe pa paluni vrama: 24,1-25,46

24 **Pa khangerako pustipe** 1 O Jezush avriavilas anda khangeri haj las te zhaltar. Leske sityarde
kothe geline leste, te sikaven leske la khangerake riga. 2 Atunchi kade das duma lende: „Apol dikhen
savora zhene kadal sa? Amen, phenav tumenge: Chi ashola kathe barr po barr, so tena pustilaspe."

Le pecimatange anglimata 3 Kana pe uloj kashtengo plaj tele beshlas, le sityarde kothe geline leste
haj mangenas les: „Phen amenge avri, ke kana pecisardyona kadala? Haj so avla o somno tye
avlimaske haj la lumake agorake?"
4 O Jezush kodo phendas lenge: „Len sama, tena xoxavel varikon tumen. 5 Ke but zhene avna
ande muro anav haj kodo phenena: »Me som o Kristo«, haj bute zhenen perdal marena. 6 Pa marimata
haj pa kodalengi viaca ashunena. Len sama, tena darajven. Kadalake andre trubuj te pherdyol {Dan
2,28}, ba kado inke na o agor avla. 7 Ke popularo po popularo dela haj them po them. But rigate bari
bok avla haj mishkilape e phuv. 8 Ba sa kadal feri le dukhango anglipe avla. 9 Atunchi maj dukharena
haj mudarena tumen. Ruci avna angla sakono popularo anda muro anav. 10 But zhene bezexasle
kerdyona, purrina haj rucina jekhavres. 11 But xoxamne profeti kerdyona haj but zhenen vi xoxavena.
12 Ke butajvela o nasulipe bute zhenengo kamipe avri shudrola. 13 Ba kon avri inkrel sagutnes, kodo
muntosajvel. 14 Haj le themeski kadi losshani viaca pe intergo luma viacarena, chacharipe kerena
angla sakono popularo – haj atunchi avla o agoripe.

O pustipe 15 Kana apol dikhena ke o putisardo marhipe, pa soste o Daniel profeta vorbilas {Dan
9,27}, kothe tordyola po sunto than – kon ginavelles, te hatyarelles!-, 16 Atunchi kodala, kon ande
Judea si, te nashen ande plaja. 17 Kon pe kheresko opralutnipe si, te na hulyol tele kothar, te ingrel
variso anda kher, 18 kon pale pe mal si tena avel palpale kothar, te ingrel peske gada! 19 Jaj le phare
haj chuchi dine romnyange ande kodal dyesa!
20 Rudyin anda kodo, ke tumaro skepipe, na jivende haj na savatone te avel. 21 Ke kasavo baro
kikidipe avla atunchi, zhikaj nas inke kathar la lumako anglalipe zhikaj akanutni vrama, haj china chi
avla majbut {Dan 12,1; Jo 2,2}. 22 Tena skurtosarenas kodal dyesa, chi muntosardyolas chi jekh zhuvindo;

ba anda alosardo skurtosarena kodal dyesa. 23 Atunchi, kana varikon kodo phenela tumenge: »Aketa,
katej o Kristo«, bake »Kothej«, na patyan kodo. 24 Ke xoxamne Kristura haj xoxamne profeta
kerdyona, bare somnura haj chudimata kerena, ke te shaj, vi le alosarden perdal te zhanen te maren.
25 Aketa, anglal phendomles tumenge. 26 Kana apol kodo te phenena tumenge: »Aketa, ande pusta
si«, na zhan avri: »Aketaj, ande andralutni soba«, na patyan. 27 Ke sar o strafin pe orienteski** rig
fimlal haj pe nordeneski** rig dichol, kasavo avla vi le Manusheske Shavesko avlipe. 28 Ke kaj o
mulo trupo si, kothe huran vi le mulikane chiriklya.

Le Manusheske Shavesko avlipe 29 Pala kadale dyesengo kikidyipe o kham kalyolatar, o shonitiko
chi rispisarla majbut pesko fimlalipe, le cherhaja tele perena pa cheri {Iz 13,10}, haj le chereske zora
slabosajvenatar. 30 Pala kodo opredichola po cheri le Manusheske Shavesko somno, haj atunchi pesko
kolyin marela la phuvako sakono popularo {Zak 12,10.12}. Dikhena le Manusheske Shaves, sar avelatar
pe chereske norura saktimosa haj luvudyipesa {Dan 7,13}. 31 Bishalela peske andyelon bare ba-
shavlyimatasa, haj kodal kethane kidena leske alosarden pa lumake shtar riga {Zak 2,10}, kathar le
chereski jekh rig zhikaj e kaver agor.

Pe palune vrami phende ferimata 32 Len parabola pa gular kasht: kana aba kolej leske kranzhi haj
leske patra avri puterdyiline, zhanen, ke pashe si o milaj. 33 Kade vi tume, kana sa kadal dikhena,
zhanen avri, ke pashe si, aba ando vudar. 34 Amen, phenav tumenge: chi nacholatar kado generaciovo,
zhikaj kadal chi pecisardyona. 35 Cheri thaj phuv nachonatar, ba mure alava chi nachonatar.
36 Ba kodo dyes haj kodo chaso khonyik chi pinzharel: chi le chereske andyela, chi o shavo, feri
korkoro o Dad. 37 Ke sar le Noevoske dyesa, kasavo avla vi le Manusheske Shavesko avlipe. 38 Ke
sar angla bare pajesko shordyipeske dyesa so feri xaline haj piline, romnya line haj romeste geline,
zhikaj kodo dyes, zhikana o Noe andre gelas ando bero {Gen 7,7}, 39 haj china chi gindisardine, zhikaj
ch«avilastar le bare pajesko shordyipe haj chi mudardas len savora zhenen: kade avla vi le Manu-
sheske Shavesko avlipe. 40 Kana a-tunchi dujzhene pe plugasle phuva avna, le jekhes opre lena, le
kaveres kothe mukena. 41 Haj kana duj romnya morena assavesa, la jekha opre lena, la kavera kothe
mukena.
Pa sama lelipe 42 Aven apol sama linde, ke chi zhanen, ke savo dyes avelatar tumaro Raj. 43 Kodo
pale hatyaren, ke te zhanelas le kheresko raj, ke ande savi vramate avla o chor, sama lindo avelas haj
chi mukelas andre te phagel ando kher. 44 Aven apol gata vi tume, ke ande savo chaso chi gindina,
avla le Manushesko Shavo.

Paraboli pa chacho haj nasul sluga 45 So gindis, savo si o chacho haj godyaver sluga, kas o Raj
angla peske khereske manusha tordyarel, te del avri lenge o xamasko ande vramate? 46 Anando** si
kodi sluga, kasko raj, kana khere resel, ande kadi butyi rakhel. 47 Amen, phenav tumenge: pe pesko
intrego barvalipe opral shol les o raj. 48 Ba kodo nasul sluga kodo te phenel ande pesko ilo: »Pe
buteste avel aba muro raj«, 49 haj lela te marel peske slugane amalen, xal thaj pel le matenca; 50 avla
kodo dyes lesko raj kodale slugaske, pe savo chi zhukarela les, haj ande kodo chaso, ande saveste chi
gindila. 51 Nashavela les, haj pe paxandengi zheja resarela les. Avla kothe rovjipe haj dand kircipe!

25 **Parabola pa godyaver haj chalade sunci sheja** 1 Atunchi anela le rajosko them pe desh sunci
sheja, kon xutyildine penge phabarde haj avri geline angla piramno. 2 Panzh mashkar lende chaladora
sas panzh pale godyavera. 3 Ke le chalade kana opre line penge phabarde, chi line pende uloj. 4 Ba le
godyavera penge phabardenca kethane vi uloj ingerdine penca ande penge vasura. 5 Ke o piramno
chi reslas pe vramate, savorazhene lindrale kerdyiline haj sutetar. 6 Ba dopash ratyi cipipe
ashundyolas: »Kathej o piramno, aven avri angla leste!« 7 Atunchi le sunci sheja savora zhene
opreushtyiline haj lashardine penge phabarden. 8 Le chalade atunchi kade dine duma kaj le
godyavera: »Den amen anda tumaro uloj, ke avri soventar amare phabarde.« 9 Le godyavera kado
phendine lenge: »Dore tena avel dosta chi amenge, chi tumenge, zhan barem kaj le biknara haj kinen

tumenge.« 10 Zhikaj kodola gelinetar te kinen uloj, reslas o piramno, haj kon gata sasle, andre geline lesa po colaxaripe. O vudar andre phandadine. 11 Maj palal resline vi le majbut sunci sheja. Kodo phendine: »Raja, Raja! Puter avri amenge! 12 Ba voj kado phendas palpale: »Amen, phenav tumenge: chi pinzharav tumen.« 13 Aven apol samalinde, ke chi pinzharen chi o dyes, chi o chaso.

Parabola pa andrepashjarde love 14 Kade avla, sar kana jekh manush kodo kamlas, ke pe strene phuva te zhaltar. Akhardas peske slugan, haj perdal das lenge pesko barvalipe. 15 Le jekhes panzh talentumo das, le kaveres dujen, le tritos pale jekh, savorenge sar pelaspe: haj gelastar pe strene phuva. Atunchi sigo 16 gelastar kodo, kon panzh talentumo las, andre pashjardas kodalen, haj rodas inke panzhen. 17 Zhikade vi kodo, kon dujen las, rodas inke dujen. 18 Ba kodo kon jekh las, gelastar, ande phuv hunades garadas peske rajeske love.

19 Pala but vrama khere avilas kadale slugango raj, haj oprepushlas len. 20 Angle tordyilas atunchi kodo, kon panzh talenumura las, haj andas inke panzhe kavera talentumura, haj kade das duma: »Raja, panzh talentumura dan man, dikh, kavera panzh rodem inke pe lende.« 21 Lesko raj kodo phendas leske: »Mishtoj, lasho haj chachi sluga san! Ando cino chacho sanas, abakanak but mukav pe tute: zha andre ande tye rajeski lossh.« 22 Pala kado avilas vi kodo, kon le duj talentumura las, haj kade das duma: »Raja, duj talentumura dan man, dikh, inke duj talentumura rodem pe lende.« 23 Lesko raj kado phendas leske: »Mishtoj, lasho haj chachi sluga san, ando cino chacho sanas, abakanak but mukav pe tute: zha andre ande tye rajeski lossh.« 24 Palunes kothe avilas vi kodo kon jekh talentumo las, haj kado phendas: »Raja, zhanav pa tute, ke capeno manush san, kosis, kaj chi beshadan, haj andre kides vi kothar kaj chi ropnardan**. 25 Ke daros tutar, gelomtar haj garadom tyo talentumo ande phuv. Aketa, so tyiro si! 26 Lesko raj kado phendas leske palpale: »Tu nasul haj bi butyako sluga! Zhanglan, ke kosij kaj chi beshadom haj kethane kidav kothar, kaj chi ropnardom. 27 Haj zhianda kado trubusardino mure love te des kothe le love opre paruvarange, ke kana khere avav, butardes te lav palpale so muroj. 28 Len apol lestar o talentumo haj denles kodaleske, kas desh talentumura si! 29 Ke sa kodaleske, kas si, inke dena haj mishto trajila. Kathar kodo kas pale naj, inke vi kodo len, so siles. 30 Le khanchikerde slugas pale shudenles avri po avralutno tunyarikipe! Avla kothe rovjipe haj dand kircipe!«

O paluno krisaripe 31 Kana le Manushesko Shavo avelatar ande pesko luvudyipe, haj lesa kethanes le andyela savora zhene **{DKris 33,29}**, atunchi tele beshela pe pesko luvudyaslo iskamin. 32 Kethane kidena angla leste sakone popularon, voj pale alosarela len jekhavrestar, sar kana o malyari alosarel le bakren kathar le busnya. 33 Le bakren pe peski chachi rig tordyarela, le busnyan pale po stungo rig. 34 Atunchi o kraj kade dela duma kaj kodala, kon pe chachi rig tordyon: »Aventar, mure Dadeske ashtyilime, len perdal le themes, so tumenge keradyilas zhikathar la lumako kerdyipe. 35 Ke bokhajlom haj dine man te xav, trushajlom haj dine man te pav, streno somas haj andre svagardine man, 36 nango somas haj opreurade man, nasvalo somas haj aviline te dikhen man, phanglo somas haj aviline mande.« 37 Atunchi le chache pushena lestar: »Raja, kana dikhlam tut te bokhajves, haj dam tut te xas, bake te trushajves haj dam tut te pes? 38 Kana dikhlam tut sar strenos, haj andre xutyildam tut, bake nanges, haj opreuradam tut? 39 Kana dikhlam tut nasvales bake phangles haj gelamtar tute?« 40 O kraj kade dela vorba palpale lenge: »Amen, phenav tumenge: kana mashkar mure majcine phral kerde kado jekheske, mange kerdineles.«

41 Pala kado kon pe leski stungo rig tordyon, kado phenela: »Zhantar mandar, tume armajasle, pe sagutni jag, so le bengeske haj leske andyelonge kerdyilas. 42 Ke bokhajlom haj chi dine man te xav, trushajlom haj chi dine man te pav, 43 streno somas haj chi svagardine man andre, nango somas haj chi urade man opre, nasvalo somas haj phanglo, haj ch«aviline te dikhen man.« 44 Pe kado vi kodola pushena: »Raja, kana dikhlam tut te bo-khajves bake trushajves, sar strenes bake nanges, nasvales bake phangles, haj chi slugisardam tuke?« 45 Atunchi voj kade dela vorba palpale lenge: »Amen, phenav tumenge: Kana chi kerdine kado mashkar kadal majcine jekheske, mange chi kerdineles.« 46 Haj zhanatar kadal pe sagutne dukha, le chache pale po sagutno trajo."

LE JEZUSHESKE DUKHA HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 26,1-28,20

26 **Le anglune svatosko krisipe** 1 Pecisajlas, ke kana o Jezush andre agorutnisardas kadal
phenimata, kade das duma kaj peske sityarde: 2 "Zhanen, ke pala duje dyeseste patradyako dyes avla,
haj le Manusheske Shaves perdal dena, po trushul te tannaren les."
3 Atunchi le angrashaja haj le populareske phure kethane aviline ande anglalutne rashajeski dyiz,
kas Kaifasheske anavarenas. 4 Vorbisardine mashkar pende, ke le Jezushes xoxavjipesa xutyilena haj
mudarena les. 5 Ba kodo phendine: „Na pel bare dyesa, tena vazdadyol xape mashkar le manusha!"

O betanicko makhlipe 6 Kana o Jezush ande Betania sas ande lepralone Shimonesko kher, 7 kothe
gelas leste jekh romnyi. Ande alabashtromicko vaso kuch makhlimata sas late, haj avri shordas kodo
pe Jezushesko shero, kana voj kaj e mesalya beshelas. 8 Kado dikhlines le sityarde xolyajline: „Pe
soste si lasho kado avri rispisaripe? 9 Ke pe butende shaj bikindamas kado haj kothe shaj damaslesles
le chorrenge." 10 O Jezush sama las kado haj kade das duma: „Sostar azban kadala romnya? Haj apol
lasho kerdas mange. 11 Ke chorre sagda avna tumenca, ba me chi avo sagda tumenca. 12 Kana voj
avri shordas kado makhlipe pe muro trupo, pe muro praxope kerdasla. 13 Amen, phenav tumenge: pe
intrego luma kaj feri viacarena kado evangeliumo, pe lako serovjipe phenena vi kodo, so kerdas."

Le Judashesko purripe 14 Atunchi jekh mashkar le deshu duj, kas kariotickone Judasheske
anavarenas, gelastar kaj le angrashaja 15 haj kodo phendas lenge: „So den man, perdal te do les
tumenge?" *Kodal tranda rupune shinadine leske* **{Zak 11,12}**. 16 kathar kodo rodelas e vrama, te shaj
purril les.

La patradyako xamosko angle lasharipe 17 Pe bi kamir** manrengo angluno dyes kothe geline le
sityarde kaj o Jezush, haj kodo phendine: „Kaj kames, angle te lasharas tuke, la patradyako xamo?"
18 Voj kodo phendas: „Zhan andre ando foro kaj kado haj kado, haj phenen leske: »O Maistrovo
phendas: Muri vrama pashe si, mure sityardenca kethanes tute inkro e paska.«" 19 Le sityarde kade
kerdine, sar o Jezush phendas lenge, haj kerdine la patradyako retxamo.

La patradyako ratyakoxamo 6 Kana andre ratyilas, kaj mesalya beshlas le deshudujenca. 21 Sar
xanas, kade das duma: „Amen, phenav tumenge: jekh mashkar tumende purril man." 22 Pe kado
zurales brigajline haj jekhtunes lenas te pushen les: „Dore, na me som kodo, Raja?" 23 Voj kade das
duma palpale: „Kon manca jekharsa bolel pesko vast ando charo, kodo purril man. 24 Chaches le
Manushesko Shavo zhaltar, sar vi si iskirime pa leste, ba jaj kodale manusheske, kon le Manusheske
Shaves purril. Maj mishto avilino kodale manusheske, kana china chi te arakhadyilino." 25 Atunchi
duma das o Judash, kon purrisardas les: „Dore na me som kodo, Rabbi?" Voj kodo phendas leske:
„Tu phendan."
26 Sar xanas, o Jezush xutyildas o manro, ashtyilipe phendas, phaglasles, haj kothe dasles peske
sityardenge kadale vorbenca: „Xutyilenles haj xanles, kadoj muro trupo." 27 Pala kodo xutyildas o
taxtaj, najisipe phendas haj kothe dasles lenge kadale vorbenca: „Pen anda kado savorazhene, 28 ke
kadoj muro rat, le nyeve teshtamentosko **{Avr 24,8; Jer 31,31}**, so anda butende avri muklyadyol pe le
bezeximatango jertipe. 29 Phenav tumenge: kathar kadi vrama chi po anda drakhesko kado upaj zhikaj
kodo dyes, zhikaj o nyevo chi po tumenca ande mure Dadesko them."

O Jezush avri zhal pe uloj kashtengo plaj 30 Pala soste gilybade e dosologia,** avri geline pe uloj
kashtengo plaj. 31 Atunchi o Jezush kodo phendas lenge: „Pe kadi ratyi tume savorazhene
kordoladyona ande mande, ke iskirime si: *»Marav le malyares, haj rispisardyon le bakra«* **{Zak 17,3}**.
32 Ba pala soste opretrajisardyilom, angla tumende zhav ande Galilea." 33 Pe kado o Peter duma das
haj kado phendas leske: „Sakonesko patyape te bandyola ande tute, muro patyape ande tute chikana
chi nacholatar." 34 O Jezush kado phendas leske: „Amen, phenav tuke: kadi ratyi, so majanglal o

bashno cipila, vi trivar asvikaresa** man.” 35 O Peter pe kado kade colaxarelas: „Inke vi te trubuj
tusa kethanes te merav, chi atunchi chi asvikaro tut.” Kade vorbinas savora zhene le sityarde.

Le Jezushesko rudyimo ande Getsamanicko bar 36 Atunchi o Jezush gelastar lenca andekh majro,
so Getsemaneske anavarenas, haj kodo phendas le sityardenge: „Beshen tele kathe, zhikaj me zhavtar
kothe haj rudyisarav.” 37 Pasha peste las le Peteres haj le Zebedeusheske duje shaven, haj las te izdral
haj te dukhardyol. 38 Atunchi kodo phendas lenge: „Brigakoj muro dyi zhikaj o meripe. Ashon kathe,
haj ratyaren manca kethanes.” 39 Jekh cerra angle gelas, pe mosura burdosardas haj kade rudyilas:
„Muro Dad, te shaj, te nacholtar mandar kado taxtaj. Ba na kade te avel sar me kamav, ba kade sar
tu kames.” 40 Pala kado kothe gelas kaj peske sityarde, haj sovjindes arakhlas len. Kodo phendas le
Petereske: „Kade apol chi zhangline chi jekh chaso te ratyaren manca? 41 Ratyaren haj rudyin, ke
ande zumavjimata tena peren! O duho chaches gataj, ba o trupo slaboj.” 42 Pala kodo pale gelastar,
vi po dujto, haj kade rudyilas: „Muro Dad, kana nashtig avel kade, ke te nacholtar kado bi kodo, avri
te pavles, te avel kade, sar tu kames.” 43 Pale palpale gelas, haj pale sovjindes arakhlas len, ke lenge
jakha pharosajline. 44 Pe kado kothe muklas len, pale gelastar haj vi po trito rudyilas pale, zhikodale
vorbenca. 45 Pala kodo kothe gelas kaj le sityarde haj kodo phendas lenge: „Soven aba haj
pachardyon! Aketa, pashardyilas o chaso, haj le Manusheske Shaves ande bezexaslenge vast den.
46 Ushtyen opre, zhastar! Aketa, pashe si aba, kon purril man.”

Le Jezushes xutyilen 47 Inke vorbilas, kana aketa, o Judash, mashkar le deshuduj o jekh reslas,
haj lesa kethanes bari butimata xanrenca haj rolyanca kathar le angrashaja haj kathar le populareng
phure. 48 Kon purrisardas les, somno sikadas lenge: „Kas chumidav, voj si kodo, xutyilen les!”
49 Atunchi kothe ushtyadas kaj o Jezush haj kodo phendas: „Av drobome, Maistro!” Haj chumidas
les. 50 O Jezush kade das leste duma: „Muro vortakona, anda kado avilan!” Atunchi kothe geline haj
vast vazdine po Jezush haj xutyildine les. 51 Haj aketa, o jekh mashkar kodal, kon le Jezushesa sas,
avri lunzhardas pesko vast, avri cirdas pesko xanro, haj pe anglalutne rashajeski sluga shindas, haj
tele shindas lesko kan.

52 O Jezush pe kado kodo phendas leske: „Shu palpale tyo xanro pe lesko than. Ke sa kodo, kon
xanro xutyilel, kathar xanro merel. 53 Bake kodo gindis, ke nashtig mangos mure Dades, ke akanak
te bishalel mange majbut sar, desh legiova andyelon? 54 Ba atunchi, sar shaj pherdyonas andre le
Iskirimata, ke kadaleske kade trubuj te pecisajvel?” 55 Ande kodo chaso o Jezush kodo phendas le
butimatange: „Sar pekh varisosko chor, kade aviline avri xanrenca haj rolyanca, te xutyilen man.
Sako dyes ande khangeri beshos haj sityaros, haj chi xutyildine man.” 56 Sa kado anda kodo
pecisardyilas, ke andre te pherdyon le profetange iskirimata. Atunchi leske sityarde savorazhene
kothe mukhline les haj nashlinetar.

O Jezush angla angsvato 57 Kodal pale xutyildine le Jezushes haj ingerdine les kaj o Kaifash, kaj
o angrashaj, kaj le iskiritora haj le phure kethane aviline. 58 O Peter pale dural zhalas pala leste zhikaj
le angrashajesko dyiz. Andre gelas kothe haj tele beshlas le sluganca kethane, te dikhel le butyango
agoripe.

59 Le angrashaja pale, haj o intrego svato xoxamne colaxara rodenas po Jezush, po meripe te den
les, 60 ba chi arakhline, apol chaches but xoxamne colaxara aviline kethane pe leste. Palutnes angle
tordyilas duj 61 haj kade dine duma: „Kado kodo phendas: Tele zhanav te putrav le Devleski khangeri,
haj tala trin dyes oprevazdavla.” 62 Atunchi o angrashaj opreushtyilas haj kodo phendas leske:
„Khanchi chi phenes? Soj kado, so kadal colaxaren pe tute?” 63 Ba o Jezush chi das duma. O
angrashaj kade das duma leste: „Colaxarav tut po trajindo Del, phen avri amenge, tu san o Kristo, le
Devlesko Shavo?” 64 O Jezush kodo phendas leske: „Tu phendan. Ba phenav tuke: Abakanak *dikhena
le Manusheske Shaves pe Saktimoski chachi rig te beshel, haj te aveltar pe chereske norura”* **{Dan
7,13; Salm 110,1}**.

65 Atunchi o angrashaj shingerdas peske gada haj kade das duma: „Kushlas! So grizhosaras ame
inke colaxarenca? Aketa, akanak ashundine e kushlimata. 66 So gindin?” Kodal kado phendine:
„Perelpe leske o meripe!” 67 Pala kodo ande leski mosura shungardine, dukhumenca malavenas les,
kavera pale palma shinenas les. 68 haj kodo phenenas: „Profetisar amenge, Kristona, kon si kodo, kon
maladas tut?”

Le Peteresko asvikaripe 69 O Peter pale avral beshelas ande avlina. Kothe gelas leste jekh sluga
shej haj kade das duma: „Vi tu le galilikane Jezushesa sanas!” 70 Ba voj angla sakoneste tele
asvikardas kado: „Chi zhanav so vorbis.” 71 Kana avri gelas kaj o baro vudar, dikhlas les jekh kaver,
haj kade das duma kaj kodal kon kothe sasle: „Vi kado le Nazaretickone Jezushesa sas!” 72 Voj pale
colaxarimasa asvikardas les: „Chi pinzharav kodale manushes!” 73 Palakh cerra vrama kothe geline
leste le kothe tordyinde haj kodo phendine le Petereske: „Chachikanes vi tu mashkar lendar san, ke
vi tye vorbi purrin tut.” 74 Pe kado voj las te del armaja haj te colaxarel: „Chi pinzharav kodale
manushes.” Atunchi oprecipisardas o bashono. 75 Le Petereske pale ande leski godyi avilas le
Jezusheske vorba, kon phendasla: „Zhiso majanglal o bashno cipila, trivar asvikaresa man.” Avri
gelas kothar haj zurales las te rovel.

27 **Le Jezushes perdal den le Pilatusheske** 1 Kana zorisardyilas, le angrashaja savorazhene haj
vi le popularenge phure, kris shindine po Jezush, po meripe te den les. 2 Phangline les, haj ingerdine
les haj perdal dineles le Pilatush prefektoske.

Le Judashesko meripe 3 Kana o Judash, kon purrisardas les, dikhlas, ke krisardine les, bunusardas
pesko purripe haj palpale ingerdas le tranda rupune le angrashajenge haj le phurenge. 4 Kodo
phendas: „Bezex kerdom, purrisardom o chacho rat.” Kodal kodo phendine: „So gri-zha si amen kaj
kado? Tyiri butyij!” 5 Pe kado andre rispisardas le rupune ande khangeri, pala kodo gelastar, haj
opreumladas pes. 6 Le angrashaja pale oprekidine le rupune love haj kado phendine: „Naj slobodo
kadal andre te shas ande avucija, ke ratesko potyinipej kado.” 7 Pala soste svato inkerdine, kindine
pe lende le kumhareski** phuv, pe le strenongi rig murmunceske. 8 Anda kodo anavaren kodola
phuva Ratvasle malyake zhikaj kado dyes. 9 Atunchi andre pherdyilas, so o Jeremiash profeta
phendas: „*Xutyilen le tranda rupune – kado sas o ahor, pe kattyi inkrenas les le Izraeleske shave* -,
10 *haj kothe dinele pe kumhareski phuv, sar o Raj vladisardasles mange”* **{Zak 11,12-13; Jer 18,2-3; 32,8-9}.**

O Jezush angla o Pilatush 11 O Jezush pale kothe tordyolas angla prefekto. O prefekto pushlas
lestar: „Tu san le biboldengo kraj?” O Jezush kodo phendas: „Tu phenes.” 12 Kana le angrashaja haj
le phure dosharenas les, khanchi chi phenelas. 13 Atunchi o Pilatush kodo phendas leske: „Chi
ashunes, ke so sakofalo do-sharen pe tute?” 14 Ba voj chi das leste duma chi jekha vorbasa, o prefekto
pale zurales chudilaspe pe kado.

15 Kana bare dyesa sas, jako** sas, ke o prefekto slobodo mukel jekhe robos le manushenge, kas
mangen. 16 Sas len atunchi jekh viacalo robo, kas Barabasheske anavarenas. 17 O Pilatush kethane
akhardas len haj pushlas lendar: „Kas kamen, te mukav slobodo tumenge, le Barabashes bake le
Jezushes, kas Kristoske phenen?” 18 Apol zhanelas, ke anda xanzhvajimata dine les pe lesko vast.

19 Sar pe krisako iskamin beshelas, leski romnyi vorba bishaldas leske: „Khanchi butyi tena avel
tut kodale chachesa, ke but dukhardem anda leste adyes ande muro suno.” 20 Ba le angrashaja haj le
phure opreline le butimatan, ke le Barabashes te mangen, le Jezushes pale te xasaraven. 21 O prefekto
apol pushlas lendar: „Saves kamen, ke mashkar duj te slobodisarav tumenge?” Kodal kodo phendine:
„Le Barabashes!” 22 O Pilatush pe kado kodo pushlas: „Haj so te kerav le Jezushesa, kas Kristoske
phenen?” 23 Kodal savora-zhene kado phendine: „Tannaren les po tru-shul!” Voj pale pushlas: „Ba
so nasul kerdas?” Kodal pe kado inke majfeder cipinas: „Tannaren les po trushul!”

24 O Pilatush kana dikhlas, ke khanchi chi zhanel te kerel, haj barem inke maripe kerdyol, paji
anadas, thodas pesko vast angla butimata haj kade das duma: „Me bi bezexaslo som kathar kadalesko

rat. Tume dikhen kado!” 25 O intrego butipe kado phendas: „Lesko rat te perel pe amende haj pe amare shavora!” 26 Pe kado slobodo mukhlas lenge le Barabashes, le Jezushes pale chunyaradas haj perdal das les lenge, te tannaren les po trushul.

Le Jezushesko avriprassape 27 Atunchi le prefektoske ketani andre ingerdine le Jezushes ande andralutni avlina, haj kethane akhardine krujal leste le intregone ketanen. 28 Tele nandyardine les, lolo ketanicko lungo gad dine pe leste, 29 anda kanre korona xudine, opreshutineles pe lesko shero, jekh trestija** dine ande lesko chacho vast, pala kodo changa dine angla leste haj kade prassanas les. „Av drobome**, biboldengo kraj!” 30 Tele shungarden les, line lestar e trestija haj lesko shero marenas. 31 Kana kade avri prassadine les, tele line pa leste o ketanushicko gad, pe leste dine leske gada, haj ingerdine les, te tannaren les po trushul.

Po trushul tannaripe 32 Sar zhanas avri, arakhline jekhe cirenickone manushes, kon Shimon busholas. Kadaleske trubusardas te ingrel lesko trushul. 33 Kana resline pe kodo than, saves Golgotaske anavaren, saveske kuputasko than phenen kaver falos, 34 *feresa* kethane hamisardi *mol dine les* te pel **{Salm 69,22}**. Kana zumadasla, chi kamlas anda late te pel. 35 Pala soste po trushul tannardine les, *khelimatasa avri alosardine savesko te avel leske gada* **{Salm 22,19}**. 36 Pala kodo tele beshline haj sama lenas pe leste. 37 Opral pa lesko shero opreshutine anda soste krisardine les. Kado sas opral iskirime: „Kado o Jezush si, le biboldengo kraj”.

38 Vi duje chorren po trushul tannardine lesa kethanes, le jekhes pe leski chachi rig le kaveres pale pe stungo rig. 39 Kon pale kothar phirenas penge sheresa mishkisardines kushenas les **{Salm 22,8}**, 40 haj kado phenenas: „Tu, kon tele putres la khangera haj tala trin dyes opre vazdesla, muntusar tut! Kana le Devlesko Shavo te san, hulyi tele pa trushul!” 41 Zhikade vi le angrashaja kade prassanas les le iskiritorenca haj le phurenca kethanes: 42 ”Kaveren muntusardas, pes pale chi zhanel te muntul. Le Izraelesko kraj si voj, te hulyel tele akanak pa trushul, haj patyasa leske! 43 *Ando Del patyalas*, apol *te slobodisarel les, akanak te kamel!* **{Salm 22,9}** Ke kodo phendas: »Le Devlesko Shavo som«.” 44 Kade marhinas les vi le chor, kas lesa kethane tannardine po trushul.

Le Jezushesko meripe 45 Kathar shov chasura tunyarikipe kerdyilas pe intrego luma zhikaj o ijjato chaso. 46 Karing le ijja chasura o Jezush glasunes oprecipisardas: „Eli, Eli, lema sabaktani?” so kodo phenel: „Muro Del, Muro Del, sostar mukhlan man?” **{Salm 22,2}** 47 Kado ashundines, unyizhene kon kothe tordyonas kade dine duma: „Kado le Illeshes akharel.” 48 O Jekh vi nashlastar haj andas jekh spondya,** ando *shut* boldasles, haj pe trestija shutindes, *das les te pel* **{Salm 69, 22}**. 49 Le majbut pale kade vorbinas: „Mukh les feri, te dikhas, dore avela apolal o Illesh, te skepil les?” 50 Atunchi o Jezush pale glasunes oprecipisardas haj avri das pesko duho.

51 Haj aketa la khangerako firhango mashkaral shindyilas kathar o opralutnipe zhitele, e phuv mishkisajlas, le plaja puterdyiline, 52 le murmuntura puterdyiline, haj but mule suntonge opretrajisardas lesko trupo. 53 Pala lesko opretrajisaripe angle aviline anda murmuntura, andre geline ando sunto foro, haj bute zhenenge sikadyiline. 54 O shelari pale, haj kon lesa kethane lenas sama po Jezush, kana dikhline ke mishkisajvel e phuv, haj ke soske trabi pecisardyon, zurales darajline haj kado phenenas: „Kado chachikanes le Devlesko Shavo sas.”

55 Sas kothe vi but romnya, kon dural dikhenas les, kodal, kon anda Galilea aviline pala o Jezush, haj sluginas leske. 56 Mashkar lende sas e Maria Magdolna, e Maria, le Jakabeski haj Jozhefeski dej, haj le Zebedeusheske shavengi dej.

Le Jezushesko praxope 57 Kana andre ratyilas avilas anda Arimatea jekh barvalo manush, kaske Jozhef sas lesko anav, haj vi voj le Jezushesko sityardo sas. 58 Kothe gelas kaj o Pilatush haj manglas lesko trupo, Atunchi o Pilatush vladisardas, ke te denles avri leske. 59 O Jozhef xutyildas o trupo andre patyardas les ando uzho dyolchicko colo, 60 haj andre shutasles ando plaj shindo nyevo murmunto, so peske keradas. Angla murmuntesko vudar jekh baro barr shutas haj gelastar. 61 E Maria Magdolna haj e kaver Maria kothe sasle, haj mosa beshenas le murmuntoske.

Le murmuntesko samalelaripe 62 Kaver dyes apol, kana nachilastar le gatapesko dyes, kaj o
Pilatush kethane aviline le angrashaja haj le farizana 63 haj kodo phendine: „Raja! Serosaras, ke kado
xoxamno inke kana trajilas kodo phendas: »Pala trin dyes opretrajisardyuvav.« 64 Vladisar apol, te
len sama po murmunto zhikaj o trito dyes, dore kothe tena zhan leske sityarde, haj te choren les, pala
kodo kado te phenen le manushenge: »Opretrajisardyilas anda meripe«. Kado maj palutno xoxamnipe
maj nasul avlas kathar o angluno!" 65 O Pilatush kodo phendas lenge: „Si vi tumen ketani, zhantar
haj len sama pe leste tume, sar kamen." 66 Kodal pale gelinetar, tele phandadine somnosa o barr, haj
penge ketanenca lavavenas sama po murmunto.

28 **Le andyelesko viacaripe pa shusho murmunto** 1 Kana nachilas o savato, ande kodo chaso, so
pe kurkesko angluno dyes zorisardyol, e Maria Magdolna haj e kaver Maria gelastar te dikhel o
murmunto. 2 Haj aketa, zurales mishkisardyilas e phuv: le Devlesko andyelo tele huraldas anda cheri,
kothe gelas, pizdas kothar le barres, haj pe leste beshlas. 3 Kasavo sas lesko sikadyipe, sar o strafin,
haj leske gada parne sas sar o jiv. 4 Le ketani zurales drajline lestar, haj sar le mule, kasave kerdyiline.
5 O andyelo duma das haj kodo phendas le romnyange: „Tume na daran! Ke zhanav, ke le Jezushes,
kas po trushul tannardine, kodales roden. 6 Naj kathe, ke opretrajisardyilas, sar phendasla. Aven, haj
dikhen o than kaj pashjolas. 7 Zhantar sigo haj phenen kado leske sityardenge: »Opretrajisardyilas
anda meripe, haj angla tumende zhal ande Galilea. Kothe apol dikhena les! Aketa, phendomles
tumenge!«" 8 Atunchi vi gelinetar kathar o murmunto. Bara darasa haj losshasa nashenas, te ingren
e viaca le sityardenge.

O Jezush sikadyol le romnyange 9 Atunchi aketa o Jezush avelas lenge mostar haj kade das duma:
„Drobovjipe tumenge!" Von pale kothe geline leste, perdal xutyildine leske punren haj tele
burdosardyile angla leste. 10 Atunchi o Jezush kodo phendas lenge: „Na daran! Zhantar, haj ingren e
viaca mure phralenge, ke te zhantar ande Galilea. Ke kothe dikhena man."

Le angrashajengo xoxamnipe 11 Kana gelinetar, mashkar ketani unyizhene gelinetar haj ingerdine
e viaca le angrashajange pa sakofaloste, ke so pecisardyilas. 12 Pe kado kodal kethane aviline le
phurenca, svato inkerdine, pala kodo but love dine le ketanen, 13 haj kodo phendine lenge: „Phenen
kodo: »Leske sityarde aviline ratyi haj chordine les, zhi- kaj ame sovasas.« 14 Kana o prefekto a-
shunela kado, ame maj pacharasa les, haj avri muntusarasa tumen." 15 Kodal perdal line le love haj
kade kerdine, sar avri sityardine len." Kadal vorbimata inke vi kaj kado dyes vorbardyon mashkar le
bibolde.

Le sityardengo bishavjipe 16 Le deshuduj sityarde pale gelinetar ande Galilea, pe kodo than, kaj o
Jezush akhardas len. 17 Kana dikhline les, tele burdosardyiline, ba unyizhene inke chi akanak chi
patyanas. 18 O Jezush kothe gelas haj kado phendas lenge: „Mange davadyilas sako saktimo ando
rajo haj pe phuv. 19 Zhantar apol, haj keren sityardenge sakone popularon. Bolen len ande Dadesko
haj ande Shavesko haj ande Sunto Duhosko anav, 20 haj sityaren len pe kodo, ke te inkren sa kodo,
so vladisardom tumenge! Haj aketa, me tumenca som sako dyes zhikaj lumako agor!"

LE MARKOSKO EVANGELIUMO

LE JEZUSHESKE BUTYANGE ANGLE LASHARIMATA: 1, 1-13

1 **Bolari Janosh** **1** Le Jezush Kristosko, le Devleske Shavesko evangeliumosko anglipe. **2** Sar si iskirime kaj o Izajas profeta:

*”Aketa, bishalav mure legataros** angla tute,*
kon angle lasharel tyo drom **{Mal 3,1; Avr 23,20}**;
3 *ande pusta cipisardeski vorba:*
Lasharen haj vortaren
*le Devleske drom*a **{Iz 40,3}**,

4 O Janosh sikadyilas ande pusta: bolelas haj viacarelas le bezexbunuimatango bolipe pe bezexjertimata. **5** Avri geline leste sa le Judeake haj le Jeruzhalemeske manusha. Boldas len ando Jordanicko ab, so pala soste avri phende penge bezexa. **6** Le Janosheske gada anda dromedareski** zar sas, haj morchuno brichinari phiravelas krujal pe pesko mashkar, shashki haj turbatoadyvin xalas.

7 Kade sityarlas: „Pala mande avel, kon majzuraloj mandar, kaske chi som dosta changadines chi leske sandalenge haravja te putrav. **8** Me pajesa bolav, voj pale Sunto Duhosa bolela tumen”

Le Jezushesko bolipe **9** Pecisajlas ande kodal dyesa, ke avilas o Jezush anda galileako Nazaret, haj o Janosh boldas les ando Jordano. **10** Sar opre vazdadyilas anda paji, dikhlas, ke puterdyon le chera, haj o Duho, sar gulunbo pe leste hural. **11** Anda cheri glaso ashundyilas: „Tu san muro kamado Shavo, ande tute pherdyol muri voja.” **{Iz 42,1}**

Le Jezushesko zumavjipe **12** Pala kado o Duho sigo ingerdas les ande pusta.**13** Ande pusta sas shtarvardesh dyes: o beng zumavelas les. Le turbatonepedonca** sas, haj le andyela sluginas leske.

LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI 1,14-8,26

Alavviacaripe ande Galilea** **14** Zhi palasoste o Janosh perdal davadyilas, o Jezush ande Galilea gelas, te sityarel le Devlesko evangeliumo. **15** Kodo phendas: „Andre pherdyilas e vrama, haj pashardyilas le Devlesko them. Inkren bezexjertimata, haj patyan ando evangeliumo.”

Le anglune sityardengo akharipe **16** Kana pasha Galileaki mara** gelastar, dikhlas le Shimones haj leske phrales le Andrashes, kana xudro** shudenas ande mara, ke mashara sas. **17** O Jezush kodo phendas lenge: „Aven palamande, haj me manushenge masharange kerav tumen!” **18** Von atunchi mukline penge xudrura, haj zhanas pala leste. **19** Na dur kothar dikhlas le Jakabos, le Zebedeusheske shaves, haj leske phrales, le Janoshes, sar vi von penge xudren lasharnas ando bero,** **20** haj sigo akhardas vi len. Kodol pale, muklines penge dades le Zebedeushes haj le slugan ando bero, haj gele pala leste.

O Jezush ande kafarnaumicko zhinagoga **21** Andre gele ando Kafarnaumo. Savatone sigo andre gelas ande zhinagoga haj sityarlas. **22** Bari dikhenas pe lesko sityaripe, ke kade sityarlas len, sar kas saktimo** si, haj na kade sar le iskiritora. **23** Sas ande lengi zhinagoga jekh manush ande kaste biuzho duho beshelas. Kado kade cipisardas opre: **24** ”So grizha xal amen tute, Nazareticko Jezush! Anda kodo avilan, te xasares amen? Zhanav kon san: le Devlesko Sunto!” **25** O Jezush vladisardas** leske: „Mucisajve, haj zha avri anda leste.” **26** O biuzho duho pe kado opre tele shudelas les, pala kodo glasune cipimatasa avri gelas anda leste. **27** Pe kado savorazhene bari dikhline, haj kodo pushenas jekhavrestar: „Soj kado? Nyevo sityaripe, saktimosa? Inke vi le biuzhe duhonge vladisarel, haj kodal mukenpe leske.” **28** Je-kharsa bari viaca** kerdyilas les ande Galilea.

Le Petereska sokrako sastyaripe 29 Pala kado sigo avri gelas anda zhinagoga, haj geletar ande
Shimonesko haj Andrashesko kher le Jakabosa haj le Janoshesa kethanes. 30 Le Shimoneski sokra
javrikanes** pashjolas. Vi sigo duma dine le Jezusheske anda late. 31 Kothe gelas late haj
oprezhutisardas la kathar lako vast xutyildes. Pe kado muklas la o javrope, haj opreslugisardas lenge.

Le bengalenge haj le nasvalengo sastyaripe 32 Kana andre ratyilas haj tele gelas o kham, kothe
ingerde leste le intregone nasvalen haj bengalen: 33 o intrego foro kothe cirdadyilas kaj o vudar.
34 Sastyardas bute nasvalen, kathar butfala dukha, haj but bengen nashadas avri, ba chi muklas len te
den duma, ke kodal pinzharenas les.

O Jezush ande Galilea sityarel 35 Kaver dyes kana zorilas opreushtyilas, avri gelas, haj gelastar
pekh pusto than, kothe te rudyil. 36 O Shimon, haj kon lesa sas, pala leste geline. 37 Kana rakhle les,
kodo phende leske: „Sakon tut rodel." 38 Voj kado phendas palpale: „Aventar kaver thaneste, vi pe
kaver riga, vi kothe te shaj sityarav o alav, anda kodo avilom." 39 Haj andre phirdas e intrego Galilea,
sityardas ande lenge zhinagogi, haj bengen nashavelas.

Le lepralesko sastyaripe 40 Atunchi kothe avilas leste jekh lepralo, haj changadines kade mangelas
les: „Te kames, zhanes te uzhares man." 41 O Jezush sunusardas les. Avri lunzhardas pesko vast, haj
kodo phendas leske: „Kamav, av uzho!" 42 Kana kado avriphendas, ande kodo minuto nachilastar pa
leste e lepra, haj uzhilas. 43 Vazdine glasosa pe leste vladisardas, haj bishaldas les kadale vorbenca:
44 „Lesama, khanyikaske na puknyin pa kado; ba zha, sikav tut le rashajeske {Lev 13,49}, haj imbisar**
opre anda tyo uzhipe, so o Mozesh phendas, anda chacharipe lenge." 45 Ba kodo, kana gelastar, las
te phenel sakoneske e traba, kade o Jezush nashtig gelas sakonestar pinzhardes ando foro, bethar**
avral ande pustone thana cirdelaspe; haj kothe phirenas leste pa sogode riga.

2 **Le paralizanesko** sastyaripe** 1 Pa unnyi dyesa pale andre gelas ando Kafarnaumo, 2 haj gelastar
e viaca, ke ando kher si. But zhene kethane aviline, kade aba chi kaj o vudar chi resenas, haj viacarelas
lenge o alav. 3 Mashkaral kothe aviline leste unyizhene, save jekhe paralizanes andine, shtar zhene
vazdenas les. 4 Ke chi zhanenas angla leste te ingren les kathar e butimata, avri puterdine le kheresko
opralalutnipe, kaj voj sas, tele mukhline o pato, pe soste o paralizano pashjolas. 5 Lengo patyape
dikhles o Jezush kade das duma kaj o paralizano: „Muro shavo! Tye bezexa jertimata resline."
6 Beshenas kothe unyizhene vi mashkar le iskiritora. Kadal kodo gindinas ande pende: 7 „Sar shaj
vorbil kado kade? Kushel kado. Kon shaj jertisarel le bezexa kaver, sar o Del?"
8 O Jezush sama las ande pesko dyi, ke kade gindinpe ande pende, anda kado kodo phendas lenge:
„Sostar gindisaren kadal ande tumaro ilo? 9 So si majushoro, kodo phendo le paralizaneske:
»Jertimata resline tye bezexa«, bake kodo phendo: »Ushtyi opre, le tyo pato haj phir«? 10 Haj apol te
dikhen, ke le Manusheske Shaves saktimo siles pe luma le bezexa te jertisarel – atunchi karing o
paralizano boldaspe. 11 Phenav tuke, ushtyi opre, le tyo pato haj zha khere!" 12 Kodo pale sigo vi opre
ushtyilas, xutyildas pesko pato, haj gelastar angla sakoneske jakhenge dikhimata, kade apol
savorazhene bari dikhline, haj ashtyilinas** le Devles. Kado phenenas: „Kasavo inke chi diklam
chikana."

Le Levesko akharipe. Xamo le financonca ** 13 Pala kado pale avri gelas pasha mara. Sa le butimata
karing leste cirdinepe, voj pale sityarlas len. 14 Sar majdur gelas, dikhlas le Leves, le Alfeuseske
shaves kaj o vamo beshelas, haj duma das leste: „Av pala mande!" kodo opreushtyilas, haj gelas pala
leste. 15 Majpalal kana kaj e mesalya beshline ande kadalesko kher, but financura haj bezexasle
beshline tele le Jezushesa haj leske sityardenca kethane; ke butzhene sas kon zhanas pala leste. 16 Le
iskiritora haj le farizana, kodo dikhles, ke le bezexaslenca haj le financonca xal, pushline leske
sityarden: „Sostar xal tumaro Maistrovo le financonca haj le bezexaslenca?" 17 O Jezush ashundas

len haj kado phendas lenge: „Na le sastenge trubuj o sastyari, ba le nasvalenge, na le chachen avilom te akharav, ba le bezexaslen.”

Pushlipe pa postyipe 18 Le Janosheske sityarde haj le farizana postyinas. Kothe aviline unyizhene, haj pushle kathar o Jezush: „Sostar postyin le Janosheske sityarde haj le farizanenge sityarde, tyire sityarde pale chi postyin?” 19 O Jezush kado phendas lenge: „So gindin shaj postyin le xanamik butimata, zhikaj lenca si inke o piramno? Zhikaj lendej o piramno, nashtig postyin. 20 Avna apol kodola dyesa, kana ingerna lendar le piramnes; atunchi postyina, kodo dyes. 21 Khonyik chi suvel pe dulmutane gada nyevo poxtan, ke kodo shingrel vi le lashe riga, haj o shindyipe inke majbaro avla. 22 Khonyik chi shorel nyevi mol ande dulmutane morchune trasti, ke atunchi e mol avri shinel le morchune trasti, haj avri shordyol, haj vi le trasti xalyon. E nyevi mol ande nyeve morchune trasti trubuj te shoren.”

Dyiv kidipe savatone 23 Pecisardyilas pale, ke savatone kana pe phuva phirlas, leske sityarde linepe haj tele shingrenas le dyiva. 24 Le farizana kodo phende leske: „Dikh, kodo keren savatone so naj slobodo.” 25 Voj kado phendas lenge palpale: „Chikana ginade, ke o David so kerdas {1 Sham 21,2-7}, kana bokhalo sas, haj vi kodal kon lesa sas? 26 Sar gelas andre ande Devlesko kher ande Abjatar angrashajeski vrama, haj xalas anda avri shutino manro, so nashtig xal kaver, numa le rashaja, haj das vi le majbutenge?” 27 Pala kodo inke phendas: „O savato kerdyilas anda manush, haj na o manush anda savato. 28 Anda kado le Manushesko Shavo rajil vi le savatones.”

3 **Le paralizanesko sastyaripe savatone** 1 Pala kodo pale andre gelas ande zhinagoga. Sas kothe jekh manush kasko vast shutyilime sas. 2 Chordanes dikhenas les, ke dore sastyarela les vi savatone, te shaj krisaren les. 3 Atunchi voj kado phendas le shutyiline vasteskire manusheske: „Tordyu mashkaral.” 4 Pala kodo pushlas lendar: „Slobodo si savatone lashipe te keren bake nasul, trajo te muntusaren bake te muken te xasajvel?” Kodal chi dine duma. 5 Voj pe kado xolyarnyikes krujal dikhlas pe lende, brigajlas pe lengo ilengo capenyipe, haj kade das duma kaj o manush: „Lunzhar avri tyo vast!” Kodo avri lunzhardas les, haj sastyilas lesko vast. 6 Le farizana kana avri geline, sigo kethane vorbisardine pe leste le Herodesheske manushenca, ke varisar te zhanen te xasaren les.

O Jezush haj o butipe 7 O Jezush pale peske sityardenca gelastar kaj e mara. Baro butipe zhalas pala leste anda Galilea, anda Judea, 8 anda Jeruzhalemo haj anda Idumea. Haj inke vi pa Jordaneski kaver rig, haj vi anda Tirus haj Sidoneske phuva but manusha avenas leste, ke ashundine, ke soske trabi kerel. 9 Kathar peske sityarde kodo manglas, te zhukarel les jekh bero, ke zurales butipe si, haj tena kikiden les kethane. 10 Haj ke butezhenen sastyardas, sa kodala, kas varisosko nasvalipe sas, kothe cirdenaspe krujal leste, te shaj resen leste. 11 Le biuzhe duhura pale, kana dikhline les, tele shudepe angla leste haj kade cipisarenas: 12 „Tu san le Devlesko Shavo.” Ba voj zurales pe lende vladisardas, tena phenen avri, ke kon si.

Le deshudujengo avri alosaripe 13 Pala kodo opre gelas po plaj. Peste akhardas, kas voj kamlas, haj kodal kothe geline leste. 14 Avri alosardas le deshudujen, lesa te aven, haj te bishalel len te sityaren o alav. 15 Saktimo das len, avri te nashaven le bengen. 16 Kadale deshudujen alosardas avri: Shimon, kaske o Peter anav das; 17 haj inke le Jakabos, le Zebedeusheske shaves, haj le Janoshes, le Jakabeske phrales, saven Boanergesenge anavarlas, so strafinbashavjimaske shavenge anavardas; 18 haj le Andrashes; Filipos, le Bertalanes, le Matevos haj le Tamashes; Le Jakabos, Le Alfeuseske shaves, Tadevos, le kanaanicke Shimones, 19 haj le ishkarioticko Judashes, kon purrisardas les.

O Jezush haj leske nyamura 20 Kana khere resline, pale kattyi manusha avilas kethane, ke inke chi manro nashtig xanas. 21 Kana kado ashundine leske nyamura, geletar, zorasa khere te ingren les, ke kodo phendine: „Dilyajlas.”

Le Jezushesko chacharipe 22 Le iskiritora, kon anda Jeruzhalemo aviline tele, kodo phendine, ke
o Belzebub beshlas les, haj le bengenge krajeske zhutimatasa tradel avri le bengen. 23 Atunchi ke-
thane akhardas len, haj ande paraboli** kado phendas lenge: „Sar shaj nashavlas avri o beng le
benges? 24 Kana jekh them nasul te kamel peske, kodo them nashtig tordyol opre. 25 Haj kana jekh
kher kamel nasul peske, kodo kher nashtig tordyol opre. 26 Kana o beng pe peste del, haj nasul kamel
peske, nashtig ashol opre, ke gata si leske. 27 Khonyik nashtig zhal andre ande zuralesko kher haj
nashti lel kodaleske butya, so zhimajanglunes tena phanglas le zurales, feri atunchi zhanel avri te
chorel lesko kher. 28 Amen, phenav tumenge, ke sakone bezexa haj marhimata, savenca kushen,
jertardyon le manushenge shavenge; 29 ba kon le Sunto Duhos kushel, kodo chi resel jertimata
chikana, ba sagutno bezex phararla les." 30 Ke kodo phendine: „Biuzho duho si ande leste."

Le Jezusheske chache nyamura 31 Atunchi leski dej haj leske phral kothe aviline, haj avral
zhukardes viaca bishalde leske, haj akharenas les. 32 Mashkar krujal leste beshinde manusha vi duma
das leske: „Aketa, tyi dej haj tye phral roden tut avral!" 33 Voj kade das duma lenge: „Kon si muri
dej haj kon si mure phral?" 34 Pala kodo krujal dikhlas pe kodal kon krujal beshline les, haj kade das
duma: „Aketa, muri dej haj mure phral. Ke kon le Devlesko kamipe kerel, kodo si muro phral, pheny
haj dej."

*Pa Devlesko them vorbisarde paraboli:** 4,1-33*

4 **Parabola pa sumburo beshavari**** 1 Maj palal pale las te sityarel pasha mara. But manusha
cirdaspe krujal leste, voj pale ando bero ushtyindes tele beshlas, e butimata pale pe dolma** ashiline.
2 Ande paraboli pe but sakofaloste sityarelas len: 3 „Ashunen! Aketa, avri gelas o sumburo beshavari
te beshavel. 4 Sar beshavlas, o jekh sumburo pe dromeski dolma pelas. Aviline le chereske chiriklya
haj oprekidineles. 5 Ekh kaver po barruno than pelas, kaj nas but phuv. Na pa buteste avri barilas, ke
nas dosta tele ande phuv, 6 ba kana avri pekhlas o kham, kolyilastar, ke nasles rikita**, shutyilastar.
7 Pale o kaver mashkar kanre pelas, haj kana oprebariline le kanre, tasade les, haj chi kerdas upaj.**
8 Ba le majbut ande lashi phuv peline. Kadal oprebariline haj butajline, haj vi upaj kerdine, o jekh
trandavar, o kaver shovardeshvar, o trito pale shelvar majbut." 9 Pala kodo kado phendas: „Kas siles
kan po ashundyipe, te ashunel les."

Le parabolengo hatyaripe haj dajno** 10 Kana korkoro ashilas, le deshuduj, kon lesa ashiline,
pushline les pa paraboli. 11 Kado phendas lenge: „Tumenge davardyilas, te pinzharen le Devleske
themeski tajna,** kodalenge pale, kon avral si, sakofalo parabolicka ashundyol,

> 12 ke *dikhles te dikhen haj tena dikhen,*
> *ashundes te ashunen haj tena hatyaren;*
> *tena mishtyisajven*
> *haj lenge bezexa jertimata te resen"* **{Iz 6,9-10}**

Le sumburo-beshavareske parabolengo hatyavaripe 13 Pala kodo kade vorbilas majdur:" Chi
hatyaren kadal paraboli? Haj atunchi sar hatyarna le majbut paraboli? 14 O sumburo beshavari o alav
beshavel. 15 Kaske o alav pe dromeski dolma perel, kodal, kana ashunen kodo, sigo avel o beng, haj
ingrel o alav, so ande lengo ilo pelas. 16 Zhikade save pe barrune thaneste peline, kodal kana ashunen
o alav, sigo ande pende len les losshasa, 17 ba chi mukel ande lende rikita, feri unyi chasura inkrel.
Kana anda alav kikidyimata haj nashavjimata ashol, sigo xolyajven. 18 Kavera pale, save mashkar
kanre peren, kodal si, kon ashunen o alav, 19 ba le lumake gindura, o barvalipe, haj kaver butyange
dorope** andre pherdyarel len, haj kadal tasaven le alaves, kade pusto ashol kodo. 20 Ande lashi phuv
beshade sumbura pale kodal si, kon o alav ashunen, ande pende len kodo haj vi upaj keren, o jekh
trandavar, o kaver shovardeshvar, o trito pale shelvar majbut."

Le alavesko ashundyipe 21 Pala kodo kade das duma lende: „So gindin o melcho pe kodo si, ke
tala piri te shon les bake tala o pato? Na pe kodo, ke po inkerdo te shon les? 22 Ke naj garadi butyi,
so avri tena zhanardyolas, haj naj tajna, save le butimata jekhar na pinzharnas. 23 Kas siles kan po
ashundyipe, t«ashunel les!"
24 Pala kodo kade vorbilas majdur: „Ashunen perdal, so ashunen. Sodenca tume vazren**,
kattyenca vazrena vi tumenge, haj inke vi majbutipe dena tumenge. 25 Ke kas si, kodaleske inke den:
kas pale naj, kathar kodo inke vi kodo len, so siles."
Parabola pa beshavjimatango barolipe 26 Pala kado kade das duma: „Le Devlesko them kasavo
si, sar kana o manush sumburo rispisarel** ande phuv. 27 Pala kodo te sovela opre te ushtyela ratyi
haj dyese, o sumburo avri barol, chi voj chi zhanel, ke sar. 28 Ke e phuv pestar kerel majanglal le
patra, pala kodo o dyiv, haj pala kodo ando dyiv o sumburo. 29 Kana apol dosta barilas o upaj, sigo
luno shinel ande leste, ke avilastar o kosipe.

Parabola pa sinapesko sumburo** 30 Pala kado kade das duma: „Kaj soste te zumavas le Devleske
themes? Soske parabolenca te sikavas les andre? 31 Kasavoj kodo, sar le sinapesko sumburo. Kana
ande phuv beshaven les, majcino si kathar sako sumburo, so pe luma si; 32 ba te beshade les,
oprebarola haj majbaro avla kathar sogode beshavjimata. Kasave bare kranzhi putrel, ke ande lesko
ushalinimo shaj keren kulybo le chereske chiriklya. {Dan 4,8av. 18}"

La vorbako agor 33 Ande but paraboli sityarlas lenge o alav, te zhanen te hatyaren les. 34 Chi delas
lende duma numa ande paraboli; ba peske sityardenge sa le paraboli, bi metaforicka** avri phenelas.

Le Jezusheske trabi haj vorbi: 4,35-8,26

Le tufanesko pacharipe** 35 Kana kodo dyes andre ratyilas, kade das lende duma: „Aven perdal
pe kaver dolma!" 36 Pe kado von bishaldine le manushen, les pale penca ingerdine kade, sar kothe
sas ando bero. Vi majbut bero lenca inkerlas. 37 Bari balval kerdyilas, haj le plemeni** andre marenas
ando bero, kade, ke aba na but trbusardino te pherdyol. 38 Voj pale ande beroski paluni rig pekh
sherand sovelas. Opreushtyade les, haj kado phendine leske: „Maistro! Haj chi grizhos kodalasa, ke
xasajvas?" 39 Voj opreushtyilas haj daradas la balvaja, haj kodo phendas la marake: „Pachardyu haj
mucisajve!" Pe kado tordyilastar e balval haj baro pachipe kerdyilas. 40 Pala kodo karinglende
boldaspe: „Sostar sanle daramne? Inke chi akanak naj tumen patyape?" 41 Pe kado baro daravjipe
muklyosardyilas pe lende, haj kodo pushenas jekhavrestar: „Koni kado, ke inke vi e balval haj vi e
mara mukelpe leske?"

5 **Le gerazelickone bengalesko sastyaripe** 1 Na pa buteste perdal resline pe mara pe gerazelenge
phuva. 2 Kana avri ushtyilas anda bero, sigo angla leste gelas jekh manush mashkar murmuntura,
ande kaste biuzhe duhura sas, 3 haj ande murmuntura beshelas. Aba chi sastranca chi zhnenas te
phanden les. 4 Butivar ande lupunza haj veringa** phandade les, ba shingrelas vi le veringa, phagerlas
le sastra, haj khonyik chi zhanelas tele te xutyilel les. 5 Vi dyese vi ratyi ande murmuntura haj
mashkar le plaja phirelas, cipilas haj barrenca shingrelas pes. 6 Kana dural dikhlas le Jezushes, kothe
nashlas, tele shudaspe angla leste, 7 haj bare glasosa cipilas: „So grizha si man kaj tute, Jezush, le
uchimaske Devlesko Shavo? Po Del phenav tuke, na azba man!" 8 Ke voj kodo phendas leske:
„Biuzho duho, zha avri anda manush!" 9 Atunchi pushlas lestar: „Soj tyo anav?" Kodo kado phendas
leske palpale: „Legio si muro anav, ke but zhene sam." 10 Haj rudyindes mangelas les, tena nashavel
les avri pa kodal phuva.
11 Sas kothe krujal pa plaj jekh mal, pe soste but bale xanas. 12 Le beng kodo mangenas lestar:
„Bishal amen ande bale, mukh te zhas ande lende." 13 O Jezush muklas kado lenge. Le biuzhe duhura
avri geline haj ande bale hurajline. Pe kado le dujmiji bale ande mara nashline, haj vi andre

tasadyiline ande mara. 14 Kon sama lenas pe lende, nashletar, haj sakonenge avri phende ande gava haj vi ando foro, ke so pecisardyilas. Le manusha avri geline te dikhen, ke so pecisajlas. 15 Kaj o Jezush reslines dikhle, ke o bengalo opreurades, uzha godyasa beshel opre, haj lasle e dar. 16 Kon pale dikhline e traba, kodal pale phendine lenge, ke so pecisardyilas le bengalesa haj le balenca. 17 Anda kado line te mangen les, te zhaltar pa lengi granica. 18 Kana andre ushtyilas ando bero, o manush kon bengalo sas, mangelas les te shaj zhal lesa. 19 Ba o Jezush chi muklas kado leske, ba kade das duma: „Zha khere kaj tyire, haj phen lenge, ke soski bari butyi kerdas tusa o Raj, haj sar sunusardyilas pe tute!" 20 Kodo vi gelastar, haj vi phenelas ande Deshforura, ke o Jezush soski bari butyi kerdas lesa. Haj sakon bari dikhelas.

Le Jairuseske shejako opretrajaripe haj jekha nasvaja romnyako sastyaripe 21 Kana o Jezush pale perdal berardas pe kaver dolma, but manusha line les krujal, kothe kaj voj sas pasha paji pe dolma. 22 Atunchi kothe avilas leste jekh zhinagogicko anglalutnari, kas Jairuseske anavarenas. Kana dikhlas les, changa das angla leske punre, 23 haj kade mangelas les: „Muri shelyori po meripe si, av shuv pe late tyo vast, te sastyol haj te trajil!" 24 Vi gelastar lesa. But manush zhanas pala leste kattyi, ke vi kikidenas les.

25 Jekh romnyi, kon aba deshuduj bersh, ke podyasli** sas, 26 haj but dukha sasla aba kathar le but sastyara, so sasla sakofalo bikindas, ba khanchi chi reslas lasa, numa inke majnasules kerdyilas, 27 sar ashundas pa Jezush, palal kothe gelas mashkar le manusha haj kaj leske gada reslas. 28 Kodo gindilas: „Numa kaj leske gada te reso, sastyuvav." 29 Chachikanes nachilastar lako podyaslipe, haj hatyarlas ande pesko trupo, ke sastyilas anda nasvalipe. 30 Ba o Jezush, kon ande kodo minuto sama las, ke zor gelas avri anda leste, karing le butimata boldaspe haj pushlas len: „Kon reslas kaj mure gada?" 31 Leske sityara kodo phende leske: „Dikhes, ke sar kikiden tut le manusha, haj vi kade pushes, ke kon reslas mande?" 32 Pe kado krujal dikhlas, ke kon sas. 33 E romnyi pale, kon zhanelas, ke so pelaspe lasa, daramnes haj izdramnes angle avilas, tele shudaspe angla leste, haj chachikanes avri phendas leske sakofalo. 34 Voj pale kado phendas lake: „Muri shej! Tyo patyape sastyardas tut. Zha pachasa, haj av uzhi kathar tyo nasvalipe."

35 Inke vorbilas kana avile kathar o zhinagogicko anglalutnari, haj kodo phendine: „Tyi shej aba mulas. Sostar khinyaresas majdur le Maistrovos?" 36 O Jezush ashundas, ke so phendine, haj kade das duma kaj zhinagogicko anglalutnari: „Na dara, feri patya!" 37 Chi muklas kaver lesa te zhal, numa o Peter, o Jakab haj o Janosh, le Jakabosko phral. 38 Kothe resline kaj le zhinagoga anglalutnaresko kher, kaj dikhlas le butimatan, haj le zurales rovjarden haj dukhardyilen. 39 Andre gelas, haj kado phendas lenge: „Sostar cipin haj roven? Chi mulas e shavori, numa sovel." 40 Ba kodal avri assadine les. Atunchi bishaldas kothar savorazhenen, peste akhardas la shake dades haj deja haj kon lenca sas, haj andre gelas kothe, kaj e shejori pashjolas. 41 Xutyildas la shavorako vast, haj kodo phendas lake: „Talita, kumi!"- so kodo phenel: „Cini shej, phenav tuke, ushtyi opre!" – 42 E cini shej ande kodo minuto opreushtyilas haj las te phirel. Deshuduje bershengi sas. Sakon bari dikhlas. 43 Voj pale zurales vladisardas lenge, ke kado khonyik avri tena zhanel, pala kodo phendas lenge, te den te xal la shejora.

6 **Le Jezushes asvikaren** ande lesko gav** 1 Pala kado avri avilas kothar, haj gelastar ande pesko gav. Leske sityarde pale zhanas palaleste. 2 Kana savato kerdyilas, las te sityarel ande zhinagoga. But zhene, bari dikhenas pe lesko sityaripe, haj kodo pushenas: „Kathar las kado sa kadala? Sosko platnikipe si, so leske davardyilas? Haj soske chudimata kerdyon kathar leske vast? 3 Na o kashtari si kado, la Marijako shavo, le Jakabesko, le Jozhefesko, le Judashesko haj le Shimonesko phral? Na leske phenya sile kathe amende?" Haj xolyajline pe leste. 4 O Jezush pale kado phendas lenge: „Chi dikhen tele le profetas, numa ande lesko them, mashkar leske nyamura haj ande lesko kher." 5 China chi zhanglas chi jekh chudimata te kerel kothe, feri unyi nasvalen sastyardas, pe lende shutindes pesko vast. 6 Haj bari dikhelas pe lengo bi patyape.

Pala kado andre phirdas le cine gava haj sityarelas.

Le deshudujengo bishavjipe 7 Pala kodo peste akhardas le deshudujen, haj las te bishalel len,
jekharsa dujzhenesardes. Zor das len pe biuzhe duhura. 8 Vladisardas lenge, ke po drom khanchi
kaver tena ingren numa phirimaski rolyi: chi trasta, chi manro, chi love ande penge brichinara.
9 Phanden sandala, ba tena len opre duj zubunura. 10 Kodo phendas lenge: „Kana varikaj andre zhana
andekh kher, ashon kothe, zhikaj chi zhantar kothar majdur. 11 Haj kana pale varikaj chi mukena
tumen andre haj chi ashunena tumari vorba, zhan avri, haj maren tele vi o praho pa tumare punre,
andre sikadines pe lende." 12 Kodal vi geline, haj sityarnas, te bunun penge bezexa. 13 Bute bengen
avri nashade, bute manushen makhline ulojesa, haj kodal vi sastyiline.

Phenimata pa Jezush 14 Vi o Herodesh kraj ashundas pa leste, ke lesko anav pinzhardo sas aba.
Kodo phenenas: „O Bolari Janosh trajisardas opre anda meripe, haj anda kodo mishkisajven ande
leste chuda kerde zor" 15 Kavera pale kade vorbinas: „O Illesh si voj." Pale kavera kodo phenenas:
„Profeta si kado; sar jekh t«avlas mashkar profeti." 16 Kadal ashundes o Herodesh kade das duma:
„O Janosh si, kasko shero tele shinadom, kodo trajisardyilas opre anda meripe."

Le Bolare Janosheske tele shinen lesko shero 17 Ke o Herodesh vladisaripe das avri haj xutyiladas
le Janoshes. Phanglo shutadas les ande robija anda Herodiash, kon leske phraleske, le Filiposke sas
romnyi, ba voj romnyake las la. 18 Ke o Janosh kodo phendas le Herodesheske: „Naj slobodo tye
phraleska romnya te les." 19 Anda kado o Herodesh intrikalilas** pe leste, haj kamelas te mudarel
les, ba nas les troma te kerelles. 20 Ke o Herodesh inkrelas kathar o Janosh. Zhanelas pa leste, ke
chacho sunto manush si, anda kado ferilas les, butivar labilisho** kerdyolas les ashundines, ba
losshanes ashunelas les. 21 Jekhar apol, kana o Herodesh baro xamo keradas pe pesko ara-
khadyimasko dyes peske themeske rajenge, le mijardenge haj le Galileickone rajkanenge, 22 andre
gelas la Herodiashaki shej haj khelelas lenge. Kado zurales pe fajlimaste sas le Herodesheske haj kaj
mesalya beshle rajenge. O kraj pe kado kodo phendas la shake: „Mang mandar so feri kames, me
davla tuke." 23 Vi colaxardas lake: „Ke zhiso manges, davla tuke, te trubuj vi mure themeski dopash
rig!" {Est 5,3}. 24 Kodi avri gelas haj pushlas kathar peski dej: „So te mangav?" Kodi kade das duma:
„Le Bolare Janoshesko shero." 25 Pe kado sidyardes andre gelas kaj o kraj haj phendas pesko
manglipe: „Kodo kamav, ke akanak de mange le Bolare Janoshesko shero pekh tejari." 26 O kraj
brigake daspe, ba anda peski colax haj angla majbut raj chi kamlas te lel laki voja. 27 Sigo bishaldas
le mudares, haj vladisardas, te anen lesko shero pekh tejari. Kodo tele shindas lesko shero ande robija,
28 andas lesko shero pekh tejari, haj perdal dasles la shake, e shej pale kothe dasles peska dake.
29 Kana leske sityarde avri zhangline kado, aviline, ingerdine lesko trupo haj andekh murmunto
shutine les.

Le sityardengo palpale avlipe 30 Le aposhtolura pale kethane aviline kaj o Jezush, haj savorazhene
phendine, ke so sakofalo kerdine haj so sityardine. 31 Voj a- tunchi kodo phendas lenge: „Aventar
rigate pekh korkorutno than, haj hodinisaren jekh cerra." Ke kasave but zhene phirenas-nakhenas, ke
inke chi te xan nasle vrama. 32 Ando bero beshline apol, haj rigate cirdinepe pekh pachuno than,
korko.

O angluno manro butaripe 33 Butzhene apol dikhline len, haj sama line, kana geletar. Anda sako
foro nashenas kothe, haj vi majsigo resline sar von. 34 Kana avri hulyilas, o Jezush dikhlas le bute
manushen, haj sunusardas len, ke kasave sasle, sar le bimalyarenge bakre, {Ez 34,5}, haj pe but
sakofaloste las te sityarel len. 35 Kana aba po apono** bandyolas e vrama, kothe geline leste leske
sityarde, haj kodo phendine leske: „Pusto si kado than haj vi nachilastar aba e vrama. 36 Bishal len,
te zhanen anda cine gava haj majrura te kinen penge xamasko. 37 Ba voj kado phendas lenge: „Den
len tume te xan." Kodal kado phendine palpale: „Te zhastar haj te kinas anda dujshela denara manro,
te zhanas te das len te xan?" 38 Pe kado pushlas lendar: „Sode manro si tumen?" Zhan haj dikhen les.
„Kana ginadele, kodo phendine: „Panzh kotora haj duj mashe." 39 Voj vladisardas lenge, ke te be-

shaven len tele savorazhenen ande grupura** pe zeleno char. 40 Tele beshline apol, ande grupura shel
thaj panzhvadesh zhene ande jekh. 41 Atunchi xutyildas le panzh kotora manre haj le duje mashen,
opredikhlas po cheri, ashtyilipe phendas, haj phaglas le manren. Pala kodo kothe dasle kaj peske
sityarde, te shonle angla lende. Vi le duje mashen uladas mashkar lende. 42 Savorazhene xaline haj
vi chajiline. 43 Anda ashline manre haj mashe deshuduj koshnyici shutene pherdo. 44 Kon xaline anda
manro, panzhmiji zhene sas, feri le mursh.

O Jezush po paji phirel 45 Pala kado sigo vladisardas peske sityardenge, te beshen ando bero, haj
te zhan angle pe kaver dolma, ande Betsaida, zhikaj voj bishalel le manushen. 46 Pala soste bishaldas
len, opre gelas po plaj te rudyil. 47 Kana andre ratyilas, o bero pe marako mashkar sas, voj pale korkori
pe dolma. 48 Dikhelas len, ke soske phares shuvnaren** - ke anda kaver rig phurdelas lenge e balval.
Ande ratyako kodo vramipe, kana le ketani po shtarto parude than, kothe gelas lende pe mara
phirindes, pala kodo kamlas te nakheltar pashalende. 49 Kodal pale dikhles, ke pe mara phirel,
dichimaske** gindisardine les haj opre cipisardine, 50 ke savorazhene dikhline les, haj darajline. Ba
voj sigo duma das lende, haj kodo phendas lenge: „Patyan! Me som, na daran!" 51 Pala kodo andre
beshlas lende ando bero, e balval pale tordyilas. Von pe kado inke majfeder chudinaspe ande pende.
52 Ke chi sityiline anda manreski traba, haj lengo ilo inke bi hatyarimasko sas.

Sastyarimata pe Genezaraki phuv 53 Perdal resline pe mara, haj pe Genezarki phuv resline haj avri
phangle. 54 Ba kana avri hulyiline anda bero, le manusha sigo oprepinzharde les, 55 haj krujal na-
shindes anda sako rig line kethane te kiden le nasvalen patosa kethane kothe, kaj ashundine, ke kothe
si voj. 56 Kaj feri andre reslas ande gava, majrura bake forura, pe vujici shonas le nasvalen, haj
mangenas les, ke feri kaj leske gadengo agor te shaj resen. Sa kodola, kon leste resline, sastyiline.

7 **Pa uzhipe haj biuzhipe** 1 Atunchi krujal lineles le farizana, haj unyi iskiritora, kon anda
Jeruzhalemo aviline. 2 Kadal kodo dikhles, ke mashkar leske sityarde, bi thode vastenca xan o manro,
xolyajline. 3 Ba le farizana, haj le bibolde, kana numa jekh burnyik pajesa chi thoven pengo vast, chi
xan, opreinkerdines le dulmutanenge tradicija.** 4 Kana anda foro aven, chi xan, zhikaj chi thoven
pen; haj but kaver traba si, so anda tradicija trubuj te inkresaren: le lozhonge haj taxtajenge, xarkom
vasonge haj patonge thovjipe. 5 Pushline les apol le farizana haj le iskiritora: „Sostar chi trajin tye
sityarde kade, sar e tradicija phenel, sostar xan manro bi thovjimaske vastenca?" 6 Voj kado phendas
lenge: „Mishto phendas pa tumende o Izajash, tume paxande,** sar iskirime si:

*»Kadal populara** penge vushtenca patyivin man,*
ba lengo ilo dur si mandar.
7 *Ba shaj patyivin man,*
kana numa manushengo zhanaipe haj vladipe sityaren« **{Iz 29,13}**.

8 Ke le Devleske vladimata mukindes le manushenge tradiciji inkren, le taxtajengo haj lozhongo
thovjipe, haj but kaj kadal pashe tordyinde trabi keren." 9 Haj kade vorbilas majdur: „Shukares avri
bolden le Devlesko vladipe, tumare tradiciji te inkren. 10 Ke o Mozesh kodo phendas: »Patyivin tye
dades haj tya da«; haj: »Kon peske dades bake deja marhil, te merel kodo« **{Avr 20, 12; 21, 17}**. 11 Tume
pale kodo phenen: »O manush kodo te phenel peske dadeske bake dake: korbanoj, avri phendes
colaxuni tofna si kodo, so mandar tuke phirlas«, 12 pala kodo apol aba chi muken variso te kerel anda
pesko dad thaj dej, 13 haj kade shinen le Devleski vorba anda tumari tradicjaki voja, so vi majdur den;
haj inke but kaj kadal pashune trabi keren tume."

14 Pala kado pale peste akhardas le butimatan, haj kodo phendas lenge: „Ashunen pe mande
savorazhene haj hatyaren man: 15 khanchi, so avral zhal andre ando manush, nashtig shol les biu-
zheske, ba so anda manush avri avel, kodo melyarel andre le manushes. 16 Kas kan si po ashundyipe,
t«ashunel les."

17 Andre gelas ando kher anda butimata, haj pushline les leske sityarde pa parabolengo hatyaripe.
18 Kado phendas lendge: „Haj vi tume kasave bi hatyarde sanle? Chi dikhen andre, ke sa kodo, so
avral zhal andre ando manush, nashtig melyarel les andre, 19 ke na ande lesko ilo resel, ande leski

rinza, pala kodo ande ushajinesko iskamin resel? Kadalesa uzhardas sakone xamaskos. 20 „Apol sar phendom, so anda manush avri avel, kodo shol biuzheske le manushes. 21 Ke andral, anda manushesko ilo aven le nasul gindimata, ansurimatange** oprephaglimata, chorimata, mudarimata, 22 muklimata, pohortyimata, nasulimata haj xoxavjimata, pimata, xanzhvalimata, kushlimata, phutyardimata haj bi godyimata. 23 Sa kadal nasulimata andral aven, haj biuzheske shon le manushes."

Jekh shejako sastyaripe kaski dej murtikani sas** 24 Pala kado majdur gelas kothar, pe Tíruseske haj Sidoneske phuva. Andre gelas andekh kher, ba chi kamelas vi varikon avri te zhanel; ba chi kade nashtig ashilas ande tajna. 25 Vi sigo ashundas jekh romnyi, ande kaski shej biuzho duho sas; kothe avilas haj anglaleske punre shudaspe. 26 E romnyi murtikani sas, anda sír-f'nícicko falo, haj mangelas les, te nashavel avri anda laki shej le benges. 27 Voj kodo phendas lake: „Mukh te chalyon majanglal le shavora: ke chi perelpe te len le shavorengo manro, haj kothe te shuden les le cine zhuklenge." 28 Ba e romnyi majdur vorbilas: „Raja! Vi le cine zhukela xan tala mesalya anda shavorenge purshuka!" 29 Pe kado voj kado phendas lake: „Ke kado phendan, zha, avri gelas anda tyi shej o beng." 30 Kana khere reslas, la cina sha po pato pashjindes araklas, haj o beng avri gelas aba anda late.

Le kashukemutosko sastyaripe 31 Pala kado pale gelastar pa Tíruseske phuva. Pa Sídon perdal kaj e Galileaki mara gelas, ande Desheforonge granica. 32 Kothe ingerdine leste jekhe kashukemutones, haj mangenas les, te shol pe leste pesko vast. 33 Rigate ingerdas les mashklar le but manusha, ande leske kan pizdas peske naja, shungardas, kaj leski shib reslas, 34 haj po cheri opredikhindes, rudyilas, haj kodo phendas leske: „Effeta!", zhikade phendes „Puterdyu!" 35 Pe kado puterdyiline leske kan, avriputerdyiline leske shibeske shela, haj uzhes vorbilas. 36 Atunchi vladisardas lenge, ke kado khanyikaske tena phenen avri. Ba zhisar nashtilas** lenge, kodal inke majfeder viacarenas sakoneske. 37 Zurales bare dikhenas haj kado phenenas: „Sakofalo mishto kerdas: le kashukenge palpale das lengo ashunipe, haj pe vorba zhutisardas le muton!"

8 **O dujto manresko butaripe** 1 Ande kodal dyesa, kana pale but manusha sas kethane haj nasle so te xan, peste akhardas peske sirtyarden haj kodo phendas lenge: 2 „Sunuj le butimatan, ke aketa, aba trin dyes ke manca si, haj najle so te xan. 3 Bokhales te bishalo len khere, khinyona po drom, ke si mashkarlende, kon dural avilas." 4 Leske sityarde pe kado kodo phende leske: „Sar shaj inkrelas kadalen mishto o manush manresa kathe ande pusta?" 5 Voj pale pushlas len: „Sode manre si tumen? „Kodal kado phendine: „Efta" 6 Pe kado vladisardas le butimatange, te beshen tele pe phuv. Xutyildas le efta manren, najisipe phendas, phaglasle haj kothe dasle kaj peske sityarde, te shonle angla lende; haj kodal angla butimata shutele. 7 Vi masho sasle cerra: vi kodalen ashtyisardas, haj duma das, te shon vi kadal angla lende. 8 Pala kodo xaline haj chalyiline. Haj so ashilas anda xamasko, ande efta koshnyici kidinele kethane. 9 Kon xaline, karing le shtar miji zhene sas. Pala kodo bishaldas len.

O Jezush chi del somno 10 Voj pale sigo ando bero beshlas peske sityardenca haj pe Dalmanutake phuva gelas. 11 Atunchi avri aviline le farizana, linepe te xanpe lesa, haj zumavenas les, chereske somnura mangenas lestar. 12 Atunchi anda pesko duhosko majtelalutnipe baro dyi cirdas haj kodo phendas: „Sostar mangel somno o popularo? Ke chachikanes phenav tumenge: chi lel somno kado popularo." 13 Pala kodo kothe muklas len, pale ando bero beshlas, haj perdal gelas pe kaver dolma.

Feripe kathar le farizana haj kathar o Herodesh 14 Ba bisterdine manro te ingren penca, haj kathar jekh manro nas lende majbut ando bero. 15 Atunchi kade ferilas len: „Len sama, ferin tumen kathar le farizanengo haj kathar le Herodeshesko kamiripe." 16 Kodal pale vorbinaspe mashkar pende, ke najle manro: „Naj amen manro." 17 O Jezush sama las kado haj kado phendas lenge: „Sostar vorbin tume pa kodo, ke naj tumen manro? Haj inke ch«akanak chi zhanen haj chi hatyaren e traba? Haj

inke korrardo si tumaro ilo? 18 Si tumen jakha, haj inke chi dikhen? Si tumen kan, haj inke chi a-
shunen? {Jer 5,21} Chi seron pe kodo, 19 kana panzh manre panzhe mijenge phaglom, sode pherde
koshnyici ashilimata kidine opre?" Kodo phendine leske: „Deshudujen" 20 "Haj kana le efta manren
shtare mijange, sode pherdine koshnyicengo ashilipe kidine kethane?" Kodo phendine leske: „Efta."
21 Pe kado kade das duma lende: „Sostar si apol kodo, ke chi kade chi hatyaren?"

Le betsaidickone korresko sastyaripe 22 Pala kodo ande Betsaida resline. Jekhe korres ingerdine
leste, haj mangenas les, te resel leste. 23 Voj vastestar xutyildas le korres, haj avri ingerdas les pa
kodo than, pe leske jakha shungardas pala kodo pe leste shutas peske vast, haj pushlas lestar, ke
dikhel apol variso. 24 Kodo opredikhlas haj kodo phendas: „Dikhav le manushen, sar le kasht te
phirenas." 25 Pala kodo pale pe leske jakha shutas pesko vast, pe soste kuko las te dikhel, sastyilas,
haj uzhes dikhelas pale. 26 Haj voj kadalesa bishaldas les khere: „Ando gav na zha andre!"

ANDO JERUZHALEMO INGERDO DROM: 8,27-10,52

Le Peteresko avriphenipe 27 O Jezush pala kado gelastar peske sityardenca ande Filip Cezareake
gava. Po drom pushlas peske sityarden: „Kaske gindin man le manusha?" 28 Von kodo phende leske:
„Le Bolare Janosheske, kavera le Illesheske, pale kavera jekheske mashkar le profeti." 29 Pe kado
pushlas len: „Haj tume kaske gindin man?" O Peter das vorba leske: „Tu san o Kristo." 30 Atunchi
pe lengo duho manglas len, ke khanyikaske tena vorbin kado pa leste.

O angluno profecipe pa leske dukhardyimata haj pa opretrajimata** 31 Pala kado las te sityarel len
pe kodo, ke le Manusheske Shaveske but trubul te dukhardyol. Trubuj te xasaren les le phure, le
farizana haj le iskiritora, trubuj te mudaren les, haj pa trin dyes opre trubuj te trajisardyol. 32 Intregone
uzhimatasa phendas lenge kadi traba. Atunchi o Peter rigate akhardas les, haj las tele te vorbil les.
33 Ba voj boldaspe, pe peske sityarde dikhlas, haj vorba vazdas po Peter: „Zhatar angla mande,
shatanona! Ke na le Devleske butyanca grizhostu, ba le manushengirenca."

Pala Jezush zhalipe; haj o pesasvikaripe** 34 Pala kodo peste akhardas le butimatan haj peske
sityarden, haj kodo phendas lenge: „Kon pala mande kamel te avel, te asvikarel pes, te lel opre pesko
trushul haj tavel pala mande. 35 Ke kon kamel te muntul pesko trajo, xasarel kodo, haj kon xasarel
pesko trajo anda mande haj anda evangeliumo, muntul kodo. 36 Ke so mol le manusheske, kana sa e
intrego luma peske lel, lesko dyi pale nasulipe resel? 37 Ke so shaj del o manush parudes anda pesko
dyi? 38 Ke kon lazhal man haj mure alaven ande kadi ansurimata oprephagerdi, bezexasli vrama, vi
le Manushesko Shavo lazhala kodales, kana avla ande peske Dadesko ashtyilipe le suntone
andyelonca."

9 1 Pala kado kade vorbilas majdur: „Chachikanes phenav tumenge, si unyi zhene mashkar kodal
kon kathe tordyon, kon chi pinzharna o meripo, zhikaj chi dikhena, ke avela le Devlesko them
barimatasa."

Le Jezushesko avriparnyilipe 2 Pala shov dyes o Jezush pasha peste las le Peteres, le Jakabos haj
le Janoshes, len opreingerdas pekh baro plaj, haj avriparnyilas angla lende. 3 Leske gada fimlale
kerdyiline haj ablyolime parne, sar o jiv, kade sar khanchi gadeango farbope** pe luma chi zhanelas
avri te parnyarelle. 4 Jekharsa sikadyilas lenge o Illesh le Mozeshesa kethane: le Jezushesa
vorbinaspe. 5 Atunchi duma das o Peter, haj kodo phendas le Jezusheske: „Maistro, mishtoj amenge
kathe te avas! Mukh keras trin cerhi: tuke jekh, le Mozesheske jekh haj le Illesheske jekh." 6 China
chi zhanelas, ke so phenel, ke kade darajline. 7 Pe kado noro** muklyosardyilas tele, andre sharadas
len, haj anda noro glaso ashundyolas: „Kado muro kamado Shavo si, les ashunen." {Iz 42,1; DKris 18,15}.
8 Kana krujal dikhline, aba khonyik kavreres chi dikhline, feri le Jezushes korkorunes.

9 Kana avenas tele pa plaj, phendas lenge, ke so dikhline khanyikaske tena phenen, zhikaj le
Manushesko Shavo opre chi trajila anda meripe. 10 Kodal e butyi vi ande pende inkerdine, ba mashkar
pende pa kodo vorbinas, ke so phenel kodo: »opretrajil anda meripe«.

Le Illeshesko avlipe 11 Pala kodo pushline lestar: „Sostar phenen le farizana, ke le Illesheske
majanglal trubuj te aveltar? 12 Voj kado phendas lenge: „O Illesh kana avela, maj anglal po than shol
sakofalo {Mal 3,23-24}. Atunchi pa Manushesko Shavo sostar si iskirime, ke but trubul te dukhardyol
haj but khancheskimata trubuj te nakhavel? 13 Ba phenav tumenge, ke o Illesh aba avilastar, haj kodo
kerdine lesa, so kamenas, sar vi iskirisardine pa leste."

Jekhe bengale ternesko sastyaripe 14 Kana palpale resline kaj le sityarde, bute manushen dikhline
krujal lende, haj iskiritoren kon xanaspe lenca. 15 Sar e butimata dikhlas le Jezushes, jekharsa
savorazhene bari dikhline, sigo kothe geline leste haj dyes dine les. 16 O Jezush pushlas len: „Pa soste
xantume jekhavrenca?" 17 Anda butimata varikon kado phendas: „Maistro! Andom tute mure shaves,
ande kaste muto duho si, 18 sako rig xutyilel les, kaj phuv shinel les, voj pale spuma** marel, peske
dand kircil haj avricapenisardyol. Duma dom tye sityardenge, te nashaven les avri, ba chi zhangline."
19 Voj kade das duma lende: „O, tume bipatyamne populara! Zhikaj te avav inke tumenca? Zhikaj te
toleralisarav** tumen? Anenles kathe!" 20 Pe kado kothe ingerdine les leste. Kana o shavoro dikhlas
les, o duho las opre tele te shudel les, haj pe phuv pelindes spuma marelas haj vulujas pes. 21 Voj
pushlas leske dades: „Sode vrama si, ke ande kadi bida pelas?" Kodo kado phendas: „De cinara aba.
22 Butivar ande jag haj ando paji shudelas les, te mudarel les. Ba variso te shaj keres, av pe amaro
zhutisaripe, dikh amari mila. 23 O Jezush kade das duma leste: „Variso te shaj keres? Sakofalo shaj
aveltar kodaleske, kon patyal!" 24 Le shavoresko dad a-tunchi oprecipisardas, haj rovjindes kodo
phendas: „Patyav" Zhutisar pe muro bipatyamnipe!" 25 Kana o Jezush dikhlas, ke le manusha kethane
nashen, daradas le biuzhe duhos, haj kodo phendas leske: „Tu kashuko haj muto duho! Vladisarav
tuke, zha avri anda leste, haj majbutivar ande leste na zha." 26 Pe kado o duho las te cipil, haj opre
tele shudindes le shavores, avri gelas anda leste. O shavoro pale kasavo kerdyilas, sar o mulo, pe
soste but zhene kodo phendine, ke mulas. 27 Ba o Jezush kathar lesko vast xutyildines opre vazdas
les; kodo pale opreushtyilas.
28 Kana pale andre gelas ando kher, pushline les leske sityarde: „Ame sostar chi zhanglam avri te
nashavas les?" 29 Kodo phendas lenge: „Kado falo, chi zhal avri, numa kathar e rudyimata."

Dujto profecia pa dukhardyipe haj pa opretrajisaripe 30 Pala kado geletar kothar haj perdal geline
pa Galilea; ba voj chi kamelas, vi varikon avri te zhanel kado. 31 Ke sityarelas peske sityarden, haj
phendas lenge, ke le Manusheske Shaves ande manushenge vast dena, mudarena les, ba pala soste
mudarena les, po trito dyes opretrajisardyola. 32 Kodal chi hatyarenas kadal phenimata, ba chi
tromajline te pushen les.

Le sityardengo rivalizalipe** 33 Resline ando Kafarnaumo. Kana aba ando kher sas, pushlas len:
„Pa soste vorbinas tume po drom?" 34 Ba von chi dine duma, ke po drom pa kodo vorbinas, ke savo
si mashkar lende o majbaro. 35 Atunchi tele beshlas, peste akhardas le deshudujen, haj kodo phendas
lenge: „Kana varikon angluno kamel t«avel, t«avel maskar sakozhene o paluno, haj sakoneski sluga."
36 Pala kado kothe akhardas jekhe shavores, mashkarlende tordyardas les, angalyidas les, haj kodo
phendas lenge: 37 „Kon jekhe kasave shavores andre svagarel** ande muro anav, man svagarel
andre; haj kon man andre svagarel, na man svagarel andre, ba kodales, kon man bishaldas."

O streno chudakerdari 38 Atunchi o Janosh kodo phendas leske: „Maistro! Dikhlam varikas, kon
ande tyo anav, benges nashavlas, ba ch«avel palamende. Nashtisardam leske."39 O Jezush kado
phendas lenge: „Na nashtin leske! Ke khonyik, kon ande muro anav chuda kerel, chi kushela man

jekh sigo. 40 Ke kon naj amare dushmana, amenca si. 41 Ke kon numa jekh taxtaj paji dela tumen te
pen ande muro anav, anda kodo, ke le Kristoske san, Amen, phenav tumenge: chi xasarela peski rig.

Feripe kathar kordolardyipe** 42 Kon koldolarel jekhes mashkar kadal cine shavora, kon patyan
ande mande: majmishto avlas kodaleske, kana barr phandenas ande leski kor haj ande mara shudenas
les.
43 Haj tyo vast te koldolaraenlabige tut, shinles tele: majmishtoj tuke bi vastesko ando trajo andre
te zhas, sar duje vastenca ande dyehenna te reses, pe bi mudardi jag. (44)
45 Kana tyo punro te koldolarela tut, shin tele kodo: majmishtoj tuke langes ando sagutno trajo
andre te zhas, sar duje punrenca kethanes te shudenas tut ande dyehanna. (46)
47 Kana tyi jakh te koldolaraenla tut, shinla avri, majmishtoj tuke dopashone jakhasa ande
Devlesko them andre te zhas, sar duje jakhenca pe dyehenna te shudenas tut, 48 kaj *le kerme chi
murdajven, haj lengi jag avri chi soveltar* {Iz 66,24}

Pa lon 49 Sakones jagasa londyarena. 50 Lashoj o lon; ba kana o lon bi svadaslo** kerdyol, sosa
denles svado? T«avel ande tumende lon, haj t«avel pacha mashkar tumende."

10 **O Jezush ande Judea zhal** 1 Pala kodo gelastar kothar, perdal ande Judeake granica. Pale
butimata zhanas leste, voj pale sityarelas len.

Pa shindyipe 2 Le farizana kothe geline leste, avri te zumaven les, pushle lestar: „Slobodo si apol
le mursheske, te bishalel peska romnya pestar?" 3 Voj kado phendas lenge: „So vladisardas tumenge
o Mozesh?" 4 Pe kado kodo phendine: „O Mozesh muklas, shindyimasko lil te ramosaras haj te bi-
shalasla" {DKris 24,1}. 5 Pe kado o Jezush kodo phendas lenge: „Anda tumare ilengo capenyipe
iskirisardas tumenge kado vladipe. 6 Ba le genezaripesko** anglunipe o Del *mursheske haj zhulyake
kerdas len* {Gen 1,27}. 7 *Anda kado o manush mukhel peske dades haj peska da, haj kaj peski romnyi
cirdelpe*, 8 *kade le duj jekh trupo kerdyol.* {Gen 2,24} Kade aba na duj zhene si, ba jekh trupo. 9 Apol so
o Del kethane phanglas, kodo manush tena shinel jekhavrestar!" 10 Kade apol leske sityarde pale
pushline les pa kadi traba. 11 Kodo phendas lenge: „Kon bishalel peska romnya haj kavera lela,
ansurimataski bezex kerel kodalasa. 12 Kana pale e romnyi mukhel peske romes haj kavereste zhal,
ansuripe phagel kodalesa."

Le shavorengo ashtyilipe 13 Atunchi cine shavoren ingerdine leste, te resel lende, ba le sityarde
nashade kodalen, kon andine len. 14 Kado dikhles o Jezush oprexolyardyilas, haj kodo phendas lenge:
„Muken mande t«aven le cine shavoren, haj na tordyon drom lenge, ke kasavengoj le Devlesko them.
15 Ke Amen, phenav tumenge: Kon chi lel le Devleske themes kade, sar le cine shavora, chi zhal
andre kothe." 16 Pala kodo ande peski angalyi las len, pe lende shutas pesko vast, haj ashtyilisardas
len.

Pa barvalipe haj pa pala Jezushesko zhape 17 Kana avri gelas po drom, kothe nashlas leste
varikon, pe changa pelas angla leste haj pushlas lestar: „Lashe Maistrovona! So te kerav, te rakhav e
saguti trajimata?" 18 O Jezush kodo phendas leske pe kado: „Sostar phenes man lasheske? Khonyik
naj lasho, feri korkoro o Del. 19 Pinzhares le vladimata: Na mudar, na phag ansuripe, na chor, na
colaxar xoxamnes, khanyikas na xoxav, patyivin tye dades haj tya da! {Avr 20,12-16; DKris 5,16-20}
20 Kuko kodo phendas leske: „Maistro! Kadal sa andre inkerdom aba zhi kathar muro ternipe."
21 Atunchi o Jezush pe leste dikhlas, pe voja sas leske, haj kodo phendas leske: „Inke jekh trubujas
te keres: zhatar, bikin sakofalo so si tut, haj de kodo le chorrenge, atunchi avucija** avla tut ando
rajo. Pala kodo av pala mande!" 22 Pe kado kodo brigako kerdyilas haj gelastar, ke baro barvalipe sas
les.

23 O Jezush apolal krujal dikhlas haj kodo phendas peske sityardenge: „Sosko phares resen ande
Devlesko them kodal, kas barvalimata si!” 24 Le sityarde chudinaspe pe leske vorbi. O Jezush pale
duma das, haj kado phendas: „Mureshavora! Chaches, zurales pharoj ande Devlesko them andre te
zhan! 25 Majushoroj le dromedareske perdal te zhal pa suvako kan, sar le barvalenge andre te zhan
ande Devlesko them.” 26 Kodal pe kado inke majfeder chudinaspe, haj jekhavres pushenas: „Atunchi
apol kon shaj muntusardyol?” 27 Ba o Jezush pe lende dikhlas haj kade das duma: „Le manushenge
bi shajipe si kado, ba le Devleske na; ke le Devleske sakofalo shajipe si.” **{Gen 18,14; Job 42,2}**.
28 Atunchi o Peter das duma: „Aketa, ame muklam sakofalo haj avilam pala tute!” 29 O Jezush
kado phendas palpale: „Amen, phenav tumenge: sakon kon muklas pesko kher bake peske phralen,
phenyan bake dades, deja, haj peske shavoren, bake peske phuva anda mande haj anda evangeliumo,
30 shelvar kattyi lela aba akanak, ande kadi luma: khera, phralen, phenyan, daden, shavoren haj
phuva, ba mashkar le nashavjimata, ande avluni luma pale e sagutni trajimata. 31 Anda but zhene
avna anda anglune palune, haj anda palune anglune.”

E trito profecia pa dukhardyipe haj pa opretrajisaripe 32 Kana dromarnas, opre te zhan ando
Jeruzhalemo, o Jezush angla lende zhalas. Le manusha chudinas les, leske sityarde pale daramnes
zhanas pala leste. Atunchi pale peste las le deshudujen, haj las te vorbil lenge pa kodal, so pe leste
zhukarel: 33 ”Aketa, opre zhas ando Jeruzhalemo haj le Manusheske Shaves perdal dena le
angrashajenge haj le iskiritorenge. Po meripe krisarna les haj perdalden les le murtikanonge. 34 Avri
prassan les, tele shungarden les, chunyasa marena les haj mudaren les; ba po trito dyes
opretrajisardyola.”

Pa rajimata haj pa slugimata 35 Atunchi angla leste gelas le Zebedeushesko shavo, o Jakab haj o
Janosh, haj kade dine duma: „Maistro! Kodo fajas amen, ke so mangas, te keresles amenge.” 36 Voj
pushlas lendar: „So kamen, te kerav tumenge?” 37 Kodo phendine: „Ker kodo amenge, ke mashkar
amende jekh pe tyi chachi rig o kaver pale pe tyo stungo te shaj beshel ande tyo luvudyipe.**„ 38 O
Jezush pe kado kodo phendas lenge: „Chi zhanen, ke so mangen. Zhanen te pen anda kodo taxtaj,
anda soste me pav? Bake zhanen te bolen tumen kodola bolimatasa, sosa me bolarav man?” 39 Von
kodo phendine leske: „Zhanas.” Atunchi o Jezush kodo phendas lenge: „Anda taxtaj anda soste me
pav, pena, haj la bolimatasa, sosa me bolav man, vi tume bolardyona. 40 Ba kodo dinipe, ke pe muri
chachi haj pa stungo rig kon te beshel, kodi na muri butyij. Kodo kodalengo avla, kaske kerdine les.”
41 Kana le desh anshunde kado, xolyajline po Jakab haj po Janosh. 42 Ba o Jezush peste akhardas
len, haj kodo phendas lenge: „Zhanen, ke kas le populara rajeske inkren, kodal krajinpe pe lende, haj
le bare saktimonpe** pe lende. 43 Ba mashkar tumende kado na kade si, ke kon baro kamel t«avel,
kodo t«avel tumari sluga: 44 kon pale angluno kamel t«avel mashkar tumende, kodo sluga avla
sakoneske. 45 Ke chi le Manushesko Shavo na anda kodo avilas, leske te slugin, ba anda kodo voj te
slugisarel, haj pesko trajo te del churatimaske** anda butimata.”

Le jerikovickone korresko sastyaripe 46 Pala kado resline ando Jeriko. Kana avri gelas anda
Jerikovo peske sityardenca haj le butipesa, o korro Bartímeus, le Tímeusesko shavo, pe dromeski
jekh rig mangakerlas. 47 Kana ashundas, ke o Nazareticko Jezush si kodo, laspe te cipil: „Jezush,
Davidesko Shavo! Gracijisar** pe mande!” 48 But zhene pe leste dine duma, tena cipisarel. Ba voj
inke majfeder cipilas: „Davidesko Shavo! Gracijisar pe mande!” 49 O Jezush tordyilas haj
vladisardas, te akharen les angla leste. Pe kado kothe akhardine le korres, kadale vorbenca: „Patya!
Ushtyi opre, akharel tut!” 50 Kodo pale tele shudas peske opralutne gada, oprexuttyilas haj kothe
gelas leste. 51 O Jezush duma das leste haj pushlas lestar: „So kames, so te kerav tuke?” O korro kodo
phendas leske: „Maistro! Te dikhav!” 52 O Jezush pe kado kodo phendas leske: „Zha, tyo patyape
sastyardas tut.” Pe kado las te dikhel, haj zhalas pala leste po drom.

LE JEZUSHESKE PALUNE DYESA ANDO JERUZHALEMO: 11,1-13,37

11 **Andrezhalipe ando Jeruzhalemo** 1 Kana pashe resline kaj o Jeruzhalemo haj kaj e Betania, kaj
le uloj kashtengo plaj angle bishaldas dujen anda peske sityarde. 2 Kodo phendas lenge: „Zhan andre
ande kado than, so angla tumende si, haj sigo, kana andre resen, je-kha magara dikhena savi phangli
avla, pe savi inke manush chi beshlas. Skepinla avri, haj anenla kathe. 3 Haj kana varikon pushela
tumen, sostar keren kado, phenen, ke le Rajes trubuj, atunchi mukenala ka-the." 4 Kodal gelinetar,
rakhline la magara kaj o vudar phangles, avral kaj o bulho drom, haj avri puterdinela. 5 Kon kothe
tordyonas unyizhene kodo phendine lenge: „Sostar phandentar kodala magara?" 6 Von kodo
phendine, so o Jezush vladisardas lenge, pe kado mukline len. 7 La magara ingerdine kaj o Jezush.
Pe late sharadine penge gada, voj pale pe late beshlas. 8 But zhene po drom pashjardine penge gada,
kavera pale patra shingrenas pa kasht, haj po drom rispisarnas** kodalen. 9 Kon angla leste zhanas
haj kon pala leste, kade cipinas: „*Hozhanna! Ashtyilimej, kon ande Rajesko anav avel!* {Salm 118,26}
10 Ashtyilimej amare dadesko, le Davidesko them, so aketa, aveltar! Hozhanna ando uchipe!"
11 Voj pale andre gelas ando Jeruzhalemo, ande khangeri. Sakofalo dikhlas, ba ke aba karing ratyi
phirelas e vrama, avri gelas ande Betania le deshudujenca.

La gularkashtesko armaja dinipe** 12 Kaverdyes, kana avri geline anda Betania, bokhajlas.
13 Dikhlas dural jekhe but patrengire gulareske kashtes. Karing leste gelas, hajkam rakhel pe leste
variso. Ba kana kothe reslas, khanchi chi rakhlas pe leste, numa le patra; ande kodi vrama chi baronas
inke le gulara. 14 Pe kado duma das, haj kodo phendas leske: „Khonyik tena xal pa tute maj but
frukto**!" Leske sityarde ashunde kado.

La khangerako avriuzharipe 15 Pala kodo ando Jeruzhalemo resline. Andre geline ande khangeri,
haj las avri te nashavel kodalen kon kinenas thaj paruvenas. Le financonge mesalyi haj le
gulumbarenge iskamina sa opreboldas, 16 haj chi muklas, ke zhikon varisoske vasura perdal te ingrel
pa khangerako placo. 17 Pala kodo kade sityarlas len: „Naj apol iskirime*, ke muro kher la rudyimatako
kher avla pe sakone populareng i rig*? {Iz 56,7} *Tume pale le chorenge cevernake** shutinela.*" {Jer 7,11}
18 Kana le angrashaja haj le iskiritora ashundine kado, pe kodo marnas pengi godyi, ke sar shaj
xasarenas les. Daranas lestar, ke sa le but manusha bari dikhenas pe lesko sityaripe. 19 Kana andre
ratyilas, avri gelas anda foro.

Pa patyape 20 Kaver dyes detehara, kana nakhletar pasha gularesko kasht, dikhline, ke zhikathar
e buchuma avrishutyilas. 21 O Peter palpale serosardas, haj kodo phendas leske: „Rabbi, dikh, o
gularkasht, saves armaja dan, avrishutyilas." 22 O Jezush kado phendas leske: „Patyan ando Del!
23 Apol phenav tumenge: kana varikon kodo te phenla kadale plajeske: »Vazdadyu opre haj shudetu
ande mara!«, haj naj bi patyape ande lesko ilo, ba patyal, ke kade avla, so phenel, atunchi kodo vi
kade avla. 24 Anda kodo phenav tumenge: Sa kodo, so rudyipesa mangen, patyan, ke aba resline les,
haj vi kade avla tumenge. 25 Ba kana opretordyona, te rudyin, jertin kodalenge, pe kaste xolyi xal
tumen, ke vi tumaro Dad, kon ande rajura si, te jertil tumare bezexa. (26)

Pushlipe pa Jezushesko saktimo 27 Pala kado pale ando Jaruzhalemo geline. Kana ande khangeri
gelas, kothe geline leste le angrashaja, le iskiritora haj le phure, 28 haj kodo phendine leske: „Soske
saktimosa keres sa kadal? Kon das tuke o saktimo, kasave te keres?" 29 O Jezush kado phendas lenge
pe kado: „Pushav vi me tumendar jekh traba. Den man vorba pe kodo, atunchi vi me pheno tumenge,
ke soske saktimosa kerav sa kadal. 30 Le Janoshesko bolipo anda rajo sas bake kathar le manusha?
Phenen mange!" 31 Kodal kade vorbinaspe mashkar jekhavreste: „Kodo te phenasa, ke anda rajo,
kodo phenela: atunchi sostar chi patyanas leske? 32 Kana pale kodo te phenasa, ke: »kathar le
manusha«?" Daranas kathar le manusha, ke sakon kodo gindisarlas pa Janosh, ke chachikanes profeta

sas. 33 Kodo phendine apol le Jezusheske: „Chi zhanas.” O Jezush pe kado kodo phendas lenge: „Chi me chi phenav tumenge, ke soske saktimosa kerav sa kadal.”

12 **Parabola pa nasula drakhbutyara** 1 Pala kado ande paraboli las duma te del lende: „Jekh manush *drakh beshadas, gradyija** kerdas krujal, xiv hunadas, haj kalsamos** vazdas* **{lz 5,1-2}**. Pala kodo avri das kodo le arendashenge**, voj pale pe strene phuva dromardastar. 2 Kana avilastar e vrama, bishaldas jekhe slugas kaj le arendasha, te anel lendar anda drakhengo upaja. 3 Kodal xutyildine le slugas, mardine les, haj shushe vastesa nashadine les. 4 Pe kado kaver sluga bishaldas lende: kadaleske inke vi lesko shero andre phagline, haj marhisardine les. 5 Ba pale kaveres bishaldas, ba vi kodales mudardine, haj pala kodo inke vi kaveren. 6 Sasles jekh chachikanes skunpo shavo, palunes kodales bishaldas lende. Ke kodo gindisardas: »Mure shaves ande patyivate inkrena.« 7 Ba le arendasha kade denas duma mashkar pende: »Kathej o arando**! Aven, mudaras les, haj amaro avla o arandimope!« 8 Xutyildine les, mudardine les, haj perdal shudine les pa drakhenge gradyija. 9 So kerla apol akanak le drakhengo raj? Avela, mudarla le arenda-shen, le drakhen pale kaverenge dela. 10 Bake chi ginade o iskiripe:

»O barr, saves le barrara shudine,
kolcosko barr kerdyilas;
11 *o Raj kerdas les kodaleske,*
haj kado chudimataj
ande amare jakha«?” **{Salm 118,22-23}**

12 Atunchi kamline te xutyilen les, ba daranas kathar le butimata. Hatyardine kodo, ke pa lende vorbisardas kadal paraboli. Kothe mukhline les apol, haj gelinetar.

Pushlimata pa takshate** 13 Majpalal kothe bishaldine leste mashkar le farizanongire haj Herodesheske manushen unyizhenen, te xutyilen les ande leske vorbi. 14 Kothe aviline, kodo phendine leske: „Maistro! Zhanas, ke chachipe phenes sagda, haj chi dikhes le manushengo trupo, ba le Devlesko drom kathar o chachipe sityares. Slobodo si taksha te potyinas le chasaroske, bake na? Potyinas bake tena potyinas?” 15 Ba voj pinzharlas lengo paxandipe, anda kado kodo phendas lenge: „Sostar zumaven man? Anen mange jekhe denaros, mukh dikhavles!” 16 Kodal andine jekhes. Atunchi pushlas len. „Kaskij kadi mosura haj o opreiskiripe?” Kodo phendine leske: „Le chasareskoj.” 17 Pe kado o Jezush kodo phendas lenge: „Den apol le chasareske, so le chasareskoj, haj le Devleske, so le Devleskoj.” Haj chudinaspe pe leste.

Pushlimata pa mulengo opretrajisaripe 18 Atunchi kothe gele leste le sadducana, kon kodo phenen, ke naj opretrajisaripe. Pushline les: 19 „Maistro! O Mozesh iskirisardas amenge, *ke kana varikaske merel lesko phral haj pala peste mukela peska romnya bi shavoresko, atunchi o phral te lel kodaleska romnya, haj te kerel shaves le phraleske.* **{DKris 25,5-6; Gen 38,8}**. 20 Sas jekhar efta phral. O angluno romnya las peske pala kodo mulas, ba shavoro chi kerdas. 21 Atunchi o kaver las la, ba vi kodo mulas, haj chi muklas shavores. Zhikade vi o trito. 22 Las la romnya sa le efta phral, ba chi mukline shavores. Sa pala kado mulas vi e romnyi. 23 Kaj o opretrajisaripe apolal, kana sa opretrajisardyona, mashkar kadal saveske avla leski romnyi? Ke eftange sas voj romnyi.” 24 O Jezush kado phendas lenge: „Kade dichol anda kodo chi vobin vorta, ke chi pinzharen le iskirimata, haj chi le Devlesko saktimo! 25 Ke kana le mule opretrajisardyona, chi ansurisajven, chi romeste chi zhan, ba kasave avna, sar le andyela ando rajo. 26 Pa mule apolal, ke opretrajisardyona, chi ginade ande Mozesheski hertija kaj o vepresoste**, ke sar phendas leske o Del, kana duma das: »*Me som le Abrahamesko haj le Izhakesko Del haj le Jakobesko Del?«* **{Avr 3,6}** 27 Voj na le mulengo Del si, ba le zhuvindengo. Kade apol zurales ando bizhanipe sanle.”

Pushlipe pa majbaro vladipe 28 Atunchi kothe gelas leste jekh iskiritori, kon ashundas lengo xape, ke dikhlas, ke mishto das leske e vorba, pushlas les: „Savo si o majangluno mashkar le vladimata?”

29 O Jezush kado phendas leske: „Mashkar le vladimata o majangluno kado si: »*Ashun, Izrael! Amaro Raj, amaro Del si o jekhtuno Raj!* 30 *Kam tye Rajes, tye Devles anda tyo intrego ilo, anda tyo intrego duho, anda tyi intrego godyi haj anda tyi intrego zor!* « Kado si o angluno vladipe {DKris 6,4-5}. 31 O dujto pale kadoj: »Kam tye dopashone vortakos,** sar tut!« {Lev 19,18}. Kathar kadal naj maj bare vladimata." 32 O iskiritori atunchi kado phendas leske: „Mishtoj, Maistro! Mishto phendan, *ke jekh si o Del, haj naj kaver numa voj;* 33 *haj les te kamas anda intrego ilo, anda intregone godyate, anda intrego duho haj anda intrego zor, le dopashune vortakos pale kade te kamas, sar amen* – majbut kerel kathar sako phabardo thaj kaverfale sarkafimo.**„ 34 Kana o Jezush dikhlas, ke sosko godyaverikanes das vorba palpale, kodo phendas leske: „Chi san dur kathar le Devlesko them." Pala kado khonyik chi tromajlas majdur te pushel les.

Pushlimata pa Messhiasho 35 Ba o Jezush, kana ande khangeri sityardas, pushlas: „Sar shaj phenen le iskiritora, ke o Kristo le Davidesko shavoj? 36 Haj ke voj o David phenel kathar o Sunto Duho phenades:

»Kade del duma o Raj kaj muro Raj:
pa muri chachi rig besh tele,
zhikaj tala tye punre shudav tye dushmanon« {Salm 110,1}.

37 Kana o David peske Rajeske phenel les, atunchi sar shaj avel lesko shavo?" Haj e butimata vojasa ashunelas les.

Le iskiritorengo telephenipe 38 Voj pale mashkar o sityaripe kado phendas lenge: „Ferin tumen kathar le iskiritora, saven fajle ande lunzhi pluviale** te phiren, haj ande forura kana dyes den len, 39 ande zhinagogi ande anglune thana te beshen, pe bare xamimata po majangluno than te beshen. 40 Xan le phivlyange** khera, haj avralutnes bare rudyin. Kadalen majfeder krisarna!"

La phivlya romnyako dinipe 41 O Jezush pala kado tele beshlas ande khangeraki kodi rig kaj e avucija kidenas kethane, haj dikhelas, ke sar shuden le manusha love ando taxtaj: but barvale but love shudine andre. 42 Pala kodo avilas jekh chorri phivlyi romnyi, haj andre shudas duj fillera, so jekh krecari kerel. 43 Atunchi kothe akhardas peske sityarden, haj kodo phendas lenge: „Amen, phenav tumenge: kadi chorri phivlyi majbut das kathar kodal, kon but love shudine ando taxtaj. 44 Ke kodal sa anda kodo dine, anda soste but sile, kadi pale anda pesko chorripe andre shudas sakofalo, so sasla, sa kodo anda soste shaj trajilpe."

Sityaripe pa paluni vrama: 13,1–37

13 **La khangerako pustipe** 1 Kana anda khangeri avri gelas, lesko jekh sityardo kado phendas leske: „Maistro! Dikh soske barr si kadal, haj soske khera!" 2 O Jezush kodo phendas leske: „Dikhes apol sa kadal bare khera? Chi ashol kathe barr po barr, so tele te na pustinas.

Le pecimatango anglipe 3 Pala kodo pe uloj kashtengo plaj telebeshlas vorta la khangerake mosa. O Peter haj o Jakab, o Janosh haj o Andrash rigate pushlas lestar: 4 "Phen amenge, ke kana pecinape sa kadala, haj so avla lengo somno, kana sa kadal kerdyona?"

5 O Jezush kado phendas lenge: „Len sama, varikon te na xoxavel tumen. 6 Ke but zhene avna ande muro anav, haj kodo phenena, ke me somle, haj but zhenen xoxavena. 7 Kana pale pa marimata haj larimatangi viaca ashunena, na darajven. Kadalake kade trubuj t«avel {Dan 2,28}, ba kado inke na o agor avla. 8 Ke populara pe populara dela haj them po them; vi ka-the, vi kothe mishkilape e phuv haj bokhajvipe avla. Kado avla le dukhardyima-tango anglipe.

9 Ba tume len sama pe tumende. Perdal dena tumen la krisange, marna tumen ande zhinagogi,
angla anglalara manusha haj kraja tordyarena tumen anda mande, vorba te den angla lende. 10 Ba
majanglal sakone popularonge trubuj te viacaren o evangeliumo. 11 Kana angla e kris ingerna tumen,
na daran anglalutnes, ke so te vorbisaren. Phenen kodo, so ande kodo chaso davadyol tumenge. Ke
na tume sanle kon vorbin, ba o Sunto Duho. 12 Atunchi po meripe dela o phral le phrales, o dad le
shaves; le shavora pe dej thaj dad dena, haj po meripe ingravena len. 13 Ruci avna angla sakoneste
anda muro anav, ba kon avri inkrel zhikaj o agor, kodo, muntosardyola.

Le majbare dukha 14 Kana dikhena, ke o pustisardo marhipo {Dan 9,27} kothe tordyol, kaj chi
trubulas – kon ginavel les, te hatyarel les -, atunchi kodal, kon ande Judea sile, te nashen ande plaja!
15 Kon pale pe kheresko opralutnipe si, tena hulyel tele, haj tena zhal andre, te ingrel variso anda
pesko kher, 16 kon pale pe mal si, tena avel palpale, te ingrel peske gada! 17 Jaj le phare haj chuchidine
dejange ande kodal dyesa! 18 Rudyin anda kodo, ke sa kadal na jivende te pecisajven! 19 Ke *kasave
kikidyimaske dyesa avna kadal, sosko inke nas zhikaj kadi vrama kathar la lumako anglalipe, so o
Del kerdas, haj china chi avla aba* {Dan 12,1; Jo 2,2}. 20 Haj o Raj tena skurtosarelas kodal dyesa, chi
jekh zhuvindo chi muntusardyolas atunchi; ba anda alosarde, saven avri alosardas, skurtosarela kodal
dyesa. 21 Atunchi varikon kodo te phenela tumenge: »Aketa, kathej o Kristo, aketa, kothej«, na patyan
les. 22 Ke xoxamne Kristura haj xoxamne profeta kerdyona, somnura haj chudimata kerna, ke te shaj,
inke vi le alosarden te zhanen te xoxaven. 23 Tume apolal len sama; aketa, sakofalo anglunes
phendom tumenge.

Le Manusheske Shavesko avlipe 24 Ande kodal dyesa, pala kikidyimata*, o kham andre kalyola, o
shonitiko chi fimlala*, 25 *le cherhaja tele perena pa cheri* {Iz 13,10}*, haj le zor, save ando cheri sile,
slabosajvena.*

26 *Atunchi dikhena le Manusheske Shaves, sar avla ande norora, saktimosa** haj luvudyipesa*
{Dan 7,13}. 27 Bishavela peske andyelon, haj kethane kidela peske avri alosardiren anda chereske shtar
riga {Zak 2,10} , kathar la phuvako agor zhikaj le chereski granica.

Pe palune vrami phende ferimata 28 Len parabola pa gularkashteste: kana inke kole si leske
kranzhi haj leske patra avri puterdyiline, zhanen, ke pashe si o milaj. 29 Kade vi tume, kana kodo
dikhena, ke sa kadal pecinape, zhanena avri, ke pashe si ando vudar. 30 Amen, phenav tumenge: chi
nachola kado generaciovo, zhikaj kadal chi pecisardyona. 31 Cheri haj phuv nachonatar, ba mure
alava chi nachonatar. 32 Ba kodo dyes haj kodo chaso khonyik chi pinzharel, chi le andyela ando
cheri, chi o Shavo, feri o Dad.

33 Len sama apolal, aven samalelara, ke chi zhanen, kana avla kodi vrama! 34 Sar o manush kon
ando strenipe kamlas te zhal: kana muklas pesko kher, saktimo das peske slugen, sakones ande peski
butyi, le vudartordyareske pale vladisardas, te lel sama. 35 Aven apol samalelara; ke chi zhanen kana
avela le kheresko raj, ratyi bake dopashratyi, kana o bashno cipil bake detehara; 36 ke kana
bizhukardes avla, sovjindes tena arakhel tumen. 37 Haj so tumenge phenav, kodo sakoneske phenav:
Aven samalelara!"

LE JEZUSHESKE DUKHA HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 14,1-16,20

14 **Le angsvatosko** avriphenipe** 1 Duje dyesenca pala kado sas la patradyako ratyako xamo haj
le bi kamire manrengo barodyes. Le angrashaja haj le iskiritora pa kodo vorbisarnas, ke sar shaj
xutyilnas les xajipesa, haj sar shaj mudarenas les. 2 Ke kodo phendine: „Na pe baredyeseste, tena avel
maripe mashkar butimata.

O betanicko makhlipe 3 Kana o Jezush ande Betania sas ande lepralone Shimonesko kher haj kaj
e mesalya beshelas, kothe gelas leste ekh romnyi, ande alabashtromicko vaso chachi, kuch nardu-

shicko uloj andines. Phaglas o alabashtromo, haj pe lesko shero shordas les. 4 Sas kon xolyajlas anda
kado, haj kade vorbinas mashkar pende: „Pe soste sas lasho kade po khanchi avri te shoren kado
uloj?" 5 Kado uloj shaj bikindesas majbut, sar pe trinshela denara, haj le love shaj dinesas kothe le
chorrenge!" Haj xolyajline pe romnyi.
6 Ba o Jezush kade das duma: „Denla pacha! Sostar azban la? Ke lasho kerdas mange. 7 Chorre
sagda avla tumenca, haj kana kamen, mishtyipe shaj keren lenge: ba me ch«avo sagda tumenca. 8 Voj
kerdas kodo, so kathar laki zor sas: anglal makhlas muro trupo po praxope. 9 Apol, phenav tumenge:
pe intrego luma, kaj sityarena kado evangeliumo, phenena vi kodo, so voj kerdas, pe lako serovjipe."

Le Judashesko purripe 10 O ishkarioticko Judash apol, mashkar deshuduj o jekh, gelastar kaj le
angrashaja, avri te del les lenge. 11 Kana kado ashundine von, losshajline, haj vi phendine leske, ke
love dena les. Voj pale zhukarlas e vrama, kana shaj del avri les.

La patradyako ratyako xamos angle lasharen 12 Le bikamire** manresko angluno dyes, kana la
patradyako bakrora opresarkafenas, leske sityarde pushline lestar: „So kames, kaj te zhas angle te
lasharas, te shaj xas la patradyako ratyako xamo?" 13 Atunchi bishaldas dujen mashkar peske
sityarde, kadale vorbenca: „Zhantar ando foro. Maladyona kothe jekhe manushesa, kon pajesko
khoro ingrel. Zhan pala leste, 14 haj kaj andre zhala, phenen le khereske rajeske, ke o Maistrovo
pushel: »Kaj si muro than, kaj la patradyake bakrora mure sityardenca shaj xav?« 15 Sikavla tumenge
ekh baro xamaskosko than gata, sakofalo avri shutines. Kothe lasharen angle amenge." 16 Leske
sityarde oprelinepe haj andre geline ando foro. Sakofalo kade arakhline, sar phendas lenge, haj
kerdine la patradyako xamos.

La patradyako ratyako xamo 17 Kana andre ratyilas, kothe reslas le deshudujenca. 18 Kana tele
beshline haj xanas, o Jezush kade das duma: Amen, phenav tumenge: mashkar tumende o jekh, kon
manca xal, purrila man" {Salm 41,10}. 19 Pe kado kukola brigajline, haj jekhtunes pushenas lestar: „Dore
na me som kodo, Raja?" 20 Voj kodo phendas lenge: „Mashkar deshuduj o jekhto, kon manca
jekharsa bolel anda tejari. 21 Ke le Manushesko Shavo zhalatar, sar vi si iskirime pa leste, ba jaj si
kodale manusheske, kon le Manusheske Shaves purril! Majmishto avilino kodale manusheske, chi
tena arakhadyilino!"
22 Sar xanas, o Jezush xutyildas o manro, ashtyilipe phendas, phaglas les, haj kothedasles lenge
kadale vorbenca: „Xutyilen les, kado muro trupoj." 23 Pala kodo xutyildas o taxtaj, najisipe phendas,
kothe das les lenge, haj piline anda leste savorazhene. 24 Voj pale kade das duma: „Kado muro rat si,
le nyeve tashtamentosko {Avr 24,8; Jer 31,31}, savo anda butimata avri shordadyol. 25 Amen, phenav
tumenge: majbut aba chi pav anda drakhesko upajipe zhikaj kodo dyes, zhikaj o nyevo chi pav ande
Devlesko them."

O Jezush avrizhal pe uloj kashtengo plaj 26 Palasoste gilyabade o himnuso, avrigeline pe uloj
kashtengo plaj. 27 O Jezush kodo phendas lenge: „Savora zhene koldolardyona ande mande, ke
iskirime si: »Marav le malyares, haj rispisardyon le bakra« {Zak 13,7}. 28 Ba palasoste
opretrajisardyilom, angla tumende zhav ande Galilea." 29 O Peter pe kado kodo phendas leske:
„Sakonesko patyape te bandyola ande tute, muro patyape ande tute chikana chi mukela man!" 30 O
Jezush kado phendas leske palpale: „Amen, phenav tuke, tu inke kadi ratyi zhiso majanglal o bashno
duvar cipila, vi trivar asvikaresa man." 31 Voj inke majfeder zurarlaspe: „Inke vi tusa kethanes te
trubuj te merav, chi atunchi chi asvikaro tut!" Zhikade vorbinas vi le majbut savorazhene.

Le Jezushesko rudyipe ande Getsemanicko bar 32 Kothe resline ando majro, saves Getsamaneske
anavarenas. Atunchi kodo phendas peske sityardenge: „Beshen tele kathe, zhikaj rudyisarav."
33 Pashapeste las le Peteres, le Jakabos haj le Janoshes, haj laspe te izdral haj te dukhardyol. 34 Kodo
phendas lenge: „Mulikanes brigakoj muro dyi. Ashon kathe haj ratyaren." 35 Jekh cerra majangle

gelas, pe phuv burdosajlas haj rudyilas, ke te shaj, te durutnisajvel lestar kado chaso. 36 Kado
phendas: „Abba, Dade! Sakofalo shajipe si tuke. Le mandar kado taxtaj! Ba na kodo t«avel, so me
kamav, kodo so tu.” 37 Pala kodo palpale avilas, haj sovjindos arakhlas len. Kade das duma kaj o
Peter: „Shimon, ta soves? Chi zhanglan te ratyares jekh chaso? 38 Ratyaren haj rudyin, ke ande
zumavjimata tena peren! O duho gata si, ba o trupo slaboj.” 39 Pala kado pale gelastar haj rudyilas,
zhikodale vorbenca save majinte phenelas. 40 Pale palpale gelas, haj sovjindes arakhlas len, ke lenge
jakha pharosajline: china chi zhanenas, so te phenen palpale leske. 41 Pala kodo vi po trito kothe
avilas, haj kodo phendas lenge: „Soven feri haj pachardyon! Dostaj, reslas o chaso! Aketa, le Manu-
sheske Shaves ande bezexalenge vast dena. 42 Ushtyen opre, zhastar! Aketa, pashe si aba, kon purril
man.”

Le Jezushes xutyilen 43 Inke vorbilas, kana reslas o iskarioticko Judas, o jekh mashkar deshuduj,
haj lesa but manusha xanrenca rolyanca kathar le angrashaja, kathar le iskiritora haj kathar le phure
bishaldines. 44 Kon purrisardas les, somno sikadas lenge: „Kas chumidav, voj si, xutyilen les, haj
mishto samalines ingren les.” 45 Kana kothe reslas, sigo kothe ushtyadas leste, haj kade das duma:
„Rabbi!” Haj chumidas les. 46 Kodal pale vast vazdine pe leste, haj xutyildine les. 47 Kon kothe sas,
mashkarlende jekh xanro cirdas, pe angrashajeski sluga maladas, haj tele shindas lesko kan. 48 O
Jezush kade das lende duma: „Sar pekh varisosko chor, kade aviline avri xanrenca haj rolyanca, te
xutyilen man. 49 Sako dyes tumenca somas, sityaros ande khangeri, haj inke chi xutyildine man. Ba
le iskirimatange andre trubuj te pherdyon.” 50 Leske sityarde atunchi mukhline les, haj savorazhene
nashlinetar. 51 Ba jekh terno zhalas pala leste, pe lesko nango trupo numa jekh gad sas. Xutyildine
les, 52 ba kodo, pesko gad kothe muklines, nanges nashlastar lendar.

O Jezush angla angsvato 53 Le Jezu-shes kaj o angrashaj ingerdine. Kethane avilas leste sako
angrashaj, iskiritori haj phuro. 54 O Peter pale dural zhalas pala leste, zhiandre kaj le angrashajesko
dyiz, haj le sluganca kethanes kaj e jag tele beshindos tatyolas. 55 Le angrashaja haj o intrego svato,
colaxaripe rodenas po Jezush, te shaj den les po meripe, ba chi arakhline. 56 But zhene dinepe
xoxamnes colaxa pe leste, ba lenge phenimata nas jekh. 57 Palunes unyizhene opretordyiline, haj
xoxamne colaxa phendine pe leste kadale vorbenca: 58 „Ashundam, ke kado kodo phendas: »Tele
putrav kadi khangeri so vastenca kerdine, haj tala trin dyes kaver vazdav, so na vast kerdas«.” 59 Ba
lenge phenimata chi kade chi anenas pe je-khavreste. 60 Atunchi o angrashaj mashkaral tordyilas, haj
pushlas le Jezushes: „Khanchi chi phenes sa pe kodo, so kadal pe tute colaxaren?” 61 Voj bi vorbako
a-shilas, haj khanchi chi phendas. O angrashaj pale pushlas les: „Tu san apol o Kristo, le ashtyilime
Devlesko Shavo?” 62 O Jezush kado phendas leske: „Me som. Haj *dikhena le Manusheske Shaves pe
Saktimoski chachi rig te beshel, haj te aveltar ande chereske norura*” **{Dan 7,13; Salm 110,1}**.

63 Atunchi o angrashaj shingerdas peske gada, haj kade das duma: „Ta so grizha si amen inke pe
colaxara? 64 Ashundine o kushlipe. So gindin?” Pe kado savorazhene po meripe krisardine les.

65 Pala kado sas kon tele shungardas les, andre sharade leski mosura, haj dukhumenca malavenas
les, haj kodo phenenas leske: „Profecisar!” Haj inke vi le slugi pa muj shinenas les.

Le Peteresko asvikaripe 66 Talakadi vrama o Peter tele sas ande avlina.** Kothe avilas le
angrashajeski jekh sluga, 67 dikhlas le Peteres ke tatyol, mishto dikhlas les, haj kodo phendas: „Vi tu
le Nazaretickone Jezushesa sanas!” 68 Ba voj asvikarlas: „Chi pinzharav les, haj chi kodo chi
hatyarav, ke so phenes.” Pala kodo avri gelas ande angluni kinda: atunchi oprecipisardas o bashno.
69 E sluga pale dikhlas les, pale las te phenel le majbute manushenge, ke vi kado mashkar lende si.
70 Voj pale tele asvikardas. Na pala buteste, kon kothe tordyonas, pale kade dine duma kaj o Peter:
„Chachikanes anda lende san, ke Galileako san.” 71 Voj pale las armaja te del haj te colaxarel: „Chi
pinzharav kodale manushes, pa kaste vorbin!” 72 Pe kado oprecipisardas o bashno, po dujto. Le
Petereske pale palpale serosardyilas le Jezusheski vorba, so phendas leske: „Zhimajanglal o bashno
duvar cipila, trivar asvikaresa man.” Haj las te rovel.

15 **Avriashunipe angla o Pilatush** 1 Le angrashaja le phurenca, haj le iskiritorenca kethane svato
inkerdine detehara, pala kodo phangle le Jezushes, haj ingerdine les kaj o Pilatush. 2 O Pilatush
pushlas les: „Tu san apol le biboldengo kraj?" Voj kodo phendas leske: „Tu phenes." 3 Le angrashaja
bute sakofalosa dosharenas les. 4 O Pilatush anda kado pale pushlas les: „Khanchi chi phenes?" Dikh,
so sakofalosa dosharen tut!" 5 Ba o Jezush jekh vorba chi das majbut, o Pilatush pale bari dikhelas
pe kado.

6 Kana baredyesa si, sityilas te mukel lenge mashkar le robura kodales, kas mangen. 7 Sas atunchi
ekh Barabash anavesko robo, kas le rebellishonca** kethane xutyildine, kon ando maripe vi mudaripe
kerdas. 8 Avilas apol e butimata, haj line te mangen kodo, so sagda kerlas lenge. 9 O Pilatush kodo
phendas lenge: „Kamen apol, te mukav tumenge le biboldenge krajes?" 10 Ke zhanelas, ke le
angrashaja anda xanzhvalipe dine les ande lesko vast. 11 Ba le angrashaja oprexolyardine le manu-
shen, ke barem le Barabashes te den avri lenge. 12 O Pilatush pale pushlas lendar: „So kamen apolal,
so te kerav le biboldenge krajesa?" 13 Kodal pale numa kado cipinas: „Po trushul lesa!" 14 O Pilatush
pushlas len: „Ba so nasulipe kerdas?" Kodal pe kado inke majfeder cipinas: „Po trushul lesa!" 15 O
Pilatush atunchi, ke pe manushengi voja kamlas te kerel, bishaldas kade le Barabashes, le Jezushes
pale chunyasa maradas, haj perdal das les, te tannaren** les po trushul.

Le Jezushesko avriprassape 16 Atunchi le ketani andre ingerdine les ande andralutni avlina, kaj
le majbut ketani sas haj kethane akhardine savorazhenen. 17 Lole gada dine pe leste, haj anda kanre
korona xudine haj pe lesko shero shutineles, 18 pala kodo kade prassanas les: „Av drobome**,
biboldengo Kraj! 19 Pala kodo trestijasa** marenas lesko shero, tele shungarenas les, haj changadines
patyivinas angla leste. 20 Pala soste avriprassadine les, tele line pa leste o lolo, pe leste dine leske
gada, haj avriingerdine les, ke po trushul te tannaren les.

Po trushul tannaripe 21 Le Cireneickone Shimones, le Shandoreske haj le Rufuseske dades, kon
pa mal khere avlines pe kodo drom nakhlastar, zorasa vladisardine leske, te ingrel lesko trushul.
22 Avriingerdine les pe kodo than, saves Golgotake anavarnas, so kattyi phenel, ke »Kuputengo
than«. 23 Mirhasa hamisardi mol dine les te pel, ba chi trubusardas les.

24 Pala kodo po trushul tannardine les, *leske gada pale uladine mashkar pende, avri kheldines*
{Salm 22,19}, ke so saveske te perelpe. 25 O trito chaso sas, kana po trushul tannardine les. 26 Opre sas
iskirime, ke anda soste krisardine les: „Le biboldengo kraj." 27 Po trushul tannardine lesa kethanes vi
duje choren, le jekhes pe chachi, le kaveres pe leski stungo rig shutine. **(28)**

29 Kon pale intye phirenas pengo shero mishkisardines kushenas les **{Salm 22,8}**, haj kado phenenas:
„Mo! Tu, kon tele putres la khangera haj pe trin dyes oprevazdesla, 30 muntusar tut, hulyi tele pa
trushul!" 31 Zhikade vi le angrashaja le iskiritorenca kethanes prassandes kado phenenas jekhavreske:
„Kaveren muntusardas, pes pale chi zhanel te muntul! 32 O Kristo, le Izraelesko kraj, te hural tele
akanak pa trushul, te dikhas haj te patyas!" Marhinas les vi kodala, kas lesa kethane tannardine po
trushul.

Le Jezushesko meripe 33 Po shovto chaso tunyarikipe muklyosardyilas pe intrego phuv zhikaj o
ijato chaso. 34 Po ijjato chaso o Jezush oprecipisardas, haj glasunes kade das duma: „*Eloí, Eloí, lema*
sabaktani?" Kado kattyi phenel: „*Muro Del, muro Del, sostar muklan man?"* **{Salm 22,2}** 35 Mashkar
kodal kon kothe tordyonas unyizhene, kana kado ashundine, kodo phendine: „Aketa, le Illeshes a-
kharel." 36 O jekh kothe nashlas, ekha spondya** ando shut boldas haj pekh trestija opreshutindes
dasles te pel **{Salm 69,22}**, haj kade das duma: „Muken les! Dikhas, aveltar apol o Illesh, tele te lel les!"
37 O Jezush pale glasunes oprecipisardas haj avri das pesko duho.

38 Atunchi la khangerako firhango mashkaral shindyilas kathar opralutnipe zhikaj telalutnipe.

39 Kana o shelari, kon leske mostar tordyolas, dikhlas, ke kade cipindes avri das pesko duho, kado
phendas: „Kado manush chachikanes le Devlesko Shavo sas."

40 Vi romnya sas, save dural dikhenas les. Mashkar lende sas e Maria Magdolna haj e Maria, le majtere Jakabeski haj le Jozhefeski dej, haj e Salome, 41 save, kana inke ande Galilea phirdas, zhanas pala leste haj sluginas leske; haj inke but kavera romnya, save lesa kethane geline opre ando Jeruzhalemo.

Le Jezushesko praxope 42 Kana andre ratyilas – ke e lasharimatako dyes, so angla savatosko dyes sas -, 43 kothe avilas o arimateicko Jozhef, jekh rajkano svatori, kon vi voj zhukarelas le Devleske themes. Tromanes andre gelas kaj o Pilatush, haj manglas le Jezusheske trupos. 44 O Pilatush chi kamelas te patyal, ke aba mulas. Akharadas le shelares, haj pushlas les, ke chachikanes mulas apol. 45 Kana kathar shelari chachardyilas pa traba, le Jozhefeske das o trupo. 46 O Jozhef pale poxtan kindas, tele las les, haj andre patyardas les ando poxtan. Pala kodo andekh plaj shindo murmunto shutas les, haj kaj le murmuntesko vudar, jekh baro barr shuvadas. 47 E Maria Magdolna pale haj e Maria, le Jozhefeski dej dikhenas, ke kaj praxosardine les.

16 **Le andyelosko viacaripe pa shusho murmunto** 1 Kana nachilastar o savato e Maria Magdolna haj e Maria, le Jakaboski dej haj e Salome lashe sungengire makhlimata kindine, te zhantar haj te makhen le Jezushes. 2 Le kurkesko angluno dyes, kana puterdyol e detehara, haj o kham opreushtyilas, kaj o murmunto geline. 3 Kodo pushline jekhavrestar: „Kon pizdela majintye o barr amenge anda murmuntesko vudar?” 4 Ba kana krujal dikhline, kodo dikhle, ke pizdine aba le barres angla vudar. Ba zurales baro barr sas. 5 Andre geline ando murmunto, pe chachi rig jekhe ternes dikhline te beshel ande lunge parne gada urades, haj darajline. 6 Ba kodo kade das lende duma: „Na daran! Le Nazaretickone Jezushes roden, kas po trushul tannardine? Opretrajisardyilas, naj kathe. Aketa, ka-thej o than, kaj shutine les. 7 Zhantar, haj phenen kado leske sityardenge haj le Petereske: „Angla tumende zhal ande Galilea, kothe dikhena les, sar so vi phendas tumenge.” 8 Kodol avrigele haj nashletar kathar o murmunto, ke izdravjimata haj dar xutyildas len, haj chi phendine khanyikaske khanchi, ke daranas.

Le opretrajisardesko sikadyipe 9 Kana pe le kurkesko angluno dyes opretrajisardyilas, majanglal la Maria Magdolnake sikadyilas, anda kaste efta beng nashadas avri. 10 Gelastar haj phendas kodalenge, kon anglunes lesa sas, haj save akanak kaldosarenas haj rovjarnas les. 11 Kana ashundine latar, ke trajil haj ke voj dikhlas les, chi patyanas lake. 12 Pala kado mashkarlende dujenge, sikadyilas andekh bi pinzhardo trupo, kana kodal pe gava zhanas. 13 Vi von geline haj phendine e traba le majbutenge, ba chi lenge chi patyanas.

14 Palunes apol sikadyilas vi le deshujekhenge, kana kaj e mesalya beshenas. Pe lenge jakha shudas lengo bipatyape haj lengo ilengo capenyipe, ke chi patyanas kodalenge, kon les dikhline pala opretrajisaripe. 15 Pala kado kodo phendas lenge: „Zhantar ande intrego luma, haj sityaren o evangeliumo sakone zhuvindenge. 16 Kon patyal haj boldosardyol, kodo muntosardyol; kon pale chi patyal, kodo pale bezexisardyol. 17 Kodalen, kon patyan, kadal somnura chacharena; ande muro anav bengen nashavena avri, pe nyeve shiba dena duma, 18 sapa lena opre, haj kana varisosko merimasko pipe pena, chi kerla dosh ande lende; pe nasvale shona penge vast, haj kodal sastyona.”

19 O Raj Jezush, pala soste vorbisardas lende, oprelavadyilas ando rajo, haj be-shel pe Devleski chachi rig. **{2 Kraj 2,3.11; Salm 110,1}.**

20 Kodal pale geline haj sityarde o alav sogode thanende. O Raj lenca kethanes butyarlas, haj o sityaripe chudenge somnonca zurardas.

LE LUKACHESKO EVANGELIUMO

ANGLARDI VORBA: 1,1-4

1 **1** Ke aba but zhene zumadepe, te phenen sa kodal trabi, save mashkar amende pecisardyiline,
2 sar vi phende amenge kodola, kon kathar anglipe dikhara haj slugara sas le alaveske, **3** la-sheske
dikhlom vi me, zhi pala soste pe sakofaloste pala leste phirdom kathar o anglipe zhikaj o agor, tukhe,
patyivale Teofil, tele te iskirisarav sogodi, **4** te pinzhares kodale trabengo chachipe, pe save tut
sityardine.

E ANGLARDI PECIPIJA: 1,5-2,52

Le Bolare Janosheske arakhadyimas- ko avrizhanaripe **5** Sas le Herodesheske, ande Judeaeke
krajeski vrama jekh Zakariash anavesko rashaj, anda Abicka rashajengo grupo. Leski romnyi
mashkar Aroneske sheja sas, haj Elizabetake akharenas la. **6** Solduj zhene chache sas angla o Del, haj
patyivales trajinas kade sar o Raj vladisardas, haj mukhlas lenge. **7** Ba nasle shavoro, ke e Elizabet bi
sumburaki sas, haj aba solduj zhene kaj e phurani vrama phirenas. **8** Pelaspe apol, kana ando grupo
peski rashajicko butyi kerlas angla o Del, **9** haj sar kaj e rashaja sityilas t«avel, e avri ginavjimata
leske das perdal e dhunimaski** patyiv, andre gelas ande Rajeski khangeri, **10** zhikana sa le intregone
manusha avral rudyinas ande lashasungako andre sikadyimatako chaso. **11** Atunchi sikadyilas leske
le Rajesko andyelo, haj pe dhunimaske oltareski chachi rig tordyilas. **12** Kado dikhlines o Zakariash
bari dikhlas, haj bari dar muklyosardyilas pe leste. **13** O Andyelo kado phendas leske: „Na dara
Zakariash, ke ashundyisardyilas tyo rudyipe: tyi romnyi, e Elizabet, shavo anela pe luma tuke, haj
lesko anav Jano-sheske phenesa **{Gen 17,19}**. **14** Tyi lossh haj tyi voja avla voj tuke, haj but zhene losh-
shana pe lesko arakhadyipe. **15** Ke baro avla angla o Raj: mol haj matyarimaske pimata chi pela **{Num
6,3; Krisar 13,4}**, haj aba ande peska dako per pherdyola Suntone Duhosa. **16** Mashkar le Izraeleske shave,
but zhenen boldela karing pengo Raj, karing o Del. **17** Le Illesheska manoblesa** haj zorasa phirla
angla leste, ke le dadenge ile karing le shave te boldel **{Mal 3,23-24}**, le bipatyamnen pale pe chachengo
godyaveripe, haj kade le manushen angle te lasharel le Rajeske.” **18** Atunchi o Zakariash pushlas les:
„Anda soste shaj zhanav sa kadal? Ke me phuro som aba, haj vi muri romnyi anglegelyi si aba ande
peske dyesa.” **19** O andyelo kodo phendas leske: „Me o Gabriel som, kon angla o Del tordyuvav, haj
anda kodo bishalde man, te dav duma tute, haj kadal losshane vorbi te anav tuke. **20** Ba aketa,
mucisajves, haj chi zhanes te vorbis zhikaj kodo dyes, zhikaj kadal chi pecisardyon andre, ke chi
patyajlan mure vorbenge, save ande pengi vrama andre pherdyona.”

21 Talakadi vrama le manusha zhukarenas le Zakariashes, haj chudinaspe, ke sosko butaig si andre
ande khangeri. **22** Kana pale avriavilas, chi zhanelas te vorbil lende, haj hatyardine, ke sikadyipe
dikhlas ande khangeri: voj pale sikadas lenge haj muto ashilas.

23 Kana pale nachiletar leske butyake vrami, palpale gelas ando kher. **24** Pala kadal dyesa e
Elizabet, leski romnyi phari kerdyilas, haj garadyilas panzh shon, kodo phendes: **25** „Kado kerdas
manca o Raj ande kadal dyesa, kana pe mande dikhlas, te lel muro lazhavjipe angla e manusha.”

Le Jezusheske arakhadyimasko avri viacaripe **26** O Del pale ando shovto shon bishaldas le Gabriel
andyelos ande Galileako foro, saveske Nazaret si lesko anav, **27** kaj jekh sunto, savi jekhe mursheski
piramnyi sas. Lesko anav Jozhef sas, anda Davidesko kher, la suntonako anav pale Marija. **28** Andre
gelas late o andyelo, haj kade das duma: „Av drobome, gracijasa pherdo, o Raj si tusa.” **29** Daradas
la kadal phenimata, haj las te gindilpe, ke sosko dyes dinipe si kado. **30** O andyelo pale majdur
vorbilas: „Na dara, Marija! Gracija arakhlan kaj o Del. **31** Aketa, phari peresa haj shaves anesa pe
luma, haj Jezusheske anavaresa les **{Iz 7,14}**. **32** Baro avla voj, le Uchimaske Shaveske anavarna les: o

Raj Del leske del leske dadesko, le Davidesko krajicko iskamin, 33 haj krajarla pe Jakobesko kher
sagda, haj leske krajisaripeske chikana avla agor" {2 Sham 7,13; Iz 9,6}.
34 E Marija pe kado kade das duma kaj o andyelo: „Sar shaj avlas kado, ke me murshes chi
pinzharav?" 35 Pe kado o andyelo kado phendas lake: „O Sunto Duho hural pe tute, haj le Uchimaski
zor ushajinarela tut, haj anda kado le Suntones, kon tutar arakhadyol, le Devleske shaveske
anavarena. 36 Aketa, e Elizabet, tyiri lala, phari pelas pe peski phurimata haj shavo avlala, kon aba
ando shovto shon si, voj, kas bi sumburake phenenas, 37 ke le Devleske khanchi naj bi shajipe" {Gen
18,14; Job 42,2}. 38 E Marija pe kado kodo phendas: „Aketa, le Rajeski slugoni shej, t«avel mange sar
tye alava phenen." Thaj nachilastar latar o andyelo.

E Marija zhaltar kaj e Elizabet 39 E Marija pale las te dromarel ande kodal dyesa, haj sidyardines
gelastar mashkar le plaja, ande Judeako foro. 40 Andre gelas ande Zakariashesko kher, haj dyes das
la Elizabeta. 41 Haj kade pecisardyilas, ke kana e Elizabet ashundas la Marijako glaso, oprelosshajlas
ande lako per o cino shavoro haj e Elizabet pherdyilas Suntone Duhosa. 42 Glasunes oprecipisardas:
„Ashtyilime san tu mashkar le romnya, haj ashtyilime si tye truposko frukto! 43 Ba sar shaj
pecisardyilas manca kado, ke mure Rajeski dej avel mande? 44 Ke aketa, kana ande mure kan oprea-
shundyilas tyo dyes dinipe, oprelosshajlas ande muri utera** o shavoro. 45 Haj anandoj, kon patyalas,
ke andre pherdyola, so o Del phendas leske."

46 E Marija pe kado kade das duma:
"Asharel muro duho le Rajes,
47 *haj muro ilo losshal ande muro muntusari Del* {Hab 3, 18},
48 *ke pe peski muklyona sluginya dikhlas* {1 Sham 1,1-19}.
Aketa, kathar kadi vrama
baxtajake phenla man sakone populara {Gen 30, 13},
49 ke bari butyi kerdas manca o Baro {DKris 10, 21},
haj Suntoj lesko Anav {Salm 111,9}.
50 Lesko lashipe pe jekh po kaver popularo
hural, kon les daran {Salm 103,13.17}.
51 Bare butya kerel peske kujeska zorasa,
rispisardas ande gindimata phudyarden {Salm 89,11}.
52 Krajen tele shudas pa krajicko iskamin,
haj le cinen oprevazdas {Salm 147,6}.
53 Le bokhalen andre pherdyardas sakone lashipenca,
haj shushes bishaldas le barvalen {Salm 107,9}.
54 Oprezhutisardas peske slugas, le Izraeles,
chi serojindes pa lashipe {Iz 41,8-9; Salm 98,3},
55 sar so phendas amare dadenge,
le Abrahameske haj leske falonge sagda vramate" {Gen 17,7}.

56 Haj e Marija late ashilas trin shon, pala kodo khere gelas.

Le Bolare Janoshesko arakhadyipe 57 Avilastar apol e vrama, e Elizabet t«anel pe luma le
shavores, vi shavo kerdyilas. 58 Ashunde kado lake vechina** haj lake nyamura, ke o Raj sosko baro
lashipe kerdas lasa, haj kethanes losshanas lasa. 59 Pecisardyilas apol, ke po oxtoto dyes aviline krujal
te shinen le shavores, haj pa lesko dad Zakariasheske kamline te anavaren les. 60 Ba leski dej kade
das duma: „Chi sar, ke Janosh avla lesko anav." 61 Pe kado kodo phendine: „Ba khonyik naj mashkar
tye nyamura, kas kade anavaren." 62 Pushline kade leske dades, ke sar kamel les te anavarel. 63 Voj
pale iskirimasko skundo** manglas, haj kadala vorbi iskirisardas opre: „Janosh si lesko anav."
Savorazhene bari dikhline. 64 Pe kado puterdyilas lesko muj haj leski shib, duma das, haj asharelas
le Devles. 65 Bari dar das pe intregone vechina, haj kadala trabaki viaca avrizhanglyilas ande intrego

Judeaeake plaja. 66 Sakon kon ashundine, ande pengo ilo garade kado, haj pushenas: „So avla anda kado shavoro” Ke le Devlesko vast sas lesa.

67 Lesko dad pale, o Zakariash, andre pherdyilas Suntone Duhosa haj kade profecisarlas:

68 „Ashtyilimej o Raj, le Izraelesko Del **{Salm 41,14}**,
ke avilas haj muntusardas peske popularen **{Salm 111,9}**.
69 Le muntusaripekso somno kerdas amenge,
le Davideske, ande leske slugasko kher **{Salm 18,3; 132,17}**,
70 sar so phendas peske Suntonge peske vushtenca,
kathar anglunipe le profetanca.
71 Muntusardas amen kathar amare dushmana,
haj sa anda kodalenge vast, kon xolyajven pamende **{Salm 106, 10}**:
72 ke lashimata te kerel amare dadenge,
haj te serosajvel pa sunto konvencija**,
73 pa colax, savasa amare Abraham dadeske colaxardas,
ke dela amenge **{Salm 105,8; 106,45; Lev 2642}**,
74 ke skepisajvas anda amare dushmanonge vast,
kade bi darimatasa shaj slugisaras leske,
75 ando Suntope haj chachipe angla leste
ande amare trajosko sako dyes.
76 Tut pale, shavore, le Uchimataske profetaske anavarena:
ke angla o Raj phiresa, angle te lashares lesko drom **{Mal 3,1}**,
77 haj leske popularon pe muntuipesko
pinzharipe te sityares, pe lenge bezexjertimata,
78 *anda amare Devlesko milno lashipo,*
savesa avilas te dikhel amen voj ando uchipe opre ushtyindo,
79 ke fimlalipe te anel kodalenge,
kon ando tunyariko haj ande merimasko ushajin beshen **{Iz 9,1; 42,7}**,
haj amareushtyavjimata pe pachako drom te lasharel” **{Iz 59,8}**.

80 O shavoro pale barardyolas haj zurardyolas ando duho, haj ande pusta sas zhikaj kodo dyes, zhikaj chi sikadaspe ando Izrael.

2 **Le Jezushesko arakhadyipe** 1 Pecisajlaspe apol ande kodal dyesa: Vladipe gelas avri kathar o Augustus chasaro, te iskirin kethane sa le manushen pe intrego luma. 2 Kado angluno kethane iskiripe atunchi pecisardyilas, kana la Siria o Kvirinus krajilas. 3 Vi gelastar sakon, kethane te iskirisaren len, sakon ande pesko foro. 4 Opregelas kade vi o Jozhef anda Galilea, anda Nazaretesko foro ande Judea, ande Davidesko foro, saves Betlehemeske anavarenas, ke anda Davidesko kher haj falo sas, 5 kethane te iskirin les la Marijasa, peska piramnyasa kethanes, savi phari sas. 6 Kana kothe sas, avilas e vrama, pe luma te anel le shavores, 7 haj vi pe luma andas peske anglunes-arakhadyiline shaves. Ando sherand sharadas les haj ande jasla pashjardas les, ke chi line than andej khera.

8 Pe kodal phuva malyara ratyarenas, haj sama lenas pe penge bakre ande ratyi. 9 Jekhar feri kothe das pashalende le Rajesko andyelo, haj le Rajesko fimlalipe krujal ablyolisardas len. Zurales darajline. 10 O andyelo kado phendas lenge: „Na daran! Aketa, bari lossh phenav tumenge, anda soste rig avla sakone popolaron. 11 Adyes arakhadyilas tumenge o Muntosari, o Raj Kristo, ande Davidesko foro. 12 Kado avla o somno tumenge: Rakhena jekhe cine shavores ando sherand sharado haj ande jasla pashjardo.” 13 Atunchi rajongire ketanengo butipe line krujal le andyelos, haj asharnas le Devles:

14 ”Luvudyipe ando uchipe le Devleske,
haj pe phuv pachipe le lashekamle manushenge!”

15 Haj pelaspe, ke kana le andyelura palpale geline ando rajo, le malyara kade dine duma mashkar pende: „Zhas perdal ando Betlehemo, haj dikhas kodi traba, so pecisardyilas, haj saves o Raj

viacarisardas amenge.” 16 Geletar apol sidyardines, vi arakhline la Marija haj le Jozhefes, haj ande
jasla pashjindone cine shavores. 17 Kana dikhline len, phendine kodo sakoneske, so pa shavoro a-
shundine. 18 Haj sakon, kon ashundine len, chudinaspe pe kodo, pa soste le malyara vorbinas lenge.
19 E Marija pale chi bisterdas kadal trabi, haj unyivar gindilaspe pe lende ande pesko ilo.

20 Le malyara pale palpale geline, haj asharnas le Devles sa anda kodal trabi, so ashunde haj
dikhline kade, sar vi phendine lenge.

Le Shimeonesko haj la Annako chacharipe pa Jezush 21 Kana avilastar o oxtoto dyes, krujal te
shinen le shavores, o Jezush anav dine leske, kade, sar o andyelo anavardas les, zhiangla soste leski
dej phari pelas.

22 Kana pale nachilastar lenge uzhilimaske dyesa, opreingerdine les ando Jeruzhalemo sar le
Mozesheski kris avri phenel kodo, andre te sikaven les le Rajeske, 23 sar ande le Rajeske krisa
iskirime si: „Sako anglunes arakhadyilino shavo le Rajeske te avel suntosardo” **{Avr 13,2.12}**, 24 haj ke
sarkafimo te sikaven andre, sar le Rajeski kris phenel: „Duje chiriklyoran bake duje gulunboren” **{Lev
12,8}**. 25 Trajilas apol ando Jeruzhalemo jekh manush, Shimeon sas lesko anav, chacho haj Del
patyamno manush sas, kon zhukarelas le Izraelesko zhutisajvipes, haj o Sunto Duho sas pe leste. 26 O
Sunto Duho avri phendas leske, ke meripe chi dikhela, zhikaj chi dikhela le Rajeske Opremakhlones.
27 Atunchi pe Duhosko phenipe ande khangeri gelas. Kana e dej haj o dad andre ingerdine le cine
Jezushes ande khangeri, kade te keren sar e kris avri phenel kodo, 28 ande peski angalyi las les, haj le
Devles ashardes kade das duma:

29 *„Akanak bishales, Raja tye slugones*
kathar tye alava ande pacha,
30 ke dikhline mure jakha tyo muntusardyipe **{Iz 40,5}**,
31 saves angla sakone populara kerdan **{Iz 52,10}**,
32 t«avel fimlalipe le manushenge
haj vi fimlal kodolen **{Iz 42,6; 49,6}**
haj luvudyij tye popularon, thaj le Izraeles” **{Iz 46,13}**.

33 Lesko dad haj dej bare dikhline pe kodo, so pa leste phendine. 34 Ashtyilisardas len o Shimeon,
leska dake, la Marijake pale kado phendas: „Aketa, pe butengo rumuvjipe haj opretrajisaripe avla voj
ando Izrael: somno avla, saveske na phenena 35 – haj tyiro duho xanro phirela perdal -, ke avri te
zhanardyol bute ilenge gindimata.”

36 Sas jekh Anna anavardi romnyi, kon profeta sas, la Fanuelaki shej, anda Aserengo falo. Zurales
phuri sas aba, pala pesko shejipe, peske romesa efta bersh trajisardas: 37 oxtovardesh thaj shtari
bershengi phivlyi sas, haj chi shindyilastar kathar e khangeri, postyipesa haj rudyipesa slugisarlas
kothe dyese haj ratyi. 38 Vi voj kothe avilas zhi ande kodo chaso, asharlas le Devles, haj vorbilas pa
leste sa kodalenge, kon zhukarenas le Jeruzhalemesko muntusaripe.

39 Kana sakofalo kerdine save le Rajeske krisa phenen, palpale geline ande Galilea, ande pengo
foro, ando Nazaret. 40 O shavoro pale barolas haj zurardyolas, pherdyilas platnikipesa, haj le Devleski
gracija sas pe leste.

O deshuduje bershengo Jezush ande khangeri 41 Leski dej haj dad sako bersh zhanastar ando
Jeruzhalemo pe patradyake bare dyesa. 42 Kana apolal deshuduje bershengo kerdyilas, opregele
savorazhene ando Jeruzhalemo, sar kadi e kris avri phenel pe baredyesa. 43 Kana nachiletar le bare
dyesa haj aba zhanas khere, o shavoro Jezush ando Jeruzhalemo ashilas, haj von chi line kado sama.
44 Ke kodo gindinas, ke mashkar le dromara manusha si. Aba jekh dyes zhanas, haj atunchi line te
roden les mashkar le pinzharde haj nyamura. 45 Ke chi arakhline les, palpale geline ando Jeruzhalem,
te roden les. 46 Haj kade pecisardyilas, ke pa trin dyes vi arakhline les ande khangeri, sar mashkar le
sityara beshelas, ashunelas haj pushelas len. 47 Savorazhene, kon ashundine les, bari dikhenas pe
lesko godyaveripe haj pe leske phenimata. 48 Kana dikhline les, bari dikhline, haj leski dej kado
phendas leske: „Muroshavo! Sostar kerdan kado amanca? Aketa, tyo dad haj me brigasles rodasas

tut.” 49 Voj pale kado phendas lenge: „Sostar rodenas man? Chi zhanenas, ke mange ande mure Dadeske trabi trubuj te avav?” 50 Ba von chi hatyardine, so lenge phendas.

51 Atunchi kheregelas lenca. Gelastar ando Nazaret, haj mukhlaspe lenge. Leski dej garadas sa kadal ande pesko ilo. 52 O Jezush pale barolas ando platnikipe, ande vrama haj skunpoipe angla o Del haj angla e manusha **{1 Sham 2,26}**.

LE JEZUSHESKE BUTYAKE ANGLIMATA: 3,1-4,13

3 **Bolari Janosh** 1 Ande Tiberius chasaresko deshupazhto bersh, kana o Ponciush Pilatush sas la Judeako prefekto**, o Herodesh pale la Galileako fertajicko kraj, haj le Lizanias Abilinako fertajicko kraj, 2 tala Annash haj Kaifash angrashaja, ashundyilas le Rajesko alav kaj o Janosh, le Zakariasheske shaveste ande pusta. 3 Haj voj gelastar sa pe Jordaneske intrega riga, viacarelas le bezexbunuimatango bolipe pe bezexjertimata, 4 sar iskirime si ande Izajash profetaske vorbimatenge hertija:

”Ande pusta cipisareski vorba:
»Lasharen le Rajesko drom,
Keren vortaske leske droma!«
5 *Sakone xara andre pherdyarena,*
sakone plajen haj uchimata phiravena;
so bangoj, avri vortardyola, o drom bi glontosardyola:
6 *haj dikhela sako trupo le Devlesko muntusardyipe«”* **{Iz 40,3-5}**.

7 Kade das duma apol kaj e butimata, save avrigeline, te bolardyol leste: „Sapenge falura! Kon sityardas tumen te nashentar angla e avlimataski xolyi? 8 Upajin kaj o Del boldyimaske fruktura**, haj na phenen ande tumende: »O Abraham si amaro dad«. Ke phenav tumenge: O Del zhanel vi anda kadal barr shaven te kerel le Abrahameske. 9 O tover aba pe kashtengi rikita** pashjol. Sakone kashtes, savo chi anla lasho frukto, avri shinena haj pe jag shudena.”

10 Atunchi pushlas les o butipe: „So te keras atunchi?” 11 Voj kado phendas lenge: „Kas duj gada si, te ulavelle kodalesa, kas naj: haj kas xamasko si, zhikade te kerel.” 12 Kothe aviline vi le financura, te bolardyon, haj pushline les: „Maistro! So te keras?” 13 Voj kado phendas lenge: „Khanchi na mangen pe kodo opral, so angle si iskirime tumenge.” 14 Pushline les vi le ketani: „Haj ame so te keras?” Kodo phendas lenge: „Khanyikas na azban, na daraven, haj t«avel dosta tumenge tumaro potyinipe.”

15 E butimata feri zhukarelas, haj sakon pushelaspes ande pesko ilo pa Janosh, dore na voj si o Kristo? 16 O Janosh kado phendas savorazhenenge: „Me numa pajesa bolav tumen. Ba avla, kon majzuraloj mandar, kaske chi som dosta changadines chi leske sandalenge haravja te putrav. Voj le Sunto Duhosa haj jagasa bolela tumen. 17 Leske rispisardi lapata aba ande lesko vast si, haj uzharel peski bar. Kethane kidel o dyiv ando sino, le patra pale bi shaj mudarde jagasa phabarela.”

18 Inke pe but sakofaloste ferisarlas le manushen, haj sityarelas lenge o evangeliumo. 19 O Herodesh pale, o fertajicko kraj, kas tele phendas anda Herodiash, anda leske phraleski romnyi, haj anda leske sakone nasulimata, so o Herodesh kerdas, 20 haj kadal inke vi butardas kodolesa, ke le Janoshes ande robija phandadas.

Le Jezushesko bolipe 21 Pecisardyilas apol, ke kana aba le intrega manusha boladepe, vi o Jezush boladaspe. Sar rudyilas, puterdyilas o cheri, 22 haj sar jekh gulunbo pe leste hurajlas o Sunto Duho, haj kado glaso ashundyilas anda cheri: „Tu san muro kamado shavo, ande tute pherdyol muri voja” **{Iz 42,1}**.

Le Jezusheski familiako kasht 23 O Jezush, kana las te sityarel, karing tranda bersh phirelas. Le Jozhefesko shavo sas, sar zhanenas, voj pale le Heliesko, voj le Mattatesko, 24 voj le Levesko, voj le Melkiesko, voj le Jannajesko, voj le Jozhefesko, 25 voj le Mattitaesko, voj le Amosesko, voj le Nuhumesko, voj le Heslliesko, voj le Naggaesko, 26 voj le Maatesko, voj le Mattitjasko, voj le

Shimiesko, voj le Josehesko, voj le Jodaesko, 27 voj le Johananesko, voj le Resaesko, voj le Zerubbabelesko, voj le Sealtielesko, voj le, Neriesko, 28 voj le Melkiesko, voj le Addiesko, voj le Kosamesko, voj le Elmadamesko, voj le Heresko, 29 voj le Jozhuesko, voj le Eliezeresko, voj le Jorimesko, voj le Mattatesko, voj le Leviesko, 30 voj le Shimeonesko, voj le Judaesko, voj le Jozhefesko, voj le Jonamesko, voj le Eljakimesko, 31 voj le Meleaesko, voj le Mennaesko, voj le Mattataesko, voj le Natanesko, voj le Davidesko, 32 voj le Izajesko, voj le Obedesko, voj le Boˇzesko, voj le Salmonesko, voj le Nahsonesko, 33 voj le Aminadabesko, voj le Adminesko, voj le Aramesko, voj le Ezronesko, voj le Faresesko, voj le Judaesko, 34 Jakobesko, voj le Izhakesko, voj le Abrahamesko, voj le Terahesko, voj le Nahoresko, 35 voj le Serugesko, voj le Reguesko, voj le Pelegesko, voj le Heberesko, voj le Selahesko, 36 voj le Kenanesko, voj le Arfaxadesko, voj le Semesko, voj le Noeesko, voj le Lamekesko, 37 voj le Matuzhalemesko, voj le Henokesko, voj le Jaredesko, voj le Mahalalelesko, voj le Kenanesko, 38 voj le Enosesko, voj le Setesko, voj le Adamesko, voj le Devlesko.

4 **Le Jezushesko avrizumavjipe** 1 O Jezush pale pherdosardo kathar o Sunto Duho palpale avilas kathar o Jordano, haj o Duho ande pusta ingerdas les 2 pe shtarvardesh dyes, haj zumavelas les o beng. Ande kodal dyesa chi xalas khanchi, haj kana kadal nachiline bokhajlas. 3 Atunchi o beng kado phendas leske: „Le Devlesko Shavo te san, phen kadele barreske, te kerdyol manreske.” 4 O Jezush kado phendas leske: „Iskirime si: »Na numa manresa trajil o manush«” **{DKris 8,3}**. 5 Pala kodo opreingerdas les pekh ucho plaj, haj sikadas t«alakh minuto, la phuvake savore themen, 6 haj kade das duma o beng: „Sa kado saktimo haj kadaleski luvudyimata tuke dav, ke muro si, haj kaske kamav, kodaleske dav les: 7 apolal tu man te devlaresa, sa tyire avna.” 8 O Jezush kado phendas leske: „Iskirime si: »Le Rajes, tye Devles kam anda chacho ilo, haj feri leske slugisar«” **{DKris 5,9; 6,13}**. 9 Pala kodo ando Jeruzhalemo ingerdas les, haj pe khangeraki majopralutni rig tordyardas les, haj kodo phendas leske: „Le Devlesko Shavo te san, shude tut tele kathar. 10 Ke iskirime si:

»Peske andyelonge vladisarel te len sama pe tute«,
11 *haj »pe penge palmi ingrena tut,*
ando barr tena malaves tyo punro«” **{Salm 91,11-12}**.
12 O Jezush kado phendas leske:
”Ba vi kodo phendine:
»Na zumav le Rajes, tye Devles«” **{DKris 6,16}**.

13 Kana sa kadal zumavjimata agorisardyiline, o beng mukhlas les pekh vrama.

LE JEZUSHESKE GALILEICKI TRABI: 4,14-9,50

Alav-viacaripe ande Galilea** 14 O Jezush ande Duhoski zor palpale gelas ande Galilea, haj leski viaca avri zhanglyilas ande intrega gava. 15 Sityarelas ande lengi zhinagogi, haj sakon asharelas les.

Chi patyan le Jezusheske ande lesko foro 16 Pala kodo gelastar ando Nazaret, kaj oprebarilas. Sar so sityilas andre gelas savatone ande zhinagoga, haj opretordyilas te ginavel. 17 Kothe dine leske le Izajash profetaske hertiji. Kana avri puterdasla, pe kodo than arakhlas, kaj kado si iskirime:

18 ”Le Devlesko Duho si pe mande:
anda kodo makhlas man opre,
ke lashi viaca te ingrav le chorrenge,
bishaldas man, slobodimata te phenav le phanglenge
haj dikhipe le korrenge, ke slobodeske te mukav le phagerdinen,
19 *haj te viacaran le Devlesko skunpo bersh”* **{Iz 61,1-2; 29,18; 58,6}**.

20 Pala kodo kethane suchilisardas** e hertija, palpale dasla le slugaske, haj tele beshlas. Ande zhinagoga skon pe leste dikhelas. 21 Voj pale las te vorbil karing lende: „Adyes pherdyilas andre o iskiripe pe tumare kanengo ashunipe.” 22 Savorazhene chachipe dine les, haj chudinaspe pe gracijake alava, save andalesko muj avnas. Pala kodo kade dine duma: „Na le Jozhefesko shavo si kado?”

23 Voj kado phendas lenge: „Dore kodi parabola phenena mange savo kodo phenel: »Sastyari, sastyar
tut! So ashundam, ke so pecisajline ando o Kafarnaumo, ker kodala vi kathe, ande tyiro them.«"
24 Pala kodo kade vorbilas maj dur: „Amen, phenav tumenge, ke chi jekh profeta naj skunpo** ande
pesko them. 25 Amen, phenav tumenge: but phivlyi sas ande Illesheske dyesa ando Izrael, kana andre
phandadyilas o cheri pe trin bersh haj pe shov shon, kade pale bari bokh kerdyilas pe intrego phuv:
26 haj dikhen mashkar kodal khanyikaste chi bishaldine le Illeshes numa kaj jekh phivlyi ande Sidone
Sarepta {1 Kraj 17,8-16}. 27 Haj but leprale sas ando Izrael ande Elizeushe profetaski vrama, ba mashkar
kodal khonyik chi uzhilas, numa o siricko Naman" {2 Kraj 5,1-27}.

28 Kadalen ashundines sakon zurales oprexolyajline ande zhinagoga. 29 Opreushtyiline, avri
ingerdine les anda foro, haj opreingerdine les pe kodale plajeski rig, kaj so lengo foro tordyolas, tele
te shuden les. 30 Ba voj perdal nakhlas mashkarlende haj gelastar.

Jekhe bengalesko sastyaripe 31 Pala kodo tele gelas ando Kafarnaumo, ande Galileako foro, haj
kothe sityarelas len savatone. 32 Bari dikhenas pe lesko sityaripe, ke leske phenimata saktimosa sas
pherdyarde. 33 Sas ande zhinagoga jekh manush, ande kaste nasul biuzho duho beshelas. Kado bare
glasosa oprecipisardas: 34 „De man pacha! So grizha si amen tute, Nazareticko Jezush? Anda kodo
avilan, te xasares amen? Zhanav, kon san: le Devlesko Sunto." 35 Ba o Jezush vladisardas leske:
„Mucisardyu, haj zha avri anda leste!" O beng pale mashkaral shudas le manushes, avrigelas anda
leste, haj khanchi dosh chi kerdas leske. 36 Sakon zurales darajlas, haj mashkar jekhavreste kade
vorbinas: „Soski vorba si kadi? Saktimosa haj zorasa vladisarel le biuzhe duhonge, haj kodal
avrizhantar?" 37 Haj leski viaca avri zhanardyilas ande intregone gava.

Le Petereska sokrako sastyaripe 38 Pala kodo opretordyilas, haj anda zhinagoga ande Shimonesko
kher gelas. Le Shimoneski sokra zurales javrali** sas. Duma dine anda late. 39 Voj pale kothe
tordyilas pasha late, vladisardas le javripeske, pe soste kodo vi muklas la. E romnyi sigo
opreushtyilas, haj slugisardas leske.

Le bengalenge haj nasvalenge sastyarimata 40 Kana apol o kham tele nakhlas, sa kodala, kas
nasvale sasle, kothe ingerdine len leste, haj voj pe savorazhenende opreshutas pesko vast haj
sastyardas len. 41 Anda but zhene avri gelas vi o beng, haj kado cipinas: Tu san le Devlesko Shavo."
Ba voj pe lende vladisardas, chi muklas len te vorbin, ke zhanenas, ke voj si o Kristo.

O Jezush zhaltar anda Kafarnaumo 42 Kana zorisardyilas, avrigelas haj cirdaspe pekh garado than.
Ba e butimata radelas les. Kana rakhlas les, palpale astarenas les, tena zhaltar lendar. 43 Ba voj kado
phendas lenge: „Vi kavere foronge trubuj te viacarav le Devleske themeski losshani viaca, ke anda
kado bishaldine man." 44 Haj sityarelas ande Judeake zhinagogi.

5 **Le anglune sityardengo akharipe** 1 Pecisardyilas apol, ke le manusha zhanas leste, te ashunen
le Devleske alava, zhikana voj pasha Genezaretako paji tordyolas. 2 Dikhlas pasha paji duje beron te
tordyon: le mashara avrihulyiline anda lende, haj thovenas penge xudron**. 3 Atunchi andre hulyilas
andekh bero, savo le Shimonesko sas, haj manglas les, te ingrel les majcerra andre kathar e dolma.
Kothe tele beshlas, haj anda bero sityarelas le manushen.

4 Kana agor reslas peske vorbimatake, kado phendas le Shimoneske: „Shuvnaren** po milno paji,
haj shuden avri tumare xudron pe mashengo xutyilipe!" 5 O Shimon kado phendas leske: „Maistro!
Sorro ratyi khinyardam amen, haj khanchi chi xutyildam. Ba pe tyiri vorba avri shudav o xudro."
6 Haj pala soste kado vi kerdas, kattyi but mashen xutyildine avri, ke shindyolas lengo xudro.
7 Sikadine apol vi penge amalenge, kon pe kavera bero sasle, ke te aven haj te zhutisaren lenge. Kodal
kothe geline haj pherdyardine solduje beron kade, ke zhikaj opralutni rig reselas o paji le beroske.
8 Pe kadalengo dikhlipe o Shimon Peter kaj le Jezusheske punre burdosajlas haj kade das duma:
„Zhatar mandar, ke bezexaslo manush som, Raja!" 9 Ke anda but mashengo xutyilipe, ande soste rig

sasle, dar xutyildas les haj sa kodalen, kon lesa sas, 10 zhikade vi le Jakabos haj vi le Janoshes, le Zebedeusheske shaven, kon le Shimoneske amala sas. O Jezush pale kade das duma kaj o Shimon: „Na dara! Pala kado aba le manushengo mashari avesa.” 11 Pe kado avricirdine le beron pe dolma, haj sakofalo mukhlines zhanas pala leste.

Le lepralesko sastyaripe 12 Haj pecisardyilas, ke kana andekh foro sas, aketa, sas kothe jekh lepralo mursh. Kana dikhlas le Jezushes, po muj burdosardyilas, haj kadale vorbenca mangelas les: „Raja! Te kames, tu shaj uzhares man.” 13 Voj pale pesko vast avrilunzhardines leste reslas, haj duma das: „Kamav, uzhosajve!” Atunchi nachilastar pa leste e lepra. 14 Pe kado voj phendas leske, khanyikaske tena del duma pa kadi traba, ba „Zha, sikav tut le rashajeske, haj sikav andre sarkafimo anda tyo uzhosajvipe, sar so o Mozesh vladisardas, anda chacharipe lenge.” 15 Ba leski viaca inke majfeder barolas. But manusha aviline kethane, te ashunen les, haj avri te sastyon anda pengo nasvalipe. 16 Ba voj palpale cirdaspe ande pusta, haj kothe rudyilas.

Le paralizanesko sastyaripe** 17 Haj pelaspe jekh dyes, ke tele beshlas te sityarel, haj kothe beshenas vi le farizana le krisake zhanarenca kethanes, kon anda Galileake haj anda Judeake sakone gava haj anda Jeruzhalemo aviline. Le Rajeski zor lesa sas, te sastyarel. 18 Haj aketa, unyi mursh pekh ingrimasko pato pashjinde paralizanes andas. Andre kamle te ingren les haj te shon les angla leste. 19 Ke chi rakhline drom kathar e butimata, andre te ingren les, oprevazdine les pe kheresko opralutnipe, haj kothar mashkaral patosa kethanes mukhline les tele, angla o Jezush. 20 Voj pale, kana dikhlas lengo patyape, kado phendas: „Manusha! Jertipe arakhline tye bezexa.” 21 Le iskiritora haj le farizana pe kado linepe te gindinpe: „Kon si kado, ke kade kushel? Apol shaj jertil kaver le bezexa, sar o Del?” 22 Ba o Jezush pinzharelas lenge gindimata, haj kado phendas lenge: „So gindisaren ande tumaro ilo? 23 So si majushoro, kodo phendipe: »Jertipe arakhline tye bezexa«, bake kodo phendipe: »Ushtyi opre, haj phir«? 24 Ke apol te dikhen, ke le Manusheske Shaves saktimo siles pe phuv le bezexa te jertisarel – kade das duma kaj o paralizano: -Phenav tuke, ushtyi opre, xutyil tyo pato, haj zha khere.” 25 Atunchi kodo opretordyilas angla lenge jakha, xutyildas pesko pato, pe soste pashjolas, haj le Devles asharindes khere gelas. 26 Pe kado savorazhene bari dikhline, luvudyinas le Devles, haj darasa pherdyardes kado phendine: „Adyes chudicka trabi dikhlam.”

Le Levesko akharipe. Xamo le financonca 27 Pala kadal avrigelas, haj dikhlas »ekhe Levi anaveske financos kaj o vamo te beshel. Kodo phendas leske: „Av pala mande!” 28 Pe kado kodo kothe mukhlas sakofalo, opreushtyilas haj zhalas pala leste. 29 O Levi pala kado baro xamo keradas leske ande pesko kher. But zhene financura haj inke but kavera manusha beshenas lenca kaj e mesalya. 30 Le farizana haj le iskiritora xolyardines pushenas leske sityarden: „Sostar xan haj pen le financonca haj le bezexaslenca kethane?” 31 O Jezush kado phendas lenge: „Na le sastenge trubuj o sastyari, ba le nasvalenge. 32 Na le chachen avilom te akharav, ba le bezexaslen pe bezexjertimata.”

Pushlipe pa postyipe 33 Kodal pale kade dine duma leste: „Le Janosheske sityarde but postyin haj rudyin, zhikade vi le farizanenge, tyire pale xan haj pen.” 34 Kado phendas lenge palpale: „Dore po postyipe zhanen te xutyilen le xanamik butimatan, zhikaj lenca si o piramno? 35 Avenatar apolal kodala dyesa, kana ingerna lendar le piramnes: atunchi apol postyina ande kodal dyesa.” 36 Haj vi parabola phendas lenge: „Khonyik chi shinel avri anda nyeve gada poxtan, ke kodoles pe dulmutane gada te suvel: ke kade vi le nyeve gada shinela haj chi kaj le dulmutane gada chi inkerdyol o nyevo poxtan. 37 Haj khonyik chi shorel nyevi mol ande dulmutani murchoni trasta: ke e nyevi mol avri shinel le dulmutane morchune trasti, haj avri shordyol vi e mol, haj xalyon vi le morchune trasti. 38 E nyevi mol ande nyeve morchune trasti trubuj te shoren. 39 Haj khonyik, kon dulmutani mol pilas, nyevi chi dorola, ke kodo phenela: »Maj lashij e dulmutani«.”

6 **Spiko** kidipe savatone** 1 Pecisardyilas apol, ke savatone, kana pe phuva phirelas, leske sityarde
tele shingrenas le spikura, haj penge vastenca avri mordines xanas len. 2 Mashkar le farizana unyi-
zhene kodo phenenas: „Sostar keren kodo, so savatone naj slobodo?” 3 O Jezush kado phendas lenge:
„Chi ginade, ke so kerdas o David, kana bokhajlas, haj kon lesa sas {1 Sham 21,2-7}? 4 Ke sar gelas andre
ande Devlesko kher, sar las le avri shutine manre, xalas, haj das vi le majbuten kon lesa sas, saven
naj slobodo te xan, feri korkoro le rashajenge?” 5 Pala kodo inke kado phendas pashe: „Le Manu-
shesko Shavo rajil vi le savatones.”

Le paralizanesko sastyaripe savatone 6 Pecisardyilas pala kodo pekh kaver savatuno dyes, ke
andre gelas ande zhinagoga haj sityarelas. Sas kothe jekh manush, kaske lesko chacho vast
shutyilastar. 7 Le iskiritora haj le farizana pale dikhenas, ke sastyarel dore vi savatone, te rakhen
variso, sosa shaj dosharen les. 8 Ba voj pin-zharelas lenge gindimata, haj kade das duma kaj kodo
manush saveske tele sas shutyilime lasko vast: „Ushtyi opre haj tordyu mashkaral!” 9 Pala kodo o
Jezush kodo phendas lenge: „Pushav tumen, slobodo si apol savatone lashipe bake nasulipe te keras,
trajo te muntusaras bake mukas te xasajvel?” 10 Pala kodo krujal dikhlas pe savorazhenende, haj kade
das duma kaj o manush: „Lunzhar avri tyo vast!” Kodo vi kade kerdas, haj sastyilas lesko vast.
11 Kodal pe kado zurales oprexolyajline haj pa kodo linepe te vorbin mashkar pende, so te keren le
Jezushesa.

Le deshudujengo avrialosaripe 12 Pecisardyilas apol ande kodal dyesa, ke avri gelas po plaj te
rudyil, haj e intrego ratyi ande le Devleso kamimatipe ratyardas. 13 Kana zorisardyilas, peste akhardas
peske sityarden, haj avrialosardas mashkar lende deshudujen. Kadalen aposhtolenge anavardas: 14 Le
Shimones, kas vi Petereske anavarenas, haj le Andrashes, leske phrales, haj inke le Jakabos haj le
Janoshes, le Filipos haj le Bertalanes, 15 le Matevos haj le Tamashos, le Jakabos, le Alfeuseske
shaves, haj le Shimones, kas Zeloteske anavarenas, 16 le Judashes, le Jakabeske shaves, haj le
ishkariotickone Judashos, kon purritori kerdyilas.

O Jezush haj e butimata 17 Pala kodo tele gelas lenca, haj tordyilas lenca pekh samtalo** than.
Lesa sas leske sityardenge jekh baro grupo haj zurales baro butipe anda intrego Judea, anda Tiruso
haj Sidoneski maraki rig, 18 kon aviletar, te ashunen les haj te sastyon avri anda penge nasvalimata.
Kas pale biuzhe duhura azbanas, sastyiline. 19 E intregone butimata karing leste kamelas te resel, ke
zor hatyardyolas avri anda leste, haj sastyardas savorazhenen.

Le Jezusheske phenimatange kethane kidimata 6,20-49

Anandimata haj dukha** 20 Atunchi peske jakha pe peske sityarde vazdas, haj kade das duma:
„Anande sanle, tume chorre, ke tumaroj le Devlesko them.
21 Anande sanle tume, kon akanak bokhajven, ke avridostaren tumen.
Anande sanle, kon akanak roven, ke assana.
22 Anande avna, kana rucina tumen le manusha, haj shudena tumare anava, sar nasulipes anda
Manushesko Shavo. 23 Losshan pe kodo dyes haj vojin tumen, ke aketa, barij tumari rig ando rajo!
Haj ke lenge dada zhikade kerdine vi le profetanca.
24 Ba jaj tumenge, barvale, ke tume aba line tumari potyinimata!
25 Jaj tumenge, kon akanak chajiline, ke bokhajvena!
Jaj tumenge, kon akanak assan, ke rovena haj pishtyana!
26 Jaj tumenge, kana sakon asharela tumen, ke tumare dada zhikade kerdine le xoxamne
profetanca!

Le dushmanonge kamimata 27 Ba tumenge, kon ashunen man, kodo phenav: Kamen tumare
dushmanon! Keren lashipe kodalenge, kon rucin tumen. 28 Ashtyilisaren kodalen, kon armaja den
tumen, haj rudyin anda kodola, kon marhin tumen. 29 Kodaleske, kon pa mosura shinel tut, inker

kothe vi e kaver rig: haj kathar kodo kon lel tyo pluvialo**, na sunusar chi tyo gad. 30 De sakoneske,
kon mangel tutar: haj varikon te lela, so tyiroj, palpale na mang kodo. 31 Sar kamen, te keren tumenca
le manusha, vi tume zhikade te keren lenge. 32 Kana kodalen kamen, kon tumen kamen, soski potyin
phirel tumenge? Ke vi le bezexasle kamen kodalen, kon len kamen. 33 Haj kodalenca te keren lasho,
kon tumenge lashipe keren, soski potyin phirel tumenge? Ke kado vi le bezexasle keren. 34 Haj
kodalenge te den unzhiles, kastar sperantisaren**, ke palpale len kodo, soski potyin phirel tumenge?
Ke vi le bezexasle den unzhiles le bezexaslenge, ke zhikattyi te len palpale.
35 Kamen apol tumare dushmanon! Keren lashipe haj den unzhiles, khanchi palpales na
zhukardines: kade bari avla tumari potyin, haj le Uchimatakireske shave avna, ke voj lashoj vi kaj le
bi najisarde haj vi kaj le nasula. 36 Aven apolal lashe, sar vi tumaro Dad lasho si!

O krisaripe 37 Na krisaren, haj atunchi chi tumen chi krisarenatar! Na krisarentar khanyikas, haj
atunchi chi tumen chi krisarena! Jertin sakoneske, haj jertipe resena vi tume! 38 Den, haj dena vi
tumenge: lasho haj pherdo, butimatasa dena ande tumare angalya! Ke sodenca vazarena**, katyenca
vazarena tumenge palpale!"
39 Vi metafora** phendas lenge: „Dore o korro shaj sikavel o drom le kaver korreske? Chi peren
apol soldujzhene ande xiv?
40 Naj majbaro o sityardo kathar pesko maistrovo: varikon atunchi si feder**, kana kasavoj sar
lesko maistrovo.
41 Sostar dikhes e phansliga** ande tye phraleske jakha, kana o berando**, savo ande tyire jakha
si, chi les sama? 42 Haj sar shaj phenes tye phraleske: »Phrala, mukh te lav avri e phansliga anda tye
jakha«, ande tyire jakha pale chi dikhes o berando? Paxandine! Shude avri majanglal o berando anda
tyire jakha, haj atunchi dikhesa, avri te shaj zhanes te les anda tye phraleske jakh e phansliga!

O chacho patyape 43 Naj lasho kasht, savo nasul frukto upajil: haj naj nasul kasht, savo lasho
frukto upajil. 44 Ke sakone kashtes pa leske fruktura pinzharas. Pa kanralebozuli chi kidas gulara, chi
pa vepreso** chi kidas drakha. 45 O lasho manush lasho anel angle anda peske ileske avuciji, haj o
nasul manush anda nasul, nasul anel angle: ke anda ilesko butipe vorbil o muj.
46 Sostar phenen mange: »Raja! Raja!«, kana chi keren kodo so phenav?

Po barr kerdino kher 47 Sikavav tumenge, pe kaste cirdel, kon mande avel, ashunel muri vorba haj
vi kerel kodalen. 48 Po kherkerari manush cirdel, kon po mishto tele hunadas haj o fundo po barruno
plaj shutas tele. Kana pala kodo avilas le pajesko baro shordyipe, le khereske das le abesko shordyipe,
ba chi zhanglas mujal te delles, ke mishto sas kerdino. 49 Kon pale ashunel, ba chi trajil kodo, pe
kodo manush cirdel, kon pesko kher bi fundosko, pe phuv kerdas. Kana o paji leske das, sigo
mujaldaspe, haj baro kerdyilas kodale kheresko rumosardyipe."

Somnura haj phenimata: 7,1-9,50

7 **O kafarnaumicko shelari** 1 Kana kadal vorbimata le manushenge sa phendas, andre gelas ando
Kafarnaumo. 2 Jekhe shelareski sluga pale, kon kodaleske zurales skunpo sas, po meripe sas. 3 Ke
ashundas pa Jezush, bishaldas leste le biboldenge phuren, haj manglas les, te aveltar haj te sastyarel
leske slugas. 4 Kodal pale kana kothe resline kaj o Jezush, zurales mangenas les: „Patyivaloj, kerlles
leske, 5 ke kamel amare falura, haj ke vi e zhinagoga voj keradas amenge." 6 O Jezush apol lenca
gelas. Kana aba na dur sas kathar o kher, o shelari angla leste bishaldas peske vortakon, kadale
vorbenca: „Raja! Na khinyar tut, ke chi som dosta lasho, ke ande muro kher te aves. 7 Haj anda kado
china chi inkrav man dosta lasheske, ke angla tute te zhav: ba numa jekhe vorbasa phen, haj sastyol
atunchi muri sluga. 8 Ke vi me tala saktimo slugisardo manush som, haj ketani si vi telamande: haj
kana kodo phenav e jekheske: »Zhatar« zhaltar: ba le kavereske: »Avtar«, kothe avel: haj mure
slugaske: »Ker kado«, kerel kodo." 9 Kadal ashundines o Jezush bari dikhlas. Boldaspe, haj kade das

duma kodalende kon pala leste avenas: „Phenav tumenge: inke chi ando Izrael chi arakhlom kasavo baro patyape!” 10 Le legatara** pale kana khere resline, aba sastes arakhline le slugas.

Le naimickone ternesko opretrajisaripe 11 Pecisardyilas jekhar, ke pala kado andekh Naim anavesko foro gelas, haj lesa geline vi leske sityarde haj vi le butimata. 12 Kana kaj le forosko baro vudar pasharlas, aketa, jekhe mules ingrenas avri, »ekha phivlya romnyake jekhtune shaves, haj anda foro but manusha inkernas lenca. 13 Kana dikhlas la o Raj, sunusardyilas pe late, haj kado phendas lake: „Na rov!” 14 Pala kodo kothe gelas, haj kaj o ingrimasko pato reslas. Pe kado, kon ingrenas les, tordyiline. Kado phendas: „Shave! Phenav tuke: ushtyi opre!” 15 O mulo pale oprebeshlas haj las te vorbil. Atunchi perdal das les peska dake **{1 Kraj 17,23}**. 16 Savorazhenen bari dar xutyildas, haj kade luvudyinas le Devles: „Baro profeta vazdadyilas mashkar amende!” Haj: „O Del avilas kaj peske populara!” 17 La trabaki viaca avrizhanglyilas ande intrego Judea, haj sa ande cine gava.

Le Bolare Janoshesko pushlipe 18 Sa kadal trabi viacardine le Janosheske leske sityarde. 19 O Janosh pe kado peste akhardas mashkar le sityardine dujen, haj bishaldas len kaj o Jezush, te pushen lestar: „Tu san apol o Avlosardo, bake kaveres te zhukaras?” 20 Kana kadal mursh kothe resline leste kade dine duma: „O Bolari Janosh bishaldas amen tute, te pu-shas tutar: »Tu san apol o Avlosardo, bake kaveres te zhukaras?«” 21 Zhiande kodo chaso bute manushen slobodisardas kathar lenge nasvalimata, dukhimata haj kathar nasul duhura, haj bute zhenenge das palpale lenge jakhengo dikhipe. 22 Kado phendas lenge: „Zhantar, haj phenen le Janosheske, so dikhline haj so ashundine: le korre dikhen, le bange phiren, le leprale uzhiline, le kashuke ashunen, le mule opretrajisardyon, le chorrenge phenen o evangeliumo **{Iz 26,19; 29,18; 35,5-6; 61,1}**. 23 Anandoj, kon patyal ande mande.”

O Jezush pa Bolari Janosh 24 Kana le Janosheske legatara gelinetar, las te vorbil pa Janosh le butimatange: „Sostar geline avri ande pusta, so kamline te dikhen? Kathar balval phurdini trestija? 25 Bake so kamline te dikhen, kana avrigeline? Aketa, kon ande kuchikane gada phiren haj ando mishtyipe trajin, ande krajune dyiza beshen. 26 Bake so kamline te dikhen, kana avri geline? Profeta? Ova, phenav tumenge: vi kathar e profeta majbares. 27 Voj si kodo, pa kaste iskirime si:

»Aketa, bishalav mure andyelos angla tute,
kon lasharel angla tute tyo drom« **{Avr 23,20; Mal 3,1}**.

28 Phenav tumenge: Mashkar kodal shavora kas dej andas pe luma naj majbaro sar o Bolari Janosh: ba kon o majcino si ande Devlesko them, vi kodo majbaroj lestar. 29 Sa e intrego butimata, kon les ashunelas, haj vi le financura, chacheske pinzhardine andre le Devles kodalesa, ke boladepe le Janosheske bolimatasa. 30 Ba le farizana haj le iskiritora mudardine le Devlesko kamipe ande pende, haj chi line opre lesko bolimatipe.

31 Apolal kaste te pasharav kadale popularon? Pe kaste cirden? 32 Pe kodol shavora anen kon ande o foro beshen, haj save kade cipin jekhavreske:

»Bansurisardam** tumenge, ba chi kheldine,
rovjardo gilyabadam, ba chi rovenas!«

33 Ke avilastar o Bolari Janosh, kon manro chi xal haj mol chi pel, haj kodo phenen: »Beng si les!« 34 Avilastar le Manushesko Shavo, xal haj pel, haj kodo phenen: »Aketa, o pohortyimo haj piarnyiko manush, le financengo haj le bezexaslengo vortako!« 35 Ba e platnikimata chacharel kodaleske sakone shave.”

O Jezush haj e bezexasli romnyi 36 Jekh farizano akhardas les, te xal leste. Andre gelas ande farizanesko kher haj kaj e mesalya beshlas. 37 Haj aketa, jekh bezexasli romnyi anda o foro, kana avri zhanglas, ke ande farizanesko kher avela, makhlimata andas andekh alabashtromicko vaso. 38 Tordyilas palal kaj leske punre, las te rovel, haj peske asvenca thovelas leske punre, haj koslasle peske balenca, chumidelas leske punre, haj makhlas les le makhlimatasa.

39 Kana o farizano, kon akhardas les, dikhlas kado, kade das duma ande peste: „Kado profeta te
avlas, dore zhanelas, koni haj soski romnyij kadi, kon leste resel, apolal, ke bezexaslij.” 40 O Jezush
kado phendas leske: „Shimon! Phenos tuke variso.” Kodo kade das duma: „Maistro, vorbisar!”
41 ”Duj unzhilimara sas jekhe manushes. Le jekhes panzhshela denara das unzhile, le kaveres
panzhvardesh denara.” 42 Ba chi jekh chi zhanglas leske palpale te potyinel le love, kade o manush
muklas lenge o palpale potyinipe. Savo kamela les majfeder mashkar lende? 43 O Shimon kodo
phendas: „Kade gindisarav, ke kodo, kaske majbut muklas.” Voj pale kado phendas leske: „Mishto
krisardan.” 44 Pala kodo karing e romnyi boldaspe haj kado phendas le Shimoneske: „Dikhes kadala
romnya? Andre avilom ande tyo kher, haj chi dan paji pe mure punre: kadi pale peske asvenca thodas
mure punren, haj peske balenca koslas kodolen. 45 Chumidipe chi dan man: kadi pale, zhikanasoste
andre avilas, chi muklas ande dopash te chumidel mure punre. 46 Ulojesa chi makhlan muro shero:
kadi pale makhlimatasa makhlas mure punre. 47 Anda kado phenav tuke: Lake but bezexa jertipe
arakhline, ke zurales kamelas man. Kaske cerra jertin, kodo vi majcerra kamel.” 48 Pala kodo kade
das duma kaj e romnyi: „Jertipe arakhline tye bezexa.” 49 Pe kado le mesalyake manusha kado line
te vorbin ande pende: „Kon si kado, ke inke vi le bezexa jertisarel?” 50 Voj pale kade das duma kaj e
romnyi: „Tyo patyape muntusardas tut: zha pachasa.”

8 **Romnya pasha o Jezush** 1 Pecisajlas pala kodo, ke andre phirdas le forura haj le gava,
predikalisarelas haj viacarelas le Devleske themesko evangeliumo. Lesa sas le deshuduj, 2 haj unyi
romnya, saven sastyardas kathar le nasul duhura haj kathar e nasvalimata: E Marija, kas Magdolnake
phenenas, anda kaste efta beng gelas avri, 3 haj e Johanna, kon le Kuzaski, le Herodesheske
prefektoski romnyi sas, haj inke e Zhuzhanna, haj inke but kavera, kon zhutinas les anda penge
barvalimata.

Parabola pa sumboro beshavari 4 Kana but manusha aviline kethane, haj vi anda le forura avenas
leste, kadi parabola phendas lenge: 5 „Avrigelas o beshavari sumboro te beshavel. Sar beshavelas o
jekh sumburo pe dromeski dolma pelas. Pe kado vi opre ushtyadine, haj le chereske chiriklya
oprekidiniles. 6 O kaver po barr pelas. Kado avribarilas, ba pala kodo avrishutyilas, ke chi reslasles
paji. 7 O kaver mashkar le kanre pelas. Vi le kanre oprebariline lesa, haj tasadeles. 8 Ba kavera ande
lashi phuv peline. Avribariline haj shelto upajipe kerdine.” Kana kado phendas oprecipisardas: „Kas
siles kan po ashunipe, te ashunel les!”

Le parabolengo hatyaripe haj dajnope** 9 Leske sityarde pushline les, ke so phenel uzhes kadal
paraboli. 10 Voj kado phendas lenge: „Tumenge davadyilas te pinzharen le Devkleske themeske tajni,
kaverenge numa ande paraboli, ke dikhles tena dikhen, haj ashundines tena hatyaren **{Iz 6,9}**.

Pa beshavari phende parabolako hatyavaripe 11 Kadij apolal e parabola: o sumburo le Devleske
alava si. 12 Pe e dolma pelinde sumbura kodolaj, kon ashunel len, ba pala kodo avel o beng, haj avri
lel o alav anda lengo ilo, tena patyan haj te luvudyisardyon. 13 Pe barr peline sumbura kodolaj, kon,
save kana ashunen, loshshanes len le alava, ba naj len rikita: jekh vrama patyan, ba kana avel e
zumavjimatako chaso nachontar te patyan. 14 Mashkar kanre peline sumbura kodolaj, kon ashunenle,
ba le trajeske pharimata, haj kodalesko barvalipe haj shukarimata majpalal tasaven ande lende o alav,
haj frukto chi upajina. 15 Save pale ande lashi phuv peline, kodalen phenel, kon uzhe haj lashe ilesa
ashunen o alav, inkren les, haj frukto upajin blindosardes.

Le alavesko ashundyipe 16 Khonyik kon melcho phabarel, chi sharavel kodo andre pirasa, haj chi
tala pato chi garavelles, ba po inkerdo sholles, ke kon andre zhan, te dikhen o fimlaipe. 17 Ke khanchi
naj garado, haj naj tajnime so avri na zhanardyolas. 18 Dikhen apolal, ke sar shon kan! Ke kas si,
kodalen inke den: kas pale naj, kathar kodo vi kodo len, pa soste kodo gindisarel, ke leskoj.”

Le Jezusheske chache nyamura 19 Kothe aviline leste leski dej haj leske phral, ba nashtig resline
kothe leste kathar e butimata. 20 Duma dine leske: „Tyi dej haj tye phral avral tordyon, kamen te
dikhen tut.” 21 Ba voj kado phendas lenge palpale: „Kodal si muri dej haj mure phral, kon le Devleske
alava ashunen haj vi trajin kodo.”

Le tufanesko telepacharipe** 22 Pecisardyilas apol jekh dyes, ke andre hulyilas andekh bero peske
sityardenca kethane, haj kodo phendas lenge: „Zhas perdal pe pajeski kaver rig!” Gelinetar. 23 Zhisar
berarnas, voj sutastar. Ba mashkaral bari balval kerdyilas po paji, ba kasavi bari, ke na but trubujlino
andre te tasadyon. 24 Atunchi kothe geline leste haj opreushtyadine les: „Maistro, Maistro! Xasajvas!”
Voj pale opreushtyilas, vladisardas la balvajake haj le pajeske plemenenge**, pe soste kodal
nachiletar haj pachardyiline. 25 Pala kodo kade das duma lende: „Kaj si tumaro patyape?” Kodal pale
darasa pherdyardes chudinaspe, haj kodo phenenas jekhavreske: „Kon si kado, ke inke vi le balvajake
haj vi la marake vladisarel, haj kodal mukenpe leske?”

Le gerazanickone bengalesko sastyaripe 26 Pala kodo avriphangline pe gerazake phuva, save le
Galileake mosa pashjon. 27 Sar avriushtyilas pe dolma, jekh mursh avilas angla leste anda foro, ande
kaste beng sas, haj aba dulmut chi las pe peste gada, chi ando kher chi beshelas, ba ande murmuntura.
28 Kana dikhlas le Jezushes, tele burdusardyilas angla leste, haj glasunes oprecipisardas: „So grizha
si man tute, Jezush, le uchimaskire Devlesko Shavo? Mangav tut, na dukhar man!” 29 Ke vladisardas
le biuzhe duhoske, te zhal avri anda o manush. Ke aba dulmut ande leste sas, ke veringenca sas
phanglo haj ande sastrune lupunzi lenas pe leste sama, ba sa shingerdas e phanglimata haj o beng
ande pusta nashadas les. 30 O Jezush atunchi pushlas les: „Soj tyo anav?” Kodo phendas: „Legio”, ke
but beng sas ande leste. 31 Pe kodo mangle les, na kodo te vladisarel, ke ando milnope te zhantar.

32 Sas kothe na dur jekh balengo grupo, po plaj xanas. Mangenas les, te mukel, te shaj zhan ande
kodola. Muklas lenge. 33 Pe kado le beng avrigeline haj huralyine le balen, pe soste le balengo grupo
tele nashlas pa plaj ando paji, haj andre tasiline. 34 Le manusha kon pe bale line sama, dikhlines ke
so pecisajlas, nashlinetar haj viacardine kadi traba ande o foro haj gava. 35 Le manusha avrigeline, te
dikhen, ke so pelaspe. Kana kaj o Jezush resline, kothe rakhline kodale manushes, kas le beng
mukline, opreuradines haj uzha godyasa, sar kothe beshel kaj le Jezusheske punre, haj bari dar
xutyildas len. 36 Kodal pale, kon dikhline, ke sar slobodisardyilas kodo, kas o beng beshelas.
37 Atunchi le gerazange intrega manusha pe kodo manglas les, te zhaltar lendar: ke zurales daranas.
Voj pale ando bero beshlas haj palpale gelas. 38 Kodo mursh pale anda kaste avrigeline le beng,
mangelas les, lesa te shaj ashol. Ba o Jezush bishaldas les kadale vorbenca: 39 „Zha feri khere ande
tyo kher, haj phen sakoneske, soski bari butyi kerdas tusa o Del.” Kodo vi andre phirdas le intregone
foros, haj viacarisarelas, ke soski bari butyi kerdas lesa o Jezush.

Le Jariuseske shajako opretrajaripe haj jekha nasvaja romnyako sastyaripe. 40 Kana o Jezush
palpale gelas, but manusha zhukarelas les. 41 Haj aketa, avilas jekh Jarius anavesko manush, kon la
zhinagogako anglalutnari sas, haj kaj le Jezusheske punre changa dines mangelas les, te avel ande
lesko kher, 42 ke leski jekhtuni shej, kon deshuduje bershengi sas, po meripe si. Sar zhalas, le
butimata, zurales kikidenas les. 43 Mashkaral jekh romnyi, kon aba deshuduje bersh ke ratvajvelas,
haj so sasla sa pe sastyarde potyindas aba, ba chi jekh chi zhanglas te sastyarel la. 44 Kothe gelas leste
palunes, haj kaj leske gadengo agor reslas. Ande kodo minuto tordyilas lake ratesko shordyipe. 45 O
Jezush kade das duma: „Kon reslas mande?” Kana savora zhene asvikarenas, o Peter kado phendas:
„Maistro! O butipe kikidel tut haj pizden tut.” 46 O Jezush kado phendas: „Varikon, mande reslas, ke
hatyardom, ke zor gelas avri anda mande.” 47 Atunchi e romnyi dikhlas, ke nashtig ashol ande tajna.
Izrandes avilas angle, angla leske punre shudaspe, haj andre pizhardas angla intrega manusha, ke
anda soste reslas leste, haj ke sar sastyilas ande kodo minuto. 48 Voj pe kado kodo phendas lake:
„Muri shej! Tyo patyape sastyardas tut! Zha pachasa!”

49 Inke vorbilas kana kothe avilas varikon anda zhinagogake anglalutnaresko kher, haj kodo
phendas: „Tyi shej mulas, na khinyar majdur le Maistrovos!” 50 Ba o Jezush, kana kado ashundas,

kade das duma: „Na dara, feri patya, haj muntusardyol!” 51 Kana pale ande o kher reslas, konyik kavereske chi muklas, te zhal andre lesa, numa le Petereske, le Jakaboske, le Janosheske haj la shejake dadeske thaj dejake. 52 Savorazhene rovenas haj cipinas anda shej. Voj kade das duma lende: „Na roven! Chi mulas e shej, numa sovel.” 53 Kodal avri assadine les, ke zhanenas, ke mulas. 54 Ba voj xutyildas la shako vast, haj vazdine glasesa oprecipisardas: „Cini shej, ushtyi opre.” 55 Pe kado palpale avilas la shejako duho, haj sigo opreushtyilas. Atunchi phendas te denla te xal. 56 Laki dej haj dad zurales bari dikhline: voj pale vladisardas lenge, ke khanyikaske tena phen avri, ke so pecisardyilas.

9 **Le deshudujengo bishalipe** 1 Pala kado kethane akhardas le deshuduje aposhtolen, zor haj saktimo das len pe bengengo nashavjipe haj pe nasvalimatange sastyarimata. 2 Pala kodo bishaldas len, te viacaren le Devlesko them, haj te sastyaren le nasvalen. 3 Kodo phendas lenge: „Khanchi na ingren po drom, chi rolyi, chi trasta, chi manro, chi love, haj chi duj gad tena avel tumen! 4 Ande savo kher andre zhan, ashon kothe, haj kothar zhan majdur! 5 Kana pale varikaj chi muken tumen andre, kana muken o foro, inke vi tumare punrengo praho maren tele, chacharimaske pe lende!” 6 Geletar apol, andre phirdine le gava, viacarisarenas o evangeliumo, haj sastyarenas sako rig.

Phenimata pa Jezush 7 O Herodesh fertajicko kraj ashundas pa sakofaloste, haj daralas, ke unyizhene kodo phendine, ke: 8 „O Janosh trajisajlas opre anda o meripe”, kavera pale, ke: „O Illesh sikadyilas”, inke kavera pale: „Mashkar dulmutane profeti trajisajlas opre varisavo”: 9 Atunchi o Herodesh kodo phendas: „Le Janoshesko shero teleshinadom: kon si apol kado, pa kaste kasave a-shunav?” Haj kamlas te dikhel les.

Le sityardengo palpale avlipe: le manresko butaripe 10 Le aposhtolura palpale aviline, haj phendine leske sa kodola, so kerdine. Pala kodo lenca kethanes gelastar andekh Betsaidake anavarde forosesko pashipe. 11 Kana le manusha kado avrizhangline, pala leste geline. Voj peste mukhlas len, vorbilas lenge pa Devlesko them, haj kodalen, kon nasvale sas, sastyardas. 12 Ba o kham aba tele nakhelas, anda kado le deshuduj kothe geline leste, haj kado phendine: „Bishal le manushen, te shaj zhantar ande cine gava, te rakhen sovjimasko than, haj te shaj zhanen vi xamasko te kinen, ke ande pusta samle.” 13 Ba voj kado phendas: „Tume den len te xan!” Kodal kado phendine: „Naj amen majbut sar panzh manre haj duj mashe, kana feri chi zhasatar ame haj kinas xamasko kadale intregone manushenge.” 14 Ke le mursh dore panzh miji zhene sas. Atunchi kado phendas peske sityardenge: „Beshaven len tele ande panzhvardeshenge grupura! 15 Vi kade kerdine, haj vi tele beshade savorazhenen. 16 Atunchi xutyildas le panzhe manren haj le duje mashen po cheri dikhlas, ashtyilisardas len, phaglasle, haj peske sityardenge dasle, te denle kothe le manushenge. 17 Savorazhene xaline, haj chajiline. Pala kodo opre kidine, so mukhline: deshuduje koshnyici pherdo manrenge kotorenca.

Le Peteresko avriphenipe: le Jezusheski angluni profecia pa dukhardyipe haj pa opretrajisaripe 18 Pelaspe jekhar, ke kana korkoro rudyilas, haj vi le sityarde lesa sas, pushlas len: „Kaske inkrel man e butimata?” 19 Von kado phendine: „Si kon le Bolare Janosheske, kavera le Illesheske, inke kavera pale kodo phenen, ke anda dulmutane profeti trajisardyilas opre varikon.” 20 Pala kodo pushlas lendar: „Haj tume kaske inkren man?” O Shimon Peter das vorba palpale: „Le Devleske Kristoske.” 21 Voj pale pe lende vladisardas haj phendas lenge, ke kado khanyikaske tena phenen avri, haj kade das duma: 22 ”Le Manusheske Shaveske but trubuj te dukharel, trubuj te xasaren les le phure, le rashajenge anglalutne haj le iskiritora, trubuj te mudaren les, haj po trito dyes opre trubuj te trajisardyol.”

Pala Jezush zhalipe: haj o pesasvikaripe 23 Pala kodo sakoneste vorbisarlas: „Kana varikon pala mande kamel t«avel, te asvikarel pes, haj te lel opre pesko trushul sakodyes, haj t«avel pala mande.

24 Ke kon kamel te muntul pesko trajo, xasarel kodo: kon pale xasarel pesko trajo anda mande, muntul
kodo. 25 So mol le manusheske, kana e intrego luma leski avla, pes pale xasarel, bake ande peste dosh
dukharla? 26 Ke kon lazhal man haj mure alava, kodales vi le Manushesko Shavo lazhala, kana avela
ande pesko, ande Dadesko haj ande Suntone andyelengo luvudyipe. 27 Chachikanes phenav tumenge:
si mashkar kathe tordyiline unyizhene, kon chi pinzharna o meripe, zhikaj chi dikhena le Devleske
themes."

Le Jezushesko avriparnyipe 28 Pecisardyilas pala kadal phenimata dore oxto dyesenca majpalal,
ke pashapeste las le Peteres le Jakabos haj le Janoshes, haj opre gelas po plaj te rudyil. 29 Sar rudyilas,
leski mosura avriparnyilas, leske gada pale parnes fimlalas. 30 Haj aketa, duj mursh vorbinas lesa, o
Mozesh haj o Illesh, 31 kon ande luvudyimata sikadyiline, haj vorbinas pa leski zhalimata, so ande o
Jeruzhalemo trubuj leske andre te pherdyarel. 32 Le Peteres haj kon lesa sas pizdas e lindra. Kana
opreushtyiline, dikhline lesko luvudyipe haj le duje murshen, kon kothe tordyonas lesa. 33 Haj kana
nachiline lestar, o Peter kado phendas le Jezusheske: „Maistro! Mishto si amenge kathe t«avas! Mukh
te keras trin cerhi: tuke jekh, le Mozesheske jekh haj le Illesheke jekh!" Chi zhanelas apolal, ke so
phenel. 34 Zhikana kadal phenelas, jekh noro huraldas tele, haj andre sharadas len. Kana ando noro
resline, dar xutyildas len. 35 Anda noro glaso ashundyilas: „Kado muro alosardo shavoj, les ashunen"
{DKris 18,15; Iz 42,1}. 36 Kana o alavipe nachilastar, o Jezush pale korkoro sas. Von pale chi vorbinas, haj
khanyikaske chi dine duma ande kodal dyesa, so dikhline.

Jekhe bengale ternesko sastyaripe 37 Pecisardyilas kaverdyes apol, ke sar tele geline pa plaj, baro
butipe avelas karing lende. 38 Haj aketa anda butimata oprecipisardas jekh mursh: „Maistro! Mangav
tut, dikh pe muro jekhtuno shavo, ke numa voj si mange! 39 Aketha, jekh duho xutyilel les haj
jekharsa oprecipil: kade shudel les ke spuma** marel, haj feri unyivar del les pacha. 40 Manglom tye
sityarden te nashaven les avri, ba chi zhangline." 41 O Jezush kado phendas: „O, bipatyamne haj
rumome populara! Zhisode vrama t«avav inke tumenca haj zhisodenge te toleralisarav tumen? An
angle tye shaves!" 42 Kana angle avilas, kaj e phuv shindas les o beng, haj opre tele shudelas les. Ba
o Jezush po biuzho vladisardas, sastyardas le shavores, haj palpale das les leske dadeske. 43 Atunchi
savorazhene bari dikhline pe Devlesko baripe.

Dujto profecipe pa dukhardyipe haj pa opretrajisaripe Ke savorazhene chudinaspe pe kodo so
kerdas, voj kade das duma kaj peske sityarde: 44 „Ashunen mishto kadal vorbimata: le Manusheske
Shaves ande le manushenge vast dena." 45 Ba von chi hatyardine kadal vorbi. Garado sas angla lende,
tena hatyarenle, ba chi tromajline te pushen les pa kadal vorbimata.

Le sityardengo rivalizalipe** 46 Pala kodo opreavilas e vorba, ke kon si mashkar lende o majbaro.
47 O Jezush kon pinzharelas lenge ilengo gindipe, kothe akhardas jekhe shavores, haj pashapeste
tordyardas les, 48 haj kodo phendas lenge: „Kon andre svagarel** kadale shavores ande muro anav,
man svagarel andre: haj kon man andre svagarel, kodales svagarel andre, kon man bishaldas. Ke kon
mashkar tumende o majcinoj, kodo si o majbaro."

O streno kon chudimata kerelas 49 Atunchi o Janosh kade das duma: „Maistro! Dikhlam varikas,
kon ande tyiro anav bengen nashavelas, haj nashtisardam leske, ke ch«avel pala tute amenca ke-
thanes." 50 O Jezush kodo phendas lenge: „Na nashtisaren leske: Ke kon chi del pe tumende, kodo
tumenca si."

ANDO JERUZHALEMO INGERDO DROM: 9,51-19,27

Le chache sityarde: 9,51-13,21

Le samaritanengo dushmanipe 51 Kana aba pashe sas leske opreingremaske dyesa, gindisardas,
ke ando Jeruzhalemo zhal. 52 Legatara bishaldas angla peste, kon vi gelinetar, haj ande samaritanengo
jekh than resline, than te keren leske. 53 Ba kodal chi mukhline len andre, ke ando Jeruzhalemo
kamelas te zhal. 54 Kado dikhlines, leske sityarde, o Jakab haj o Janosh kado phendine: „Raja! Kames
apol, te mangas, te hural tele jag anda cheri, haj te mudarel len?" {1 Kraj 1,10}. 55 Ba voj karing lende
boldaspe haj tele lazhavardas len, 56 haj gelinetar andekh kaver gav.

Pala Jezush zhalipe 57 Sar zhanas po drom, varikon kodo phendas lenge: „Zhav pala tute, zhikaj
zhas!" 58 O Jezush kodo phendas leske: „Le hilpan xiv sile, le chereske chiriklyan pale kulybo, ba le
Manusheske Shaveske naj kaj tele shol pesko shero." 59 Jekhe kavereske kado phendas: „Av pala
mande!" Kodo kado phendas palpale: „Raja! Mukh majanglal, te zhavtar, haj te praxosarav mure
dades!" 60 O Jezush kado phendas leske: „Mukh pe mule, te praxosaren penge mulen: tu pale zha haj
viacar le Devlesko them!" 61 Vi jekh kaver phendas: „Raja! zhav pala tute: ba mukh, majanglal te
shaj dyesaravtar kathar mure nyamura!" 62 O Jezush kodo phendas leske: „Kon pesko vast pe
plugoske sastra shol haj palpale dikhel, kodo naj lasho pe Devlesko them."

10 **Le eftavardesh thaj duje shityardengo bishalipe** 1 Pala kado o Raj avri alosardas kavere
eftavardesh thaj dujen, haj dujtopenca bishaldas len angla peste ando sako foro haj sako than, kaj
kamelas te zhal. 2 Kodo phendas lenge: „O kosipe but si, ba le butyara cerraj. Mangen apol le
kosimaske Rajes, te bishalel butyaran ando kosimatipe. 3 Zhantar! Aketa, kade bishalav tumen, sar
bakren mashkar le ruv. 4 Na ingren trasta, chi sandala, haj po drom khanyikaske na den dyes. 5 Kana
ande varisosko kher andre zhan, majanglal kado phenen: »Pachipe kadale khereske!« 6 Kana pachako
shavo beshel kothe, pe leste hurala tumari pacha: ba kana na, palpale hural pe tumende. 7 Ashon
zhiande kodo kher, xan thaj pen, so sile, ke perelpe le butyareske leski potyin. Na phiren pa jekh kher
po kaver. 8 Kana ande varisavo foro andre zhan, haj kothe andre svagaren tumen, xan, so angla
tumende shon. 9 Sastyaren le nasvalen, kon kothe avna, haj phenen lenge: »Pashardyilas tumende le
Devlesko them.« 10 Kana pale andekh foro andre zhana, haj chi svagarena tumen andre, zhan avri pe
vujica, haj phenen: 11 «Inke vi o praho tele maras tumenge, so ande tumaro foro pamare punre
kidadyiline opre: ba zhanen avri, ke pashardyilas le Devlesko them.« 12 Phenav tumenge: la
Sodomake majushoro zheja** avlala pe kodo dyes, sar kodole foroske.

Krisaripe pe bipatyamne forura 13 Jaj tuke, Korozain! Jaj tukhe, Betsida! Ke ande o Tírus haj
Sidon pecisardyilesas ande tumende kerdyiline chudi, aba dulmut ando gono haj praho beshindo
inkresardinesas bezexbunuimatipe. 14 Ba le Tiruseske haj le Sidoneske majushoro avla lengi zheja
ando krisaripe, sar tumenge.
15 Haj tu, Kafarnaum! Dore zhikaj o cheri vazdadyosa? Ande telalutni luma peresa! {Iz 14,13.15}
16 Kon tumen ashunel, man ashunel, haj kon tumen tele dikhel, man dikhel tele: kon pale man
dikhele tele, kodales dikhel tele, kon man bishaldas."

Le sityardengo potyinipe 17 Kana le eftavardesh thaj duj palpale aviline, loshshanes phenenas:
„Raja! Inke vi le beng mukenaspe amenge ande tyiro anav!" 18 Voj kodo phendas lenge: „Dikhlom
le shatanos: sar o strafin** kade pelas tele anda cheri. 19 Aketa, zor dom tumen, pe sapa haj
skorpiovura te phiren, haj sa pe dushmana saktimata, haj khanchi chi zhanela ande tumende dosh te
kerel. 20 Ba na kodaleske losshan, ke le duhura mukenpe tumenge, ba kodaleske losshan, ke tumaro
anav opre si iskirime ande rajura."

O Jezush najisipe phenel le Dadeske 21 Ande kodo chaso o Jezush opreloshshajlas ando Sunto
Duho haj kade das duma: „Ashtyilisarav tut, Dade, le rajongo haj la phuvako Raj, ke garadan kadal
angla platnika haj godyavera, haj sikadan les le cinenge. Ova, Dade, ke kade fajlas tuke. 22 Muro Dad
sakofalo perdal das mange. Khonyik chi zhanel, ke kon si o Shavo, feri o Dad: haj chi kodo, ke kon
si o Dad, feri o Shavo, haj kaske o Shavo avri kamel te phenel."

Le sityardengo anandimo 23 Pala kodo karing le sityarde boldaspe haj numa lenge phendas:
„Anandoj e jakh, savi dikhel, so tume dikhen. 24 Ke phenav tumenge: but profeta haj kraj kamlas te
dikhel, so tume dikhen, haj chi dikhline, haj te ashunen, so tume ashunen, ba chi ashundine."

O lasho samaritano 25 Atunchi opretordyilas jekh kris zhanari, avri te zumavel les, haj kade das
duma: „Maistro! So te kerav, te rakhav o sagutno trajo?" 26 Voj kodo phendas leske palpale: „So si
iskirime ande e kris? Sar ginavesles? 27 Kodo kado phendas: „Kam tye Rajes, tye Devles anda tyo
chacho ilo haj intrego duho, anda sogodi zor haj intrego godyi {DKris 6,5}, tye dopashone vortakos pale
sar tut." {Lev 19,18}. 28 Pe kado voj kade das duma: „Mishto vorbisardan! Ker kado haj trajisa." 29 Ba
kodo kamlas te chacharelpe, anda kado pushlas le Jezushes: „Ba kon si muro dopashuno vortako?"

30 O Jezush atunchi kade las te vorbisarel: „Jekh manush anda o Jeruzhalemo ando Jerikovo gelas,
ba ande chorenge vast pelas. Kodal chordine les, mardine les, pala kodo dopashmulones kothe
mukhline les haj gelinetar. 31 Kade pecisardyilas, ke jekh rashaj zhalas tele pe kodo drom: dikhlas
les, ba majdur gelas. 32 Zhikade vi jekh levita, kana kaj kodo than reslas haj dikhlas les, gelastar
pashaleste. 33 Intye gelas vi jekh samaritano. Kana kothe reslas haj dikhlas les, sunusardas les. 34 Ko-
the ushtyadas, uloj haj mol shordas pe lesko dukhado trupo, haj andre phanglas les: pala kodo
opreshutas les pe peski magara, haj ingerdas les andekh kirchima haj grizholas les. 35 Kaver dyes
angle las duj denara, kothe dasle le kirchimareske, haj kado phendas: »Grizhosar les, haj majbut te
potyinesas pe leste, kana palpale avo, atunchi dav kodo tuke.« 36 So gindis, mashkar kadal trin, savo
kerdyilas dopashone vortako kodaleske, kon ande le chorenge vast pelas?" 37 Kodo kado phendas:
„Kodo, kon lashipe kerdas lesa." O Jezush pe kado kodo phendas leske: „Zhatar, haj vi tu zhikade
ker!"

E Maria haj e Marta 38 Pelaspe apol, ke kana majdur geline, andre gelas andekh gav, kaj jekh
romnyi kaske Marta sas lako anav, andre mukhlas les ande pesko kher. 39 Sasla »ekh pheny kaske
Maria sas lako anav, kon kaj le Rajeske punre beshlines ashunelas leske vorbi, 40 e Marta pale lelas-
sholas peski butyi. Jekharsa tordyilas haj kade das duma: „Raja! Chi grizhos kodolasa, ke muri pheny
korkori mukel man te slugisarav? De aba lake duma, te zhutil!" 41 O Raj kado phendas lake: „Marta,
Marta! Pe but sakofaloste gindo si tut haj but sakofalosa grizhos tu, 42 ba feri pe jekh trubujas. E
Maria e lashuni rig alosardas, haj china chi xasarela la chikana."

11 **Le Rajesko rudyipe** 1 Pecisajlas jekhar, ke varikaj rudyilas, haj kana agrorisardas, mashkar
leske sityarde o jekh kodo phendas leske: „Raja! Sityar amen te rudyisaras, sar vi o Janosh sityardas
peske sityarden." 2 Pe kado kodo phendas lenge: „Kana rudyin, kado phenen:

Amaro Dad! Suntosardyol tyo anav,
te aveltar tyiro them!
3 Amaro sakodyesesko manro de amenge sako dyes,
4 haj jertisar amare bezexa,
sar ke vi ame jertisaras amare sakone bezexaslenge
haj na inger amen ando zumavjipe."

Parabola pa mangaimasko vortako 5 Pala kodo kade das duma lende: „Mashkar tumende varisaves
te siles vortako, haj kodo kothe zhal leste dopash ratyi, haj kodo phenel leske: »Muro vortakona! De
man unzhiles trin manre, 6 ke jekh vortako avilas amande pa drom, haj naj so te dav les«: 7 ba o kaver
andral kado phenel: »De man pacha, o vudar aba phandadoj, vi mure shavora aba ando pato sile

manca kethanes, nashtig ushtyav opre, te dav tut!« 8 Phenav tumenge: chi tena ushtyelas opre te del les anda kodo, ke lesko vortakoj, ba vi kade, ke tradas e lindra lestar, opreushtyel, haj del leske kattyi, sode trubuj les.

Patyape ando rudyipe 9 Anda kado phenav tumenge: Mangen, haj dena tumenge, roden, haj arakhena, katnaren** o vudar, haj putrena tumenge. 10 Sa kodo kon mangel, lel, kon rodel, arakhel, haj kon katnarel o vudar kodaleske vi putrena kodo. 11 Savoj kodo dad mashkar tumende kon, kana lesko shavo masho mangel, na masho barem sap del les? 12 Bake kana anro mangel, dore skorpiovo del les? 13 Apol kana tume, vi nasula te sanle, ba zhanen lashe dimata te den tumare shavorenge, sodivar majinke del le Suntone Duhos tumaro rajuno Del kodalenge, save mangenles lestar!"

Le Jezushesko chacharipe 14 Jekhar avrinashadas jekhe benges savo muto sas. Kana o beng avri gelas, o muto duma das, e butimata pale bari dikhlas. 15 Ba mashkar lende unyizhene kade vorbinas: „Kathar le bengesko kraj, le Belzebubeske zhutimatasa nashavel avri le bengen" 16 Kavera pale chereske somnura mangenas lestar, te zumaven les. 17 Ba voj dikhelas lenge gindimata, haj kodo phendas lenge: „Sako them savo nasul kamel peske, merel, haj o kher po kher mulyajvel. 18 Kana apol o beng pe peste te del pes, sar shaj inkerdyolas opre lesko them? Kodo phenen, ke me le Belzebubeske zhutimatasa nashavav avri le bengen. 19 Ba me le Belzebubeske zhutimatasa te nashavav avri le bengen, atunchi tumare shave kaske zhutimatasa nashaven avri? Von avna apol tumare krisara. 20 Ba me le Devleske najesa te nashavav avri le bengen, shaj zhanen ke reslas tumende le Devlesko them.

21 Kana o zuralo mudvaresa** lel sama pe pesko kher, ande ferimata si lesko barvalipe. 22 Ba kana lestar majzuralo avel, marel les, sa lel leske mudvara, ande soste patyalas, haj ulavela o barvalipe.

23 Kon naj manca, kodo muro dushmanoj, haj kon chi kidel manca, kodo rispisarel.

Pa biuzhe duhura 24 Kana o biuzho duho avrizhal anda manush, pe bi pajenge thana phirel, haj pacha rodel: ba ke chi rakhel, kade del duma: »Palpale zhav ande muro kher, anda savo avriavilem«. 25 Kana palpale resel, avriuzhardes rakhel kodo haj opreshukaradines. 26 Atunchi zhaltar, peste lel inke efta kavere duhon, pestar majnasulen, andre zhan, haj kothe beshen. Haj kodaleske manusheske inke majnasul avla, sar angla kodo kaj sas."

Pa kodal, kon le Devleski vorba ashunen 27 Pelaspe apol, kana kadal phenelas, anda butimata oprecipisardas »ekh romnyi: „Anandij e uterla,** haj le chucha save pilan!" 28 Pe kado voj kodo phendas: „Bethar** kodal si le anande, kon le Devleske vorbi ashunen, haj vi andre inkren kodalen!"

O Jezush chi del somno 29 Kana e butimata kethane avilas, kade las te vorbil: „Kado popularo nasul popularoj. Somno dorosarel, ba chi lel kaver somno, sar le Janosh profetasko somno. 30 Ke sar o Jonash somno sas le niniveicka manushenge, vi le Manushesko Shavo kodo avla kadale generaciovoske. 31 E sudnicko** krajkinya {1 Kraj 10,1-10} opreushtyola pe krisimata kadale popularonge manushenca, haj krisarel len, ke voj avilastar pa phuvako agor, te ashunel le Shalamonesko platnikipe, haj aketa, majbaro si kathe kathar o Shalamono. 32 Le nineveicka mursh opretordyona pe krisimata kadale popularonca, haj krisarena, ke von pe Jonasheski vorba bezexbunuimata inkerdine {Jon 3,5}: haj aketa, majbaro si kathe kathar o Jonash.

Pa fimlalimata haj pa jakh 33 Khonyik chi phabarel melcho anda kodo, te garavel kodo, bake tala vaso te garavelles, ba po inkerdo, ke kon andre zhan, te dikhen o fimlalipe. 34 Tye truposko fimlalipe tye jakha si: kana tye jakha lashej, tyo intrego trupo fimlalo si: ba kana nasulaj, vi tyo trupo tunyarnyikoj. 35 Le sama apol, ke o fimlalipe so ande tute si, tunyarikipe tena avel. 36 Apol kana tyo

trupo intregones fimlalo te si, naj ande leste khanchi tunyarikipe, sagutnes fimlalo avla, sar kana o melcho peske ablyolimatasa fimlalisarel tut.

Le farizanengo haj le iskiritorengo tele lazhavaripe 37 Sar vorbilas, »ekh farizano manglas les, te
xal leste ande mizmereski vrama. Voj andre gelas leste, haj kaj e mesalya beshlas. 38 O farizano pale
xolyajlas ande peste, ke dikhlas, ke angla xamo chi thodas vast. 39 Atunchi o Raj kodo phendas leske:
„Tume farizana dore uzharen le taxtajeski haj le tejareski avralutnimata? Ba tumaro andralutnipe
pherdo si choripesa haj nasulipesa. 40 Bi godyangire! Kon o avralutnipe kerdas, apolal na kodo kerdas
vi o andralutnipe? 41 So ande tumende si, anda kodo den zhutimatipe, haj atunchi sakofalo uzho avla
tumenge. 42 Ba jaj tumenge farizana! Ke deshimata den anda menta, anda ruta, haj anda sakone be-
shavjimata, ba chi bunun tumen le Devleske krisasa haj leske kamipesa. Kadalen trubujas te keren,
ba chi kodolen ch«avlas slobodo ando khanchi te len. 43 Jaj tumenge, farizana! Ke kamen le anglune
thana ande zhinagoga, haj kana anglalutnes dyes den tumenge pe vujica. 44 Jaj tumenge, ke kasave
sanle, sar le bi somnosarde murmuntura, pe save opralutnes manusha phiren, kade, ki china chi
zhanen pa lende."

45 Pe kado mashkar le kris zhanara jekh kado phendas leske: „Maistro! Kado te phenes, atunchi
vi amen marhis." 46 Voj kado phendas leske: „Jaj vi tumenge, kris zhanara! Ke bi shaj inkerde
pharimata shon pel manusha, tume pale chi jekhe najesa chi resen kaj o pharipe. 47 Jaj tumenge, ke
serojimatange murmuntura vazden le profetange, tumare dada pale mudardine len. 48 Kadalesa apol,
andre sikaven, ke jekh hatyaren tumare dadenca: ke kodal mudardine len, tume pale lenge
murmuntura keren. 49 Anda kodo phendas vi le Devlesko platnikipe: Profetan haj aposhtolura bi-
shalav lende, ba avna saven mudarena haj nashavna mashkarlende, 50 ke te shaj mangen palpale ka-
thar kado popularo sakone profetasko rat, savo avrimukline zhikathar lumako anglalutnipe, 51 zhika-
thar le Abelesko rat zhikaj le Zakariashesko rat, kon mashkar o oltaro haj khangeri xasajlas. Amen,
phenav tumenge: palpale mangena sa kadala kathar kado popularo. 52 Jaj tumenge, kris zhanara! Ke
linetar le zhanimatake kilyi, tume chi zhan andre, haj kon andre zhalas vi kodales palpale inkren."

53 Kana avri gelas kothar, le iskiritora haj le farizana zurales oprexolyajline, haj pa but sakofaloste
line te pushen les. 54 Kodo zhukarenas, te shaj rakhen ande leske phenimata variso dosh.

12 **Ferimata kathar le farizanengo paxandipe** 1 Kana kattyi manusha avilas kethane, ke na but
trubusardino pe jekhavreste te ushtyaven, majanglal kaj peske sityarde las te vorbil: „Ferin tumen
kathar le farizanonge kamira, bake kathar o paxandipe. 2 Khanchi naj garado haj naj kasavi tajna, so
avri chi zhanardyolas. 3 Anda kado so ando tunyarnyiko phenen, fimlale dyeseste ashunena palpale,
haj so ando andralutno than ando kan phenen, pa kherenge opralimata cipina avri.

Na daran! 4 Tumenge, mure vortakonge** phenav: Na daran kathar kodol, kon mudaren o trupo,
ba khanchi majbut nashtig keren. 5 Phenav me tumenge kastar te daran: Daran kathar kodo, kaske,
saktimo siles so pala soste mudardas tut, pe dyehenna te shudel tut. Ova, phenav tumenge: kodalestar
daran. 6 Panzhe chiriklyan dore pe duj fillera den? Ba o Del chi kade chi bristerdyol chi pa jekh.
7 Tumenge pale vi pe tumaro shero sako bal ande zhanimata si inkerdo. Na daran apol: butenca
majbut sanle tume zhikathar sode chiriklya .

8 Phenav apol tumenge: Kon chacharel man angla e manusha, kodoles vi le Manushesko Shavo
chacharla angla Devleske angdylura. 9 Kon pale asvikarel man angla manusha, kodoles vi voj
asvikarel angla Devleske andyela.

10 Kana varikon pe Manusheske Shaveste vorbil, jertipe arakhla: ba kon le Suntune Duhos
kushela, kodoleske naj jertimata.

11 Kana pale ande zhinagoga angla anglalutnara haj krisara ingerna tumen, na grizhon tumen pe
kodo, sar haj sosa te ferin tumen, bake so te phenen, 12 ke o Sunto Duho sityarela tumen ande kodo
chaso, ke so trubuj te phenen."

Parabola pa barvalesko xoxamno pachipe 13 Varikon dumadas leske anda butimata: „Maistro! Phen mure phraleske, ke te ulavel manca o arandimope**!” 14 Voj kodo phendas leske: „Manusha! Kon shutas man krisareske bake svato shinareske mashkar tumende?” 15 Pala kodo kade das duma lende: „Len sama haj ferin tumen kathar sako xanzhvajipe, ke na kathar e barvalimatako butipe inkerdyol le manushesko trajo.” 16 Vi parabolicka phendas lenge: „Jekhe barvale manusheske leski phuv but upajimata** andas. 17 Atunchi kade gindilaspe ande peste: »So te kerav? Naj kaj kethane te kidav mure upajimata.« 18 Pala kado kodo phendas: »Kado kero: Tele putrav mure sumburenge sinura, haj majbare keravav, haj kothe kidav kethane sa mure intrega upaja haj barvalimata. 19 Pala kodo kodo phenav mure duhoske: Muro duho! Si tut but barvalimata, garades pe but bersha: pachardyu, xa, pi, haj hatyar mishto o trajo!« 20 Ba o Del kade das leste duma: »Tu bi godyakire! Inke pe ratyate oprepushena tutar tyo duho. Kasko avla sa kodo so kethane kidan?« 21 Kade phirel kodo kon avucija kidel kethane, haj na ando Del si barvalo.”

Le gindura haj o visvarimo** 22 Pala kodo kade das duma kaj peske sityarde: „Anda kado kodo phenav tumenge: Na daraven tumen anda tumaro trajo, ke so te xan, haj chi anda tumaro trupo, ke ande soste te uraven tumen. 23 O trajo majbut si kathar o xamasko, haj o trupo kathar le gada. 24 Dikhen le choran! Chi beshaven haj chi kosin, naj len shpajzo, chi sino, haj vi kade xaxavel len o Del. Sodenca majbut keren tume zhikathar sode chiriklya! 25 Peski daripesa, kon shaj del vi jekh cino skurcipe kaj o trajo? 26 Apol kana chi pe majcerra butyi chi sanle lashe, anda majbut sostar darajven? 27 Dikhen le luludya, ke sar baron! Chi xuven haj chi phanden: vi kade, phenav tumenge: O Shalamon ande pesko intrego barvalipe nas kade opreurado, sar jekh mashkar kadal. 28 Apol kana le malyange char, so adyes si, tehara pale ando bov shudena, o Del kade uravel les, sodenca majbutanes tumen, cerra patyamne! 29 Na roden apol, ke so te xan bake so te pen, 30 ke kadalen le murtikana roden ande luma. Ba tumaro Dad zhanel, ke sa kadal trubuj tumen. 31 Tume feri roden lesko them, haj sa kadal lena atunchi karing leste.

32 Na dara, tu cine kethanipe, ke kade fajlas tumare Dadeske, ke tumenge te del o them.

Pa chachi avucija 33 Biknen sakofalo, so si tumen, haj denle kothe sar dimata: keren tumenge bi shaj shindyiline trasti, bi avri shushiline avuciji ando rajo, kaj chor chi resel lende, haj e kira chi xanala. 34 Ke kaj tumare avuciji si, kothe avla vi tumaro ilo.

Parabola pa lasho haj nasul sluga 35 T«avel tumaro mashkar oprebrichinarime, tumaro melcho pale phabardo. 36 Cirden pe kodal manusha, kon penge rajen zhukaren kana khere avel anda abav, ke kana avel haj katnarel o vudar, sigo vudar te zhanen te putren leske. 37 Anandej kodale slugi, saven o rajopre rakhel, kana khere resel. Amen, phenav tumenge: oprebrichinarsrelpe, kaj e mesalya beshavel len, pala kodo zhal haj avrislugisarel len. 38 Haj kana po dujto bake trito ketanako paruvjipe avela, haj kade arakhela len, anandej kodal slugi. 39 Vi kodo gindisaren: ke te zhanelas le kheresko raj, ke ande savo chaso avla o chor, chi mukelas les andre te phagel ande lesko kher. 40 Vi tume aven gata, ke ande savo chaso china chi gindinas, avla le Manushesko Shavo.”

41 O Peter atunchi pushlas: Raja! Amenge phenes kadal paraboli, bake sakoneske?” 42 O Raj kado phendas leske palpale: „So gindis, savoj kodo chacho haj godyaver lashari, saves o Raj pe majbut slugi vladisardas, ke ande vramate te del avri lengi rig anda xaben? 43 Anandoj kodi sluga, kas o Raj ande kadi butyi arakhel kana khere resel. 44 Amen, phenav tumenge: majbut kerla leske sar lesko intrego barvalipe. 45 Ba kadi sluga kado te phenla ande peste: »Ch«avel inke muro Raj«, haj lela te marel sa le slugan, xala pela haj matyola, 46 pale avla kodale slugasko raj pe kodo dyes pe savo chi zhukarela les, haj ande kodo chaso savo chi pinzharel. Nashavela les haj pe bi chachenge zheja resarela les. 47 Kodi sluga pale, kon pinzharelas peske Rajesko kamipe, haj chi kerdas kodo, sar so voj kamelas, but maripe lela kodo. 48 Kon pale chi pinzharlas, ba kade kerdas, anda soste marimata perelas leske, majcerra marimata lela. Ke kathar kodo kas but dine, vi but mangena, haj kathar kodo pe kaste but mukhline, vi majbut mangena palpale.

Vorbadinipe pasha o Jezush 49 Anda kodo avilom jag te bishalav pe phuv: haj sar fajas man, opre
te phabolas aba! 50 Bolimatasa trubuj te bolarav man, haj sar dorosarav pala late zhikaj andre chi
pherdyola! 51 Kodo gindisaren dore: anda kodo avilom pacha te anav pe luma? Phenav tumenge: na,
ba cirdimata jekhavrestar. 52 Ke abakanak panzh zhene te avna andekh kher, pe jekhavreste dena, trin
po duj xuttyela, haj le duj pe trin xuttyela. 53 O dad po shavo del o shavo po dad: e dej pe peski shej
e shej pale pe peski dej: e sokra pe peski bori e bori pe sokra” {Mik 7,6}.

La vramake somnura 54 Pala kado vi mashkar le butimata duma das: „Kana dikhen, ke pa
okidento** noro butajvel, sigo kodo phenen: »Brishind avel«, haj vi kade avla: 55 kana pa sudno**
phurdel e balval, kodo phenen: »Tatyipe avla«, haj vi kade avla. 56 Tume paxande! Anda chereske
haj puvake somnura zhanen te ginaven, kadi vrama apol sostar chi zhanen te hatyaren? 57 Sostar
ch«aven opral kathar tumende, ke so si o chachimasko?

Pa avripachilimata 58 Kana tye dushmanosa kaj o anglalutnari manush zhas, po drom sidyar jekh
te hatyares lesa, te na ingrel tut kaj o krisari, o krisari pale perdal te del tut le shingalenge, o xanralo
pale ande robija te shudel tut. 59 Phenav tuke, avri ch«aves kothar, zhikaj e majpalune krecara chi
potyinesa avri.”

13 **Opreakharipe po patyape** 1 Ande kodol vrami sas kothe unyi zhene, kon viaca ande leske pa
kodola galileicka, kaske rata o Pilatush lenge sarkafimosa hamisardas kethane. 2 Voj kado phendas
lenge: „Kodo gindisaren, ke kadal galileicka majbezexasle sas kathar le majbut galileicka, ke sa kadal
dukhardine? 3 Phenav tumenge: Na! Ba tena inkrena bezexbunuimata, savorazhene zhi kade
xasajvenatar. 4 Bake, kodal deshoxto, pe savende ande o Siloe pe lende pelas o kalsamo**, haj
mudardas len? Kodo gindisaren, ke majbezexasle sas von kathar sakone kaver manushester, kon ando
Jeruzhalemo beshen? 5 Phenav tumenge: Na! Ba tena inkrena bezexbunuimata, savorazhene kade
xasajvenatar.”
6 Pala kodo kadi parabola phendas: „Jekhe manushes sasles jekh gular kasht mashkar leske dra-
kha. Avrigelas haj frukto rodelas pe leste, ba chi rakhlas. 7 Anda kado kade das duma kaj pesko
lashari manush: »Aketa, aba trin bersh kathe phirav, frukto rodav pe kado gular kasht, ba chi arakhav.
Shinles avri, ke sostar lel anda khanchimata feri o than ande phuv?« 8 Ba kodo kado phendas leske:
»Raja! Mukhles inke kado bersh, zhikaj krujal hunavavles haj gunujaravles, 9 shajke po kaver bersh
frukto anla: te pale na, atunchi shinles avri.«”

Jekha romnyako sastyaripe savatone 10 Jekhar ande varisavi zhinagoga sityarelas savatone. 11 Haj
aketa, sas kothe »ekh romnyi, ande kaste deshoxto bersh beshelas la nasvalimatako duho. Kade
bandyilas aba, ke chisar chi zhanelas avri te vortardyol. 12 Kana o Jezush dikhlas la, kothe akhardas
la haj kodo phendas lake: „Romnyale! Slobodisajlan kathar tyo nasvalipe.” 13 Pe late shutas pesko
vast, pe soste kodi avricirdaspe, haj luvudyisarlas le Devles.
14 Atunchi duma das la zhinagogako anglalutnari. Kodo chi fajlas les, ke o Jezush savatone
sastyardas, kado phendas le butimatange: „Shov dyes si kana trubuj butyi te keras: pe kodol aven
apol haj sastyaraven tumen, na pale savatone!” 15 O Raj kodo phendas leske: „Tume paxandine! Chi
putreltar savatone mashkar tumende savorazhene peske guruves bake magara kathar e jasla, te ingrel
len te pijavel len? 16 Le Abrahameske kadala sheja pale, kas aba deshoxto bersh phangjake inkrel o
beng, chi trubusardas savatone apol avri te slobodisardyol anda kadal phanglimata?” 17 Kana kado
avri phendas sakono dushmano tele lazhavardyilas, haj le intrega manusha vojinaspe pe chudicka
trabi, so kerelas.

Parabola pa sinap-sumburo 18 Atunchi kade das duma: „Pe soste anel le Devlesko them, pe soste
anaravles? 19 Pe sinapesko sumburo anel, saves xutyildas »ekh manush, haj beshadas ande peski bar.

Pala kodo oprebarilas haj kasht kerdyilas, kade ke le chereske chiriklya mashkar leske kranzhi kerdine penge kulybura.” **{Dan 4,8av.18}.**

Parabola pa kamiro **20** Pala kodo kade vorbilas majdur: „Pe soste anarav le Devleske themes? **21** Pe o kamiro anel, saves xutyildas e romnyi, andre hamisardas ande trin rolya aro, zhikaj o intrego opre chi phutyilas.”

Pa Devleske themeski nyevi luma: 13, 22-19, 27

Le tang haj phandade vudara **22** Pala kado andre phirdas le forura haj le gava, haj sityarelas, sar zhalas karing o Jeruzhalemo. **23** Jekhar feri varikon pushlas lestar: „Raja! Cerra zhene si kon muntusardyon?” Voj kado phendas lenge: **24** „Sidyaren pa tang vudar andre te zhan, ke phenav tumenge: but zhene kamena andre te zhan, ba chi zhanena. **25** Kana le familijasko Dad opreushtyel haj andre phandavel o vudar, tume avral tordyindes katnarena o vudar haj kado phenena: »Raja! Puterles avri amenge!« Voj kado phenla tumenge: »Chi zhanav katharutne sanle.« **26** Atunchi tume kado lena te phenen: »Angla tute xasas haj pasas, haj pe amare vujici sityaresas.« **27** Voj pe kado kodo phenela tumenge: »Chi pinzharav tumen, ke katharutne sanle! Zhantar mandar savorazhene, tume nasula!« **{Salm 6,9}** **28** Avla maj rovjipe haj dandkircipe, kana dikhena le Abrahamos, le Izhakos le Jakabos haj sa le intregone profetan ande Devlesko them, tumen pale avriphandades. **29** Avena anda oriento** haj okidento**, nordeno** haj sudno** haj beshena ande Devlesko them. **30** Ke aketa, si palune, anda kaste anglune avna, haj si anglune, anda kaste palune avna.”

O Jezush zhaltar anda Galilea **31** Inke ande kodo chaso kothe gelas leste unyi farizana, haj kodo phendine leske: „Zhatar kathar, ke o Herodesh kamel te mudarel tut.” **32** Voj kodo phendas lenge: „Zhantar, haj phenen kodale hilpaske: Aketa, bengen nashavav haj sastyarav, adyes haj tehara, haj po trito dyes agurutnisarav. **33** Ba adyes, tehara haj pala kodo dyes inke po drom trubuj te avav: ke nashtig avel kodo, ke profeta avral pa Jeruzhalemo te xasajveltar.

Le Jeruzhalemosko telelazhavaripe **34** Jeruzhalem, Jeruzhalem! Tu mudares le profetan, haj barresa shudes kodalen, kas tute bishaldine! Sodivar kamlom kethane te kidav tye shaven, sar e khanyi peske cine pujon talapeske phaka, ba tume chi kamline kodo. **35** Aketa, muklo avla tumaro kher. Phenav tumenge, chi dikhena man, zhikj ch«avla e vrama, haj kado phenena: »Ashtyilimej, kon ande Rajesko anav avel«” **{Salm 118,26}.**

14 **Jekhe pajinasvale manushesko sastyaripe savatone** **1** Pelaspe apol, ke o Jezush savatone ande jekhe anglalutne farizanesko kher gelas te xal, haj kodal dikhenas les. **2** Kothe jekh pajinasvalo manush das angla leste. **3** Atunchi o Jezush pushlas kathar le kris zhanara haj kathar le farizana: „Slobodo si dore savatone te sastyaren bake naj?” **4** Kodal chi dine duma. Pe kado kaj o nasvalo reslas, sastyardas les, haj bishaldas les. **5** Pala kodo kade das duma lende: „Mashkar tumende varisavesko shavo bake lesko guruv ande xajing te perel, chi cirdel les avri sigo, inke vi savatone?” **6** Pe kado chi zhangline so te phenen.

Pa chorripe **7** Le akhardenge pale parabolicka vorbilas, ke dikhlas, ke sar alosaren le anglune thana. Kado phendas lenge: **8** ”Kana ando abav akharen tut, na besh po angluno than. Tena perelpe, ke tutar vi majrajkane manushes te akhardinesas, **9** kothe te avel kodo kon les haj vi tut akhardas, haj kodo te phenel tuke: »De perdal tyo than! Haj atunchi ande bari lazhavjimata mashkaral shaj beshes po majpaluno than. **10** Kana apol akharen tut, zha besh tele po majpaluno than. Atunchi kothe avela kodo, kon akhardas tut, haj kodo phenel tuke: »Muro vortakona! Zha majopre!« Kade majbari patyiv avla tut angla sakoneste. **11** Ke kon pes opreasharel, kodales tele lazhavaren, haj kon pes tele lazhavarel, kodales opreasharen.”

Kaj o kher dinio patyivisaripe 12 Kodaleske pale kon les akhardas, kado phendas: „Kana
mizmeresko bake ratyako xamo des, na tye vortakon haj tye phralen akhar, haj na tye nyamon bake
tye barvale vechinan, kon vi tut palpale akharen haj palpale den tuke. 13 Kana patyiv keres ande tyo
kher, akhar le chorren, le paralizanen, le bangen, le korren. 14 Kade anando avesa, ke kodal chi zhanen
tuke palpale te denles. Ba kana le chache opretrajisajvena, lesa tyo potyinipe.

Parabola pa bare dyesesko xamo 15 Jekh akhardo kana kado ashundas kade das leste duma:
„Anandoj, kon kaj e mesalya shaj beshel ande Devlesko them!" 16 Voj pale kado phendas palpale:
„Jekh manush baro xamo kerdas haj but manushen akhardas. 17 Ande ratyake xamosko chaso bi-
shaldas peske slugas, te del duma le akhardenge: »Aven aba, ke aba sakofalo gata si!« 18 Ba mashkar
kodal jekh pala kaver lelas haj avri muntulas pes. O angluno kado phendas leske: »Phuv kindom,
trubuj te zhavtar te dikhavles: mangav tut, muntusar man avri!« 19 O kaver pale kodo phendas:
»Deshe guruven kindom, zhav avrizumavav len: mangav tut, muntusar man avri!« 20 Jekh kaver kodo
phendas: »Akhanak lom romnya, nashtig zhav!« 21 Kana e sluga palpale reslas, sakofalo phendas
peske rajeske. Pe kado o raj xolyajlas, haj kado phendas peske slugaske: »Zha avri sigo pe foroske
sako placo haj ande sako vujica, haj an kathe andre le chorren, le balvaldiren, le korren haj le
bangen!« 22 E sluga phendas leske: »Raja! Kerdyilas so vladisardan, ba inke si than.« 23 Atunchi o
Raj kado phendas peske slugaske: »Zha avri pel droma haj kaj le gradyija! Zurar, te aven andre le
manusha, te pherdyol muro kher.« 24 Phenav apol tumenge, ke mashkar kodal, kon akharde sas, chi
jekh chi xala anda xamo."

Pala Jezush zhalimaske avriphanglimata 25 But manusha zhanas lesa, voj pale lende boldaspe, haj
kado phendas: 26 "Kana varikon mande avel haj chi rucil peske dades haj deja, peska romnya haj
shavora, phral haj phenya, haj inke vi pe pesko trajo, atunchi nashtig avel muro sityardo. 27 Haj kon
chi phiravel pesko trushul haj ch«avel pala mande, nashtig avel muro sityardo.
28 Ke kon si mashkar tumende, kon kalsamo kamel te kerel, haj chi beshel tele majanglal, avri te
ginavel le avri dinimata, ke avla dore andasoste andre te agurutnisarel peski butyi? 29 Tena perelpe,
ke kana tele shutas o fundo, tena zhanel andre te agurutnisarel les, haj sakon kon dikhel les, te prassal
les: 30 «Kado manush las te kerel les, ba chi zhanglas andre te agurutnisarel les.« 31 Bake savo kraj si
kodo, ke kana ando maripe zhal pekh kaver kraj, chi beshel tele majanglal, te gindilpe, ke avla les
zor dore, deshmija ketanenca te marel kodales, kon bishmiji ketanenca avel pe leste? 32 Ke tena
najles, atunchi legatara bishalel leste, pacha te mangel, kana inke dur si. 33 Kade apol kon mashkar
tumende chi phenel tele pa sakofaloste, so siles, nashtig avel muro sityardo.
34 Lashoj o lon: ba kana o lon xasarela pesko svado**, sosa londyarenales? 35 Chi pe phuv, chi pe
avri shudinimaski gropa naj lasho, avri te shuden les. Kas si kan po ashunipe, t«ashunel les!"

15 **Parabola pa xasajlo bakro** 1 Le financa haj le bezexasle savorazhene kothe geline leste, te
ashunen les. 2 Ba le farizana haj le iskiritora xolyajvenas: „Kado le bezexaslenca vorbil haj lenca
xal." 3 Atunchi kadi parabola phendas lenge: 4 „Kana mashkar tumende jekhes shel bakre te siles,
haj jekhes xasarel mashkarlende, chi mukel apol kothe le ijjavardesh thaj ijjan ande pusta, haj chi
zhal dore pala xasardo, zhikaj chi rakhel les? 5 Kana rakhel les, ande lossh pe pesko phiko lel les,
khere zhal, 6 kethane akharel peske vortakon haj peske vechinan, haj kodo phenel lenge: »Losshan
manca kethanes, ke arakhlom mure xasajline bakres!« 7 Phenav tumenge: zhikade majbari lossh avla
ando rajo andakh karing o Del boldadyilino bezexaslo, sar anda ijjavardesh thaj ija chache, savenge
aba chi trubuj karing o Del te boldenpe.

Paraboa pa xasardi drachma 8 Bake kana jekha romnya desh drachma sila, haj xasarel jekh
drachma, dore chi phabarel melcho, chi shilavel avri pesko kher, haj chi rodella zhikaj chi rakhella?
9 Kana pale arakhella, kethane akharel peske vortakinyan haj peske vechinan, te phenel lenge:

»Losshan manca kethane, ke arakhlem muri drachma savi xasajlas!« 10 Phenav tumenge: kasavi lossh avla vi angla Devleske andyela jekhe bezexasles, kon bunula peske bezexa.”

Parabola pa dadeske duj shave 11 Pala kodo kade das duma: „Jekhe manushes sas duj shave. 12 O majterno kodo phendas peske dadeske: »Dade! De mange avri anda tyo barvalipe so mange perelpe!« Pe kado uladas mashkar lende pesko barvalipe. 13 Na butesa pala kado o majterno kethane kidas sakofalo so lesko sas, gelastar andekh durutno them, haj kothe matyarne trajimatasa sa mardas pesko barvalimo. 14 Pala soste sakofalo xasardas, bari bokh kerdyilas pe kodal thana, haj kade vi voj bokhajas. 15 Pe kado gelastar haj andre tordyilas te kerel butyi kaj jekh kothe beshlo raj, kon avribishaldas les pe peski zolba, te lel sama pe leske bale. 16 Fajlino les te chajol le balenge xamaskosa, ba chi anda kodo chi dine les. 17 Atunchi las te gindilpe ande peste haj kado phendas: »Mure dadeske sode butyara xan manro, me pale kathe merav bokhatar. 18 Oprelav man, haj zhavtar kaj muro dad, haj kodo phenav leske: Dade! Bezexardom le chereske haj vi tuke! 19 Aba chi som dosta pe kodo, tye shaveske te phenes man, feri mashkar tye butyara le man opre!« 20 Vi oprelaspe, haj gelastar kaj pesko dad.

Lesko dad aba dural dikhlas les haj sunusardas les. Angla leste sidyardas, ande leski kor das angalyi haj chumidas les. 21 O shavo kade das leste duma: »Dade! Bezexardom le chereske haj vi tuke: aba chi som dosta pe kodo, tye shaveske te phenes man.« 22 Ba o dad kado phendas peske slugange: »Anen sigo e maj kuch gada haj denle pe leste, cirden angrustya pe leske naja haj sandala pe leske punre! 23 Pala kodo anen angle la oprethulyarda vicava, shinenla tele, xas thaj vojisaras amen, 24 ke kado shavo mulas, haj opre trajisardyilas.« Pala kodo linepe te vojinpen.

25 O majphuro shavo pe mal sas, haj sar avlas khere, ashundas e gilyi haj e khelimata. 26 Kothe akhardas mashkar le slugi jekhes, haj pushlas, ke so pecisardyilas. 27 Kodo kado phendas leske palpale: »Khere avilas tyo phral, tyo dad tele shindas la oprethulyarda vicava, ke sastes las les palpale.« 28 Pe kado voj xolyajlas, haj chi kamlas andre te zhal. Anda kado lesko dad avriavilas, haj mangelas les. 29 Ba voj kado phendas peske dadeske: »Dikh, sode bersh slugisarav aba tuke, tye vladimata sagda kerdom, haj chi kade chi dan man chikana chi jekh busnyi, te shaj vojiv man mure vortakonca. 30 Ba kana avilas tyo shavo kado, kon tyo barvalimo pe shudine zhulya xalas, tele shinadan leske e opre thulyarda vicava.« 31 Ba voj kado phendas leske: »Muro shavo! Tu sagda manca san, haj so si man , sakofalo tyiroj. 32 Ba trubusardas te losshas haj te vojisaras amen, ke tyo phral mulas, haj opretrajisardyilas, xasajlas, haj arakhlyardyilas.«”

16 **Parabola pa godyaver lashari** 1 Le sityardenge pale kado phendas: „Jekhe barvale manushes sasles jekh lashari. Andre purissardine les, ke sa mareltar lesko barvalimo. 2 Pe kado peste akharadas les, haj kado phendas leske: »So ashunav pa tute? De vorba pa tyo grizhimo, ke nashtig aves majdur muro lashari!« 3 O lashari kado phendas ande peste: »So te kerav, ke muro raj lel mandar o lasharimo? Te kidyisarav** chi zhanav, mang te kerav pale lazhav man. 4 Zhanav aba so kerav, le manusha andre te muken man ande penge khera, kana aba chi avo lashari. 5 Peste akhardas le rajeske sakone manushen, kon kamenas leske, haj pushlas kathar o angluno: »Sodenca kames mure rajeske?« 6 Kodo kado phendas: »Shel khore ulojesa.« Pe kado kodo phendas leske: »Xutyil tyo kamimasko lil, besh tele sigo, haj iskirin panzhvardesh!« 7 Pala kodo pushlas le kaveres: »Haj tu sodenca kames?« Kodo kado phendas: »Shel koshnyica dyivesa.« Pe kado kodo phendas leske: »Xutyil tyo kamimasko lil, haj iskirisar oxtovardesh.« 8 O Raj ashardas le xoxamne lashares, ke godyaverikanes kerdas: ke la lumake shave pe pengi rig majgodyaveraj kathar le fimlalenge shave.

La barvalimatako lasho grizhimo 9 Kodo phenav apol tumenge: Kiden tumenge xoxamne vortakon le mammonesa, ke kana nachardyol, andre te muken tumen ande sagutne khera.

10 Kon ando cino chachoj, vi ando baro chachoj, haj kon ando cino nasul si, vi ando baro nasul si.

11 Apol kana ando xoxamno mammono chi sanasle chache, kon mukela pe tumende le chaches? 12 Haj kana ande kaverenge chi sanasle chache, atunchi kon dela kothe tumenge kodo, so tumaro si?

13 Chi jekh sluga nashtig slugisarel duje rajeske: ke bake jekhes rucil haj le kaveres kamel, bake
kaj o jekh cirdel pes haj le kaveres tele dikhel. Nashtig slugisaren le Devleske haj le mammoneske."

Le farizanengo telelazhavaripe 14 Ashundine sa kado le xanzhvale farizana, haj avriprassadine les.
15 Atunchi kodo phendas lenge: „Tume chacheske sikaven tumen angla e manusha, ba o Del pinzharel
tumaro ilo, ke so angla e manusha barimaskoj, kodo angla o Del rutoj.

Pa kris haj pa shindyipe 16 Le krisa haj le profeti zhikaj o Janosh inkresardine: datunchara le
Devleske themeski loshaniviaca viacaren, haj sakon zorasa sidyarel kothe.
17 Majushores nacholtar o cheri haj e phuv, sar anda e kris vi »ekh ramope te xasardyol.
18 Sa kodo, kon bishalel peska romnya haj kavera lel, ansurimata phagel: haj kon kathar pesko
rom bishalda zhulya lel, vi kodo ansurimata phagel.

Parabola pa barvalo manush haj pa Lazar 19 Sas jekhar »ekh barvalo manush. Ande lole, uzhes
uravelaspes, haj sako dyes baro xamo keravelas. 20 Sas vi »ekh Lazar anavesko mangakerari, kon
kothe pashjolas angla lesko vudar, pherdo nasvalipesa. 21 Fajlino les te chajol anda kodo, so pa
barvaleski mesalya tele perelas, ba feri le zhukela avenas haj charenas lesko dukhardo trupo.
22 Pecisardyilas apol, ke mulas o mangakerari, haj le andyela pe Abrahamesko kolyin ingerdine les.
Mulas vi o barvalo, haj vi praxosardine les. 23 Kana ande dyehenna mashkar dukha opredikhlas,
dikhlas dural le Abrahamos, haj pe lesko kolyin le Lazares. 24 Atunchi oprecipisardas leske: »Dade,
Abraham! Gracijisar mange! Bishal le Lazares, ke te shol pesko naj ando paji, haj te shudrarlel muri
shib, ke dukhardyuvav ande kadi jag!« 25 O Abraham kado phendas leske: »Muro shavo! Serosar
numa palpale, ke ande tyo trajo lan tyo potyinipe, o Lazar pale zhi kade o nasul: voj akanak kathe
hodinisarel, tu pale kothe dukhares. 26 Haj apolal mashkar amende haj mashkar tumende bari gropa
si, ke kon kathar perdal te kamenas te zhan tumende, tena zhanen, haj chi kothar amende tena zhanel
perdal te avel khonyik.« 27 Pe kado kodo kade das duma: »Atunchi apol, pe kodo mangav tut dade,
bishal les ande mure dadesko kher, 28 ke panzh phral si man. Te kerel chacharipe angla lende, tena
resen vi von kathe, pe kadale dukhange thana.« 29 O Abraham kado phendas palpale: »Si len Mozesho
haj profetura, te ashunen pe kodala!« 30 Kodo pe kado kade mangelas les: »Na kade, dade, Abraham!
Ba kana anda mule zhal mashkar lende varikon, bezexbunuipe inkrena.« 31 Pe kado voj kodo
phendas: »Apol kana po Mozesh haj pe profeti chi ashunen, inke vi mashkar le mule te trajolas opre
varikon, chi kodaleske chi patyana!«"

17 **Feripe kathar le bidara** 1 Pala kodo kade das duma kaj peske sityarde: „Nashtig avel kodo, ke
bidi tena pecisajven, ba jaj kodaleske, kon kerel kodalen. 2 Majmishto avlas kodaleske, barr te
phandenas ande leski kor, haj ande mara te shudenas les, sar te kaldosarel vi jekhes mashkar kadal
cinora. 3 Lensama pe tumende!

Pa jertipe Te bezexarela tuke tyo phral, de pe leste duma: haj te bunujala, atunchi jertin leske!
4 Inke vi atunchi, kana andekh dyes eftavar bezexarela, haj sako dyes eftavar zhala palpale tute, haj
kado phenla: »Bunusarav!«- jertisar leske."

Pa patyapeski zor 5 Le aposhtolura atunchi kado phendine le Rajeske: „Barar ande amende o
patyape!" 6 O Raj kado phendas pe kado: „Kana numa kabor patyape avla tumen, sar jekh sinap
sumburo, haj kadale dudenge kashteske kodo phenena: »Shindyosar avri zhikathar e buchuma haj
mukh rikita ande mara!«, mukela pe tumenge.

Parabola pa khanchikerdeski sluga 7 Kon phenel mashkar tumende peske slugaske, kana pala
plugimata khere avel pa mal: »Avtar sigo, besh kaj e mesalya?« 8 Barem na kodo phenel leske: »Ker

mange xaben, brichinar tut opre haj slugisar man avri, zhikaj xav haj pav, pala kodo shaj xas haj shaj pes vi tu«? 9 Apolal chi najisil le slugaske, ke kerdas sa kodola, so vladisardas leske? 10 Kade vi tume, kana sakofalo kerena so vladisarde tumenge, phenen: »Khanchi kerde slugi sam, numa kodo kerdam, so amari butyi sas!«"

Le desh leprale 11 Pelaspe apol, ke kana karing o Jeruzhalemo zhalas, perdal gelas pa Samaria haj Galilea. 12 Kana andre gelas andekh gav, mostar leske avenas desh leprale mursh. Rigate tordyiline, 13 haj glasunes cipinas: Jezush, Maistro! Gracijisar p«amende!" 14 Kana dikhlas len, kodo phendas: „Zhantar, sikaven tumen le rashajenge!" {Lev 13,49}. Haj kade pecisardyilas, ke sar zhanas, uzhilisajline. 15 O Jekh mashkar lende, kana dikhlas, ke sastyilas, palpale gelas, haj glasunes luvudyilas le Devles, 16 haj angla Jezusheske punre pe pesko muj burdosardes najisilas leske: haj kado samaricko sas. 17 O Jezush pale kade das duma: „Haj na desh zhene uzhiline? Le majbut ijja kaj si? 18 Nas kaver, kon palpale avilino, te luvudyisarel le Devles, feri kado streno?" 19 Pala kodo kade das duma leste: „Ushtyi opre haj zhatar: tyo patyape sastyardas tut."

Pa Devlesko themesko avlipe 20 Kana le farizana pushline lestar, ke kana avlatar le Devlesko them, kado phendas lenge: „Le Devlesko them ch«avlatar sar dikhlimata. 21 Chi phenena: »Aketa, kathe si,« bake »kothej«. Ke le Devlesko them mashkar tumende si.

Le Manusheske Shavesko avlipe 22 Le sityardenge pale kado phendas: „Avna dyesa kana fajas tumen le Manusheske Shavesko vi jekhtuno dyes te dikhen, ba chi dikhena les. 23 Kana kodo phenena tumenge: »Aketa, kathe si«, aketa, kothe si«: na zhantar haj na nashen kothe. 24 Ke sar o fimlalo shtrafin savo perdal dichol pa chereski jekh rig po kaver, kasavo avla vi le Manusheske Shavo pe pesko dyes. 25 Ba majanglal inke but trubuj te dukharel, haj trubuj te mudarel les kadal populara. 26 Sar ande Noeveske dyesa pecisajline, kade avla vi ande Manusheske Shaveske dyesa. 27 Xanas, penas, ansurinas haj romeste zhanas zhikaj kodo dyes, pe savo o Noe andre gelas ando bero {Gen 7,7}. Pala kodo avilas le barepajesko shordyipe, haj sakofalo mudardas. 28 Haj zhikade, sar ande Loteske dyesa pecisajlas: Xanas, penas, kinenas thaj paruvenas, beshavnas, vazdenas. 29 Haj kodo dyes kana o Lot avri gelas anda Sodoma, jag haj shtrafina perenas anda cheri haj mudardas sakones {Gen 19,24}. 30 Kade avla vi kodo dyes kana le Manushesko Shavo dichosajvela. 31 Kon kodo dyes pe kheresko opralutnipe avla, haj leske butya ando kher, tena avel tele pala lende, te ingrel len: haj kon pe mal avla, tena avel khere. 32 Serosaren pe Loteski romnyi. 33 Kon kamel te muntusarel pesko trajo, xasarel kodo: kon pale xasarel les, muntusarel kodo. 34 Phenav tumenge: Kodi ratyi dujzhene avna ande o pato: Jekhes oprelena, le kaveres kothe mukena. 35 Duj romnya morel jekharsa: jekha oprelena, la kavera kothe mukena. 36 Dujzhene avna pe mal: jekhes opre lena, le kaveres kothe mukhena."

37 Pe kado pushline lestar: „Kaj avla kado, Raja?" Voj kodo phendas lenge: „Kaj trupo si, kothe huran vi le akvilnura**."

18 **Parabola pa bidevlesko krisari haj pa phivlyi romnyi** 1 Vi pa kodo phendas lenge jekh parabola, ke sagutnes trubuj te rudyisaren haj naj slobodo andre te khinyon. 2 Kade das duma: „Andekh foro sas jekh krisari, kon kathar o Del chi daralas haj kathar manush chi inkrelas. 3 Sas ande kodo foro vi jekh phivlyi romnyi, kon gelastar leste haj mangelas les: »Shin kris mashkar mande haj mashkar muro dushmano!« 4 Kodo jekh vrama chi kamlas te kerel e traba. Pala kodo kade das duma ande peste: »Chaches ke kathar o Del chi darav, haj kathar manush chi inkrav, 5 ba vi kade, ke pe muro pharipe si kadi phivlyi romnyi, chachipe krisarav lake, ke palunes tena avel kathe haj pa muj te malavel man.«" 6 Pala kodo kade das duma o Raj: „Ashundine so phendas o bi chacho krisari? 7 Haj o Del chi del chachipe peske alosardenge, kon leste cipin vi dyese vi ratyate? Bake zhukaravel len? 8 Phenav tumenge: na pa buteste chachipe dela len. Ba kana avlatar le Manushesko Shavo, dore arakhela patyape pe phuv?"

Parabola pa farizano haj pa financo 9 Haj kavere phutyardenge, kon pa pende kodo gindisarnas,
ke chachej, haj kavren tele dikhenas, kadal parabolicka phendas: 10 „Duj manusha opregeline ande
khangeri te rudyin, o jekh farizano sas o kaver financo. 11 O farizano tordyilas haj kade rudyilas ande
peste: »Devla! Nijisarav tuke, ke chi som kasavo sar le majbut manusha, chor, bi chacho, haj ansuripe
oprephagari, sar vi kado financo. 12 Duvar postyisarav andekh kurko, haj so sima kodolesko deshtope
sagda tele dav.« 13 O financo pale dur tordyilas, chi tromalas inke chi peske jakha po cheri te vazdel.
Pesko kolyin mardines kade das duma: »«Devla! Jertosar mange, bezexasleske!« 14 Phenav tumenge:
kado chachisardes gelas khere, kuko pale na. Ke sa kodo, kon pes opreasharel, kodales tele dikhena,
haj kon pes tele dikhel, opreasharena."

Le shavorengo ashtyilisaripe 15 Kothe ingerdine leste vi le cine shavoren, te resel lende. Kana le
sityarde dikhline kado, duma dine pe leste. 16 Ba o Jezush peste akhardas len haj kade das duma:
„Mukhen, mukh t«aven mande le shavora, haj na astaren len palpale, ke kasavengij le Devlesko them.
17 Amen, phenav tumenge: kon na kade svagarel andre le Devleske themes, sar le shavora, chi resela
andre kothe."

Pa barvalipe haj pala Jezushesko zhape 18 Jekh rajkano manush pushlas lestar: „Lashe
Maistrovona! So te kerav, te arakhav o sagutno trajo?" 19 O Jezush kado phendas leske: „Sostar
phenes man lasheske? Khonyik naj lasho, feri korkoro o Del. 20 Pinzhares le vladimata: Na phag
ansuripe, na mudar, na chor, xoxamnes na colaxar, patyivin tye dades haj tya da" **{Avr 20,12; DKris 5,2-16}**. 21 Kodo kado phendas palpale: „Kadal zhikathar e ternimata andre inkerdom." 22 Kado ashundes
o Jezush kade das duma: „Inke jekh variso faltil** tuke: bikin sakofalo so si tut, ulav kodo sa mashkar
le chorre, haj avucija avla tut ando rajo: pala kodo av haj inker manca!" 23 Kana kado ashundas
brigake daspe, ke zurales barvalo sas. 24 Kana o Jezush dikhlas, ke brigajlas, kade das duma: „Soske
phares resen ande Devlesko them kodal, kon barvalej! 25 Ke majushoroj le dromedareske perdal te
zhal pa suvako kan, sar le barvale manusheske andre te resel ande Devlesko them." 26 Kon ashundine,
pushline lestar: „Haj atunchi, kon shaj muntusardyol?" 27 Kado phendas lenge: „So le manushenge
bishajipe si, kodo le Devleske shajipej" **{Gen 18,14; Job 42,2}**.

28 Atunchi o Peter das duma: „Aketa, ame sakofalo mukhlamtar, haj tusa inkerdam." 29 Voj kado
phendas lenge: „Amen, phenav tumenge: Khonyik chi mukeltar, pesko kher bake romnya, bake peske
phralen bake shavoren anda Devlesko them 30 bi kodolesko, ke tena lelas ande kadi luma majbut,
ande avluni luma pale e saguti trajimata."

Trito profecia pa dukhardyipe haj pa opretrajisaripe 31 Pala kado o Jezush pashapeste las le de-
shudujen, haj kodo phendas lenge: „Aketa, akanak oprezhas ando Jeruzhalemo, haj andre pherdyola
sa kodal, so le profeti pa Manushesko Shavo tele iskirisardine. 32 Ande le murtikanonge vast dena
les, avri prassana les, marhisarena les, haj tele shungardena les: 33 pala kodo chunyasa marna les,
mudaren les, ba po trito dyes opretrajisardyola." 34 Ba von khanchi chi hatyardine anda kado. Garades
ashilas angla lende kadal phenimata, haj chi hatyarenas e vorbimata.

Le jerikovickone korresko sastyaripe 35 Pelaspe apol, kana karing o Jeriko pashardyolas, jekh
korro beshelas pel dromeski dolma haj mangakerlas. 36 Kana ashundas, ke manusha nakhentar angla
leste, pushlas, ke soj kodo. 37 Phendine leske, ke o Nazareticko Jezush zhal intye. 38 Pe kado
oprecipisardas: „Jezush, Davidesko Shavo! Zhutisar pe mande!" 39 Kon anglal zhanas pe leste
vladisardine te asholtar. Ba voj inke maj feder cipilas: „Jezush, Davidesko Shavo! Zhutisar pe
mande!" 40 Pe kado o Jezush tordyilas, haj vladisardas te anen les angla leste. Kana kothe reslas,
pushlas lestar: 41 „So kames, so te kerav tusa?" Kodo kado phendas: „Raja! Te dikhav!" 42 O Jezush
kodo phendas leske: „Dikh! Tyo patyape sastyardas tut." 43 Ande kodo minuto vi dikhelas, haj lesa
inkrelas, le Devles luvudyisardines. Pe kado e intrego butimata, save dikhline e pecimata, luvudyinas
le Devles.

19 **O Jezush ande financari Zakeushesko kher** 1 Pala kado andre gelas ando Jeriko haj vi perdal
gelas pa leste. 2 Atunchi aketa, jekh Zakeush anavesko manush, kon le financengo shero sas haj
barvalo, 3 fajlino les te dikhel, ke kon si kodo Jezush, ba chi zhanglas kathar e butimata, ke cino
manush sas. 4 Angle nashlas apol, haj oprecirdas pes pekh turbatogular kashteste, te dikhel les, ke
intye trubusardas te nakheltar. 5 Kana o Jezush pe kodo than reslas, opredikhlas, dikhlas les, haj kado
phendas leske: „Zakeush! Avtar tele sigo, ke adyes ande tyiro kher trubuj te hodinisarav." 6 Kodo
sigosardes tele avilas pa kasht, haj losshasa las, ke o Jezush leste hodinila. 7 Kon kado dikhline,
savorazhene xolyasa pherdo phenenas: „Kaj bezexaslo manush hodinila!" 8 Ba o Zakeush kothe
tordyilas, haj kodo phendas le Rajeske: „Raja, aketa, mure barvalipesko dopash le chorrenge dav, haj
varikas ande varisoste te xoxadom, shtarvar kattyi dav palpale leske." 9 O Jezush kodo phendas leske:
„Adyes muntuimata hurajlas pe kado kher, ke vi voj le Abrahamesko shavo si. 10 Ke le Manushesko
Shavo anda kodo avilas, te rodel haj te muntusarel, so xasajlas."

Parabola pa avriulade love 11 Kodalenge, kon sa kadal ashundine, phendas vi jekh parabola, ke
pashe sas aba kaj o Jeruzhalemo, haj kodo gindisardine, ke na pa buteste opredichola le Devlesko
them. 12 Kade das duma lende: „Jekh rajkano manush pe durutne phuva gelas, ke krajikano baripe te
lel peske, haj pala kodo palpale t«avel. 13 Akharadas peske deshe slugonen, perdal das lenge desh
mini, haj kade das lende duma: »Barvajven, zhikaj palpale chi avo! 14 Ba leske telalutne xolyajvenas
pe leste, haj legatara bishaldine pala leste kadale phenimatasa: »Chi kamas kado te rajilpe pa mende!«
15 Ba voj kana las peske o krajuno saktimos palpale gelas, haj angla peste akhardas peske slugan,
kaske le love das, ke te zhanel avri, kon sode rodas opral pa lende. 16 Avilas o angluno haj kado
phendas: »Raja, tyi mina desh mini andas.« 17 Pe kado kodo phendas leske: »Mishtoj, lashi sluga san,
ke ande cerra chacho sanas, saktimo avla tut pe Desh forura. 18 Avilas vi o dujto, haj kade das duma.
»Raja, tyi mina panzh mina kerdas.« 19 Vi kadaleske kodo phendas: »Rajintu pe panzh forura.«
20 Pala kodo avilas o kaver, haj kade das duma: »Raja, kathej tyi mina! Garademla ande muro dikhlo,
21 ke daros tutar, ke capeno manush san: haj les, so tele chi shutan, haj tele kosis, so chi beshadan.«
22 Kodo phendas leske: »Anda tyiro muj krisarav tut, nasul slugone! Zhanglan, ke capeno manush
som: lav kodo, so chi shutom tele, haj tele kosij, so chi beshadom. 23 Sostar chi shutan apol mure
love pe love paruvjimatangi mesalya, ke kana palpale avav, butardyimatasa te lav kodal palpale?«
24 Pala kodo kade das duma, kaj kodal kon kothe tordyonas: »Len lestar e mina, haj denla kodaleske,
kas desh mina si les.« 25 Kodal kade dine duma: »Raja, kodales aba desh mini si les.« 26 Phenav
tumenge: »Sa kodoleske, kas si les, inke dena, kathar kodo pale kas naj, inke vi kodo lena, so si les.
27 Mure dushmanon pale, kon chi kamenas te rajivma pe lende, anenle kathe, haj mudaren len angla
mande!«"

LE PALUNE DYESA ANDO JERUZHALEMO: 19,28- 21,38

Xape ande o Jeruzhalemo: 19,28-21,4

Andre zhalipe ando Jeruzhalemo 28 Pala soste kadal phendas, zhalas majdur karing o Jeruzhalemo.
29 Kana kaj e Betfage haj kaj e Betania pasharelas, kaj kodo plaj, saves uloj kashtenge plajeske
anavarenas, bishaldas peske duje sityarden 30 kadale vorbenca: „Zhantar ande kodo gav savo mostar
kathe tordyol. Kana andre zhan, arakhena kothe phangles jekha magara khurora, pe savi inke chi
beshlas manush skepin la avri haj anen la kathe. 31 Kana pale varikon pushela tumendar: »Sostar
phanden la avri?«- phenen leske: »Ke le Rajes trubuj.«" 32 Le legatara gelinetar, haj sakofalo kade
arakhline, sar so phendas lenge. 33 Kana avriputerdine le magara khurora, lake inkritora pushline
lendar: „Sostar phanden avri la magara khurora?" 34 Von kodo phendine: „Ke le Rajes trubuj:" 35 Haj
ingerdinela kaj o Jezush. Pe khurori sharade penge gada, pala kodo pe late beshadine le Jezushes.
36 Kana pale las te zhaltar, po drom sharadine penge gada. 37 Kana aba pashe sas kaj le uloj kashtengo

plaj, le sityarde savorazhene line vojikanes te luvudyisaren le Devles anda but chudimata, save dikhline. 38 Kado phendine:

”Ashtyilimej o kraj, kon ande Devlesko anav avel! {Salm 118,26}
Pachipe ando rajo haj luvudyipe ando uchipe!”

39 Anda butimata unyi farizana kado phenenas lenge: „Maistro, de duma pe tye sityarde!” 40 Ba voj kado phendas lenge: „Phenav tumenge: kadal te ashonatar, le barr cipina atunchi!”

Pa Jeruzhalemesko pustipe 41 Kana pashe reslas haj dikhlas le foros, rovjardas les, haj kade das duma: 42 „O feri vi tu opre te pinzharesas pe kado dyes, so pe tyo pachipe slugil! Ba akanak garadoj angla tye jakha. 43 Ke avna dyesa kana tye dushmana krujal lena tut shanconca, haj kikidena tut pa sako riga. 44 Pe phuv marena tut haj tye shavoren, kon ande tute beshen: chi mukena ande tute barr pe barreste, ke chi pinzhardan opre tyi dikhlimaski vrama.”

La khangerako avriuzharimata 45 Pala kodo andre gelas ande khangeri, haj las avri te nashavel le biknaren. 46 Kado phendas lenge: „Iskirime si: Muro kher la rudyimatako kher si, tume pale le chorenge cavernake** kerdinela {Iz 56,7; Jer 7,11}.

47 Sako dyes sityarelas ande khangeri. Le angrashaja, le iskiritora, haj le manushenge anglalara pe lesko trajo dine, 48 ba chi zhangline khanchi te keren, ke sa e butimata anda ilo ashunelas les.

20 **Le Jezusheske saktimosko katharutnipe** 1 Pelaspe jekhar, ke jekh dyes, kana le manushen sityarelas ande khangeri haj viacarisarelas o evangeliumo, kothe geline le angrashaja, le iskiritora, le phurenca kethanes, 2 haj kade dine duma leste: „Phen avri amenge, ke soske saktimosa keres sa kadala, bake kon das tuke kado saktimos?” 3 Voj kade das duma palpale lenge: „Vi me pushos tumendar variso: Phenen avri mange, 4 le Janoshesko bolipe anda rajo sas bake kathar le manusha?” 5 Kodal kade vorbinas mashkar pende: „Kodo te phenas: »Anda rajo sas«, kodo phenela: »Sostar chi patyanas apol leske?« 6 Kana pale kodo te phenasa: »Kathar le manusha, atunchi e intrego butimata barrenca shudel amen, ke kodo gindin, ke o Janosh profeta si.” 7 Anda kado kodo phendine, ke chi zhanen, katharutnoj. 8 Pe kado o Jezush kodo phendas lenge: „Atunchi chi me chi phenav tumenge, ke soske saktimosa kerav kadalen.”

Parabola pa nasula drakhbutyara 9 Le butimatange pale kadi parabola las te vorbil: „Jekh manush drakh beshadas. Avri das kodo le drakh butyarenge, pala kodo dromardastar pe lungone vramate. 10 Kana avilastar e vrama, bishaldas »ekh sluga kaj le drakh butyara, ke anda drakhengo upajipe, te den leske kothe so leske perelpe. Ba le drakh butyara mardine les, haj shushe vastesa nashadine les. 11 Atunchi jekh kaver sluga bishaldas: ba von vi kodoles mardine, marhisardine les, haj shushe vastesa nashadine les. 12 Pe kado vi jekhe tritones bishaldas: ba von vi kodoles mardine haj avri shudine les. 13 Atunchi le drakhengo raj kade das duma: »So te kerav? Bishalav mure skunpone shaves: les dore patyivina.« 14 Ba le drakhbutyara, kana dikhline les, kade vorbinas mashkar pende: »Kadoj o arando**: mudaras les, haj amaro avla o arandimo!« 15 Pala kodo avri shudine les anda drakha haj mudardine les. So kerel pala kado lenca le drakhengo kraj? 16 Kothe zhal haj mudarel kodale drakh butyaran, e drakha pale kaverenge del.” Kana ashundine kado kade dine duma: „Dur te ashardyol amendar!”

17 Ba voj krujal dikhlas pe lende haj pushlas len: „So phenel apol kodo, so iskirime si:

»O barr, saves le barrara shudine,
kolcosko barr kerdyilas«? {Salm 118,22}

18 Sa kodo, kon pe kado barr opre perela, kethane phagerdyol, haj pe kaste kado perela, kethane morela kodo les.” 19 Ande kodo chaso le angrashaja haj le iskiritora vast kamline te vazden pe leste, ba daranas kathar le manusha: ke hatyardine, ke pa lende phendas e parabola.

Pushlipe pa takshate 20 Te zhanen ke so kerel, avridikhara bishaldine pe leste, kon pen chacheske
sikavenas te shaj xutyilen les kathar leski vorba, haj angla kris haj angla prefekto te shaj ingreven
les. 21 Kadal pushline lestar: „Maistro! Zhanas, ke chachipe phenes haj mishto sityares, haj ke chi
alosares le manushen, ba ando chachipe sityares le Devlesko drom. 22 Slobodo si taksha te potyinas
le chasareske, bake na?" 23 Voj sama las lengo xalipe, haj kodo phendas lenge: 24 "Sikaven mange
jekh denaro. Kaski mosura haj iskiripe si pe leste?" Kodo phendine leske: „Le chasaresko." 25 Pe
kado kodo phendas lenge: „Den apol le chasaroske, so le chasreskoj, haj le Devleske, so le
Devleskoj." 26 Kade chi zhanenas ande leske vorbi andre te phanden, save angla e manusha phendas:
barem bari dikhline pe lesko palpale phenipe haj ashletar.

Pushlipe pa mulengo opretrajisaripe 27 Kothe geline leste unyizhene mashkar le sadducana, kon
asvikarnas le opretrajilipes, haj pushline les: 28 „Maistro, o Mozesh angle iskirisardas amenge:
Varikon te merela lesko phral, kas romnyi sas, ba shavoro na, atunchi o phral te lel la romnya, haj te
kerel shaves peske phraleske **{DKris 25,5-6; Gen 38,8}**. 29 Sas efta phral. O angluno romnya las, pala kodo
mulas bi shavoresko. 30 Majanglal o dujto, 31 pala kodo o trito las la romnyake, haj sa kade sol efta
zhene, shavores na muklines, sa muline. 32 Agorutnes vi e romnyi mulas. 33 Kana avla o
opretrajisaripe, atunchi saveski romnyi avla e romnyi? Ke sol eftange romnyi sas." 34 O Jezush kodo
phendas lenge: „Kadal lumake manusha ansurisajven haj romeste zhan. 35 Ba kodal kon dosta avna
te resen e kaver luma, haj anda meripe o opretrajisaripe, chi ansurisajven, haj chi romeste chi zhan,
36 ke majbut aba china nashtig merena. Kasave avna sar le andyela, haj le Devleske shave avna, ke
le opretrajisardyilineske shavej. 37 Ke pale le mule opretrajisardyon, kodo vi o Mozesh somnosardas
kaj o vepreso**, kana le Rajes »Le Abrahameske Devleske, le Izhakeske Devleske, haj le Jakobeske
Devleske **{Avr 3,6}** phendas. 38 O Del apol na le mulengoj, ba le zhuvindengoj, haj ke sakon anda leste
trajil." 39 Atunchi unyi iskiritora kado phendas leske: „Maistro! Mishto vorbisardan." 40 Haj majdur
chi tromajline khanchi te pushen lestar.

Pushlipe pa Messhiasho 41 Atunchi voj pushlas lendar: „Sar shaj phenen le Kristos le Davideske
shaveske, 42 kana voj o David phenel ande salmongi** hertilyi:

»Kade das duma o Raj kaj muro Raj:
Besh pe muri chachi rig,
43 *zhikaj tye dushmanon*
tye punrenge iskamineske chi shav len!« **{Salm 110,1}**

44 O David apol peske Rajeske akharel les. Sar shaj avel atunchi lesko shavo?"

Pe le iskiritora 45 Pala kodo angla intregone manusha kado phendas peske sityardenge: 46 "Ferin
tumen kathar le iskiritora, saven faj ande shukara gada te phiren, faj len kana dyes denle pe foroske
placura, haj le anglune thana ande zhinagogi, haj le anglalutne thana pe bare xamimata. 47 Opretrajin
le phivlyange khera, kana mashkaral pale kerenpe, ke rudyin. Pe kadal majphare krisarimata
zhukarel."

21 **La phivlya romnyako dinimo** 1 Pala kodo opredikhlas, haj samalas, ke le barvale sar shuden
andre ande khangerako taxtaj pengo dinipe. 2 Dikhlas vi jekha chorra phivlya romnya, kon duj fillera
shudas andre. 3 Atunchi kade das duma: „Amen, phenav tumenge: kadi chorri phivlyi majbut das
sakonestar. 4 Ke kodal savorazhene anda butimata dine: voj pale anda pesko chorripe kothe das
sakofalo, so sasla: sa anda soste shaj trajilas."

Vorbimata pa agurutne vrami: 21,5-38

La khangerako pustipe 5 Kana unyizhene phendine pa khangeri, ke soske shukarone barrenca haj
dimatanca si opre shukardi, voj kade das duma: 6 „Avna apol dyesa, kana sa anda kadal, so kathe
dikhen, ch«ashola barr po barr, so tele na pustinas."

Le bidange anglimata 7 Pe kado pushline les: „Maistro! Kana pherdyona sa kadal andre, haj so
avla angla lende o somno?" 8 Voj pale kade das palpale vorba: „Len sama, tena xoxaven tumen! Ke
but zhene avna ande muro anav, haj kodo phenena: »Me som«, haj: »Reslas e vrama«: ba tume na
zhan pala lende. 9 Kana pa marimata haj rebellimata ashunena, na darajven: kadalenge majanglal
trubuj te pecisardyon {Dan 2,28}: ba kado inke na o agor avla.
10 Pala kodo kado phendas lenge: „Popularo po popularo dela, haj them po them. 11 Mishkilape e
phuv, pe bute thaneste murdimata, bokh, zhungale butya haj chereske somnura avna. 12 Haj sa angla
kado, vast vazdena pe tumende haj rodena tumen. Perdal dena tumen le zhinagogange haj ande
robilya shudena tumen. Angla kraja haj angla prefektura ingrena tumen anda muro anav. 13 Shajipe
avla kado tumenge, ke chacharipe te keren. 14 Ramon mishto ande tumaro ilo: na gindisaren angle,
ke sar te ferin tumen. 15 Ke kasavo muj haj platnikipe dav me tumen, saveske chi tumaro jekh
dushmano chi zhangla na bake kaver te phenel. 16 Avri phenena tumen tumare dada haj deja, tumare
phral, tumare nyamura haj vortakura, haj mashkar tumende si saves vi mudaravena. 17 Rucimaske
avna angla sakoneste anda muro anav, 18 ba chi jekh bal chi xasajvela pa tumaro shero. 19 Zuralipesa
ferina tumaro dyi.

Le Jeruzhalemesko pustipe 20 Kana pale dikhena, ke ketani lena krujal le Jeruzhalemos, zhanen,
ke avilastar lesko pustipe. 21 Atunchi kon ande Judea avna, te nashen ande plaja. Kon kothe beshen
te mukhen pengo kher, kon pale pe gava avna tena zhan kothe. 22 Ke le bladomaske dyesaj kadala
{DKris 32,35}, ke andre te pherdyol sa kodo, so iskirime si. 23 Jaj le phare bake chuchi dene romnyange
ande kodal dyesa! Ke baro kikidyipe avla pe phuv haj xolyi pe kado popularo. 24 Kathar xanre
merenatar, haj ande robilya ingrenale kaj sakone populara, le Jaruzhalemos pale tele pustina le
murtikana {Zak 12,3}, zhikaj andre chi pherdyola le popularengi vrama.

Le Manusheske Shavesko avlipe 25 Somnura avna ando kham, ando shonitiko haj ande cherhaja,
haj pe phuv le manushengi bari dar kathar e marako baro glasipe haj xolyi. 26 Le manusha
tinzosajvena kathar e dar, haj kathar kodalesko zhukaripe, so la lumake intregonimatasa pecisardyol,
ke le chereske zora kolyonatar. 27 Atunchi dikhena le Manusheske Shaves, sar aveltar ande norora,
saktimosa haj luvudyimatasa {Dan 7,13}.
28 Kana pale sa kadal avenatar, cirden tumen avri haj vazden opre tumaro shero, ke pashe si
tumaro muntusaripe."

Pe agurutne vrami phende ferimata 29 Vi parabolikanes vorbisardas lenge: Dikhen le gular kashtes
haj le majbute kashten. 30 Kana avri puterdyon, zhanen, ke pashe si o milaj. 31 Kade vi tume, kana
dikhen, ke sa kadal pecisajventar, zhanena avri, ke pashe si le Devlesko them. 32 Amen, phenav
tumenge: chi nacholtar kado popularo, zhikaj sa kado chi pecisardyola andre. 33 Cheri haj phuv
nachonatar, ba mure alava chi nachonatar.
34 Len sama apol pe tumende, tena pharosajvel tumaro ilo ando butajvipe, ando matyipe, haj
mashkar le trajesko pharipe, haj kodo dyes tena del pe tumende bi zhukardines. 35 Ke sar o xutyildo,
kade dela sa pe kodola, kon pe intregone phuv beshena. 36 Ratyaren apolal, haj ande sakone vramate
rudyisaren, ke te muntusardyon sa kathar kodo, so andre pecisardyola, haj te shaj tordyon angla
Manushesko Shavo."

O Jezush sityarel ande khangeri 37 Dyese ande khangeri sityarelas, pe ratyate pale avrigelas pe
kodo than, saves le uloj kashtenge plajeske anavarenas. 38 Ba aba sigo detehara kothe zhanas leste sa
le intrega manusha ande khangeri, te ashunen les.

LE JEZUSHESKO DUKHARDYIPE HAJ LESKO OPRETRAJISARIPE: 22,1 – 24,53

22 **Le angsvatosko krisaripe** 1 Pashardyolas le bi kamire manreske bare dyesa, saves paskaske
anavarenas. 2 Le angrashaja haj le iskiritora kodo zhukarenas, ke sar shaj mudarenas les, ba daranas
kathar le manusha.

Le Judashesko purripe 3 Atunchi o beng huralylas le Judashes, kas ishkariotickoneske
anavarenas, haj kon jekh sas mashkar le deshuduj. 4 Gelastar haj vorbisardas le angrashajenca, ke sar
dela les ande lengo vast. 5 Kodal losshajline, haj foro kerdine, ke love dena les. 6 Voj zhukarelas e
vrama, te shaj del les ande lengo vast, kana ch«avla butimata krujal leste.

La patradyako ratyakoxamosko angle lasharipe 7 Reslas le bi kamire manresko dyes, pe soste
opretrubulas te sarkafimosaren la patradyake bakrora. 8 O Jezush bishaldas le Peteres haj le Janoshes:
„Zhantar, haj keren amenge la patradyaka bakrora, te shaj xas la!" 9 Kodal pushline: „Kaj kames, te
keras la?" 10 Kodo phendas lenge: „Andre te zhana ando foro, rakhadyona jekhe manushesa, kon
pajesko khoro ingrel. Zhan pala leste ande kodo kher, kaj andre zhal, 11 haj penen kodo le khereske
rajeske: »O Maistro kado phenipe bishalel tuke: Kaj si kodo than, kaj la patradyaka bakrora mure
sityardenca shaj xos?« 12 Voj sikavela tumenge jekh opralutno than angle lashardines, kothe keren
la." 13 Gelinetar apol, haj kade arakhline sakofalo, sar phendas lenge, haj kerdine la patradyako
ratyako xamo.

La patradyako ratyako xamo 14 Kana avilastar o chaso, kaj e mesalya beshlas le aposhtolenca
kethane, 15 haj kodo phendas lenge: „Dorosa dorosardom pe kodo, te xav tumenca kado patradyako
ratyako xamo, zhiso anglal dukharos. 16 Ke phenav tumenge: majbut chi xav anda late, zhikaj andre
chi pherdyola ande Devlesko them." 17 Pala kodo xutyildas o taxtaj, najisipe phendas, haj kade das
duma: „Xutyilen kado, haj ulavenles mashkar tumende. 18 Ke phenav tumenge: ke kathar kadi vrama
chi pav anda drakhengo upajipe, zhikaj ch«aveltar le Devlesko them." 19 Pala kodo xutyildas o
manro, najisipe phendas, phaglas les, haj kothe dasles lenge kadale vorbenca: „Kadoj muro trupo,
savo anda tumende davadyol. Kado te keren pe muro serovjipe!" 20 Zhikade pe xamosko agor
xutyildas o taxtaj, haj kodo phendas: „Kado taxtaj o nyevo teshtamentoj **{Avr 24,8; Jer 31,31}** ande muro
rat, savo anda tumende avri shordadyol.
21 Ba aketa, le purritoresko vast muresa jekharsa si pe mesalya. 22 Ke le Manushesko Shavo apolal
zhaltar, sar kodo vi iskirime si, ba jaj kodale manusheske, kon purrij les!" 23 Pe kado line jekhavrestar
te pushen, ke kon si kodo, kon kerla kado mashkar lende?

Pa rajipe haj pa slugipe 24 Rivalizalipe kerdyilas mashkar lende pa kodo, ke kon si o majbaro
mashkar lende. 25 Pe kado kodo phendas lenge: „Le popularenge kraja krajinpe pel manusha, haj kas
saktimo si pe lende, lashe kerdarenge phenaven pen. 26 Ba tume na kade te keren, ke kon o majbaro
si mashkar tumende, t«avel kasavo sar o majcino, haj kon anglalari si, t«avel kasavo sar jekh sluga.
27 Ke kon si majbaro: kodo kon kaj e mesalya beshel, bake kodo, kon opreslugisarel? Na kodo, kon
kaj e mesalya beshel? Ba me vi kade, kade som mashkar tumende, sar kon slugisarel.
28 Tume avriinkerdine manca vi ande mure pharimata, 29 anda kado tumenge dav o them, so
mange das muro Dad, 30 ke kaj muri mesalya te xan te pen ande muro them, haj pa krajicko iskamin
te krisaren pe Izraeleske deshuduj kunpaniji.

Le Petereske asvikarimasko haj bezexbunuimasko angle profecipe 31 Shimon, Shimon! O beng
avri manglas tumen, avri te alosarel tumen sar le dyives, 32 ba me rudyisardom anda tute, tena
cerrajvel tyo patyape, haj jekhar karing o Del boldines, te zurares tye phralen" 33 Voj pe kado kodo
phendas leske: „Gata som tusa ande robilya bake ande o meripe te zhav!" 34 Ba o Jezush kodo

phendas: „Phenav tuke Peter: zhiso anglunes opre te cipilas o bashno, vi trivar tele asvikaresa, ke pinzhares man.”

Le alosaripesko chaso 35 Pala kado kodo phendas lenge: „Kana bi bukhfaresko, bi trastako, haj bi sandalenge bishaldom tumen, dukharenas faltipe ande varisoste?” 36 Von kodo phendine: „Ande khancheste.” Pala kodo kade vorbilas majdur: „Ba akanak apol kas si bukhfaro, te ingrel les pesa, zhikade vi e trasta, kas pale najle, te biknel peske opralutne gada, haj te kinel xanro. 37 Ke phenav tumenge: andre trubuj te pherdyol pe mande, so iskirime si: »Mashkar le nasula manusha gindisardine les« {Iz 53,12}. Ke so pa mande del duma, andre pherdyola.” 38 Pe kado von kade dine duma: „Raja, aketa, kathej le duj xanre.” Voj pale kodo phendas lenge: „Dostaj!”

Le Jezushesko rudyipe pe uloj kashtengo plaj 39 Pala kodo gelastar, haj sar sityilas pe uloj kashtengo plaj gelas: zhanas pala leste vi leske sityarde. 40 Kana kothe reslas, kodo phendas lenge: „Rudyisaren, ande zumavjimata tena peren!” 41 Pala kodo dore sar kana shuden jekh barr, kasavo dur gelas lendar, haj changadines kade rudyilas: 42 ”Dade! Te kames, le mandar kado taxtaj, ba na muro kamipe te pherdyol andre, ba tyiro.” 43 Atunchi sikadyilas leske jekh andyelo anda cheri, haj zurardas les. Pala kodo merimaski dar muklyosardyilas pe leste haj inke majfeder rudyilas. 44 Pa lesko chikat le avritatyimaske paja, kasave sas, sar pe phuv peline rateske pitya. 45 Pala kodo opreushtyilas anda rudyisaripe, haj kothe gelas kaj peske sityarde, ba kathar e briga sovjindes arakhlas len. 46 Kodo phendas lenge: „Sostar soven? Ushtyen opre, rudyisaren, ke ande zumavjimata tena peren!”

Le Jezushes xutyilen 47 Inke vorbilas, kana ketani pasharenas: o Judash andas len, jekh mashkar le deshuduj. Kothe gelas kaj o Jezush, te chumidel les. 48 Ba o Jezush kodo phendas leske: „Judash! Chumidesa purris le Manusheske Shaves?” 49 Kodal, kon krujal leste sas, dikhles, ke so avla, kodo phendine: „Raja, mashkar lende te shinas xanresa?” 50 Jekh mashkar lende vi opral shindas pe angra-shajeski sluga, haj tele shindas lesko chacho kan. 51 Ba o Jezush kodo phendas palpale: „Muken les, dostaj!” Pala kodo kaj leske kan reslas, haj sastyardas les. 52 Atunchi o Jezush kodo phendas kodalenge, kon pe leste aviline, le angrashajenge, le khangerange ketanenge haj le phurenge: „Sar pekh chor, kade aviline xanrenca haj rolyanca. 53 Kana sako dyes mashkar tumende somas ande khangeri, chi vazdine pe mande vast, ba kado tumaro chasoj, haj le tunyarnyikone saktimosko.”

Le Peteresko asvikaripe 54 Xutyildine apol les, haj ande le angrashajesko kher ingerdine les. 55 Kana jag kerdine ande avlinako mashkar haj krujal beshlinela, vi o Peter mashkar lende beshlas. 56 Jekh sluga dikhlas les, ke kothe beshel kaj e jag, mishto dikhlas les, haj kado phendas: „Vi kado lesa sas!” 57 Ba voj asvikarelas: „Romnyale, chi pinzharav les!” 58 Na butesa pala kado jekh kaver dikhlas les, haj kade das duma: „Vi tu mashkar lende san.” O Peter kodo phendas palpale: „Manusha! Chi som!” 59 Dore pakh chaso pale zurarlas jekh kaver: „Phenav, vi kado lesa sas, ke galileickoj.” 60 O Peter pe kado kade das duma: „Manusha! Chi zhanav, so vorbis!” Haj atunchi, kana inke vorbilas, oprecipisardas o bashno. 61 Atunchi o Raj palpale boldaspe, haj po Peter dikhlas. O Peter pale palpale serosardas pe Rajeske vorbi, ke kodo phendas leske: „Zhiso anglal adyes opre cipila o bashno, vi trivar asvikaresa man.” 62 Atunchi avri gelas, haj zurales las te rovel.

Le ketani avriprassan le Jezushes 63 Le mursh pale, kon samalenas pe leste, prassanas haj marenas les. 64 Tele sharadine leski mosura, haj kodo pushline lestar: „Profecisar! Kon maladas tut?” 65 Haj vi majkaver falos kushenas les.

O Jezush angla angsvato 66 Kana zorisardyilas, kethane aviline le popularenge phure le angrashaja haj le iskiritora, haj angla pengo angsvato ingerdine les. Kade dine duma: „Tu te san o Kristo, phen avri amange!” 67 Voj kodo phendas lenge: „Vi avri te pheno tumenge, chi patyana: 68 kanapale pushav tumen, chi den palpale vorba. 69 Ba kathar kado abakanak le Manushesko Shavo

pe saktimone Devleski chachi rig beshela” {Dan 7,13; Salm 110,1}. 70 Pe kado savorazhene kado phendine:
„Apolal tusan le Devlesko Shavo?” O Jezush kodo phendas lenge palpale: „Tume phenen, ke kodo
som.” 71 Pe kado savorazehne kado phendine: „So grizha trubujas t«avel inke amen pe colaxara?
Kana vi ame ashundam anda lesko muj.”

23 **O Jezush angla o Pilatush** 1 Atunchi savorazhene oprelinepe, haj ingerdine les kaj o Pilatush.
2 Kothe kade line te dosharen les: „Kodo lam sama, ke kado xoxavel amare popularen, nashtil, taksha
te potyinas le chasaroske, haj kodo phenel pa peste, ke voj si o Messhiashicko kraj.” 3 O Pilatush
pushlas lestar: „Tu san le biboldengo kraj?” Voj kodo phendas: „Tu phenes.” 4 O Pilatush atunchi
kado phendas le angrashajenge haj le butimatange: „Khanchi bezex chi arakhav ande kado manush.”
5 Ba kodal zurarnaspe, haj kodo phendine: „Opre xolyarel le manushen peske sityaripesa ande intrego
Judea, zhikathar e Galilea zhikaj kadal riga.”

O Herodesh kraj avriprassal le Jezushes 6 Kadal ashundines o Pilatush pushlas, ke kado manush
dore na Galileickoj. 7 Kana avrizhanglas, ke tala le Herodeshesko krajipe inkerdyol, bishaldas les kaj
o Herodesh, kon vi voj ando Jeruzhalemo sas ande kodal dyesa. 8 Kana o Herodesh dikhlas le
Jezushes, zurales losshajlas. Aba dulmut fajlino les te dikhel les, ke ashundas pa leste, haj sperantilas,
ke varisoski chudimata kerla angla leste. 9 Butaig pushelas les, ba voj khanchi chi phenelas. 10 Le
angrashaja haj le iskiritora pale kothe tordyonas, haj inke majfeder dosharenas les. 11 O Herodesh
peske krujal line manushenca kethanes tele lazhavardas les, avriprassadas les, pala kodo ande parne
gada uradas les, haj palpale bishaldas les kaj o Pilatush. 12 Pe kodo dyes o Herodesh haj o Pilatush
lashe vortakura kerdyiline, ke angla kodo ande xolyate sas jekhavresa.

Le Pilatushesko krisaripe 13 O Pilatush pale kethane akhardas le angrashajen, le popularenge
anglalaren haj le manushen, 14 haj kodo phendas lenge: „Kathe andine mande kadale manushes, sar
le manushenge rebellishes. Avriashundom les angla tumende, ba khanchi bezex chi arakhlom ande
kado manush sa mashkar kodola, sosa dosharen les. 15 Haj inke chi o Herodesh, ke palpale bishaldas
les amende. Shaj dikhen apol, ke khanchi merimaski traba chi kerdas. 16 Krisarav les anda kado, haj
slobodo mukhav les.” (17)

18 Pe kado savorazhene oprecipisardine: „Xasar kadales, haj mukh amenge le Barabashes! 19 Les
anda varisoske rabellimata haj mudaripe phandadine ande robilya, so ando foro pecisardyilas. 20 O
Pilatush pale duma das lende, ke slobodo kamlas te mukhel le Jezushes. 21 Ba kodal cipinas: „Po
trushul, po trushul lesa!” 22 Ba voj vi po trito duma das lende: „Ba apol so nasul kerdas? Khanchi
merimaski traba chi arakhlom ande leste. Krisarav les apol haj bishalav les” 23 Ba kodal chi
mukhenaspe, ba inke majfeder mangenas, te tannaren les po trushul. Lengo cipipe po jekh zurajvelas.
24 O Pilatush anda kado kade alosardas, t«avel kade, sar so kamen. 25 Sar so mangle les, slobodo
mukhlas kodo les, kas anda rebellimata haj anda mudarimata phandade ande robilya, le Jezushes pale
avridas lenge sar so kamenas.

Po trushul tannaripe 26 Kana ingerdine les, xutyildine jekhe Shimon anaveske manushes, kon
anda Cirene sas, kon pa mal avelas, haj pe leste shutine o trushul, te ingrel les pala o Jezush.

27 But manusha zhanas pala leste, sas mashkarlende vi romnya, kon rovenas haj cipinas anda leste.
28 O Jezush kothe boldaspe karing lende, haj kade das duma: „Jeruzhalemeske shejale, na anda mande
roven! Tumen haj tumare shavoren rovjaren! 29 Ke avnatar kasave dyesa, kana kodo phenena:
»Anandej kas nashtig avel shavoro, le dejange utera, save chi andine shavores pe luma, haj le chucha,
save chi pijadine!«

30 Atunchi kodo lena te phenen le plajenge: »Shindyon p«amende!« Haj le dunenge: »Sharaventar
amen!« {Oz 10,8} 31 Ke kana le zelenisarde kashtesa kado keren, atunchi so avla le shukeskiresa?”

32 Lesa jekharsa ingerdine vi duje bezexaslen, te mudaren len.

33 Kana kaj e Koputa thaneske anavardino than resline, po trushul tannardine les kothe, haj lesa
kethanes vi le duje bezexaslen, le jekhes pa chachi rig le kaveres pa stungo rig. 34 O Jezush atunchi
kade das duma: „Dade! Jertisar lenge, ke chi zhanen, ke so keren."
Leske gada uladine, haj avrikheldinele {Salm 22,19}. 35 Le manusha numa dikhindes tordyonas ko-
the, le angmanusha pale kade prassanas les {Salm 22,8}: „Kaveren muntusardas, te muntul akanak pes,
voj te si o Kristo, le Devlesko alosardo!" 36 Vi le ketani prassanas les. Kothe zhanas, haj shut denas
les, 37 haj kodo phenenas: „Tu te san le biboldengo kraj, slobodisar avri tut!" 38 Vi opreiskiripe sas
pe lesko trushul: „Kadoj le biboldengo kraj."
39 Mashkar le bezexasle jekh kushelas les: „Na o Kristo san tu? Slobodisar avri apol tut, haj vi
amen!" 40 Ba o kaver tele lazhavardas les kadale vorbenca: „Chi daras kathar o Del? Haj ke vi tu
zhikodo krisaripe dukhares! 41 Amenge perelpe, ke anda amare trabi chachimasko krisaripe dukharas,
ba kado kathe khanchi nasul chi kerdas." 42 Pala kodo kade das duma: „Jezush, serosartu pa mande,
kana avesatar ande tyo them." 43 Voj kodo phendas leske palpale: „Amen, phenav tuke: inke adyes
manca avesa ando paradajzo!"

Le Jezushesko meripe 44 Karing le shov chasura tunyarikipe kerdyilas pe intrego luma, zhikaj ijja
chasura. 45 O kham kajilastar, la khangerako firhango mashkaral shindyilastar. 46 O Jezush atunchi
glasunes oprecipisardas: „Dade! Ande tyo vast shav muro duho!" {Salm 31,6} Kadale vorbenca avri
phurdas pesko dyi.
47 Kana o shelari dikhlas, so pecisajlas, luvudyisarlas le Devles, haj kade das duma: „Kado
manush chachikanes chacho sas." 48 Sa e intrego butimata, save kethane aviline, e pecimata dikhlines
penge kolyina mardines khere geline.
49 Le Jezusheske sakone pinzharde, haj le romnya, kon anda Galilea aviline pala leste, majdur,
rigate tordyindes dikhenas sa kado. {Salm 38,12}.

Le Jezushesko praxope 50 Sas jekh Jozhef anavesko, patyivalo haj chacho manush, anda
angsvato, 51 kon chi hatyarlas jekh lenge krisimatasa haj lenge kerdyimatanca. Anda Arimateako foro
sas kaj but bibolde beshenas, haj vi voj azhukarlas le Devleske themes. 52 Gelastar kaj o Pilatush, haj
manglas le Jezushesko trupo. 53 Pala kodo tele las les, ando poxtan patyardas les, haj andekh plaj
shindo murmunto shutas les, ande soste inke khonyik chi pashjilas. 54 Le angle lasharimatako dyes
sas, haj pashardyolas o savato. 55 Le romnya, kon anda Galilea aviline lesa, pala leste geline, haj
dikhline o murmunto, ke sar shutine tele lesko trupo. 56 Pala kodo khere geline, lashe sungangire
palya haj makhlyimata kerdine, ba le savatones, sar so si vladime, ande pacha hodinisardine.

24 **Le andyelosko viacaripe pa shusho murmunto** 1 Pe kurkesko angluno dyes kana zorilas kaj o
murmunto geline, penca ingerdine le parfumon so kerdine. 2 O barr aba nas pe murmuntosko vudar
kana kothe resline. 3 Kana andre ushtyiline, chi arakhline le Raj Jezushesko trupo. 4 Pelaspe apol,
zhikaj pa kado vorbinaspe, jekharsa duj manusha tordyonas kothe pasha lende, ande ablyolinde gada.
5 Le romnya darajline, haj pe phuv dikhline tele. Kodal pale kade dine duma lende: „Sostar roden le
zhuvindes mashkar le mule? 6 Naj kathe, ke opretrajisardyilas. Serosaren feri palpale, so phendas
tumenge, kana inke ande Galilea sas: 7 «Le Manusheske Shaveske ande le bezexasle manushenge
vast trubul te perel, po trushul te tannaren les, ba po trito dyes opretrajisardyola.«" 8 Atunchi ande
lengi godyi aviline kadal vorbi. 9 Palpale geline apol kathar o murmunto, haj phendine sa kado le
deshujekhenge haj le majbutenge. 10 E Marija Magdolna, e Johanna, haj Marija, le Jakaboski dej, haj
kon lenca sas le majbut romnya phendine sa kado le aposhtolenge. 11 Ba von numa viziovoske**
inkrenas kadala vorbi, haj chi patyanas lenge. 12 Ba o Peter vi kade oprelaspe, haj kaj o murmunto
nashlas. Andre dikhlas, ba numa le poxtana dikhlas, kade pe pecimata chudindes khere gelas.

Arakhadyipe le opretrajisardesa pe emmausesko drom 13 Kodo dyes dujzhene mashkar lende
andekh Emmaiusesko than geline, savo kathar o Jeruzhalemo shovardesh shtadiumo dur sas, 14 haj

vorbinaspe jekhavresa sa pa kodo, so pecisajlas. 15 Sar vorbinas, jekharsa o Jezush pasharelas lende
haj lenca inkerdas. 16 Ba lenge jakhen palpale inkrelas variso, opretena pinzharen les. 17 Duma das
lende: „Pa soste vorbin tume jekhavresa po drom?" Von brigasles tordyiline. 18 O jekh, kaske
Kleofash sas lesko anav, kodo phendas: „Tu san o korkoruno streno ando Jeruzhalemo, kon chi
zhanel, ke so pecisajlas kothe ande kadal dyesa?" 19 Voj pushlas lendar: „So?" Kodo phendine leske:
„Le Nazaretickone Jezusheski traba, kon ande kerdyimata haj ande vorbi zurales baro profeta sas
angla o Del haj angla intrega manusha. 20 Ke sar dine les le angrashaja haj lenge anglune manusha
pe merimaski kris, haj sar tannardine les po trushul. 21 Ame pale kodo sperantisardam, ke voj muntula
le Izraeles. Haj sa pe kadal opralutnes, aba kadal trabi trin dyesa ke pecisajline. 22 Ba vi unnyi romnya
save mashkar amende sile daradine amen, kon kana zorilas kaj o murmunto sasle, 23 haj ke chi
arakhline lesko trupo, palpale aviline kodala viacasa, ke vi andyelonge sikadyimata dikhline, kon
kodo phendine, ke trajil. 24 Mashkar amare amala unnyizhene kaj o murmunto geline, haj kade
arakhline les, sar le romnya phendine kodo, ba les chi dikhline."

25 Pe kado voj kodo phendas lenge: „O, tume chalade haj phare ileskire pe kodo, ke te patyan sa
kodo, so le profeti phendine! 26 Haj na kadala trubusardas te dukhareltar le Kristoske, andre te shaj
zhal ando luvudyipe?" 27 Haj kathar o Mozesh zhikaj le majbut profeti, sakofalo avri phendas lenge,
so ande le iskirimata pa leste vorbilas. 28 Kana kothe resline kaj o gav, kade kerdas sarkon majdur
kamel te zhal. 29 Ba palpale inkrenas les: „Ash amenca, ke aba ratyol, haj tele nakhel vi o kham aba!"
Andre gelas, lenca te ashol. 30 Kana kaj e mesalya beshlas lenca, xutyildas o manro, ashtyilipe
phendas, phaglas les haj kothe dasles lenge. 31 Atunchi puterdyilas lenge jakha, haj pinzhardine les,
ba voj nachilastar angla lenge jakha. 32 Von pale kade dine duma jekhavreste: „Haj chi phabolas
amaro ilo kana vorbilas amende po drom, haj opreputerdas angla amende le iskirimatan?" 33 Inke
ande kodo chaso oprelinepe, haj palpale geline ando Jeruzhalemo, haj kethanes arakhline le deshuje-
khen, haj kon lenca sasle. 34 Kodal kade dine duma: „Chachikanes opretrajisardyilas o Raj, haj
sikadyilas le Shimoneske!" 35 Pe kado vi von phendine lenge, ke so pecisardyilas po drom, haj kodo,
ke sar pinzhardine les opre kana phaglas o manro.

Le opretrajisardesko sikadyipe ando Jeruzhalemo 36 Zhikaj pa kadal vorbinaspe, jekharsa o
Jezush tordyolas mashkar lende, haj kodo phendas lenge: „Pachipe tumenge!" 37 Zurales darajline,
ke kodo gindisardine, ke dichimata dikhen. 38 Ba voj pushlas lendar: „Sostar darajline, haj sostar
kerdyilas bipatyape ande tumaro ilo? 39 Dikhen mure vast haj mure punre, ke le dichimatas naj les
mas haj kokala, ba sar dikhen, man si." 40 Kado phendas, pala kodo sikadas lenge peske vast haj
punre. 41 Ke ande pengi lossh inke chi akanak chi patyanas, haj feri chudinaspe, kodo phendas lenge:
„Si tumen kathe varisosko xamasko?" 42 Pe kado dine les jekh kotor peko masho. 43 Lasles, haj angla
lenge jakha xalas anda leste.

44 Pala kodo kade das duma lende: „Kadal si kodal alava, so phendom tumenge, kana inke
tumenca somas, ke andre trubuj te pherdyol sa kodaleske, so tele si iskirime pa mande ande
Mozesheske krisa ande profeta haj ande salmura." 45 Atunchi puterdas lengo hatyaripe, te hatyaren
le iskirimata. 46 Kodo phendas lenge: „Kade si iskirime, ke le Kristoske trubuj te dukhardyol, haj po
trito dyes opre te trajisardyol anda o meripe. 47 Ande lesko anav kaj o Del boldipe trubuj te sityaren
pe bezexengo jertipe zhikathar o Jeruzhalemo sakone populárenge. 48 Tume dikhara sanle kadaleske.
49 Me maj bishalo tumenge kodo, so muro Dad phendas. Tume feri ashon ando foro, zhikaj chi
pherdyarel tumen e zor anda uchipe."

50 Pala kodo avriingerdas len, na dur kathar e Betania, oprevazdas pesko vast, haj ashtyilisardas
len. 51 Sar ashtyilisarelas len las te durutnisajvel lendar, haj opreingradyilas ando rajo. 52 Changadines
rudyinas leste, pala kodo bara losshasa palpale geline ando Jeruzhalemo. 53 Sagutnes kothe sasle ande
khangera, haj ashtyilisarenas le Devles.

LE JANOSHESKO EVANGELIUMO

ANGLARDI VORBA: 1,1-18

1 **1** Majanglal sas o alav, haj o alav kaj o Del sas, haj o Del sas o alav. **2** Voj sas majanglal kaj o
Del. **3** Sakofalo lestar kerdyilas, haj bi lesko khanchi chi kerdyilas, so kerdyilas. **4** Ande leste trajo
sas, haj o trajo sas le manushengo fimlalipe. **5** O fimlalipe ando tunyarikipe fimlal, ba o tunyarikipe
kodo chi xutyildas opre.
6 Sas jekh manush, kas o Del bishaldas, Janosh sas lesko anav. **7** Anda chacharimata avilas, te
kerel chacharipe pa fimlalipe, haj sakon te patyal perdal pa leste. **8** Na voj sas o fimlalipe, numa
chacharipe trubusardas te kerel pa fimlalipe.
9 O Chacho fimlalipe, savo sakone manushes fimlalisarel, ande luma avilas. **10** Ande luma sas, e
luma lestar kerdyilas, ba e luma chi pinzhardas opre les. **11** Ande pesko avilas, ba leskire chi
svagardine les andre.

12 Ba sa kodalenge, kon andre svagardine les, saktimo das, ke le Devleske shavora te aven:
kodalenge, kon patyan ande lesko anav, **13** kon na anda rat, haj chi anda truposko hatyaripe, haj chi
anda murshengo kamipe, ba anda Del arakhadyiline.
14 O alav truposke kerdyilas, haj mashkar amende beshelas, haj ame dikhlam lesko luvudyipe, sar
le Dadesko jekh arakhadyilinesko luvudyipes kon pherdo sas gracijasa haj chachimasa.
15 O Janosh chacharipe kerel pa leste, haj viacarel: „Voj si kodo pa kaste kado phendom: Kon
pala mande avel, anglalarel man, ke maj anglal sas, sar me."
16 Ame savora zhene anda lesko intregonipe lam gracija pe gracija butardes. **17** Ke e kris perdal
pa Mozesh lam, e gracija haj o chachipe pale perdal pa Jezush Kristo kerdyilas amaro. **18** Le Devles,
chikana, khonyik chi dikhlas: o jekh arakhadyilo Del, kon pe Dadesko kolyin si, voj phendas avri.

LE JEZUSHESKE PINZHARDE TRABI: 1,19-12,50

Le Jezushes chacharde somnura haj chudimata; la butyako anglipe: 1,19-4,54

Le Bolare Janoshesko vorbisaripe **19** Kado le Janoshesko chacharipe si, kana le bibolde rashajen
haj levitan bishaldine leste anda Jeruzhalemo, te pushen les: „Kon san tu?" **20** Voj avr phendas,
chiasvikardas , haj avriphendas: „Na me som o Kristo." **21** Pe kado pushline lestar: „So san apol? O
Illesh san?" Voj kodo phendas: „Chi som." „Profeta san?" Kodo phendas pe kado: „Na:" **22** Atunchi
kodo phendine leske: „Atunchi kon san? Ke vorba trubuj te ingras kodalenge, kon bishaldine amen!
So phenes pa tute?" **23** Voj kodo phendas:

"Ande pusta cipisardeski vorba som:
»*Lasharen vortaske le Rajesko drom«* **{Iz 40,3}**, sar o Izajash profeta phendas."

24 Le bishalde mashkar le farizana sasle. **25** Anda kado majdur pushenas les: „Sostar boles apol,
kana na tu san o Kristo, haj chi o Illesh, haj chi e profeta?" **26** O Janosh kado phendas lenge: „Me
pajesa bolav, ba mashkar tumende tordyol kodo, kas tume chi pinzharen. **27** Voj si kodo, kon pala
mande avel, haj kaske chi som dosta chi leske sandalengo brichinari avri te putrav." **28** Kadal ande
Betania pecisardyiline, perdal pa Jordano, kaj o Janosh bolelas.
Le Bolare Janoshesko chacharipe **29** Kaver dyes dikhlas, ke o Jezush avel karing leste. Pe kado
kade das duma: „Aketa, le Devlesko Bakro, kon lel la lumake bezexa! **30** Voj si kodo, pa kaste
phendom: Palamande avel jekh mursh, kon anglalarel man, ke majanglal sas sar me. **31** Me chi
pinzharos les: ba anda kodo avilom pajesa te bolav, ke les te pinzharavav le Izraelesa." **32** O Janosh
chacharipe kerdas haj kado phendas: „Dikhlom, ke o Duho, sar gulunbo tele hural anda cheri haj pe

leste ashilas. 33 Chi pinzharos les, ba kon anda kodo bishaldas man, ke pajesa te bolav, kodo phendas mange: »Pe kaste dikhes le Duhos tele te hural haj pe leste te ashol, voj si kodo, kon Suntone Duhosa bolel.« 34 Me dikhlom, haj chacharipe kerdom pa leste, ke voj si le Devlesko Shavo!"

Le anglune sityarde 35 Kaver dyes pale kothe tordyolas o Janosh peske duje sityardenca kethanes. 36 Kana dikhlas le Jezushes, ke intye zhalas, kodo phendas: „Aketa, le Devlesko Bakro." 37 Le duj sityarde ashundine leske vorbi, haj geline pala o Jezush. 38 O Jezush pale boldaspe, haj kana dikhlas, ke zhan pala leste, pushlas lendar: „So roden?" Kodo phendine leske: „Rabbi – so kodo phenel, ke Maistro –, kaj beshes?" 39 Voj kodo phendas lenge: „Aven, haj dikhenales." Gelinetar apol, haj dikhline, ke kaj beshel. Kodo dyes leste ashiline. Karing le desh chasura sas.

40 Mashkar le duj, kon kado ashundine kathar o Janosh, haj geline pala leste, o jekh o Andrash sas, le Shimon Peteresko phral. 41 Voj anglunes peske phralesa, le Shimonesa arakhadyilas, haj kodo phendas leske: „Rakhlam le Messhiashos, le Opremakhles!" 42 Haj ingerdas les kaj o Jezush. O Jezush pe leste dikhlas, haj kade das duma: „Tu o Shimon san le Janoshesko shavo. Kefash avla tyo anav." Kado kodo phenel, ke Peter (so plaj anavarel).

43 Kaver dyes kana o Jezush ande Galilea kamlas te zhal, maladyilas le Filiposa. Kodo phendas leske: „Av pala mande!" 44 O Filip anda Betsaida sas, anda le Andrashesko haj Peteresko foro. 45 O Filip maladyilas le Natanaelesa, haj phenadasles leske: „Rakhlam kodales, pa kaste o Mozesh iskirisardas ande kris haj le profeti: le Jezushes, le Jozhefeske shaves anda Nazaret." 46 O Natanael pe kado kodo phendas: „Shaj avel variso lasho anda Nazaret?" O Filip kodo phendas leske pe kado: „Av haj dikhles!" 47 Kana o Jezush dikhlas le Natanaeles sar avelas, kodo phendas pa leste: „Aketa, jekh chacho Izraelicko, ande kaste naj xoxamnipe. 48 "O Natanael pushlas les: „Kathar pinzhares man?" O Jezush kodo phendas: „Zhiso majanglal o Filip akhardasas tut, dikhlom tut, kana tala gular kasht sanas." 49 O Natanael kado phendas palpale: „Rabbi, tu san le Devlesko shavo, tu san le Izraelesko kraj!" 50 O Jezush pe kado kade das duma: „Ke kodo phendom tuke: dikhlom tut tala gular kasht, patyas? Majbare butya dikhesa inke kathar kadal." 51 Haj kado phendas pashe: „Amen, Amen, phenav tumenge: dikhena o avriputerdyilino cheri, haj ke le Devleske andyela opre tele hurana opral pa Manushesko Shavo."

2 **Chudicko somno pe kanaicko colaxaripe** 1 Po trito dyes colaxaripe sas ande galileicko Kana. Kothe sas le Jezusheski dej, 2 haj vi le Jezushes akhardine po abav peske sityardenca kethane. 3 Kana cerra sas aba e mol, le Jezusheski dej kade das leste duma: „Najle mol!" 4 O Jezush kodo phendas lake: „Soski grizha si amen kaj kado, romnye? Inke chi avilastar muro chaso!" 5 Leski dej atunchi kodo phendas le slugange: „Keren sakofalo, so phenel!"

6 Pe biboldengo uzharipe, sas kothe shov barrune vasura, jekhtunes duj trin cirdinale. 7 O Jezush kodo phendas lenge: „Pherdyaren le vasura pajesa!" Pherdo shordinele san. 8 Atunchi kade das duma lende: „Akanak bolen anda lende, haj ingren anda leste le xanamikaske!" Kodal ingerdine leske. 9 Kana o xanamik zumadas la mojake kerdyilino paji, ke chi zhanelas, ke katharutni si – ba le slugi, kon o paji cirdine, zhanenas –, kothe akhardas le piramnes, 10 haj kodo phendas leske: „Sakono manush e lashi mol del maj anglal, haj kana aba matyarde kerdyiline, atunchi e kaver so naj kasavi lashi. Tu zhikaj kadi vrama inkerdan e lashi mol!" 11 O Jezush kadalesa anglalardas peske chudicka somnura ande galileicko Kana. Avrisikadas pesko luvudyipe, haj leske sityarde patyanas ande leste.

12 Pala kodo tele gelas ando Kafarnaumo, voj haj leski dej, leske phral haj sityarde, haj kothe ashiline unyi dyesa.

Le biznisarengo avrinashavjipe anda khangeri** 13 Pashe sas le biboldengi Paska, haj o Jezush opregelas ando Jeruzhalemo. 14 Ande khangeri, guruvenge, bakrenge, haj gulunbonge biznisaren arakhlas, haj le kothe beshline lovenge opreparuvalen. 15 Atunchi anda shelo chunyi xudas, haj savorazhenen avrinashadas anda khangeri le bakrenca haj guruvenca kethanes, le love opreparuvalenge love pale avririspisardas, haj lenge mesalyi opreboldas. 16 Le gulumbonge biznisarenge pale kodo phendas: „Ingren kathar kadalen, na keren anda mure Dadesko kher

biznisarenge boltake!” 17 Atunchi leske sityarde palpale serosardine pe kodo, ke iskirime si: „Dukharel man o kerdyimatipe anda tyo kher” {Salm 9,10}. 18 Ba le bibolde duma dine leste, haj kado pushline lestar: „Sosko chudicko somno sikaves amenge, ke kadal keres?” 19 O Jezush kado phendas lenge: „Putren tele kadi khangeri, haj me tala trin dyes opre vazdavla!” 20 Le bibolde pe kado kodo phendine: „Shtarvardesh thaj shov bersh kerdine kadala khangera, haj tu tala trin dyes oprevazdesasla?” 21 Ba voj pa peske truposki khangeri phendas kado. 22 Kana opretrajisardyilas anda meripe, leske sityarde palpale serosardine, ke kado phendas, haj patyanas la Iskirimatake, haj e vorbake, so o Jezush phendas.

O Jezush ande patradyake dyesa ando Jeruzhalemo 23 Kana ando Jeruzhalemo sas ande Patradyake baredyesa, but zhene patyanas ande lesko anav, ke dikhenas leske chudicka somnura, so kerelas. 24 Ba o Jezush chi mukhlas pes pe lende, ke pinzharelas len savorazhenen, haj ke 25 chi reslas pe kodo, ke varikon chacharipe te kerel pa manush: ke mishto zhanelas, ke so beshel ando manush.

3 **Vorbisaripe le Nikodemusesa** 1 Sas mashkar le farizana jekh Nikodemus anavesko manush, le biboldengo jekh angmanush. 2 Ratyaki vrama gelastar kaj o Jezush, haj kade das leste duma: „Rabbi, zhanas, ke kathar o Del avilisardo sityari san, ke khonyik chi zhanel kadal chudicka somnura te kerel, save tu keres, kana feri naj lesa o Del.” 3 O Jezush kodo phendas leske: „Amen, amen phenav tuke: kana varikon opral chi arakhadyol, nashtig dikhela le Devlesko them.” 4 O Nikodemus pushlas les: „Sar shaj arakhadyol o manush, kana aba phuroj? Dore nashtig zhal andre pale ande peska dejaki utera, pale te arakhadyol?” 5 O Jezush kado phendas leske: „Amen, amen, phenav tuke: kana varikon chi arakhadyol anda paji haj Sunto Duho, nashtig zhal andre ande Devlesko them. 6 So anda trupo arakhadyilas, kodo trupoj, haj so anda Duho, kodo duhoj. 7 Na chudintu, ke kodo phendom tuke, ke: trubuj opral te arakhadyon. 8 E balval kothe phurdel kaj kamel. Ashunes lesko phurdipe, ba chi zhanes kathar avel, haj kaj zhal. Kade si sa kodo, kon kathar o Duho arakhadyilas.” 9 O Nikodemus pushlas les: „Ba sar shaj perelpe sa kado?” 10 O Jezush kodo phendas leske: „Tu le Izraelesko sityari san, haj chi zhanes kadal? 11 Amen, amen phenav tuke, ke so zhanas, kodo phenas, haj so dikhas, pa kodo keras chacharipe, ba amaro chacharipe naj lasho tumenge. 12 Kana pa phuvake butya vorbisardom tumenge haj chi patyan, atunchi sar patyana kana pa rajoske butya vorbisaro tumenge? 13 Khonyik chi gelas opre ando rajo, numa kodo, kon anda rajo avilas tele: le Manushesko Shavo. 14 Sar o Mozesh oprevazdas le sapes ande pusta, kade trubuj maj vi le Manusheske Shaveske opre te vazdadyol, 15 ke sa kodaleske, kon patyal, sagutno trajo te avelles ande leste.”

Le Jezushesko bishalipesko dajno 16 Ke kade kamelas o Del la luma, ke pesko jekhtune Shaves das, ke sa kodo, kon ande leste patyal, tena xasalyvel, haj sagutno trajo te avel les. 17 Ke na anda kodo bishaldas o Del le Shaves, te krisarel la luma, ba anda kodo te muntosajvel perdal pa leste e luma. 18 Kon patyal ande leste, chi perel tala krisaripe, ba kon chi patyal, kodo aba tala krisaripe pelas, ke chi patyalas ande Devlesko jekh arakhadyilino Shavesko anav. 19 O krisaripe pale kado si: o fimlalipe ande luma avilas, ba le manusha majfeder kamenas o tunyarikipe, sar e fimlalimata, ke nasula sas lenge kerdyimata. 20 Ke sa kodo, kon nasul kerel, rucil le fimlalipes, haj chi zhal po fimlalipe, ke tena phenen tele leske kerdyimata: 21 ba kon o chachipe kerel, po fimlalipe zhal, ke avri te zhanardyon leske kerdyimata, ke ando Del kerelas kodolen.

O Bolari Janos haj o Jezush 22 Pala kado o Jezush pe Judeake phuva gelas peske sityardenca. Kothe sas lenca haj bolelas. 23 O Janosh zhikade bolelas ando Enono, na dur kathar o Salim, ke kothe but paji sas. Le manusha kothe geline, haj bolardyiline. 24 Ke atunchi inke o Janosh nas ande robija shudino.

25 Xape kerdyilas apol mashkar le Janosheske sityarde haj mashkar jekh biboldo pa uzharipe. 26 Kothe geline kaj o Janosh, haj kodo phendine leske: „Rabbi, kodo kon tusa sas perdal pa Jordano, pa kaste chacharipe kerdan, aketa vi voj bolel, haj sakon leste zhal.” 27 O Janosh kodo phendas: „O

Manush khanchi nashtig lel peske, kana feri na anda rajo davadyilas leske. 28 Haj tume san mure chachara, ke kodo phendom: Na me som o Kristo, ba kodo som, kas angla leste bishaldine. 29 Kaskij e piramni kodoj o piramno: le piramnesko vortako pale, kon kothe tordyol haj ashunel les, zurales losshal le piramnesko glaso ashundines. Kadi lossh akanak andre pherdyilas. 30 Leske trubul te baraol, mange pale majcino te kerdyuvav."

31 Kon opral avel, kodo opralutnes si pe sakoneste. Kon pa phuv si, kodo phuvakoj, haj phuvikanes vorbil. Kon anda rajo avel, majbaroj sakonestar. 32 Pa kodo kerel chacharipe, so dikhlas haj ashundas, ba lesko chacharipe khanyikas chi trubul. 33 Kon patyal lesko chacharipe, kodo shaj chacharel, ke o Del chachipe phenel. 34 Ke kas o Del bishaldas, kodo le Devleske alava phenel, ke voj le Duhos na avri ginades del. 35 O Dad kamel le Shaves, haj sakofalo ande lesko vast das. 36 Kon ando Shavo patyal, sagutno trajo siles, kon pale chi patyal ando Shavo, chi dikhela le trajos, ba le Devleski xolyi ashol pe leste.

4 **Vorbisaripe la samaricka romnyasa** 1 Kana o Jezush avrizhanglas, ke le farizana ashundine, ke o Jezush majbut sityarden lel peste haj bolel, sar o Janosh 2 – ba voj o Jezush chi bolelas, numa leske sityarde –, 3 mukhlas la Judea, haj pale ande Galilea gelas. 4 Perdal trubusardas te zhal pa Samaria. 5 Reslas apol ande Samariako jekh foro, saves Sikareske anavaren, pashe kaj kodi phuv, saves o Jakob peske shaveske, le Jozhefeske das. 6 Kothe sas le Jakobeski xajing. O Jezush atunchi khinyilas kathar o drom, haj tele beshlas kaj e xajing. Dore karing le shov chasura phirelas e vrama. 7 Kothe avilas jekh samaricko romnyi, ke paji te cirdel. O Jezush kado phendas lake: „De man te pav!" 8 Ke leske sityarde gelinetar ando foro, xamasko te kinen. 9 E samaricko romnyi kodo phendas leske: „Kana biboldo san, sar shaj manges mandar te pes, kana me samaricko romnyi sim?" Ke le bibolde chi vorbin le samarickirenca. 10 O Jezush kado phendas: „Te pinzharesas le Devleski tofna**, haj ke kon si kodo, kon phenel tuke: »De man te pav«, dore tu manglanas les, haj voj trajimasko paji dinosas tut." 11 E romnyi kade das duma: „Raja, haj china naj tut khanchi sosa cirdesas, e xajing pale milnoj: kathar lesas apol o trajimasko palyi? 12 Dore chi san majbaro kathar amaro Jakob dad, kon amenge e xajing das, anda soste vi voj, haj vi lesko shavo haj leske pedura piline? 13 O Jezush kado phendas: „Sa kodo kon anda kado paji pel, pale trushajvela, 14 ba kon anda kodo paji pela, so me dav leske, chikana trushajvelatar, ba o paji, so dav les, po sagutno trajo shordyilino ab avla ande leste." 15 Pe kado e romnyi kade das duma: „Raja, de mange kodo paji, ke tena trushajvav, haj tena phirav kathe te cirdav o paji!" 16 O Jezush kado phendas lake: „Zhatar, haj akhar tye romes, haj av kathe!" 17 E Romnyi pe kado kodo phendas, ke: „Naj man rom." O Jezush kado phendas lake: „Mishto phendan: »Naj man rom«. 18 Ke panzh rom sas tut, haj kon akanak si tut, kodo naj tyo rom. Kado mishto phendan." 19 E romnyi atunchi kade das duma: „Raja, dikhav ke profeta san. 20 Amare dada pe kado plaj luvudyinas le Devles, tume pale kodo phenen, ke ando Jeruzhalemo si o than, kaj les trubuj te luvudyisaren." 21 O Jezush kado phendas lake: „Patya mange romnye, ke avlatar o chaso, kana chi pe kado than, haj chi ando Jeruzhalemo chi luvudyina le Dades. 22 Tume kodo luvudyisaren, so chi pinzharen, ame kodo luvudyisaras, so pinzharas, ke o muntusardyipe kathar le bibolde si. 23 Ba avelatar o chaso, haj aba vi kathe si, kana le chache luvudyisara ando Duho haj chachipe luvudyina le Dades, ke o Dad kasave luvudyisaren rodel peske. 24 O Del duhoj, haj kon les luvudyin, ando Duho haj chachipe trubuj te luvudyisaren les." 25 E romnyi pe kado kodo phendas: „Zhanav, ke avelatar o Messhiasho, kas Kristoske anavaren, haj kana voj avelatar, avriphenel amenge sakofalo." 26 O Jezush kado phendas lake: „Me som kodo, kon tusa vorbijma."

O Jezush haj le samaricka 27 Atunchi kothe resline leske sityarde, haj bari dikhline, ke romnyasa vorbisardas. Ba chi kade chi pushlas mashkar lende khonyik: „So kames, bake so vorbis lasa?" 28 E Romnyi pale kothe mukhlas pesko khoro, gelastar ando foro, haj duma das le manushenge: 29 "Aven, dikhen le manushes, kon phendas mange sakofalo, so kerdem. Dore, na voj si o Kristo?" 30 Kodal pe kado avrigeline anda foro, haj kothe geline leste.

31 Ba tala kadi vrama leske sityarde mangenas les: „Rabbi, xa!” 32 Voj kodo phendas lenge: „Si
man xamasko, pa soste tume chi zhanen.” 33 Le sityarde jekhavres pushenas: „Shajke andas leske
varikon, te xal?” 34 Ba o Jezush kade vorbilas maj dur: „Muro xamasko kodoj, ke kodalesko kamipe
te kerav, kon bishaldas man, te lasharav lesko kerdyipe. 35 Chaches tume phenen: Inke shtar shon,
haj resla o kosipe? Aketa, phenav tumenge: Vazden opre tumare jakha, haj dikhen le plugasle phuva,
ke reslas aba pe lende o kosipe. 36 O Kosari lela pesko potyinipe, haj upaj kidel po sagutno trajo, ke
kethane te losshal o beshavari le kosaresa. 37 Ke ande kodo chachipe si la phenimatake: ke kaver si
kodo, kon beshavel, haj kaver kon kosil. 38 Bishaldom tumen, ke tele te kosin so na tume butyardine.
Kaver khinyarde pen, haj tume ande lengo than tordyiline andre.”
39 Anda kodo foro, mashkar le samaritana but zhene patyanas ande leste pe romnyaki vorba, kon
chacharelas les: „Phendas mange sakofalo so kerdem.” 40 Kana apol le samaritana kothe geline leste,
mangenas les, te ashol lende. Duj dyes vi kothe ashilas. 41 Atunchi aba majbut zhene patyanas anda
lesko sityaripe. 42 La romnyake pale kodo phendine: „Abakanak aba na anda tyiri vorba patyas, ba
anda kodo, ke ame ashundam, haj zhanas, ke voj chachikanes la lumako muntori si.”

Sastyaripe ande Galilea 43 Pala duj dyes gelastar kothar ande Galilea. 44 O Jezush aba pa peste
chachardas, ke le profetas naj patyiv ande pesko them, 45 ba vi kade, kana ande Galilea reslas, andre
svagardine les le galileicka, ke dikhline sa kodo, so ando Jeruzhalemo kerdas pe bare dyesa, ke vi
von opregeline pe baredyesa.
46 Pale gelastar apol ande galileicko Kana, kaj anda paji mol kerdas. Sas jekh krajicko raj, kasko
shavo nasvalo sas ando Kafarnaumo. 47 Kana ashundas, ke o Jezush anda Judea ande Galilea avilas,
gelastar leste, haj manglas les, ke te aveltar haj te sastyarel leske shaves, ke aba kodo po meripe sas.
48 Pe kado o Jezush kodo phendas leske: „Kana feri somnura haj chudimata chi dikhen, chi patyan!”
49 O krajicko raj pe kado kodo phendas: „Raja, avtar, zhikaj chi merel muro shavoro!” 50 O Jezush
kodo phendas leske: „Zha, tyo shavo trajil!” Patyalas o manush la vorbake, so o Jezush phendas
leske, haj gelastar. 51 Kana inke khere zhalas numa, aba leske slugi angla leste avenas, haj phendine
leske, ke lesko shavo trajil. 52 Avrizhanglas lendar, ke ande savo chaso kerdyilas majfeder. Kodo
phendine leske: „Aratyi ando eftato chaso mukhlas les o javrope**.” 53 Kade hatyardas o dad, ke
kodo ande kodo chaso pelaspe, kana o Jezush kodo phendas leske: „Tyo shavo trajil.” Haj patyalas
voj haj sakon ande lesko kher. 54 Kado aba o dujto chudicko somno sas, so o Jezush kerdas, kana
anda Judea ande Galilea gelas.

O Jezush avri phenel angla e luma, ke kon si voj: 5,1-12,50

5 **Le paralizanesko sastyariper savatone** 1 Pala kado sas le biboldengo baro dyes, haj o Jezush
opre gelas ando Jeruzhalemo. 2 Si ando Jeruzhalemo kaj o bakro-vudar jekh najaripe, saves hebaricka
Betezdake anavaren, haj panzh stanboni kinda sila. 3 Ande kadal pashjonas le nasvalenge, le
korrenge, le paralizanengo butipe. (4)
5 Sas kothe jekh manush, kon aba trada thaj oxto bersh ke nasvalo sas. 6 Kana o Jezush dikhlas,
ke kothe pashjol, haj avri zhanglas, ke aba but vrama ke kade si, pushlas lestar: „Kames te sastyos?”
7 O nasvalo kodo phendas: „Raja, naj man manush, kon, kana, boldadyol o paji, andre te ingrel man
ande leste. Kana pale me kothe resav, kaver zhal andre angla mande.” 8 O Jezush kodo phendas leske:
„Ushtyi opre, le tyo pato, haj phir!” 9 O Manush atunchi sastyilas, xutyildas pesko pato, haj las te
phirel.
Kodo dyes apol savato sas. 10 Haj anda kado le bibolde kodo phendine le sastyardine manusheske:
„Savato si, naj slobodo, te ingres tyo pato.” 11 Kodo phendas lenge palpale: „Kon sastyardas man,
kodo phendas mange: »Le tyo pato, haj phir.«” 12 Pe kado pushline lestar: „Kon si kodo manush, kon
tuke kodo phendas: »Le tyo pato, haj phir?” 13 Ba o sastyilino manush chi zhanelas, ke kon sas kodo,
ke o Jezush gelastar kothar, pa kodo than mashkar butimata. 14 Majpalal o Jezush maladyilas lesa
ande khangeri, haj kodo phendas leske: „Aketa, sastyilan, majbut na bezexar, tena pecilpe tusa variso

inke majnasul.” 15 O Manush gelastar, haj ingerdas e viaca le biboldenge, ke o Jezush sas kodo, kon
sastyardas les. 16 Le bibolde pale dosharenas le Jezushes, ke kado savatone kerdas. 17 O Jezush kodo
phendas lenge: „Muro Dad, vi kaj kado dyes butyarel, haj vi me butyarav.” 18 Anda kado le bibolde
inke majfeder pe lesko trajo denas, ke na feri oprephaglas le savatones, ba inke vi le Devles peske
Dadeske phendas, haj jekhtuneske shutas pes le Devlesa.

Le Dadesko chacharipe pa Jezush 19 O Jezush kodo phendas lenge: „Amen, amen phenav
tumenge: o Shavo nashtig kerel pestar khanchi, numa kodo so dikhel, ke so o Dad kerel. Ke so voj
kerel, kodo kerel zhikade vi o Shavo. 20 Ke o Dad kamel le Shaves, haj sakofalo sikavel leske so
kerel. Kathar kadal vi maj bare butya sikavela leske, ke te chudin tumen. 21 Ke sar o Dad
opreushtyavel le mulen haj trajo del len, kade vi o Shavo trajo del kodalen, kas voj kamel. 22 O Dad
chi krisarel khanyikas, o krisaripe intregones le Shaveske das perdal, 23 ke sakon te patyivisarel le
Shaves, ke sar patyivin le Dades. Kon chi patyivil le Shaves, chi le Dades chi patyivil, kon bishaldas
les. 24 Amen, amen phenav tumenge: kon mure alava ashunel, haj patyal kodaleske, kon man bi-
shaldas, kodales sagutno trajo si, haj na po krisaripe resel, ba perdal gelas anda meripe po trajo.
25 Amen, amen phenav tumenge: Avla o chaso, haj aba vi kathe si, kana le mule ashunena le Devleske
Shaveski vorba, haj kon ashundeles, trajina. 26 Ke sar le Dades trajo si ande peste, kade das kodo vi
le Shaveske, ke trajo te avel vi les ande peste, 27 haj saktimo das les, ke krisaripe te inkrel, ke voj si
le Manushesko Shavo. 28 Na chudintumen pe kado, ke avlatar o chaso, kana savorazhene, kon ande
murmuntura si, ashunena leski vorba, 29 haj avenatar: kon lasho kerdine, pe trajosko opretrajisaripe,
kon pale nasul kerdine, pe krisako opretrajisaripe. 30 Me nashtig kerav mandar khanchi. So ashunav,
kade krisarav, haj muro krisaripe chachoj, ke na muro kamipe rodav, ba kodalesko kamipe, kon man
bishaldas.

31 Te chacharo pa mande, muro chacharipe chi mol khanchi. 32 Kaver si, kon chacharipe kerel pa
mande, haj zhanav, ke chacho si o chacharipe, so pa mande kerel. 33 Tume le Janoshes pushenas, haj
kodo chacharipe kerdas pa chachipe. 34 Ba man chi trubul le manushengo chacharipe, numa anda
kodo phenav kadala, te muntusardyon. 35 Voj jagako haj fimlalo phabardo sas, haj tume jekh vrama
vojake kamline te aven ande lesko fimlalipe.

36 Man majbaro somno si kathar le Janoshesko. Le kerdyimata, so o Dad mukhlas pe mande, te
kerav len, kodal kerdyimataj so me kero, chacharen pa mande, ke o Dad bishaldas man. 37 Pa mande
o Dad shutas chacharipe, kon bishaldas man. Tume chikana lesko glaso chi ashundine, haj leski
mosura chi dikhline, 38 haj leske alava chi ashon ande tumende, ke chi patyan kodaleske, kas voj
bishaldas. 39 Perdal ginaven le Iskirimatan, ke kodo gindisaren, ke ande lende si o sagutno trajo pe
tumari rig. Apol, zhikodal keren chacharipe pa mande: 40 ba tume chi kamen mande te aven, trajo te
avel tumen.

41 Kathar le manusha chi trubuj man luvudyipe. 42 Ba pa tumende zhanav, ke naj ande tumende
le Devlesko kamipe. 43 Me ande mure Dadesko anav avilom, haj chi patyajline mange. Maj kana
kaver avla ande pesko anav, kodaleske patyana. 44 Apol sar shaj zhanenas, te patyan, tume, kon
jekhavrestar len luvudyipe, ba kodo luvudyipe, so kathar o Del si, chi roden? 45 Na gindin kodo, ke
me dosharo tumen kaj muro Dad! Si kon dosharel tumen: O Mozesh, ande kaste sperantisaren**.
46 Ke le Mozesheske, te patyanas, dore vi mange patyanas, ke voj pa mande iskirisrdas. 47 Kana pale
leske iskirimatange chi patyan, atunchi sar patyana mure alavenge?”

6 **Manresko butaripe kaj le Tiberi- ashesko paji** 1 Sa pala kadal o Jezush perdal gelas pa Galilea,
perdal pa Tiberiasheski mara. 2 Baro butipe zhalas pala leste, ke dikhenas leske chudicka somnura,
so pe nasvale kerelas. 3 O Jezush opre gelas po plaj, haj tele beshlas kothe peske sityardenca. 4 Pashe
sas e Patradyi, le biboldengo barodyes. 5 Kana o Jezush opre vazdas peske jakha, haj dikhlas, ke baro
butipe avel karing leste, pushlas le Filipos: „Kathar las manro, te shaj xan?” 6 Kado pale anda kodo
phendas, avri te zumavel les, ke voj pestar, zhanelas, ke so kamel te kerel. 7 O Filip kodo phendas
leske: „Chi dujshela denarengo manro naj dosta lenge, ke savora zhenenge variso cerra te perel.”

8 Mashkar le sityarde jekh, o Andrash, le Shimon Peteresko phral kade das duma: 9 "Si kathe jekh
shavo, kas si panzh manre haj duj mashe. Ba soj kado kattyenge?" 10 O Jezush pe kado kodo phendas:
„Beshaven tele le manushen!" But char sas pe kodo than. Tele beshline apol: Le mursh karing le
panzh miji sasle. 11 O Jezush pale xutyildas le manren, najisipe phendas, haj uladasle le tele
beshlengirenge. Zhikade vi anda mashe das, sode feri trubusardas len. 12 Pala soste chajiline, kodo
phendas peske sityardenge: „Kiden kethane so ashilas, tena xasajveltar khanchi!" 13 Kethane kidinele
apol, haj anda panzh manre so ashiline pala manusha, deshuduj koshnyici pherdyardine pherdo.
14 Le manusha pale, ke dikhline o chudicko somno, so kerdas, kodo phendine: „Dore kado kodo
profeta si, kon aveltar pe luma!" 15 Kana o Jezush sama las, ke kodo kamen te keren, te xutyilen les,
haj krajeske te shon les, pale palpale gelas po plaj, numa voj korkori.

O Jezush po paji phirel 16 Kana andre ratyilas, leske sityarde tele geline kaj e mara. 17 Andre
beshline ando bero, haj line te zhantar ando Kafarnaumo. Aba andre ratyilas, ba o Jezush inke chi
akanak chi gelas kothe lende. 18 Ke bari balval kerdyilas, e mara turbato** kerdyilas. 19 Kana karing
le bishtaj panzh bake karing le tranda shtadiumo beronas, dikhline, ke o Jezush pe mara phirindes
karing o bero pasharel, haj zurales darajline. 20 Voj pale kade das lende duma: „Me som, na daran!"
21 Oprekamline te len les ando bero, ba o bero sigo kaj e dolma reslas, karing kamline te zhan.

Sityaripe pa rajuno manro 22 Kaver dyes e butimata, save pe maraki kaver rig tordyolas, sama las,
ke numa jekh bero sas kothe, haj ke o Jezush chi hulyilas andre ando bero peske sityardenca kethanes,
leske sityarde korkorunes gelinetar. 23 Ba aviline anda Tiberish kaver berura kaj kodo than pashe kaj
le manres xaline, pala soste o Raj najisipe phendas. 24 Kana apol e butimata dikhlas, ke naj kothe chi
o Jezush, haj chi leske sityarde, andre hulyiline ande berura, haj le Jezushes rodindes ando
Kafarnaumo gelinetar. 25 Kana rakhline les perdal pa mara, kodo phendine leske: „Rabbi, kana avilan
kathe?"
26 O Jezush kodo phendas: „Amen, amen phenav tumenge: „Roden man, ba na anda kodo, ke
chudicka somnura dikhen, ba anda kodo, ke xaline anda manre, haj chajiline. 27 Na anda kodo xamo
khinyaren tumen, so xasalyvel, ba anda kodo xamo, savo ashol po sagutno trajo, saves maj le Manu-
shesko Shavo dela tumen. Ke les o Daduno Del somnosardas." 28 Pe kado kodo pushline lestar: „So
te keras, ke le Devleske trabi te keras?" 29 O Jezush kodo phendas: „Le Devlesko kerdyipe kodo si,
ke te patyan ande kodo, kas voj bishaldas."
30 Pe kado pushline lestar: „Sosko somno sikaves, ke te dikhas haj te patyas tuke? So keres?
31 Amare dada Manna xaline ande pusta, sar iskirime si: »*Anda rajo das len manro te xan*« **{Avr 16,4}**.
32 O Jezush kado phendas palpale: „Amen, amen phenav tumenge: Na o Mozesh das tumen anda rajo
manro, ba muro Dad del tumenge anda chacho rajo o manro. 33 Ke le Devlesko manro kodoj, so anda
rajo huralylas tele, haj trajo del la lumake." 34 Atunchi kodo phendine leske: „Raja, sagutnes de
amenge kado manro!" 35 O Jezush kado phendas lenge: „Me som le trajosko manro. Kon mande avel
chi bokhajvela, haj kon ande mande patyal, chikana trushajvelatar. 36 Ba phendom tumenge, ke
dikhline man, haj chi kade chi patyan. 37 Sakones, kas mange del o Dad, mande avel, haj kon mande
avel, chi bishalav les, 38 ke na anda kodo huralylom tele anda rajo, ke muro kamipe te kerav, ba
kodalesko kamipe, kon man bishaldas. 39 Kodaleske, kon man bishaldas, kodo si lesko kamipe, ke
tena xasarav khanchi anda kodo so mange das, ba opre te trajaravles po palutno dyes. 40 Ke mure
Dadesko kamipe kodoj, ke sakoneske kon dikhel le Shaves, haj patyal ande leste saguno trajo te avel
les: haj me opretrajarav len po palutno dyes."
41 Atunchi le bibolde xolyajline pe leste, ke kodo phendas: „Me som o manro, kon anda rajo
huralylom tele", 42 haj kodo phendine: „Na o Jezush si kado, le Jozhefesko shavo, kaske pinzharas
vi leske dades haj deja? Apol sar phenel akanak kado: »Anda rajo huralylom tele«?"
43 O Jezush kado phendas lenge palpale: „Na xantume mashkar jekhavreste! 44 Khonyik nashtig
avel mande, kana feri o Dad, kon man bishaldas, chi pasharel les: haj me opretrajarav les po palutno
dyes. 45 Iskirime si kaj le profeta: »*Savora zhene le Devleske sityarde avna*« **{Iz 54,13}**. Sa kodo kon le

Dades ashundas haj patyalas lesko sityaripe, mande avel. 46 Na sar le Dades te dikhlino varikon:
numa kodo dikhlas le Dades, kon kathar o Del si. 47 Amen, amen phenav tumenge: Kon patyal,
sagutno trajo siles.
48 Me som le trajosko manro. 49 Tumare dada manna xanas ande pusta haj muline. 50 Kado anda
rajo tele huralylo manro si, ke kon anda kado xal, tena merel. 51 Me som o zhuvindo manro, so anda
rajo huralylas tele. Kana varikon anda kado manro xal, sagutnes trajil. O manro pale, so me do, muro
trupoj anda lumako trajo.
52 Linepe te xanpe mashkar pende le bibolde anda kado, haj kado pushline: „Sar shaj del pesko
trupo, kako amenge, te xasles?" 53 O Jezush kado phendas lenge: Amen, amen phenav tumenge: tena
xana le Manusheske Shavesko trupo, haj chi pena lesko rat, ch«avla trajo ande tumende. 54 Kon xal
muro trupo, haj pel muro rat, kodales sagutno trajo siles, haj me opretrajaravles po paluno dyes. 55 Ke
muro trupo chachikano xamo si, haj muro rat chachikano pimoj. 56 Kon xal muro trupo, haj pel muro
rat, kodo ande mande ashol, haj me ande leste. 57 Sar man bishaldas o zhuvindo Dad, haj sar me lestar
trajisarav, kade kon man xal, vi kodo mandar trajil. 58 Kado kodo manro si, so anda rajo huralylas
tele. Na kasavoj, sar so le dada xaline haj muline: kon kado manro xala, sagutnes trajila. 59 Kadal
phendas ando Kafarnaumo, kana ande zhinagoga sityardas.

Le sityardengo labilipe** 60 Kana kado ashundine, mashkar leske sityarde but zhene kado
phendine: „Capeno vorba si kado! Kon shaj ashunel kado?" 61 O Jezush zhanelas ande peste, ke leske
sityarde anda kado xolyajven, anda kado kodo phendas lenge: „Xolyarel tumen kado? 62 Haj kana
dikhena le Manusheske Shaves, te zhal opre kothe, kaj anglakodo sas? 63 O Duho si kodo so tarajarel,
o trupo chi mol khanchi. Le alava, so me phendom tumenge, o Duho haj trajo si. 64 Ba si mashkar
tumende unyizhene, kon chi patyan." Ke o Jezush kathar anglalutnipe zhanelas, ke kon si kodala,
kon chi patyan, haj ke kon purrija les. 65 Haj pashe phendas inke: „Anda kado phendom tumenge:
Khonyik nashtig avel mande, kana feri o Dad chi delles leske."
66 Kathar kado mashkar leske sityarde but zhene palpale cirdinepe, haj chi phirenas lesa. 67 O
Jezush anda kado kade das duma kaj le deshuduj: „Dore vi tume kamen te zhantar?" 68 O Shimon
Peter kado phendas: „Raja, kaste zhasas? Le sagutne trajeske alava tyirej. 69 Ame patyasas, haj
pinzhardam, ke tu san le Devlesko Sunto." 70 O Jezush kado phendas lenge palpale: „Na deshudujen
alosardom avri mashkar tumende? Ba jekh mashkar tumende vi kade beng si." 71 Kado pale, po
Judash, po ishkarioticko Shimonesko shavo phendas, ke kado lesko purritori kerdyilas, jekh mashkar
le deshuduj.

O Jezush avrisikavarelpes ando Jeruzhalemo: 7,1-52

7 **O Jezush krujil le butimatan** 1 Pala kado o Jezush andre phirdas e Galilea. Chi kamlas ande
Judea te zhal, ke le bibolde po meripe rodenasles.
2 Pashe sas le biboldengo barodyes, o cerhaslo barodyes. 3 Leske phral atunchi kodo phendine
leske: „Zhatar kathar, zha ande Judea, ke vi tye sityarde te dikhen tye trabi, so keres! 4 Ke khonyik
chi butyarel ande tajna, kana po pinzharipe kamel te resel. Kana kadal keres, sikav tut la lumake!"
5 Ke inke chi leske phral chi patyanas ande leste. 6 O Jezush kodo phendas lenge: „Muri vrama inke
naj kathe, ba tumenge e vrama sagutnes lashi si. 7 Tumen nashtig rucil e luma, ba man rucil, ke me
chacharav pa kodo, ke lenge trabi nasulaj. 8 Tume numa zhan opre po barodyes, me chi zhav opre pe
kado barodyes, ke muri vrama inke chi pherdyilas andre." 9 Kadal phendas, haj voj ande Galilea
ashilas.
10 Ba kana leske phral opregeline po barodyes, vi voj opregelas, ba na avri sikades, ba ande tajna.
11 Le bibolde rodenas les po barodyes, haj kodo pushenas: „Kaj si voj?" 12 Mashkar le manusha but
sakofalo phenenas pa leste. Sas kon kadal phenenes: „Lasho manush si kodo!" Kavera pale: „Na, ke
xoxavel le manushen." 13 Ba khonyik chi tromalas avri sikades te vorbil pa leste, ke daranas kathar
le bibolde.

O Jezush sityarel ande khangeri 14 Kana aba le baredyesesko mashkar sas, o Jezush opregelas
ande khangeri haj sityarelas. 15 Le bibolde chudinaspe, haj kado phenenas: „Kathar pinzharel le
Iskirimata, kana apol china chi sityilasle?" 16 O Jezush kado phendas lenge: „Muro sityaripe, na
muroj, ba kodaleskoj, kon man bishaldas. 17 Kana varikon gataj lesko kamipe te kerel, kodo
oprepinzharel pa sityaripe, ke kathar o Del si, bake me mandar vorbisarav dore. 18 Kon pestar
vorbisarel, kodo pesko luvudyipe rodel, ba kon peske bishalareske luvudyipe rodel, kodo o chachipe
phenel, haj naj ande leste xoxamnipe. 19 Na o Mozesh das tumenge e kris? Haj khonyik mashkar
tumende chi kerel la krisa. Sostar kamen apol man te mudaren?" 20 Le manusha kodo phendine:
„Beng si tut! Kon kamel tut te mudarel?" 21 O Jezush kodo phendas lenge: „Numa jekh butyi kerdom,
haj savorazhene xolyajven. 22 O krujalshinipe o Mozesh das tumenge – ba kodo china na kathar o
Mozesh si, ba kathar le dada –, haj savatone krujal shinen le manushes. 23 Kana varikon krujal shaj
shinavelpe savatone kade, ke ande Mozesheski kris dosh tena kerdyol, atunchi sostar xolyajven pe
mande anda kodo, ke le intregone manushen sastyardom savatone? 24 Na krisaren pa dichipe numa,
ba chache krisasa krisaren!"

Le manushenge pushlimata pa Jezush 25 Mashkar le Jeruzhalemicka unyizhene kodo phenenas:
„Na voj si kodo, kas zurales roden? 26 Aketa, angla sakoneste vorbil, haj khanchi chi phenen leske?
Dore, le angmanusha oprepinzhardine, ke voj si o Kristo? 27 Ba pa leste, zhanas, ke katharutnoj, o
Kristo pale kana aveltar, khonyik chi zhanel, ke kathar si." 28 Atunchi o Jezush, kon ande khangeri
sityarelas, kade cipisardas opre: „Pinzharen vi man, haj zhanen vi kodo, ke katharutno som. Ba me
na mandar avilom, ba kodo bishaldas man, kon Chachoj, kas tume chi pinzharen. 29 Me pinzharav
les, ke lestar som, haj voj bishaldas man." 30 Atunchi fajlino les te xutyilen, ba khonyik chi vazdas
pe leste vast, ke inke chi avilastar lesko chaso. 31 Ba mashkar le manusha but zhene patyanas leske,
haj kodo phenenas: „O Kristo kana aveltar, dore, majbut chiudicka somnura kerela, sar voj aba
kerdas?"

Le angsavatosko xape pa Jezush 32 Ashundine, le farizana, ke le manusha kasave vorbin pa leste,
anda kado le angrashaja haj le farizana slugi bishaldine, te xutyilen les. 33 Atunchi o Jezush kade das
duma: „Inke jekh cerra vrama tumenca som, pala kodo zhavtar kaj kodo kon bishaldas man.
34 Rodena man, ba chi arakhena, haj kaj me som, kothe tume nashig aven." 35 Le bibolde anda kado
kodo phendine mashkar jekhavreste: „Kaj kamel kado te zhal, kaj chi rakhas les? Dore chi kamel
mashkar le hellena te zhal haj le hellenon te sityarel? 36 Ta soski vorbaj kadi so phendas: »Roden
man, ba chi arakhena, haj kaj me som, kothe tume nashtig aven«?"

O zhuvindo paji 37 Le baredyesengo paluno barodyes o Jezush tordyilas haj oprecipisardas: „Kana
varikon trushajvel, te avel mande, haj te pel sakon, 38 kon patyal ande mande. Sar e Iskirimata phenel:
le zhuvende pajeske aba shordyona anda leste." 39 Kado pa Duho phendas, so kon ande leste patyan,
lenales. Ke o Duho inke nas dino, ke o Jezush inke chi luvudyisajlas.

40 Kon mashkar le manusha kadal vorbi ashundine, kado phenenas: „Kado chachikanes profeta
si!" 41 Kavera pale kado phenenas: „Kado o Kristoj!" Sas kon kade delas duma: „Dore, na anda
Galilea avel o Kristo? 42 Na kado phendas o Iskiripe: »*Anda Davideske falura haj anda Betlehemesko
than avel o Kristo* **{2 Sham 7,12-16; Mik 5,1}**, kathar o David falosajlas?«" 43 Haj ande butimata shindyipe
kerdyilas anda leste.

44 Mashkar lende unyizhene kamline les te xutyilen, ba khonyi chi vazdas vast pe leste. 45 Le slugi
palpale geline kaj le angrashaja haj kaj le farizana. Kodal kodo phendine lenge: „Sostar chi andine
les?" 46 Le slugi kodo phendine: „Chikana kade manush inke chi vorbisardas!" 47 Pe kado le farizana
kado phendine: „Dore, vi tumen xoxadas? 48 Apol mashkar le angmanusha bake farizana patyajlas
ande leste varikon? 49 Ba kadal manusha, save chi pinzharen la krisa, armajaslej." 50 Pe kado o
Nikodemus, kon na dulmut leste phirdas, haj mashkar lende sas jekh, kado phendas lenge: 51 "Dore,
amari kris, krisarel le manushes, zhiso majanglal chi ashunel les avri, haj chi zhanglinesas avri, ke so

kerdas?” 52 Kodal kado phendine leske: „Dore, chi san vi tu galileicko? Dikh pala leste, haj dikh
andre, ke anda Galilea nashtig avel profeta!” 53 Pala kodo savorazhene khere geline ande pengo kher.

8 **O Jezush haj e romnyi kon ansuripe phaglas** 1 O Jezush pale avrigelas pe uloj kashtengo plaj.
2 Detehara pale gelastar ande khangeri, kaj sa le but manusha krujal line les. Telebeshlas haj sityarelas
len. 3 Le iskiritora haj le farizana kothe ingerdine leste jekha romnya, kas sama line, ke ansuripe
phaglas. Mashkarutnes tordyardinela, 4 haj kodo phendine le Jezusheske: Maistro! Kadala romnya
sama line, ke ansuripe phaglas. 5 O Mozesh ande kris kodo vladisardas amenge, ke kadalen trubuj
barrenca te shudas. Tu apol so phenes?” 6 Kado anda kodo phendine, ke avri te zumaven les, haj te
shaj dosharen les. Ba o Jezush tele bandyilas haj peske najesa iskirisardas pe phuv. 7 Kana kodal
majdur pushenas les, opretordyilas haj kodo phendas lenge: „Kon mashkar tumende bi bezexako si,
kodo te shudel majanglal pe late barr.” 8 Pala kodo pale tele bandyilas haj iskirilas pe phuv. 9 Kadal
pale kana kado ashundine, pala jekhavreste sa gelinetar, le phurenca kethane, haj voj korkoro ashilas
po mashkaral tordyarda romnyasa. 10 O Jezush opretordyilas haj kodo phendas lake: „Romnye, kaj
sile von? Ta khonyik chi krisardas tut?” 11 Kodi pe kado kade das duma: „Khonyik, Raja!” O Jezush
atunchi kado phendas lake: „Chi me chi krisarav tut. Zhatar, haj majbut aba na bezexar!”

Le Jezushesko xape le biboldenca: 8,12-59

Le Jezushesko chacharipe pa peste 12 O Jezush pale duma das haj kodo phendas lenge: „Me som
la lumako fimlalipe. Kon avel palamande, chi phirel ando tunyarikipe, ba lesko avla la lumako
fimlalipe.” 13 Pe kado le farizana kodo phendine leske: „Tu pa tute shos chacharipe, kade tyo
chacharipe naj chacho.” 14 O Jezush kodo phendas lenge: „Kana me pa mande te shav chacharipe,
chachoj muro chacharipe, ke zhanav, ke kathar avilom, haj kaj zhav. Ba tume chi zhanen, ke kathar
avilom haj kaj zhav. 15 Vi tume pala trupo krisaren, ba me chi krisarav khanyikas. 16 Kana pale
krisarav, chachoj muro krisaripe, ke chi som korkoro, ba me, haj kodo, kon bishaldas man, o Dad.
17 Apol vi ande tumari kris iskirime si, ke duje manushengo chacharipe chacho si. 18 Me som kodo,
kon chacharipe shol pa peste, haj chacharipe shol pa mande vi kodo, kon man bishaldas, o Dad.”
19 Pe kado pushline: „Kaj si tyiro Dad?” O Jezush kodo phendas: „Chi man chi pinzharen haj chi
mure Dades. Man te pinzharenas, dore vi mure Dades pinzharenas.” 20 Kadal vorbi phendas kaj e
avucija inkrenas, kana ande khangeri sityarelas. Khonyik chi xutyildas les, ke inke chi avilastar lesko
chaso.

Le Jezushesko falipe haj bishalipe 21 Pala kodo pale duma das lende: „Zhavtar haj rodena man,
ba meren ande tumare bezexa. Kaj me zhav, kothe tume nashtig aven.” 22 Le bibolde pe kado kodo
phendine: „Dore chi mudarel pes haj anda kodo phenel kado: »Kaj me zhav, kothe tume nashtig
aven«?” 23 Voj kodo phendas lenge: „Tume kathe telalutne san, me pale opralutno. Tume anda kadi
luma sanle, ba me chi som anda kadi luma. 24 Anda kado phendom tumenge, ke meren ande tumare
bezexa. Ke tena patyan, ke me som, atunchi meren ande tumare bezexa.” 25 Pe kado kodo pushline:
„Kon san tu?” O Jezush kodo phendas: „Kodo, so sagda phendom tumenge. 26 But trubulas inke pa
tumende te phenav haj te krisarav, ba kon bishaldas man, chachipe phenel, haj me kodo phenav avri
la lumake, so lestar ashundom.” 27 Kodal chi hatyardine, ke pa Dad vorbil lenge. 28 Anda kado o
Jezush kade das duma: „Kana oprevazdena le Manusheske Shaves, atunchi avrizhanena, ke me som,
haj khanchi chi kerav mandar, ba kade phenav kadala, sar o Dad sityardas man. 29 Haj kon bishaldas
man, manca si, chi muklas man korkoro, ke sagda kodo kerav, so skunpoj leske. 30 Kana kadal
phendas, but zhene patyanas ande leste.

Le Abrahameske chache shavora 31 Kodal biboldenge, kon payanas leske, kodo phendas: „Te
ashona ande muro sityaripe, chachikanes mure sityarde san, 32 pinzharen o chachipe, haj o chachipe
slobodisarel tumen.” 33 Kodal kodo phendine leske: „Le Abrahameske falura sam, haj chikana

khanyikaske chi slugisardam. Sar shaj phenes apol tu, ke »slobudura avna«?" 34 O Jezush kade das duma: „Amen, amen, phenav tumenge: Sa kodo, kon bezex kerel, slugaj. 35 Ba e sluga chi ashol sagda ando kher, numa o Shavo ashol kothe sagda. 36 Kana apol o Shavo slobodisarel tumen, chachikanes slobodura avena. 37 Zhanav, ke le Abrahameske falura san, ba kamen man te mudaren, ke muro sityaripe chi resel ande tumende. 38 Me kodo phenav, so kaj o Dad dikhlom, haj tume kodo keren so kathar tumare dada ashundine." 39 Kodo phendine palpale leske: „Amaro dad o Abraham si!" O Jezush kodo phendas lenge: „Le Abrahameske shave te avenas, le Abrahameske trabi kerenas. 40 Ba akanak kamen te mudaren man, kodale manushes, kon tumenge kodo chachipe phendom, so kathar o Del ashundom: kado o Abraham chi kerdas. 41 Tume tumare dadenge trabi keren." Pe kado kodo phendine leske: „Ame na anda marhipe arakhadyilam. Jekh Dad si amen, o Del!" 42 O Jezush kade das lende duma: „O Del te avlas tumaro Dad, kamenas man, ke me kathar o Del som haj lestar avilom. Ke na mandar avilom, ba voj bishaldas man. 43 Sostar chi hatyaren muri vorba? Sostar chi zhanen te ashunen muro alav. 44 Tume kathar le beng-dadestar san, haj tumare dadesko dorope kamen te keren. Voj mudari sas zhikathar o anglalutnipe, haj ando chachipe chi tordyilas, ke naj ande leste chachipe. Kana xoxavjimata phenel, pestar vorbil, ke xoxamnoj haj le xoxamnimasko dad si. 45 Ba me o chachipe phenav, anda kado chi patyan mange. 46 Kon shaj dosharel man mashkar tumende bezexesa? Kana chachipe phenav tumenge, sostar chi patyan mange? 47 Kon kathar o Del si, kodo le Devleske alava ashunel. Tume anda kodo chi ashunen les, ke chi sanle kathar o Del."

O Jezush haj o Abraham 48 Le bibolde kodo phendine palpale: „Dore na mishto phenas, ke samaritano san haj beng si tut?" 49 O Jezush kodo phendas: „Naj man beng, numa patyivisarav mure Dades, haj tume marhimata phenen pe mande. 50 Ba me chi rodav muro luvudyipe: si kon rodel kodo, haj krisipe phenel. 51 Amen, amen, phenav tumenge: Kon inkrel muro sityaripe, kodo meripe chi dikhel chikana." 52 Kodo phendine pe kado le bibolde: „Akanak pinzhardam avri, ke beng si tut. O Abraham mulas, haj vi le profeti, haj tu kodo phenes: »Kana varikon muro sityaripe inkrel, chi resel o meripe chikana.« 53 Majbaro san dore vi kathar amaro Abraham dad, kon mulas? Vi le profeti muline. Soske shos apol tut?" 54 O Jezush kodo phendas lenge: „Me te luvudyisarav man, atunchi muro luvudyipe khanchi si. Muro Dad si kodo, kon luvudyisarel man, pa kaste tume kodo phenen: »Amaro Del si«, 55 ba chi pinzharel les. Ba me pinzharav les. Kana kodo te phenos, ke chi pinzharav les, kasavo xoxamno avos atunchi sar tume. Ba me pinzharav les, haj lesko sityaripe inkrav. 56 O Abraham tumaro dad, losshalas, ke shaj dikhel muro dyes. Dikhlasles, haj losshalas." 57 Le bibolde pe kado kodo phendine leske: „Inke chi panzhvardeshe bershengo chi san, haj dikhlan le Abrahamos?" 58 O Jezush kodo phendas lenge: „Amen, amen phenav tumenge: Zhiso majanglal o Abraham avilinosas, me som." 59 Atunchi barr xutyildine, te shuden les barrenca. Ba o Jezush garadyilas, haj avri gelas anda khangeri.

Le korresko sastyaripe; Xape le biboldenca: 9,1-41

9 **Le korresko sastyaripe** 1 Kana majdur gelas, dikhlas jekhe manushes kon korres arakhadyilas. 2 Leske sityarde pushline les: „Maistro, kon bezexardas, voj bake lesko dad haj dej, ke korres arakhadyilas?" 3 O Jezush kodo phendas: „Chi voj haj chi lesko dad haj dej chi bezexardas, ba le Devleske trabi trubuj te sikadyon ande leste. 4 Amenge kodaleske trabi trubuj te keras, kon man bishaldas, zhikaj dyes si. Avlatar e ratyi kana khonyik nashtig butyarel. 5 Zhikaj ande luma som, fimlalimata som la lumake." 6 Palasoste kadal phendas, pe phuv shungardas, chik kerdas anda shungar, e chik pe korreske jakha makhlas, 7 haj kodo phendas leske: „Zhatar, haj thov tut ande Siloesko paji!" Kado bishalipe si. Gelastar apol, haj thodaspe, haj saste jakhenca avilas palpale. 8 Anda kadal le vechina haj kon angla kodo dikhline les sar mangakerares, kodo pushline: „Na voj si kodo, kon kathe beshelas, haj mangakerlas?" Sas kon kodo phenenas: „Voj si." 9 Inke kavera kade dine duma: „Na, numa cirdel pe leste." Ba voj avriphendas: „Me som kodo." 10 Pe kado pushline lestar: „Sar puterdyiline tye jakha?" 11 Kodo phendas: „Kodo manush, kas Jezusheske akharen, chik

kerdas, makhlas mure jakha, haj kodo phendas mange: »Zhatar kaj le Siolesko paji, haj thov tut.« Gelomtar apol, haj thodem man, haj dikhav.” 12 Kodal pushline lestar: „Kaj si voj?” Voj kodo phendas: „Chi zhanav.”

13 Atunchi ingerdine kaj le farizana kodoles, kon majanglal korro sas. 14 Haj pe kodo dyes, kana o Jezush, e chik kerdes haj puterdas leske jakha, savato sas. 15 Pale pushline lestar vi le farizana, ke sar las palpale peske jakhengo dikhipe. Voj kodo phendas: „Chik shutas pe mure jakha, thodem man, haj dikhav.” 16 Kado phendine unyizhene mashkar le farizana: „Na kathar o Del si kado manush, kon le savatones chi inkrel andre!” Kavera kodo phendine: „Sar shaj kerel bezexaslo manush kasave chudicka somnura?” Haj shindyipe kerdyilas mashkar lende. 17 Pe kado pale pushiline kathar o korro: „Tu so gindis pa leste, ke apol opreputerdas tye jakha?” Voj pale kodo phendas: „Profetaj!” 18 Ba le bibolde chi patyajline pa leste, ke korro sas, haj palpale avilas lesko dikhipe, zhikaj angle chi a-khardine, abakanak le saste jakhengireske dades haj deja. 19 Pushline len: „Tumaro shavo si kado, haj kodo phenen pa leste, ke korres arakhadyilas? Akanak apol, sar dikhel?” 20 Kodal kado phendine: „Kodo zhanas, ke kado amaro shavo si, haj ke korres arakhadyilas. 21 Haj akanak, ke sar dikhel, chi zhanas, haj ke kon puterdas leske jakha chi kodo chi zhanas. Pushen les, si aba kattyi vramako, maj voj vorbil pa peste.” 22 Kado anda kodo phendas le korresko dad haj dej, ke daranas kathar le bibolde, ke aba kethane vorbisardine le bibolde, ke kana varikon Kristoske phenel les, avritrubuj te phandaven les anda zhinagoga. 23 Anda kodo phendas o dad haj dej: „Si aba kattyi vramako, les pushen.”

24 Vi po dujto akhardine kade le manushes, kon korro sas, haj kodo phendine leske: „De luvudyipe le Devleske! Ame zhanas, ke kado manush bezexasloj.” 25 Voj kodo phendas: „Ke bezexaslo si, me chi zhanav. Jekh zhanav: ke korro somas, haj akanak pale dikhav.” 26 Pe kado pushline lestar: „So kerdas tusa? Sar puterdas opre tye jakha?” 27 Kodo kado phendas lenge: „Phendomles aba tumenge, ba chi ashundineles. Sostar kamen pale te ashunenles? Dore chi kamen vi tume leske sityarde te aven?” 28 Pe kado armaja dine les, haj kado phendine: „Tu san lesko sityardo, ame le Mozesheske sityarde sam. 29 Ame zhanas, ke kaj o Mozesh vorbilas o Del, pa kado pale chi zhanas, ke kathar si.” 30 O manush pe kado kodo phendas: „Haj, zhikado si e bari butyi, ke tume chi zhanen, ke katharutnoj, mange pale opreputerdas mure jakha. 31 Zhanas, ke o Del le bezexaslen chi ashunen, ba kon Del-daramnoj, haj kerel lesko kamipe, kodales ashunel. 32 Zhikathar e luma tordyol, chikana nashtig a-shundine, ke varikon opreputerdas, jekhe kasave manusheske jakha, kon korres arakhadyilas. 33 Kana voj na kathar o Del te avlino, nashtig kerdino khanchi.” 34 Kodal kodo phendine leske: „Kathar sakofalostar ando bezex arakhadyilan, haj tu sityares amen?” Haj avrishudine les.

O Jezush avriphenel pes le sastyilineske 35 O Jezush ashundas, ke avrishudine les, haj kana maladyilas lesa, pushlas lestar: „Patyas ande Manushesko Shavo?” 36 Kodo kado phendas palpale: „Kon si kodo, Raja, te patyav ande leste?” 37 O Jezush kodo phendas leske: „Haj apol dikhes les: voj si kodo, kon tusa vorbil.” 38 Pe kado kodo kade das duma: „Patyav, Raja!” Haj tele burdosardas angla leste. 39 Atunchi o Jezush kodo phendas: „Po krisaripe avilom pe kadi luma, ke kon chi dikhen, te dikhen, haj kon dikhen, korreske te aven.” 40 Mashkar le farizana, kon lesa sasle, unyizhene a-shundine kado, haj kodo phendine leske: „Dore, chi sam vi ame korre?” 41 O Jezush kado phendas lenge: „Korre te avnas, chi avlas tumen bezexa. Ba tume kodo phenen akanak: »Dikhas.« Anda kado ashol tumari bezex.”

*Metafora** pa malyari haj pa bakre: 10,1-39*

10 **Parabola pa sino** 1 ”Amen, amen phenav tumenge: Kon na po vudar zhal andre ande bakrengo sino, ba kaver thaneste zhal andre choral, kodo xapavari si haj chor. 2 Kon pale po vudar zhal andre, kodo le bakrengo malyari si. 3 Kadaleske vudar putrel o vudari, le bakre pale ashunen pe leski vorba. Peske bakren pe pengo anav akharel, haj avriingrel len. 4 Kana pala soste sa avrimuklas peskiren, angla lende zhal, le bakre pale zhan pala leste, ke pinzharen lesko glaso. 5 Pala streno pale chi zhan,

ba nashentar lestar, ke le strenongo glaso chi pinzharen.” 6 Kadi parabola phendas lenge o Jezush, ba von chi hatyardine, ke so phendas.

7 O Jezush pala kado pale vorbilas: „Me som le bakrengo vudar. 8 Savorazhene, kon anglamande aviline, xapavara si thaj chor, haj le bakre china chi ashundine pe lende. 9 Me som o vudar: kon pa mande perdal zhal andre, muntosajvel, andre phirel haj avri phirel, haj pe mal arakhel. 10 O xapavari numa anda kodo avel, te chorel, te mudarel haj te xalyarel. Me anda kodo avilom, trajo te avel len, haj ando mishtyipe te aven.

O Jezush o lasho malyari 11 Me som o lasho malyari. O lasho malyari pesko trajo del anda bakre. 12 O sluga, kon naj malyari, kaske naj leske le bakre, kana dikhel, ke avel o ruv, mukel le bakren haj nashentar – o ruv pale xutyilel len haj sa nashavel kodolen –, 13 ke slugaj, haj chi grizhojpe le bakrenca. 14 Me som o lasho malyari: pinzharav muren, haj mure pinzharen man, 15 sar man pinzharel o Dad, haj me pinzharev le Dades: haj me muro trajo dav anda bakre. 16 Vi kaver bakre si man, save na anda kado sino sile. Vi kodalen trubuj te grizhoj. Ashunena pe muri vorba, haj jekh sino avla, haj jekh malyari. 17 Anda kodo kamel man o Dad, ke kothe dav muro trajo, ke pale palpale te lav kodo. 18 Khonyik chi lelles mandar: me davles mandar kothe. Saktimo si man, kothe te davles, haj saktimo si man vi palpale te lavles. Kado vladipe lom kathar muro Dad.”

19 Pale shindyipe kerdyilas mashkar le bibolde anda kadal vorbi. 20 Ke but zhene kodo phendine: „Beng siles, haj dilyajlas! Sostar ashunen les?” 21 Kavera kodo phendine: „Kadal na jekhe bengaleske vorbimataj. Dore, o beng shaj putrel opre le korrenge jakha?”

22 Ando Jeruzhalemo avilastar o baro dyes kana suntosaren la khangera. Jivend sas. 23 O Jezush ande khangeri phirelas, ande Shalamonesko ambito.** 24 Le bibolde krujal line les haj kodo phendine leske: „Sode vrama inkres amen inke ande labilimata. Tu te san o Kristo, phen avriamenge uzhes!” 25 O Jezush kodo phendas lenge: „Phendom tumenge, ba chi patyan. Chacharen pa mande le kerdyimata, so ande mure Dadesko anav kerav, 26 ba tume chi patyan, ke tume chi sanle mashkarutne anda mure bakre. 27 Mure bakre ashunen pe muri vorba: me pinzharav len, von pale aven pala mande, 28 haj me sagutno trajo dav len. Chi xasalyventar chikana haj khonyik chi lel len anda muro vast. 29 So muro Dad mange das, kodo sakofalestar majbaro si, haj khonyik nashtig lel les avri anda Dadesko vast. 30 Me haj o Dad jekh sam.”

31 Pe kado le bibolde pale barr xutyildine, te shuden les barrenca. 32 O Jezush kodo phendas lenge: „But lashe kerdyimata sikadom tumenge kathar o Dad, mashkar kodal anda savo kamen te shuden pe mande barraren?” 33 Le bibolde kodo phendine: „Anda lashimata chi shudas tut barrenca, ba anda kushlimata, ke manush san haj Devleske keres tut.” 34 O Jezush kodo phendas lenge: „Dore, ande tumare krisa naj iskirime: »*Me kodo phendom: Tume Devle san*«? {Salm 82,6} 35 Kana kodalen phendas devlenge, kaste le Devleske alava resenas – haj ke o iskiripe peski zor chi xasarel –, 36 sar shaj phenen pa kodo, kas o Dad suntosardas haj pe luma bishaldas: »Kushes!«, ke kodo phendom: le Devlesko Shavo som? 37 Tena kerav mure dadeske trabi, na patyan mange, 38 ba te keravle, atunchi, kana mange china chi patyan, patyan le kerdyimatange, te zhanenles haj andre te dikhenles, ke o Dad ande mande si, haj me ando Dad.” 39 Pe kado pale kamline les te xutyilen, ba slobodisajlas anda lenge vast.

Le Lazaresko opretrajaripe haj le chudimatake trabi: 10,40-11,57

O Jezush perdal pa Jordano 40 Pala kado pale gelastar perdal pa Jordano, kaj o Janosh majanglal bolelas, haj kothe ashilas. 41 But zhene aviline leste haj kodo phendine: „Apol o Janosh khanchi chudicka somnura chi kerdas, ba sa kodo, so o Janosh pa leste phendas, chaches sas. 42 Haj kothe butzhene patyanas ande leste.

11 **Viaca pa Lazaresko meripe** 1 Sas jekh Lazar anavesko nasvalo ande Betania, la Marijake haj laka phenyako, ande Martako gav. 2 E Marija sas kodi kon makhlas le Rajes makhlimasa, haj leske punre peske balenca khoselas. Lako phral o Lazar sas nasvalo. 3 Le phenya vorba bishalde pala leste: „Raja, aketa, kas kames nasvaloj.”

4 Kana o Jezush ashundas kado kade das duma: „Kado nasvalipe chi resel pe lesko meripe, ba pel
Devlesko luvudyipe, te luvudyilpe perdal pa leste le Devlesko Shavo.” 5 O Jezush kamelas la Marta,
haj laka phenya, haj le Lazares. 6 Kana apol ashundas, ke nasvaloj, inke duj dyes pe kodo than ashilas
kaj sas, 7 pala kodo kade das duma kaj le sityarde: „Zhastar pale ande Judea.” 8 Le sityarde kodo
phendine leske: „Rabbi, akanak kamline le bibolde te shuden tut barrenca, haj pale kothe zhas?” 9 O
Jezush kodo phendas: „Na deshuduj chasura si le dyeses? Kon dyese phirel chi pereltar, ke dikhel
kadala lumake fimlalimata. 10 Kon pale ratyi phirel, pereltar, ke naj ande leste fimlalipe.« 11 Kado
phendas, pala kodo kade das lende duma: „Amaro vortako, o Lazar sutastar, ba zhavtar te ushtyavav
les anda suno.” 12 Le sityarde pe kado kodo phendine: „Raja, te sovel atunchi sastyola.” 13 Ba o Jezush
pa lesko meripe vorbilas, kodal pale kodo gindisardine, ke pa pachako hodinipe vorbisarel. 14 Anda
kado o Jezush uzhes avri phendas lenge: „O Lazar mulas, 15 haj losshav anda tumende, ke chi somas
kothe, ke maj te patyan. Ba zhas leste!” 16 O Tamash, kas Ikereske anavaren, kade das duma kaj le
majbut sityarde: „Aventar vi ame, haj meras lesa kethane!”

Le Lazaresko opretrajaripe 17 Kana o Jezush reslas, o Lazar aba shtar dyes ando murmunto sas.
18 E Betania pale na dur sas kathar o Jeruzhalemo, karing le deshupanzh shtadiumura. 19 Anda kado
mashkar le bibolde but zhene gelinetar kaj e Marta haj e Marija, te ushoren lengi briga anda lengo
phral. 20 E Marta kana ashundas, ke o Jezush avel, angla leste gelas, e Marija pale khere ashilas. 21 E
Marta atunchi kade das duma kaj o Jezush: „Raja, kathe te avilanas, chi mulino muro phral. 22 Ba vi
akanak zhanav, ke zhiso manges kathar o Del, o Del delles tuke.” 23 O Jezush kodo phendas lake:
„Tyo phral opretrajila.” 24 E Marta kade das duma leste: „Zhanav, ke opretrajisarla kana avla o
opretrajisaripe, po paluno dyes.” 25 O Jezush kodo phendas lake: „Me som o opretrajisaripe haj o
trajo. Kon patyal ande mande, vi te mulas, trajila, 26 haj sa kodo, kon trajil haj patyal ande mande,
chi merel chikana. Patyas kado?” 27 E Marta kodo phendas leske: „Ova, Raja, patyav, ke tu san o
Kristo, le Devlesko Shavo, kon ande luma avel.”

28 Palasoste kado phendas, gelastar haj akhardas peska phenya, la Marija, haj koles kodo phendas
lake: „O Maistrovo kathej haj akharel tut.” 29 Kana kodi ashundas kado, sigo opreushtyilas, haj leste
sidyardas. 30 Apol o Jezush inke chi reslas ando gav, ke pe kodo than sas, kaj e Marta angla leste
gelas. 31 Le bibolde pale, kon lasa sas ando kher haj ushorenas laki briga, kana dikhline, ke e Marija
sigo opreushtyilas haj avrigelas, pala late geline, ke kodo gindisardine: „Kaj o murmunto zhal, kothe
te rovel.” 32 Kana e Marija kothe reslas kaj o Jezush sas, haj dikhlas les, kaj leske punre burdosardas,
haj kodo phendas leske: „Raja, kathe te avilanas, chi mulino moro phral.” 33 O Jezush pale, ke dikhlas,
ke rovel, haj vi kodal bibolde roven, kon lasa aviline, zhi anda o duho sunusardas len. 34 Pushlas:
„Kaj shutine les?” Kodo phendine leske: „Raja, av haj dikh!” 35 O Jezush asvarelas. 36 Pe kado le
bibolde kodo phendine: „Aketa, sar kamelas les!” 37 Ba sas mashkar lende, kon kade vorbinas: „Voj,
kon opreputerdas le korreske jakha, nashtig kerdinosas, ke kado tena merel?”

38 O Jezush ande pesko dyi inke vi akanak mila hatyardines kaj o murmunto gelas. Jeka caverna**
sas kodo, so jekhe barresa sas andre sharado. 39 O Jezush kade das duma: „Len kothar o barr!” E
Marta, le muleski pheny, kodo phendas leske: „Raja, aba sung siles, ke aba shtarto dyesengoj!” 40 O
Jezush kodo phendas lake: „Na kodo phendom tuke, ke te patyas, dikhesa le Devlesko luvudyipe?”
41 O barr apol line kothar, o Jezush pale oprevazdas peske jakha, haj kade das duma: „Raja, najisij
tuke, ke ashundan man. 42 Apol me zhanos, ke sagutnes ashunes man, numa anda krujal tordyiline
manusha phendom, ke te patyan, ke tu bishaldan man.” 43 Pala soste kadal phendas, glasunes kado
cipisardas: „Lazar, av avri!” 44 Haj kodo, kon mulo sas, avri avilas. Leske punre haj vast andre sas
patyarde, haj pe leski mosura dikhlo sas. O Jezush kodo phendas lenge: „Putren les avri, haj muken
les te zhaltar!”

Le angsvatosko mulikano krisaripe: le angrashajeski profeticko vorba 45 But zhene mashkar le
bibolde, kon kaj e Marija haj kaj e Marta aviline, haj dikhline, so kerdas, patyanas ande leste. 46 Ba
unyizhene mashkar lende gelinetar kaj le farizana, haj phendine lenge, ke so kerdas. 47 Pe kado le

angrashaja haj le farizana kethane akhardine le angsvatos, haj kodo phendine: „So te keras? Ke kado manush but chudicka somnura kerel. 48 Te mukasa kado leske, savorazhene patyana ande leste. Atunchi avenatar le romaicka, haj lena amendar amare phuva haj amare popularon.” 49 Mashkar lende jekh, o Kaifash, kon ande kodo bersh angrashaj sas, kodo phendas lenge: „Tume chi zhanen khanchi, 50 haj chi pe kodo chi gindin, ke maj mishtoj tumenge, kana jekh manush merel anda popularo, sar kana o intrego them xasajvelatar!” 51 Kado pale na pestar phendas, ba sar angrashaj ande kodo bersh profecisardas, ke o Jezush merela anda popularo, 52 haj na feri anda popularo, ba vi anda kodo, ke kethane te kidel le Devleske ande luma rispisarde shavoren. 53 Kathar kodo dyes apol kethane vorbisardine, ke mudaren les.

O Jezush krujil le bute manushen 54 Anda kado o Jezush chi phirelas mashkar le bibolde sakonestar pinzhardes. Gelastar kothar kaj pe kodo than, so pasha e pusta sas, haj kodole foros Efraimeske anavarenas, haj vi kothe ashilas peske sityardenca kethanes.

55 Pashe sas le biboldengi Paska, haj pa gava but zhene geline opre ando Jeruzhalemo angla e Patradyi, te suntosaren pen. 56 Rodenas le Jezushes, haj ande khangeri kodo phenenas jekhavreske: „So gindin? Dore, avelatar pe baredyesa?” 57 Le angrashaja haj le farizana vladipe dine avri, ke kana varikon avrizhanela, ke kaj si, te del les andre, haj xutyilena les.

Le Jezushesko drom ando Jeruzhalemo haj e paluni Patradyi: 12,1-50

12 **O betanicko makhlipe** 1 Angla Patradyi shove dyesenca o Jezush ande Betania gelas, kaj o Lazar beshelas, kas o Jezush opretrajardas anda meripe. 2 Kothe xamo kerdine leske. E Marta opreslugisardas, o Lazar pale mashkar kodal sas, kon lesa beshenas kaj e mesalya. 3 E Marija pale xutyildas jekh fonto chacho, haj kuch nardusicko uloj, makhlas le Jezusheske punre, haj peske balenca khoselas kodal. O kher pherdyilas le makhlimaske lashi sungimatasa. 4 Pe kado mashkar leske sityarde o jekh, o ishkarioticko Judash, kon lesko purritori kerdyilas kade das duma: 5 ”Sostar chi bikindine kado makhlipe pe trinshela denaro, haj te dinesasles kothe le chorrenge?” 6 Kado pale na anda kodo phendas, ke pe chorrende te avilino les grizha, ba ke chor sas, haj ke leste sas e trasta, le dimata chorelas. 7 O Jezush pe kado kade das duma: „Dela pacha, ke pe muro praxomasko dyes te kerel kodo. 8 Ke chorre sagutnes avna tumenca, ba me chi avo sagutnes tumenca.”

9 Mashkar le bibolde but zhene avri zhangline, ke kothe si, haj kothe geline, na feri anda o Jezush, ba vi le Lazares te dikhen, kas opretrajardas anda meripe. 10 Le angrashaja pale pa kodo vorbinas, ke vi le Lazares mudaren, 11 ke mashkar le bibolde but zhene geline kothe anda leste, haj patyanas ando Jezush.

Andrezhape ando Jeruzhalemo 12 Kaverdyes, kana e butimata, save pe baredyesa aviline, a-shundine, ke o Jezush ando Jeruzhalemo avel, 13 palmenge kranzhi xutyildine, angla leste geline haj kade cipinas:

”Hozhana!
Ashtyilimej, kon ande Rajesko anav avel **{Salm 118,26}**,
haj le Izraelesko kraj si!”

14 O Jezush pale rakhlas jekh magaraka khurora, oprebeshlas pe late, sar iskirime si:

15 *”Na dara Sioneski shej!*
Aketa, tyo kraj avel pe magaricko khurori beshindos!” **{Zak 9,9}**

16 Leske sityarde majanglal chi hatyarenas kado, ba kana o Jezush luvudyisajlas, palpale serosardine pe kodo, ke kodo kerdine lesa so iskirime sas pa leste. 17 Chachardas apol pa leste o butipe, save lesa sas, kana angle akhardas le Lazares anda murmunto, haj opretrajardas les anda meripe. 18 E butimata apol zhianda kodo gelas angla leste, ke ashundas, ke kadi traba kerdas. 19 Le farizana atunchi kade dine duma jekhavreste: „Dikhen, ke pe khancheste chi zhan? Aketa, e intrego luma zhal pala leste!”

Le Jezusheske palune vorbimata angla but manusha: la zhejake chasuri 20 Mashkar kodal, kon
opregeline, te rudyin pel baredyesa, sas vi unyizhene hellena. 21 Kadal kothe gelne kaj o Filip, kon
anda galileicko Betsaida sas, haj mangenas les: „Raja, fajas amen, te dikhas le Jezushes!" 22 O Filip
gelastar haj duma das le Andrasheske, pe soste o Andrash haj o Filip gelinetar, haj duma dine le
Jezusheske. 23 O Jezush kado phendas lenge: „Avlatar o chaso, ke le Manushesko Shavo te
luvudyisajveltar. 24 Amen, amen phenav tumenge: kana ande phuv pelino dyivesko sumburo chi
merel, korkoro ashol, ba te merel, atunchi but upaj kerel. 25 Kon kamel pesko trajo, xasarel kodo, haj
kon rucil pesko trajo pe kadi luma, inkrel kodo po sagutno trajo. 26 Kon mange slugil, te avel pala
mande, haj kaj me som, kothe avla vi muri sluga. Kodoles, kon slugil man, patyivisarela les o Dad.
27 Akanak mishkisajlas muro duho. So te phenav? Muro Dad, muntusar man kathar kado chaso? Haj
apol anda kado avilom, anda kado chaso. 28 Muro Dad, luvudyisar tyo anav!" Pe kado glasipe a-
shundyilas anda cheri: „Aba luvudyisardomles, haj pale luvudyisaroles."
29 Kodal manusha, kon kothe tordyonas, haj ashundine kado, kodo phendas, ke le cheresko ba-
shavjipe sas. Kavera kade dine duma: „Andyelo das duma leste." 30 O Jezush kodo phendas: „Na
anda mande ashundyilastar kado glasipe, ba anda tumende. 31 Krisipe sas akanak pe luma, akanak
shudena avri kadala lumake krajes. 32 Me pale, kana opreasharena man pa phuv, sakofalo mande
cirdav." 33 Kado anda kodo phendas, ke te sikavel anglal, ke soske meripesa merela. 34 E butimata
kodo phendas: „Ame kodo ashundam anda kris, ke o Kristo sagda ashola. Sostar phenes apol: »Le
Manusheske Shaves opretrubul te asharen?« Kon si le Manushesko Shavo?" 35 O Jezush kodo
phendas lenge: „Aba feri cerra vramate si tumende o fimlalipe. Zhikaj kodo phiren, zhikaj tumaroj o
fimlalipe, ke o tunyarikipe andre tena sharavel tumen. Kon ando tunyariko phirel, chi zhanel, ke kaj
zhal. 36 Zhikaj tumaro si o fimlalipe, patyan ando fimlalipe, ke le fimlalimaske shave te aven." Kadala
phendas o Jezush, pala kodo gelastar, haj garadyilas angla lende.

Anda soste o bipatyape si 37 Chaches, ke kattyi somnura kerdas angla lenge jakha, ba chi kade
chi patyanas ande leste, 38 ke andre te pherdyol le Izajasheski vorba, kon kadala phendas:

"Raja, kon patyalas amare vorbimata,
haj le Rajeski kuj kaske sikadyilas?" **{Iz 53,1}**

39 Chi zhanen te patyan, ke o Izajash vi kadal phendas:

40 *"Korreske kerdas lenge jakha*
haj capenyisardas lengo ilo,
tena dikhen penge jakhenca
haj tena hatyaren penge ilenca,
tena boldenpe karing o Del
haj te sastyarav len" **{Iz 6,9-10}**.

41 Kadal phendas o Izajash, ke dikhlas lesko luvudyipe haj pa leste vorbisardas. 42 Ba vi kade,
inke vi mashkar angmanusha patyanas ande leste but zhene, ba anda farizana, kado chi phendine avri,
ke avri tena phandaven len anda zhinagoga. 43 Ke majfeder kamenas le manushengo patyivisaripe,
sar le Devleske luvudyimata.

Dumadinipe po alosaripe 44 O Jezush pale oprevazdas pesko glaso haj kade das duma: „Kon patyal
ande mande, na ande mande patyal, ba ande kodo, kon bishaldas man. 45 Haj kon man dikhel, kodales
dikhel, kon bishaldas man. 46 Anda kodo avilom ande luma, ke fimlalimata te avav, ke sa kodo, kon
patyal ande mande, ando tunyariko tena ashol. 47 Kana pale varikon ashunel mure alava, ba chi inkrel
kodolen, chi krisarav les. Ke na anda kodo avilom, ke te krisarav la luma, ba te muntusarav la luma.
48 Si kon, te krisarel kodales, kon tele dikhel man, haj chi lel peskireske mure alava: o alav so
phendom, kodo krisarel les po paluno dyes. 49 Ke na mandar vorbisardom, ba kon bishaldas man, o
Dad, voj vladisardas mange, ke so te phenav haj so te vorbisarav. 50 Zhanav, ke lesko vladipe sagutno
trajoj. So apol me vorbisarav, kade phenav, sar o Dad phendas mange."

O JEZUSH DEL PESKI PALUNI VORBA PESKE SITYARDENGE: 13,1-17,26

O paluno xamo: 13,1-14,31

13 **Le punrengo thovjipe** 1 Angla Patradyako barodyes o Jezush zhanelas, ke avilastar lesko
chaso, ke perdal te zhal anda kadi luma kaj o Dad, ba chaches kamelas peskiren, kon ande luma sas,
sagutnes kamelas len. 2 Kana sas o xamo, haj kana aba o beng ande Judashesko ilo phurdas, le
ishkariotickone Shimoneske shaveske, ke te purrisarel les, 3 o Jezush zhanindes, ke sakofalo ande
lesko vast das o Dad, haj ke kathar o Del avilastar haj kaj o Del zhal palpale, 4 opreushtyilas kathar
o xamo, tele shutas peske opralutne gada, xutyildas jekh dikhlo haj angla peste phanglasles. 5 Pala
kodo paji shordas ande thovjimasko vaso, haj las te thovel le sityardenge punre, pala kodo khoslasle
kodale dikhlesa so pe lesko mashkar sas phanglo. 6 Kana kothe reslas kaj o Shimon Peter, kodo kade
das duma: „Raja, tu thoves mure punre?" 7 O Jezush kodo phendas leske: „So me kerav, kodo tu
akanak chi hatyares, ba majpalal hatyaresales." 8 O Peter pe kado kade das duma: „Mure punre apol
chi tovesa chi kana!" O Jezush kodo phendas leske: „Tena thovav tut, chi avla tut rig manca." 9 A-
tunchi o Shimon Peter kodo phendas: „Raja, na feri mure punre, ba vi mure vast haj vi moro shero!"
10 O Jezush kodo phendas pe kado: „Kon najilas, kodaleske dostaj kana feri leske punre thoven,
atunchi intregones uzhoj. Vi tume uzhe san, ba na savorazhene." 11 Ke zhanelas, ke kon si, kon purril
les, anda kodo phendas: „Chi san savorazhene uzhe."

12 Pala soste thodas lenge punre haj palpale las peske opralutne gada, pale tele beshlas haj kodo
phendas lenge: „Zhanen tume apol, ke so kerdom tumenca? 13 Tume kade akharen man: »Maistro«
haj »Raj«, haj mishto phenen, ke kodo som. 14 Kana apol, me o Raj o Maistrovo thodom tumare
punre, vi tumenge trubuj te thoven jekhavreske punre. 15 Ke parabola sikadom tumenge, ke so me
kerdom tumenca, vi tume kade te keren. 16 Amen, amen phenav tumenge: Naj majbaro o sluga kathar
pesko raj, haj chi o bishaldo naj majbaro kathar kodo, kon les bishaldas. 17 Haj apol, ke kadal aba
zhanen, anande san, vi te kerenales. 18 Na pa savorazhene phenav kado: zhanav me kas alosardom.
Ba le Iskirimatake *andre* trubuj te pherdyol: »*Kon muro manro xal, peski koch vazdas pe mande*«
{Salm 41,10}. 19 Aba akanak phenav tumenge, so anglal pecisardyolas, ke kana andre pherdyola, te
patyan, ke me som. 20 Amen, amen, phenav tumenge: Kon andre svagarel kodales, kas me bishalav,
man svagarel andre, haj kon pale man svagarel andre kodales svagarel andre, kon man bishaldas."

21 Palasoste kadal phendas, o Jezush mishkisajlas ande pesko duho, haj chacharipe kerdas le
vorbenca: „Amen, amen phenav tumenge: Jekh mashkar tumende purril man." 22 Le sityarde pe
jekhavreste dikhline, ke pa kaste phenel kado. 23 Mashkar leske sityarde o jekh, kas o Jezush kamelas,
kaj o Jezush pashe beshlas tele. 24 O Shimon Peter sikadas leske, ke te pushel: „Kon si pa kaste
vorbil?" 25 Kodo kothe bandyilas kaj o Jezush, haj pushlasles lestar: „Raja, kon si kodo?" 26 O Jezush
kodo phendas: „Kodo, kaske o andre boldo manro dav." Pala kodo andre boldas o manro, haj kothe
dasles le Judasheske, le ishkarioticone Shimoneske shaveske. 27 Kana kodo o manro las, ande kodo
minuto ande leste huralylas o shatano. O Jezush pale kodo phendas leske: „So keres, kerles sigo!"
28 Mashkar kodal kon kaj e mesalya beshenas khonyik chi hatyarlas, sostar phendas kado leske. 29 Ke
kaj o Judash sas e trasta, sas kon kodo gindisardine, ke o Jezush kodo phendas leske: „Kin kodo, so
trubuj amen pel baredyesa!", bake le chorrenge te del variso. 30 Voj pale pala soste las o manro, sigo
avrigelas. Ratyi sas.

O nyevo vladipe 31 Pala soste avrigelas, o Jezush kade das duma: „Akanak luvudyisajlas le Manu-
shesko Shavo, haj o Del luvudyisajlas ande leste. 32 Kana o Del luvudyisajlas ande leste, vi o Del
luvudyisarel les ande peste, napa buteste luvudyisarela les. 33 Mure shavora, aba feri cerra vrama som
tumenca. Rodena man, ba sar aba le biboldenge phendom, akanak vi tumenge phenav: Kaj me zhav,
kothe tume nashtig aven. 34 Nyevo vladipe dav tumen, ke te kamen jekhavres: sar me kamos tumen,
kade kamen vi tume jekhavren. 35 Pa kodo pinzharela sakon, ke mure sityarde san, ke kamipesa san
karing jekhavreste."

Le Petereske asvikarimasko profecipe 36 Atunchi o Shimon Peter duma das: „Raja, kaj zhas?” O
Jezush kodo phendas: „Kaj me akanak zhav, kothe akanak nashtig aves pala mande, ba majpalal
avesa pala mande.” 37 O Peter pushlas les: „Raja, sostar nashtig zhav akanak pala tute? Vi muro trajo
kothe dos anda tute!” 38 O Jezush kodo phendas: „Tyo trajo desas anda mande? Amen, amen phenav
tuke: Pe soste o bashno cipila, trivar asvikaresa man.

14 **O Jezush si kaj o Dad inkerdo drom** 1 Tena daral tumaro ilo. Patyan ando Del, haj vi ande
mande patyan. 2 Ande mure Dadesko kher but than si. Apol na kade te avilno, dore phendomas
tumenge, ke zhavtar than te lasharav tumenge? 3 Haj kana aba gelomtar haj than lashardom tumenge,
pale avotar, haj mande lav tumen, ke kaj me som, vi tume kothe te aven. 4 Ke pinzharen o drom kothe,
kaj me zhav.”

5 O Tamash pe kado kodo phendas leske: „Raja, chi zhanas, kaj zhas, sar shaj pinzharasas o
drom?” 6 O Jezush kodo phendas leske: „Me som o drom, o chachipe haj o trajo. Khonyik chi resel
kaj o Dad, feri perdal pa mande. 7 Man te pinzhardinesas, vi mure Dades pinzharenas. Ba kathar kado
pinzharen les haj dikhline les.” 8 Atunchi o Filip pushlas les: „Raja, sikav amenge le Dades, haj kodo
dostaj amenge!” 9 O Jezush kade das duma palpale leske: „Aba kattyi vrama ke tumenca som, haj chi
pinzhardan man Filip? Kon man dikhlas, le Dades dikhlas. Sar shaj phenes apol: »Sikav amenge le
Dades«? 10 Chi patyas, ke me ando Dad som, haj o Dad ande mande? Le alava, so me phenav
tumenge, na mandar phenav, ba o Dad, kon ande mande beshel, voj kerel peske trabi. 11 Patyan
mange, ke me ando Dad som, haj o Dad ande mande. Kana anda kaver na, atunchi barem anda
kerdyimata patyan.

12 Amen, amen phenav tumenge: Kon patyal ande mande, zhikodal trabi kerela, so me kerav, haj
inke vi majbare kerela kathar kodal, ke me kaj o Dad zhav. 13 Zhiso mangen ande muro anav, kerav
kodo, ke o Dad te luvudyisajvel ando Shavo. 14 Kana variso mangen mandar ande muro anav, kerav
kodo.

Le Sunto Duhoski bishavlimaski vorba 15 Te kamen man inkren mure vladimata. 16 Me pale mango
le Dades, haj kaver Ushores dela tumen, ke tumenca te avel sagutnes: 17 le chachimasko Duhos, kas
e luma nashtig lel, ke chi dikhel les haj chi pinzharel les. Ba tume pinzharena les, ke tumende ashola
haj ande tumende avla. 18 Chi mukav tumen geres, avotar tumende. 19 Inke jekh cerra vrama, haj e
luma chi dikhela man majbut. Ba tume dikhen man, ke me trajiv, haj vi tume trajina. 20 Pe kodo dyes
maj zhanenala, ke me ando Dad som, tume pale ande mande, haj me ande tumende. 21 Kon pinzharel
mure vladimata haj vi andre inkrel kodalen, kamel man. Kon pale kamel man, kodales vi muro Dad
kamela, vi me kamoles, haj avrisikavav man leske.”

22 Atunchi duma das o Judash, na o ishkarioticko: „Raja, sostar si kodo, ke amenge kames tut avri
te sikaves, haj na la lumake?” 23 O Jezush kado phendas leske: „Kana varikon kamel man, inkrel
muri vorba. Vi muro Dad kamela les, leste zhas, haj beshlimasko than kinas leste. 24 Kon chi kamel
man, chi inkrel mure alava. O alav pale so ashundine, na muroj, ba le Dadesko, kon bishaldas man.

25 Kadal phendom tumenge zhikaj tumenca somas. 26 O Ushori pale, o Sunto Duhoj, kas o Dad
bishalel ande muro anav, sityarela tumen pe sakofaloste, haj ande tumari godyi anel sakofalo, so me
phendom tumenge. 27 Pacha mukav pe tumende, muri pacha dav tumenge. Na kade davla tumenge,
sar e luma del. Tena daral tumaro ilo. 28 Ashundine, ke kodo phendom tumenge: „Zhavtar, haj palpale
avo tumende, te kamenas man, losshanas kodoleske, ke kaj o Dad zhav, ke o Dad majbaroj mandar.
29 Phendomles aba tumenge aba vi akanak, zhiso majanglal pecisardyolas, ke kana andre pherdyol,
te patyan. 30 Abakanak na but vorbisarav tumenca, ke avel la lumako kraj: pe mande apol najles
saktimo, 31 ba te zhanel e luma, ke kamav le Dades, haj kade kerav sar o Dad muklas mange: ushtyen
opre, zhastar kathar.

O Jezush sityarel le aposhtolen: 15,1-17,33

15 **Parabola pa drakhuni buchuma haj pa drakhuni kranzha** 1 Me som e chachi drakhuni buchuma,
muro Dad pale o drakhari. 2 Sakone drakhuni kranzha, save chi anen pe mande frukto, tele shinel, haj
sakone upajines uzharel, ke majbut te upajil. 3 Tume aba uzhe san kathar o alav, so aba phendom
tumenge. 4 Ashon ande mande haj me ande tumende. Ke sar e drakhuni kranzha chi zhanel frukto te
kerel pestar, tena ashol pe drakhuni buchuma, kade chi tume, tena ashon ande mande. 5 Me som e
drakhuni buchuma tume pale e drakhuni kranzhi. Kon ande mande ashol haj me ande leste, kodo but
upaj kerel, ke bi muro khanchi nashtig keren. 6 Kana varikon chi ashol ande mande kodales
avrishuden, sar le drakune kranzhen, haj shutyolatar: kethane kidenlen, pe jag shudenlen haj
phabonatar. 7 Kana ande mande ashona haj mure alava ande tumende ashona, mangen, so kamen, haj
lenales. 8 Pa kodo perdal luvudyilpe muro Dad, ke sode frukto keren, haj mure sityarde kerdyon. 9 Sar
man kamel o Dad, kade kamos vi me tumen. Ashon ande muro kamipe. 10 Mure vladimata, te inkrena,
atunchi ashona ande muro kamipe, sar vi me inkerdom mure Dadeske vladimata, haj ashuvav ande
lesko kamipe. 11 Anda kodo phendom kadal tumenge, ke muri lossh ande tumende te avel, haj tumari
lossh intrego te avel.

12 Muro vladipe kodoj, ke te kamen jekhavres, sar me kamav tumen. 13 Majbaro kamipe
khanyikas naj kathar kodo, sar kana varikon pesko trajo del anda peske vortakura. 14 Tume mure
vortakura san, te kerena kodo, so vladisardom tumenge. 15 Aba chi phenav tumen slugange, ke o
sluga chi zhanel, ke so kerel lesko raj. Mure vortakonge phenav tumen, ke sakofalo, so ashundom
kathar muro Dad, avrizhanardom tumenge. 16 Na tume alosardine man, ba me alosardom tumen. Pe
kodo manglom tumen, te zhantar, frukto te upajin, haj tumaro frukto te ashol, haj zhiso mangen ande
muro anav kathar o Dad, delales tumenge. 17 Kodo vladisarav tumenge: kamen jekhavres!

La lumako rucipe pe le sityarde 18 Kana e luma rucil tumen, zhanen avri, ke man maj anglal rucilas
tumendar. 19 Kana anda luma avenas, e luma kamelas kodo, so lakoj. Ke chi sanle anda luma, ke
avrialosardom tumen anda luma, anda kodo rucil tumen e luma. 20 Seron pe vorba, so phendom
tumenge: Naj majbaro e sluga kathar pesko raj. Man te nashavenas, vi tumen nashavena: mure vorbi
te inkerdine, vi tumare inkrena. 21 Ba sa kadal anda muro anav kerena tumenca, ke chi pinzharen
kodales, kon bishaldas man. 22 Ba tena avilomas, haj tena vorbisardomas lenge, chi avlas len bezex,
ba akanak naj len muntuipe pe lenge bezexa. 23 Kon man rucil, vi mure dades rucil. 24 Tena kerdomas
mashkar lende kasave trabi, so khonyik kaver chi kerdas, chi avla len bezexa. Ba akanak dikhline,
haj vi kade rucin vi man, vi mure Dades. 25 Andre trubusardas te pherdyol le phenipeske, so tele si
iskirime ande amari kris: »*Bi doshako rucin man«* **{Salm 35,19}**.

26 Kana pale avelatar o Ushori, kas bishalo tumenge kathar o Dad, le chachimasko Duhos, kon
kathar o Dad si, voj maj chacharipe kerla pa mande: 27 ba vi tume chacharipe kerena, ke kathar o
anglalipe manca sanle.

16 1 Anda kodo phenav tumenge, tena xolyajven. 2 Avriphandavna tumen anda zhinagogi, haj
avla vi kodo chaso, ke sa kodola, kon mudarela tumen, kodo gindila, ke le Devleske slugisardas
kodalesa. 3 Anda kodo kerena kado, ke chi pinzhardine chi le Dades haj chi man. 4 Sa kado pale anda
kodo phenav tumenge, ke kana avelatar kadalenge chaso, seron pe lende, ke me phendomles tumenge.
Anglalutnes anda kodo chi phendom kadala, ke tumenca somas.

Le Sunto Duhoske trabi 5 Akanak zhavtar kaj kodo kon bishaldas man, haj khonyik mashkar
tumende chi pushel mandar: »Kaj zhas?« 6 Ba ke kadala phendo, brigasa pherdyilas tumaro ilo. 7 Ba
me o chachipe phenav tumenge: Maj mishtoj tumenge te zhotar. Ke tena zhotar, o Ushori chi avelatar
tumende, ba te zhotar, bishalo les tumende. 8 Voj kana avelatar, chacharel la luma pa bezex, pa

chachipe, pa krisaripe: 9 apol pa bezex, ke chi patyan ande mande: 10 Pa chachipe, ke kaj o Dad zhav,
haj majbut chi dikhena man: 11 haj pa krisaripe, ke kadala lumako kraj krisardo si.
12 Inke but sakofalo trubujas te phenav tumenge, ba inke akanak chi zhanenas te hatyarenles.
13 Kana pale avelatar le chachipesko Duho, voj ingrela tumen po intrego chachipe, ke na pestar
vorbila, ke kodo phenela so ashunel, haj le avlune trabi viacarela tumenge. 14 Voj maj luvudyisarela
man, ke anda muro lela, haj avri phenel kodo tumenge. 15 Sa kodo so le Dadeskoj, muroj: anda kodo
phendom, ke anda muro lel, haj avriphenel kodo tumenge.

Le shindyipeskі dukh, haj le pale dikhlimaskі lossh 16 Inke jekh cerra vrama haj chi dikhen aba
man, pala kodo pale jekh cerra vrama, haj dikhena man." 17 Atunchi mashkar le sityarde unyizhene
kade dine duma: „Soj kodo, so phenel amenge: »Jekh cerra vrama haj chi dikhen man, pala kodo pale
cerra vrama, haj dikhena man«? haj: »Kaj o Dad zhav«?" 18 Pala kodo kado phendine inke: „Soj kodo
so phenel: »Jekh cerra vrama«? Chi hatyaras so phenel!" 19 O Jezush sama las, ke kamen te pushen
les, anda kado kade das duma: „Pa kodo vorbin tume mashkar jekhavreste, ke kodo phendom: »Jekh
cerra vrama haj chi dikhen man, pala kodo pale jekh cerra vrama, haj dikhena man«? 20 Amen, amen
phenav tumenge, ke rovena haj cipina, e luma pale losshala. Tume maj brigasle avna, ba tumari briga
pe lossh boldelape. 21 Vi e romnyi, kana shavores anel pe luma, brigilpe, ke avilastar lako chaso: ba
kana pe luma andas peske shavores, aba chi seroj pe briga anda lossh, ke manush arakhadyilas pe
luma. 22 Vi akanak brigin tume, ba pale dikho maj tumen, tumaro ilo vojilape, haj tumari lossh chi
lel tumendar khonyik. 23 Haj kodo dyes aba khanchi chi pushena mandar.
Amen, amen phenav tumenge: So feri mangen kathar o Dad ande muro anav, del kodo tumenge.
24 Zhikaj kado, khanchi chi mangline ande muro anav. Mangen, haj lenales, ke tumari lossh intrego
te avel.

Kikidyimata haj pacha 25 Kadal ande paraboli vorbisardom tumenge. Ba avelatar kodo chaso, kana
aba na ande paraboli vorbisaro tumenge, ba uzhes vorbisarav pa Dad. 26 Pe kodo dyes mangena maj
ande muro anav, haj me chi pheno tumenge, ke me mango le Dades anda tumende, 27 ke pestar o Dad
kamel tumen, ke tume kamenas man, haj patyanas, ke kathar o Del avilom. 28 Avilomtar kathar o
Dad haj kathe avilom ande luma: akanak pale mukav la luma, haj zhavtar kaj o Dad." 29 Leske
sityarde pe kado kodo phendine: „Aketa, akanak uzhes vorbis, haj na parabola phenes. 30 Akanak
zhanas, ke sakofalo zhanes, haj chi trubul tuke, ke varikon te pushel tut. Anda kado patyas, ke kathar
o Del avilan." 31 O Jezush kodo phendas lenge: „Akanak patyan? 32 Aketa, avelatar kodo chaso, haj
aba vi kathe si, kana zhahaltar, sakon ande pesko kher, man pale korkoro mukena. Ba me chi som
korkoro, ke o Dad manca si. 33 Kadal anda kodo phendom tumenge, ke pachipe te avel ande mande
tumen. Ande luma pharimata avla tumen, ba patyan, me tele viktornosardom** la luma."

Le Jezushesko rudyipe kaj o Dad: 17,1-26

17 **O Jezush kaj o Dad boldelpe** 1 Kana o Jezush sa kadal phendas, peske jakha po cheri vazdindes
kade das duma: „Muro Dad, reslas o chaso: luvudyisar tye Shaves, ke vi tyo Shavo te luvudyisarel
tut, 2 ke saktimo dan les pe sako trupo, ke sakoneske, kas leske dan, sagutno trajo te del. 3 O sagutno
trajo pale kodoj, ke te pinzharen tut, le korkorune chache Devles, haj kas bishaldan, le Jezush Kristos.
4 Me luvudyisarav tut pe phuv: kerdom e traba, so pe mande mukhlan. 5 Akanak tu luvudyisar man
muro Dad, tute, kodale luvudyimatasa, so muro sas tute, so majanglal e luma sas.
6 Pinzharadom tyo anav le manushenca, saven anda luma mange dan. Von tyire sas, haj mange
dan len, haj von inkerdine tyi vorba. 7 Abakanak, avri zhangline, ke sakofalo, so mange dan, tutar si,
8 ke le alava, so mange dan, perdal dom lenge: von linele mandar, haj chachikanes oprepinzhadine,
ke tutar avilom, haj patyajline, ke tu bishaldan man.

O Jezush rudyil anda sityarde 9 Anda lende rudyisarav. Na anda luma rudyij, ba anda kodal, kas
mange dan, ke von tyire si. 10 Sa kodo so muroj, tyiroj, haj so tyiroj, kodo muroj, haj me
luvudyisardyilom ande lende. 11 Me aba chi som ande luma, ba von ande luma si, me pale tute zhav.
Muro Sunto Dad, inker len ande tyiro anav, so mange dan, ke jekh te aven, sar ame. 12 Zhikaj
lenca somas, inkerdom len ande tyiro anav, kas mange dan. Inkerdom len, haj khonyik kaver chi
xasajlas mashkar lende, numa le nasulesko shavo, ke o iskiripe andre te pherdyol. 13 Akanak pale tute
zhav, haj kadal phenav ande luma, ke muri lossh intrego te avel ande lende. 14 Phendom lenge tye
alava, haj e luma rucilas len, ke na anda lumate si, ke sar chi me chi som anda luma.
15 Na anda kodo mangav, ke te les len anda luma, ba te feris len kathar o nasul. 16 Na anda lumate
si von, sar ke chi me chi som anda lumate. 17 Suntosar len ando chachipe. Tyiro alav chachipej. 18 Sar
man ande luma bishaldan, kade bishaldom vi me len ande luma. 19 Anda lende suntosarav man, ke vi
von te suntosardyon ando chachipe.

O Jezush rudyil anda kodal, kon patyan 20 Ba na feri anda lende rudyisarav, ba vi anda kodal, kon
pa lengi vorba perdal patyana ande mande, 21 ke savorazhene jekh te aven: sar tu, muro Dad, ande
mande san, haj me ande tute, kade vi von jekh te aven ande amende, haj kade te patyal e luma, ke tu
bishaldan man. 22 Kodo luvudyipe so mange dan, perdal dom lenge, ke jekh te aven, sar ame jekh
sam. 23 Me ande lende, tu ande mande, ke chachikanes jekh te aven. Te pinzharel pa kado e luma, ke
tu bishaldan man, haj kamlan len, sar man kamlan.
24 Muro Dad, kodo kamav, ke vi von, kas mange dan, kothe te aven manca, kaj me som, ke te
dikhen muro luvudyipe, so mange dan, ke kamesas man angla lumako genezaripe.
25 Muro chacho Dad! E luma chi pinzhardas tut, ba me pinzhardom tut, haj vi von pinzhardine,
ke tu bishaldan man. 26 Pinzharadom lenca tyo anav, haj vi pinzharavav lenca, ke o kamipe, sosa man
kamesas, ande lende te avel, haj me ande lende."

LE JEZUSHESKO LUVUDYISARIPE: 18,1-20,29

Le Jezushesko dukhardyipe, haj meripe: 18,1-19,42

18 **Le Jezushesko xutyilipe** 1 Pala soste o Jezush kadal phendas, avrigelas peske sityardenca
perdal pa Kedronesko ab, kaj sas jekh bar: kothe gelas andre voj haj leske sityarde. 2 Pinzharlas kodo
than vi o Judash, kon purrisardas les, ke o Jezush butivar phirelas kothe peske sityardenca kethanes.
3 O Judash apol, kana pasha peste las le ketanen, haj kathar le angrashaja haj farizana slugan, kothe
gelas phabardenca, haj jagasle kashtenca haj mudvarenca**. 4 O Jezush pale, kon zhanelas sakofalo,
so zhukarelas pe leste, angla lende gelas, haj pushlas lendar: „Kas roden?" 5 Kodo phendine leske:
„Le Nazaretickone Jezushes." Voj kodo phendas lenge: „Me som." Kothe tordyolas lenca vi o Judash,
kon purrisardas les. 6 Kana kodo phendas lenge: „Me som", darajline haj pe phuv peline. 7 Pe kado
pale pushlas len: „Kas roden?" Kodal pale kodo phendine: „Le Nazaretickone Jezushes." 8 O Jezush
inke jokhar phendas: „Phendom tumenge: Me som! Kana apol man roden, muken kadalen te
zhantar!" 9 Andre trubusardas te pherdyol le alaveske, so phendas: „Kas mange dan, mashkar kodal
khanyikas chi xasardom." 10 Ke le Shimon Peteres sasles jekh xanro, avricirdas kodo, haj pe le
angrashajeski sluga maladas, haj tele shindas lesko chacho kan. Le slugasko anav Malkus sas. 11 O
Jezush pe kado kodo phendas le Petereske: „Shuv palpale pe lesko than tyo xanro! Te na pav avri o
taxtaj, so o Dad mange das?"
Avri ashunipe angla Annash: le Peteresko asvikaripe 12 Atunchi le ketani haj le biboldenge slugi
xutyildine le Jezushes, haj phangline les. 13 Majanglal kaj o Annash ingerdine les, ke voj sas lesko
sokro le Kaifasheske, kon angrashaj sas ande kodo bersh. 14 O Kaifash sas kodo, kon kodi vorba
phendas le biboldenge: „Majmishtoj, kana jekh manush merel anda populare".
15 O Shimon Peter haj jekh kaver sityardo pala Jezush zhalas. Kado sityardo pinzhardo sas le
angrashajeske, haj andre gelas le Jezushesa ande angrashajeski avlina, 16 o Peter pale avral tordyolas

kaj o vudar. Avrigelas apol kodo kaver sityardo, kon pinzhardo sas le angrashajeske, haj andre ingerdas le Peteres. 17 Atunchi e sluga, kon kaj o vudar tordyolas kodo phendas le Petereske: „Chi san vi tu kadale manushesko sityardo?" Voj kado phendas: „Chi som!" 18 Kothe tordyonas le slugi haj le ketani, kon jag kerdine, ke shil sas, haj tatyonas. Vi o Peter kothe tordyolas lenca, haj tatyolas.

19 O angrashaj tala kadi vrama le Jezushes pa leske sityrde haj pa lesko sityaripe pushelas. 20 O Jezush kodo phendas leske: Me uzhes vorbisardom la lumake, sagda ande zhinagoga sityardom haj ande khangeri, kaj le bibolde savorazhene kethane aven, haj ande tajna khanchi chi phendom. 21 Sostar pushes man? Push kodalen, kon ashundine, ke so phendom lenge. Aketa, von zhanen, ke so phendom lenge." 22 Kana kado phenelas, jekh ketana kon kothe tordyolas pa muj shindas les, haj kade das duma: „Kade des duma kaj o angrashaj?" 23 O Jezush kodo phendas leske: „Kana nasul phendom, sikav andre, ke nasul phendom, ba kana mishto, atunchi sostar malaves man?" 24 Atunchi o Annash bishaldas les kade phanglo, kaj o Kaifash angrashaj.

25 O Shimon Peter pale kothe tordyolas haj tatyolas. Unyizhene kodo phenenas leske: „Dore, vi tu mashkar leske sityarde san?" Ba voj tele asvikardas les: „Chi som!" 26 Le angrashajeski jekh sluga, nyamo kodaleske, kaske o Peter tele shindas lesko kan, kade das duma: „Na tut dikhlom kothe lesa ande bar?" 27 O Peter pale tele asvikardas les, haj atunchi oprecipisardas o bashno.

O Jezush angla o Pilatush: o krisaripe 28 Le Jezushes kathar o Kaifash po prefektoripe ingerdine. Detehara sas. Von chi geline andre po prefektoripe, ke tena kerdyon biuzharde, haj te shaj xan la Patradyaki bakrori. 29 Anda kado o Pilatush gelas avri lende, haj pushlas len: „Soski dosh phenen pe kado manush?" 30 Kodo phendine leske: „Tena avlas nasul manush, chi damas les ande tye vast." 31 Pe kado o Pilatush kodo phendas lenge: „Len les tume perdal, haj krisaren les sar tumari kris phenel." Le bibolde kodo phendine leske: „Amenge khanyikas naj slobodo te mudaras." 32 Kado anda kodo pecisajlas, ke andre te pherdyol le Jezusheski vorba, so phendas, haj anglal phendines, ke soske meripesa merela.

33 Pale andre gelas apol o Pilatush po prefektoripe, akharadas le Jezushes, haj pushlas les: „Tu san le biboldengo kraj?" 34 O Jezush kodo phendas: „Tutar phenes kado, bake kavera phendine tuke kado pa mande?" 35 O Pilatush kado phendas leske palpale: „Haj biboldo som me? Tyire nyamura haj le angrashaja dine tut ande mure vast. So kerdan?" 36 O Jezush kodo phendas: „Muro them na anda kadi luma si. Apol muro them anda kadi luma te avlas, mure slugi lenaspe te marenpe, ke ande biboldenge vast tena resav. Ba muro them na katharutnoj." 37 O Pilatush pe kado pushlas les: „Apol kraj san tu?" O Jezush kodo phendas: „Tu phenes, ke kraj som. Pe kodo arakhadyilom, haj anda kodo avilom ande luma, ke chacharimata te kerav pa chachipe. Sa kodo, kon anda chachipe si, ashunel pe muri vorba." 38 O Pilatush pe kado kade das duma: „Soj o chachipe?" Haj pala kadal vorbi pale avrigelas kaj le bibolde, haj kodo phendas lenge: Me khanchi dosh chi rakhav ande leste. 39 Jako** si tumende, ke kana Patradyi si, slobodo te mukav tumenge varikas. Kamen apol, slobodo te mukav tumenge le biboldenge krajes?" 40 Pe kado pale kade cipinas: „Na kadales, barem le Barabashes!" O Barabash pale chor sas.

19 1 Atunchi o Pilatush ingeradas le Jezushes, haj chunyaradas les. 2 Le ketani pale korona xudine anda kanre, pe lesko shero shutineles, haj lolo pluvialo dine pe leste. 3 Pala kodo anglaleste geline, haj kodo phenenas: „Av drobome, biboldengo kraj!" Haj pa muj shinenas les. 4 O Pilatush pale avrigelas haj kodo phendas lenge: „Aketa, avrianav les, te zhanen avri, ke khanchi dosh chi rakhav ande leste." 5 Atunchi avriavilas o Jezush, anda kanre kerdino koronasa po shero, haj ando lungo pluvialo. Voj pale kodo phendas lenge: „Aketa, o manush!" 6 Kana le angrashaja haj lenge slugi kado dikhline, line te cipin: „Tannaren les po trushul, tannaren les po trushul!" O Pilatush kade das duma: „Len les tume perdal, haj tannaren les tume po trushul, ke me chi rakhav ande leste dosh." 7 Ba le bibolde kade dine duma: „Amen kris si, ke e kris avriphenel, ke trubuj te merel, ke le Devleske Shaveske phendas pes!"

8 Kana o Pilatush ashundas kadal vorbi, inke majfeder darajlas. 9 Pale andre gelas po prefektoripe,
haj pushlas kathar o Jezush: „Katharutno san tu?” Ba o Jezush chi dasles palpale vorba. 10 Anda kado
o Pilatush kodo phendas leske: „Mange chi des palpale vorba? Chi zhanes, ke saktimo si man pe
kodo, ke slobodo te mukav tut, haj pe kodo, ke po trushul te tannavarav tut?” 11 O Jezush kodo
phendas: „Khanchi zor chi avlas tut pe mande, ke kana kothar opral chi davadyilino tuke. Anda kado,
kon man pe tyiro vast das, majbaroj lesko bezexipe.”

12 Kathar kado o Pilatush pe kodo sas, te mukel les. Ba le bibolde kade cipinas: „Kadales te bi-
shalesa, atunchi chi san le chasarosko vortako! Ke sa kodo, kon krajeske shol pes, po chasaro del.”
13 Kana o Pilatush ashundas kadal phenimata, avrianadas le Jezushes, haj ande krisaresko iskamin
beshlas pe kodo than, saves barrasle avlinaske phenen, hebericka pale Gabbatake. 14 La patradyako
angle lashardo dyes sas atunchi, dore karing le shov chasura. Kade das duma kaj le bibolde: „Aketa,
tumaro kraj!” 15 Ba kodal kade cipinas: „Ingren les, ingren les, tannar les po trushul!” O Pilatush
pushlas lendar: „Tumare krajes te tannarav po trushul?” Le angrashaja kodo phendine: „Naj amen
kraj, feri chasaro!” 16 Atunchi apol ande lengo vast das les, te tannaren les po trushul. Kodal perdal
line le Jezushes.

Le Jezushesko meripe po trushul 17 Voj pale pesko trushul phirades avrigelas pe kuputesko than,
so hebericka Golgotaske phenen. 18 Kothe po trushul tannardine les, haj lesa kethanes inke dujen
dujdoringral, le Jezushes pale mashkaral. 19 O Pilatush vi jekh iskiripe keradash, haj po trushul
shuvadasles. Kado sas pe leste iskirime: „O Nazareticko Jezush, le biboldengo kraj.” 20 Kado
opreiskiripe apol but zhene ginadine mashkar le bibolde, ke pashe sas kaj o foro kodo than, kaj po
trushul tannardine le Jezushes. Hebericka, latinicka haj hellenicka sas iskirime. 21 Le biboldenge
angrashaja anda kado pe kodo mangenas le Pilatushes: „Na kado iskirisar: Le biboldengo kraj, ba
kodo: Kado kodo phendas: »Le biboldengo kraj som«!” 22 O Pilatush kodo phendas: „So iskirisrdom,
kodo iskirisardom!”

23 Le ketani pale, pala soste po trushul tannardine le Jezushes, xutyildine leske gada, alosardinele
pe shtar riga, sakone ketaneske jekh rig, pala kodo xutyildine vi pluvialo. O pluvialo bi suvjimasko
sas, opralutnes anda jekh xudo. 24 Anda kado kodo phendine jekhavreske: „Kado dore, te na shinas,
barem khelasles avri, kasko te avel! Kado anda kodo pecisajlas, ke te pherdyol andre o Iskiripe, so
kade del duma:

”Alosardine mashkar pende mure gada,
haj muro pluvialo avrikheldine mashar pende” **{Salm 22,19}**.

Le ketani apol kado kerdine.

25 Pasha Jezushesko trushul kothe tordyolas leski dej, leska daki pheny, e Marija, le Kleofasheski
romnyi haj e Marija Magdolna. 26 Kana o Jezush dikhlas peska da haj le sityardes, kas kamelas, kade
das duma kaj peski dej: „Romnye, aketa tyo shavo!” 27 Pala kado kodo phendas le sityardeske:
„Aketa, tyi dej!” Haj kathar kodo chaso peste las la o sityardo.

28 Pala kado o Jezush, kon zhanelas, ke aba sakofalo andre agorisajlas, andre te pherdyol o
Iskiripe, kade das duma: „Trushajvav!” 29 Sas kothe jekh shutesa pherdo vaso. Anda kado ande shut
boldi spondya shutine pekh izhopo, haj kaj lesko muj lunzhardinela. 30 Kana o Jezush o shut zumadas,
kodo phendas: „Andrepherdyilas!” Haj pesko shero tele bandyardes avriphurdas pesko dyi.

Le Jezushesko praxope 31 Le bibolde pale, ke angle lasharimasko dyes sas, mangenas le
Pilatushes, te phagen lenge punrenge flujerenge kokala, haj te len le tele, ke le trupura tena ashon
kothe vi pe savatosko dyes, ke kodo savato barodyes sas. 32 Kothe geline apol le ketani, haj phagline
majanglal le jekheske punreske flujera, kon lesa sas po trushul tannardo, pala kodo le kavesko. 33 Ba
kana kaj o Jezush resline, haj dikhline, ke mulas aba, chi phagline leske punrenge flujera, 34 ba o jekh
ketana, branchasa,** puterdas lesko pashavro, anda soste ande kodo minuto rat, haj paji avilas avri.
35 Kon kado dikhlas, chacharipe kerdas pa leste, haj chachoj lesko chacharipe. Voj zhanel, ke
chachipe phenel, ke vi tume te patyan. 36 Ke kadal anda kodo pecisajline, ke andre te pherdyol o

Iskiripe: „*Leske kokala, tena phagen kethane”* **{Avr 12,46; Salm 34,21}.** **37** Jekh kaver Iskiripe pale kodo phenel: „*Dikhena kodo, kas perdal pusadine”* **{Zak 2,10}.**

38 Pala kadal pale o arimateicko Jozhef, kon le Jezushesko sityardo sas, ba kathar le biboldengi dar numa ande tajna, manglas le Pilatushes, tele te shaj lel le Jezushesko trupo. O Pilatush muklasles leske. Gelastar apol haj tele las o trupo. **39** Avilastar vi o Nikodemus, kon majanglal ratyi gelas leste, haj mirha – haj aloe ulojesko hamipe andas, dore karing le shel fontura. **40** Xutyildine apol le Jezushesko trupo, haj le ulojenca kethanes ando poxtan patyardine les, sar kaj le bibolde sityiline te keren. **41** Pe kodo than, kaj po trushul tannardine les, sas jekh bar, haj ande bar jekh nyevo murmunto, ande savo inke khonyik chi pashjilas. **42** Ke o murmunto pashe sas, anda le biboldengo angle lasharimasko dyes, le Jezushes kothe shutine.

Le Jezushesko opretrajisaripe: 20,1-29

20 **Le shushe murmuntosko sama lelipe** **1** E Marija Magdolna pe kurkesko angluno dyes detehara, kana inke tunyariko sas, kaj o murmunto gelas, haj dikhlas, ke le barres mishkisardine kathar o murmunto. **2** Nashlastar apol, gelastar kaj o Shimon Peter haj kaj o kaver sityardo, kas o Jezush kamelas, haj kodo phendas lenge: „Ingerdine le Rajes anda murmunto, haj chi zhanas, ke kaj shutine les!” **3** Pe kado o Peter haj o kaver sityardo kaj o murmunto geline. **4** Dujzhene jekharsa nashenas, ba o kaver sityardo majfeder nashelas, sar o Peter, haj anglunes reslas kaj o murmunto. **5** Tele bandyilas haj dikhlas tele shutine le poxtana, ba chi gelas andre. **6** Pala kodo kothe reslas vi o Shimon Peter, kon nashelas pala leste haj andre gelas ando murmunto. Dikhlas tele shutine le poxtana **7** haj o dikhlo, so pe lesko shero sas, na pasha poxtana shutines, ba rigate pekh kaver than, kethane patyardines. **8** Atunchi andre gelas vi o kaver sityardo, kon majanglal reslas kaj o murmunto: dikhlas haj patyalas. **9** Ke inke chi hatyarenas o Iskiripe, ke opre trubuj te trajisardyol anda meripe. **10** Le sityarde pala kado pale khere geline.

O Jezush sikadyol la Marija Magdolnake **11** E Marija pale kothe tordyolas kaj o murmunto, haj rovelas. Sar rovelas, andre bandyilas ando murmunto. **12** Duje andyelon dikhlas ande parne gada te beshen, le jekhes sherestar, le kaveres punrendar, kaj le Jezushesko trupo pashjolas. **13** Kodal pushline latar: „Romnye, sostar roves?” Voj kodo phendas lenge: „Ingerdine mure Rajes, haj chi zhanav, ke kaj shutine les!” **14** Kana kado avriphendas, palpale boldaspe, haj dikhelas le Jezushes, ke kothe tordyol, ba chi zhanelas, ke o Jezush si. **15** O Jezush pushlas latar: „Romnye, sostar roves? Kas rodes?” Voj pale, kodo gindisardes, ke o barari si kodo, kodo phendas leske: „Raja, tu te ingerdan les, phen avri mange, ke kaj shutan les, haj me ingrav les!” **16** Atunchi o Jezush duma das late: „Marija!” Pe kado voj boldaspe, haj hebericka kade das duma: „Rabboni!”, so kodo phenel: Maistro. **17** O Jezush kade das late duma: „Na inker man opre, ke inke chi gelom opre kaj o Dad, ba zhatar kaj mure phral, haj phen lenge kodo: Oprezhav kaj muro Dad haj kaj tumaro Dad, kaj muro Del haj kaj tumaro Del.” **18** E Marija Magdolna gelastar, haj ingerdas e viaca le sityardenge: „Dikhlem le Rajes!”, haj ke kadala phendas lake.

O Jezush sikadyol le sityardenge **19** Kana kodo dyes, pe kurkesko angluno dyes ratyi kerdyilas, haj le thanesko vudar, kaj le sityarde kethane aviline, andre sas phandado, ke daranas kathar le bibolde, avilastar o Jezush, tordyilas mashkaral, haj kodo phendas lenge: „Pachipe tumenge!” **20** Pala soste kadal phendas, sikadas lenge pesko vast haj pesko pashavro. Le sityarde losshajline, kana dikhline le Rajes. **21** Pala kodo pale duma das lende: „Pachipe tumenge! Sar man bishaldas o Dad, kade bishalav vi me tumen.” **22** Haj pala soste kado phendas, pe lende phurdas, haj kade das duma lende: „Len o Sunto Duho! **23** Kaske jertisaren lenge bezexa, jertipe resena, kaske pale inkrenale, kodalenge bezexa ashona.”

O Jezush haj o Tamash **24** O Tamash pale, jekh anda deshuduj, kas Ikereske akharenas, chi sas lenca, kana avilastar o Jezush. **25** Le majbut sityarde phendine leske: „Dikhlam le Rajes!” Ba voj

kade das duma: „Kana feri chi dikho pe leske vast le karfenge vurmi, haj mure naja ande karfenge thana chi shuvo, haj muro vast ande lesko pashavro chi shav, me chi patyav!”

26 Pala oxto dyes pale kethane sas leske sityrde, haj vi o Tamash lenca sas. O Jezush avilastar – ba o vudar phandado sas -, tordyilas mashkaral, haj kade das duma: „Pachipe tumenge!” **27** Pala kado kodo phendas le Tamasheske: „Shuv kate tyo naj haj dikh mure vast: lunzhar avri tyo vast, haj shules ande muro pashavro, haj na av bipatyamno, ba patyari!” **28** O Tamash kodo phendas: „Muro Raj haj muro Del!” **29** O Jezush pe kado kodo phendas leske: „Ke dikhlan man, patyajlan. Anandej, kon chi dikhline man, haj vi kade patyanas.”

PALUNI VORBA: 20,30-31

30 O Jezush inke but chudicka trabi kerdas angla peske sityardenge jakha, save naj tele iskirime ande kadi hertija. **31** Kadal pale anda kodo iskirisardine tele, ke te patyan, ke o Jezush si o Kristo, le Devlesko Shavo, haj pa kado patyape perdal ande lesko anav trajo te avel tumen.

LE EVANGELIUMESKO AVRIBULHARIPE: 21,1-25

21 **O opretrajisardino sikadyol kaj o paji** **1** Pala kadal o Jezush pale sikadyilas le sityardenge, kaj e Tiberiasheski mara. Kade sikadyilas: **2** Kethane sas o Shimon Peter, o Tamash, kas Ikereske a-kharenas, anda galileicko Kana o Natanael, le Zebedeusheske shave, haj inke kaver duj mashkar leske sityarde. **3** O Shimon Peter kodo phendas lenge: „Zhavtar te masharav.” Kodal kodo phendine leske palpale: „Zhas tusa vi ame.” Gelinetar apol, haj andre hulyiline ando bero, ba kodi ratyi khanchi chi xutyildine.

4 Kana aba zorisardyilas, o Jezush pe dolma tordyolas, ba le sityarde chi zhanenas, ke o Jezush si kodo. **5** O Jezush kodo phendas lenge: „Mure shave, naj tumen variso xamasko?” Kodo phendine: „Naj!” **6** Voj atunchi kodo phendas lenge: „Shuden avri o xudro pe beroski chachi rig, haj rakhena!” Avrishudineles, ba avri te cirdenles aba chi zhanenas kathar le zurales but mashe. **7** Atunchi kodo sityardo, kas o Jezush kamelas, kade das duma kaj o Peter: „O Raj si kodo!” Kana o Shimon Peter ashundas, ke o Raj si kodo, pe peste las pesko pluvialo, ke dopash nago sas, haj ande mara xuttyilas. **8** Le majbut sityarde pale le berosa aviline avri, ke nasle dur kathar e dolma, numa karing le dujshela kuja dur, haj cirdenas pala pende le mashenca pherdyiline xudros.

9 Kana avri hulyiline pe dolma, phabardo zharo dikhline, pe leste mashes haj pasha leste manres. **10** O Jezush kodo phendas lenge: „Anen anda mashe, saven akanak xutyildine!” **11** Pe kado o Shimon Peter palpale gelas, haj pe dolma cirdas o xudro, savo pherdo sas shel thaj panzhvardesh thaj trine bare mashenca. Haj chaches ke kattyi sas, ba chi shindyolas o xudro. **12** O Jezush kodo phendas lenge: „Aven, xan!” Mashkar le sityarde khonyik chi tromajlas te pushel les: „Kon san tu?” Ke zhanenas, ke o Raj si kodo.

13 O Jezush kothe gelas, xutyildas o manro, kothe dasles lenge, zhikade vi le mashes. **14** O Jezush aba po trito sikadyilas le sityardenge zhikathar kodo, ke opretrajisardyilas anda meripe.

Le opretrajisardeske vorbi kaj o Peter **15** Pala soste xaline, o Jezush pushlas le Shimon Peteres: „Shimon, le Janoshesko shavo, dore maj feder kames man, sar kadal?” Voj kodo phendas: „Ova, Raja, tu zhanes, ke kamav tut!” Pe kado kodo phendas leske: „Le sama pe mure bakre!” **16** Pala kodo vi po dujto pushlas: „Shimon, le Janoshesko shavo, kames tu man?” Kodo phendas palpale: „Ova, Raja, tu zhanes, ke kamav tut!” Pe kado kodo phendas leske: „Le sama pe mure bakre!” **17** Pala kodo pale pushlas les: „Shimon, le Janoshesko shavo, kames tu man?”, haj kodo phendas: „Raja, tu sakofalo zhanes, tu zhanes, ke kamav tut!” Atunchi kade das duma: „Le sama pe mure bakre! **18** Amen, amen phenav tuke: kana majterno sanas, oprebrichinaresas tut, haj kothe zhasas, kaj kamesas. Kana apol phuro kerdyos, avrilunzhares tye vast: kaver brichinarel tut opre, haj kothe ingrel

tut, kaj chi kames.” 19 Kado pale anda kodo phendas, ke te somnosarel, ke soske meripesa luvudyisarela les o Del. Pala soste kado phendas, kade das duma: „Av pala mande!”

20 Sar o Peter palpale boldaspe, dikhlas, ke avel pala leste kodo sityardo, kon kaj o xamo, pashe bandyilas kaj o Jezush, haj pushlas les: „Raja, kon si kon tut purril?” 21 Kana apol o Peter dikhlas les, pushlas kathar o Jezush: „Raja haj voj?” 22 O Jezush kodo phendas leske: „Kodo te kamav te ashol, zhikaj avavtar, so grizhostu lesa? Tu av pala mande!” 23 Anda kado mashkar phral kodo phenipe phirelas, ke kodo sityardo chi merela. Ba apol o Jezush na kodo phendas leske: „Chi merel”, ba kodo: „Kodo te kamav, te ashol, zhikaj avavtar, so grizhostu lesa?”

Andre phandade vorbi kaj o evangeliumo 24 Kado sityardo, kon chacharipe kerel sa pa kadal, haj kon kadal iskirisardas. Zhanas, ke chachoj lesko chacharipe. 25 Si inke vi but kaver trabi, so o Jezush kerdas, haj kodal jekh pala jekh tele te iskirinas, kade gindisarav, chi e intrego luma chi zhanelas andre te svagarel le hertiji, saven trubujas te iskirin.

LE APOSHTOLENGE TRABI

ANGLARDI VORBA 1,1-3

1 **1** Ande angluni hertija, Teofil, vorbisardom sa pa kodo, so o Jezush kerdas haj so sityardas
2 zhikathar o anglalipe zhikaj kodo dyes, pe savo oprelavadyilas, pala soste perdal pa Sunto Duho
vladipe das peske aposhtolenge, kas avri alosardas. **3** Pala peske dukha zhuvindes sikadas pes lenge,
haj bute somnonca chachardas lenge, ke trajil, haj inke shtarvardesh dyes sikadyilas, haj vorbilas pa
Devlesko them lenge.

E JERUZHALEMICKO EKLEZHIA: 1,4-8,3

Le opretrajisardeske palune vladimata **4** Kana kethane xalas lenca, phendas lenge, ke tena zhantar
ando Jeruzhalemo, ba te zhukaren pe le Dadeski vorba: „Kodo ashundine mandar, **5** ke o Janosh numa
pajesa bolelas, ba tume pa unyidyesa Suntone Duhosa bolardyona."
6 Pe kado le kethaneaviline pushline lestar: „Raja, dore akanak tordyares po than le Izraeleske
themes?" **7** Ba voj kodo phendass lenge: „Na tumari grizhaj te pinzharen le vrami haj le bersha, saven
o Dad kathar pesko fajlipe kerdas. **8** Ba o Sunto Duho, so tele muklyadyol pe tumende, zorasa
pherdyarela tumen, ke chacharipe te keren pa mande ando Jeruzhalemo haj ande intrego Judea, ande
Samaria, zhikaj la phuvaki granica."

O Jezush ando rajo zhal **9** Pala soste kadal phendas, haj angla lenge jakha oprevazdadyilas, haj
noro sharadas les angla lenge jakha. **10** Haj sar dikhenas les, sar ando rajo zhalas, aketa, duj mursh
tordyiline pasha lende ande parne gada. **11** Kade dine duma: „Galileicka manusha, sostar tordyon haj
dikhen po cheri? Kado Jezush, kon oprelavadyilas pasha tumende, kade avelatar pale, sar ando cheri
dikhlineles opre te zhal."
Le rudyinde kethanimata **12** Atunchi palpale geline ando Jeruzhalemo pa plaj, saves uloj kashtenge
plajeske anavaren, haj savo kathar o Jeruzhalemo pekh savatonedyesesko phiripe si. **13** Kana andre
resline, opregeline pe opralutni soba, kaj sityiline te nacharen e vrama: o Peter haj o Janosh, o Jakab
haj o Andrash, o Filip haj o Tamash, o Bertalan haj o Mate, O Jakab, le Alfeusesko shavo, haj o
Shimon o utsaro**, haj palunes o Judash, le Jakabesko phral. **14** Kadal savorazhene, intregone duhosa
avri inkrenas ando rudyipe le romnyanca, haj la Marijasa, le Jezusheska dejasa haj le nyamonca ke-
thane.

Le Matyash aposhtolesko avrialosaripe **15** Ande kodal dyesa opretordyilas o Peter mashkar le
phral karing le shel thaj bish manusha sas kethane kothe –, haj kade das duma: **16** "Murshale, phralale!
Andre trubuj te pherdyol le Iskiripeske, savo o Sunto Duho profecisardas le Davideske mujesa pa
Judash, pa kodalenge anglalara, kon xutyildine le Jezushes. **17** Voj mashkar amende sas haj rig sasles
anda kado slugipe. **18** Ba phuv kindas pe nasulimasko potyinipe, pala kodo opreumbladas pes, po duj
shindyilas haj sa leske porra avriboldadyiline. **19** Kado avri zhanglas ando Jeruzhalemo sakon, kade
kodola phuva pe lengi shib Hakeldameske, kaver falos phendo Ratmaleske anavaren. **20** Ke tele si
iskirime ande Salmongi** hertija:

»Lengo beshlimasko than te kerdyol pustoske,
haj tena avel, kon ande leste beshel« **{Salm 69,26}**.
haj: »*Le anglalutnaresko than*
te davadyol kavereske« **{Salm 109,8}**.

21 Kade apol trubul, ke mashkar kodal mursh, kon amenca kethane sas ande sakono vrama, kana
o Raj Jezush mashkar amende phirelas, **22** zhikathar le Janoshesko bolaripe zhi kaj kodo dyes, kana

oprelavadyilas mashkar amende, mashkar kadal varikon amenca kethane leske opretrajisarimasko chachari te avel.”

23 Avrialosardine apol dujen: le Jozhefes, kas Barzabasheske, pe lesko kaver anav Justuseske
anavarenas, haj le Matyashes. 24 Pala kodo kade rudyinas: „Raja, kon sakonesko ilo pinzhares, sikav
mashkar le duj le jekhes, kas avrialosardan, 25 ke perdal te lel kadale slugimaske haj aposhtolikane
trabako than, saves o Judash kasave zhungales muklas, haj gelastar pe kodo than so perelpe leske.”
26 Pala kodo zheja cirdine pe lende, haj e zheja po Matyash pelas, kas mashkar le deshujekh
aposhtolura line andre.

2 **E angluni rusaja** 1 Kana reslas la rusajako dyes, savorazhene kethane sasle, zhi pe kodo than.
2 Jekharsa glaso ashundyilas anda cheri, kasavo, sar kana zurales phurdel e balval. Andre pherdyardas
le intregone kheres, kaj beshenas. 3 Pala kodo anda jekh avrialosardyiline shiba sikadyiline lenge,
kasave sar e jag, haj tele muklyosardyiline pe savorazhenende. 4 Atunchi savorazhene andre
pherdyiline Suntone Duhosa haj pe but shiba line te vorbin, sar o Sunto Duho dasle lenge, te den
duma.

5 Kaj kadi vrama, so tala o cheri si popularo anda sogodende sas ando Jeruzhalemo kasavo
biboldo, kon daralas le Devles. 6 Kana ashundine o baro glasipe, butimata kidadyilas kethane, haj
zurales bari dikhenas, ke sakon pe peski shib ashunelas len te vorbin. 7 Savorazhene bari dikhenas
haj chudinaspe: „Aketa, kadal, kon vorbin, dore savorazhene anda Galilea sile? 8 Sar ashunas apolal
vi kade savorazhene amare shiba, ande soste arakhadyilam? 9 Ame, partusha, medura, elemiticka,
mezopotamicka, judaicka, kappadocicka, pontushicka, azhijicka, 10 frigianicka, pamphilianicka,
edyiptomicka haj anda Cirene Libiicka manusha, haj anda Roma aviline avlara, 11 bibolde, prozeliti,
kretaicka haj arabura: ashunas, ke pe amare shiba viacaren le Devleske bare trabi.” 12 Savorazhene
bari dikhenas haj chudikanes phenenas jekhavreske: „Dore soj kado?” 13 Ba kavera prassandes kado
phenenas: „Pherdo sile gugle molyasa!”

Le Peteresko rusajako vorbipe 14 Atunchi o Peter, kon le deshujekhenca kothe tordyolas,
oprevazdas peski vorba, haj las te vorbil karing lende: „Bibolde mursh, haj le Jeruzhalemeske intrega
manusha! Zhanen avri kado haj ashunen muri vorba! 15 Na matej kadal, sar tume gindisaren, ke le
dyeseske inke feri lesko trito chaso si, 16 apol numa feri kodo pecisajlas, so o Joel profeta phendas:

17 *»Haj kado avla ande palune dyesa*
– phenel o Raj –,
avri mukav muro Duho pe sakono manush:
atunchi tumare shave haj sheja profetalina,
tumare terne sikadyimata dikhena,
tumare phuren pale sune dikhlimata avnale.
18 *Pe mure slugi haj slugara avri mukav muro Duho ande*
kodal dyesa, haj profetalina.
19 *Chudimata kero kothe opre po cheri*
haj somnura tele pe phuv, rates, jag haj thuvjimata.
20 *O kham tunyariko kerdyola o shonitiko pale rateske,*
zhiso majanglal avelatar le Rajesko baro haj dikhlimasko dyes.
21 *Haj kado pecisjvela: sa kodo, kon po zhutipe akharela*
le Rajeske anaves, muntosardyola« **{Jo 3,1-5}**.

22 Izralikane manusha, ashunen kadal vorbi: tume le Nazaretickone Jezushes, kodale manushes,
kas o Del chachardas angla tumende zoranca, chudimatanca haj somnonca, save, sar vi tume zhanen,
perdal pa Del kerelas mashkar tumende, 23 kadale manushes kathar le bi Devlenge vastendar
oprekarfardines mudardine les, pala soste kathar le Devlesko gindipe haj angle zhanaipe perdal
davadyilas. 24 Ba o Del opreputerdas le merimaske sastra, haj opretrajardas les, sar vi bi shajipe sas,
ke kukola phangles te inkren les, 25 ke o David pa leste phenel:

»Angla mande dikhav le Rajes sagda,
ke pe muri chachi rig tordyol voj,
ke tena kolyuvavtar.
26 *Anda kado losshal muro ilo,*
haj losshal muri shib,
haj inke vi muro trupo ande pachate hodinisajveltar,
27 ke chi mukes muro duho *ande telalutni luma*
haj chi mukes, ke tyo Sunto kernyipe te dikhel.
28 *Sikaves mange le trajesko drom,*
haj angla tute losshasa pherdyares man« **{Salm 16,8-11}.**
29 Murshale, phralale! Muk te dav tumende duma tromanes pa David baro dad! Voj mulas, haj vi praxosardine les, haj lesko murmunto zhikaj kado dyes kathej amende. **30** Ba ke voj profeta sas, haj zhanelas, ke *o Del colaxasa phendas leske, ke anda leske shavora varisavo beshela pe lesko iskamin* **{Salm 132,11; 2 Sham 7,12-13}**, **31** ando avlipe dikhindes pa Kristosko opretrajisaripe vorbilas: *ke chi ande telalutni luma chi ashola, haj chi lesko trupo chi dikhela kernyipe* **{Salm 16,10}.**
32 Kadale Jezushes o Del opretrajardas, haj kadaleske ame savorazhene chachara sam. **33** Apol pala soste le Devlesko chacho vast opreashardas les, haj kas o Dad leske ande vorbate das, le Suntone Duhos, avripherdyardas les – kas tume dikhen haj ashunen. **34** Ke na o David gelas opre ando cheri, ke voj kodo phenel:
”Duma das o Raj mure Rajeske:
»Pe muri chachi rig besh tele,
35 *zhikaj me tye dushmanon.*
tye punreske iskamineske kerav« **{Salm 110,1}.**
36 Te zhanel avri apol le Izraelesko intrego kher intregone zhanipesa, ke o Del Rajeske haj Kristoske kerdas les, kodale Jezushes, kas tume po trushul tannardine!”

Le anglune, kon karing o Del boldadyiline **37** Kana kadal ashundine, ande pengo ilo baro hatyaripe line. Kade dine duma kaj o Peter haj kaj le majbut aposhtolura: „So te keras, murshale, phralale?” **38** O Peter kodo phendas lenge: „Inkren bezexbunuimata, haj savorazhene te bolardyol ando Jezush Kristosko anav pe tumare bezexengo jertipe: atunchi lena vi tume sar tofnipes le Suntone Duhos. **39** Ke e vorba tumenge vorbil, haj inke tumare shavenge, haj sa kodalenge, kon dur sile **{Iz 57,19}**, ba mashkar kaste sakones akharel peste amaro Raj amaro Del.” **40** Haj vi bute kavere vorbenca zurarelas len: „Muntusaren tumen kathar kado nasul generaciovo!” **41** Kodal apol kade kerdine, sar so phendas haj vi bolardine pen: karing le trin miji duhura pashardyilas kodo dyes lende.
42 Von pale zurale ilesa avri inkrenas ande le aposhtolengo sityaripe, ande kristianengo kethanipe haj ande rudyimata.

Le terne kristian-kethanipesko trajo **43** Dar xutyildas sakones, ke but chudimata haj somno pecisajlas kathar le aposhtolura. **44** Le patyamne sa kethane inkrenas, haj sakofalo so sasle mashkarutno sas. **45** Penge phuva thaj barvalimata bikindine, haj lengi ahor uladine, sakoneske kattyi sode trubujasles. **46** Sako dyes je- khe ilesa kothe sas ande khangeri, kaj sako kher kerenas o manro phagipe, haj losshanes haj uzhe ilesa lenas pende kade o xamasko. **47** Luvudyinas le Devles, haj kodo sorro dyes kamelas len. O Raj pale sako dyes bulyharelas le muntuimaske butimatan.

3 **Le paralizanesko sastyaripe ande khangeri** **1** O Peter haj o Janosh pale opregeline ande khangeri kana le ijja chasoko rudyipe sas. **2** Atunchi jekhe murshes ingerdine intye, kon zhikathar arakhadyipe paralizanicko sas. Sako dyes kothe shutine les ande khangerako kade phendo shukar vudar, ke kothe te mangarel le manushendar. **3** Kana le Peteres haj le Janoshes dikhlas, kana andre kamline te zhan ande khangeri, rudyilas, ke te denles variso. **4** O Peter le Janoshesa kethanes pe leste dikhlas, haj kodo phendas: „Dikh pe amende!” **5** Pe kado kodo pe lende dikhlas, ke speratilas, ke lela lendar variso.

6 Ba o Peter kade das duma: „Rup, thaj somnakaj naj man, ba so si man, kodo tuke dav: ande
Nazareticko Jezush Kristosko anav ushtyi opre haj phir!” 7 Haj xutyildas les kathar lesko chacho vast,
haj oprevazdas les. Pe kado kodoles, ande kodo minuto zor hurajlas ande leske punre, 8 kade apol opr
xuklas, tordyolas haj phirelas. Andre gelas lenca ande khangeri, phirelas, xuttyelas, haj asharelas le
Devles. 9 O intrego butipe dikhelas, ke phirel, haj le Devles asharel. 10 Pe leste pinzhardine, ke vohj
si kodo, kon mangarelas ande khangerako shukar vudar. Pherdyiline chudimatasa, haj bari dikhenas
anda kodo, ke so pecisardyilas lesa.

Le Peteresko vorbipe ande khangeri 11 Apol ke chi zhalastar pasha Peter haj o Janosh e intrego
butimata bari dikhlines nashelas pala lende ande khangerako Shalamonicko kinda.

12 Kana o Peter dikhlas kado, kade das duma kaj e butimata: „Izraelicka murshale! Sostar chudin
tume pe kado haj sostar dikhen kade pe amende, sar anda amari zor bake saktimo te kerdamas, ke
kado phirel? 13 *Le Abrahamesko Del, le Izhakesko Del haj le Jakobesko Del, amare dadesko Del* {Avr
3,6} luvudyisardas peske Shaves, le Jezushes, kas chaches tume avri dine haj asvikardine les angla o
Pilatush, kana pale kodo kade gindisardas, ke slobodo mukel les. 14 Ba tume asvikardine le Suntones
haj Chaches, haj kodo mangline, ke le mudares te del tumenge, 15 le trajeske dinares pale mudardine,
ba o Del opretrajardas les anda meripe. Kado ame dikhlam. 16 Ande lesko anav das kadales zor, perdal
pa lesko anav patyamnes kadale manushes, kas tume dikhen haj pinzharen, haj kathar lestar silo
patyape das leske kado sastyipe sa angla tumende dikhindes.

17 Ba zhanav apolal phralale, ke anda bi zhanimata kerdine so kerdine, haj vi tumare anglalutnara.
18 Ba o Del kade kerdas kodo, so peske profetanca viacarelas, ke lesko Kristo dukharela. 19 Inkren
apol bezexbunuimata haj bolden tumen karing o Del, ke te kosentar tumare bezexa, 20 haj le
ushorimaske vrami te aventar kathar o Raj, haj te bishalel kodoles, kas viacarenas tumenge, le Jezush
Kristos. 21 Les apol le chereske trubuj andre te xutyilel, kaj kodi vrama kana sakono butyi po than
tordyola, pa soste o Del vorbilas aba but shela bersh perdal pa peske profetango muj. 22 Ke o Mozesh
phendas, ke *»tumaro Raj, tumaro Del, pe mande ando profeta trajarla tumenge mashkar tumare
phral, les ashunen ande sakofaloste, so phenela maj tumenge* {DKris 18,15.18} 23 *Ke kodo pecisardyola,
ke sa kodal, kon chi ashunen kadale profetas, avrimudarena mashkar kado populare«* {Lev 23,29; DKris
18,19} 24 Le profeti, kon vorbinas, zhikathar o Shamuel haj pala kodo, sa viacarenas kadal dyesa.

25 Tume sanle le profetange haj la konvenciake** shave, so o Del amare dadenca phanglas, kana
le Abrahameske kodo phendas*: »Anda tyiro falo lela ashtyilipe la phuvako sakono populare«* {Gen
12,3; 22,18}. 26 O Del anglalutnes tumenge kerdas haj bishaldas peske Shaves, te ashtyilisarel tumen,
haj kade sakon te muntusardyol anda pesko nasulipe.”

4 **O Peter haj o Janosh angla o angsvato** 1 Zhikaj von kaj le manusha vorbinas, kothe aviline le
rashaja le khangerake ketanenge anglalara haj le sadducana. 2 Kadal xolyajline, ke sityaren le manu-
shen, haj viacaren anda meripe opretrajisaripe ando Jezush. 3 Vast vazdine apol pe lende, haj tele
xutyildine len zhikaj o kaver dyes, ke aba ratyolas. 4 Ba mashkar kodal but zhene, kon ashunenas o
alav, patyanas, kade apol le murshengo butipe reslas le panzhe mijan.

5 Pecisajlas apol kaver dyes, ke le angmanusha, le phure haj le iskiritora kethane aviline ando
Jeruzhalemo, 6 lenca kethanes vi o Annash angrashaj haj vi o Kaifash, haj inke o Janosh haj
Alexander, haj sode zhene feri sas anda angrashajengo falo. 7 Pala soste mashkarutnes tordyardine
len, pushline: „Soski saktimosa bake ande kasko anav kerdine kado?” 8 Atunchi o Peter kathar o
Sunto Duho pherdyardes kade das duma: „Amare populare nge anglalutnara haj tume phurale, a-
shunenles! 9 Tume adyes oprepushen amen, ke lasho kerdam jekhe nasvale manushesa, ke te zhanen,
ke sar kerdyilas pale sasto. 10 Zhanen apol avri, tume haj le Izraeleske intrega manusha, ke amare
Rajeske, le Nazaretickone Jezush Kristosko anaveske zorasa kerdam kado, kas tume po trushul
tannardine, haj kas o Del opretrajardas anda meripe: pa leste perdal tordyol kathe kado angla tumende
sastes.

> 11 *Kado barr, saves tume, kerdara, shudine,*
> *haj savo kolcosko barr kerdyilas* {Salm 118,22}:

12 haj naj ande khanyikaste kaver muntuipe, ke kaver anav china chi davadyilas le manushenge
tala cheri, ande savo trubuj te muntosardyuvas."
13 Kana dikhline le Peteres haj le Janoshes, ke sar avri inkren, haj avri zhangline, ke chi zhanen
chi te iskirin haj bi zhanara manusha si, zurales chudinaspe, haj pe lende pinzhardine, ke le Jezushesa
sasle. 14 Haj ke dikhline, ke vi kodo manush, kon sastyilas pasha lende tordyilas, ande khancheste chi
phendine lenge dosh. 15 Vladisardine apol lenge, te zhan avri anda svato, pala kodo kade vorbinaspe
mashkar jekhavreste: 16 "So te keras kadale manushenca? Ke angla Jeruzhalemicka manusha
chudicka somnura kerdine, kado chaches si, haj nashtig asvikarasles tele. 17 Apol dore tena zhal
majdur e viaca mashkar le manusha, daravas len, ke tena vorbisaren khanyikaske ande kadalesko
anav." 18 Pala kodo andre akhardine len, haj vladisardine, ke chi sar tena vorbin haj tena sityaren
ande Jezushesko anav. 19 Ba o Peter haj o Janosh kodo phendas lenge: „Krisaren apol tume amen,
dore mishto avlas kodo angla o Del, ke te ashunasas barem pe tumende, sar po Del! 20 Ke bi shajipe
si amenge, ke tena phenas kodo so dikhlam haj so ashundam!" 21 Pe kado kodal pale daradine len,
pala kodo bishaldinele, ke chi rakhline traba pe kodo, ke te shaj dosharenas len, anda le manusha, ke
sakon luvudyisarelas le Devles anda kodo, ke so pecisardyilas le manushesa. 22 Ke majbut sar
shtarvardeshe bershengo sas kodo, kasa pecisardyilas kado chudicko sastyipe.

La dulmutana eklezhiako rudyipe anda tromanipe 23 Kana bishaldine len kaj pengirende geline,
haj ingerdine e viaca, ke so sakofalo phendine lenge le angrashaja haj le phure. 24 Kana kodal a-
shundine kado, jekhe ilesa-duhosa rudyinas kaj o Del: „Raja, tu san kodo, *kon kerdan o cheri haj la*
phuva, la mara haj sakofalo, so ande late si **{Salm 146,6; Avr 20,11}**, 25 Kon le Davideske, amare dadeske,
tyire slugaske mujesa, pa Sunto Duho perdal kado phendas:

»Sostar xolyajven le populara
haj gindisaren phutyarimata le manushenge?
26 *La phuvake kraja opre ushtyiline, kethane aviline sa le kraja*
po Raj haj pe lesko Opremakhlo« **{Salm 2,1-2}**.

27 Ke chachikanes kethane aviline ande kado foro pe tyo sunto Shavo, po Jezush, kas
opremakhlan: o Herodesh haj o Ponciush Pilatush le murtikanonca** haj le Izraeleske manushenca
kethanes, 28 ke te keren, so tyo vast haj tyo kamipe kamlas, te pecisajveltar. 29 Akanak apol, amare
Raja, dikh pe lengo dosharipe, haj de kodo tye slugange, ke anda chachi zor te viacaren tyo alav.
30 Tu pale lunzhar avri tyo vast pe sastyarimata, ke somnura haj chudimata te kerdyon perdal pa tye
suntone Shavesko, pa Jezushesko anav."
31 Sar kade rudyinas, izdrajlas o than, kaj kethane aviline. Savorazhene andre pherdyiline le
Suntone Duhosa, haj tromanes viacarenas le Devlesko alav.

Le barvalimasko kethanipe 32 Le patyamne butimatange jekh sas lengo ilo thaj dyi. Chi jekh chi
phendas khanchi anda pesko barvalipe, ke sakofalo jekhtuno sas. 33 Le aposhtolura pale bara zorasa
kerdine chacharipe penge Rajeske, pa le Jezush Kristosko opretrajisaripe: haj butardo sas e
gracijimata ande savorazhenende. 34 China nas mashkar lende kon chorro sas, ke sa kodal kas phuv
sasle bake kher sasle, bikindinele, haj lenge ahora andinele, 35 haj kaj le aposhtolenge punre shutinele.
Sakoneske kattyi dine, sode trubusardas les. 36 Kade o Jozhef, kon anda ciprushicko falo levita sas,
kon kathar le aposhtolura o Barabashicko anav las – kadalesko avriphenipe: ushorimasko shavo si –
, 37 ke plugimaski phuv sas les, bikindas kodo, e ahor pale andas, haj tele shutas kaj le aposhtolenge
punre.

5 **Le Ananiashesko haj la Safirako xoxavjipe** 1 Vi jekh Anaiash anavesko manush haj leski romnyi,
kon Safira busholas phuv bikindine, 2 ba peska romnyake zhanglipesa choral inkerdas variso anda
phuvako ahor, haj numa jekh rig andas haj shutas angla le aposhtolenge punre. 3 Ba o Peter kade das
duma: „Ananiash sostar shutas ande zumavjimata o shatano tyo ilo, ke te xoxaves le Suntone
Duhoske, haj xoxamnes palpale te inkres anda phuvako ahor? 4 Te ashilino, tuke ashilino, haj tu

grizhosas kodalesa so bikindan. Sostar tromajlas apol pe kasavi traba te cirdadyol tyo ilo? Na le manushenge xoxadan, ba le Devleske!” 5 Kana o Ananiash kadal ashundas, kethane pelas haj mulas. Pe kado zurales bari dar xutyildas kodalen, kon kadal ashundine. 6 Le terne pale opreushtyiline, oprevazdine les, avri ingerdine les haj praxosardine les. 7 Dore pala trin chasura andre ushtyadas leski romnyi, kon chi zhanelas, ke so pecisajlas. 8 O Peter pushlas latar: „Phen mange romnyale, ta chachikanes pe kattyi bikindine la phuva?” Kodi kado phendas: „Ova, pe kattyi.” 9 Pe kado o Peter kado phendas lake: „Pe soste sas lasho kethane te vorbin pe kodo, ke te zumaven le Devleske Duhos? Aketa, kon praxosardine tye romes, kaj o vudar tordyon, haj vi tut avri ingren.” 10 Atunchi kethane pelas kaj leske punre haj mulas. Le terne pale andre ushtyiline, mules arakhline la, pe kado avri ingerdine la haj praxosardine la pasha lako rom. 11 Atunchi bari dar xutyildas la intregona eklezhia haj sa kodalen, kon kadal ashundine.

Somnura haj chudimata kathar le aposhtolura 12 Kathar le aposhtolenge vast pale but somnura haj chudimata pecisajline mashkar le manusha. Savorazhene jekhe ilesa sasle kethane ande Shalamoneski kinda. 13 Mashkar kaverende khonyik chi tromajlas lenca te inkrel, ba e butimata pe bareste inkrelas len. 14 Ando Raj patyamne mursh thaj zhulyange butimata zurales bulyholas. 15 Le nasvalen avri ingerdine pe vujica, pe ingremaske patura shutine len, ke kana o Peter inytye zhal, numa lesko ushajin te resel varisaven, haj te muntosajven kathar pengo nasvalipe. 16 Haj inke vi anda kaver forura save pasha o Jeruzhalemo pashjonas, vi kothar zurales but zhene avenas, anenas le nasvalen haj kas le nasul duhura azbanas, haj kadal sa sastyiline.

Le Peteresko telexutyilipe haj lesko slobodipe 17 Opretordyilas atunchi o angrashaj, haj sa kodal kon lesa sas – le sadducengo grupo –, haj pherdyiline xanzhvalipesa. 18 Xutyildine le aposhtolen, haj ande robija shudine len. 19 Ba le Rajesko andyelo ratyi avriputerdas la robijako vudar, avri ingerdas len, haj kado phendas: 20 ”Zhantar, tordyon avri ande khangeri haj viacaren le manushenge o sityaripe pa kado trajo.” 21 Pala soste kado ashundine, kana zorilas andre geline ande khangeri haj sityarenas.

O Peter angla angsvato Kana reslas o angrashaj haj kon lesa sas, kethane akhardine le angsvatos, le Izraeleske shavenge sakone phuren, haj bishaldine ande robija te anenle angle. 22 Ba kana le slugi kothe resline haj avriputerdine la robija, chi arakhline len kothe. Palpale geline apol haj kado phendine: 23 ”La robija mishto andre phandades arakhlam, haj vi le ketani kote tordyonas angla o vudar, ba kana andre puterdam, khanyikas chi arakhlam kothe.” 24 Kadi vorba ashundines bari dikhlas o angrashaj haj la khangerako ketanushicko vladari, ke so pecisajlas. 25 Atunchi avilas varikon haj avriphendas lenge: „Aketa le murshale, kas ande robija shudine, ande khangeri tordyon haj sityaren le manushen.”

26 Pe kado o vladari gelastar le sluganca, haj kade ke chi kerdas khanchi dosh ande lende andas len, ke daranas kathar le manusha, ke shudena len barrenca. 27 Pala kodo kothe ingerdine haj angla angsvato tordyardine len. O angrashaj pe lenge jakha shudas: 28 ”Ande vladimata phendam tumenge, ke ande lesko anav tena sityaren, haj aketa, tume andre pherdyardine le intregone Jeruzhalemos tumare sityaripesa, haj pe amende kamen te shuden kodale manushesko rat.” 29 Pe kado o Peter haj le aposhtolura kado phendine: „Bethar** trubuj le Devleske te mukas amen, sar le manushenge. 30 Amare dadengo Del opretrajardas le Jezushes, kas tume pekh kasht opretannardines mudardine. 31 O Del krajeske haj muntosareske vazdas les peske chache vastesa, ke bezexbunuimata haj bezex jertimata te del le Izraeleske. 32 Kadale trabenge ame zhanara sam, ame haj o Sunto Duho, kas o Del das sa kodalenge, kon muken pen leske.” 33 Kana kado ashundine opre xolyajline, haj pe kodo gindisardne, ke mudaren len.

34 Ba atunchi jekh Gamaliel anavesko farizano, kon angla e intrega manusha patyivalo haj kris zhanari manush sas, opretordyilas ando angsvato haj pe cerra vrama avribishaldas le manushen. 35 Pala kodo las te vorbil: „Izraelicka murshale, len sama pe tumende, ke so keren kadale manushenca! 36 Ke na dulmut angle ushtyilas o Teudash, haj kodo phendas pa peste, ke voj baro varikon si, haj pala kodo shtarshela mursh inkerdas lesa. Les mudardine, kodalen pale, kon patyanas leske, sa nashadine haj khanchi kerdyiline. 37 Pala leste kana sas o kethane iskiripe, angle ushtyilas o Galileicko Judash, haj peste pashardas le manushen. Vi voj mulas, haj kon jekh hatyarenas lesa, sa

nashadine len. 38 Apolal me vi akanak kodo phenav tumenge: muken pe pende kadale manushen, haj
muken len slobodo, ke kadi traba bake kerdyipe kathar le manusha si, nacholatar. 39 Ba kathar o Del
te si, nashtig rumunles tele, tena pecisardyol kodo, ke le Devlesa maren tumen."

Chachipe dine les. 40 Pala kodo angle akhardine le aposhtolen, maradine len, haj phendine lenge,
ke chi sar tena vorbin ande Jezushesko anav, pala kodo bishaldine len. 41 Kodal pale losshanes
gelinetar anda angsvato, ke dosta sasle pe kodo, ke anda Jezushesko anav marhimata te dukharen.
42 Haj china chi mukline ando dopash, ke sako dyes te sityaren ande khangeri haj khera haj te viacaren
le Jezush Kristos.

6 **Le efta diakonushengo avrialosaripe** 1 Ande kodal dyesa ke butardyiline le sityarde, xolyi
kerdyilas mashkar le hellena pe bibolde anda kodo, ke penge phivlyan muken, ke sakodyes lenge
slugin. 2 Le deshuduj kethane akhardas apol le sityardengo butipe haj kade dine duma: „Chi avlas
mishto, ke kaj le mesalya te slugisaras, haj mashkaral pale te mukas le Devlesko alav. 3 Anda kado
phralale, alosaren avri mashkar tumende efta lashe viacangire, Suntone Duhosa thaj platnikimatasa
pherdyardine murshes, haj mukas pe lende kadi butyi. 4 Ame pale le alavesa haj la rudyimatasa
slugisarasa." 5 Kado phenipe fajlas sa le intregone manushen. Avrialosardine apol le Ishtvanes, kas
pherdyardas o patyape thaj o Sunto Duho, haj inke le Filipos, Prohoros, Nikanores, Timones,
Parmenases, haj le Mikloshes, le antiochicko prozelitases. 6 Kadalen angla le aposhtolura
tordyardine, haj von mashkar e rudyimata pe lende shutine penge vast.

7 Le Rajesko alav pale bujholas, kade apol le sityarde zurales butajline ando Jeruzhalemo, haj
inke vi anda rashaja zurales but zhene patyanas lenge.

Le Ishtvanesko tele xutyilipe 8 O Ishtvan pale pherdyardines gracijimasa haj zorasa, chudimata
haj bare somnura kerelas mashkar le manusha. 9 Ba opreushtyiline unyizhene anda kodi zhinagoga,
save pa leibertinushicka haj pa cireneicka, haj pa alexandriaicka anavardine, haj pa kodal, kon anda
Klikia haj anda Azhia sasle, haj xanaspe le Ishtvanesa. 10 Ba chi zhanenas khanchi te keren le
platnikimaske thaj le Duhoske, kaske zhutimatasa vorbilas. 11 Pe kado murshen bishaldine avri
chordanes, kon kodo phenenas: „Ashundam les, kana kushlimaske vorbi phenelas po Mozesh haj po
Del." 12 Kade oprexolyardine le manushen, le phuren haj le iskiritoren, kon pala kado kethane aviline
haj xutyildine les haj angla ang-svato ingerdine les. 13 Haj inke vi xoxamne dikhara tordyardine pe
leste, ke te phenen kodo: „Kado manush sagda nasul shiba vorbil pa Sunto than haj pa kris. 14 Ke
ashundam kana kodo phendas, ke o Nazareticko Jezush tele pustila kado than, haj kaver falo kerla le
tradiciji, so o Mozesh muklas pamende."

15 Kon ando angluno svato beshenas, sa les dikhenas, haj kasaveske dikhenas leski mosura, sar
jekhe andyelosko te avilino.

7 **Le Ishtvanesko vorbipe** 1 O ang- rashaj pe kado pushlas lestar: „Apol chachikanes kade tordyol
e butyi?" 2 Voj pale kodo phendas: „Murshale, phralale haj dadale, ashunen apol! Le luvudyimasko
Del sikadyilas amare dadeske, le Abrahameske, kana ande Mezopotamia sas, haj so majanglal ande
Haran chi gelas te beshel. 3 Kade das duma leste: *»Zha avri pa tyi phuv haj mashkar tye nyamura haj
av pe kodi phuv, so sikavav tuke«* **{Gen 12,1}**. 4 Pe kado muklas le kaldeickengo them, haj gelastar ande
Haran. Kathar pale pala leske dadesko meripe perdal andas les pe kadi phuv, pe soste tume beshen
akanak. 5 Chaches chi das anda late khanchi leske, ba phendas leske*, ke leske delala haj leske falonge
palaleste* **{Gen 12,7}**, ba nasles inke shavo. 6 O Del kado phendas leske: »*Lesko falo bi kheresko beshela
pe streno phuv, ande slugimata shonale haj dukharena len shtarshela bersh.* 7 Ba me, - phenel o Raj
–krisarav le popularos, kaske slugi avna, pala kodo avri avena haj slugina mange pe kado than« **{Gen
15,13-4; Avr 3,12}** 8 Haj jekhtunes vi phanglas lesa le krujalshinimatasko konvencija. Le Abrahamoske
kade kerdyilas lesko shavo o Izhak, kas krujalshindas po oxtoto dyes, le Izhakesko pale o Jakob, le
Jakobeske pale le deshuduj patriarki. 9 Le patriarki anda xanzhvalimata bikindine le Jozhefes ando
Edyiptomo, ba o Del lesa sas **{Gen 37,11.28; 39,2}**, 10 haj avrimuntusardas les anda sakono pharipe.
Gracijimata haj platnikipe das les angla o Faraovo, kon le Edyiptomesko kraj sas, kade ke kodo le

Edyiptomeske haj vi pe pesko kher anglalareske shutas les. **{Gen 39,21; 41,37-44; Salm 105,21}** **11** Ande kodal vrama bari bokh haj zurales baro chorripe sas ande intrego Edyiptomo haj Kanaano, haj amare dada chi rakhline xamasko. **12** Ba kana o Jakob ashundas, ke ando Edyiptomo si dyiv, bishaldas amare daden anglunes: **13** po dujto aba pinzhardine le phral le Jozhefes, haj angla o Faraovo avri zhanardyilas lesko falipe. **14** O Jozhef pe kado pala leste bishaladas haj akharadas peske dades, le Jakobos haj le intregone nyamon, eftavardesh thaj panzhe duhon. **15** O Jakob apol gelastar ando Edyiptomo, haj pala kodo voj haj amare dada muline. **16** Perdal ingerdine len ando Sichemo, haj praxosardine len ando murmunto, so o Abraham kindas peske pe rupune love kathar le Sichimicko Hamoresko shavo **{Gen 23,26-17}**.

17 Ba kana pashardyilas la vorbaki vrama, so o Del das le Abrahameske, le manusha butajvenas ando Edyiptomo, **18** zhikaj kaver kraj chi kerdyilas ando Edyiptomo, kon chi pinzharelas le Jozhefes. **19** Kado nasules grizholaspe amare falonca. Kodolesa krisarelas amare daden, ke avritrubujas te shon penge cine shavoren, ke tena ashon ande trajoste. **20** Ande kodal vrami arakhadyilas o Mozesh, kas o Del kamelas. Trin shon ande leske dadesko kher xaxavenas les. **21** Pala soste apol avrishutine les, le faraovoski shej peste las les, haj oprebarardas les sar lako shavo te avilinosas. **22** O Mozesh kade avrisityilas le Edyiptomesko sako platnikipe, haj saktimicko kerdyilas ande peske vorbi haj trabi. **23** Haj kana pale andre pherdyardas ande pesko shtarvardeshto bersh, opre-shutas las ande pesko ilo, ke zhal thaj dikhel peske phralen, le Izraeleske shaven. **24** Kana dikhlas, ke jekhes bi chachindes azban, zhutisardas leske, haj kade das palpale e traba, ke mudardas le Edyiptomickires. **25** Ke kodo gindisardas, ke leske phral maj hatyarena les, ke o Del perdal pa leske vast del lenge o slobodipe, ba kodal chi hatyardine les. **26** Kaverdyes mashkar lende gelas, kana xanaspe, haj pacharelas len: »Mur-shale, tume phral sanle, sostar azban jekhavres?« **27** Ba kodo kon azbalas peske dopashune vortakos, pizdas les, haj kade das duma: »*Kon shutas tut opralutneske bake krisareske pe amende?* **28** *Dore chi kames te mudares man, sar mudardan aratyi le Edyiptomickires?«* **29** Kana o Mozesh ashundas kadal vorbi, nashlastar, haj avlimari kerdyilas pe Midianeski phuv, kaj duj shave kerdyiline les **{Avr 2,15}**.

30 Kana shtarvardesh bersh nachiline ande Shina plajeski pusta *andyelo sikadyilas leske ande vepresoski jag* **{Avr 3,2-3}**. **31** O Mozesh dikhelas les, haj chudilaspe pe traba. Ba kana kothe gelas te dikhel les, o Raj das leste duma: **32** *»Me som tye dadengo Del, le Abrahamesko Del le Izhakesko Del haj le Jakobesko Del«* **{Avr 3,6}**. O Mozesh pe kado darajlas, haj chi tromajlas te dikhel les. **33** O Raj pale kodo phendas leske: *»Le tele pa tye punre e sandala, ke o than, pe soste tordyos, sunto phuv si.* **34** *Mishto dikhlom ando Edyiptomo mure zhuvinde popularesko chorripe, ashundom lenge sansarimata**, anda kodo hurajlom tele, ke te muntusarav len. Av apol, bishalav tut ando Edyiptomo«* **{Avr 3, 5.7-10}**

35 Kadale Mozeshos, kas asvikisardine, kana kodo phendine: *»Kon shutas tut opralutneske haj krisareske?«* **{Avr 2,14}**, o Del anglalareske haj slobodareske bishaldas les le andyeloske zhutimatasa, kon sikadyilas leske ando verpeso**. **36** Voj andas len avri, haj mashkaral chudimata haj somnura kerelas pe Edyiptomeski phuv pala kodo kaj e Loli mara haj ande pusta inke shtarvardesh bersh. **37** Kado kodo Mozesh si, kon phendas le Izraeleske shavenge: *»Profeta kerela tumenge o Del mashkar tumare phral, kasaves sar me som«* **{DKris 18,15}**.**38** Voj sas kodo, kon anda pusticko kethanipe, vorbilas le andyelosa, kon pe Shina plaj vorbilas leste haj kaj amare dada: voj las perdal le trajoske alava, ke amenge te delles. **39** Ba amare dada chi kamline te mukenpe leske, haj durutnardine les, haj lengo ilo palpale dorolas ando Edyiptomo. **40** Anda kodo phendine le Aroneske*: »Ker amenge Devlen, te sikaven o drom von, ke chi zhanas, ke so pecisardyilas kadale Mozeshesa, kon avri andas amen pa Edyipomeski phuv!«* **{Avr 32,1}** **41** Haj vicava kerdine ande kodal dyesa, haj sarkafimo sikadine andre la fetishake**, haj losshanas kodalake, so penge vastenca kerdine. **42** Anda kado o Del boldaspe lendar, haj mukelas lenge, ke te slugisaren le chereske ketanenge, sar vi si iskirime ande profetangi hertija:

»Dore sikadine mange andre sarkafimicko pedo bake sarkafimura
tala shtarvardesh bersh ande pusta, Izraelesko kher?
43 *Barem andre xutyildine le Malokeski cerha,*

haj tye devlenge, Refanosko cherhaj,
haj fetisha, so kerdine, ke te kamen len.
Anda kado perdal pa Babilonia ingro maj tumen« **{Am 5,25-27}**.
44 La konvencijaki** cerha amare dadenca sas ande pusta, sar o Del phendasles lenge, kon kaj o Mozesh das duma, ke te kerella kade sar so dikhlasla. **45** Kado amare dada perdal line, haj vi andre ingerdinela, le Jozhuevosa ande murtikanengo them, kas o Del avri nashadas angla amare dada, zhi kaj le Davidesko dyesa. **46** Voj gracijimata arakhlas kaj o Del, haj rudyilas, ke kher te shaj vazdel le Jakoboske Devleske. **47** Palunes feri o Shalamon kerdas leske kher. **48** Ba le Uchimasko chi beshel ande kodo so vast kedas, sar e profeta phenel:
49 *»O cheri si muro krajicko iskamin,*
e phuv pale mure punresko iskamin.
Ta sosko kher kerenas mange – phenel o Raj –,
bake kaj avlas muro pachipesko than?
50 *Haj na mure vast kerdas sa kadala?«* **{Iz 66,1-2}**
51 Tume capenokorreskire, bi krujalshinde ileskire haj kanenge! Tume sagda chi muken tumen le Suntone Duhoske: sar tumare dada, kade vi tume. **52** Save profetas chi nashavenas tumare dada? Ova, mudardine len, kon pa kodale Chachesko avlipe profecinas, kaske tume akanak leske purritora haj mudara kerdyiline, **53** tume, kon kathar le andyelongo slugipe line e kris, ba andre chi inkerdinela."

Le Ishtvanes barrenca shuden **54** Kana kadala ashundine, oprexolyajline ande pengo ilo, haj penge dand kircinas pe leste. **55** Ba voj le Suntone Duhosa pherdyardes opredikhlas po cheri, dikhlas le Devlesko luvudyipe, haj le Jezushes, ke pe leski chachi rig tordyol. **56** Dumadas: „Aketa, puterdes dikhav le cheran, haj le Manusheske Shaves te tordyol pe le Devleski chachi rig." **57** Pe kado von cipindes andre xutyildine penge kan, haj jekhehatyaripesa pe leste nashline. **58** Pala kodo avri ingerdine les avral pa foro, haj barrenca shudine les. Le dikhara pale tele shutine penge gada kaj jekhe terneske punre, kas Shauleske anavarenas. **59** Kana barrenca shudenas le Ishtvanes, kodo kade rudyilas: „Raja Jezush, le tute muro duho!" **60** Kana pale pe changa pelas, glasunes kodo cipisardas: „Raja, na gindisar kado pe lengi bezex!" Kana kado avri phendas, sutastar ando Raj.

8 **1** O Shaul pale jekh hatyardas kodalesa, ke te mudaren les.

Nashavjipe haj rispisaripe Pe kodo dyes baro nashavjipe kerdyilas pe Jeruzhalemicko eklezhia, haj savorazhene rispisardyiline ande Judeicka thaj Samaricka phuva numa le aposhtolura na **2** Le Ishtvanes pale kathar deldaramne manusha praxosardine, haj zurales rovjardine les. **3** O Shaul pale pustilas la eklezhia, zhalas pa jekh kher po kaver, ingravelas le murshen haj le romnyan, haj tele xutyiladas len.

E JUDICKO HAJ E SAMARICKO EKLEZHIA: 8,4-12,23

Filip, la Samariako missionari **4** Kodal kon rispisardyiline, tala kadi vrama krujal phirenas, haj viacarenas le Devlesko alav.
5 Kade reslas o Filip ande Samariako foro, haj viacarelas le Kristos. **6** Butzhene ashunenas kodo, so o Filip phenelas, ashundines haj dikhindes le somnura, so kerelas. **7** Ke le biuzhe duhura bare cipipesa avrigeline anda but zhenende, ande kaste beshenas, haj but zhene kon bange sas sastyiline. **8** Bari lossh kerdyilas ande kodo foro.
9 Ba sas ande kodo foro jekh Shimon anavesko manush, kon angla kodo tilarimo** kerelas, haj chudinaspe le manusha pe leste, ke kodo phenelas, ke voj baro varikon si. **10** Bare haj cine jekhtunes ashunenas pe kodo so phenelas, haj kodo phenenas: „Le Devleski zor si voj, kas Bareske anavaren." **11** Haj zhanas pala leste, ke aba dulmut xoxavelas len peske tilarimosa. **12** Ba kana patyanas le Filipeske, kon viacarelas e losshani viaca pa Devlesko them, le mursh haj le romnya boladine pen

ande Jezush Kristosko anav. 13 Haj inke vi o Shimon patyalas, haj pala pesko bolardyipe le Filiposa inkrelas. Kana dikhlas, ke somnura haj zurales bare chudimata pecisardyon, zurales chudilaspe.

O Peter haj o Janosh ande Samaria 14 Kana pale le aposhtolura, kon ando Jeruzhalemo sas, a-shundine, ke e Samaria andre svagardas le Devlesko alav, bishaldine lende le Peteres haj le Janoshes. 15 Kana kothe resline, rudyinas anda lende, ke te resen le Suntone Duhos, 16 ke inke kodo chi po jekh chi hurajlas tele, numa bolime sas ande Raj Jezushesko anav. 17 Atunchi pe lende shutine pengo vast, haj kodal resline le Suntone Duhos.

18 Kana o Shimon dikhlas, ke le aposhtolura numa ke pelende shon penge vast den le Suntone duhos, love kamlas te del len, 19 haj kodo phendas: „Den vi mange kado saktimos, ke pe kaste opre shav muro vast, te lel le Suntone Duhos!" 20 Ba o Peter kade das leste duma: „Te xasardyon tye love tusa kethane, ke kodo gindisardan, ke le Devlesko dinipe pe love shaj kines! 21 Chi rig naj tut ande kado, china chi perelpe tuke, ke tyo ilo naj chacho angla o Del. 22 Boldadyu kaj o Del anda kado nasulipe, haj mang le Devles, ke tye ilesko kado gindipe te resel jertipe! 23 Ke kodo dikhav, ande kerkimaski fere haj ande nasulimasko phanglipe san." 24 Pe kado o Shimon kodo phendas: „Rudyin anda mande kaj o Raj, ke khanchi tena resel man anda kodo, so phendine!" 25 Von pale palasoste chacharipe kerdine haj le Devlesko alav viacardine, palpale geline ando Jeruzhalemo. Haj mashkaral inke le Samarickonenge ande but riga viacarenas o evangeliumo.

Le etiopickone murshesko bolaripe 26 Pala kadal le Rajesko andyelo kade das duma kaj o Filip: „Ushtyi opre haj zha po sudno, pe kodo muklo drom, savo anda Jeruzhalemo ande Gaza ingrel tele!" 27 Kodo opreushtyilas apol, haj gelastar. Haj aketa, jekh etiopicko manush, le Kandake, la etiopicka krajkinyako baro avlinaresko afsari** haj lake sakone avuciake lashari, kon ando Jeruzhalemo avilas te rudyil, 28 sar avelas palpale haj sar po vurdon beshindes le Izajash profetas ginavelas. 29 Atunchi o Duho kade das duma kaj o Filip: „Zha kothe, haj inker kodalesa, kon po vurdon si!" 30 Kana o Filip kothe sidyardas haj ashundas, ke le Izajash profetas ginavel, duma das leste: „Kodo gindis, ke hatyares kodo, so ginaves?" 31 Kodo kade das duma: „Sarshaj hatyarosles, kana naj kon avriphenelles mange?" Manglas apol le Filipos, te hulyel opre haj te beshel pasha leste. 32 Le Iskirimasko than pale so ginavelas, kado sas:

„Sar o bakro, *kas po telemudaripe ingren,*
haj sar o bakro, savo mucisajvel angla kodo, kon muravelles,
chi puterdas avri pesko muj.
33 *Ando tele lazharipe andine pe leste krisaripe.*
Leska zhejasa kon grizholpe?
Ke lesko trajo line pe kadi phuv" **{Iz 53,7-8}.**

34 Pe kado le avlinaresko afsari pushlas le filipos: „Mangav tut, phen, pa kaste vorbil kadal e profeta, pa peste bake pa kavereste?" 35 Atunchi apol o Filip puterdas pesko muj, haj anda kado Iskiripe viacarelas leske le Jezushes. 36 Sar zhanas po drom, kaj jekh paji resline. Pe kado o avlinasko afsari kade das duma: „Aketa o paji: so tordyarelma tele te bolardyuvav?" (37) 38 Pala kodo tordyrdas le vurdones. Soldujzhene tele geline ando paji, o Filip haj le avlinasko afsari, haj boldas les. 39 Kana anda paji opreaviline, le Rajesko Duho las kothar le Filipos. Le avlinasko afsari chikana diklasles majbut, haj loshshanes zhalas majdur pe pesko drom. 40 O Filip pale ando Asdodo sikadyilas, krujal phirelas, haj viacarelas o evangeliumo, zhikaj ande Cezaria chi reslas.

9 **Le Shaulesko patyape** 1 Tala kadi vrama o Shaul, kon inke vi akanak zurales rucilas le Rajeske sityarden haj lengo meripe dorolas, gelastar apol kaj o angrashaj, 2 haj lil manglas lestar kaj o damaskusicka zhinagogi, ke phangles ando Jeruzhalemo te shaj anavel kodale murshen haj zhulyan, kas kothe rakhel mashkar kodal, kon patyan ando evangeliumo. 3 Ba sar zhalas po drom haj pashardyolas karing o Damaskuso, pecisajlas, ke jekharsa fimlalipe ablyosardas les krujal anda cheri. 4 Tele pelas pe phuv, haj vorbimata ashundas, so kodo phendas leske: „Shaul, Shaul, sostar nashaves

man?” 5 Pe kado voj pushlas: „Kon san tu, Raja?” Kodo kado phendas: „Me som o Jezush, kas tu
nashaves! 6 Ba ushtyi opre haj zha andre ando foro, kothe maj phenena tuke, ke so trubuj te keres.”
7 Le manusha, kon lesa sas, chudindes tordyonas. Ke ashundine apol o glaso, ba chi dikhline
khanyikas. 8 O Shaul pale opretordyilas pa phuv, ba kana avriputerdas peske jakha, khanch chi di-
khelas. Kade ingerdine les andre kathar leske vast xutyildines ando Damaskuso. 9 Kothe sas trin dyes,
chi dikhelas, chi xalas, chi pelas khanchi.

10 Sas ando Damaskuso jekh Ananiash anavesko sityardo, kaste o Raj ande viziovoste** kade das
duma: „Ananiash!” Voj pale kado phendas: „Kathe som, Raja!” 11 O Raj kade phenelas majdur:
„Ushtyi opre, zhatar ando vortaske anavardi vujica, rode opre ande Judashesko kher jekhe Shaul
anavesko tarzushickone manushes. Aketa, vi akanak rudyil, 12 haj dikhel jekhe Ananiash anaveske
manushes, ke andre ushtyavel leste, haj pe leste shol pesko vast, ke pesko dikhlipe palpale te lel.”
13 Ba o Ananiash kodo phendas: „Raja, aba butendar ashundom pa kado manush, ke sode nasulimata
kerdas tye suntonca ando Jeruzhalemo. 14 Kathe pale baripe siles kathar le angrashaja, ke te phandel
sa kodalen, kon po zhutipe akharen tyo anav.” 15 Ba o Raj kodo phendas leske: „Feri zha, ke
avrialosardo vaso si voj mange, ke te ingrel muro anav angla le murtikana angla kraja thaj Izraeleske
shave. 16 Ke me sikavav leske, ke sode trubul te dukharel anda muro anav.” 17 Pe kado o Ananiash
gelastar, andre gelas ando kher, pe leste shutas pesko vast, haj kodo phendas: „Shaul phrala, o Raj
Jezush bishaldas man, kon sikadyilas tuke po drom, pe savo avilan, ke te dikhes haj te pherdyos
Suntone Duhosa.” 18 Pe kado atunchi sar mashesko pratnopesko** variso pelas tele pa leske jakha,
haj palpale las peske jakhengo dikhlipe. Opreushtyilas haj bolardaspes, 19 pala kodo xamasko las
peste haj zurardyilas.

Unyidyesa inke kethane ashilas le sityardenca, kon ando Damaskuso sasle. 20 Aba atunchi
viacarelas le Jezushes ande zhinagoga, ke voj si le Devlesko Shavo. 21 Sa kodola pale kon ashunenas
les, chudinaspe haj kado phenenas: „Na kadoj kodo, kon ando Jeruzhalemo pe kodal das, kon kadale
anaves po zhutipe akharenas, haj vi kathe anda kodo avilas, ke phangles te ingrel len kaj le
angrashaja?” 22 Ba o Shaul inke majbara zorasa sityarelas, bari dikhenas pe leste le damaskusicka
bibolde, haj andre sikadas angla lende, ke o Jezush si o Kristo.

Le Shaulesko nashipe anda Damaskuso 23 Pala unyidyesa le bibolde kethane vorbisardine, ke
mudaren les. 24 Ba o Shaul avrizhanglas lengo intrikalipe. Kodal inke vi le vudara ratyi haj dyese
sama lenas, ke te mudaren les. 25 Ba le sityarde ratyi xutyildine les, haj avriskepisardine les perdal pa
zido, haj tele mukline les andekh koshnyica.

26 Kana kade ando Jeruzhalemo reslas, le sityardenca kamlas te inkrel, ba savorazhene daranas
lestar, ke chi patyanas, ke sityardo si. 27 Ba o Barnabash pashapeste las les, ingerdas les kaj le
aposhtolura, haj phendas lenge, ke sar dikhlas le Rajes kana po drom sas, ke sar vorbisardas lesa, haj
ke soske tromanes sityarelas ando Damaskuso ande Jezushesko anav. 28 Lenca sas, phirelas-nakhelas
ando Jeruzhalemo, haj tromanes kerlas peski butyi ande Rajesko anav. 29 Vorbilas vi kaj le murtikana,
haj xalaspe vi le hellenonca, ba kodal pe lesko trajo dine. 30 Kana le phral ashundine kado, tele geline
lesa ande Cezaria, haj bishaldine les ando Tarzusho.

31 E eklezhia atunchi ande intrego Judea, Galilea haj Samaria ande pachate trajilas haj butajvelas,
ande Rajoski dar phirelas, haj pherdo sas le Suntone Duhoske ushoripesa.

Le murtikanengo oprelinipe ande eklezhia: 9,32-12,5

O Peter ande Lidda haj Joppea 32 Pecisajlas jekhar, ke o Peter, kana sakones oprerodas, reslas vi
kaj kodal sunci, kon ande Lidda beshenas. 33 Rakhlas kothe jekhe Eneas anaveske manushes, kon aba
oxto bersh, ke ando pato pashjolas, ke paralizano sas. 34 O Peter kade das leste duma: „Eneas, o
Jezush Kristo sastyarel tut! Ushtyi opre, haj lashar tyo pato!” Pe kado voj ande kodo minuto
opreushtyilas. 35 La Liddake haj Saronake manusha sa dikhline les, haj karing o Raj boldadyiline.

36 Ande Joppea mashkar le sityarde sas jekh romnyi, lako anav Tabita sas, so kodo phenel:
Dorkas. Numa le lasekerdyimataske haj dimatake trajilas. 37 Pecisajlas apol ande kodal dyesa, ke
nasvajlas haj mulas. Palasoste thodine la, tele pashjardinela ande opralutni soba. 38 Ke e Lidda pashe
si kaj e Joppea, haj le sityarde ashundine, ke o Peter kothe si, bishaldine leste duje manushen, haj
mangline les: „Na zebilisar** amende te aves!" 39 O Peter pe kado lenca inkerdas. Kana resline,
opreingerdine les ande opralutni soba. La phivja sa krujal line haj rovenas haj penge gada sikavenas,
saven e Dorkas kerdas lenge, kana inke lenca sas. 40 Ba o Peter savorazhenen avrivladisardas, pala
kodo changa dines las te rudyil, pala kodo kaj e muli boldindes kade das duma: „Tabita, ushtyi opre!"
Pe kado kodi avriputerdas peske jakha, dikhlas le Peteres, haj oprebeshlas. 41 Voj pale kothe das late
pesko vast haj oprezhutisardas la. Pala kodo kothe akhardas le suntonen haj le phivjan, haj sikadas la
lenge, ke trajil. 42 Viaca kerdyilas kadalake ande intrego Joppea, haj but zhene patyanas ando Raj.
43 Pecisajlas pala kado, ke pe but dyesa kothe ashilas ande Joppea kaj jekhe Shimon morchari.

10 **Le Kornelius shelaresko viziovo ande Cezaria** 1 Sas ande Cezarea jekh Kornelius anavesko
manush, le Italeske anavardo betaljanesko** shelaari. 2 Sa peske familiasa kethanes patyalas ando
Del, but dimatipe delas le manushenge, haj sagda rudyilas kaj o Del. 3 Jekhar, kana kaj o ijjato chaso
phirelas e vrama ando viziovo uzhes dikhlas, ke le Devlesko andyelo andre avilas leste, haj kodo
phendas leske: „Kornelius!" 4 Voj pe leste dikhlas, haj daramnes kodo phendas: „Soj, Raja?" Pe kado
kodo kade das duma: „Tye rudyimata haj tyo dinipe opre hurajline angla o Del, haj voj serosajlas pa
tute. 5 Anda kado bishal akanak manushen ande Joppe, haj akharav kathe jekhe Shimon anaveske
manushes, kas vi Petereske akharen. 6 Kado kaj jekhe Shimon morchari ratyardas, kasko kher pasha
e mara si. Voj maj phenela tuke, ke so trubul te keres." 7 Kana nachilastar o andyelo, kon vorbilas
leste, kothe akardas peske duje slugan haj mashkar peske ketani jekhes, kon daralas le Devles.
8 Sakofalo phendas lenge, haj bishaldas len ande Joppe.

Le Peteresko viziovo ande Joppe 9 Kaver dyes pale, kana von inke po drom phirenas, haj kaj o
foro pashardyonas, karing le shov chasura o Peter opregelas pe kheresko opralutnipe te rudyil. 10 Ba
mashkaral bokhajlas, haj kamlas te xal. Zhikaj kerenas leske, ando transo** pelas. 11 Puterdes dikhlas
le cheres, haj jekh vaso muklyosardyilas tele, kasavo sar jekh baro colo, saves kathar leske shtar riga
muken tele pe phuv. 12 Sakofalo shtare punrenge, phuvake reptansha** haj chiriklya sas ande leste.
13 Jekh glaso kade das duma leste: „Ushtyi opre Peter, mudarles haj xales!" 14 Ba o Peter kodo
phendas: „Dur te avel mandar Raja, ke chikana chi xalom kasavo haj biuzho!" 15 Ba o glaso pale
vorbilas leste vi po dujto: „So o Del uzheske kerdas, kodales na phen biuzheske!" 16 Kado trival inke
pecisardyilas, pala kodo o vaso jekharsa oprevazdadyilas ando cheri. 17 Zhikaj o Peter pa kodo
gindilaspe ande peste, ke so somnosarel o viziovo, so dikhlas, le manusha, saven o Kornelius bi-
shaldas, rodine le Shimonesko kher. Tordyiline kaj o vudar, 18 andre cipisardine haj pushenas, dore
o Shimon kas vi Petereske akharen, kothes si apol? 19 Le Petereske pale, zhikaj pa viziovo gindilaspe
o Duho kodo phendas: „Trin manusha roden tut. 20 Ushtyi opre apol, zha tele, haj zhatar lenca kaj
phenen, ke me bishaldom len." 21 O Peter kade tele gelas kaj le manusha, haj kade das duma: „Aketa,
me som, kas roden. Anda soste aviline?" 22 Kadal kodo phendine: „O Kornelius shelari, chacho haj
Del daramno manush, kas le intregone bibolde kamen, kathar jekh sunto andyelo vladipe las, ke te
akharavel tut ande pesko kher, haj te ashunel tutar le alava." 23 Pe kado andre ingerdas len haj das
lenge e patyiv.

Le Korneliuseko bolaripe Kaver dyes pale opreushtyilas haj gelastar lenca. Unyizhene mashkar
Joppicka phral lesa inkerdine. 24 Po kaver dyes vi reslas ande Cezaria. O Kornelius aba zhukarelas
len. Kethane akhardas peske nyamon haj lashe vortakon. 25 Haj pecisajlas, ke kana o Peter andre
ushtyilas, o Kornelius angla leste avilas, haj kaj leske punre burdosardes das leske e patyiv. 26 Ba o
Peter oprevazdas les haj kade das duma: „Ushtyi opre, ke vi me manush som!" 27 Pala kodo las te
vorbilpe lesa, andre gelas leste, haj bute zhenen arakhlas kothe kethane avilines. 28 Kadalenge kodo

phendas: „Zhanen kodo vi tume, ke o biboldo manush, sar palpale inkrelpe kathar kodo, ke strenonca te kerdyol vortako, bake andre te ushtyavel ande lesko kher. Ba o Del pe muro zhanipe andas, ke khanyikas tena dikhav tele bake biuzheske. 29 Anda kado uzhe ilesa avilom po akharipe. Pushav apol: Anda soste akhardine man?" 30 O Kornelius pe kado kodo phendas: „Ande kado chaso, ke shtar dyes kadalake, ke karing o ijjato chaso rudyisaros ande muro kher, haj aketa, jekh mursh tordyilas angla mande ande parne gadande. 31 Kodo phendas: »Kornelius, tyo rudyipe po ashundyipe arakhlas, haj pa tye dimata serosardyiline angla o Del. 32 Anda kado apol bishal ande Joppe, haj akharav le Shimones, kas vi Petereske akharen. Kaj o Shimon morcharesko kher ratyardas savo pasha mara si.« 33 Sigo tute bishaldom apol, haj tu mishto kerdan, ke avilantar. Aketa, akanak savorazhene kathe samle angla tute, ke te ashunas sa kodo, so o Raj vladisardas tuke."

34 Atunchi o Peter las te vorbil: „Chachikanes kodo dikhav, ke o Del chi alosarel mashkar le manusha, 35 ba boldines si, skunpoj leske sakono popularesko shavo, kon daral les haj o chachipe kerel. 36 O Del bishaldas pesko alav le Izraeleske shavenge, kana pachipe viacardas perdal pa Jezush Kristo, kon sakofaloske Raj si. 37 Vi tume zhanen, ke so pecisardyilas kathar e Galilea zhikaj e Judea, pala soste so o Janosh viacarelas o bolaripe: 38 Ke sar makhlas opre Suntone Duhosa haj zorasa le Nazaretickone Jezushes, kon krujal phirdas, lasho kerdas, haj sastyardas sa kodolen, kas hurajlas o beng, ke o Del lesa sas. 39 Ame pale chachara sam sa kodaleske, so voj ande biboldengo them haj ando Jeruzhalemo kerdas. Po kasht opre cirdines mudardine les. 40 Ba o Del po trito dyes opretrajardas les, haj das leske, te sikadyol, 41 na le intregone manushenge, ba kathar o Del avrialosardirenge, amenge, kon xasas haj pasas lesa, pala soste anda meripe opretrajisardyilas. 42 Vi vladisardasles amenge, ke te viacaras les le manushenge, haj te chacharas andre, ke voj si kodo, kas o Del le zhuvindenge haj mulenge krisareske shutas. 43 Pa leste kerel chacharipe le intrega profeta, ke perdal pa lesko anav sakon resel le bezexengo jertipe, kon feri patyal ande leste."

44 Kana o Peter kadal vorbi phenelas, o Sunto Duho tele hurajlas sa pe kodola, kon ashunenas o alav. 45 Kodal kon patyanas ando krujalshinipe, bari dikhline, ke vi pe kodal tele hural le Suntone Duhoski gracija, kon murtikana sas. 46 Ke ashunenas len pe shiba te vorbisaren, ke asharenas le Devles. 47 Atunchi o Peter kodo phendas: „Dore shaj asvikaras le bolimaske pajes kathar kodal, kon le Suntone Duhos zhikade resline, sar ame?" 48 Vladisardas apol, ke te bolen len ande Jezush Kristosko anav. Atunchi mangline les, ke te ashol lende inke unyidyesa.

11 **O Peter vorbil le Jeruzhalemickone kethanipeske** 1 Le aposhtolura haj le Jeruzhalemicka phral ashundine, ke vi le murtikana andre svagardine le Devleske alaves. 2 Kana apol o Peter opreavilas ando Jeruzhalemo, kon anda krujalshinimata sasle pe leste dine, 3 haj kodo phenenas: „Andre gelan kaj kodal manusha, kon najle krujalshindine, haj xalan kodalenca!"

4 O Peter pe kado las sa te phenel e hishtoriji, ke sar pecisajlas: 5 "Ande Joppeako foro somas haj rudyisaros, kana ande mure duhosko hatyaripe viziovo diklom. Variso vaso muklyosardyilas tele, sar jekh baro colo, kathar le shtar riga anda o cheri, kade ke zhiangla mande reslas. 6 Kana ande leste dikhlom, shtare punrenge phuvakire pedon haj turbatonen, reptanshon haj chiriklyan dikhlom. 7 Vi glaso ashundom, so duma das pe mande: »Ushtyi opre Peter, mudarles haj xales!« 8 Ba me kodo phendom: »Dur te avel mandar Raja, ke chikana nas ande muro muj kasavo bake biuzho!« 9 Pe kado vi po dujto duma das o glaso anda o cheri: »So o Del uzheske kerdas kodales tu na phen biuzheske.« 10 Kado pale trivar pecisardyilas, pe soste o intrego oprevazdadyilas pale ando cheri. 11 Atunchi ande kodo minuto trin manusha tordyiline ando kher, kaj somas. Anda Cezaria bishaldine len mande. 12 Atunchi o Duho kodo phendas mange, ke te zhavtar lenca kaj phenen. Manca avilas vi kadal shov phral, haj andre ushtyilam ande Korneliusesko kher. 13 Voj phendas amenge, ke sar dikhlas le andyelos, kon tordyilas ande lesko kher, haj kade das duma leste: »Bishal ande Joppea, haj akharav le Shimones, kas vi Petereske akharen: 14 voj kasave alava viacarela tuke, savenge zhutimanca muntosardyosa, tu haj tyo intrego kher.« 15 Kana pala kodo lom te vorbisarav, o Sunto Duho tele hurajlas pe lende, sar vi pe amende anglalutnes. 16 Atunchi serosardyilom pa le Rajeski vorba, savo phendas: »O Janosh numa pajesa bolelas, ba tumen Suntone Duhosa bolarena« {1,5; Lk 3,16}. 17 Kana

apol o Del zhikodi gracija das lenge, sar amenge, kon patyasas ando Raj Jezush Kristo, kon som me, ke ande lesko drom te tordyilomas le Devleske?"
18 Kana kadal ashundine, pachardyiline, haj kade asharenas le Devles: „Apol vi le murtikanonge das o Del o trajipo dino bezexbunuipe!"

E antiochicko eklezhiako kerdyipe 19 Kodal pale, kon anda Ishtvan pecisardyilino nashavjimata sa rispisardyiline, gelinetar zhi ande F"nicia, Ciprusho, haj Antiochia, ba chi viacarenas o alav khonyik kavereske, numa le biboldenge. 20 Ba sas mashkar lende unyi Ciprushicko haj Cirenicko manush, kana resline ande Antiochia, vi kaj le hellena vorbinas, viacarindes le Raj Jezushes. 21 Le Rajesko vast lenca sas, kade le manusha but zhene boldadyiline karing o Del.
22 Lengi viaca reslas zhikaj e Jeruzhalemicka eklezhiake kan, anda kado bishaldine le Barnabashes ande Antiochia. 23 Kana kothe reslas haj dikhlas le Devleski gracija, losshajlas, haj savorazhenenge kodo phenelas, ke zurale ilesa te patyan ando Raj, 24 ke lasho manush sas, pherdo Suntone Duhosa haj patyapesa. But manusha pashardyilas kaj o Raj. 25 O Barnabash pala kado dromardastar ando Tarzus, opre te rodel le Shaules, haj kana arakhlas les, andas les ande Antiochia. 26 Jekh intrego bersh kothe sasle pe kethane avlimata, haj bute manushen sityarenas. Ande Antiochia anavardine majanglal le sityarden kristianonge.

E Antiochicko eklezhiako dimatipe 27 Ande kodal dyesa profeti aviline tele anda Jeruzhalemo ande Antiochia, 28 haj mashkarlende o jekh, kaske Agabus sas lesko anav, opretordyilas, haj perdal pa Sunto Duho kodo phendas, ke bari bokh avla pe intrego phuv. Kado vi andre pherdyilas ande Klaudiuseski vrama. 29 Le sityarde pe kado kodo gindisardine avri, ke savorazhene mashkar lende bishalela variso kodale phralenge, kon ande Judea beshen, te zhutin len, sakon kattyi sode zhanel. 30 Kado vi kerdine, haj bishaldine les kaj le phure kathar o Barnabash haj o Shaul.

12 Le Jakabesko mudaripe haj le Peteresko telexutyilipe

1 Zhiande kadi vrama o Herodesh kraj oprevazdas pesko vast, ke ande eklezhia pe unyi manusha tele te malavel. 2 Kade xanresa mudaradas le Jakabos, le Janosheske phrales. 3 Ke apol dikhlas kodo, ke kado faj le biboldenge, inke majdur gelas, haj xutyiladas vi le Peteres. Atunchi sas le bi kamire manreske baredyesa. 4 Pala soste xutyiladas les, ande robija shudadas les, haj kodo vladisardas, ke shtar, ande jekh shtarzhenengo grupo ketani te len pe leste sama. Ke kodo kamelas, ke pala e Patradyi angla e manusha ingravela les. 5 Le Peteres apol ande robija inkrenas phangles, e eklezhia pale sagutnes rudyilas anda leste kaj o Del.

Le Peteresko chudicko slobodisaripe 6 Kana o Herodesh zhikodo kamelas angle te ingravel les, kodi ratyi o Peter mashkar duj ketani sovelas duvar perdal lupunzalines sastrenca, le samalelara pale ando vudar lenas sama pe robija. 7 Ba aketa, sikadyilas angla leste le Rajesko andyelo, haj fimlalipe ablyosardyilas opre ande robija. O andyelo pizdas le Peteresko pashavro, opreushtyadas les, haj kade das duma: „Ushtyi opre sigo!" Pe kado le lupunzi tele peline pa leske vast. 8 O andyelo pale kodo phendas leske: „Brichinar tut opre haj le opre tye sandala!" Voj kerdasles, o andyelo pale kado phendas leske: „Le pe tute tye gada, haj av pala mande!" 9 O Peter ande andyeloske vurmi avrigelas, haj chi zhanelas, ke dore chaches si kodo, so kathar o andyelo pecisardyol. Kodo gindisardas, ke viziovo siles.
10 Pala soste perdal geline po angluno pala kodo po dujto ketanengo samalinipe, kaj o sastruno vudar resline, savo ando foro ingrelas. Kado pestar avriputerdyilas angla lende. Avrigeline, pala kodo pekh vujica nakhline perdal, haj atunchi jekharsa o andyelo nachisajlas angla leste. 11 O Peter pale kana peste avilas kodo phendas: „Abakanak chachikanes zhanav, ke o Raj bishaldas peske andyelos, haj avrimuntusardas man anda Herodesheske vast haj sa anda kodo, pe soste le bibolde gindisardine."
12 Kado kana perdal gindisardas, kaj e Marija, le vi Markoske anavardo Janosheski dejako kher gelas, kaj but zhene sasle kethanes aviline, haj rudyinas. 13 Kana marelas o vudar, jekh Rode anaveski

sluginya avilas avri te dikhel, ke kon si kodo. 14 Kana oprepinzhardas le Peteresko glaso, ande bari
lossh chi puterdas avri o vudar, ba andre nashlas haj phendas, ke o Peter tordyol ando vudar. 15 Ba
kodal pe late dine duma: „Gelastar tyi godyi!" Ba voj zurarlas, ke kade si. Pe soste kodal kodo
phendine: „O andyelo si kodo." 16 Ba o Peter feri marelas o vudar majdur. Kana pale apol
avriputerdine o vudar, dikhline les haj chudinaspe. 17 Kana sikadas peske vastesa, ke te ashontar,
vorbisardasles sa lenge, ke sar andas les avri le Rajosko andyelo anda robija. Palunes kodo phendas:
„Ingren kadi viaca kaj o Jakab haj kaj e phral!" Pala kodo oprelaspe haj dromardastar pekh kaver
than.
18 Kana pale zorisardyilas, na cini paguba kerdyilas mashkar le ketani, ke so pecisardyilas le
Peteresa.

Le Herodesh Agrippasko meripe 19 O Herodesh pale pala soste rodelas les haj chi arakhlas les,
avripushelas le ketanen, pala kodo ingeradas len, haj tele gelas anda Judea ande Cezaria, haj kothe
ashilas.
20 Ande kodal vrami xolyajvelas pe tirusicka haj pe sidonicka. Ba kadal jekhtune hatyarimatasa
aviline leste, haj pala soste le Blastuses, le krajeske lashares penge amaleske kerdine, pacha mangline,
ke lenge gava lestar lelas pengo xamasko. 21 Ba po avri shutino dyes o Herodesh ande krajicka gada
opreurades ando krisako iskamin beshlas, haj vorbilas lende. 22 Le manusha pale oprecipisardine:
„Le Devleske vorbij kadal haj na manusheskej!" 23 Ba atunchi tele maladas pe leste le Rajesko
andyelo, ke chi phendas po Del e patyiv. Kerme xaline les, kade mulas.

O Barnabash haj o Shaul palpale zhal ande Antiochia 24 Le Rajesko alav pale barolas haj
bulyholas. O Barnabash haj o Shaul palpale aviline anda Jeruzhalemo, pala soste kerdine le
kamipesko slugimo. Le Janoshes, kas vi Markoske anavarenas, pasha pende line les.

LE MANUSHENGE HAJ LE POPULARONGI EKLEZHIA: 13,1-28,31

13 **Le Barnabashesko haj le Shaulesko bishavlipe** 1 Ande Antiochicko eklezhia but profeta haj
sityara sas, mashkar lende o Barnabash haj o Shimon, kas Nigereske anavarenas, o cirenicko Lucius,
haj inke o Manaen, le Herodesh fertajicke krajesko chuchako phral haj o Shaul. 2 Zhitala soste kadal
le Rajesko slugipe kerenas haj postyinas, o Sunto Duho kodo phendas lenge: „Alosaren mange le
Barnabashes haj le Shaules pe butyi, pe soste akhardom len!" 3 Pe kado postyipe inkerdine, rudyinas,
pe lende shutine penge vast, pala kodo po drom bishaldine len.

Le Palesko angluno missiovicko drom: 13,4-14,28

Anda Antiochia perdal pa Ciprusho ande Perge 4 Von apol kathar o Sunto Duho bishaldines tele
geline ande Seleukia, kothar pale ando Ciprush berardine. 5 Resline ando Salamiso, haj viacarenas le
Devleske alaves ande biboldengi zhinagogi. Vi o Janosh ande lengo slugipe sas. 6 Kana andre
phirdine zhikaj o Pafos le intregone nisos**, arakhline jekhe Barjezush anaveske manushes, kon
tilarimo kerelas haj xoxamno manush sas. 7 Le Sergius Paulus prokonzulesa, jekhe platnike manu-
shesa sas, kon peste akhardas le Barnabashes haj le Shaules, ke kamelas te ashunel le Devleske
alaves. 8 Ba o Elimas o tilarimari – ke lesko anav kado somnosarel –, kecilaspe, opre kamlas te lel le
prefektos, ke tena patyal. 9 Ba o Shaul, kas vi Paleske phenen, Sunto Duhosa pherdyardes pe leste
dikhlas, 10 haj kade das duma: „Tu sakono xoxamnipesa haj nasulipesa pherdo bendyale, sakone
chachimasko dushmano, ta chi nachostar le Rajeske vorta dromen tena rumusares? 11 Aketa, akanak
le Rajesko vast pe tute si, korrajves, haj jekh vrama chi dikhes le khameskiluma." Ande kodo minuto
tunyarikipe shindyilas pe leste, haj krujal phirindes rodelas, ke varikon pesko vast te lunzharel leste.
12 Pe kado o prokonzulo patyalas, ke dikhlas, ke so pecisajlas, haj chudilaspe pe Rajesko sityaripe.

13 Pala kodo o Pal haj kon lesa sas, berardinetar anda Pafos, haj ande pamfilicko Perge resline. Ba o Janosh muklas len haj palpale gelas ando Jeruzhalemo.

Le Barnabasheske haj le Paleske trabi ande pizidicko Antiochia 14 Von pale perdal geline pa Perge, haj ande pizidicko Antiochia resline. Savatone andre geline ande zhinagoga haj tele beshline. 15 Pala krisango haj profetango opreginavjipe la zhinagogake anglalara lende bishaldine kadala viacasa: „Murshale, phralale, te si variso ferimata pel manushengi rig, phenenla!"

16 O Pal opretordyilas apol, haj peske vastesa pe pacha sikadindes duma das: „Izraelicka murshale, haj tume deldaramne, ashunen apol! 17 Le Izraelicka manushengo Del avrialosardas amare daden haj bareske kerdas le popularos, kana pe Edyiptomeski phuv avlimara sas von. Pala kodo bare vastesa avri ingerdas len kothar, 18 haj shtarvardesh bersh toleralisarelas lenge trabi ande pusta, 19 pala kodo pe Kanaaneski phuv efta popularon mudardas, haj avri ginavjipesa avrialosardas lenge kodalenge phuva **{Avr 6,1.6; 16,35. Num 14,34; DKris 7,1}**, 20 karing pe shtarshela thaj panzhvardesh bersh. Pala kodo krisara das len zhikaj o Shamuel profeta. 21 Kathar kadi vrama aba krajes doronas, haj o Del pe shtarvardesh bersh le Shaules das lenge, le Kiseske shaves, kon anda Benjamineski kunpania sas. 22 Pala kado le David krajes das lenge, pasha kaste vi chacharipe kerdas, kado phendines: »*Kathar muro ilo pashardo manushes arakhlom*, le Jesseske shaves, le Davides, kon kerla maj muro sakono kamipe« **{Salm 89,21; 1 Sham 13,14; Iz 44,28}**

23 Anda leski familia kerdas o Del, sar vi phendasla, le Izraeleske muntosares, le Jezushes, 24 angla kaste o Janosh le bezexbunuimasko bolaripe viacarelas le Izraeleske interga manushenge **{Lk 3,3}**. 25 Haj kana o Janosh andre agorutnisardas peski traba, kodo phendas: »Na kodo som, kaske inkren man, aketa, pala mande avel, kaske chi som dosta chi leske sandale tele te putrav.«

26 Murshale, phralale! Le Abrahameske falura haj kon mashkar tumende si deldaramne! Kadale muntuimasko alav amende bishaldyilas. 27 Ke le Jeruzhalemeske manusha haj leske anglalara chi patyivisardine les, ba penge krisarimasa andre pherdyardine vi le profetange vorbi, saven sako savatone opreginaven. 28 Ke chaches chi arakhline khanchi dosh te mudaren les, vi kade o mudaripe mangenas kathar o Pilatush. 29 Pala soste sakofalo kerdine, so tele sas iskirime pa leste, tele line les pa kasht, haj ando murmunto shutine les. 30 Ba o Del opretrajardas les anda o meripe, 31 haj inke but dyesa sikadyilas kodalenge, kon lesa kethanes aviline opre anda Galilea ando Jeruzhalemo. Kadal chacharipe keren pa leste zhikaj kado dyes angla le manusha.

32 Vi ame le dadenge phendi vorba viacaras tumenge, 33 ke o Del amenge, leske shavenge kerdas, kana opretrajardas le Jezushes, so vi iskirime si ando dujto salmo:

»*Muro shavo san tu,*
adyes kerdom tut« **{Salm 2,7}**

34 Haj ke opretrajardas les anda meripe, haj ke aba majbut chi zhala palpale ando nachilipe, kade phendasles:

»Tumenge dav so le Davideske
phendom gracijimata« **{Iz 55,3}.**
35 *Zhianda kado phenel vi jekh kaver than:*
»*Chi mukes, ke tyo Sunto,*
rumuvjipe te dikhel« **{Salm 16,10}.**

36 Ke o David, pala soste ande peski vrama le Devlesko kamipe slugisarelas, mulas, pasha peske dada shutine les, haj dikhlas o rumuvjipe. 37 Ba kodo kas o Del anda meripe opretrajardsas, chi dikhlas rumuvjipe. 38 Zhanen avri apol murshale, haj phralale, ke perdal pa leste viacaras tumenge le bezexenge jertimata, haj sa kathar kodo, so perdal pa Mozesheske krisa nashtig chachardyon, 39 perdal pa leste sakon chachardyol, kon patyal. 40 Len sama anda kado, ke andre tena pherdyol pe tumende, so e profeta phendas:

41 *«Dikhenles, tume phutyarde,*
chudintume haj nachontar,
ke ande tumare dyesa jekh butyi kerav,

kasavi butyi, so china chi patyanas,
kana varikon te phenelasles tumenge« „ **{Hab 1,5}**.
42 Kana apol avrigeline, mangenas len, ke vi po kaver savato te vorbin lenge pa kadal trabi. **43** Haj inke, kana gelinetar anda zhinagoga, mashkar le bibolde haj deldaramne but zhene zhanas pala o Pal haj o Barnabash, von pale zurarenas len, ke te ashon ande Devleski gracija.
44 Po kaver savato aba dore o intrego foro kethane avilas, ke te ashunel le Devleske alaven. **45** Ba kana le bibolde dikhline le bute manushen, xutyildas len o daramnipe, haj mashkar kushlimata na phendine le Paleske. **46** Pe kado o Pal haj o Barnabash tromanes kado phendine: „Majanglal tumenge trubusardas te viacaras le Devlesko alav, ba ke tumenge chi trubuj kado, haj chi inkren tumen dostaske po sagutno trajo, aketa, kaj le murtikana boldas amen, **47** ke kade vladisardas amenge o Raj:
»Le murtikanonge fimlalimaske shutom tut,
te slugis le muntuipes
zhikaj la phuvaki maj paluni granica« „ **{Iz 49,6}**.
48 Kana le murtikana ashundine kado losshajline, haj asharenas le Devleske alaves. Vi patyanas savorazhene, kon po sagutno trajo sasle shutime. **49** Le Rajesko alav pale butardyilas ande intrego provincia. **50** Ba le bibolde opre xolyardine le patyamne haj rajkane romnyan, haj le foroske manushen. Nashavjimata vazdine po Pal haj po Barnabash, haj avri nashadine len anda pengi granica. **51** Kadal tele mardine pe lende penge punrengo praho, haj gelinetar ando Ikoniumo. **52** Le sityarde pale pherdyiline losshasa haj Suntone Duhosa.

14 **Ando Ikoniumo, Listra haj Derbe** **1** Ando Ikonumo pale kodo pecisardyilas, ke savorazhene andre geline ande biboldengi zhinagoga haj vorbinas, kade ke anda bibolde haj hellena but zhene patyamne kerdyiline. **2** Ba mashkar kodal bibolde kon chi patyanas, oprexolyardine le murtikanongo duho pe phral. **3** Ba vi kade kothe ashiline na cerra vrama, haj patyanas zurales majdur ando Raj, kon chacharipe kerdas pasha pesko gracijicko alav: ke muklas, ke somnura haj chudimata te kerdyon kathar lenge vast. **4** Ba le foroske manusha alosardyilinetar. Sas kon le biboldenca, kavera pale le aposhtolenca inkrenas. **5** Kana pale le murtikane haj le bibolde pe lende kamline te den le anglalara manushenca kethanes, te maren len haj barrenca te shuden len, **6** haj von avri zhangline kado, kade gelinetar ande Likaonesko foro, ande Listra, ande Derbe, haj krujal krujal ande intrego provincia. **7** Ande intrega riga viacarenas o evangeliumo.
8 Sas ande Listra jekh paralizane punresko manush, kon zhikathar pesko arakhadyipe langardo sas, haj chikana zhanelas te phirel. **9** Ashunelas le Pales kana vorbilas. O Pal pe leste dikhlas, haj ke dikhlas, ke patyal ando sastyipe, **10** glasunes kodo phendas: „Tordyu opre vorta, pe tye punre!” Kodo oprexuttyilas haj phirelas. **11** Kana le but manusha dikhline, ke so kerdas o Pal, pe likaonicko shib oprecipisardine: „Le Devleske manusha ando trupo uradinepe, haj tele huralyline amende!” **12** Le Barnabashes Jupitereske anavardine, le Pales pale Merkureske, ke voj ingrelas e vorba.
13 Angla foro tordyilino Jupiter-khangerako rashaj bikura haj luludya andas angla vudara, haj la butimatasa kethane sarkafimo kamlas andre te sikavel. **14** Kana le aposhtolura, o Barnabash haj o Pal ashundas kado, shingerdine penge gada, cipindes avrisidyardine mashkar e butimata, **15** haj kado phendine: „Murshale, sostar keren kado? Vi ame zhikasave manusha sam sar tume, haj kodo viacaras tumenge, ke kathar kadal khanchi kerde butya te bolden tumen karing o trajisardo Del, *kon le cheres haj la phuva kerdas, la mara haj sa kodo, so ande lende si* **{Avr 20,11}**. **16** Ande dulmutane vrami muklas sakone murtikanoske, ke pe pesko drom te phirel, **17** ba chi pes chi muklas bi chacharimasko, ke lasho kerdas anda cheri: brishind, lashe vrami das, haj andre pherdyardas amaro ilo xamosa haj losshasa.” **18** Zhisar phenenas kadal, ba vi kade phares pachardine tele le manushen, ke tena sikaven andre lenge sarkafimo. **19** Anda Antiochia haj Ikoniumo unyi bibolde palalende avilas. Oprexolyardine le manushen, haj barrenca shudine le Pales. Pala kodo avri ingerdine les anda foro, ke kodo gindisardine, ke mulas. **20** Ba kana le sityarde krujal line les, opre ushtyilas, haj andre gelas ando foro. Kaver dyes pale le Barnabashesa gelastar ande Derbe.

Palpale zhalipe ande Siria 21 Pala sote vi kadale foroske viacardine o evangeliumo haj butenge
sityarenas, palpale geline ande Listra, Ikoniumo, haj Antiochia. 22 Sar zhanas po drom zurardine le
sityardengo duho, haj ferinas len, ke te ashon ande pengo patyape. Phendine lenge, ke pa but
pharimata perdal trubul andre te zhan ande Devlesko them. 23 Haj pala sote ande unyi eklezhiji
postyisardes haj rudyindes preshbiteron vladisardine lenge, le Rajeske inbisardine len, ande kaste
patyanas. 24 Pala kodo perdal geline pa Pizidia, haj ande Pamfilia resline. 25 Pala sote vi ande Perge
viacarenas le Rajesko alav, tele geline ande Attalia, 26 kothar pale berardinetar ande Antiochia, kathar
ande Devleski gracija imbisardines bishaldine len pe akanak kerdi butyi.
27 Kana resline haj kethane kidine la eklezhia, phendine sakoneske, ke soske bare butya kerdas o
Del perdal pa lende, haj ke le patyapesko vudar puterdas vi le murtikanonge. 28 Pala kado dosta butaig
kothe ashiline le sityardenca.

O aposhtolicko zhinato ando Jeruzhalemo: 15,1-35

15 **E antiochicko xape** 1 Tala kadi vrama unyizhene mashkar kodal, kon tele aviline anda Judea,
kade sityarenas le phralen: „Kana chi sinen tumen krujal sar le Mozesheski kris phenel avri, nashtig
muntosardyon.”
2 Ba ke o Pal haj o Barnabash zurales oprexolyajline pe kado, avrigindisardine, ke o Pal haj o
Barnabash haj inke unyizhene mashkar le majbut te zhan opre ando Jeruzhalemo kaj le aposhtolura
haj kaj le preshbiterura te vorbin perdal kadi traba. 3 E eklezhia lenca gelas, von pale perdal geline
pa F”nicia haj Samaria. Haj phendine le murtikanongi traba, ke kaj o Del boldadyiline, haj zurales
losshanas kadalake le phral. 4 Kana resline ando Jeruzhalemo, e ekhlezhia, le aposhtolura haj le
preshbiterura dine lenge e patyiv, von pale vorbisardine lenge, ke soski bari butyi kerdas lenca o Del.
5 Ba unyizhene, kon mashkar le farizanengo grupo kerdyiline patyamne, angle tordyiline, haj kodo
phendine, ke vi kodalenge krujaj trubuj te shinen pen, haj vi lenge trubuj te vladisaren, ke te inkren
le Mozesheski kris.

Le aposhtolengo haj le preshbiterengo svato 6 Anda kado le aposhtolura haj le preshbiterura ke-
thane aviline, perdal te vorbin kadi traba. 7 Ba ke baro xape kerdyilas, o Peter opretordyilas, haj kade
das lende duma: „Murshale, phralale! Zhanen, ke o Del aba kathar le dulmutane dyesa avrialosardas
man mashkar amende, ke le murtikana anda muro muj te ashunen le evangeliumosko alav haj
patyamne te aven. 8 Haj o Del, kon pinzharel le ilen, chacharipe kerdas, ke lenge zhikade das le
Suntone Duhos, sar amenge. 9 Chi shutas khanchi kaveripe mashkar amende haj mashkar lende, kana
perdal pa patyape uzhardas lengo ilo. 10 Akanak apol sostar zumaven le Devles kodalesa, ke kodo
pharipe shon ande sityardengi kor, saves chi amare dada, haj chi ame chi zhanasas te phiravas?
11 Boldines, ame patyas, ke perdal pa Jezush Kristoski gracija muntusardyuvas, sar vi von.”
12 Pe kado sa le manusha ashilinetar, pala kodo ashundine le Barnabashes haj le Pales, kon
vorbisordine, ke soske bare somnura haj chudimata kerdas o Del mashkar le murtikana perdal pa
lende.
13 Kana von ashiletar, o Jakab das duma: „Murshale, phralale, ashunen man akanak! 14 O Shimon
phendas, ke sar haj ande soski traba pecisardyilas le Devlesko avlipe anglunes anda kodo, ke mashkar
le murtikana te kerel leske falo leske anaveske. 15 Kadalesa jekh phenen vi le profetange phenimata,
sar vi Iskirime si:

16 *»Pala kado maj palpale avav,*
haj opre tordyarav le Davidesko tele pustisardino kher,
oprevazdav leske zidura,
haj so tele rumusajlas, nyevjaravles,
17 *ke te rodel le Rajes*
le majbut manusha haj sakono popularo,
kon po zhutipe akhardas muro anav

– kade das duma o Raj, haj vi kerel kodo«, {Am 9,11-12}
18 so pinzhardo sas kathar sagutnipe.–
19 Kade kodo gindisarav, ke chi trubul te azban kodalen, kon mashkar le murtikana karing o Del boldenpe, 20 ba trubul te iskirin lenge, ke te ferin pen kathar le fetisha, tena kerdyon biuzhenge, kathar o marhipe, kathar le tasade pedura haj kathar o rat. 21 Ke kon le Mozeshes viacaren, kathar le dulmutane vrami kothe si ande soko foro ande zhinagogi, haj sako savatone opreginaven kodo."

Le zhinatoske vladimata 22 Pe kado le aposhtolura haj le preshbitera e intregona eklezhiasa kethanes lasheske inkerdine kodo, ke murshen te alosaren avri mashkar lende, haj te bishalen len le Palesa haj le Barnabashesa kethanes ande Antiochia le Judashesa kethanes, kas vi Barsabasheske anavarenas, haj le Silases – von mashkar le phral anglalara sas –, 23 haj kathar lenge vast kado iskiripe bishaldine: „Drobovjipe kathar le aposhtolura haj kathar le prezhbitericka phral anda murtikana** kerdyiline phralenge, kon ande Antiochia, ande Siria haj ande Klikia sile! 24 Ke ashundam, ke unyizhene, kon mashkarutne si anda amaro kethanipe, opre xolyardine tumen haj tumaro duho penge vorbenca, ba vladipe amendar chi line, 25 kade dikhlam mishtoske, pala soste pe jekh gindipe reslam, ke murshen te alosaras avri haj te bishalas len tumende amare skunpone Barnabashesa haj Palesa kethanes, 26 kadale manushenca, kon pengo trajo dine anda amaro Raj Jezush Kristosko anav. 27 Bishaldam apol le Judashes haj le Silashes, kon vi zhuvinde vorbasa sa kadal phenena tumenge. 28 Ke kade fajlas le Suntone Duhoske haj amenge, ke khanchi majbut pharipe tena shas pe tumende, numa kodo, so trubuj: 29 ke te ferin tumen kathar le fetishonge** sarkafimasle butya, kathar o rat, kathar le tasade pedura haj kathar o marhipe. Kana kathar kadal ferina tumen, mishto keren kodo. Lasho sastyipe!"

Le vladimatango avriphenipe ande Antiochia 30 Kodal apol, pala soste bishaldine len, tele geline ande Antiochia. Kathe ande jekh kethane akhardine le manushen, haj perdal dine o lil. 31 Kana ginadineles, losshanas le ushorimaske. 32 O Judash haj o Silash pale, kon vi profeta sas, bute vorbipesa ushorenas le phralen haj zurardine len. 33 Pala soste jekh vrama kathe ashiline, le phral palpale bishaldine len kaj kodola, kon bishaldine len. (34) 35 Vi o Pal haj vi o Barnabash kathe sasle. Sityarenas le majbutenca kethanes, haj viacarenas le Rajesko alav.

Le Palesko dujto missiovicko drom: 15,36-18,22

Le Paleske haj le Barnabasheske droma shindyontar 36 Ba pala unyidyesa o Pal kade das duma kaj o Barnabash: „Aventar palpale, haj pa jekh foro pa kaver, kaj viacarasas le Rajesko alav, dikhas le phralen, ke sar sile." 37 O Barnabash pesa kamlas te ingren le Janoshes, kas vi Markeske anavarenas. 38 Ba o Pal mangelas les, ke tena trubuj palpale te len kodales, kon shindyilastar lendar, zhikathar e Pamfilia, haj chi gelas lenca ande butyi. 39 Kade vorbi kerdyiline mashkar lende, haj shindyiline jekhavrestar. O Barnabash ando Ciprush berardas, pala soste peste las le Markos. 40 Ba o Pal le Siliashes alosardas, haj dromardastar, le phral pale les ande Devleski gracija imbisardine. 41 Andre phirdas la Siria haj Cilicia, zurardas le eklezhian, haj vladisardas, ke te inkren andre le aposhtolengo haj preshbiterengo vladipe.

16 **O Pal ande Likaonia** 1 Reslas ande Derbe haj vi ande Listra. Sas kothe jekh Timoteush anavesko sityardo, jekha patyamnake kerdyilino bibolda romnyake haj jekhe murtikane dadesko shavo sas. 2 Le phral, kon ande Listra haj ando Ikoniumo sas, but lashimata phenenas pa leste. 3 O Pal kodo kamlas, ke lesa te inkrel po drom, anda kado peste las les haj krujalshinadas les, anda kodo, ke ande kadal thana bibolde beshenas: ke sakon zhanelas, ke lesko dad murtikano sas. 4 Kana zhanas pa jekh foro pa kaver, haj zhanenas, ke soste trubuj te inkren pen, phendine lenge e vladimata, so le aposhtolura haj le phure phendine, kon ando Jeruzhalemo sasle. 5 Kade le eklezhiji zurardyiline ando patyape, haj butajvenas pa jekh dyes po kaver.

Perdal pa Cini Azhia ando Troaso 6 Kana perdal geline pa Frigia haj pa Galaciake provincia, o
Sunto Duho nashtisardas lenge, ke ande Azhia te viacaren le Devlesko alav. 7 Ande Mizia reslines
kamline apol, ke ande Bitinia te zhan, ba le Jezushesko Duho chi mukelas len. 8 Anda kado perdal
Geline pa Mizia, haj tele geline ando Troaso. 9 Kathe sikadyimata dikhlas o Pal tala ratyaki vrama:
jekh makedonicko mursh angla leste tordyilas haj kade mangelas les: „Av perdal ande Makedonia,
haj zhutisar amenge!" 10 Pala soste kado sikadyipe dikhlas, sar zhanglam lam ame te zhastar ande
Makedonia. Chachikanes zhanasas, ke o Del akhardas amen, ke te viacaras lenge o evangeliumo.

Le Palesko butyaripe ande Filippi 11 Berardinetar apol anda Troaso. Vorta ande Samotrakia
reslam, kaver dyes ando Neapoliso, 12 kathar pale ande Filippi, savo ande Makedoniake ande kadi
rig o angluno foro si. Ande kado foro samas unyidyesa, haj vorbisarasas le manushenca. 13 Savatone
avrigelam pa vudar kaj le abesko paji: kade gindisardam ke kothe si le rudyimasko than. Tele beshlam
kothe haj duma dam kaj le romnya, kon kethane aviline. 14 Mashkar le ashunara sas vi jekh Lidia
anavaeski deldaramni biknarkinya romnyi anda Tiatirako foro, kaske o Raj puterdas lako ilo, ke te
ashunel sa pe kodo, so o Pal phenelas. 15 Pala soste voj haj lake nyamura bolardyiline, kade rudyilas:
„Kana kade krisaren man, ke chachi sim angla o Raj, aven andre ande muro kher haj ashon mande."
Haj zorasa vi opre las amen.

16 Pecisajlas apol, ke kana po rudyipe zhasas, jekha kasava shejasa rakhadyilam, kon kathar
profeciaslo duho sas pherdo, haj peska profecipesa baro barvalipe rodelas peske rajeske. 17 Kadi
zhalas pala o Pal haj pala amende, haj kade cipilas: „Kadal le manusha le uchimaske Devleske slugi
si, kon le muntuimasko drom viacaren tumenge." 18 But dyesa kade kerelas. Le Pales azbalas kado,
anda kado palpale boldaspe, haj kodo phendas le duhoske: „Ande Jezush Kristosko anav vladisarav,
zha avri anda late." Vi avrigelas anda late ande kodo chaso. 19 Ba kana lake raja dikhline, ke naj aba
kodo so barvarel len, xutyildine le Pales haj le Siliashes, haj ingerdine len pe forosko mashkar kaj o
anglalari. 20 Angla krisara tordyardine len, haj kade dine duma: „Kadal le bi bolde manusha bida
keren ande amaro foro, 21 haj kasavo trajo viacaren, saves amenge naj slobodo te patyas, haj chi ande
kerdyimata te keras, ke romaicka samle." 22 Vi le manusha kethane avilas pe lende, le krisara pale
tele shingerdine pa lende lenge gada haj maradine len. 23 But malavjimata shindine pe lende, pala
kodo ande robija shudine len. Le samalelareske pale vladisardine, ke zurales te lel sama pe lende.
24 Pala soste kasavo vladipe las, ande andralutni robijako than ingerdas len, lenge punre pale ande
lupunza phandadas andre.

25 Karing e dopashratyi o Pal haj o Silash rudyindes asharenas le Devles, le robura pale ashunenas
len. 26 Atunchi jekharsa mishkisajlas e phuv, haj la robijake vudara mishkisajline. Jekharsa sako
vudar avri puterdyilas, haj sakoneske sastra teleputerdyiline. 27 Kana la robijako samalelari
opreushtyilas haj kodo dikhlas, ke la robijake vudara puterde si, avricirdas pesko xanro, haj kamlas
te mudarel pes, ke kodo gindisardas, ke le robura avri skepesardyiline. 28 Ba o Pal glasunes
oprecipisardas: „Na ker ande tute khanchi dosh, ke savorazhene kate sam!" 29 Kodo pe kado fimlalipe
manglas, majandre gelas, haj izdramnes burdosardyilas kaj le Paleske haj Silasheske punre. 30 Pala
kodo avri ingerdas len haj kade das duma: „Rajale, so trubuj te kerav, ke muntosardyipe te resav?"
31 Kodal kodo phendine: „Patya ando Raj Jezush, haj muntosardyosa, tu haj vi tye falura." 32 Pala
kodo viacarenas leske le Rajesko alav, haj sa kodalenge, kon ande lesko kher sas. 33 Voj pale ande
ratyako kodo chaso ingerdas len, avri thodas lenge varura, haj inke atunchi bolardas pes, haj lesa
kethanes vi kodal, kon leske sas savorazhene. 34 Pala kodo andre ingerdas len ande pesko kher, shutas
lenge te xan te pen, haj losshalas peske familiasa kethanes, ke patyalas ando Del.

35 Kana zorisardas, le krisara bishaldine la krisake slugen kadale vorbenca: „Muk kodale manu-
shen!" 36 La robijako samalelari vi ingerdas le Paleske e viaca: „Le krisara kathe bishaldine man, ke
te mukav tumen slobodo. Akanak apol zhan avri, haj zhantar pachasa!" 37 Ba o Pal kodo phendas
leske: „So majanglal krisardinesas amen, angla sakoneste mardine haj ande robija shudine amen, ba
vi ame romaicka manusha sam, haj akanak pale avrinashaven amen? Kado aba na! Aven kathe, haj

von te ingren avri amen kathar!" 38 La krisake slugi pale ingerdine le krisarenge kadal vorbi. Kodal darajline, kana ashundine, ke romaicka manusha si. 39 Aviline apol haj jertipe mangline, pala kodo avri ingerdine len, haj mangline, ke te zhantar anda foro. 40 Kana avriaviline anda robija, andre geline kaj e Lidia. Pala soste dikhline le phralen, haj ushoro kerdine lengo duho, dromardinetar.

17 **O Pal ande Tessaloniki haj ande Berea** 1 Pala kado perdal geline pa Amfipolis haj pa Apollona, pala kodo ande Tessaloniki resline, kaj le bibolden zhinagoga sasle. 2 O Pal sar sityilas andre gelas lende, haj tala trin savatone phenelas lenge o Iskiripe. 3 Avriphendas haj andre sikadas, ke le Kristoske trubusardas te dukharel, anda meripe opretrubusardas te trajil, haj ke „kado Jezush kodo Kristoj, kas me viacarav tumenge." 4 Sas kon patyalas, haj pashardyilas kaj o Pal haj kaj o Silash, haj vi mashkar deldaramne murtikana but zhene, haj na cerra zhene mashkar le rajkane romnya. 5 Ba le bibolde daramne kerdyiline. Pasha pende line mashkar khanchikerde manusha unyi nasulen. Bida kerdine, haj oprexolyardine le foros, pala kodo kaj le Jazonesko kher kethane avilines kodo kamline, ke te anen len avri mashkar le manusha. 6 Ba ke chi rakhline len, anda kado le Jazones haj unyi phralen ingerdine angla foroske anglalara, haj kade cipinas: „Vi kathe aviline kadal, kon oprebolden la luma. 7 O Jazon pale peste las len, kana pale kadal sa le chasaroske dushmana si. Ke kodo phenen, ke varikon kaver, ke o Jezush si o kraj!" 8 Vi oprexolyardine le manushen haj le foroske anglalaren, kon kadal sa ashundine. 9 Ba vi kade slobodo mukline len, pala soste o Jazon haj le majbut avri tordyiline anda lende.

10 Le phral pale sigo inke ratyi bishaldine le Pales haj le Silashes ande Berea, kaj kana resline sigo andre geline ande biboldenge zhinagoga. 11 Kadal aba majlashe ileske sas, sar le tessalonicka. Vi andre xutyildine o alav sigo, haj pala jekh dyes pala kaver rodenas ando Iskiripe, ke kadal trabi dore chachikanes kade si. 12 Mashkar lende but zhene patyamne kerdyiline, haj inke vi mashkar le rajkane murtikana romnya haj mursh but zhene. 13 Ba kana ande Tessaloniki ashundine le bibolde, ke o Pal vi ande Berea viacarel le Devlesko alav, vi kathe avilinetar, haj vi oprexolyardine le manushen. 14 Pe kado le phral sigo dromeske bishaldine le Pales, te reseltar zhikaj e mara: ba o Silash haj o Timoteush kothe ashiline. 15 Kon ingerdine le Pales, geline lesa zhikaj Athenesko foro, pala kodo dromardinetar, kana vladipe line lestar pe Silasheski haj Timoteusheski rig, ke sar zhanen te zhan leste.

O Pal ando Athen 16 Zhikaj o Pal ando Athen zhukarelas pe lende, lesko duho dukhajlas, kana dikhlas, ke sar kamen le fetishon ande kado foro. 17 Xalaspe le biboldenca haj le deldaramnenca ande zhinagoga, haj vi pe forosko mashkarutno placco pala jekh dyes pala kaver kodalenca, kon kothe sas. 18 Unyi epikureusho haj stoikusho platniko xanaspe lesa. Sas kon kado pushenas: „So kamel te phenel kado vorbabutari?" Kavera pale: „Nyeve Devlenge viacareske dichol" – ke le Jezushes haj le opretrajipe viacarelas lenge. 19 Pala kodo xutyildine les, haj po Areopaguso ingerdine les, kadale vorbenca: „Dore shaj zhanas avri, ke so si o nyevo sityaripe, so viacares? 20 Ke variso nyevjardo phenes ande amaro kan, apol kamas te zhanas, soj kadal." 21 Ke le intrega Athenicka haj le majbut manusha khanchesa chi grizhonaspe, numa kodolesa, ke variso nyevo te phenen bake te ashunen.

22 O Pal pale opretordyilas po Areopagusesko mashkar haj kade das duma: „Athenicka murshale! Ande sakono rig dikhav ke zurales patyan. 23 Ke kana krujal phirdom haj dikhlom tumare fetishon, pe kasavo oltaro rakhlom, pe soste kado sas opreiskirime: »Le bi pinzharde Devla.« Apol, kas tume chi pinzharen haj vi kade patyivinles, kodo viacarav me tumenge. 24 O Del, kon la luma kerdas, haj ande late sakofalo – ke voj si le rajosko haj la phuvako raj –, chi beshel ande kasave khangera, saven vast vazdas opre. 25 Les chi trubul kathar manusheske vastengo slugipe, sar vi variso te trubulas les, haj ke voj del sakono trajo, duho haj sakofalo. 26 Lesko kerdyipe si, ke kathar jekh falosarde manusha trajin pe intrego phuv. Voj kerdas, ke sode vrama te ashon sode te trajin, 27 ke te roden le Devles, shajke hatyarena haj rakhena les – ba naj dur mashkar amende chi jekhestar. 28 Ke ande leste trajisaras, mishkisajvas haj sam, sar vi tumari jekh poeta phendasla:

»Leske shavora sam.«

29 Ke apol le Devleske shavora sam, chi trubuj kodo te gindisaras, ke o Del kasavoj sar o
somnakaj, bake rup, bake barr, haj cirdel pe articka** kathar manusha avrigindisarde butya. 30 O Del
toleralisardas kadala bi zhanimataki vrama, ba kanak aba viacarel, ke savorazhenenge
bezexbunuimata trubuj te inkras kaj sako than, 31 ke avri shutas jekh dyes, pe savo krisipe kerla pe
luma ando chachipe {Salm 96,13} perdal pa jekh mursh, kon pacha kerela, haj vi chachardas angla
sakoneste, kana opretrajardas les anda o meripe."
32 Kana pa mulengo opretrajipe ashundine, sas kon prassalas, kavera pale kodo phenenas: „Pa
kado inke jokhar ashunasa tut." 33 Kadalesa o Pal gelastar mashkar lende. 34 Ba unyi manusha pa-
shardyiline leste haj patyamne kerdyiline, mashkar lende o Areopagicko Denesh, haj inke jekh
Damaris anaveski romnyi, haj lenca kethanes vi kavera.

18 **O Pal ando Korintush** 1 Pala kadal gelastar anda Athen, haj ando Korintush dromardas. 2 Kathe
maladyilas jekhe Akvila anaveske, Pontosicke biboldesa, kon na dulmut avilas anda Italia – ke o
Klaudius vladisardas, ke sakono biboldo te zhaltar anda Roma –, haj leska romnyasa, la Priscillasa,
haj gelastar lende. 3 Apol ke zhikodo sas lengi butyi – cerha kerenas –, lende ashilas haj butyi kerelas.
4 Sako savatone xalaspe ande zhinagoga, viacarelas le Raj Jezushesko anav, haj zurarlas te lel opre
le bibolden haj le hellenon te patyan.
5 Kana pale o Silash haj o Timoteush reslas anda Makedonia, o Pal inke majbut butyarlas ande
alavesko viacaripe, haj andre sikadas le biboldenge, ke o Jezush si o Kristo. 6 Ba ke kodal kushenas
haj na phendine leske, tele mardas peske gada, haj kodo phendas lenge: „Pe tumaro shero te avel
tumaro rat! Me uzho som, haj kathar kadi vrama kaj le murtikana zhav." 7 Gelastar apol kothar, kaj
jekh Ticius Justus anavesko deldaramno manushesko kher. Kodale manushesko kher pasha e
zhinagoga tordyolas. 8 O Krispus pale, la zhinagogako anglalari, patyalas ando Raj peske familiasa
kethanes, haj inke mashkar le korintushicka but zhene, kon ashunenas les, patyanas, haj vi bolardine
pen.
9 O Raj pale kodo phendas ratyaki vrama ando sikadyipe le Paleske: „Na dara, feri vorbisar haj
na ashu, 10 ke me tusa som. Khonyik chi resela tute, ke te azbal tut, ke but populara si man ande kado
foro." 11 Kothe ashilas apol jekh bersh thaj shov shon, haj mashkaral sityarelas lenge le Devlesko
alav.
12 Ba jekhar pelaspe, kana o Gallio sas la Akhajako prokonzulo, le bibolde jekharsa po Pal dine.
Kothe ingerdine les kaj la krisako iskamin, 13 haj kodo phendine: „Kado pe kasavo Del patyape vorbil
opre le manushen, so bi krisakoj!" 14 Ba kana o Pal pe vorba kamlas te purel pesko muj, o Gallio
kade das duma kaj le bibolde: „Bibolde murshale! Pachimasko avos tumende, kade sar so vi perelpe,
kana chachikanes pa varisako bi krisipe bake pa nasul traba te avlas vorba. 15 Ba pa sityaripe, pa
anava haj pa tumari krisimata vorbil o xape, lasharenla tume. Me ande kadal chi fajasma krisari te
avav." 16 Haj nashadas len kathar o krisicko iskamin. 17 Pe kado savorazhene xutyildine le
Sostenesos, la zhinagogake anglalares, haj mardine les angla krisicko iskamin, ba o Gallio chi
kadalesa chi grizholaspe khanchi.

O Pal perdal pa Efezush palpale zhal ande Antiochia 18 O Pal pale inke butaig kothe ashilas, pala
kodo dyes das le phralenge haj gelastar. Pala soste ande Kenkera muradas pesko shero – ke leski
colax sas –, berardastar ande Siria haj lesa gelas vi e Priscilla haj vi o Akvila. 19 Kana resline ando
Efezusho shindyiletar. Andre gelas ande zhinagoga, haj xalaspe le biboldenca. 20 Chaches, ke kon
kothe beshenas mangenas les, ke te ashol inke majdur, voj na phendas lenge, 21 haj kadale vorbenca
das lendar dyes: „Pale palpale avo tumende, vi o Del kade te kamela." Kadalesa dromardastar anda
Efezush. 22 Tele gelas ande Cezaria, kothar opregelas, drobovjisardas la eklezhia, pala kodo tele gelas
ande Antiochia.

Le Palesko trito missiovicko drom: 18,23–21,17

23 Pala soste kathe ashilas jekh vrama, dromardastar, haj andre phirdas la Galiciake provincija haj
la Friga, haj sakone sityardes zurardas.

Le Apollovoske missiovicka trabi ando Efezush 24 Mashkaral jekh Apollo anavesko, alexandricko
biboldo avilas ando Efezush, kon zurales shukares zhanelas te vorbil haj vi le iskirimata pinzharelas.
25 Ke aba sityaripe las anda Rajesko drom, losshane duhosa vorbilas kodo haj sityarelas le Rajeske
butya, ba numa pa Janosheseko bolardyipe zhanelas. 26 Tromanes sityarelas ande zhinagoga. Kana e
Priscilla haj o Akvila ashundine les, pasha pende line les, haj inke majfeder vorbisardine leske le
Devleske dromes. 27 Kana pale ando Akhaj kamlas te zhal, le phral zor dineles, haj iskirisardine le
sityardenge, ke te svagaren les andre. Kana kothe reslas, ande bute sakofaloste po zhutipe sas le
patyamnenge, 28 ke pe sako rig avrizhanelas te vorbisarel le bibolden angla butimata, haj andre
sikadas perdal pa Iskirimata, ke o Jezush si o Kristo.

19 **O Pal Janoshicka sityardenca maladyol** 1 Zhikaj o Apollo ando Korintush sas, o Pal andre
phirdas le opralutne provinciji, pala kodo ando Efezush avilas, haj pe unyi sityarde arakhlas.
2 Kadalenge kodo phendas: „Dore line o Sunto Duho, kana patyamne kerdyiline?" Ba kadal kodo
phendine leske palpale: „Inke chi kodo chi ashundam, ke si Sunto Duho." 3 Voj pe kado pushlas len:
„Apol sar sanle atunchi bolisarde?" Kodal kado phendine: „Le Janosheske bolimatasa." 4 Pe kado o
Pal kodo phendas: „O Janosh le bezexbunuimaske bolimatasa bolelas le manushen, haj kodo phendas,
ke ande kodo te patyan, kon pala leste avel, apol ando Jezush." 5 Kana kado ashundine, bolardine pen
ando Raj Jezushesko anav. 6 O Pal pe lende shutas peske vast, haj o Sunto Duho pe lende huralylas,
von pale pe shiba line te vorbin haj profetalinas. 7 Kadal mursh deshuduj zhene sasle.

Le Paleske Efezushicka trabi 8 Pala kodo andre phirelas ande zhinagoga, tromanes sityarelas tala
trin shona, haj vorbilas sakoneske patyamnes pa Devlesko them. 9 Ba ke unyizhene chi patyanas, haj
inke vi marhinas le Rajesko drom angla butimata, gelastar lendar. Rigate akhardas le sityarden haj
pala jekh dyes pala kaver ande Tirannoseski ishkola sityarelas. 10 Kado duj bersh inkerdas, kade sa
kodala, kon ande Azhia beshenas, bibolde haj murtikana, ashundine le Devlesko alav.

Le Palesko chudicko traba ando Efezush 11 O Del vi zurales bare chudimata kerelas kathar le
Paleske vast. 12 Ingerdine leske dikhle haj kretinci, so phiravelas, haj pe nasvale shutinele, pe soste
kodal vi sastyiline, haj le biuzhe duhura avrigeline anda lende.

13 Sas vi kasave luma phirde bibolde, kon beng nashavenas, ke le Raj Jezushesko anav mangenas
pe kodal ande kaste nasul duhura sas. Kodo phenenas: „Vladisarav tumenge perdal pa Jezush, kas o
Pal viacarel!" 14 Jekhe bibolde angrashajeske efta shave kerenas kado. 15 Ba o nasul duho kade das
lende duma: „Le Jezushes pinzharav, vi pa Pal zhanav, ba tume kon sanle?" 16 Pala kado kodo
manush, ande kaste o nasul duho sas, pe lende xuttyilas, ande pesko saktimo laslen, haj kade sikadas
lenge peski zor, ke bi gadengo haj mardines nashline avri anda kodo kher. 17 Kado apol ando Efezush
avrizhanglas sakono biboldo haj murtikano, pe soste darajline, haj asharenas le Raj Jezushesko anav.
18 Vi mashkar le patyamne but zhene aviletar, haj avriphendine penge trabi. 19 Kodal pale, kon pala
bare trabi phirenas, but zhene kethane phiradine le hertiji, haj angla sakoneste phabardinele. Perdal
ginadine vi kodalenge ahora, haj kade dikhline, ke lengi ahor panzhvardesh miji rup si. 20 Kade le
Rajesko alav butajlas haj zurardyolas.

Le Ruparesko rebellipe 21 Kana sa kadal pecisajline, o Pal perdal pa duho avrigindisardas, ke
perdal zhal pa Makedonia haj pa Akhaj, haj zhaltar ando Jeruzhalemo. Ke kodo gindisardas: „Apol
kothe aba te somas, vi ande Roma trubuj te zhav." 22 Angle bishaldas kade dujen ande Makedonia
mashkar kodal, kon sluginas leske, le Timoteushes haj le Erastoses, haj voj inke jekh vrama ande
Azhia ashilas.

23 Ba ande kodi vrama na cerra maripe kerdyilas anda Rajesko drom. 24 Ke jekh Demetrios
anavesko rupari Dianicka-khangerora kerelas anda rupeste, haj kaj baro barvalipe zhutisardas kade
le biznisaron. 25 Kadalen haj kasave butyaren kethane akhardas apol, haj kodo phendas lenge:
„Manushale! Mishto zhanen, ke anda kadi butyi las amari potyin. 26 Ba dikhen haj ashunen vi kodo,
ke kado Pal na numa ando Efezush, ba vi ande intrego Azhia bute manushen vorbil perdal po kaver
drom. Kodo phenel, ke na devlaj kodola, so vastenca keren. 27 Kade apol na numa amari butyi
nacholatar haj kerdyol khanchi kerdeske, ba vi la bara Dianake khangera ande khanchi lena, haj vi
kodolako rajipe tele nachola, kas e intrego Azhia haj e intrego luma patyivil."
28 Kana kadal vorbi ashundine, zurales xolyarnyika kerdyiline, haj oprecipisardine: „Barij le
Efezushengi Diana!" 29 Kethane boldadyipe phirdas andre le foros, haj jekhe gindimatasa ande
krujicko teatro** nashline. Kothe ingerdine le Makedonicke Gajuses haj Aristarchuses, le Paleske
amalen. 30 Atunchi o Pal andre kamlas te zhal mashkar le manusha, ba le sityarde chi mukline les.
31 Unyizhene vi mashkar le Azhiicka anglalara, kon leske vortakura sas, bishaldine leste, haj
mangline les, ke tena zhal ando teatro. 32 Kothe sakon kaver cipilas, ke le manushengo kethanipe chi
hatyarenas jekh, ke but zhene chi kodo chi zhanenas, ke anda soste aviline kethane.
33 Palunes angle andine mashkar le manusha le Alexanderes, kas le bibolde angle pizdine. O
Alexander pale pacha sikadas peske vastesa, ke kamlas te zhanaravel le manushen. 34 Ba kana
oprepinzhardine, ke biboldoj, jekharsa savorazhene line te cipin, haj inke karing le duj chasura kade
cipinas: „Barij le Efezushengi Diana!" 35 Palunes o notari** tele pachardas le manushen, haj kade
das duma: „Efezushicka maurshale! Si dore kasavo manush, kon chi zhanelas, ke le Efezushesko foro
patyivil la Diana, le Jupitereska sumbura? 36 Ke kado kade si, trubuj te pachardyon, haj khanchi chi
trubuj kade te keren, so chi gindisaren perdal. 37 Ke kathe andine kadale manushen, kon china naj chi
patyiv oprephagara, haj chi tumara Diana chi kushenas. 38 Apol le Demetriuses haj le majbute
butyaren variso dosh te sile pe varikaste – ke pala soste inkren krisange dyesa haj si vi prokonzulura
–, te mangen kris pe jekhavreste. 39 Haj kaver xapeski bida te si tumen, po patyivalo krisako kethanipe
shaj phenen kodo. 40 Ke inke ande kodo khatrimo** peren andre, ke andre dena tumen anda kadi
rebellimata, so adyes kerdine – ke khanchi dosh naj amen pe kado kethane avilipe –, haj chi zhanena
so te phenen." Kado phendas, pala kodo bishaldas le manushen.

20 **O Pal ande Makedonia haj ande Akhaj** 1 Pala kado o Pal peste akhardas le sityarden, zurardas
len, pala kodo dyes dasle, haj dromardastar te zhaltar ande Makedonia. 2 Pala soste andre phirdas
kodal phuva, butivar vorbilas haj ferilas len, gelastar ande Hellenicko them, 3 haj kothe ashilas trin
shon. Kana ande Siria kamlas te berarel, le bibolde perdal kamline te maren les. Anda kado kodo
gindisardas, ke perdal pa Makedonia avel palpale. 4 O bereaicko Sopater, le Pirrosesko shavo sas
lesko amal, mashkar le Tessalonikicka pale o Aristarchos haj Sekundus, haj inke o derbeicko Gajus
haj Timoteush, palunes anda Azhia o Tichikus haj o Trofimus. 5 Von geline anglal, haj zhukardine
amen ande Troas. 6 Ame pale pe bi kamir manrenge dyesa berardamtar anda Filippi, haj pala panzh
dyes reslam len ande Troas, kaj efta dyes ashilam.

O Pal dyesareltar kathar troasicka patyamne 7 Pala kurkesko angluno dyes, kana kethane avilam
po manresko phaglipe, o Pal las te vorbil lenge. Ke apol kaver dyes kamelas te dromareltar, zhikaj e
dopash ratyi lunzhardas e vorba. 8 Ande opralutni soba, kaj kethane avilam, sas dosta phabardi. 9 Ba
mashkaral jekh shavo kaske Eutichus sas lesko anav, kon ande fejastra beshelas haj sutastar, ke o Pal
butaig vorbilas, pizdasles e lindra, tele pelas pa trito opralutnipe, haj mules lineles opre. 10 O Pal tele
gelas leste, pe leste burdosajlas, angaji dasles, haj kade das duma: „Na daran, ke lesko duho ande
leste si!" 11 Pala kodo opregelas, phaglas o manro haj xalas, vorbilas inke butajig, zhikaj o zoripe,
pala kodo dromardastar. 12 Le shaves pale zhuvindes andine kothe, haj sagutnes ushordyiline.

Anda Troaso ando Miletos 13 Ame pale po bero hulyilam, haj ando Assoso berardam, ke kothe
opre te las le Pales. Ke kado vladisardas, ke voj po shuko kamlas te dromarel. 14 Kana pale kethane

maladyilas amenca ando Assos, opre lam les, haj ando Mitileno gelam. 15 Kathar berardamtar, haj kaver dyes angla o Khios reslam. Kaver dyes kaj o Samosono phanglam avri, haj po kaver dyes vi reslam ando Miletos. 16 Ke o Pal kade gindisardas, ke pasha o Efezus berarelatar, ke tena trubul te ashol ande Azhia. Sidyarelas, ke te shaj, pe rusajako dyes aba ando Jeruzhalemo te avel.

Le Palesko vorbipe ando Miletos 17 Anda Miletos apol vorba bishaldas ando Efezusho, haj a-
kharadas la eklezhake phuren. 18 Kana kodal kothe resliline, haj kethane sasle, kade das duma lende:
„Zhanen, ke zhikathar o angluno dyes kana ande Azhia avilom, sar somas tumenca ande intrego
vramate. 19 Slugisardom le Rajeske intregone kamipesa, mashkar le asva haj dukha, so kathar le
biboldenge azbaimata resline man. 20 Khanchi so trubulas chi muklom, sakofalo viacardom tumenge,
sityaros tumen angla sakoneste haj vi ande khera. 21 Chacharipe kerdom vi angla bibolde, haj vi angla
murtikana, pa karing o Del boldipe haj pa Jezush Kristo, ande amaro Raj patyamnipe. 22 Haj akanak
aketa, ando duho phangles zhavtar ando Jeruzhalemo, haj chi zhanav, ke so sakofalo zhukarel kothe
pe mande. 23 Feri kodo zhanav, so o Sunto Duho ande sako foro zhanaravel manca, ke sastra haj
dukhimata zhukaren pe mande ando Jeruzhalemo. 24 Ba chi darav kathar kadal. Chi muro trajo chi
inkrav majbuteske, sar man, numa te shaj kerav muri traba, le alavesko slugipe, so kathar o Raj Jezush
lom, ke chacharipe te kerav pa Devleski gracijamsko evangeliumo.

25 Vi kodo zhanav aba, ke mashkar tumende, mashkar kaste phirdom, haj kaske viacardom le
Devlesko them, khonyik chi dikhela muri mosura. 26 Ba vi kade phenav tumenge, ke chi shutyol pe
mande khanyikasko rat. 27 Ke chi cirdos man kathar kodo, ke te viacarav tumenge le Devlesko
sagutno kamipe. 28 Len sama pe tumende haj po intrego kethanipe, pe saveste o Sunto Duho
anglalarenge shutas tumen, ke te lasharen le Devleski eklezhia, so peske ratesa rodas. 29 Zhanav, ke
pala sote zhavtar, turbata ruv avena mashkar tumende, haj chi ferina le kethanipes. 30 Haj inke vi
mashkar tumende avna mursh, kon boldine vorbi phenena, ke pende te pasharen le sityarden. 31 Len
sama anda kado haj inkren ande tumaro serovjipe, ke tala trin bersh ratyi thaj dyese mashkar le asva
sagutnes ferisaros tumen.

32 Akanak pale le Devleske inbisarav tumen, haj leske gracijasle alaveske. Les siles saktimo, ke
butaripe haj mukhlimata te del le intrega suntosardirenge. 33 Chi dorosardom khanyikasko rup, bake
somnakaj bake gada. 34 Tumendar zhanen, ke kadal vast kerdine butyi anda kodo, so trubusardas man
haj kodalen, kon manca si. 35 Ande sakofaloste andre sikadom tumenge, ke kade trubuj te keren, te
zhutisaren pe slabura, haj te serosardyon pa Raj Jezusheske vorbi, ke voj phendas: »Maj baro
anandimo si kana den, sar kana len.«”

36 Pala soste kadal phendas, changa das, haj jekharsa rudyilas savorazhenenca. 37 Kodal pale
savorazhene line zurales te roven, haj ande leski kor burdosardes chumidenas les. 38 Kodo phenipe
dukhalas lenge majfeder, ke chi dikhena aba majbut leski mosura. Palutnes pale geline lesa zhikaj o
bero.

21 **Le Palesko drom ando Jeruzhalemo** 1 Kana pala soste shindyilamtar lendar, avriberardam, haj
vorta dromesa ande Kosba reslam, kaver dyes ando Rodos, kothar pale ande Patara. 2 Kana rakhlam
kasavo bero savo ande F”nicia zhalas, andre hulyilam, haj majdur berardam. 3 Kana
opredichosardyilas angla amende o Ciprush, kodo pa stungo rig nakhlines muklam, pala kodo ande
Siria berardam, haj reslam ando Tiruso, ke o bero kothe shutas avri so ingrelas. 4 Pala soste le
sityarden arakhlam, kothe ashilam inke efta dyes. Kodal perdal pa duho kodo phendine le Paleske,
ke tena zhal opre ando Jeruzhalemo. 5 Ba pala unyidyesa vi kade majdur gelam. Von pale
savorazhene peske romnyanca haj shavorenca kethanes avriaviline amenca anda foro zhikaj e dolma,
haj kothe changa dines rudyisarasas. 6 Pala soste dyes dam jekhavrestar, ame po bero hulyilam, von
pale khere geline kaj pengirende. 7 Pe berosko agoruno zhalipe tele gelam anda Tirus ando
Ptolemaiso. Patyivisardam amare phralen haj jekh dyes lende ashilam.

8 Kaver dyes majdur gelam, haj ande Cezaria reslam. Kathe andre gelam ande Filip evangelaresko
kher, haj leste ashilam, kon mashkar le efta o jekh sas. 9 Shtar shejora sasles, haj kadal profetalinas.

10 Zhikaj ame unyidyesa ashilam, jekh Agabus anavesko profeta reslas kothe anda Judea. 11 Kothe
avilas amende, xutyildas le Palesko brichinari, phanglas lesa peske punre haj vast, haj kade das duma:
„O Sunto Duho kadal phenel: Kodole murshes, kaskoj kado brichinari, le bibolde kade phandena
ando Jeruzhalemo, haj perdal den les ande murtikanonge vast.” 12 Kana kado ashundam, vi ame
mangasas les, haj vi kodal kon kothe beshenas, ke tena zhal opre ando Jeruzhalemo. 13 Ba o Pal kado
phendas: „So keren, sostar roven haj brigaren muro ilo? Haj ke me gata som anda Raj Jezushesko
anav na feri pe kodo, ke te phanden man, ba ke vi te merav ando Jeruzhalemo.” 14 Haj ke chi
zhanglam tele te vorbisaras les, tele pachardyilam, haj kade vorbisardam: „Te avel kade, sar o Raj
kamel!”

15 Pala kadal dyesa dromardamtar, haj opregelam ando Jeruzhalemo. 16 Anda Cezaria vi unyi
sityarde amenca aviline. Penca andine le Mnazones, jekhe Ciprushickone dulmutane sityardes, ke
leste te ratyaras. 17 Kana ando Jeruzhalemo reslam, le phral losshanas amenge.

Le Palesko telexutyilipe haj robovjipe: 21,18-28,31

O Pal kaj o Jakab: le Paleski colax 18 Kaver dyes o Pal amenca kethanes andre gelas kaj o Jakab,
haj vi le preshbitera savorazhene kethane aviline. 19 Pala soste dyes das len, sakofalo phendas, ke so
kerdas o Del mashkar le murtikana perdal pa lesko slugipe. 20 Kodal pale, pala soste ashundine les,
luvudyinas le Devles, leske pale kodo phendine: „Dikh, phrala, but miji si mashkar le bibolde, kon
patyamne kerdyiline, ba savorazhene daramnes andre inkren la krisa. 21 Ba pa tute kodo ashundine,
ke kathar o Mozesh durutnaripe sityares kodale bibolden, kon mashkar le murtikana si. Kodo phenes
lenge, ke chi trubuj chi penge shaven krujal te shinaven, haj chi le tradiciji andre te inkren. 22 So
trubuj apol te keras? Ke nashtig, krujisaras kodo, ke le manusha tena aven kethane, kana ashunena,
ke reslan. 23 Ker apol kodo, so phenas tuke. Si amende shtar mursh, kon colax line pe pende. 24 Le
len pasha tute, suntosardyu lenca, potyin anda lende, ke te muravenpe. Atunchi sakon zhanela, ke naj
chaches, so pa tute ashundine: boldines, vi tu andre inkres e kris, haj vi kade trajis. 25 Apol pa kodal,
kon anda murtikana kerdyiline patyamne, ame iskirisardam amaro vladipe, ke te ferinpe kathar le kaj
fetisha sarkafimasle butya, kathar o rat, kathar le tasade pedura haj kathar o marhipe.”

26 Pe kado o Pal pasha peste las le murshen, kaver dyes uzharipe kerdas, lenca kethanes andre
gelas ande khangeri, haj phendas, ke le uzhimaske dyesa tele nachiline, kana anda savorazhene andre
sikaven o sarkafimo.

Le Palesko telexutyilipe 27 Ba kana aba o eftato dyes lokhes tele nachilas, anda Azhia aviline
bibolde dikhline les ande khangeri, oprexolyardine le intrega manushen, haj xutyildine les.
28 Mashkaral kado cipinas! „Izraelicka murshale! Zhutisaren! Kado kodo manush si, kon po popularo,
pe kris haj pe kado than sityarel sakones pe sakorig, haj inke vi le murtikanon andre andas ande
khangeri, haj marhisardas kado sunto than!” 29 Ke lesa dikhline kethanes le efezushicka Trofimoses
ando foro, haj pa leste gindisardine, ke o Pal andre ingerdas les ande khangeri. 30 Vi mishkisajlas o
intrego foro. Le manusha kethane aviline, xutyildine le Pales, haj avri ingerdine les anda khangeri,
le vudara pale ande kodo minuto andre phandadine. 31 Kana aba pe kodo sas, ke te mudaren les, kodi
viaca reslas kaj le prefektosko mijari, ke o intrego Jeruzhalemo oprekirilas. 32 Kodo sigo ketanen haj
shelaren las pasha peste, haj tele sidyardas lende. Kodal pale, kana dikhline le mijares haj le ketanen,
chi marenas majdur le Pales. 33 Atunchi o mijari kothe ushtyilas, xutyildas les, haj pe sastra mardas
les. Pala kodo pushlas, ke kon si kado, haj so kerdas. 34 Ba mashkar e butimata jekh manush kaki
kaver pale kuko cipilas, haj ke chi ashunelas mishto, ke cipinas, ando dyiz ingeradas les. 35 Ba kana
kaj o gradicho reslas, pecisajlas, ke kathar le manushengo maripe aba le ketanenge trubulas te ingren
les. 36 Ke le but manusha palaleste nashenas, haj kodo cipilas: „Mudar les”!

37 Kana ando dyiz kamline andre te ingren le Pales, voj kade das duma kaj o mijari: „Slobodo si
variso te phenav tule?” Kodo pushlas les: „Tu zhanes hellenicka? 38 Haj na tu san kodo
Edyiptomicko, na tu kerdan ande kadal dyesa bida, haj avri ingerdan ande pusta shtar miji

sikaruishicka manushen?” 39 O Pal kodo phendas leske: „Me biboldo manush som anda cicilcko Tarzusho, kodale pinzharde foroske som me lesko nagrivo**. Ba mangav tut, mukh mange, te shaj vorbisarav kaj le manusha!” 40 Kana kado muklas leske, ke shaj vorbil, o Pal po gradicho tordyindes sikadas le manushenge peske vastesa. Pe kado baro silenco** kerdyilas. Voj pale duma das pe le biboldengi shib, haj kado phendas:

22 **Le Palesko vorbipe** 1 ”Murshale, phralale haj dadale! Ashunen akanak muro muntoipe, so akanak phenav tumenge.” 2 Kana ashundine, ke pe hebericko shib vorbil lende, inke majfeder tele pachiline. 3 Voj pale kade das duma: „Biboldo manush som, ande cicilicko Tarzusho arakhadyilom, ba ande kado foro barilom opre kaj Gamalieleske punre. Le dadenge krisa sityilom haj kade barilom opre, haj vi kade trajisaros sar e kris phenel kodo, sar vi tume kade trajin savorazhene. 4 Kado drom pale zhipo meripe nashavos, phandos haj tele xutyilos le murshen haj le zhulyan. 5 Kado o angrashaj haj le phure chacharen pa mande. Vi lil lom lendar, kade gelomtar apol ando Damaskuso kaj le phral, ke vi kodalen phangles ando Jeruzhalemo te anav, te krisaren len.

6 Pecisajlas apol, ke po drom, sar pasharos kaj o Damaskus, karing o mizmeri baro fimlalipe muklyosardyilas pe mande anda cheri. 7 Tele pelom pe phuv, haj glaso ashundom, savo kado phendas mange: »Shaul, Shaul sostar nashaves man?« 8 Me pale kade dom duma: »Raja, kon san?« Voj kodo phendas palpale: »Me som o Nazareticko Jezush, kas tu nashaves.« 9 Kon manca sas, dikhline apol o fimlalipe, ba chi ashundine kodaleski vorba, kon manca vorbilas. 10 Pe kado me pushlom: »So te kerav, Raja?« O Raj pale kodo phendas mange: »Ushtyi opre haj zha ando Damaskuso. Kothe maj phenena tuke sa kodo, so trubuj te keres.« 11 Ba ke kathar o ablyolindo fimlalipe chi dikhlom, kon manca sas, kathar mure vast xutyildines ingrenas man, haj kade reslom ando Damaskuso.

12 Jekh Anaiash anavesko manush, kon daralas le Devles sar vi e kris phenel kodo, haj pa kaste kodal manusha, kon kothe beshen sa lashipe phenen, 13 oprerodas man, haj pashamande tordyindes, kodo phendas mange: »Shaul phrala, dikh!« Haj ande kodo minuto dikhlom les. 14 Voj pale kade vorbilas majdur: »Amare dadengo Del anglalutnes avrialosdardas tut, ke te pinzhares lesko kamipe, te dikhes o Chachipe, haj leske vorbi anda lesko muj te ashunes. 15 Chacharipe keresa pasha leste angla sakono manush pa kodal butya, so dikhlan haj so ashundan. 16 Akanak pale pe soste zhukares? Ushtyi opre, bolardyu, thov tele tye bezexa, haj akhar po zhutipe lesko anav!«

17 Kana majpalal palpale gelom ando Jeruzhalemo, haj rudyisaros ande khangeri, ande duhosko transo pelom. 18 Dikhlom les, haj voj kodo phendas mange: »Sidyar zha avri sigo anda Jeruzhalemo, ke chi hatyaren pengirenge kodo chacharipe so phenes lenge pa mande!« 19 Pe kado pushlom: »Raja, haj zhanen, ke me somas kodo, kon ande robija phandadom haj ande zhinagogi maradom kodalen, kon ande tute patyanas. 20 Kana pale le Ishtvanesko rat mukline, kon patyalas ande tute, me kothe tordyuvos, haj jekh hatyaros kodalesa, haj pe kodalenge gada los sama, kon les mudardine.« 21 Ba voj kodo phendas mange: »Zhatar, ke me bishalav tut dur, mashkar le murtikana.«”

O Pal haj o romaicko mijari 22 Zhikaj kadal phenelas, ashunenas les, ba atunchi jekharsa glasunes line te cipin: „Xasar le kasave manushes pa phuv, nashtig trajil majdur!” 23 Apol ke majdur cipinas, haj penge gada shudenas, haj praho shudenas pe sako rig, 24 o mijari vladisrdas, ke te ingren les andre ando dyiz, te marenles chunyasa, haj te dukharen les, kade te pushen les avri, ke avrikamlas te zhanel, ke sostar cipin kade pe leste.

25 Ba kana brichinaronca tele phangline les, o Pal pushlas kodale shelares, kon pasha leste tordyolas: „Slobodo si tumenge romaivone manushes te chunyaren, so zhi majanglal krisardinesas les?” 26 O Shelari, kon kado ashundas, kothe gelas kaj o mijari, haj phendas leske: „So kames te keres? Haj ke kado romaicko manush si.” 27 Pe kado o mijari kothe gelas leste, haj kodo phendas leske: „Phen mange avri, apol chachikanes romaicko manush san?” Voj kodo phendas palpale: „Ova” 28 O mijari pe kado kodo phendas: „Me pe but love kindom kadi patyiv.” Pe soste o Pal kodo phendas: „Me pale ande kodo arakhadyilom.” 29 Pe kado sigo rigate tordyiline, kon dukhimatanca kamline avri

te pushen les. Vi o mijari darajlas, kana avrizhanglas, ke romaicko manush si, haj vi kade phendas te phanden les.

O Pal angla angsvato 30 Kaver dyes apol majfeder avri kamlas te zhanel, ke le bibolde sosa dosharen les. Tele lavadas pa leste le phanglimata, kethane akhardas le rashajen haj le intregone angsvatos, pala kodo angle anadas le Pales, haj angla lende tordyardas les.

23 1 O Pal karing o angsvato boldaspe, haj kade das duma: „Murshale, phralale! Zhikaj kado dyes intregone lashe duhoske hatyarimatasa phirdom angla o Raj." 2 O Ananiash angrashaj vladisardas kodaleske, kon pasha leste tordyolas, ke te malaven les pa muj. 3 O Pal atunchi kade das leste duma: „Marel tut o Del, tu po parnyipe makhlo zido! Tele beshes, ke kathar e kris te krisares man, haj la krisa avri bodines, vladipe phenes, ke te malaven man!" 4 Kon kothe tordyonas kodo phendine: „Le Devleske ang- rashajes kushes?" 5 Ba o Pal kade das duma: „Chi zhanos phralale, ke voj si o ang- rashaj. Ke vi tele si iskirime: *»Na de armaja tye populareske rajes!«* „ {Avr 22,27}

6 Apol o Pal zhanelas, ke le svatosko jekh rig mashkar le sadducanaj, le majbut pale mashkar le farizana sile, oprecipisardas ando angsvato: „Murshale, phralale! Farizano som, haj farizanengo shavo! Anda spereantipe haj anda mulengo opretrajisaripe tordyuvav angla e kris" 7 Kana avriphendas kado, xape kerdyilas mashkar le farizana haj sadducana, haj o butipe shindyilastar jekhavrestar. 8 Ke le sadducana kodo phenen, ke naj opretrajisaripe, chi andyelo, chi duho: le farizana pale soldujen patyan. 9 Kerdyilas apol pe kado baro xape. Ke mashkar le farizana unyizhene opretordyiline, haj tromanes avri phendine: „Khanchi nasul chi arakhas ande kado manush! Shajke duho bake andyelo das leste duma." 10 Ba ke o xape turbato kerdyilas, o mijari kathar kodo daralas, ke mudaren le Pales. Avri das apol o vladipe, ke le ketani te aven tele, te len les avri mashkar lende, haj te ingren les ando dyiz. 11 Pe kaver ratyi pale tordyilas pasha leste o Raj, haj kodo phendas leske: „Av zuralo, ke sar chacharipe kerdan pa mande ando Jeruzhalemo, kade trubul vi ande Roma chacharipe te keres."

Le biboldengo konshpiraciovo po Pal** 12 Kana zorisardas, mashkar le bibolde unyizhene kethane xutyildine, haj colaxardine. Kodo phendine, ke china chi xan, haj china chi pen, zhikaj le Pales chi mudaren. 13 Vi kathar le shtarvardesh zhene majbut sas le mursh, kon kade kethane colaxrdine. 14 Gelinetar kaj le angrashaja haj kaj le phure, haj kodo phendine lenge: „Colaxardam amen, ke zhikaj kodo khanchi chi xasa, zhikaj le Pales chi mudaras. 15 Akanak apol phenaven andre le mijareske le angsvatosa kethane, ke te anavel les angla amende, sar variso majbut te kamenas avri te zhanen pa leste: ame pale gata tordyuvas, ke zhiso kathe te reselas, te mudaras les."

16 Ba le Paleske phenyako shavo ashundas pa kadi traba. Kothe gelas apol, andre gelas ando dyiz, haj avrizhanardas kado le Palesa. 17 O Pal pale peste akharadas jekhes mashkar le shelara, haj kodo phendas leske: „Inger kadale ternes kaj o mijari, ke si variso, so avri kamel te phenel leske!" 18 Kodo pasha peste lasles, ingerdas les kaj o mijari, haj kade das duma: „O phanglo Pal manglas man, ke te anav tute kadale ternes, ke variso kamel te phenel tuke." 19 O mijari xutyildas lesko vast, rigate gelas lesa, haj pushlas les: „So kames mange te phenes?" 20 Kodo pale phendasles: „Le bibolde jekh hatyardine ande kodo, ke mangen tut, ke te ingres le Pales tehara angla angsvato, sar variso te kamenas inke avri te zhanen pa leste. 21 Ba tu na patya lenge, ke mashkar lende majbut sar shtarvardesh zhene zhukaren pe leste chordanes: ke kadal colaxardine pe pende, ke china chi xan, haj china chi pen, zhikaj chi mudaren les. Vi gata tordyon aba, haj zhukaren tyi vorba."

Le Pales ande Cezaria inger 22 O mijari pe kado bishaldas le ternes, haj vladisardas leske, ke tena phenel avri khanyikaske, ke „kadal avri phendan mange". 23 Pala kodo akharadas duje shelaren, haj kodo phendas lenge: „Ratyaki vrama kathar le trin chasura inkren gata eftavardeshe manushen grastenca kethanes haj dujshela brancharen**, ke ande Cezaria te zhan. 24 Lasharen angle vi dumarde pedon", ke le Pales opre te beshaven, haj bi bidako te ingren les kaj o Felix prefekto. 25 Pala kodo lil

iskirisardas. Kado sas ande leste: 26 ”Le Klaudius Lizias Felixeske, le bare thaninkrareske.
Drobovjipe tuke! 27 Le bibolde xutyildine kadale manushes, haj kamline te mudaren les, kana le
ketanenca mashkaral ushtyadom haj avrimuntusardom les, ke avrizhanglom, ke romaickoj. 28 Kodo
gindipesa, ke avri te zhanav e dosh, so pe leste phenenas, andre ingerdom les ande lengo angsvato.
29 Kade dikhlom, ke anda penge krisange kasave butya dosharen les ande soste chi von chi hatyaren
jekh, ba les khanchi bezex najles, anda soste meripe bake sastra perelaspe leske. 30 Apol ke vi kodo
avriphendine mange, ke konshpiralin pe leste, bishaldom les tute, haj vi kodalenge phendom, kon
dosharen les, ke tute te zhan. Lasho sastyipe!”

31 Le ketani pale sar vladisardine lenge, pende line le Pales, haj tala ratyaki vrama ingerdine les
ando Antipatriso. 32 Kaver dyes le grastaren dromardine, ke majdur te zhantar lesa, von pale palpale
geline ando dyiz. 33 Kodal pale kana resline ande Cezaria, perdal dine o lil le prefektoske, haj vi le
Pales angla leste tordyardine. 34 Kana ginadas o lil, pushlas les, ke anda savi provincia avilas. Kana
avrizhanglas, ke cicilickoj, 35 kodo phendas: „Maj avri ashunav tut, kana vi tye doshara avenatar.”
Palunes vladisardas, ke te len pe leste sama ande Herodeshesko kher.

24 **O Pal angla Felix romaicko prefekto** 1 Pala panzh dyes tele gelas o Ananiash angrashaj unyi
phurenca haj jekhe Tertullus anaveske fishkarishesa, haj gelas kaj o prefekto te dosharel le Pales.
2 Pala soste le Pales angle akhardine, o Tertullus las te phenel o dosharipe: „Ande chachi pacha
trajisaras tala tute, haj kathar tyo grizhipe but sakofalo majmishto kerdyilas, 3 kado sagda haj pe sako
than lashe ilesa las, lashe Felix. 4 Apol butaig opre tena inkrav tut, mangav tut, ashun amen skurcindes
kathar tyo baripe. 5 Kade dikhlam, ke kado manush bida kerel haj xape vazdel mashkar sakono
biboldo pe intrego phuv, haj voj si o anglalari ande kodal marimata, so le nazareticka kethanimata
vazden. 6 Haj inke vi la khangera kamlas te marhisarel, anda kado xutyildam les. (7) 8 Kana krisaresa,
vi tu zhanesa sa kodo lestar, sosa ame dosharas les.” 9 Vi le bibolde zurardine kado, haj chacharenas,
ke sa kado kade si.

10 Ba o Pal, pala kodo, ke o prefekto sikadas leske, ke te vorbil, kado phendas palpale: „Apol ke
zhanav, ke aba but bersh krisari san kadale popularoske, lashe duhosa vorbisarav anda mande. 11 Shaj
zhanes avri apol, ke naj majbut sar deshuduj dyes, kana opreavilom ando Jeruzhalemo te rudyisarav.
12 Chi dikhlas man khonyik te xavma bake bida te kerav, chi ande khangeri, chi ande zhinagoga,
13 haj chi ando foro. China chi zhanen angla tute andre te chacharen, sosa akanak kathe dosharen
man. 14 Ba kodo apol avriphenav tuke, ke le Dadeske, mure Devleske slugisarav, pala kodo kethanipe
zhalindes, so von hartikanoske** phenen, haj patyav ande kodo, so tele si iskirime ande kris haj ande
profeti. 15 Sperantipe si man ando Del, saves vi von zhukaren, ke le chache haj le nasula opretrajina.
16 Kathar kado apol vi me kodo kamav, ke muro duho uzho te avel sagutnes angla o Del haj le
manusha. 17 Ba pala but bersh reslom, ke dimata te dav mure populareske, te kerav sarkafimo haj
colaxaripe. 18 Anda kadal trabi arakhline man pala muro uzharipe ande khangeri, ba na butipesa, haj
china na mashkar e bida. 19 Kodal unyizhene bibolde, kon anda Azhia aviline, kaske trubusardino te
aven angla tute, haj dosh te vazden, kana vorba si len pe mande, 20 bake vi kadal kathe, numa te
phenen avri, ke arakhline dore ande mande variso nasulipe, kana angla o angsvato tordyilom.
21 Numa ande kodo jekh phenipe, so glasunes viacaros, kana mashkar lende tordyuvos, ke anda
mulengo opretrajisaripe tordyuvav akanak angla tumaro krisano iskamin.”

22 Ba o Felix lunzhardas lengi butyi, ke mishto pinzharelas kado drom, haj kodo phendas: „Maj
kana o Lizias mijari tele avla, atunchi ashuno tumen.” 23 Le shelareske pale vladisardas, ke te lel pe
leste sama, te del les pacha, haj tena feril khanyikas leskirendar, ke pe lesko slugipe te aven.

24 Pala unyidyesa o Felix kothe avilas la Druzillasa, peska romnyasa, kon biboldi romnyi sas.
Akharadas le Pales, haj ashundas les pa Jezush Kristosko patyape. 25 Ba kana voj pa chachipe, pa
uzhipe haj pa avluno krisipe las te vorbil, o Felix daramnes duma das: „Akanak apol zhatar, maj ande
kaver vrama akharo tut.” 26 Ba vi kodo sperantisarelas, ke o Pal maj tele potyinela les, haj anda kado
vi butivar akharavelas les haj vorbilaspe lesa.

27 Ba pala duj bersh pala o Felix o Porcius Festus kerdyilas o prefekto. O Felix ande biboldengi voja kamelas te phirel, kade le Pales ande robilya muklas.

25 **O Pal angla Fextus prefekto: kathar o chasaro mangel kris** 1 Kana o Festus reslas ande provincia, pala trin dyes opre gelas anda Cezaria ando Jeruzhalemo. 2 Le angrashaja haj le biboldenge anglune manusha sa angla leste geline, haj po Pal manglipe phendine pe leste. 3 Kodo mangline lestar, ke te anavel les opre ando Jeruzhalemo. Ke kodo rakhline avri, ke po drom mudarena les. 4 Ba o Festus kodo phendas, ke le Pales ande Cezarea mukel, voj pale na pa buteste dromarelatar. 5 "Apol kas mashkar tumende saktimo si les – phendas –, aventar tele manca, haj mangen kris pe leste, kana variso nasulipe si ande kodo manush." 6 Inke karing le oxto-desh dyes sas mashkar lende, pala kodo tele gelas ande Cezarea. Kaver dyes kris beshlas, haj angle anadas le Pales. 7 Kana kothe andine les, le bibolde, kon tele aviline anda Jeruzhalemo, krujal tordyiline les, haj but, bare dosha phenenas pe leste. Ba andre te chacharen les aba chi zhanenas, 8 ke o Pal phendas pesko muntuipe: „Me chi le biboldenge krisake, haj chi la khangerake, haj chi le chasaroske chi kerdom khanchi dosh." 9 Ba o Festus ande biboldengi voja kamlas te phirel, anda kado kodo phendas le Paleske: „Kames apol opre te zhas ando Jeruzhalemo, ke kadal kothe te krisaren tut angla mande?" 10 Ba o Pal kodo phendas: „Angla le chasaresko krisako iskamin tordyuvav, kothe trubuj te krisaren man. Le biboldenge khanchi dosh chi kerdom, sar vi tu zurales mishto zhanes. 11 Ke te kerdomas, bake merimaski butyi te kerdomas, atunchi gata som te merav: ba kana khanchi fundo naj kodalenge, savenca kadal dosharen man, khonyik nashtig del man avri lenge. Kathar o chasaro mangav kris!" 12 Pe kado o Fetus vorbisardas peske amalenca, haj kade das duma: „Kathar o chasaro manglan kris, kade vi kaj o chasaro zhasa."

O Pal angla Festus prefekto haj angla Agrippa kraj 13 Pala unyi yesa o Agrippa kraj haj e Berenike tele aviline ande Cezaria, ke te patyivin le Festuses. 14 Kana aba majbut dyes ke kothe sas, o Festus duma das le krajeske pa Pal: „O Felix kathe muklas jekhe phangle manushes, 15 ande kaski traba le biboldenge angrashaja haj phure mande aviline, kana ando Jeruzhalemo somas, haj lesko krisaripe mangenas. 16 Kodo phendom lenge: e romaicka chi sityiline, te krisaren varikas, zhikaj le doshales chi tordyaren ande krisarenge jakha, haj zhikaj chi den leske kodi patyiv te shaj muntul pes, ke anda bezexasle trabi te shaj uzharel pes. 17 Kana anda kado sigo vi kathe aviline, kaver dyes ande krisako iskamin beshlom, haj angle anadom kodale manushes. 18 Le doshara angle tordyiline, ba chi zhangline khanchi kasavo te phenen, anda soste me nasulipe te dikhlomas avri, 19 apol numa kasave butya sas mashkar lende, so ande lengo patyape chi fajas len, haj pa varisosko Jezush vorbinas, pa kaste o Pal kodo phenelas, ke trajil. 20 Apol ke me chi dikhav perdal le kasave trabi, kodo phendom, ke dore kamel opre te zhal ando Jeruzhalemo, ke kadal kothe te krisaren pe leste. 21 Ba o Pal kodo phendas, ke o Chasaro te krisarel pe leste, kade phangles inkerdom les, zhikaj chi bishalav les kaj o chasaro." 22 Pe kado o Agrippa kodo phendas le Festuseske: „Man fajas te ashunav kadale manushes." „Tehara – utardas** – maj ashunesa les." 23 Kaver dyes o Agrippa haj e Berenike bare barvalimatasa angle aviline, haj andre geline ande krisako than le mijarenca haj le foroske rajkane manushesnca kethanes. Pe Festusesko vladipe angle akhardine le Pales. 24 Atunchi o Festus kade das duma: „Agrippa kraj haj tume savorazhene murshale, kon akanak kathe sanle! Aketa, dikhen les, anda kaste but biboldine rodine man ando Jeruzhalemo, xolyarnyikes haj cipisardines, ke naj slobodo majdur te trajil. 25 Ba me kade gindisardom, ke chi kerdas khanchi, anda soste meripe perelaspe leske. Apol ke voj kathar o chasaro manglas kris, kade gindsardom, ke kothe bishalav les. 26 Naj khanchi, so shaj iskirisaros pa leste mure rajeske. Anda koado andom les angla tumende, haj majfeder angla tute, Agrippa kraj, ke pala avriashundipe te zhanav so te iskirisarav. 27 Ke chi dikhav mishtoske, ke te bishalav le robos, haj tena iskirisarav tele kodo sosa dosharen les."

26 1 O Agrippa pe kado kodo phendas le Paleske: „Mukas te vorbis anda tute." Atunchi o Pal avriputerdas peske vast, haj las te phenel peske muntumaske vorbi: 2 "Anandeske inkrav man,

Agrippa kraj, ke angla tute muntusarav man sa anda kodal, savenca le bibolde dosharen man. 3 Ba majfeder anda kodo, ke tu pinzhares sa le jako haj pushlimata so kaj le bibolde si. Anda kado mangav tut, ashun man pachasa. 4 Le bibolde pinzharen muro intrego trajo zhikathar muro ternyipe, so zhikathar pesko anglunipe mashkar lende sas ando Jeruzhalemo. 5 Zhanen pa mande ke dulmut, kathar o anglalipe – te tromanas te shon chacharipe pa leste –, ando majpharo patyape trajisaros, sar farizano. 6 Ba akanak vi kade kathe tordyuvav, tala e kris, ke sperantisarav man ande kodo phenipe, so o Del phendas amare dadenge, 7 haj pe soste amare deshuduj kunpaniji slugisares sperantil, ke resela. Anda kado sperantipe dosharen man le bibolde, kraja. 8 So murtikano arakhen ande kodo, ke o Del le mulen opretrajarel?

9 Anglalutnes vi me kade gindisardom, ke sar po dushmano trubuj te dav pe Nazareticke Jezushesko anav, 10 haj kado vi kerdom ando Jeruzhalemo. Mashkar le suntura bute zhenen phandadom ande robija, pala sote muklipe lom kathar le angrashaja. Kana pale mudardine len, muri vorba dom lenge. 11 Pe jekh zhinagoga pe kaver phirindes butivar dukhardom len, ke kade kamlom te cirdav avrikushlimata anda lende. Pala kodo, inke majfeder xolyajvos pe lende, haj vi ande kaver forura nashavos len.

12 Kana kasave gindimatasa haj le ang- rashajenge muklimaski vorbasa ando Damaskuso gelom, 13 po drom karing o mizmeri kodo dikhlom, kraja, ke anda cheri vi kathar o kham maj ablyolindo fimlalipe ablyolas man krujal haj kodalen, kon manca sas. 14 Savorazhene tele pelam pe phuv, haj atunchi glaso ashundom, savo pe hebericko shib kade das duma mande: »Shaul, Shaul sostar nashaves man? Pharoj tuke po trubujipe te ladinis** tut!« 15 Pe kado pushlom? »Kon san, Raja?« O Raj atunchi kade das duma: »Me som o Jezush, kas tu nashaves. 16 Ba ushtyi opre haj tordyu pe tye punre, ke anda kodo sikadyilom tuke, ke slugaske haj chachareske te shav tut kodalenge butyange, so dikhlan, haj anda soste inke sikadyuvo tuke. 17 Anda kado avrimuntusarav tut mashkar tyo popularo haj murtikana, mashkar kaste akanak bishalav tut, 18 ke te putres lenge jakha, ke anda tunyarikipe po fimlalipe, haj anda shatanesko saktimo kaj o Del te resen haj kade te resen le bezexengo jertipe, haj le sagutne riga mashkar le suntura te patyana ande mande.«

19 Haj sa anda kado Agrippa kraj, patyos kadale rajuno sikadyimaske. 20 Majanglal kodalenge, kon ando Damaskuso sas, pala kodo ando Jeruzhalemo haj ande Judeake intrego provincia, haj palutnes le murtikanonge viacaros, ke te inkren bezexbunuipe, haj te boldenpe karing o Del, haj te keren le bezexbunuimaske trabi. 21 Anda kado xutyldine man le bibolde, kana ande khangeri somas, haj kamline te mudaren man. 22 Ba le Devlesko feripe zhutisardas man, haj zhikaj kado dyes than tordyilom sar chachari, angla cino thaj baro. Chi phenav khanchi kaver pa kodal, pa soste o Mozesh haj le profeti vorbinas, sar pa avlimaske butya: 23 ke o Kristo dukharela, angluno avla ande mulengo opretrajisaripe, haj fimlalipe viacarela le manushenge haj le murtikanonge."

24 Kana kadal vorbindes phendas pesko muntuipe, o Fertus mishto vazdine glasosa kodo phendas: „Bigodyako san Pal, o but zhanipe ando dilipe nashavel tut!" 25 O Pal pale: „Chi som me bigodyako, lashe Fertus, ba le chachimaske haj godyaverimaske vorbi phenav. 26 Ke kaj o kraj, kaste zhianda kado tromanes vorbisarav, zhanel pa kadal. Kade gindisarav, ke mashkar kadal khanchi naj bipinzhardo angla leste, ke anda kadala khanchi chi pecisardyilas garadines. 27 Agrippa kraj, patyas le profetange? Zhanav ke patyas!" 28 Pe kado o Agrippa kade das duma kaj o Pal: „Na po but inkerdyol, ke te patyaves man haj kristiano te kerdyuvav." 29 O Pal pale: „Mangav kathar o Del, zhipe cerra, zhipe bari ahor, ke na feri tu, ba vi kodal savorazhene, kon adyes ashunen, te aven kasave, sar vi me som, na phendines kadal phanglimata."

30 Pe kado o kraj, o prefekto, e Berenike haj kon pashalende beshenas, opreushtyiline. 31 Sar zhanastar kade vorbinaspe jekhavres: „Kado manush khanchi chi kerdas, anda soste meripe bake sastra te perelaspe leske." 32 O Agrippa pale kodo phendas le Festuseske: „Kadale manushes shaj muklinesas slobodo, tena manglino kris kathar o chasaro."

27 Le phangle aposhtolesko drom ande Roma

1 Pala soste o vladipe kodo phenelas, ke po bero ingren les ande Italia, le Pales le majbute robonca kethanes perdal dine le Agusta ketanenge haj

mashkar lende le Julius anaveske shelareske. 2 Oprehulyilam apol pekh adramittium anavesko bero,
haj dromardamtar karing le Azhiicka thana. Vi le Tesalonikicko makedono Aristarchos amenca
inkerdas. 3 Kaver dyes reslam ando Sidono. O Julus lasho sas le Palesa. Muklas leske, ke opre te shaj
rodel peske vortakon, haj te grizholpe pa peste. 4 Kana kothar avilamtar, tala Ciprush berardam, ke
le balvaja mostar phurdenas. 5 Perdal berardines pa Ciliciake haj Pamfiliake mara, reslam ande
likicko Mira. 6 Apol ke o shelari rakhlas kasavo alexadricko bero savo ande Italia zhalas, pe kodo
ingerdas amen perdal. 7 Anda soste amaro bero but dyesa lokhes nakhelas angle, zurales phares
reslam angla Knidos, ba ke e balval tele xutyildas amen, karing le Salmonevoske riga perdal
berardam tala Kreta. 8 Zurales phares berarasas pasha late, haj kade reslam kaj lasho avriphanglipe
anavesko than na dur kathar la Laseako foro. 9 Apol ke e vrama zurales angle sas aba, haj nas aba
mishto te beraras majdur, haj ke vi o postyipe nachilastar aba, o Pal phendas lenge 10 kadale vorbenca:
„Murshale, dikhav, ke o beraripe na feri kodaleske so o bero ingrel haj le beroske, ba vi amare trajoske
po nasulipe avla.” 11 Ba o shelari majfeder patyalas le berareske haj le anglalareske, sar le Paleske
vorbenge. 12 Haj ke chi o avriphanglimasko than nas lasho pe kodo, ke kothe te zhukaren perdal o
jivend, le majbut zhene jekh hatyardine ande kodo, ke berarentar kothar. Te shaj, atunchi resen le
F”nixos, haj kothe avna jivende ande Kretako avri phanglimasko than, savo po sudno-okidenticko
haj nordeno-okidenticko balval phurdipe dikhel.

13 Apol ke e sudnicko balval koles phurdelas, haj kade gindisardine, ke shaj inkren avri pasha
kodo, so avrirakhline, opre kidine apol le berosko sastri, haj majdur geline pasha e Kreta.

La marako tufano 14 Ba na pa buteste pe lende das jekh baro tufano saves nordeno-orienteske
anavarenas. 15 Apol ke xutyildas le beros, haj chi zhanasas te beraras angle kathar e balval, rigate
ingerdas amen e mara, haj kade phurdelas kathe kothe le beros e balval. 16 Kana nakhlamtar pasha
Kanda anavesko cino niso**, daba zhanglam te muntusaras le cine beros. 17 Kana varisar
oprezhanglam te cirdasles, ferinas sar zhanenas le beros: kade perdal phangline le beros, haj ke kathar
kodo daranas, ke kaj o plaj maladyon, tele muklne o pasari, haj kade zhanas majdur. 18 O baro tufano
kade shudelas amen, ke kaver dyes avrishudine, so o bero ingrelas. 19 Po trirto dyes pale le beroske
butyan shudine avri penge vastenca. 20 Haj ke but dyesa chi kham, haj chi le cherhaja chi dichiline
opre, haj o baro tufano inke majfeder vazdadyolas, aba muklas amen sako sparantipe, ke
muntusardyuvasa.

21 Kana aba but bokhajline, o Pal mashkar lende tordyilas, haj kade das duma: „Murshale, pe
mande trubusardino te ashunen, chi trubusardino te avastar tala Kreta, haj chi dukharasas atunchi
kadi bida. 22 Ba vi akanak kodo phenav tumenge, te avel tumaro duho patyamno, ke chi jekh manush
chi xasajvelatar mashkar tumende, numa o bero. 23 Ke akanak ratyi tordyilas pashamande le Devlesko
andyelo – me lesko som, haj leske slugisarav –, 24 haj kodo phendas: »Na dara, Pal! Angla o chasaro
trubuj te tordyos: aketa, o Del tuke das sa kodalen, kon tusa beraren!« 25 Anda kodo murshale, te avel
patyamno tumaro duho, ke me patyav le Devleske, ke kade avla, sar mange phendas kodo. 26 Avri
trubuj te shudadyuvas pe varisavo niso.”

Le berosko phagerdyipe kaj jekh niso 27 Kana aba vi e deshujekhto ratyi andre pherdyilas, kana
pe Adrian berardam, karing e dopashratyi le berara kodo gindinas, ke varisoski phuv dichol opre
angla lende. 28 Pe kado tele mukline o milnope ginado, haj bish angalyi ginadine. Jekh cerra majdur
aba kothe feri deshu panzh angalyi ginadine. 29 Anda kado kathar kodo darindes, ke ande plajasle
thana shaj maladyon, tele mukline shtar sastra pa berosko palunipe, haj daramnes zhukarenas avri te
puterdyol o dyes. 30 Ba mashkaral le berara kamline te skepinpe pa bero. Kodo phendines, ke pa
berosko nakh kirliga shuden avri, haj kade tele mukline o cino bero. 31 Atunchi o Pal kodo phendas
le shelareske haj le ketanenge: „Kadal tena ashona po bero, tume nashtig muntosardyon.” 32 Pe kado
le ketani shindine le cine beroske shela haj mukline avri te peren.

33 Kana aba puterdyolas o dyes, o Pal mangelas savorazhenen, ke te len pende xamasko. Kado
phendas lenge: „Adyes si aba deshujekh dyes, ke zhukaren, bi xamasko sanle, haj khanchi chi len

tumende. 34 Anda kodo pe kodo mangav tumen, len tumende xamasko, kado mishto avla tumenge. Chi jekheske chi xasajvela chi jekh bal pa lesko shero.” 35 Pala soste kado phendas, xutyildas o manro, haj angla sakonesko dikhlipe najisipe phendas le Devleske. Pala kodo phaglas kodo, haj las te xal. 36 Pe kado savorazhene pachardyiline, haj vi von line te xan. 37 Dujshela thaj eftavardesh thaj shov zhene samas po bero. 38 Kana chajiline le xamaskosa, kade ushordine po bero, ke le dyives ande mara shudine.

39 Ba aba pe kado zorisardyilas, la phuva chi pinzhardine opre, ba sama line jekh than, saves vazdini dolma sas. Kodo gindisardine, ke pe kado muken opre te nakhel o bero, te zhanen. 40 Pala soste le kirliga avriputerdine ande mara shudinele, varisode mukline pe shela save le berosko drom inkerdo kasht sas phangline, pala kodo oprecirdine e majbari pal kade kathar e balval phurdelas, kade pasharenas karing e dolma. 41 Kana kaj la phuvaki jekh rig resline, opretradine pe kodo le beros. Le berosko nakh tordyilas chaches, ba e paluni rig aba kethane perelas kathar la marake pleminimataki zor. 42 Le ketani kodo kamline, ke mudaren le robon, tena varisavo avri te tajrol haj te skipiltar. 43 Ba o shelari kamlas te muntul le Pales, anda kado nashtisardas, ke kado te keren. Vladisardas apol, ke kodal te mukenpe tele majanglal, kon zhanen te tajron**. Te resen avri haj te zhan avri po shuko. 44 Le majbuten pale avri ingerdine, sas kas pe skundura, kas pale pe beroske phagerdyiline kasht. Kade pecisajlas pala kodo, ke sako manush avri reslas pe mara.

28 **Perdal jivendipe po niso** 1 Pala amaro muntusaripe zhanglam avri, ke le nisos Maltake anavaren. 2 La barbara lashe sas amende: jag kerdine, haj grizhonaspe pa savorazhene ando shil haj brishind. 3 Ba kana o Pal kethane kidas but kranzhi haj opral shutasle pe jag, jekh vipera avilas angle kathar o tato, haj opral shudaspe pe lesko vast. 4 Le barbara dikhline pe lesko vast lathovnisarde** sapes haj kodo phendine jekhavreske: „Kado manush shajke mudari si, ke avrimuntosardyilas anda mara, ba o palpale dinipe chi mukel les te trajil.” 5 Ba voj tele shudas le sapes ande jag, haj chi kerdyilasles khanchi bida. 6 Ba kodal kodo gindisardine, ke oprephutyol, ke kethane perel haj merel. Vi zhukarenas pe kado butaig, haj kana dikhline, ke najles khanchi bida kaver gindisardine: kodo phendine, ke del si.

7 Pe kodo niso jekhe Publius anaveske rajkane manushes sasles phuva. Kado andre svagardas amen, maj trin dyes mishto inkrelas amen. 8 Le Publiusesko dad atunchi nasvalo sas haj kade pashjolas. O Pal andre gelas leste, rudyilas, pala kodo pe leste shutas pesko vast, haj sastyardas les. 9 Pala kadi traba pa niso le intrega nasvale avilinetar leste, haj sa sastyiline. 10 Kadal zurales patyivinas amen, haj kana po bero hulyilam, dine amen sakofalo, so trubulas amen.

Le berosko drom ande Roma 11 Pala trin shon apol dromardamtar pekh alexandricko bero, savo po niso jivendisardas, haj savo le „Dioskurosengo” somno phiravelas. 12 Reslam ande Sirakuza, haj kothe ashilam trin dyes. 13 Kothar krujal berardines ando Regiumo reslam. 14 Kathe phralen arakhlam, kon mangline amen, ke te ashuvas lende efta dyes, haj numa pala kodo te zhas ande Roma. 15 Le phral ashundine kado, haj angla amende aviline kothar zhikaj o Foum Appii haj kaj o Traes Taberne. Kana o Pal dikhlas len, najisipe phendas le Devleske, haj las te patyal.

Le popularengo aposhtolo ande Roma resel haj sityarel 16 Kana reslam ande Roma, mukline le Paleske, ke ando kher te beshel kade, ke ketani lenas pe leste sama. 17 Po trito dyes kethane akharadas le biboldenge angmanushen. Kana kethane avilas, kade das duma lende: „Phralale, murshale, chachas, ke chi kerdom khanchi le manushenge haj la dulmutane tradicijenge, ba vi kade phanglines dine man perdal ando Jeruzhalemo ande romaivonge vast. 18 Pala soste krisipe inkerdine ande muri butyi, kamline man te muken, ke naj man khanchi dosh. 19 Ba ke le bibolde cipinas, nas sokerav, kathar o chasaro manglom kris. Na anda kodo, ke anda vi varisoste te dosharos mure popularos. 20 Anda kado manglom, ke te dikhav tumen haj te vorbisarav tumenca. Kadal shela anda Izraelesko sperantipe len krujal man.” 21 Kodal kodo phendine leske: „Chi sosko lil chi lam pa tute anda Judea,

haj chi kodal phral chi andine viaca, kon kathe aviline bake phendas pa tute variso nasul. **22** Mangas tut, te ashunas tutar, ke sar gindistu. Ke zhanas pa kado kethanipe, ke pe sako riga xolyajven pe leste."

23 Vorbisardine lesa kade jekh dyes, haj atunchi but zhene aviline kothe kaj beshelas. Voj pale vorbisardas lenge, haj chacharipe shutas pa le Devlesko them. Zhikathar e detehara zhikaj e ratyi vorbilas lenge anda Mozesheske krisa pa Jezush. **24** Sas kon patyanas leske vorbenge, ba kavera pale chi patyanas. **25** Apol ke chi hatyarenas jekh mashkar jekhavreste, sa gelinetar, o Pal pale kado phendipe vorbisardas lenge: „Mishto phendas o Sunto Duho amare dadenge perdal pa Izajash:

26 *»Zhatar kaj kado populare haj phen lenge:*
Ashundes ashunen, ba chi hatyaren,
dikhindes dikhen, ba chi dikhen.
27 *Ke capenyisardyilas kadale popularesko ilo,*
haj penge kanenca phares ashunen,
penge jakha sharaven,
tena te dikhen penge jakhenca,
haj te ashunen penge kanenca,
tena te hatyaren penge ilesa,
haj te boldenpe karing o Del,

haj te sastyarav len« **{Iz 6,9-10}**.

28 Zhanen apol avri, ke le Devlesko kado muntuimasko kamipe kaj le murtikana vorbil, ke kodal ashunen les!" **(29)**

30 Voj pale inke duj bersh kothe ashilas ande kodo kher, haj patyivilas sa kodalen, kon leste andre zhanas. **31** Mashkaral viacarelas le Devleske themes, haj tromanes bi tele tordyindes sityarelas pa amaro Raj, pa Jezush Kristo.

LIL LE ROMAIVONGE

*ADRESIPE** HAJ DROBOVJIPE**: 1,1-7*

1 **1** O Pal, le Jezush Kristoski sluga, akhardo aposhtolo, kas o Del avrialosardas pe pesko
evangeliumoski rig – **2** so o Del anglunes phendas ande sunci lila perdal pa leske profeti **3** pa pesko
Shavo, pa Jezush Kristo, pa amaro Raj, kon sar trupo anda Davidesko falo arakhadyilas, **4** ba kon sar
suncipesko Duho, perdal pa merimasko opretrajisaripe, o Del peske bare Shaveske shutas: **5** haj pa
kaste perdal gracija haj aposhtolicko bishalipe lam kaj sako popularo, ke te mukenpen perdal pa
patyape pe lesko anavesko luvudyipe **6** – mashkar kadal sanle vi tume, le Jezush Kristoske akharde –
, **7** le Devleske sogode kamadenge, kon ande Roma si, haj le akhardine suntonge. Gracija haj pachipe
tumenge kathar o Del, kathar amaro Dad, haj kathar o Raj Jezush Kristo!

Najisipe phenipe; pa soste o lil vorbil: 1,8-17

8 Majanglal najisipe phenav mure Devleske perdal pa Jezush Kristo anda savorazhenende, ke pe
intrego luma asharen tumaro patyape. **9** Muro chachari si o Del, kaske slugisarav mure duhosa ande
leske Shavesko evangeliumo, ke sar te serosardyuav pa tumende sagda, **10** haj sagutnes mangav ande
mure rudyimata anda kodo, ke le Devleske zhutipesa te shaj resav aba varisar tumende. **11** Ke
dorosajvav pala kodo, ke te dikhav tumen, haj te dav tumen varisode duhoske gracijimata, te zurarav
tumen, **12** haj mashkar tumende inkerdines savorazhene te ushordyuvas anda jekhavresko patyape.
13 Chi kamav, phralale, ke tena zhanen, sodivar avrigindisardom ande mande, ke zhavtar tumende,
haj te resav variso vi mashkar tumende, sar vi kaj le majbut populara, ba zhikaj kadi vramo palpale
somas xutyildo. **14** Kamav me vi le hellenoske haj barbareske, platnikeske haj bi zhanareske; **15** anda
kado, so mandar shaj kerav, ande mande si o kamipe, ke te viacarav o evangeliumo vi tumenge,
romaivonge.

16 Chi lazhav le evangeliumos, ke le Devleski zor sakonesko muntuipe si, kon patyal, anglunes le
biboldeske, pala kodo le hellenoske. **17** Ke le Devlesko chachipe sikadyol ande leste, so anda patyape
po patyape ingrel, sar iskirime si: *"O chacho anda patyape trajil"* **{Hab 2,4}**.

LE MANUSHENGO MUNTOSARIPE: 1,18-8,39

Le bezexa haj kodalengo krisaripe: 1,18-3,20

Le Devleski xolyi anda manushane nasulimata **18** Le Devleski xolyi sikadyol anda cheri kodale
manushenge pe sako nasulipe haj bi chachipe, kon bi chachimatasa tasaven o devluno chachipe. **19** Ke
so shaj zhanas pa Del, kodo uzhes pinzharen, ke o Del avrisaikadasles lenge. **20** Ke kodo, so bi
dikhlimasko si ande leste: leski sagutni zor, haj lesko devlipe shaj hatyaren kathar la lumako
kerdyipe, ke o zhanipe perdal pa kerdyimata oprepinzharen les. Haj zhianda kado naj len muntuipe,
21 ke von, apol pinzhardine le Devles, ba chi luvudyinas les sar Devles, haj chi phendine najisipe
leske, ba shushe kerdyiline ande penge gindimata, haj tunyarikipe muklyosardyilas pe lengo ilo.
22 Platnikenge phenenas pen, haj dile kerdyiline, **23** opre parudine le sagutne Devlesko luvudyipe pe
manushenge, pe chiriklyange, pe shtare punrengire haj reptashongire fetishonca.

24 Anda kado o Del perdal das len sar lengo ilo dorosardas kodo le biuzhipeske, ke von te
marhisaren pengo duho, **25** sar kasave, kon opreparudine le Devlesko chachipe le xoxavjipesa, haj
barem sluginas le kerdyipes, sar le Kerdares, kon ashtyilimej sagutnes. Amen.

26 Anda kado o Del perdal das len lenge nasulimaske. Ke lenge romnya parudine kodo jako, so
uzhoj, po biuzho. 27 Zhi kade vi le mursh, mukline o patyivalo kamavjipe la romnyasa, haj pe
jekhavreste vazdadyiline po dorope, haj kade mursh murshenca kerenas marhimata; vi resline anda
kado pengo potyinipe. 28 Sar von chi kamenas kodo, ke te pashardyon kaj le Devlesko pinzharipe,
kade vi o Del pe pende muklas len, pe lengo marhisardo gindipe, mukh te keren kodo, so chi perelpe;
29 ke pherdo si von sakofaloske bi chachipenca, nasulipesa, marhipesa, xanzhvalipesa, rumuvjipesa,
mudaripesa, xapenca, xoxavlyipesa, nasulduhipesa; purritora si von, 30 haj xoxavjimata phende,
angla o Del rucij, bidakej, phutyardej, barimaskej, xalej le dadenca haj dejanca pale bi muklej,
31 dilej, nashtig muken pe lende khanchi, bi ileskirej, e vorba so den oprephagen, haj brutalishaj.
32 Apol chaches pinzhardine le Devleski kris, ke kon kasave keren, perelpe lenge o meripe, ba vi
kade, na feri kerenla, ba vi kodalenca kon kado keren jekh hatyaren.

2 **O manush angla Devlesko krisaripe** 1 Naj apol muntuipe pe tyi rig, zhikon te aves, tu manush,
kon krisares; ke kodales, ke kaveres krisares, tut krisares, ke tu, kon krisares, zhikasave keres. 2 Apol
zhanas, ke le Devlesko krisaripe chachikanes resel kodalen, kon kasave keren. 3 Bake kodo
gindisares, tu manush, ke skepisardyos angla Devlesko krisaripe, kana kodo keres, anda soste krisares
kaveren, kon kasave keren? 4 Bake tele dikhes lesko lashipesko, toleranshipesko haj lunges
muklimasko barvalipe, haj chi hatyares, ke le Devlesko lashipe po bezex bunuipe ingrel? 5 Apol anda
tyo bi muklipe haj capeno ilo xolyi vazdes pe tute, pe la xolyako dyes, kana le Devlesko chacho
krisaripe sikadyol, 6 haj maj voj potyinela sakoneske sar so perelpe {Salm 62,13}: 7 sagutne trajosa
kodalenge, kon ande lashe kerde trabengo avri inkripe luvudyipe, patyiv haj bi meripe roden,
8 xolyasa haj bladopesa le xapengirenge haj kodalenge, kon chi muken pen le chachipeske, ba le
nasulipeske patyan. 9 Dukh haj kino avla kodo sakone manusheske, kon nasulipe kerel, anglunes le
biboldeske, pala kodo le hellenoske; 10 ba luvudyipe haj pacha sakoneske, kon lashipe kerel, anglunes
le biboldeske, pala kodo le hellenoske. 11 Ke kaj o Del naj manushesko alosaripe.

Le murtikane haj e kris** 12 Ke sa kodola, kon bi krisako sile haj bezexaren, xasajven vi bi krisako;
sa kodola pale, kon tala e kris bezexaren, kathar e kris krisarena len, 13 ke na kodal si chache angla o
Del, kon la krisa ashunen, ba la krisa andre inkerde resena o chachardyipe. 14 Ke le murtikana,
chaches ke kris najle, kathar e luma hatyardines keren sa kodo, so ande kris si, haj ke kris najle, von
si penge e kris, 15 haj kade sikaven, ke pala kris zhalipe ande lengo ilo si iskirime. Lengo duhosko
hatyaripe shol lenge pa kado chacharipe, haj lenge gindimata, save si kana dosharel len, haj si kana
opre muntun len 16 pe kodo dyes, kana o Del krisarela perdal pa Jezush Kristo pa manushenge garade
trabi kathar muro evangeliumo.

Le bibolde haj e kris 17 Kana apol biboldo si tyo anav, haj pacha arakhes ande kris, haj tyo asharipe
si o Del, 18 pinzhares lesko kamipe, oprepinzhares le majlashes, ke perdal pa kris sityaripe lan, 19 haj
kodo hatyares, ke le korrengo anglalari, haj ande tunyarikipe silenge fimlalimata, 20 le dilengo sityari,
le cinenge barari te san, kon lan anda kris o zhanipe haj o chachipe: 21 apol tu, kaveres sityares, tut
chi sityares? Kon kavereske viacares, ke naj slobodo te choren, tu chores? 22 Kon kodo phenes, ke
naj slobodo te marhinpe, tu maris? Kon rucis le fetishon, khangerango choripe keres? 23 Kon
phutyares tut la krisasa, la krisake oprephaglimatasa marhis le Devles? 24 *"Anda tumende kushen le
Devlesko anav mashkar le murtikana"*, sar so iskirime si {Iz 52,5}.
25 O krujalshinpe lasho si apol, kana e kris andre inkres, ba kana la krisa opre phages, tyo
krujalshinipe bi krujalshinipeske kerdyol. 26 Ba kana o bi krujalshindo andre inkrel la krisake
chachimata, chi inkerdyol krujalshinimaske lesko bi krujalshinipe? 27 Haj kodo, kon kathar e luma bi
krujalshindo si, kana andre inkrel la krisa, krisarela tut, kon pasha o Iskiripe haj krujalshinipe la
krisako oprephagari san. 28 Ke na kodoj o biboldo kon avral kodoj, haj na kodo si o krujalshinipe, so
avral po trupo shaj dikhen, 29 ba kodo si o biboldo, kon andral si kodo. Kado si le ilesko krujalshinipe
kathar o duho haj na kathar iskiripe: kodo, kon na kathar le manusha lel asharipe, ba kathar o Del.

3 **O Del lashoj vi atunchi kana le manusha bezexaren** **1** Sosko anglalipe si atunchi le biboldes? Bake soski hasna si le krujalshinipeske?

2 But, ande sakofaloste. Majanglal kodo, ke o Del pe lende muklas peske alava.

3 Ba kana varikon mashkar lende murtikana sas? Dore kodalengo murtikanipe chi shinel le Devlesko karing lende pashipe? Bater, na!

4 Boldines, o Del chachoj, te avel apol sako manush xoxamno **{Salm 116,11}**, sar vi iskirime si: *"Te patyan man chacheske ande mure vorbi, haj viktorno** te aves, kana ande kris lena tut"* **{Salm 51,6}**.

5 Ba so te phenas pa kodo, kana amaro bi chachipe sikavela andre le Devleske chachipes? Naj bi chacho o Del, kana peska xolyasa marel? – Manushikanes vorbil.

6 Chi sar. Ke kaver falos sar krisarelas o Del la luma?

7 Ba kana le Devlesko chachipe perdal pa muro xoxavjipe butardyol ando luvudyipe, atunchi sostar marel man kodi kris, sar bezexasles? **8** Haj sostar chi kerasas nasul, ke lasho te kerdyol anda late, sosa vi dosharen amen unyizhene, haj pe amende xutyilen, ke ame kade vorbisaras? Kadalengo kushlipe chachikanoj.

9 Sar tordyol apol e butyi? Majbut sam dore lendar? Chi sar. Ke majanglal sikadam andre, ke le bibolde haj le hellena sa tala bezex si, **10** sar iskirime si:

"Naj chi jekh chacho manush;

11 *naj kon hatyarel les, naj kon rodel le Devles;*
12 *savorazhene o nasul drom alosardine, haj*
jekhtunes bi khanchikerde kerdyiline,
naj, kon lasho kerelas, naj chi jekh **{Pred 7,20; Salm 14,1-3}**.
13 *Lengo girtyano puterdo murmuntoj,*
penge shiba xales bolden **{Salm 5,10}**,
le *sapengo mirgo si tala lenge vusht* **{Salm 140,4}**.
14 *Armaja dinipesa haj kerkipesa si pherdo lengo muj* **{Salm 10,7}**.
15 *Lenge punre sigaslej po ratmuklipe.*
16 *Bida haj bi baxtalipe si pe lenge droma,*
17 *haj la pachako drom chi pinzharen* **{Iz 59,7-8}**,
18 *le Devleski dar naj angla lenge jakha"* **{Salm 36,2}**.

19 Ame pale zhanas, ke sa kodo, so e kris phenel, kodalenge phenel, kon tala e kris si, haj kade sakono muj te mucisajveltar, haj e intrego luma te resel tala Devleski kris! **20** Ke *naj kodo manush, kon chachardyol angla leste* perdal pa krisake trabi **{Salm 143,2}**. Vi le bezexesko pinzharipe perdal pa kris si.

Chachipe haj nyevo trajo: 3,21-8,39

Le Kristosko trushul: le nyeve chachisaripesko fundo **21** Akanak apol le Devlesko chachipe avrizhanardyilas, vi bi krisako. E kris haj le profeti chacharipe keren pa leste. **22** Le Devlesko chachipe perdal ando Jezush Kristosko patyape resen sa kodal, haj hural pe kodal, kon patyan ande leste: ke alosaripe naj. **23** Ke savorazhene bezexardine, haj naj lende le Devlesko luvudyipe, **24** haj kade chachardyon ive anda lesko gracijipe perdal pa muntusaripe, so ando Jezush Kristo si, **25** kas o Del bishaldas ushorimaske perdal pa patyape haj pa pesko rat, ke kade avri te sikavel pesko chachipe, zhiso majanglal toleralisardas le anglune vramake bezexa **26** le Devleske pachake toleranshipesa, ke avri te sikavel – phenav – pesko chachipe ande kadi vrama, haj voj chacho te avel, haj chacheske te shol kodales, kon anda Jezush Kristosko patyape si.

27 Kaj si apolal tyo asharipe? Khancheske kerdyilas. Anda savi kris? Pa kerdyimaski kris? Na, barem perdal pa patyapeski krisi. **28** Ke ame kade gindisaras, ke o manush perdal pa patyape chachardyoltar haj na kathar la krisake kerdyimata. **29** Bake o Del dore le biboldengoj numa, haj na vi le murtikanengo? Bater, vi le murtikanengo! **30** Ke zhikodo jekh Del si kodo, kon

chachardyilineske kerel perdal pa patyape le krujalshindines, haj vi le bi krujal shindines perdal pa patyape. 31 Tele rumusaras la krisa perdal pa patyape? Na! Boldines: zuraras la krisa.

4 **Le patyapeski ahor: Le Abrahameski parabola** 1 So te phenas apol pa Abraham, pa amaro kathar trupo chacho dad? So reslas voj? 2 Ke kana o Abraham perdal pa peske trabi te chachardyilas, si sosa te asharelpe, ba na kaj o Del. 3 Ke so phenel o Iskiripe?*"O Abraham patyalas le Devleske, haj kado chacharimaske zhanglyilas andre leske"* **{Gen 15,6}**. 4 Apol ke kon kerdyimata kerel, kodaleske o potyinipe na anda sunuimaste den, ba anda kodo, ke te potyinen avri o kamipe. 5 Ba kodaleske, kon chi kerel kerdyimata, ba patyal ande kodo, kon chachardeske kerel le bezexasles, atunchi kodaleske lesko patyape len andre chachardyimaske, sar le Devleski gracija phenel kado. 6 Sar vi o David viacarel kodale manushesko anandimo, kaske o Del andre lel o chachardyipe bi kerdyimata:

7 *"Anandej, kaske jertisardine lengo nasulipe*
haj bisterdine lenge bezexa.
8 *Anandej kodo mursh,*
kaske o Raj chi lel andre leske bezexa" **{Salm 32,1-2}**.

9 Ba kado anandimo numa le krujalÜshindenge perelpe, bake vi le bi krujalshindenge? Ke kodo phenas, ke „*o patyape line andre le Abrahameske sar chachardyipes"* **{Gen 15,6}**. 10 Apolal, sar ginadine andre? Bater, na sar krujalshindeske, ba sar bi krujalshindeske. 11 Le krujalshinmaske somnos kade las, sar anda patyape kerdyilino, ando bi krujalshinipe reslino chachardyimasko somno **{Gen 17,10-11}**, ke dad te avel sakoneske, kon patyal, ba bi krujalshindoj, haj o chachardyipe vi leske andre te len, 12 haj dad te avel vi le krujalshindenge; na feri kodalenge, kon anda krujalshinde sile, ba vi kodalenge, kon pashardyon kaj amere Abraham dadesko patyape kana bi krujalshindo sas inke.

13 E vorba, ke la lumako arando** avla, le Abrahameske haj leske faloske na perdal pa kris dine, ba perdal pa patyapesko chachardyipe. 14 Kana le arando si kodal, kon anda kris si, atunchi o patyape naj anda soste si, haj e vorba khanchij. 15 Ke e kris xolyi kerel. Ke kaj naj kris, kothe chi krisako oprephagipe naj. 16 Anda kodo anda patyape, ke sakofalo anda gracija te avel, haj e vorba chachi te avel sakoneske, na feri kodalenge, kon anda kris sile, ba vi kodalenge, kon anda Abrahamesko patyape si, kon savorazhenengo dad si 17 angla o Del, sar iskkirime si:*"bute popularenge dadeske shutom tut"* **{Gen 17,5}**. Voj patyalas kodaleske, kon opretrajarel le mulen, haj kon anav del kodalen, kon najle, ke te aven. 18 Voj sperantipesa patyalas vi po bi sperantipe, kade *bute popularengo dad kerdyilas*, sar vi phendyilas leske:*"Kattyi avla tyo falo"* **{Gen 15,5}**.19 Haj chi kolyilas ando patyape, haj kana aba karing le shel bersh phirelas, chi gindisardas pe pesko slabo trupo, haj chi pe Sharake shushi utera, 20 haj nas bi patyamno pe Devleski vorba, ba zurardyilas ande pesko patyape, haj das e patyiv le Devleske, 21 ande kodo sagutno gindipe, ke silesi saktimo te kerel kodo, so phendas. 22 Haj kado *ginadine andre leske chachardyipeske* **{Gen 15,6}**.

23 Ba na feri pa leste iskirisardine kodo, ke andre ginadine leske, 24 ba vi pamende, kaske andre ginadine, kana patyas ande kodo, kon opretrajardas anda meripe le Jezushes, amare Rajes, 25 kon anda amare bezexa perdal davadyilas, haj anda amaro chachardyipe opretrajisardas.

5 **Le patyamnengo sperantipe** 1 Apol ke reslam o chachrdyipe anda patyape, pachipe si amen le Devlesa perdal pa amaro Raj, pa Jezush Kristo. 2 Perdal pa leste puterdyilas o drom amenge perdal pa patyape kaj e gracija, ande soste avri inkras, haj asharas kathar le Devlesko luvudyipesko sparantipe. 3 haj inke asharas vi ande kikidyimata, zhangles, ke o kikidyipe torelanshipe del, 4 o torelanshipe avrizumavjipe, o avri zumavjipe sperantipe, 5 e sparata pale chi mukel, ke te lazhardyuvas, ke le Devlesko kamipe butajvel ande amaro ilo perdal pa Sunto Duho so amenge davadyilas.

6 O Kristo, kana inke bi zorake samas, ande kodal vrami, mulas anda nasula. 7 Ba vi anda chacho manush dore merel varikon; apol anda lasho si kon tromal te merel. 8 Ba o Del kade chacharel andre, ke sar kamel amen, ke ande kodal vrami, kana inke bezexasle samas, 9 o Kristo mulas anda amende. Anda kado akanak, ke perdal pa lesko rat chachardyilam, inke majfeder muntosarel amen kathar e

xolyi. 10 Kana ame, kana inke dushmanura samas, avri shaj pachardyuvas le Devlesa perdal pa leke
Shavesko meripe, barem majfeder muntuipe lasa perdal pa lesko trajo. 11 Haj inke vi asharas ando
Del, perdal pa amaro Raj, pa Jezush Kristo, kon akanak andas amenge e pachardyimata.

O dulmutano haj o nyevo manush 12 Perdal pa jekh manush avilas e bezex ande luma, perdal pa
bezex pale o meripe, haj kade o meripe perdal gelas ando sakono manush, ke sakon bezexardas. 13 Ke
bezex sas pe luma vi angla kris, ba la bezexa chi ginaven andre, kana naj kris. 14 Ba o meripe vi kade
krajilaspe zhikathar o Adam zhikaj o Mozesh pe kodal, kon chi bezexardine kasave krisake
oprephaglipesa, sar o Adam, kon angluno mosuripe si le avluneske.
15 Ba na kade tordyol e butyi la gracijake tofnipesa, sar le ande bezex pelipesa. Ke kana but
manusha muline anda jekhesko bezexipe, kade le Devleski gracija, haj le jekhe manusheske, le Jezush
Kristoske gracijako tofnipe** inke majfeder avributardyol pe butende. 16 Le tofnipe pale na kade si
sar kodale jekhe bezexasleske kerdyipesa; ke anda jekh dino krisipe po meripe ingrel, ba e gracija
anda but bezeximata po uzhosardyipe ingrel. 17 Ke kana o meripe krajilape perdal pa jekh, anda je-
khesko bezexipe, atunchi inke majfeder krajinape ando trajo perdal pa Jezush Kristo kodal, kon lena
la gracijako haj chachardyipesko barvalipe.
18 Ke sar meripe hurajlas pe sakono manush anda jekhesko bezexipe, kade vi ande trajosko
chachardyipe rig lela sako manush anda jekhesko chachipe. 19 Ke but manusha bezexasle kerdyiline
anda jekhesko bi muklipe, kade vi but manush chacharde kerdyon pala jekhesko muklipe.
20 E kris anda kodo avilas mashkaral, ke e bezex te vazdadyol; ba kana zurales butajlas e bezex,
inke majfeder butajlas e gracija, 21 ke sar e bezex meripe andines krajilaspe, kade te krajilpe vi e
gracija perdal pa chachardyipe po sagutno trajo perdal pa amaro Raj, pa Jezush Kristo.

6 **Le boldengo kethanipe le Kristosa** 1 So te phenas apol? Te ashuvas ande bezex, ke e gracija
inke majbut te avel?
2 Chi sar. Ke ame, kon mulam la bezexake, sar shaj trajisaras vi majdur ande late? 3 Haj chi
zhanen, ke savorazhene, kon boldam amen po Jezush Kristo, pe lesko meripe boldam amen?
4 Praxosardine amen lesa kethanes ando meripe perdal pa bolipe, ke sar le Dadesko luvudyipe
opretrajardas le Kristos anda meripe, zhikade vi ame nyevo trajo te trajisaras. 5 Ke kana cirdasa pe
leste ande lesko meripe, kade vi ande lesko opretrajisaripe jekh avasa lesa. 6 Ke zhanas: le dulmutane
manushes ande amende anda kodo tannardine po kasht lesa kethanes, ke la bezexako trupo te
pustisajveltar, haj tena slugisaras majdur la bezexake. 7 Ke kon mulas, kodo opremuntosajlas tala
bezex.
8 Apol te mulam le Kristosa, patyas, ke le Kristosa kethanes vi opretrajisarasa, 9 ke zhanas, ke o
Kristo, pala soste opretrajisardas anda meripe, aba chi merela, haj o meripe aba majdur chi rajilape
pe leste. 10 Ke lesko meripe po sagutnipe jekhtuno meripe sas pe bezex; ba lesko trajo apol trajoj le
Devleske. 11 Vi tume kade dikhen tumen, ke muline la bezexake, ba trajin le Devleske ando Jezush
Kristo, ande amaro Raj.
12 Tena krajilpe e bezex ande zhuvinde trupura, na muken tumen lake doropenge, 13 ba china na
den kothe tumaro trupo la bezexake te avel kodo le nasulipesko mudvari, ba sar kon anda meripe
opretrajisardine, den tumen le Devleske, haj vi tumaro trupo, sar le chachimaske mudvaren, den le
Devleske! 14 Ke e bezex chi krajilape pe tumende, ke chi sanle aba tala e kris, ba tala e gracija sanle.

Le kristanonge kathar e bezex inkerdo slobodipe 15 So avel avri apol anda kado? Bezexardam, ke
na tala e kris, ba tala e gracija sam? O Del te »rakhel haj te feril! 16 Chi zhanen, ke kana kothe den
tumen sar slugen po muklipe kodaleske, kaske muken tumen, leske slugi sanle: bake la bezexake po
meripe, bake le muklimaske o chachardyipe? 17 Najis le Devleske, apol ke slugi sanas la bezexake,
ba anda ilo mukle kerdyiline kodaleske sityarimaske, saveske o Del perdal das tumen, 18 haj kade
slobodisajline kathar e bezex, haj le chachimaske slugi kerdyiline.

19 Manushikanes vorbisardom tumende anda tumaro truposko nasulipe. Ke sar varikana perdal
dine tumare trupos le biuzhimaske haj ande nasulipesko slugipe po nasulipe, kade den akanak pe
chachipesko slugipe anda suntosardyipe! 20 Ke zhikaj la bezexake slugi sanas, slobudura sanasle ka-
thar o chachipe, 21 ba sosko frukto line atunchi kadaleske? Akanak lazhan tumen anda lende, ke
meripe si lengo agor. 22 Ba akanak kana opreslobodisardyiline tala bezex, haj le Devleske slugi
kerdyiline, kerdyilas tumenge frukto po suntosardyipe, savesko agor o sagutno trajo si. 23 Ke la
bezexako potyinipe o meripe si, ba le Devleski gracija o sagutno trajo si ando Jezush Kristo, ande
amaro Raj.

7 **Le kristianonge kathar e kris inkerdino slobodipe** 1 Bake chi zhanen phralale – haj ke kaj kasave
dav duma, kon pinzharen e kris -, ke e kris zhikaj kodo rajilpe po manush, zhikaj trajil? 2 La romnya
kris phandel kaj pesko zhuvindo rom, ba kana lako rom merel, opreslobodisajvel tala romeski kris.
3 Ansuripe opre phagarake phenen la, kana kaver mursheski kerdyol, zhikaj lako rom trajil; ba kana
lako rom merela, slobodo avla kathar peske romeski kris, haj aba chi phagela ansuripe, kana kaver
mursheski avla. 4 Zhikade vi tume phralale, muline kathar e kris perdal pa Kristosko trupo, ke
kavereske te aven, kodalesko, kon anda meripe opretrajisardyilas, haj kade frukto te upajisaras le
Devleske. 5 Ke kana kathar o trupo trajisaras, perdal pa krisa le bezexenge hatyarimata trajin ande
amaro trupo, haj kodal le meripeske keren frukto. 6 Ba akanak, pala soste mulam kodaleske, so amen
phangles inkerdas, opreslobodisajlam tala kris, ke ando nyevo dyi te slugisaras, haj na kathar le du-
lmutane iskirimata.

Le nasulipeski zor: e kris, le bezexa haj o meripe 7 So te phenas apol? Ke e kris bezex si? O Del
te »rakhel haj te feril! Ba la bezexa chi pinzharos, numa perdal pa kris, haj chi o dorope chi
pinzhardomas, kana e kris chi phenelas: *"Na dorosar!"* {Avr 20,17}. 8 Be e bezex, ke kathar o vladipe
rig rakhlas, opretrajardas ande mande sakono dorope: ke bi krisako mulo si e bezex. 9 Varikana vi
me bi krisako trajisaros, ba kana o vladipe reslas, e bezex opretrajisardyilas, 10 me pale mulom, haj o
vladipe, saveske trajo trubusardino te del man, menge meripe andas. 11 Ke e bezex savi rig arakhlas
kathar o vladipe, xoxadas man, haj mudardas man. 12 Kade apol e kris suntoj, haj vi o vladipe suntoj,
chachoj haj lasho. 13 Kodo kerdas apol muro meripe, so lashoj? Na. Ba e bezex, ke bezexake te
sikadyol, muro meripe kerdas kasave varisosa, so lashoj, haj kade e bezex inke maj bezexaki
kerdyilas kathar o vladipe.

14 Ke zhanas, ke e kris duhoskij, me pale truposko som, sluga la bezexake. 15 Chi me chi hatyarav,
ke so kerav, ke na kodo kerav, so kamav, ba kodo kerav, so rucisarav. 16 Ba kana kodo kerav so chi
kamav, mishtyarav la krisa, ke lashij. 17 Kade aba china na me kerav kodo, ba e bezex, kon ande
mande beshel. 18 Ke zhanav, o lasho chi beshel ande mande, apol ande muro trupo: ke si ande mande
kamipe po lasho, ba o lasho te kerav chi zhanav. 19 Ke chi kerav o lasho, so kamav, ba kodo kerav,
so chi kamav, o nasul. 20 Kana pale kodo kerav, so chi kamav, aba na me kerav kodo, ba e bezex, so
ande mande beshel. 21 Kade apol me, kon lasho kamel te kerel, kodi kris arakhav, ke o nasul tordyol
mande pashe: 22 Ke andralutnes muro shukaripe rakhav ande Devleski kris, 23 ba kaver kris hatyarav
ande muro trupo, haj kado marelpe mura godyake krisasa, haj la bezexake krisake phangleske shol
man, so ande muro trupo si.

24 O, me bi baxtalo manush! Kon slobodisarel man anda merimasko kado trupo? 25 Le Devleski
gracija, perdal pa amaro Raj, pa Jezush Kristo. Kade apol me kathar muri godyi le Devleske krisake
slugisarav, ba kathar o trupo la bezexake krisake.

8 **Le kristianengo trajo ando Duho** 1 Naj aba khanchi doshaki kris pe kodal, kon ando Kristo
Jezush si. 2 Ke ando Kristo Jezushikano duhoski kris slobodisardas man kathar e bezex haj merimaski
kris. 3 Ke so nashtipe sas la krisake, ke o trupo bi zorake shutasla, o Del – kon bishaldas anda bezex
peske chache Shaves ande kasavo trupo, so anelas pe bezexako trupo –, xasardas la bezexa ando

trupo, 4 ke la krisako vladipe andre te pherdyol ande amende, kon chi trajisaras kathar o trupo, ba kathar o duho.

5 Le truposko manush apol le truposke butya kamel te resel, le duhosko manush pale le duhikane kamel te resel. 6 Ke le truposko kamipe o meripe si, le duhosko kamipe pale o trajo haj e pacha, 7 ke le truposko kamipe o na muklipe si le Devleske, ke chi mukelpe le Devleske krisake, ke china chi zhanelas te kerel kodo. 8 Apol kade le truposko manush nashtig avel skunpo angla o Del.

9 Tume apol na truposke, ba duhoske manusha san, kana chachikanes le Devlesko Duho beshel ande tumende. Ba ande kaste naj andral le Kristosko Duho, kodo naj lesko. 10 Ba o Kristo ande tumende te si, chaches ke o trupo muloj anda bezex, ba o duho trajil perdal pa chachardyipe. 11 Haj kodalesko Duho te beshel ande tumende, kon opretrajardas le Jezush Kristos anda meripe, opretrajarel vi tumaro mulikano trupo perdal pa pesko Duho, so ande tumende beshel.

12 Apol kathar kado, phralale, chi samle le truposke slugi, ke kathar o trupo te trajisaras. 13 Ke kathar o trupo te trajisarenas, meren, ba le duhosa te mudarena le truposke kerdyimata, trajina. 14 Ke kas le Devlesko Duho zhutil, kodal le Devleske shave si. 15 Ke na le slugimasko duho line, ke pale numa te daran, ba le shavoreske linipesko duho, ande soste kodo cipisaras: „Abba, Dade!” 16 Apol o Duho kerel chacharipe amare duhosa, ke le Devleske shave sam. 17 Apol kana leske shave sam, atunchi vi o muklipe amaroj: le Devleske aranda** sam, le Kristoske pale amal aranda, ke lesa kethanes dukharas, ke lesa kethanes vi te luvudyisajvas.

La lumake muntuimaski sperantimata 18 Kodo gindisarav, ke sa kodo, so akanak dukharas, nashtig pasharas kethane le avlimaske luvudyipesa, so sikadyola pe amende.

19 Ke e kerdi luma dorosajves zhukarel, ke le Devleske shave te dichosajven. 20 Ke e kerdi luma le khanchimaske si telalutni, na anda pesko kamipe, ba kodo perdal, kon pherdyardasla la tofnake speratimatasa. 21 Ke vi e kerdi luma opreslobodisajvela tala rumuvjimasko slugipe, pe le Devleske shavengo luvudyimasko slobodipe. 22 Ke zhanas, ke sako kerdyipe jekharsa phurdel pharo dyi haj dukharel zhikaj kodo. 23 Ba na feri von, vi ame, kon ande amende phiravas le Duhoske kolimata: vi ame phurdas pharo dyi andralutnes, haj zhukaras le xutyilde shavipes, amare truposko muntuipes. 24 Amaro drobovjipe sperantako si. Te dikhas kodo, so sperantisaras, kodo na sperantipej: ke kon sperantilas kodo, so dikhel? 25 Kana pale kodo sperantisaras, so chi dikhas, atunchi vi zhukaras kodo pachasa.

26 Zhikade vi o Duho pe amaro zhutipe si ande amaro bi zoripe, ke chi zhanas, ke sar trubuj te mangas, so mangas: ba o Duho zhutisarel amenge kasave phare dyi phurdimatanca, so ande vorba nashtig phenen avri. 27 Ba kon perdal hatyarel le ilen, zhanel, ke savej le Duhoske mangajimata, zhanel, ke zhutisarel anda suntura kade sar o Del kamel kodo.

28 Zhanas, ke kon kamen le Devles sakofalo pe lengo mishtyipe perel, kodalenge, kon kathar leski vorba trajin, suntura te aven. 29 Ke kas aba pinzharelas, kodalen pe kodo trajardas, ke kasave te cirden pe leske Shavo, haj kade voj angluno arakhadyilino te avel mashkar le but phral. 30 Kas pale trajardas, kodalen vi akhardas: haj kas akhardas, kodalen vi chachardyimaske kerdas; kas pale chachardyimaske kerdas, kodalen vi luvudyisardas.

Le patyamnengo patyape 31 So te phenas sa pala kadal? Kana amencaj o Del, kon si dushmano amenge? 32 Voj, kon chi peske chache Shaves chi sunusardas, ba kothe dasles anda amende, anda savorazhenende, apol chi delas lesa kethanes sakofalo amenge? 33 Kon avlas doshari le Devleske alosardenge? O Del si kodo, kon o chachardyipe del: 34 kon avlas apol kodo, kon dosharelas? Dore o Kristo Jezush, kon mulas, so majbut, vi opretrajisardyilas, pe Devleski chachi rig si, haj zhutisarel amen?

35 Kon shaj shinel amen kathar le Kristosko kamipe? Chorripe bake kikidyipe? Bokh, nangipe, bida, nashavjipe bake xanro? 36 Sar iskirime si:

”Anda tute mudaren amen sorro dyes,
kade dikhen amen, sar kodale bakren
saven tele mudaren” **{Salm 44,23}.**

37 Ba sa kadalen tele zhanas te viktornisaras kodaleske zhitipesa, kon kamel amen. 38 Ke kodo
zhanav, ke chi meripe, chi trajo, chi andyela, chi kraja, chi le akanutne, chi le avlimaske, chi e zor,
39 chi uchipe, chi milnope, chi kaver sosko kerdyipe nashtig shinel amen kathar le Devlesko kamipe,
so ando Kristo Jezush, ande amaro Raj si.

LE IZRAELESKO PALUNO SLOBODISARIPE: 9,1-11,36

9 **O Pal haj o Izrael** 1 Chachipe phenav ando Kristo, chi xoxavav, muro duhipe pashamande shol
chacharipe ando Sunto Duho, 2 ke baroj muro brigipe haj mure ileski dukh sagutnes. 3 Ke kodo
mangos, ke me te avav sar armajaslo dur kathar o Kristo anda mure phral, kathar mure truposke
phrala, 4 anda izraelicka, kaskej le shavorimaske svagaripe, o luvudyipe, le konvenciji, o krisipe, le
Devlesko patyivipe haj le paratnimata**. 5 Lengej le dada, haj kathar o trupo vi o Kristo mashkarutno
si lenge, kon pe sakofaloste oprralutnoj, sagutnes ashtyilime Del si. Amen.

Le Devleski shurakni vorba** 6 Kodo nashtig avel, ke le Devlesko alav nachilisardyilas. Ke na
sakon izraelitaj, kon anda Izrael si: 7 haj china na savorazhene le Abrahameske shavora si anda kodo,
ke leske faluraj: ba*"Le izhakeske falon phenena tyire faloske"* **{Gen 21,12}**. 8 Kaver vorbasa: na
kodalenge shavora si Del, kon le truposke shavoraj, ba le vorba dimatake shavora, kodal si le falura.
9 Ke e vorba kado phenel: *„Ande kadal vrami avotar, haj la Shara shavo avla"* **{Gen 18,10}** 10 Kado na
feri laki traba sikavel, ba vi la Rebekaki, kon jekhestar, kathar amaro Izhak dad kerdas shaves, 11 ke
so majanglal te arakhadyilinesas, haj so majanglal lasho bake nasul te kerdinesas – anda kodo, ke le
Devlesko slobodo alosaripe te ashol –, 12 na anda kerdyimata, ba anda akhardesko kamipe kado
phenipe line:*"o baro avla le cineski sluga"* **{Gen 25,23}**, 13 sar iskirime si:*"Le Jakobos kamos, le
Ezhaues pale rucisaros"* **{Mal 1,2-3}**.

Le Devlesko slobodipe haj lashipe 14 So phenas kaj kado? Naj kado bi chachipe kathar o Del? Naj.
15 Ke phendas le Mozesheske:*"Sunusajvav pe kodo, pe kaste sunusajvav, haj jertisarav kodaleske
kaske jertisarav"* **{Avr 33,19}**.

16 Apol na pe kodo tordyol, kon kamel, bake zurarel, ba po jertimasko Del. 17 Ke o Iskiripe kodo
phenel le Faraovoske:*"Anda kodo kerdom tut, ke te sikavav pe tute muro saktimo, haj muro anav pe
intrego luma te viacaren"* **{Avr 9,16}**. 18 Kodaleske jertisarel apol, kaske kamel, haj kodales kerel
jekhtuneske, kas kamel.

19 Kodo phenes mange maj pe kado: „Atunchi sostar krisarel vi kade? Ke kon shaj kerlas kaver
kathar lesko kamipe?" 20 Manusha! Kon san tu te krisarestu le Devlesa? *Dore pushel o vaso kathar
pesko kerdari* **{Iz 29,16}**: „Sostar kerdan man kasaveske?" 21 Naj apol saktimo *le vasareske** pe
materia**, ke zhianda kodi materia le jekhe vasaos pe patyivali butyi te kerel, le kaveres pale po bi
patyivalo? 22 O Del pale na peski xolyi kamlas te sikavel haj pesko saktimo te dikhavel, haj na anda
kodo phiravelas le xolyake butyan pachasa, so pe pustimata kerdyiline? 23 Haj na anda kodo te
pinzharavel peske luvudyimasko barvalipe pe le lashimaske butya, saven po luvudyipe kerdas, 24 sar
vi ame sam, kas akhardas na feri mashkar le bibolde, ba vi mashkar le murtikane?

25 Sar kaj o Ozeash phenel:
"Kon naj muro popularo, kodales mure popularoske akharo,
haj na le skunpones skunponeske" **{Oz 2,25k}**.
26 *Haj atunchi kado avla:*
"Pe kodo than, kaj kodo phendine lenge:
«Tume chi san muro popularo«,
kothe le trajisarde Devleske shavenge akharena len" **{Oz 2,1}**.

27 *O Izajash pale kado viacarel pa Izrael: „Kana le Izraeleske shave kattyi zhene avna, sar pe maraki dolma e char, numa le ashilimarde muntosardyona.* **28** *Ke peski vorba andre pherdyarela haj sidyardes vi kerela o Raj pe phuv”* **{Iz 10,22-23}**. **29** Sar anglal vi phendas o Izajash:

”Kana le ketanengo Raj chi muklino amenge falon,
kade phirdamas, sar e Sodoma,
haj kasave avilamas, sar e Gomorra” **{Iz 1,9}**.

Le Izraelesko zuraripe po nasul drom ingrel **30** So te phenas apol? Kodo ke le murtikana, kon chi phiren pe le chachardyimasko drom, resline o chachardyipe, apol anda patyape inkerdo chachardyipe? **31** Apol boldines o Izrael kamelas te resel le chachardyipeski kris, haj chi kade chi reslas pe chachardyipeski kris. **32** Sostar? Ke na le patyapesa, ba perdal pa kerdyimata kamlas kodo te resel. Pelinetar ande pelimasko barr, **33** sar iskirime si:

”Aketa, ando Sion tele shav le pelimasko barr
haj la bidako plaj,
haj khonyik chi lazhajvelatar,
kon patyal ande leste” **{Iz 28,16}**.

10 **1** Phralale! Anda chacho ilo mangav haj rudyisarav kaj o Del anda lengo muntuipe. **2** Ke chacharipe shuvav pasha lende, ke ande lende si o kamipe anda Del, ba kado le na pinzhardengo kamipej. **3** Ke chi pinzhardine andre kathar o Del avilino chachardyipe, haj pengo kamline pe lesko than te shon: haj chi muklinepe le Devleske chachardyimaske. **4** Apol o Kristo si la krisako agor, sakoneske po chachardyipe, kon patyal.

E muntuimaski losshani viaca sakoneske **5** Ke o Mozesh kodo iskiril pa kris avilisardo chachardyipe:*”O manush, kon kerel kodo, trajila anda leste”* **{Lev 18,5}**. **6** Anda patyape avilisardo chachardyipe pale kade iskiril:*”Na phen ande tyo ilo: Kon zhal opre ando cheri?”* **{DKris 30,12}** – ke le Kristos tele te anel. **7** Bake:*”Kon hural tele ande telalutni luma?”* **{Salm 107,26}** – ke le Kristos palpale te akharel anda meripe. **8** Apol o iskiripe so phenel?*”Pashe si tute o alav, ande tyo muj haj ande tyo ilo”* **{DKris 30,14}**, apol le patyapesko alav so viacaras. **9** Ke kana tye mujesa phenes, ke*”O Jezush si o Raj!”*, haj ande tyo ilo patyas, ke o Del opretrajardas les anda o meripe, muntosardyos. **10** Le ilesko patyape po chachardyipe, le mujesko phenipe pale po muntuipe slugisarel.

11 Ke o Iskiripe kodo phenel:
”Sa kodo, kon patyal ande leste,
chi lazhajvela” **{Iz 28,16}**.

12 Ke naj kaveripe mashkar o biboldo haj helleno, ke savorazhenenge kodo jekh Raj siles, kon lashoj kaj sa kodola, kon po zhutipe akharen les. **13** Ke *sa kodo, kon po zhutipe akharel le Rajesko anav, muntosardyol* **{Jo 3,5}**.

14 Ba sar akharen po zhutipe kodales, ande kaste chi patyan? Haj sar te patyan ande kodo, pa kaste chi ashundine? Haj sar te ashunen, kana naj kon viacarel? **15** Haj sar te viacaren, kana chi bishaldine len? Sar Iskirime si:

”Soske shukaraj kodaleske punre,
kon e lashi viaca viacaren!” **{Iz 52,7}**

Le Izraelesko bimuklimata **16** Ba na savorazhene line muklimatasa o evangeliumo. Anda kodo phenel o Izajash:

”Raja, kon patyalas kodaleske, so ashundas amendar?” **{Iz 53,1}**

17 Apol sar kado phenel o ptyape anda ashundyipe si, o ashundyipe pale perdal pa Kristoski vorba.
18 Ba pushav me: Dore chi ashundine les? Apol boldines:

”Lengo glaso ashundyilas pe intrego phuv,
haj lenge vorbi la phuvake granicij” **{Salm 19,5}**.

19 Bake pushav me: Dore o Izrael chi hatyardas les? O Mozesh phenel majanglal:
"Po rivalizalipe bishalav tumen
pe kodal, kon, »Naj muro popularo« ,
haj oprexolyarav tumen pe dile populara" **{DKris 32,21 G}.**
20 O Izajash tromanes avriphenel:*"Rakhline man, kon chi rodine man, haj sikadom man kodalenge, kon chi rodenas pala mande"* **{Iz 65,1}.**
21 Ba o Izrael kade das duma:*"Avriputerdom mure vast sorro dyes karing le murtikana haj bi mukle manusha"* **{Iz 65,2}.**

11 **Le Devlesko popularo haj le avrialosarde „ashilinde"** 1 Kodo pushav apol: Dore shudas o Del peske popularos? Chi vorba naj pa late! Ke vi me izraelitano som, le Abrahamesko falo anda Benjamineski kunpania. 2 *O Del chi shudas peske popularos* **{Salm 94,14}**, saves peskireske pinzhardas. Dore chi zhanen, ke so phenel o Iskiripe pa Illesh, sar vazdas vorba kaj o Del po Izrael? 3 *"Raja, tye profetan mudardine, tye oltara opreboldine, korkoro me ashilom, haj vi muro trajo kamen te len"* **{1 Kraj 19,10}.**
4 Haj so phenel leske e devlikani vorba?
"Muklom mange efta miji murshen, kon chi dine changa angla Baal" **{1 Kraj 19,18}.**
5 Zhikade vi akanak si ashilime anda gracijako alosaripe. 6 Ba kana anda gracija, atunchi aba na anda kerdyimata; ke kaver falos e gracija aba kade chi avlas gracija.
7 Sar si apol? So o Izrael rodel kodo chi reslas. Le alosarde reslineles apol, ba le majbutzhene korrajline, 8 sar iskirime si:
*"O Del sunnako** duho das lenge:*
Jakha, tena dikhen, kan, tena ashunen,
zhikaj kado dyes" **{Iz 6,9-10; DKris 29,3}.**
9 "Vi o David kodo phenel:
Lengi mesalya te kerdyol lenge xanreske haj xutyilimaske,
xolyake haj bidake!
10 *Lenge jakha te muglyosajven, ke tena dikhen,*
haj lengo dumo bandyar sagutnes!" **{Salm 69,23}**
11 Kodo pushav akanak: dore kade pelinetar, ke palunes perentar? Chi sar, boldines, anda lenge bezexa muntuimata kerdyilas le murtikanonge anda kodo, ke len po rivalizalipe te vazdel. 12 Kana pale vi lenge bezexa lashipe si la lumake, haj lenge na kerdyimata barvalimataj le murtikanonge, sodivar majfeder kodo avla lengo andre pherdyipe!

Metafora pa uloj kasht 13 Ba tumenge, murtikanonge kodo phenav: Apol me le murtikanengo aposhtolo som, muro slugipe patyivisarav, 14 shajke po rivalizalipe shaj vazdav mure raten, haj muntusarav varisoden mashkar lende. 15 Ke kana lengo shudipe la lumako ushoripe te si, so kaver avla lengo andre svagaripe, kana na trajo anda meripe? 16 Kana le upajesko kolipe suntoj, vi anda leste kerdo xumer kodoj, haj kana e rikita suntoj, vi le kranzhi kodalaj. 17 Kana vi varisode kranzhi tele te phadyiline, tut pale mashkar lende shutine kana pale turbato ulojesko kasht san, haj kade rig kerdyilan le uloj kashteske rikitake, 18 na ashar tut pe kranzhi. Te asharesa, zhan avri, ke na tu phiravesla rikita, ba e rikita tut.
19 Shaj phenesas apol: „Tele phagline le kranzhi, man andre te tiknaren**." 20 Ova, von anda bipatyape phagerdyiline tele, ba tu kathar o patyape tordyos; na av apol phutyardo, ba dara. 21 Ke kana o Del chi jertisardas le kranzhenge, chi tuke chi jertila!
22 Dik apol le Devleski lashi rig haj lesko capenyipe! Pe kodal, kon pelinetar, o capenyipe, pe tute pale o lashipe, te ashosa ando lashipe – ke kaver falos vi tut tele shinena. 23 Ba te mukenatar penge bi patyamnimata, vi len mashkarutnenge kerena, ke le Devles siles saktimo, ke pale kasavenge te kerel len. 24 Ke tut avri te shindine anda turbato uloj kasht, haj ando lasho uloj kasht shutine tut andre, sodivar majfeder andre shona ande uloj kasht kodalen, kon vi kotharutne si?

Le Izraelesko paluno muntusaripe 25 Chi kamav, phralale, ke pe tumaro platnikipe te muken
tumen, haj tena pinzharen kodi tajna, ke o korripe ande Izraeleski jekh rig pherdyilas andre, zhikaj
kodo, zhikaj le murtikanengo butipe chi ushtyavel andre, 26 haj kade o intrego Izrael muntosardyola,
sar Iskirime si:

"Avelatar o Slobodari anda Sion,
haj boldela kathar o Jakob o nasulipe **{Iz 59,20-21 G}.**
27 *Haj kado avla lenca muri konvencija,*
kana lav lenge bezexa" **{Jer 31,33-34}.**

28 Von kathar o evangeliumo dikhlines dushmanuraj pe tumari rig; ba kathar o avrialosaripe
dikhlines zurales skunpuraj anda le dulmutanengi voja. 29 Ke o Del chi bunusarel peske dimata haj
akharipe. 30 Ke sar varikana tume chi ashunenas pe Devleski vorba, ba akanak pale jertimata resline
anda lengo bi muklipe: 31 zhikade akanak von bi mukle si anda tumaro jertipe, ke pala kodo vi von
jertipe te resen. 32 Ke o Del sakones ando bi muklipe phandadas, ke pe sakoneste te jertisardyol.

33 Sosko baro si le Devleske barvalipesko, platnikipesko, haj zhanipesko milnope! Soske bi
xutyilimaskej leske krisimata, haj avri na pinzhardej leske droma!

34 *Ke kon pinzharelas le Rajesko gindipe?*
Bake kon sas, kon vorba das les?
35 *Bake kon das les majanglal,*
ke palpale te trubujas te potyinel? **{Iz 40,13-14}**

36 Ke sakofalo anda leste, pa leste perdal haj anda leste si. Luvudyipe leske sagutnes! Amen.

LE PATYAMNEGO TRAJO: 12,1-15,13

12 **O kethanipe haj e dimata** 1 Mangav apo tumen, phralale, pe Devlesko lashipe, ke te den tumare
trupos le trajisarde, suntone, le Devles fajlino sarkafimoske. Kado te avel tumaro godyaverikano
devliikano patyivipe. 2 Na shon tumen pasha e luma, ba boldadyon perdal pe tumare gindimatango
nyevipe, ke opre te pinzharen, soj le Devlesko kamipe, soj o lasho, leske skunpo haj feder.

3 Kodo phenav apol savorazhenenge kathar kodi gracija so mange davadyilas, ke khonyik tena
gindisarel pa peste majbut kathar so si: ba godyaverikanes te gindilpe, sakon kathar o patyape
pashardes, so o Del das leske. 4 Ke sar ando jekh trupo but riga si, haj na zhikodo kerel sako rig so o
kaver, 5 zhikade sam jekh trupo ando Kristo: sar jekh pale jekhavreske riga. 6 Kaver falura dimata si
amen kathar kodi gracija so lam: kana profetipe, atunchi te keras kade, sar o patyape phenel kodo:
7 kana slugipe, atunchi khinyardyuvas ando slugipe: kana varikon sityarel, te sityarel: 8 kon zuralel,
te zuralel: kon dimata kerel, te kerel kodo blindones, kon anglalari si ando patyape, kon lashipe kerel
ande voja.

Opreokharipe ando duho trajisaripe 9 O kamipe te avel uzho! Rucin o nasul, haj pashardyon kaj o
lasho! 10 So pa phralikano kamipe vorbil, te aven jekhavreste slabosarde, haj patyivale, 11 haj ande
butyi na hodinisarde, ando duho zurale: le Rajeske slugisaren! 12 Aven losshane ando sperantipe,
pachake ando chorripe, haj zurale ando rudyipe, 13 rigake ande suntonge bidi: haj den e patyiv
sakoneske! 14 Ashtyilisaren kodalen, kon nashaven tumen: ashtyilin len haj na den len armaja!
15 Losshan le vojakirenca, haj roven le rovjardenca! 16 Zhikodale hatyaripesa te aven jekhavreste: na
barimaske, ba jekh hatyarde le telalutnenca. Tena aven platnika ande tumare jakha **{Parab 3,7}**!

17 Na potyinen khanyikaske nasulesa anda nasul! *Keren o lasho* sakone *manushesa*! **{Parab 3,4 G}.**
18 Sar zhanen, te shaj trajin ande pachate sakone manushesa! 19 Na keren ande tumari butyi chachipe,
mure skunpura, ba den than la Devlikana xolyake, ke iskirime si: „*Muroj o bladokeripe, me maj*
potyino" **{DKris 32,35}** – phenel o Raj. 20 Ba, kana tyo *dushmano bokhajvel, deles te xal, kana trushaloj,*
de les te pel! Ke kado te keresa, zhuvindo zharo kides pe lesko shero **{Parab 5,21-22}.** 21 Na muk, ke o
nasul tele te viktornisarel tut: tu viktornisar le nasulipes lashipesa!

13 **O kristianicko manush haj o politikano saktimo** 1 Sakon te mukelpe le majbare krisake! Ke
naj saktimo, numa kathar o Del: save pales si, kodal o Del kerdas. 2 Apol kon chi mukelpe le
opralimaske, le Devleske chi mukelpe. Kon pale kade keren, von shon pen tala krisipe. 3 Ke le kraja
e lashe kerdyimata chi dosharen, numa o nasul. Kodo kames, ke tena trubuj te daras kathar o
opralutnipe? Ker o lasho, haj asharipe lesa lestar, 4 ke voj le Devleski slugaj pe tyi rig. Ba nasul te
kerdan, dara, ke na anda khanchi phiravel o xanro: ke slugaj voj le Devleske, ke palpale te del
krisimatasa pe kodo, kon nasulipe kerel. 5 Anda kado trubuj apol te muken tumen, na feri anda
krisarda xolyate ba vi anda duhosko hatyaripe. 6 Haj vi le dimata potyinen andre, ke anda Del keren
o slugipe, kana anda kado slugisaren. 7 Den apol sakoneske sosa kamen: kaske dimatasa, kodoleske
kodo, kaske darasa kodaleske e dar, kaske patyivipesa, kodaleske o patyivipe!

O majbaro vladipe 8 Na kamen khanyikaske khanchesa, numa kodalesa, ke jekhavres kamen, ke
kon peske manushikane amales kamel, kerdas la krisa. 9 Ke kodo, *ke na marhisar, na mudar, na chor,
xoxamnes na colaxar, na dorosar le kaveresko* **{Avr 20,13-17; DKris 5,17-21}**, haj so kaver vladipe inke so
si, andre svagarel kado jekh alav: *kam tye dopashone vortakos, sar tut* **{Lev 19,18}**. 10 O kamipe chi
kerel nasul le dopashone vortakoske. La krisako kerdyipe apol o kamipe si.

11 Haj vi anda kodo, ke pinzharen la vrama, ke kathej o chaso, kana opretrubuj te ushtyuvas anda
suno. Ke akanak o muntusaripe maj pashe si amende, sar kana patyamne kerdyilam. 12 E ratyi
nachilas, o dyes pale pashardyilas. Shudas apol la tunyarimatake kerdyimata, haj las opre le
fimlalimaske mudvara. 13 Sar dyese, te phiras patyivale; na ando matyipe haj na ando marhipe, haj
na ando kecipe haj rivalizalipe, 14 ba len pe tumende le Raj Jezush Kristos, haj na muken tumaro
trupo ande hatyarimaske dorura!

14 **„Zurale" haj „slabura" ando kethanipe** 1 Den angalyi kamipesa kodales, kon slaboj ando
patyape, ba kade, ke na xantume anda kodo, ke kaverfalos gindintume. 2 Si, kon patyal, ke sakofalo
slobodo si leske te xal; kon pale slaboj, kodo pale vegetato xal; 3 Kon xal tena dikhel tele kodales,
kon chi xal; haj kon chi xal, tena dosharel kodales, kon xal. Ke o Del peskireske las les. 4 Kon san tu
te doshares kavereske slugas? Peske Rajeske tordyol bake pereltar: apol tordyola, ke le Devles siles
saktimo, ke opre te inkrel les.

5 Si kon kaveripe shol po jekh dyes haj po kaver dyes, kaver pale jekhtunes lel sakone dyeses: te
avel sakon zuralo ande pesko patyape. 6 Kon inkrel le dyeses, anda o Raj inkrelles: haj kon xal, anda
Raj xal, ke najisipe del le Rajeske: haj kon chi xal, anda Raj chi xal – haj vi voj najisipe del le Rajeske.
7 Ke chi jekh chi trajil peske, haj chi jekh chi merel peske; 8 zhikaj trajisaras, le Rajeske trajisaras,
haj te merasa, le Rajeske merasa. Zhikaj trajisaras apol, zhikaj meras, le Rajeske sam. 9 Ke o Kristo
anda kodo mulas haj trajisardas opre, ke vi le mulengo haj vi le zhuvindengo Raj te avel.

10 Sostar krisares apol tye phrales? Haj tu sostar dikhes tele tye phrales? Haj ke savorazhene kothe
tordyuvasa angla Kristosko krisako iskamin. 11 Ke iskirime si:

"Pe muro trajo phenav – phenel o Raj –,
sako chang bandyol angla mande,
haj sako shib asharel le Devles" **{Iz 49,18; 45,23}**.

12 Kade sakon pa peste del vorba angla o Del. 13 Anda kado apol na krisaras jekhavres, barem pe
kodo zuraren tumen, ke tena keren le phralenge xolyi haj bida!

14 Zhanav, haj patyav ando Raj Jezush, ke khanchi naj pestarutnes biuzho: numa kodoleske si
biuzho, kon biuzheske inkrelles. 15 Ba kana tyo phral brigajvel anda tyo xamo, atunchi aba na kathar
o kamipe keres tye butya. Na xasar tye xamosa kodales, anda kaste o Kristo mulas! 16 Na kushen
kodo lasho, so davadyilas lenge! 17 Ke le Devlesko them na xamoj haj pimoj, ba chachipej, pachaj
haj lossh ando Sunto Duho. 18 Kon ande kado slugisarel le Kristoske, skunpo si angla o Del, haj
ashardoj angla e manusha. 19 Anda kado te kamas kodo, so pe pacha haj pe jekhavresko mishtyipe si.
20 Na rumusar tele anda xamo le Devlesko kerdyipe! Ke sakofalo uzho si apol, ba pe leski bida avla

kodale manusheske, kon xolyasa xal kodo. 21 Majmishtoj kana chi xas mas haj chi pes mol, haj chi kaver chi keres, anda soste tyo phral xolyajvel.

22 Tyo patyape te ashol tyiro angla o Del! Anandoj, kon chi krisarel pes kodolesa, pe soste opre zurardas pes. 23 Ba kon chi patyal, haj vi kade xal, krisipe cirdel pe peste, ke pesko kerdyipe na anda patyape kerdas. Bezex si apol sa kodo, so chi kerdyol anda patyape.

15 **Opreakharipe po jekhhatyaripe ando kethanipe** 1 Ba amenge, kon zurale sam, trubuj, te hatyaras le bi zorangirengo slabipe, haj na amari voja te rodas. 2 Savorazhene te aven pe kodo, te roden tumare dopashone vortakoski voja, haj mishtyipe! 3 Ke chi o Kristo chi rodas peski voja, ba ke sar iskirime si:*"Tye kushlimarenge kushlimata pe mande peline"* **{Salm 69,10}**. 4 Apol sa kodo, so anglalutnes iskirisardine, po sityaripe iskirisardine, ke sperantipe te avel amen anda iskirimaske pacha haj ushorimata. 5 E pacha haj o ushoripe o Del pale te delle tumenge, ke sar o Jezush kamelas, jekh hatyaripe te avel mashkar tumende, 6 ke jekhe duhosa haj jekhe mujesa te luvudyisaren le Jezush Kristosko, amare Rajeske Devles haj Dades!

7 Len kasaveske jekhavres sar so si, sar vi o Kristo kasavese las tumen soske sanle pe le Devlesko luvudyipe! 8 Kodo phenav, ke o Kristo Jezush le biboldengi sluga kerdyilas, ke andre te sikavel le Devlesko chacho phenipe, kerdes kade so phendine le Dadeske; 9 ba le murtikana anda jertipe luvudyisaren le Devles, sar so iskirime si:

"Anda kado asharav tut, Raja, mashkar le murtikana,
haj gilyabav gilyi tye anaveske" **{Salm 18,50}.**

10 Kodo phenel majdur:

"Murtikana vojin tumen
leske popularenca kethanes" **{DKris 32,43 G}.**

11 Majdur pale:

"Populara, asharen savorazhene le Rajes!
Te luvudyisarel les sako popularo!" **{Salm 117,1}**

12 O Izajash majdur kodo phenel:

"Le Jesseske falo avla,
kon opreushtyel, te krajilpe pe manusha,
ande leste sperantinpe le populara" **{Iz 11,1.10 G}.**

13 Le sperantimasko Del te pherdyarel tumen le patyapeske sagutna losshasa, ke o sperantipe butardes te avel ande tumende anda Sunto Duhoski zor!

Le lilesko andre agoripe: 15,14-16,27

Angle gindimata pa Paleske droma 14 Phralale, pa tumende zhanav kodo, ke vi tume pherde sanle lashipesa, mishto zhanen sakofalo, haj zhanen jekhavreske duma te den kana bida si. 15 Kathe-kothe maj tromanes iskirisardom tumenge, phralale, te serosarav tumen pe unyi trabi. Ande kodala gracijaki zor kerdom kado, so o Del das mange. 16 Ke le Kristo Jezusheski sluga te avav mashkar le murtikana, haj le Devleske suntone evangeliumoski slugimata te kerav, haj kade le murtikana skunpone, perdal pa Sunto Duho suntosarde sarkafimura te kerdyon. 17 Si sosa te asharavma ando Kristo Jezush angla o Del. 18 Apol numa pa kodo tromav te vorbisarav, so o Kristo kerdas perdal pa mande pe kodo, ke te boldenpe karing o Del le murtikana, vorbenca haj kerdyimatanca: 19 le somnonge haj chudimatange zorasa, le Duhoske zorasa, zhikaj kathar o Jeruzhalemo dur krujal phirindes zhikaj e Illiria kerdom le Kristoske evangeliumosko viacaripe. 20 Kade patyivake butyake inkrav te viacarav o evangeliumo, ba na kothe kaj le Kristosko anav aba pinzhardo sas, tena pe kaveresko tele shutino fundo te vorbisarav, 21 ba sar iskirime si:

"Kaske chi viacardine les, dikhena les,
haj kon chi ashundine les, hatyarena les" **{Iz 52,15}.**

22 Kado tordyardas man tele butivar, ke tumende te zhav. 23 Ba ke abakanak naj man than pe kadal
phuva, haj ke aba but bersh ke dorosarav tumende te zhav, 24 kana maj dromaro ande Hishpania,
sperantisarav, ke perdal zhalindes dikho tumen, haj tume aventar maj manca kothe, pala soste
mashkar tumende jekh cerra hodinisardom man.
25 Akanak apol ando Jeruzhalemo zhav ande suntonge slugipe. 26 E Makedonia haj e Akhaj
lasheske dikhlas, ke unyi kethane kidimata te keren pe le Jeruzhalemicka suntonge chorrenge rig.
27 Lasheske dikhline, ba vi kamen lenge. Ke le murtikane rig te line anda lenge duhikane barvalimata,
atunchi trubuj lenge vi ande truposke butya te slugisaren lenge. 28 Apol kana kadalesa gata avo haj
ande lengo vast shav kadale kethane kidimasko frukto, ando drom lines tumen, zhavtar ande
Hishpania. 29 Zhanav, ke kana tumende zhav, le Kristoske evangeliumoske ashtyilimaske barvalipesa
zhav.

O Aposhtolo rudyipe mangel 30 Mangav apol tumen, phralale, pe amaro Raj Jezush Kristo haj pe
Suntone Duhosko kamipe, zhutisaren man ande tumare rudyimata. Mangen le Devles anda mande,
31 ke te muntusajvav kathar le murtikana, kon ande Judea sile, haj mure Jeruzhalemeske kerde
slugimata skunpo te avel le suntonge, 32 haj kade anda Devlesko kamipe losshanes te zhav tumende,
haj te shaj hodinisajvav tumende. 33 La pachako Del te avel tumenca, savorazhenenca! Amen.

16 **Drobovjimata haj ferimata** 1 Inbisarav tumenge amare Fobone phrales, kon ande kenkreakicka
eklezhiake slugisarel. 2 Patyivin les ando Raj, sar perelpe kathar le suntura! Zhutisaren les, zhi pe
soste te mangel tumen, ke vi voj bute zhenenge zhutisardas, inke vi mange.
3 Drobovjisaren le Priskas haj Akvilas, mure amalen ando Jezush Kristo! 4 Von pengo trajo
shutine opre anda muro: na feri me najisarav lenge, ba vi le murtikanenge sako eklezhia.
5 Drobovjisaren vi kodale kethanimatan, kon ande lengo kher si!
Drobovjisaren mure skunpone Epenetusomes, kon le Azhiasko kolipej ando Kristo!
6 Drobovjisaren la Marija, kon but khinyardaspe anda tumende! 7 Drobovjisaren le Andronikos haj
le Juniases, mure nyamon haj robijake amalen, kas mashkar le aposhtolura po but inkren, haj kon
majanglal kerdyiline ando Kristo patyamne, sar me. 8 Drobovjisaren le Ampliatuses, kon mange
zurales skunpoj ando Raj! 9 Drobovjisdaren le Urbanuses, amare amales ando Jezush Kristo, haj mure
skunpone Stakhisomes! 10 Drobovjisaren le Apelleses, kon avri tordyilas anda Kristo! Drobovjisaren
kodalen, kon kaj le Aristobulosesko kher inkerdyon! 11 Drobovjisaren mure nyamos, le Herodiones!
Drobovjisaren kodalen, kon kaj le Narcissus kher inkerdyon, kon patyan ando Raj! 12 Drobovjisaren
la Trifena haj Trifoza, kon butyarenpe ando Raj! Drobovjisaren le kamade Persises, kon but
khinyardaspe ando Raj! 13 Drobovjisaren le Rufuses, kon avri alosardyilas ando Raj, haj leska deja,
kon vi mange kodij! 14 Drobovjisaren le Asinkritoses, Flegones, Herma, Patrobases, Hermases haj le
phralen, kon lenca sile! 15 Drobovjisaren le Filologoses haj Juliases, Nereuses haj leska phenya, haj
Olimpiases, haj le majbute suntonen, kon lenca sile! 16 Drobovjisaren jekhavres suntone chumindesa!
Le Kristosko sakono eklezhia drobovjisarel tumen.
17 Ba mangav apol tumen, phralale, len sama pe kodala, kon bida keren – boldines kodala
sityaripesa, so sityiline. Krujin len! 18 Ke kodala, na amare Kristo Rajeske slugisaren, ba penge
pereske. Penge suncimaske haj xale vorbenca xoxaven le bi doshakirengo ilo.
19 Ke tumare muklimaski viaca pe sakone thaneste reslas: vi muri lossh pherdyol ande tumende.
Kamav apol, ke platnika te aven po lasho haj dile po nasul. 20 La pachako Del rumusarela na pa
buteste le shatanos tala tumare punre!
Le Jezush Kristosko amare Rajoski gracija te avel tumenca!
21 Drobovel tumen o Timoteush, muro butyako amal, haj inke o Lucius, Jazon, o Sosipatros, mure
nyamura. 22 Drobovjisarav ando Raj tumen me, vi o Tercius, kon iskirisardom o lil. 23 Drobovjisarel
tumen o Gajus, kon than das man haj la eklezhia. Drobovjisarel tumen o Erastus, le foroske lovengo
lashari haj o Kvartus phral. (24)

Devlesko luvudyisaripe 25 Kodales pale, kas siles saktimo pe kodo, te zuralel tumen ande muro evangeliumo haj pa Jezush Kristo phendo sityaripe, haj ande kodala tajnako avrizhanaripe, so pe sagutni vrama bi vorbipe sharadyilas, 26 ba so akanak pe sagutne Devlesko vladipe, perdal pa profetange hertiji anda patyapesko muklipe avrizhanardyilas, haj kade angla sakono popularo pinzhardo kerdyilas, 27 le korko platnikone Devleske, perdal pa Jezush Kristo, patyivipe haj luvudyipe sagutno-sagutnes. Amen.

ANGLUNO LIL KAJ LE KORINTUSHICKA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-3

1 1 O Pal, anda Jezush Kristosko kamipe akhardo aposhtolo, haj o Sostenes phral, 2 le Devleske korintushikana eklezhiake, ando Kristo Jezush suntosardenge, le akharde suntonge, sa kodalenca kethanes, kon po zhutipe akharen amare Rajesko le Jezush Kristosko anav, pe sako than, lende haj amende. 3 Gracija tumenge haj pachipe kathar o Del, amare Dadestar, haj kathar o Raj Jezush Kristo.

Najisipe phenipe: 1,4-9

4 Sagda najisipe phenav mure Devleske anda tumende anda Devleski gracija, so davadyilas tumenge ando Jezush Kristo, 5 ke ande sakofaloste barvale kerdyiline ande leste, ande sako alav haj pinzharipe. 6 Ke le Kristosko chacharipe zurardyilas ande tumende, 7 kade si tume dosta gracijake dimata, zhi tala kodi vrama, zhikaj zhukaren amare Rajesko le Jezush Kristosko sikadyipe, 8 kon vi zurarela tumen zhikaj o agor, ke uzhe te aven pe amare Rajesko pe Jezush Kristosko dyes. 9 Chachoj o Del, pa kaste perdal akharipe resline leske Shavesko, le Jezush Kristosko, ande amare Rajesko kethanipe.

Shindyipe ando kethanipe: 1,10-4,21

Dumadinipe po jekhipe 10 Mangav tumen, phralale, pe amare Rajesko, pe Jezush Kristosko anav, ke savorazhene zhikodo te phenen, haj tena avel mashkar tumende shindyipe, ba aven jekhtune haj jekh hatyarde zhiande kodi butyi. 11 Ke kodi viaca ashundom pa tumende, mure phral, kathar le Kloe khereske manusha, ke xape si mashkar tumende. 12 Pa kodo vorbisarav, ke mashkar tumende sakon kasave phenel: „Me le Palesko som", „Me le Apollovesko", „Me le Kefashesko", „Me pale le Kristosko".

13 Dore pe riga shindyilas o Kristo? Apol le Pales tannardine po trushul anda leste, bake ande Palesko anav sanle bolime? 14 Najisarav le Devleske, ke khanyikas chi boldom mashkar tumende, numa le Krispuses haj le Gajuses, 15 tena phenel vi varikon, ke ande muro anav sanle bolime. 16 Inke vi le Stefanaseske khereske manushen boldom: pa kadal kaver, chi zhanav, ke vi varikas te boldomas. 17 Ke na anda kodo bishaldas man o Kristo, ke te bolav, ba anda kodo, ke o evangeliumo te viacarav, na le vorbenge platnikipesa, ke le Kristosko trushul tena xasarel peski zor.

Le trushuleski losshani viaca 18 Ke o trushul alav si kodalenge, kon xasajventar, dilipej apol, ba kodalenge, kon muntusajven, kade amenge, le Devleski zor si. 19 Ke iskirime si:*"Mudarav le platnikimasko platnikipe, haj le godyaverengo godyaveripe nacharav"* **{Iz 29,14}**.

20 Kaj si o platniko? Kaj si o iskiritori? Kaj si kadala lumako rodari? Apol na dilimatake kerdas o Del la lumako platnikipe? 21 Ke e luma peske platnikipesa chi pinzhardas opre le Devles ande lesko devluno platnikipe, kade fajlas le Devles, ke perdal pa alav-viacarako dilipe muntusarel le patyamnen. 22 Ke le bibolde somnura dorosaren, le hellena pale platnikimata roden, 23 ba ame le

Kristos viacaras, kas po trushul tannardine, ba so le bibolden chi faj, le murtikanonge pale chaladipe si; 24 ba le akhardenge apol, le biboldenge haj le hellenonge jekhtunes, o Kristo si le Devleski zor haj le Devlesko platnikipe, 25 ke le Devlesko dilipe maj platnikoj kathar le manusha, haj le Devlesko slabipe maj zuraloj kathar le manusha.

26 Ke dikhen feri tumaro akharipe, phralale: na but si o platniko kathar o trupo, naj but o saktimo, naj but rajkano: 27 ba kodo, so kathar e luma dilimataj, kodo alosardas avri o Del, ke te lazhavarel tele le zuralen. 28 So kathar e luma telalutni si haj tele dikhli, kodal alosardas avri o Del: kodo, so khanchij, ke kodo so varisoj, te nacharel, 29 ke chi jekh manush tena asharel pes angla o Del. 30 Pa leste perdal san tume ando Jezush Kristo, kon kathar o Del amare platnikimaske, chachimaske, suntosardyimaske haj muntusardyimaske kerdyilas, 31 ke sar iskirime si:

"Kon asharelpe, ando Raj te asharelpe" **{Jer 9,22k}.**

2 **O Pal, le Devlikane platnikipesko viacari** 1 Vi me, kana tumende gelom, phralale, na la vorbake bake platnikipeske phutyarimatasa gelom, te viacarav tumenge le Devleski tajna. 2 Ke mashkar tumende chi kamos pa kaver te zhanav, sar pa Jezush Kristo, pa kodo kas po trushul tannardine. 3 Ando slabipe, ande bari dar somas mashkar tumende. 4 Mure vorbi haj le alav-viacarimata na anda platnikipe phenos, ba anda Duho haj zorako zhanipe, 5 ke tumaro patyape na pe manushengo platnikipe, ba pe Devleski zor te hodinisardyol.

6 Platnikipe mashkar federa viacaras, ba na kadala lumako platnikipe, haj na kadala lumake po pustipe krisardine rajengo; 7 ba le Devlesko tajnicko, garado platnikipe viacaras, so o Del kathar sagutnipe vladisardas pe amaro luvudyipe. 8 Kado khonyik chi pinzhardas opre mashkar kadala lumake kraja, ke opre te pinzhardinesas, chikana tannardinesas po trushul le luvudyimaske Rajes. 9 Ba sar iskirime si: „*So jakh chi dikhlas, kan chi ashundas*, so kaj le manushesko ilo opre chi reslas, kodo kerdas o Del kodalenge, kon kamen les" **{Iz 64,3}.**

10 Ba amenge avriphendas o Del perdal pa Duho: ke o Duho sakofalo avrirodel, inke vi le Devlesko milnope. 11 Ke kon pinzharel mashkar le manusha le manushenge andralutne butya, kana na le manushesko duho, so ande leste si? Zhikade chi le Devleske andralutne butya chi pinzharel khonyik, numa le Devlesko Duho. 12 Ba ame na la lumako duho lam, ba kodo Duho, so kathar o Del si, ke te pinzharas kodo, so o Del amenge das. 13 Kado vi viacarisaras, ba na kathar o manushikano platnikipe, ba kathar o Duho sityarde vorbenca, kaj duhikane duhikanimata pashardines. 14 Ba o manush chi hatyarel, so le Devlesko Duhosko si, ke bi hatyardoj kodo leske, haj chi zhanel te hatyarelles, ke duhikanes trubuj kodo te krisaren. 15 O duhikano manush pale sakofalo krisarel, ba les khonyik chi krisarel.

16 *Ke kon pinzharel le Rajeske gindimata,*
sar shaj sityarelas les? **{Iz 0,13}**
Ande amende pale le Kristoske gindimata si.

3 **Le aposhtolesko pharipe haj butyake amala** 1 Ba me, phralale, nashtig vorbisardom tumnege sar duhikanende, ba sar truposkirende, sar cine shavorenge ando Kristo. 2 Thud dom tumen te pen, na zuralo xamasko, ke inke chi zhanglinesas te inkrenles. Haj inke chi akanak chi zhanen te inkrenles, 3 ke inke truposke sanle. Ke kana mashkar tumende daramnimata haj xape si, chi sanle dore truposke, manushikane?

4 Ke kana kodo phenel o jekh: „Me le Palesko som", o kaver pale: „Me le Apollovesko", dore chi sanle atunchi manushikane? 5 Dore soj o Apollo? Soj o Pal? Slugij, kon po patyape ingrerdine tumen kade, sar o Del das kodo lenge. 6 Me beshadomles, o Apollo pale shordasles, ba o baripe o Del das. 7 Apol chi kodo naj khanchi kon beshavel, haj chi kodo kon shorel, feri o Del, kon o bararipe del. 8 Kon beshavel haj kon shorel, kodo sa jekh si, sakon lela pesko potyinipe kade, sar kathar leski butyi perelpe. 9 Ke le Devleske butyake amala samle, tume pale le Devleski plugaki phuv, le Devlesko kher sanle.

10 Kathar o Del mange dino gracija, sar platniko vazdari, fundo kerdom; kaver pale pe kodo vazdel
peski butyi. Ba sakon te lel sama, ke sar vazdel pe leste. 11 Ke pa tele shutino fundo avralutnes, so o
Jezush Kristo si, kaver fundo khonyik nashtig shol tele. 12 Kana pale varikon po fundo somnakaj,
rup, kuch barr, kasht, khas, sulum shol, 13 sakoneski butyi dichimaski avla; ke le Rajesko dyes
sikavela, ke ande jag sikadyola, haj e jag avrizumavela, ke kaske soskij leski butyi. 14 Kodo, kaske
ashola leski butyi, so opralvazdas, potyinipe lela. 15 Kodo, kaski butyi phabolatar, dosh resela; voj
apol muntosardyola, ba feri kathar e jag. 16 Chi zhanen, ke le Devleski khangeri sanle, haj le Devlesko
Duho beshel ande tumende? 17 Kodo pale, kon le Devleski khangeri tele rumusarel, tele rumusarel le
Devles. Ke le Devleski khangeri sunto si, haj tume san kodo.

18 Khonyik tena xoxavel pes. Kon mashkar tumende platnikeske gindil pes pe kadi luma, te
kerdyol bi zhanimasko, ke platniko te shaj avel. 19 Ke kadala lumako platnipe khanchimata si angla
o Del. Ke iskrime si:

"Xutyilel le platnikon ande lengo xalipe" **{Job 5,13}.**

20 Majdur:

"O Raj zhanel pa platnikenge gindimata,
ke khanchikanej" **{Salm 94,11}.**

21 Khonyik tena asharelpe manushenca. Ke sakofalo tumaro si, 22 vi o Pal, vi o Apollo, vi o
Kefash, vi e luma, vi o trajo, vi o meripe, vi le akanutne, vi le avlune: sakofalo tumaro si, 23 tume
pale le Kristoske sanle, o Kristo pale le Devleskoj.

4 1 Kade te dikhel pe amende sako manush, sar pe Kristoske slugi, haj sar le Devleske tajnengo
lashari. 2 Haj apol kathar o lashari kodo mangen, ke chacho te avel. 3 Ba mange kodo si muro majcino
gindo, ke tume te phenen pa mande krisaripe, bake kaver manushengo kethanipe, haj inke chi me chi
krisarav man. 4 Ande khancheske chi hatyarav man bezexasleske, ba kado inke chi kerel man
chacheske. O Raj si kodo, kon krisarel man. 5 Kade na phenen krisaripe angla vramate, zhikaj chi
aveltar o Raj, kon le tunyarikipeske tajni fimlalisarel, haj vi le ilenge kamlimata avrizhanarel. Atunchi
maj sakon lela o asharipe kathar o Del.

6 Kado pale anda tumende phendom pe mande haj po Apollovo, ke pa amende te sityonles: „Na
majbut kathar kodo, so iskirime si!" Khonyik tena phutyarelpe opre po kaver barimaskires. 7 Ke kon
kerel tut majbuteske? So si tut, so chi lan? Kana pale lanles, sostar ashares tut, sar tena lanasles?

8 Aba chajiline, aba barvale kerdyiline. Bi amaro po rajipe resline; o feri chchikanes po rajipe te
reslinesas, ke vi ame te shaj rajisarasas tumenca kethanes jekharsa! 9 Ke kade gindisarav, ke amen
aposhtolen o Del po paluno than tordyardas, sar po meripe resarden, ke dikhlimata kerdyilam la
lumake, vi le andyelonge, haj vi le manushenge. 10 Ame bi zhanarde sam anda Kristo, tume pale
godyavera ando Kristo; ame slabura, tume pale zurale; tume patyivisarde, ame pale teledikhline.
11 Zhikaj kado chaso bokhajvas haj trushajvas, naj amen gada haj mardyuvas, naj amen kaj beshas,
12 haj khinyardes amare vastenca keras butyi. Kana armaja den amen, ame ashtyilipe phenas: kana
nashaven amen, ame toleransha ashuvas; 13 kana marhisaren amen, ame lashe ilesa das vorba palpale:
barem le maj telalutne kerdyilam kadala lumake, sakofaloske maj khanchi inkerdeske zhikaj kadi
vrama.

14 Na anda kodo iskirisarav kadal, ke tele te lazhavarav tumen, ba anda kodo, sar mure skunpone
shaven te ferisarav tumen. 15 Ke kana vi desh miji sityara avlas tumen ando Kristo, dad naj tumen
but, ke ando Kristo Jezush perdal pa evangeliumo me dom tumen trajo. 16 Mangav tumen apol: Aven
mure sityarde!

Jekhe dikhlimasko viacaripe 17 Anda kado bishaldom tumende le Timoteushes, kon skunpo haj
chacho shavoj mange ando raj; voj maj ande tumari godyi anela muro sityaripe ando Kristo, kade,
sar pe sako than, ande sako eklezhia sityarav.

18 Sar tena kamos tumende te zhav, kade oprephutyardine pen unyizhene. 19 Ba zhav tumende na
pa buteste, o Raj te kamela: haj atunchi maj pinzharo le phutyardenge na lenge vorbi, ba lengi zor.

20 Ke na anda vorbipe tordyol le Devleski luma, ba anda zorate. 21 So kamen? Rolyasa te zhav
tumende, bake kamipesa haj blindone duhosa?

Palpaletrajimata ando kethanipe: 5,16,20

5 **Le ratmarhimaski traba** 1 Kodi viaca ashundyol pa tumende, ke marhipe si mashkar tumende,
haj kasavo marhipe, so chi mashkar le murtikana naj, ke varikon peske dadeska romnyasa trajil. 2 Haj
tume inke phutyarde sanle, kana barem brigasle trubujas te aven, haj te bishalenas mashkar tumende
kodales, kon kadal trabi kerdas. 3 Me, kon kathar o trupo dur, ba kathar o duho kathe som, aba
krisaripe phendom sar kodo, kon kathe si pa kodo, kon kade kerdas. 4 Amare Rajesko le Jezush
Kristosko anav te xuvardyol ande jekh tumaro duho haj muro, haj amare Rajesko le Jezusheske
saktimosa 5 das perdal le kasaves le shatanoske, pe leske truposko nachilipe, ke o duho te
muntusardyol pe le Rajesko dyes.

6 Tumaro asharipe naj lasho. Chi zhanen, ke vi cerra kamiripe oprephutyarel le xumeres? 7 Shuden
o dulmutano kamiripe, ke nyeve xumera te kerdyon, ke chachikanes bi kamireske sanle! Ke amare
patradyake bakres, le Kristos opresarkafimosardine. 8 Beshas apol baro dyes, ba na le dulmutane
kamiresa, haj china le nasulimaske kamiresa, ba le vorta duhoskiresa haj chachimaske bi kamiripesa.

9 Ande muro lil iskirisardom aba tumenge: Na trajin ande jekh le marhisardinenca. 10 Na kadala
lumake marhisardinenca haj xanzhvalenca, chorenca bake fetishon kamadenca: ke atunchi
avritrubujas te zhan anda luma. 11 Ba akanak kodo iskirisardom tumenge, ke tena phiren kethane
kodalenca, kas phraleske phenen, ba marhisardoj bake xanzhvaloj, fetisho kamadoj bake armaja
cipisardoj, matyarnoj bake chor te si: kasavenca inke china tena xan kethanes. 12 Apol muri grizhaj,
ke pa kodal te krisarav, kon avralutnej? Haj na pe kodo krisaren vi tume, kon andral si? 13 Le
avralutnen pale o Del krisarela. *Shuden avri mashkar tumende le nasules!* **{DKris 17,7}**

6 **Le kristianonge bidake trabi** 1 Sar tromal mashkar tumende zhi varikon, kana krisaki butyi siles
le kaveresa, kaj le murtikana te rodel o chachipe haj na kaj le suntura? 2 Haj chi zhanen, ke le suntura
krisarena la luma? Kana pale tume krisarena la lauma, dore chi sanle dosta pe kodo, ke pa
khanchikane butya te krisaren? 3 Chi zhanen, ke pe andyela krisarasa? Sodivar majfeder pe lumake
butya!

4 Kana apol ande lumake butya krisaren, kodalen shon le krisarenge, kon chi mol khanchi ande
eklezhia? 5 Anda kodo phenav kado, ke te lazhan tumen! Haj kade naj mashkar tumende chi jekh
platniko manush, kon krisaripe zhanelas te phenel ande peske phralenge trabi? 6 Phral le phralesa
krisarelpe, haj inke angla murtikana. 7 Haj aba vi kodo dosh si tumende, ke krisikane traba si tumen
jekhavresa. Apol sostar chi toleralisaren barem le bi chachipes? Sostar chi toleralin le dosharipes?
8 Haj inke tume keren bi chachimata haj keren dosh, haj apol le phralenge! 9 Bake chi zhanen, ke le
bi chache chi resen le Devleske themes? Na xoxaven tumen: chi marhisarde, chi fetisha kamade, chi
ansuripe phagara, haj chi murshenca marhisarde mursh, 10 chi xapavara, chi xanzhvale, chi matyarne,
chi armaja cipisarde, chi chor, chi resena le Devleske themes.

11 Bater, kasave sanasle unyizhene: ba thodine tumen, suntosardyipe resline, haj chachardyiline
ande Rajesko le Jezush Kristosko anav, perdal pa amare Devleske Duho.

Bi moralipe haj o kristianicko slobodipe** 12 ”Sakofalo slobodoj mange!” Ba na sakofalo zhutil.
„Sakofalo slobodoj mange!” Feri me tena avav khancheski sluga. 13 ”O xamasko anda rinza si, haj e
rinza anda xamasko!” Ba o Del vi kadales haj vi kodoles nacharel. Ba o trupo na anda marhipe si, ba
anda Raj, o Raj pale anda trupo. 14 Ke o Del opretrajardas le Rajes, haj vi amen opretrajarela peske
saktimosa.

15 Haj chi zhanen, ke tumaro trupo le Kristoske riga si? Te shinav apol le Kristoske riga, haj
marhimaske zhulyake te kerav kodo? O Del te »rakhel haj te feril! 16 Bake chi zhanen, ke kon

marhime zhulyasa kamavelpe, jekhe truposke kerdyol lasa? Ke – sar o Iskiripe phenel –*"dujzhene jekhe truposke kerdyon"* {Gen 2,24}. 17 Kon pale le Rajesa jekhajvel, jekh dyi si lesa. 18 Krujin le marhipes! Sakofalo bezex si, so o manush kerel, avral si pa trupo; ba kon marhilpe, kodo peske truposke bezexarel. 19 Bake chi zhanen, ke tumaro trupo le Suntone Duhoski khangeri si, kon ande tumende si, haj so kathar o Del line, kade chi sanle tumare? 20 Ke baro sas tumaro parudino potyinipe! Luvudyisaren apol le Devles ande tumaro trupo.

Trajimaske trubujimata: 7,1-40

7 **O kristianicko ansuripe** 1 So pale pa kodo vorbil, so iskirisardine mange, kodo phenav: lashoj le manusheske kana romnyate chi resel. 2 Ba anda marhipe apol sakone mursheske te avelles romnyi, haj sakona romnya te avel rom.

3 O rom te del peska romnyake sosa kamel, zhikade vi e romnyi peske romeske. 4 La romnya najla saktimo pe lako trupo, ba le romes si; zhikade chi le romes naj saktimo pe pesko trupo, ba la romnya si. 5 Na inkerdyontar jekhavrestar, numa anda jekh kamipe pekh vrama, ke la rudyimatake te trajisaren; pala kodo aven pale kethanes, ke o shatano tena zumavel tumen anda kodo, ke chi zhanen tumen palpale te inkren. 6 Kado pale kade phenav, sar muklimata, na sar vladipe. 7 Ke kodo fajas man, ke sakon kasavo te avlas, sar me, ba sakones pestarutno tofnipe siles kathar o Del: le jekhes kasavo, le kaveres pale kaver falo.

Biromnyipe, ansuripe, shindyipe 8 Le bi romnyangirenge haj le phivjenge pale kodo phenav: Lashoj lenge kana kade ashon, sar vi me. 9 Ba kana chi inkren pen palpale, te phanden atunchi ansuripe; ke majlashi butyij te phanden ansuripe, sar te phabon.

10 Kodalenge pale, kon ando ansuripe trajin, na me vladisarav, ba o Raj, ke e romnyi kathar o rom tena shindyoltar 11 – kana pale shindyoltar, te ashol bi ansurimako, bake te pachardyol avri peske romesa –, haj chi o rom tena bishalel peska romnya.

12 Le majbutenge apol me phenav, na o Raj: Kana varisave phrales murtikani romnyi siles, haj kodi kamel lesa te beshel, tena bishalel kodala; 13 haj kana varisava romnya murtikano rom sila, haj kamel kodo te beshel lasa, tena mukel peske romes. 14 Ke o murtikano rom suntosardyol perdal pa peski romnyi, haj e murtikani romnyi suntosardyol perdal pa pesko rom. Ke kaver falos tumare shave biuzhe avnas, ba sunturaj. 15 Ba kana o murtikano shindyoltar, te shindyoltar numa. Ke le phrales bake phenya ande kadi traba nashtig vazden po slugipe, ke po pachipe akhardas amen o Del. 16 Ke kathar zhanes tu romnye, ke shaj muntos tye romes? Bake kathar zhanes tu mursh, ke shaj muntos tya romnya?

Le Devlesko akharipe haj le akhardengo trajo 17 Apolal te trajil sakon kade, sar o Raj das kodo leske, sar o Del akhardas les. Kado sityarav ande sako eklezhia. 18 Sar krujalshindo las varikon o akharipe? Tena nacharel pesko krujalshinipe! Bi krujalshinimasko las varikon o akharipe? Tena shinavel krujal pes! 19 O krujalshinipe khanchij, haj vi o bi krujalshinipe khanchi si, feri le Devleske vladimata si so andre trubuj te inkren. 20 Sakon te ashol ande kodo akharipe, ande soste akhardyilas. 21 Sar roboski sluga lan o akharipe? Na grizhontu lesa; haj vi slobodeske te kerdyosas, barem kado trajisar opre. 22 Ke kon sar roboski sluga las akharipe ando Raj, kodo le Rajesko slobodarij: zhikade, kon sar slobodo manush las akharipe, kodo le Kristoske roboski slugaj. 23 Baro sas tumaro paruvjikano potyinipe! Tena aven manushenge slugi! 24 Sakon te ashol ande kasavo akharipe angla o Del, ande soste akharipe reslas.

Le nyeve ansurimaske pushlimata 25 Pe le shejora naj man vladipe kathar o Raj, ba vorba vi kade dav, sar kon jertipe reslom kathar o Raj, te patyan mange. 26 Kodo inkrav apol lasha butyake, ke mishtoj le manusheske kade te ashol. 27 Kaj romnyi san phanglo? Na rode o shindyipe. Bi romnyako san? Na rode romnya. 28 Romnya te lesa, na bezexar; haj kana sunto romeste zhal, chi bezexardas.

Ba kadalenge truposke dukha avnale, ma pale kamav te ferisarav tumen. 29 Kodo phenav apol, phralale: E vrama skurtoj. Pala kado vi kodala, kas romnyi si, te aven kasave, sar tena avlas len, 30 haj kon roven, sar tena rovenas, kon losshan, sar tena losshanas, kon kinen, sar kas tena avlas khanchi, 31 haj kon trajin kadala lumasa, sar tena trajinas lasa: ke nacholatar kadi luma. 32 Man pale kodo fajas, ke bi gindoske te shaj trajinas. Kas naj romnyi, pe kodo gindisarel, ke soj le Rajesko, ke sar fajas le Rajeske. 33 Kas pale romnyi siles, pe kodo gindil, so la lumakoj, ke sar fajas leska romnyake, 34 kade rigako kerdyola. Bi romesko, vi e romnyi haj vi e shej pe kodo gindil, so le Rajeskoj, ke ando trupo haj ando duho sunto te avel; ba kon romeste si, pe kodo gindil, so la lumakoj, ke sar te avel po fajlipe peske romeske. 35 Kado anda tumende phenav, haj na anda kodo, ke te xoxavav tumen, ba anda kodo, ke patyivales te trajin, haj jekhtune ilesa te pashardyon kaj o Raj.

36 Haj varikon kodo te gindilas, ke trubujas te lazhalpe anda peski shej, ke nachilas pa late e vrama, haj trubuj te pecisardyol, te kerel apol so kamel. Chi bezexarela: phanden numa ansuripe. 37 Ba kon zurales patyal ande pesko ilo, haj naj chi sosko trubuipe, ba saktimo te siles pe peste, kodo shutas opre ande pesko ilo, ke inkrel peska suntona sheja, mishto kerel. 38 Apol kon romeste del peska sha, vi kodo mishto kerel; ba kon chi della romeste, kodo inke majfeder kerel kodo.

39 E romnyi tele si phangli zhikaj lako rom trajil; ba lako rom te merela, slobodo romeste shaj zhal, kaste numa kamel, ba feri ando Raj. 40 Ba me kade gindisarav, ke maj baxtali avla, kana korkori ashola. Patyav, ke vi ande mande le Devlesko Duho si.

Murtikane sarkafimura, kristianicka suncimata haj delpatyivipe: 8,1-11,34

8 **O kristianisko slobodipe** 1 Apol pa le fetishonge sarkafimasle masa zhanas, ke savorazhenen si amen pinzharipe. O pinzharipe phutyardeske kerel, o kamipe pale oprevazdel. 2 Kana varikon kade gindil, ke varisosko zhanipe sityilas, inke chi pinzhardas opre, ke sar trubuj opre te pinzharelles. 3 Ba kana varikon kamel le Devles, kodo aba kamel le Devles. 4 Apol pa fetishonge sarkafimasle masenge xape zhanas, ke naj fetisho pe luma, haj ke naj kaver Del, feri jekh. 5 Ke vi te si varisoske Devla: zhi ando cheri, zhi pe phuv, sar but del si haj but raj, 6 amen vi kade jekh Del si, o Dad, kastar sakofalo si, o Jezush Kristo, pa kaste perdal sakofalo si, haj pa kaste perdal vi ame sam.

7 Ba na sakones si pinzharipe; ke unyizhene vi akanak o mas kade xan, sar le fetishonge sarkafimos, haj lengo duhosko hatyaripe, ke slaboj, andre melardyol. 8 Ba o xamasko chi kerel amen maj skunposke angla o Del; tena xasales, chi resasa faltipe, haj te xasales, chi resasa butipe. 9 Ba len sama, ke tumaro slobodipe tena avel varisar pe slabongi xolyi. 10 Ke kana varikon kodales, kas pinzharipe siles, ande fetishoski khangeri dikhel kaj e mesalya, kodalesko duhikano hatyaripe, ke slaboj, oprexolyardyola anda fetishicko masesko xape. 11 Kade anda tyiro pinzharipe xasajveltar tyo slabo phral, anda kaste o Kristo mulas! 12 Ba kana pe tumare phral kade bezexaren, haj azban kade lengo slabo duhosko hatyaripe, vi le Kristoske bezexaren. 13 Anda kado kana o xamasko oprexolyarel mure phralen, barem chi xav majbut mas chikana, ke mure phralen opre tena xolyarav.

9 **Le aposhtoleski parabola** 1 Chi som dore slobodo? Chi som dore aposhtolo? Chi dikhlom apol le Jezushes, amare Rajes? Na muro kerdyipe sanle tume ando Raj? 2 Kaverenge kana china chi avos aposhtolo, ba tumenge kodo som; ke mure aposhtolipeske somnura tume san ando Raj. 3 Kadoj muro muntuipe angla kodala, kon oprepushen man. 4 Dore chi perelpe amenge te pas haj te xas? 5 Dore chi perelpe amenge romnyone phralkinya amenca te ingras, sar le majbut aposhtolura, le Rajeske phral haj o Kefash? 6 Bake mange haj le Barnabasheske chi perelpe kodo, ke tena keras butyi?

7 Kon si ketana pe peske love? Kon beshavel drakh, haj chi xal anda lesko frukto? Bake kon xaxavel bakren, haj chi pel lengo thud? 8 Dore manushikanes phenav kadala? Haj na zhikado phenel vi e kris? 9 Ke iskirime si ande Mozesheski kris: *"Plugo cirdine guruveske na phande andre lesko muj!"* {DKris 25,4} Dore o Del grizhojpe le goruvenca? 10 Na barem anda amende phenel kado? Bater, anda amende iskirisardine kado, ke kon plugil, ando sperantipe te plugisarel, haj kon pale avrimarel

o sumburo, ande kodo sperantipe te kerel kodo, ke rig avla les ando upajipe. 11 Kana ame duhikane
trabi te beshadam tumenge, bari butyij apol, kana tumare materimaske trabi kosisaras? 12 Kana kavera
rig len anda tumaro barvalipe, sostar na majfeder ame? Ba chi trajisaras kadale saktimosa, apol
sakofalo toleralisaras, ke tena turdyuvas ande Kristoske evangeliumesko drom. 13 Chi zhanen, ke kon
le khangerake slugimata keren, anda sunto than avri ande butya xan? Haj kon kaj o oltaro slugisaren,
kodal kothar len riga? 14 Zhikade kerdas vi o Raj pe kodalengi rig, kon o evangeliumo viacaren, ke
anda evangeliumo te trajin.

15 Ba me mashkar kadal chi jekhesa chi trajisardom. Ba na anda kodo iskirisardom kado, ke pala
kado kade te avel, ke majmishtoj mange te merav, sar varikon shusheske te shol muro asharipe. 16 Ke
te viacarav o evangeliumo, naj anda soste te asharav man, ke tala trubuipe som. Ke jaj, si mange,
tena viacaro le evangeliumos! 17 Ke kathar slobodo kamipe te kerav kado, potyinipe si man: ba kana
anda trubuipe, numa lashari som. 18 Soj apol muro potyinipe? Ke le evangeliumos viacardes ive te
dav o evangeliumo, haj tena trajisarav anda evangeliumo line saktimosa.

19 Ke me, chaches sakonestar slobodo somas, sakoneske slugake shutom man, ke inke majbuten
te pasharav mande. 20 Le biboldenge kasavo kerdyilom, sar biboldo, ke te pasharav mande le
bibolden; kodalenge, kon tala kris si, sar tala kris te avos vi me – ba me chi som tala kris -, ke kodalen,
kon tala kris si, te pasharav mande; 21 kodalenge, kon bi krisake sas, sar bi krisako te avos – ba chi
som le Devleske bi krisako, ba tala Kristoski kris trajisarav –, ke te pasharav mande kodalen, kon bi
krisake sas. 22 Le slabonge slabo kerdyilom, ke te pasharav mande le slabon, ke unyizhenen te
muntusarav. 23 Sakofalo anda evangeliumo kerav, ke vi man rig te avel ande leste. 24 Chi zhanen, ke
kon pe nashlimasko drom nashen, chaches ke savorazhene nashen, ba feri jekh resela o potyinipe?
Nashen kade te resenles! 25 Kodo pale, kon zumavelpe ando rivalizalipe, sakofalostar ferilpe: von
anda kodo, ke kernyisarde luludya te len, ame pale, ke bi shaj kernyilen. 26 Nashav apol, haj na numa
ando khanchi: ginavav le dukhumenge malavjimata, haj na feri kade ando khanchi malavjindes; 27 ba
dukharav muro trupo haj ando slugipe shudavles, tena, zhikaj kaveren sityarav, me tele dikhlimasko
te avav.

10 **Le Izraelesko historipe, sar ferisaripe** 1 Chi kamav, ke te bistren kodo, phralale, ke tumare
dada savorazhene tala o noro sas, haj savorazhene perdal geline pa mara, 2 haj savorazhene
bolardinepe perdal pa Mozesh ando noro haj mara. 3 Savorazhene zhikodo duhikano xamasko xanas,
4 haj savorazhene zhikodo duhikano pimo penas, ke piline anda kodo duhikano plaj so palalende
zhalas: o plaj pale o Kristo sas. 5 Ba ande majbutende chi arakhlas voja o Del, ke muline ande pusta
{Num 14,16}.

6 Kado pale amenge anglune pecimaske kerdyilas, ke ame tena dorosaras o nasul, sar von
dorosardineles. 7 Chi fetisha kamle na kerdyon, sar unyizhene mashkar kodal, sar iskirime si: *"Tele
beshlas o popularo te xal haj te pel, haj opreushtyiline te khelenpe"* **{Avr 32,6}**. 8 Haj tena marhisaras
amen, sar unyizhene marhinsardine pen mashkar kodal, haj tala jekh dyes bishtajtrin miji zhene
muline **{Num 25,1.9}**. 9 Chi le Kristos na zumavas, sar kon unyizhene zumadine les mashkar kodal, haj
xasajlinetar kathar le sapa **{Num 21,5}**. 10 Chi te xolyajven na xolyajven, sar unyizhene xolyajline
mashkar kodal, haj xasajline kathar o pustisari **{Num 14,2.36}**. 11 Sa kadal anglune pecimaske kerdyiline
amenca, haj anda kodo iskirisardineles tele, ke te sityuvas anda leste ame, kaste la vramako agor
pashardyilas. 12 Kon apol kodo gindil, ke tordyol, te lel sama, tena pereltar. 13 Kathar manusheski zor
majbaro zumavjipe inke chi reslas tumen. O Del chachoj, haj chi mukel kodo, ke opral pa tumari zor
te dukhadyon zumavjipe, ba le zumavjipesa kethanes vi o slobodipe del tumenge, ke te zhanen perdal
te trajin les.

Le fetishesko kamipe haj o murtikano sarkafimo 14 Anda kado mure kamade, krujin le fetishongo
kamipe. 15 Kade dav duma tumende, sar kaj godyavera manusha: krisaren tume, ke so phenav: 16 Le
ashtyilimasko taxtaj, so ashchilisaras, na amaro ande Kristoske ratesko rigipe si? Haj o manro, so
phagas, na amaro ande Kristosko truposko rigipepe si? 17 Ke jekh manro, jekh trupo sam but zhene,

ke savorazhene anda jekh manro rigajvas. 18 Dikhen le trupostarutno Izraeles: kon le sarkafimura xal,
apol ando kethanipe si le oltarosa?
19 So kamav kadalesa te phenav? Dore kodo, ke le fetishonge sarkafimasle masa bake o fetisho
kerel variso? 20 Na! Ba so le murtikana sarkafimosaren, kodo le demonenge sarkafimosaren haj na le
Devleske {Salm 106,37}. Chi kamav, ke le demononca te aven ando kethanipe. 21 Nashtig pen le
Devlesko taxtaj haj le demonengo thaxtaj. Nashtig aven rigasle le Devleske mesalyake haj le
demonenge mesalyake. 22 Te xolyaras dore po daramnipe le Rajes? {Mal 1,7; DKris 32,21} Dore maj zurale
sam lestar?
23 "Sosko slobodoj", ba na sakofalo hasnisarel. „Sakofalo slobodoj" ba na sakofalo avla po
oprevazdipe. 24 Khonyik tena rodel pesko, ba kodo, so kavereskoj. 25 Sakofalo, so pe masesko foro
bikindyol xanles, kade, ke vi variso te pushenas anda duho hatyarimaske butya. 26 *Ke le Devleskij e
phuv haj kodalako intregonipe* {Salm 24,1}.
27 Kana varikon mashkar le murtikana akarela tumen haj vi kamen te zhantar, sakofalo xan, so
xaben angla tumende shon, kade, ke vi variso te pushenas anda duho hatyarimaske butya. 28 Ba kana
varikon kodo phenel tumenge: „Kado anda fetishege sarkafimosarde butya si", na xanles anda kodo,
kon vazdas e vorba, haj anda duho pushlipe; 29 Na tyire duhoske hatyarimata phenav pe kado, ba le
kaveresko. Sostar te krisarel muro slobodipe kaveresko duhosko hatyaripe? 30 Kana me najisipesa
resardyuvav, sostar te kushel man varikon anda kodo, anda soste najisipe phenav?
31 Apol te xana, te pena, haj zhikaver te kerena, sakofalo pe Devlesko luvudyipe keren. 32 Na
keren kasavo anda soste shaj xolyajven le bibolde, haj le hellena, haj chi le Devleske eklezhiake,
33 sar vime ande sakofaloste sakoneske leski voja kerav, na kodo rodindes, so mange lashoj, ba kodo
so le majbutenge, ke te muntosardyon.

11 **Romnya pe devleskopatyivipe** 1 Aven palamande, sar me zhav pala o Kristo.
2 Asharav tumen, ke ande sakofaloste te serardyon pa mande, haj inkren le tradiciji, kade sar
perdal dom kodol tumenge. 3 Fajas man apol, te zhanen, ke sakone murshesko shero o Kristo si, la
romnyako shero o mursh si, le Kristosko shero pale o Del si. 4 Sako mursh kon sharade sheresa rudyil
bake profetalil, lazhavjipe anel pe pesko shero; 5 haj sako romnyi, kon bi sharade sheresa rudyil haj
profetalil, lazhavjipe anel pe pesko shero ke; ke kado zhikasavoj, sar kana muravenisardinesas la.
6 Kana e romnyi chi sharavel andre pesko shero, te shinavel tele peske bal; ba kana lazhaveski butyij
la romnyake, ke tele te shinel peske bal, atunchi te sharavel numa andre pesko shero.
7 Le murshesko chi trubul andre te sharavel pesko shero, ke voj le Devlesko dujto mosuripe si haj
luvudyipe, ba e romnyi le murshesko luvudyipe si. 8 Ke na o mursh si anda romnyi, ba e romnyi si
anda mursh {Gen 2,22}; 9 haj na le murshes kerdine anda romnyi, ba la romnya anda murshesteste. 10 Anda
kado la romnyake trubuj te phiravel pe pesko shero le telalunipesko somno, anda andyela. 11 Ba
chaches si, ke ando Raj chi romnyi naj bi romesko, chi rom bi romnyako. 12 Ke sar e romnyi anda
mursh kerdyilas, kade vi o mursh kathar e romnyi arakhadyol. 13 Krisaren kado tume: Perelpe dore
bi andre sharade sheresa romnyake te rudyisarel kaj o Del? 14 Apol chi sityarel tumen vi o trajo pe
kodo, ke kana o mursh lunge bal bararel, lesko lazhavjipe si kodo, 15 ba kana e romnyi bararel lungi
bal, pe lako asharipe avla? Ke e bal sar sharadyipe davadyilas lake. 16 Haj kana varikon te xalpe fajas,
kado ame chi sityilam te keras, haj chi keren kado chi ande Devleski eklezhia.

Sar te patyivisaren mishto le Rajeske xamos 17 Akanak na pe tumaro mishtyipe ba pe tumaro
nasulipe aviline kethane. 18 Ke majanglal kade ashunav, ke kana kethane aven shindyimata si
mashkar tumene, haj anda kado si so vi patyav. 19 Ke trubuj, vi shindyipe te avel mashkar tumende,
ke le avri zumavjimata avri te zhanardyon. 20 Ba kana kethane aven, aba kodo na le Rajeske xamosko
xape si, 21 ke kana xan sakon pesko xamasko lel angle, haj o jekh bokhajvel, o kaver pale chajol.
22 Dore naj tumen kher te xan kothe haj te pen kothe? Bake tele dikhen le Devleski eklezhia, haj tele
lazhavaren kodalen, kas najle khanchi? So te phenav tumenge? Te asharav tumen? Ande kado chi
asharav!

23 Ke kathar o Raj lom, so perdal dom tumenge, ke o Raj Jezush kodi ratyi kana purrisardine les,
xutyildas o manro, 24 najisipe phendas, phaglasles, haj kade das duma:*"Kadoj muro trupo, so anda
tumende davadyol. Kado te keren pe muro serovjipe!"* 25 Pala xamo zhikade xutyildas vi o taxtaj, haj
kade das duma: „*Kado taxtaj o nyevo teshtamentoj* {Jer 31,31} *ande muro rat. Keren kado sodivar feri
penles, pe muro serovjipe!"* 26 Ke kana kado manro xan, haj kado taxtaj pen, le Rajesko meripe
viacaren, zhikaj chi aveltar. 27 Kon apol bi patyivales xal o manro, bake pel le Rajesko taxtaj,
bezexarel pe Rajesko trupo haj rat. 28 Te gindil perdal apol o manush pes, haj kade te xal anda manro
haj te pel anda taxtaj, 29 ke kon kade xal haj pel, ke chi alosarel le trupos, pesko krisaripe xal haj pel.
30 Anda kado si mashkar tumende but nasvale haj bi zorake, haj but zhene muline. 31 Ba te krisarenas
tumen, chi perasas tala krisaripe. 32 Kana pale tala krisaripe peras, o Raj dukharel amen, ke tena
bezexardyuvastar kadala lumasa.

33 Anda kado, phralale, kana kethane aven po xamo, zhukaren jekhavres. 34 Kana varikon bo-
khaloj, te xal khere, ke na po krisaripe te aven kethane. Le majbut pale atunchi lasharo, kothe te zho.

Le Duhoske dimata haj le kristianengo trajo: 12,1-14,40

12 **Jekh si o Duho – butfalo si e dimata** 1 Pe Duhicka dimata dikhlines pale, phralale, chi kamav,
ke bi zhanarde te aven. 2 Zhanen, ke kana murtikana sanasle, le trubujimaske muklines zhanas kaj o
fetisho. 3 Anda kado zhanarav tumenca, ke khonyik, kon kathar le Devlesko Duho del duma, chi
phenel: „Armajaslo te avel o Jezush!", haj khonyik nashtig shaj phenel: „O Jezush si o Raj", numa
perdal pa Sunto Duho.

4 La gracijake dimata chaches, ke kaver falura si, ba o Duho zhi kodoj. 5 Vi le slugimata
kaverfaluraj, ba o Raj zhikodoj. 6 Haj vi le zorimaske sikadyimata kaverfalura si, ba o Del, kon sa
kado ande sakoneste kerel, zhikodoj. 7 Le Duhoske sikadyimata sakon anda kodo lel, ke lashipe te
kerel lesa. 8 O jekh le platnikipeske vorbi lel kathar o Duho, o kaver le zhanipesko zhikathar kodo
Duho. 9 Kaver varikon o patyape lel zhiande kodo Duho, pale kaver le sastyaripesko dimatipe kathar
o jekh Duho, 10 bake chudipesko saktimo, profetalipe, le dichimange krisarimata, pe shiba vorbisaripe
bake pe shiba phende phenimatango hatyaripe. 11 Kado zhikodo jekh Duho kerel, sakones kade dines
rig, sar kamel.

Jekh si o trupo – but si leske riga 12 Ke sar o trupo jekh si, chaches ke but riga siles, vi kade jekh
trupo si, kade vi o Kristo. 13 Ke ame ando jekh Duho jekhe truposke bolardyilam, zhisar le bibolde,
zhisar le hellena, zhisar le slugi, zhisar le slobodura: haj savorazhenen jekh duho phirdas perdal. 14 Ke
chi o trupo na jekh rig si, ba but. 15 Kodo te phenelas o punro: „Chi som vast, chi som le truposki
rig", dore atunchi chi avlas le truposki rig? 16 Haj kodo te phenelas o kan: „Chi som jakh, chi som le
truposki rig", dore atunchi chi avlas le trupuski rig? 17 Kana o intrego trupo jekh jakh te avlas, kaj
avlas o ashunipe? 18 Apol o Del lashardas ando trupo le riga, jekhtunes savoren, sar kamelas. 19 Kana
varisode jekh trupo te avnas, kaj avlas o trupo? 20 Apol but si chaches le riga, ba o trupo jekh si.
21 Nashtig phenel e jakh le vasteske: „Chi trubus mange!", haj chi o shero le punreske: „Chi trubun
mange!" 22 Haj inke kodal save le trupeske slabone rigange dichon, inke majfeder trubun, 23 haj saven
chi inkras pe butende ando trupo, kodalen inke majbare patyivasa las krujal. Save bi patyivale si
amenge, kodalen majbari patyiv sile, 24 ba amare patyivale rigan naj pe kado trubujipe. Ba o Del anda
kodo kerdas kasaveske le trupos, ke save rigan nas, kodalen majbari patyiv das, 25 ke tena avel jekhipe
ando trupo, ba le riga anda jekhavreste te grizhonpe. 26 Kana e jekh rig dukharel, kodalasa kethanes
sa le riga dukhardyon: bake e jekh rig patyivipe lel, jekhtunes losshal atunchi sa le riga. 27 Tume pale
le Kristosko trupo sanle, haj jekhtunes leske riga.

28 Ande eklezhia o Del unyizhenen aposhtolenge shutas, po dujto profetange, po trito sityarenge;
kaverenge chudimata kerdi zor das, bake le sastyarimasko, zhutimasko, anglalardyimasko haj pe
shiba vorbisardengo dimatipe das. 29 Dore savorazhene aposhtolura si? Dore savorazhene profeta si?
Dore savorazhene sityaraj? Dore savorazhene chudimata kerdej? 30 Dore savorazhenenge davadyilas

le sastyaripesko dimatipe? Dore savorazhene vorbin pe shiba? Dore savorazhene hatyaren kodal? 31 Ba tume vazdadyon pe majbare dimata! Haj pasha kado inke vi majlasho drom sikavav tumenge.

13 **Majbare dimatimata: le kamipesko himnuso** 1 Te dav duma pe manushengi bake andyelongi shib, kana kamipe naj ande mande, kasavo som, sar bashado sastri bake bashado cimbalmo.

2 Te avel muro zhanipe kathar le profeta, te pinzharav dore sa le tajni haj sako zhanipe, haj te avel sa kasavo intreguno muro patyape, ke le plaja pe kaver thana te shav: kana kamipe naj ande mande, khanchi som. 3 Te dav kothe sa muro barvalipe sar dimata, haj te dav perdal muro trupo, te shaj asharav man: kana kamipe naj ande mande, khanchi chi mol mange.

4 O kamipe toleranshoj, o kamipe lashoj, naj daramno, chi asharelpe, chi phutyarelpe, 5 chi kamel peske barvalipe, chi rodel pesko, chi xolyardyol opre, chi gindil po nasulipe, 6 chi losshal le nasulimaske, ba kethanes losshal le chachipesa; 7 sakofalo mukel, sakofalo patyal, sakofalo sperantisarel, haj sakofalo perdal hatyarel.

8 O kamipe chikana nacholatar. Le profetalimata agorisajvenatar, le shiba nachonatar, le zhanimata xasalyvenatar. 9 Ke rigakej le pinzharimata, haj rigakej lengo profecipe: 10 kana pale avelatar o feder, o rigipe nacholatar. 11 Kana shavoro somas, kade vorbisaros, sar o shavoro, kade hatyaros sar o shavoro, kade gindisarosma sar o shavoro: Kana pale mursh kerdyilom, muklom kodal butya, so shavorikanej. 12 Akanak apol kathar e glinda perdal, ande muglya dikhas, ba atunchi pale sakofalo. Akanak inke rigako si muro zhanipe, ba atunchi kade zhano, sar akanak vi me pinzhardo som.

13 Anda kado ashol o patyape, o sperantipe, o kamipe, kado trin: ba mashkar kadal o kamipe si o majbaro.

14 **Le profecimaske haj le shibange dimata** 1 Aven kamimaske, roden le duhoske dimata, haj majfeder pale kodo, ke te zhanen te profetalin. 2 Ke kon pe shiba vorbil, na le manushenge vorbil, ba kathar o Duho vorbil tajnicka butya. 3 Kon pale profetalil, le manushenge vorbil, pe lengo mishtyipe, haj ushoripe. 4 Kon pe shiba vorbil, pe pesko mishtyipe kerel: ba kon profetalil, la eklezhiake kerel kodo. 5 Fajas man apol, ke savorazhene te vorbinas pe shiba, ba majfeder kodo, te profetalin, ke majbaro si kodo, kon profetalil, sar kon pe shiba vorbisarel, atunchi, kana avriphenel kodo vi uzhes, pe eklezhiako mishtyipe.

6 Kade apol phralale, tumende reslinos pe shiba te vorbisaros, so mishtyipe keros tumenge, kana chi vorbisaros tumende avri sikadyipesa bake pinzharipesa, profecipesa bake sityaripesa? 7 Ke vi le bi trajisarde bashavjimata, sar e bansuri** bake citera, kana chi den kaverfalo glaso, sar shaj pinzharen opre la bansura bake la citera? 8 Haj kana o thur** bichacho glaso del, kon zhala po larimo**? 9 Kade vi tume, kana pe shiba vorbisardes uzhi vorba chi phenav, sar hatyarena atunchi, ke so phenen? 10 Ke kasave but shiba si pe luma, haj chi jekh naj bi hatyarde. 11 Apol kana chi pinzharav so phenel e vorba, streno avo kodaleske, kon vorbil, haj vi kon vorbil streno avla mange.

12 Kade vi tume, ke duhikane dimata kamen te resen, aven pe kodo, ke pe eklezhiako mishtyipe te barvajven. 13 Zhi anda kado, kon pe shiba vorbisarel te rudyil, ke vi te phenel avri uzhes kodo. 14 Ke kana pe shiba rudyisarav, muro duho rudyil, ba muro hatyaripe bi fruktoskoj. 15 So avel avri anda kado? Te rudyisarav vi ando duho, ba te rudyisarav vi hatyaripesa; te gilybav vi ando duho, ba te gilyabav vi hatyaripesa. 16 Ke kana numa ando duho phenes najisipe, kon kothe si bi zhanipesko, sar shaj phenel pe tyo najisipe, ke „Bater", kana chi zhanel, ke so phenes? 17 Ke chaches, tu shukares des najisipe, ba o kaver chi mishtyisajvel pe late. 18 Najisipe dav le Devleske, ke savorazhenendar majfeder vorbisarav pe shiba; 19 ba ande eklezhia barem kamav panzh vorbi godyaverikanes te phenav, ke vi kaveren te sityarav, sar deshmiji vorbi pe shiba.

20 Phralale, ande godyaverikane butya na aven shavora, aven barem ando nasulipe shavora: ba ande godyaverikane aven oprebariline.

21 Iskirime si ande kris:

"Pe strene shiba haj strenenge mujesa

vorbisaro maj kaj kado popularo,
ba chi kade chi ashunen pe mande” **{Iz 28,11k}** – |phenel o Raj.
22 Apol kana pe shiba vorbin na le patyamnenge si kodo mishtyipe, ba le bi patyamnenge; o profetalipe pale na le bi patyamnenge, ba le patyamnenge. **23** Apol kana kethane avel e intrego eklezhia, haj savorazhene pe shiba vorbina, kana bi zhanipeske bake bi patyamne te ushtyavena andre, dore na kodo phenena, ke dilyajline? **24** Ba kana savorazhene profetalina, haj andre ushtyavela jekh bi patyamno bake bi zhanipesko, kodaleske sakon pe lesko duho vorbila, kodales sakon krisarela, **25** leske ileske tajni avrizhanardyona, kade ke po muj burdosardines luvudyisarela le Devles, haj avriphenela: „Chachikanes mashkar tumende si o Del” **{Iz 45,14; Zak 8,23}**.

Le delpatyivisaripesko jekhipe **26** So avel avri anda kado, phralale? Kana kethane aven, haj savorazhenen si salmo**, si sityaripe, si avrisikadyipe, si shibake dimatipe, si hatyaripe: sakofalo pe tumaro mishtyipe te kerdyol.**27** Kana pe shiba del duma varikon, duj bake trin zhene te vorbin, pala jekhavreste, jekh pale te hatyaravel kodo. **28** Tena naj kon hatyaravel, atunchi te ashol ande eklezhia: te vorbil peske haj le Devleske. **29** Le profeti pale dujzhene bake trinzhene te vorbin, le majbut pale te krisaren len. **30** Kana pale kaver, kon kothe si resel avrisikadyipe, o majangluno te asholtar. **31** Ke pala jekhavreste savorazhene shaj profetalin, ke savorazhene te sityon, haj zuralipe te resen. **32** Le profecimasko duho telalutnarelpe le profetaske. **33** Ke o Del na le kethane boldipesko Del si, ba le pachipesko.

Sar vi ande suntonge intrega eklezhija, **34** le romnya tena vorbin pe kethane avlimata, ke naj slobodo lenge te vorbisaren; ba te aven muklane, sar vi e kris phenel. **35** Kana pale kamen te sityon variso, te pushen khere penge romen: ke chi perelpe le romnyange te vorbisaren pe kethane avlimata.
36 Dore tumendar avilas le Devlesko alav, bake feri tumende reslas? **37** Kon profetaske bake duhikane manusheske inkrel pes, te hatyarel, ke so tumenge iskirisarav, kodo le Rajesko vladipej. **38** Kana pale varikon chi pinzharelles andre, atunchi chi les chi pinzharenatar. **39** Anda kado, apol mure phral, profetalisaren, haj muken vi pe shiba te shaj vorbisaren. **40** Ba sakofalo patyivales te pecilpe.

Le Kristosko haj le kristianengo opretrajisaripe: 15,1-58

15 **Le Kristosko opretrajipe haj o muntoipe** **1** Inbisarav tumenge phralale, o evangeliumo, so viacardom tumenge, haj so vi patyajline, haj ande soste vi tordyon. **2** Pa leste perdal vi muntosardyona, te inkrenales kade, sar viacardomles tumenge, ke kaverfalos anda khanchi kerdyilinesas patyamnenge. **3** Ke kodo dom tumenge perdal, so vi me lom: ke o Kristo mulas anda amare bezexa sar o Iskiripe phenel, **4** praxosardine les, haj po trito dyes opretrajisdardyilas, sar o Iskiripe phenel. **5** Sikadyilas le Kefasheske, pala kodo le deshudujenge. **6** Pala kodo sikadyilas majbut sar panzhe shele phralenge jekharsa, mashkar kaste inke but zhene vi akanak trajin, kavera pale muline. **7** Pala kodo sikadyilas le Jakabeske, pala kodo sa le aposhtolenge. **8** Pala savorazhenende pale sar pe rigatekerdyilineske, sikadyilas vi mange. **9** Ke me o majcino som mashkar le aposhtolura, chi pe kodo chi som dosta, ke aposhtoleske te phenen man, ke nashavos le Devleski eklezhia. **10** Ba anda Devleski gracija som kodo, so som, haj e mange dini gracija nas anda khanchimaste. Haj kathar savorazhenendar majbut butyardom man, ba na me, barem le Devleski gracija manca kethanes. **11** Apol me, bake von, kade viacarasles, haj tume kade kerdyiline patyamnenge.

12 Kana apol pa Kristo kodo viacaras, ke anda meripe opretrajisardyilas, atunchi sar phenen unyizhene mashkar tumnede, ke naj opretrajipe? **13** Ke tena naj mulengo opretrajipe, atunchi chi o Kristo chi trajisardyilas opre! **14** Kana pale o Kristo chi trajisardyilas opre, atunchi anda khanchipe si amaro alav-viacaripe, haj anda khanchipeste si vi tumaro patyape. **15** Haj inke le Devleske vi xoxamne chachardenge dichuvasa, ke chachardyimata shutam po Del, ke opretrajardas le Kristos, kana pale china chi trajardas les opre, kana le mule chachikanes chi trajin opre. **16** Ke le mule tena trajin opre, atunchi chi o Kristo chi trajisardyilas opre. **17** Kana pale o Kristo chi trajisardylas opre, anda khanchi

si tumaro patyape, haj inke vi akanak ande tumare bezexa sanle. 18 Haj inke vi kodola, kon ando Kristo muline, xasajline. 19 Ke numa ande kado trajo te speratisardyuvas ando Kristo, majchorre sam zhi kathar intrega manushendar.

20 Ba o Kristo opretrajisardyilas anda meripe, sar le mulengo kolipe. 21 Ke sar kathar jekh manush kerdyilas o meripe, kade vi kathar jekh manush kerdyilas o opretrajisardyipe. 22 Ke sar ando Adam savorazhene meren, kade ando Kristo savorazhene opretrajisardyona. 23 Sakon sar perelpe: anglunes o Kristo: pala kodo, kodal kon le Kristoskej, kana voj avelatar. 24 Pala kodo avel o agoripe, kana perdal dela o rajipe le Devleske haj Dadeske, pala soste nachardas sakono krajipe, sako baripe haj zor. 25 Ke zhikaj kodo trubuj leske te rajilpe, *zhikaj peske dushmanon*, sa *tala peske punre chi shudela* **{Salm 110,1}**. 26 Sar palutne dushmanos, le meripes nacharela. 27 *Ke sakofalo tala peske punre shudas.* Ba kana kado phenel: „Sakofalo telaleste si shudino" **{Salm 8,7}**, numa kodo na, kon telaleste shudas sakofalo. 28 Kana pale sakofalo telaleste avla shudino, atunchi vi o Shavo tala kodo shola pes, kon sakofalo telaleste shutas, ke o Del te avel sakofalo ande sakofaloste.

29 Ke kaver falos so keren kodal, kon bolenpe anda mule? Kana le mule chi sar chi trajin opre, soatar bolenaspe anda lende? 30 Sostar shas avri vi amen bidake ande sako chaso? 31 Pala jekh dyes pala kaver merav, kasavo chaches si kado phralale, sar tumenca kerdo asharipe ando Kristo Jezush, ande amaro Raj. 32 Kana feri manushikanes marosma le turbatonepedonca ando Efezush, so zhutil mange? Kana le mule chi trajin opre, atunchi numa*"xas haj pas, ke tehara meras"* **{Iz 22,13}**. 33 Na muken tumen te xoxaven: „O nasul kethanipe rumul o lasho moralo." 34 Trazosajven avri intregones, haj na bezexaren! Ke unyizhene chi pinzharen le Devles. Anda kodo phenav kado, te lazhan tumen!

Le muntosardyipesko andre pherdyipe ando opretrajisaripe 35 Ba kodo shaj phenelas varikon: „Sar trajin opre le mule? Soske truposa avena maj angle?" 36 Dile! So beshaves, chi baro avri, kana anglunes chi merel. 37 Haj kana beshaves, na le avlune trupos beshaves, ba numa le sumburos, apol le dyivesko bake kaveresko. 38 O Del pale trupo del kodales, sar voj kamel, apol sakone sumbureske trupo del. 39 Na sako trupo zhikodo trupo si, ba kaver si le manushengo, haj kaver le pedongo, kaver le chiriklyango, haj kaver le mashengo. 40 Haj si chereske trupura haj phuvake trupura, ba kaver si le chereskirenge fimlalimata haj kaver le phuvakirenge. 41 Kaver si lesko fimlalipe le khameske, haj kaver si lesko fimlalipe le shonitikoske, haj kaver si lengo fimlalipe le cherhajenge. Sako cherhaj maj kaveres fimlalisarel sar o kaver. 42 Kade si vi le mulengo opretrajipe: ando rumuvjipe beshavenles, haj ando bi rumuvjipe trajil opre; 43 ando lazhavjipe beshavenles, haj ando luvudyipe trajil opre; ando slabipe beshavenles, haj ande zor trajil opre; 44 Hatyarimasko trupo beshaven, haj duhimasko trupo trajil opre.

Kana si hatyarimasko trupo, atunchi si vi duhikano trupo. 45 Kado phenel vi o Iskiripe:*"Adam, o angluno manush, trajimasko kerdyilas"* **{Gen 2,7}**, o paluno Adam pale trajisardo duhoske. 46 Ba na o duhikano si o angluno, ba o hatyarimasko, numa pala kodo o duhikano. 47 O angluno manush anda phuv si, phuvakoj **{Gen 2,7}**, o dujto manush anda rajo si. 48 Soskij e phuvaki, kasavej le phuvakire, haj sosko o rajunoj, kasavej vi le rajune. 49 Haj sar phiradam le phuvake manusheski mosura, kade phiravasa vi le rajoskireski mosura. 50 Phenav apol phralale, ke trupo haj rat nashtig resel le Devleske themes, haj chi o rumuvjipe nashtig resel le bi rumuvjipes.

51 Aketa, tajna phenav tumenge: Chi merasa apol savorazhene, ba savorazhene kaver kerdyuvasa: 52 jekharsa, talakh minuto, po paluno bashavjimasko phurdipe, ke ashundyola o fanfari**, haj le mule opretrajisardyona ando bi rumuvjipe, ame pale kaver kerdyuvasa. 53 Ke kadale rumuvjimaske truposke ando bi rumuvjipe trubul te uravelpe, haj kadale merimaske truposke ando bi meripe trubuj te uravelpe. 54 Kana pale kado rumuvjindo trupo ando bi rumuvjipe uravelape, haj kado merimasko ando bi meripe, atunchi andre pherdyol o alav, so iskirime si:

*"Nakhadas le meripes o viktornope*** **{Iz 25,8}**.
55 *Meripe, kaj si tyo viktornope?*
Meripe, kaj si tyo xanro? „ **{Oz 13,14}**

56 Le merimasko xanro e bezex si, la bezexaki zor pale e kris si. 57 Ba najis le Devleske, kon das amenge o viktornopes perdal pa amaro Raj, pa Jezush Kristo. 58 Apolal, mure kamade phral, aven

zurale, capeni, keren sogodivar majbut anda Raj, ke zhanen, ke tumari butyi na anda khanchi si ando Raj.

Le lilesko agoripe: 16,1-24

16 **Kethanekidipe pe Jeruzhalemicka patyamnengi rig** 1 So pale pe le suntonge kethane
kidinisardine dimata kerdyilas, vi tume kade te keren, sar le Galacicka eklezhiange vladisardom. 2 Pe
kurkesko angluno dyes savorazhene te shol rigate haj te kidel kethane, so les faj, ke na atunchi te
pecilpe o kethanekidipe, kana kothe reso. 3 Kana apol kothe avo, kodalen, kas tume phenen, bishalo
le lilesa, ke tumaro kamado kethane kidipe te ingren ando Jeruzhalemo. 4 Haj mishto te avla vi me te
zhavtar, atunchi manca avena.

Le aposhtoleske gindimata 5 Tumende pale atunchi zhav, kana aba andre phirdom e Makedonia,
ke pa Makedonia perdal zhav. 6 Dore vi kothe ashuvo tumende, bake vi o jivend kothe hodinisarav,
ke vi tume te den man pasharimata, zhikaj zhotar me. 7 Ke chi kamav akanak numa kade perdal
zhalindes te dikhav, ke sperantisarav, ke jekh vrama tumende ashuvav, o Raj te mukela. 8 Ando
Efezush pale zhikaj e rusaja ashuvo. 9 Ke baro haj bulho vudar puterdyilas angla mande, ba but si vi
le dushmana. 10 Kana kothe resel o Timoteush, aven pe kodo, ke bi darako te avel tumende, ke ande
Rajeski butyi khinyarelpe, sar vi me. 11 Apol khonyik tena dikhel les tele, ba zhan lesa pachasa, te
avel mande, ke zhukarav les le phralenca kethanes. 12 Le Apollo phrales pale manglom, ke te zhaltar
tumende le phralenca kethanes, ba chi sar chi kamlas akanak te zhal: ba zhalatar, kana vrama avla
les.

Palune ferimata haj drobovjipe 13 Len sama, haj aven zurale ando patyape, keren tumare butya
murshikanes, haj aven zurale {Jozh 1,7}. 14 Sakofalo so keren ando kamipe te kerdyol. 15 Mangav tumen
phralale: pinzharen le Stefanaseske khereske manushen, ke von si la Achajake slabura, haj pen po
suntongo slugipe suntosardine: 16 vi tume muken tumen le kasavenge, haj sakoneske, kon lenca ke-
thanes butyarelpe haj khinyarelpe. 17 Losshav le Stefanaseske, le Fortunatuseske, haj le Achaikuseske
ke kathe si, ke kana dur san von si kathe anda tumende, 18 ke oprelosshardine vi muro dyi, haj vi
tumaro. Inkren apol kasaven ande patyivate.

19 Drobovjisaren tumen la Azhiake eklezhiji. Butivar drobovjisaren tumen ando Raj o Akvila haj
e Priscilla kodalenca kethanes, kon lenca si ando kher. 20 Drobovjisaren tumen le phral savorazhene.
Drobovjisaren jekhavres suntone chumindesa.

21 Me o Pal, mure vastesa iskirisarav o drobovjipe. 22 Kon chi kamel le Rajes, te avel nashado!
Marana tha!

23 Le Raj Jezusheski gracija te avel tumenca! 24 Muro kamipe savorazhenenca ando Jezush Kristo.

DUJTO LIL KAJ LE KORINTUSHICKA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal, anda Devlesko kamipe, le Jezush Kristosko aposhtoloj, haj o Timoteush phral, le
Devleski korintushikani eklezhiake, haj le intregone suntonge, kon ande intrego Achaj si. 2 Gracija
tumenge haj pachipe kathar o Del, kathar amaro Dad, haj kathar o Raj Jezush Kristo!

Le aposhtoleske dukha haj ushorimata: 1,3-11

3 Ashtyilime te avel o Del, amare Rajesko, le Jezush Kristosko Dad, le lashimasko Dad haj sakone
ushurimasko Dad, 4 kon ushorarel amen ande sakono kikidyipe, ke vi ame te shaj ushorisaras kodalen,
kon ande zhisoske kikidyimata si, kodale ushorimasa, sosa o Del vi amen ushorisardas. 5 Ke sar bari
rig si amen ande Kristoske dukha, kade vi bari rig si amen perdal pa Kristo vi po ushoripe. 6 Kana
kikidyimata dukardyuvas, kodo anda tumaro ushoripe haj muntuipe si, haj kana ushoripe resas, vi
kodo anda tumaro ushordyipe si, savo zor del zhikodale dukhange toleralipe, so vi ame dukharas.
7 Zuralo si amaro sperantipe ande tumende, ke zhanas, ke sar amala san ande dukha, kade vi ande
ushordyimata amala avena amenge.

8 Ke chi kamas, ke tena zhanen, phralale, pa amaro kikidyipe, so ande Azhia reslas amen. Zurales
avri zumadas amen, kade ke vi amaro trajo ande bida sas. 9 Ande amende, aba vi o mulikano krisipe
perdal hatyardam, ke na ande amende te patyas, ba ando Del, kon opretrajarel le mulen. 10 Voj
muntusardas haj muntul amen anda kasave mulikane pecimata, haj ande leste patyas, ke vi pala kado
slobodisarela amen, 11 kana vi tume pe amaro zhutipe avna, kodale rudyimatanca, so anda amende
phenen, haj anda gracijake dimata, so but zhene mangline pe amari rig, but zhene te den najisipe anda
amende.

Le rigate hatyarde vorbengo uzharipe: 1,12-2,11

Le aposhtolesko grizhosaripe 12 Ke kado amaro asharipe si: amare duhoske hatyarimaske kodoj
lesko chacharipe, ke jekhtunes haj deldaramne uzhipesa, na ande truposko platnikipe, ba le Devleske
gracijasa phiras pe luma, majfeder tumende. 13 Ke chi iskirisaras tumenge kaver, so ginaven haj vi
hatyaren – sperantisarav, ke intregones hatyarenales, 14 ke sar aba varisar vi hatyardine amen –, ke vi
ame tumaro asharipe sam, zhikade, sar vi tume amaro, pe amare Rajesko dyes.

O Pal po kaver drom zhal 15 Kadale patyapesa kamlom te zhav tumende na dulmut, ke po dujto te
avel tumen rig ande gracija, 16 haj pala kodo tumendar perdal te zhav ande Makedonia, haj anda
Makedonia pale palpale te avav tumende, ke tume te aven manca ande Judea. 17 Apol kana kado
kamlom, dore ushorimasko somas? Ba so avrigindisarav, kodo kathar o trupo gindisarav, kade ke
mande o „ova, ovaj" haj jekhtunes o „na, na" si? 18 Pe Devlesko patyape phenav, ande amaro vorbipe,
so tumenge phendam: naj vi „ova" haj vi „na". 19 Ke le Devlesko Shavo, o Jezush Kristo, kas mashkar
tumende viacaras, me o Silvianus haj o Timoteush, nas vi „ova" haj vi „na", ba o „ova" kerdyilas
ande leste. 20 Ke sode vorba dinipe si le Devles, sa „ova" kerdyilas ande leste. Anda kado vi o „bater"
perdal pa leste ashundyol opre amendar pe Devlesko luvudyipe. 21 Kon pale zurarel amen tumenca
kethanes ando Kristo, haj kon opremakhlas amen, o Del, 22 haj voj si kodo, kon peske stemplosa**
somnosardas amen, haj le duhosko inkripe das ande amaro ilo.

23 Le Devles akharav chachareske pashamande, ke anda tumaro feripe chi gelomtar ando
Korintusho. Ke na te krajisaras kamas pe tumaro patyape, ba tumara losshake zhutisara sam, ke ando
patyape zurales tordyon.

2 1 Kodo gindisardom ande mande, ke chi zhav pale brigasa tumende. 2 Ke me brigakirenge te
kero tumen, atunchi kon avla, kon vojisarela man, kodo tena, kas me brigaro? 3 Haj vi pa kodi butyi
anda kodo iskirisardom tumenge, ke kana maj kothe zho, tena resel man briga anda kodal, anda kaste
trubujas te losshav, ke zhanav pa savorazhenende, ke muri lossh savorengi lossh si. 4 Ke anda mure
ilesko baro kikidyipe haj dar iskirisardom tumenge mashkar but asva, na anda kodo, ke briga te kerav
tumenge, ba te pinzharen, ke sar kamav tumen.

Feripe po blindope 5 Mange varikon briga te kerdas, na man brigardas, ba ande varisode
savorazhenen. 6 Dostaj kasaveske o dosharipe, so kathar o butipe las. 7 Akanak pale boldines, barem
jertisaren leske, haj ushoraren les, ke e bari briga tena xalles. 8 Anda kado mangav tumen, kamen les.

9 Ke vi anda kodo iskirisardom, ke avri te zumavav tumen, haj avri te zhanav, ke ande sakofaloste
muken tumen apol? 10 Kaske pale tume jertin variso, kodaleske vi me jertisarav: ke vi me kana
jertisardom, te sas variso te jertisarav, kodo anda tumende kerdom angla Kristo, 11 ke andre tena
xudrosarel amen o shatano, ke naj bi pinzharde angla amende leske butya.

Le aposhtolikano slugipesko luvudyipe haj trubujipe: 2,12-5,10

O aposhtolo le Kristosko pinzharipe viacarel 12 Kana ando Troaso reslom pe Kristoske
evangeliumesko viacaripe, chaches o vudar puterdo sas angla mande ando Raj, 13 ba nas pacha mure
duhoske, ke chi arakhlom kothe mure Titus phrales, anda kado avilomtar lendar, haj ande Makedonia
gelom. 14 Ba najis le Devleske, kon sagda po viktornope ingrel amen ando Kristo, haj leske
pinzharimaski lashi sung pe sagutne thana butarel perdal pamende! 15 Ke le Kristoske lashe sung sam
anda Del mashkar kodal, kon muntosardyon, haj vi mashkar kodal, kon xasajven. 16 Kadalenge le
merimaski lashi sung po meripe, kodalenge pale le trajeski lashi sung po trajo. Ba kon si lasho pe
kado? 17 Ke ame chi sam kasave, sar but zhene, kon xoxavaren le Devleske alaves, ba chachikanes,
sar anda jekh Del vorbisaras, angla Del, ando Kristo.

3 **O aposhtolo le kethanipes slugisarel** 1 Haj akanak las pale te inbisaras amen? Dore vi amenge
trubujas, sar unyizhenen, tumende vorbisardo bake tumendar aviline imbisarde lila? 2 Amare lila
tume san, andre iskirisardines ande amaro ilo, pinzharel haj ginavelles sakono manush. 3 Ke
zhanimaski butyij pa tumende, ke le Kristoske lila sanle, so anda amaro slugipe kerdyilas, na tintasa,
ba le zhuvinde Devleske duhosa iskirisardines, na pe barrune skundura iskirisardines, ba anda ileske
maseske skundura **{Avr 24,12; Ez 11,19}**.

Slugipe kathar o iskiripe haj kathar o Duho 4 Amaro ando Del patyape perdal pa Kristo si. 5 Na
anda kodo sar amendar, sar anda amari zor zhanasas vi variso avri te gindisaras, boldines: amaro
zhanipe kathar o Del si. 6 Voj kerdas amen lasheske pe kodo, ke le Nyeve Teshtamentoske slugi te
avas, na le iskirimaske, ba le Duhoske: ke o iskiripe mudarel, o Duho pale trajarel.

7 Kana apol le meripesko pe barr iskirisardo slugipe luvudyisardo sas, kade ke le Izraeleske shave
nashtig dikhenas pe Mozesheski mosura anda leski mosurako nachilimasko luvudyipe, 8 sartena avlas
inke maj luvudyisardo le Duhosko slugipe? 9 Ke le mulipesko slugipe luvudyisardoj, majbutesa maj
luvudyisardoj le chachipesko slugipe. 10 Haj so kothe luvudyisardo sas, anda kado butardo luvudyipe
aba china naj luvudyisardo. 11 Ke kana o nachilipesko luvudyisardo te si, butesa maj luvudyisardoj,
le ashilipesko.

12 Ke apol kasavo sperantipe si amen, bare tromasa vorbisaras, 13 na pale kade, sar o Mozesh, kon
colo shardas pe peski mosura **{Avr 34,33.35}**, ke le Izraeleske shave tena dikhen kodalesko agor, so
nachilipesko si. 14 Ba lengo hatyaripe muglyosardyilastar. Ke zhikaj kado dyes, kana le Dulmutane
Teshtamentos ginaven, kothej zhikodo colo, naj tele lino, ke kodo numa ando Kristo nacholatar.
15 Haj inke zhikaj kado dyes, kana le Mozeshes ginaven, colo sharavel lengo ilo. 16 *Ba kana
pashardyona kaj o Raj, lavadyola o colo* **{Avr 34,34}**. 17 Ke o Raj Duhoj, haj kaj le Rajesko Duho si,
kothej o slobodipe. 18 Ame pale savorazhene, so mashkaral bi sharade mosurasa dikhas le Rajesko
luvudyiipe **{Avr 16,7}**, zhi pe kodo mosuripe kerdyuvas perdal pa luvudyipe po luvudyisaripe, perdal
pa Rajesko Duho.

4 1 Apol ke kasavo slugipe si amen, pala soste lashipe reslam, chi brigajvas, 2 ba tele phenas pa
nasulipe, chi phiras ande bidimata, haj chi xoxavaras le Devleske alaves, ba le chachipeske
viacaripesa imbisaras amen sakone manushenge duhikane hatyaripeske angla o Del.

3 Kana amaro evangeliumo vi kade sharado te si, angla kodal si sharado, kon xasajventar, 4 ande
kaste kadala lumako Del korrardas le bi patyapesko hatyaripe, ke le Devleske amalimasko, pa o

Kristo luvudyisardo evangeliumesko fimlalipe tena ablyol opre lenge. 5 Ke ame na amen viacaras, ba
le Jezush Kristos, le Rajes: amen pale sar tumare slugen anda Jezush. 6 Ke o Del, kon kodo
phendas:*"Anda tunyariko fimlalipe te ablyol opre"*, voj kerdas fimlalipe ande amaro ilo, ke opre te
ablyol le Devlesko luvudyipesko pinzharipe pe le Jezush Kristoski mosura.

Le aposhtolesko kethanipe ande Kristoske dukha 7 Amari kadi avucija, ando vaso si, ke kadi zor
le Devleske te phenas haj na amenge. 8 Pa sogode riga kikiden amen, ba kethane chi pizden amen;
sakofalo shaj perelpe, ba chi darasa chi kade; 9 nashaven amen, ba mukline chi sam; pe phuv sharaven
amen, ba chi xasajvasa. 10 Sagutnes phiravas ande amaro trupo le Jezushesko meripe, ke vi le
Jezushesko trajo pinzhardo te avel ande amaro trupo. 11 Ke amen, kon trajisaras, sagda po meripe den
anda o Jezush, ke vi le Jezushesko meripe te dichol pe amaro shaj mulo trupo. 12 Ande amende apol
o meripe butyarel, ande tumende pale o trajo.

13 Ba ke le patyapesko zhikodo duho si ande amende, sar pa soste iskirime si:*"Patyos, anda kodo
vorbisardom"* {Salm 116,10G}, vi ame patyas, haj anda kodo vorbisaras. 14 Ke zhanas, kon le Raj
Jezushes opretrajardas, vi amen opretrajarela le Jezushesa, haj tumenca kethanes angla leste
tordyarela amen. 15 Ke sakofalo anda tumende si, ke anda gracijimasko avri butardyipe inke majbut
zhene te den najisipe pe Devlesko luvudyipe. 16 Zhi anda kado chi brigajvas, haj amaro avralutno
manush vi rumusardyola, amaro andralutno manush pa jekh dyes po kaver nyevjardyol. 17 Kado
amaro akanutno, slabo dukhipe apol le luvudyipesko zurales baro butipe rodela amenge, 18 kana na
pe dikhlimaske buya dikhas, ba pe bi dikhlimaske. Ke so dikhlimaskoj, kodo cerra vramakoj, ba so
bi dikhlimaskoj, kodo sagutnoj.

5 **Le aposhtolesko sperantipe** 1 Zhanas, ke kana amari phuvaki cerha tele te rumosardyola, kathar
o Del lasa kher, na kathar vast kerdo, ba sagutno kher ando cheri. 2 Vi anda kado dukharas ande kado
trupo, ke dorosaras opre te las pe leste amaro cheruno kher, 3 ke kana tele trubuja te nandyaras amen,
nangeske tena dichuvas. 4 Ke zhikaj ande kadi cerha sam, khinyardes dukharas, ke na kodo kamas,
tele te nandyaren amen, ba opre te uraven amen, haj kade kodo, so merimasko si, te nakhavelles, o
trajo. 5 Kon pale oprezurardas pe kado amen, o Del si kodo, kon le duhoski dimata das amenge.

6 Anda kado sagutnes patyas, haj zhanas, ke zhikaj ando trupo trajisaras, dur phiras kathar o Raj,
7 ke ando patyape phiras, haj na ando dikhlipe. 8 Ba patyas, haj majfeder fajas amen avri te avas anda
trupo, haj te resas kaj o Raj. 9 Anda kado vi zuraras amen, ke po fajlipe te avas leske, zhi leste te sam,
zhi dur te trajisaras lestar. 10 Ke savorazhenenge trubuj te tordyuvas angla Kristosko krisako ikamin,
ke sakon te lel pesko potyinipe, kade, sar lasho bake nasul kerdas ande pesko trupo.

Le aposhtoles lesko slugipe chacharel: 5,11-6,10

Le avripacharimasko slugipe 11 Ke pinzharas le Rajeski dar, le manushen kamas te patyavas, ba
angla o Del uzhes tordyuvas. Sperantisarav apol, ke vi angla tumaro duhosko hatyaripe uzhes
tordyuvas. 12 Chi inbisaras tumenge pale amen, ba das tumenge o shajipe, ke amenca te asharen
tumen kodalenge, kon avralutnes asharenpe, haj na kathar o ilo. 13 Ke kana avral sam pamende, kodo
anda Del pecilpe; kana pe godyate sam, kodo pale anda tumende si.

14 Le Kristosko kamipe sidyaravel amen, ke kodo gindisaras, ke kana jekh mulas anda butende,
atunchi savorazhene muline; 15 haj anda kodo mulas anda sakoneste, ke kon trajin, aba na penge te
trajin, ba kodaleske, kon mulas anda lende haj opretrajisardyilas. 16 Kathar kado apol, ame khanyikas
chi pinzharas kathar o trupo. Haj kana le Kristos vi kathar o trupo te pinzhardam, abakanak na kade
pinzharas les. 17 Anda kado, kon ando Kristo si, nyevo kerdyipe si: le dulmutane nachilinetar, haj
aketa, nyeve kerdyiline.

18 Sa kado pale kathar o Del si, kon perdal pa Kristo avripachardas amen pesa, haj amenge das le
avripacharimasko slugipe. 19 Ke o Del sas, kon ando Kristo avri pachardas pesa la luma, kade, ke chi
las andre amare bezexa, haj pe amende muklas le avripacharimasko alav. 20 Ame apol ande Kristosko

bishalipe phiras, haj o Del zurarel perdal pamende. Anda Kristo mangas apol tumen, pachardyon avri le Devlesa! 21 Voj si kodo, kon chi pinzharelas bezex, bezexeske kerdasles anda amende, ke ame le Devlesko chachipe te avas perdal pa leste.

6 **Le apshtolikane dukhango luvudyipe** 1 Sar butyake amala pale ferisaras tumen, na len anda khanchi le Devleski gracija. 2 Ke voj phenel:

"Kana man faj ande kodi vrama ashunav tut,
haj pe muntuimasko dyes zhutisaro tut" **{Iz 49,8}**.

Aketa, kathej e lashi vrama, akanak si le muntuimasko dyes! 3 Khanyikaske chi keras khanchi xolyi, ke tena kushen amaro slugipe, 4 ke ande sakofaloste sar le Devleske manusha slugisaras: ando but toleralipe, chorripe, trubujipe, kikidyipe, 5 mardyipe, robija, mashkar bida, khinyipe, ratyaripe, postyipe, 6 uzhipe, zhanipe, pacharipe, skunpoipe, ando Sunto Duho, chacho kamipe, 7 ande chachipesko alav, haj Devleski zor; pa chachi haj pa stungo rig ande chachipeske mudvara, 8 ando luvudyipe haj bi patyivipe, ando marhipe haj lashi viaca: sar akharde haj vi kade chachipe phenara; 9 sar bi pinzharde haj vi kade pinzharde: sar po meripe zhukarde haj aketa, vi kade trajisaras: sar mardine ba kas chi mudardine; 10 sar brigasle, haj vi kade sagda vojikane; sar chorre, haj vi kade but barvalarde; sar kas khanchi najle, haj sakofalo sile.

Avripachardyipe le Korintushirenca: 6,11-7,16

Zuraripe haj ferisaripe 11 Amaro muj puterdyilas tumende, korintushicka, haj amaro ilo avri puterdyilas. 12 Na ande amende si o tang than pe tumari rig, ba ande tumaro ilo si tang o than. 13 Kado pale palpale te zhanen te den, sar mure shavorenge phenav, putren avri vi tume tumaro ilo!

14 Na cirden jekh pharipe le bi patyamnenca! Ke soski grizha si le chachipes le nasulipesa? Bake sosko kethanipe si mashkar o fimlaliipe haj tunyarikipe? 15 Sar hatyarelas jekh o Kristo le Beliallesa? Bake soski grizha si le patyamnes kaj o bi patyamno? 16 Sar resel kethane le Devleski khangeri le fetishonca? Ke tume le zhuvinde Devleske khangera san, sar o Del phenel:

"Mashkar lende besho haj mashkar lende phiro,
lengo Del avo, haj von mure populara avna **{Lev 26,11k}**.
17 *Zhantar avri apol mashkar lende,*
shindyortar lendar – phenel o Raj -,
haj na resen biuzhimasko! **{Iz 52,11}**
Atunchi mande lo tumen,
18 *haj me tumaro Dad avo,*
tume pale mure shave haj sheja avna **{Sof 3,20G; Jer 31,9; Iz 43,6}**,
phenel le sagutnipesko Raj" **{Am 3, 13G; 2Makk 1,24}**

7 1 Apol ke kasave vorba dimata si amen, mure kamade, uzharas amen kathar le duhosko haj truposko sako melajipe, haj keras intregoneske amaro suntosardyipe ande Devleski dar.

2 Svagaren amen andre ande tumaro ilo! Khanyikas chi azbadam, haj khanyikaske chi kerdam rumusardyipe, haj khanyikas chi xoxadam. 3 Na pe tumaro dosharipe phenav kado; ke majanglal phendom, ke ande amaro ilo sanle, kade kethanes meras haj kethanes trajisaras. 4 Baro si muro patyape ande tumende, zurales asharavma tumenca; pherdo som ushoripesa, zurales but si muri lossh vi pasha amaro kikidyipe.

Le Titusesko bishalipe 5 Ke kana ande Makedonia reslam, khanchi pachipe nas amare trupos, ba but kikidyimata dukhardam: avral marimata, andral dar.

6 Ba o Del, kon ushorisarel le telalutnen, ushorisardas amen kodalesa, ke reslas amende o Titus:
7 ba na feri leske reslipesa, haj vi kodale ushoripesa, sosa ushordyilas mashkar tumende, ke phendas
amenge tumaro dorope, rovjipe, zurardyipe anda mande, kade inke majfeder loshshajlom.
8 Ke vi te brigardom tumen mure lilesa, chi bunujles; ba vi te bunusardomasles – ke dikhav, ke
kodo lil, pekh vrama brigardas tumen –, 9 akanak losshav, na anda kodo, ke brigajlinetar, ba anda
kodo, ke pe bezexbunuipe slugisardas tumari briga. Kathar o Del brigajlinetar, kade ande khancheste
chi rakhline dosh anda amende. 10 Ke kathar o Del inkerdino brigipe zuralo Devlikano patyape rakhel
po muntuipe; ba la lumaki briga meripe rakhel. 11 Haj aketa, zhikado kathar o Del avilisardo brigipe
sasko baro zuraripe vazdel ande tumende, haj inke vi muntuisaripe, na fajlipe, dar, dorope, zurardyipe
haj bezexaki dosharimata! Ande sakofaloste andre sikadine, ke tume chi san doshale ande butyate.
12 Apolal, vi te iskirisrdom tumenge, na anda azbaimata kerdom, ba avri te sikadyol angla o Del
tumaro kamipe, so mange sikadine avri. 13 Anda kado ushordyilam.
Ba anda amaro ushordyipe inke majfeder losshajlam anda Tituseski lossh, ke lesko duho
savorazhene shaj losshardine, 14 haj varisosa te asharosma tumenca leske, chi lazhardyilom tele, ke
sar tumenge sakofalo kathar o chachipe phendam, kade vi amaro ashardyipe, so le Tituseske phendam
chacho sas. 15 Haj voj inke majlashe ilesa si karing tumende, kana serosardyol pa tumaro muklipe,
ke bara darasa zhukarenas haj dine e patyiv leske. 16 Losshav kodalake, ke ande sakofaloste tromanes
haj uzhes shaj phenav tumenge sakofalo.

Opremangaipe po dimatipe: 8,1-24

8 **Le makedionicka kristianongi parabola** 1 Zhanaras tumenca, phralale, le Devleski gracija, so le
Makedonicka eklezhiji line, 2 ke mashkar la chorrimata butardyilas amari lossh, haj anda zurales baro
chorripe arakhadyilas amare lasheilesko barvalipe. 3 Ke chacharav pa kodo, ke kathar pengi zor, ba
vi opralutnes denas, 4 haj mangaisardes mangenas amen, ke rig te avel amen ando lashipe haj pe
suntongi rig kerdisardo slugipe. 5 Haj vi opral pe amaro sperantipe pen dine kothe majanglal le
Rajeske, pala kodo amenge, sar o Del kamlas kodo.

Le kethanekidimasko andre agoripe ando Korintush 6 Anda kado pe kodo manglam le Tituses, ke
sar aba vi kerdas, te agorisarel andre tumende kadi lashimatipe.
7 Anda kado, sar vi ande sakofaloste avri vazdadyon: ando patyape, ande vorba, ando pinzharipe,
ande sako zuradyipe haj amendar lino kamipe, kade vazdadyon avri vi ande kado lashipe. 8 Na sar
vladipe phenav kado, ba sar pe kaverengo zurardyipe perdal tumaro kamipesko uzhipe te zumavav
avri. 9 Haj apol pinzharen amare Rajeski, le Jezush Kristoski gracija, ke anda tumende chorreske
kerdyilas, ba barvalo sas, ke perdal pa lesko chorripe tume barvale te aven. 10 Ba vorba apol dav ande
kadi butyi, ke kado pe tumaro mishtyipe si, kon kathar bershakanak line te butyaren tumen, anda
tumaro kamipe. 11 Akanak apol vi o kerdyipe keren, ke sosko zuralo si o kamipe, kasavo te avel vi o
kerdyipe anda kodo, so si tumen. 12 Ke kana o kamipe muklanoj, kade skunpoj kodo, so variso varikas
si, na kade, sar so naj. 13 Na kade, ke varikas ushoripe te avelle, tumenge pale chorripe, ba kathar so
o jekhipe si: 14 akanak tumaro butipe ushorisarel kodalengo najipe, ke vi lengo butardyipe te
ushorisarel tumaro najipe: Ke jekhipe te avel, sar iskirime si: 15 *"Kon but kidas kethane, chi
butardyilas, haj kon cerra, chi cerrosardyilas"* **{Avr 16,18}**.

Le butyara-amalengi zor haj biegoizmope 16 Najis le Devleske, kon zhikado zurardyipe das anda
tumende ande Titusesko ilo, 17 ke las tumendar o opremangajipe, haj ke lesko lashipe baro sas, pestar
gelastar tumende. 18 Lesa bishaldam vi kodale phrales, kon anda evangeliumesko viacaripe ande sako
eklezhia asharipe lel, 19 haj inke, haj kas le eklezhiji vi pashareske das ande kado lashipe, so pe
Rajesko luvudyipe haj pe amare patyapesko sikadyipe slugisaras. 20 Kade kamas te krujisaras kodo,
ke varikon te shaj dosharel amen anda kado but dimatipe, so pe amende mukline, 21 *ke grizha si amen
po patyivipe* na feri angla o Raj, ba vi angla e manusha **{Parab 3,4G}**. 22 Lenca kethanes bishaldam vi

kodale phrales, kasko zurardyipe aba ande but sakofaloste butivar avri zumadam, akanak pale inke maj kerdyimaskoj, anda tumende hatyardine patyavjipesa.

23 O Titus pale muro amal si haj zhutorij mashkar tumende, le phral pale la eklezhiake bishaldej, haj le Kristoske luvudyimataj. 24 Sikaven avri apol angla eklezhiji, ke kamen amen haj patumende so phendam asharipe chachipe si.

Inke jekh opreakharpe po dimatipe: 9,1-15

9 **Le bishaldengo inbisaripe** 1 Pe suntongi rig inkerdino slugipe chi trubuj tumenge te iskirisarav; 2 ke pinzharav tumaro kamipe, anda soste vi asharav man tumenca angla Makedonura, ke e Akhaj gata tordyol aba zhikathar bersh akanak, haj tumaro zurardyipe bute zhenen oprevojardas. 3 Ba pasha kado bishaldom vi le phralen, ke tena sikadyol bi chacheske amaro asharipe pa tumende ande kadi butyi, ba sar so phendom, gata te aven. 4 Haj e Makedona te avenatar manca, haj tumen bi gata arakhena, tena lazhardyuvas ame tele – ke vi tena phenav: tume – ande kadi butyi. 5 Anda kado kade gindisardom, ke mangav le phralen, ke te zhan angle tumende, haj te lasharen anglal so anglal phendine dimatipe, ke kodo kade te avel gata, sar butardo ashtyilipe, haj na sar cerrardo dimatipe.

Le dimatarengo asharipe 6 Kodo phenav: Kon cerrardes beshavel, vi cerra kosil: haj kon butardes beshavel, vi but kosil. 7 Sakon kade te del, sar avrigindisardas ande pesko ilo, na bi vojako bake anda trubujipe, ke *o Del le vojikane dimatares kamel* {Parab 22,8G}. 8 O Del pale dosta baroj, ke peski sagutni gracija butardes te mukel pe tumende, ke sagda, sakofalo te avel tumen, haj butardes te inkerdyol tumen pe sakono lasho kerdyipe, 9 sar iskirime si:

”Butardes das le chorrenge;
lesko chachipe opre inkerdyola sagutno-sagutnes” {Salm 112,9}

10 Kon pale sumburo del le beshavares, haj manro del xamaskoske {Iz 55,10}, butarela maj vi tumaro beshavjipe, haj butarela tumare chachimasko fruktos {Oz 10,12G}. 11 Kade ande sakofaloste barvale avna pe sakono lashoilipe, so perdal pamende najisipe kerel le Devleske. 12 Ke kadale slugimasko kerdyipe na feri kodo del, so le suntonge faltisarel, ba but zhenen vi po najisipe vazdel karing o Del. 13 Ke kadale slugimaske zumavjipestar luvudyisarena le Devles anda kodo muklipe, anda soste le Kristosko evangeliumo patyan, haj anda kodo chacho kethane inkripe, so amenge haj sakoneske avrisikaven. 14 Vi rudyin anda tumende haj dorosajven pala tumende, ke le Devleski gracija butardes muklyosardyol pe tumende. 15 Najis le Devleske anda lesko avrinashtig phendo tofnipe!

*Le dosharimatange palpale adarimo**: 10,1-18*

10 **Le dushmanonge dosharimata** 1 Pe Kristosko blindope haj po palpaleinkripe mangav tumen, me o Pal, kon ande jakha palpale inkerdo som mashkar tumende, ba kana dur phirav tromano som tumenca: 2 mangav tumen, ke kana maj tumende avo, tena trubuj tromaneske te avav mashkar tumende, kasava zorasa, sosa kade gindisarav, tromano shaj avav unyizhenenca, kon kade gindinpe pamende, sar ame kathar o trupo te phirasas. 3 Apol vi ando trupo te phiras, na kathar o trupo marasame. 4 Ke amare marimaske mudvara na kathar trupo si, ba kathar o Del si zurale pe zorimaske tele rumusardyimata. Amare maripesa tele rumusaras le avri gindimata, 5 haj sako uchipe, so pe Devlesko pinzharipe opre vazdadyolpe, haj phangleske keras sakone hatyrimata, pe le Kristosko muklipe. 6 Gata sam te krisaras sakono bi muklipes, kana intrego avla tumaro muklipe.

7 Dikhen kodo, so angla tumare jakha si! Kana varikon kodalesa zuralel pes, ke le Kristosko si, te gindisarel ande peste vi kodo, ke sar voj le Kristosko si, kade vi ame kodal sam. 8 Ke vi varisosa maj but te asharavma amare saktimosa, so o Raj pe tumaro vazdadyipe, haj na rumuvjipe das, chi lazhardyuvos. 9 Ba chi kamav kodo dichipe te resav, ke numa daravav tumen le lilenca. 10 Ke „le lila apol – phenen – pharej haj zuralej, ba lenge trupasle dichimata slaburaj, haj lenge vorbi nasulaj.”

11 Te gindil kasavo pe kodo, ke soske sam kana dur sam ande amare lila, vorbenca, kasave avasa vi
kana kothe avasa, kerdyimatanca.

O aposhtolo na pes inbil 12 Ke ame chi tromas amen kaj kodal te ginavas bake te anaras, kon pen
inbisaren: ba chaladipe keren, ke pende ginaven haj pende anaren pen. 13 Ba ame chi asharas amen
zurales, numa kade, so o Del sikadas avri amenge, ke vi tumende te resas. 14 Ke ame chi butardyuvas
avri pe tumende, sar tena reslosardamas tumende, ke vi tumende reslam le Kristoske evangeliumosa.
15 Chi asharas amen kaverenge butyasa, ba inkerdyol inke amaro sperantipe, ke te barardyola tumaro
patyape, atunchi ando barvalo patyivipe avla amen rig mashkar tumende ande amara butyate.
16 Atunchi vi tumendar maj durutne thana viacarasa o evangeliumo, bi kodo, ke ande strinemata aba
le kerde butyanca te asharasas amen.
17 *Kon pale asharelpe, ando Raj te asharelpe* {Jer 9,22av}: 18 ke na kodaleske perelpe patyivipe, kon
pes inbil, ba kas o Raj inbil.

Le aposhtoleski butyi: 11,1 –12,13

11 **Le aposhtolesko biegoizmope** 1 Oh, feri te toleralisarenas mandar variso cino dilipe! Haj inke
te toleralin vi man! 2 Ke le Devleske daramnimatasa som daramno pe tumende. Ande angrustya
shutom tumen jekhe mursheske, ke sar uzha suntona te ingravtu kaj o Kristo. 3 Ba darav, ke sar o sap
xoxadas la Eva peske xalipesa, kade vi tumaro hatyaripe boldelape kathar le Kristosko uzho ko-
thedinipe. 4 Ke varikon te avel, haj kaver Kristos viacarel, sar kas ame viacaras, bake kaver duho
svagaren andre, so aba line, bake kaver evangeliumo, so aba perdal hatyardine, kodo mishto
toleralisaren. 5 Ba kodo gindisarav, ke khanchesa chi kerdom maj cerra kathar le majbare aposhtolura,
6 ke vi tena zhanav shukares te vorbisarav, pinzharipe si man, ke kodo ande sakofaloste sakoneske
andre sikadom tumenge.
7 Bake bezex kerdom atunchi, kana man tele lazhavardom, ke tumen opre te asharav, ke le
Devleske evangeliumos ive viacardom tumenge? 8 Kavere eklezhiandar lom potyinipe, dimata lom
lendar, ke tumen te shaj slugisarav. 9 Kana tumende somas haj nas man khanchi, khanyikaske chi
somas pe lesko pharipe, ke so faltilas mange, ande kodo zhutinas kodal phral, kon anda Makedonia
aviline, haj ande sakofaloste sama los, ke pe tumaro pharipe tena avav, haj vi sama lo. 10 Pe Kristosko
kodo chachipe phenav, so ande mande si, ke kado asharipe nashtig len mandar pe Akhajake thana.
11 Sostar? Anda kodo, ke chi kamav tumen? O Del zhanel! 12 Ba so kerav, vi kero, ke te lav e
traba kathar kodal, kon traba roden, ke ande kodo, ande soste asharenpe, kasaveske te sikavenpe
andre, sar ame sam. 13 Ke kasave xoxamne aposhtola si, xoxamne butyara, kon le Kristoske
aposhtolenge keren pen. 14 Haj kado china naj chudipe, ke vi o shatano le fimlalipeske andyeloske
kerel pes. 15 Naj bari butyi apol, kana vi leske slugi le chachimaske slugenge keren pen. Lengo
agoripe maj sikavela lenge picimata.

„Dile vorbimata": 11,16-12,13

Le aposhtoleske dukha haj khinimata 16 Pale phenav apol, tena dikhel man khonyik dileske. Ba vi
kade te kerena, dore dikhen man te kamen vi dileske, apol muk te asharav man jekh cerra vi me. 17 So
phenav, na sar o Raj phenav, ba sar anda dilipe, kana kasave butyanca asharav man. 18 Soske but
zhene asharen pen kathar o trupo, akanak vi me asharo man. 19 Ke tume losshanes toleralisaren le
dilen, ke tume platnika sanle. 20 Ke muken, kana varikon po slugipe del tumen, kana varikon nakhavel
tumen, kana varikon ande pesko saktimo lel tumen, kana varikon phutyarelpe, kana varikon pa muj
shenel tumen.
21 Lazhavjikanes phenav, ke sar ame slabura te avilamas ande kadi butyi. Ba kodalesa, sosa
varikon tromal te asharel pes – anda dilipe phenav –, vi me tromav. 22 Bibolde si von? Vi me!
Izraelitana si von? Vi me! Le Abrahameske falura si von? Vi me! 23 Le Kristoske slugi si von? Sar

diloro phenav, me inke majfeder: but khinyipe, butivar robija, but mardyimata, haj ke butivar somas pashe kaj o merimpe. 24 Kathar le bibolde panzhvar lom bi jekhesko shtarvardesh malavjipe. 25 Trivar dukhardom kathar rolyandar mardyimata, jekhar barrenca shudine man, trivar berosko phagerdyipe reslom, kade jekh dyes haj jekh ratyi shudardyilom pe milno mara. 26 Butivar somas po drom, ande bida pe abeske paja, ande bida mashkar le chor, ande bida mashakar mure populara, ande bida mashkar le murtikana, ande bida ando foro, ande bidate pe pusta, ande bidate pe mara, ande bidate mashkar xoxamne phral, 27 ande khinyimata haj chorripe, ande but ratyarimata, ande bokh haj trush, ande but postyimata, ando shil haj nangipe. 28 Pasha kadal kothe si inke, ke sako dyes dosharen man, haj le intrega eklezhiange gindura. 29 Kon si slabo, ke me tena avos slabo? Kon xolyajvel opre, ke me tena phabuvos?

30 Te trubuj te asharav man, mure slabipesa asharav man. 31 O Del, amare Rajesko le Jezushesko Dad, kon ashtyilimej sagutnes, zhanel, ke chi xoxavav. 32 Ando Damaskuso le Aretas krajesko prefekto lavavelas sama le damaskusirenge foros, ke man te xutyilel, 33 haj perdal pa fejastra, andekh koshnyica mukline man tele pa zido, kade muntosardyilom anda leske vast.

12 **Le aposhtolesko „asharipe" haj slabipe** 1 Kana aba trubuj te asharav man – ba khanchi chi zhutil – perdal zhav pe dikhlimata haj vi pe Rajeske avrisikadyimata. 2 Pinzharav jekhe manushes ando Kristo, kon aba deshushatr bersh kadalake – apol ando trupo, chi zhanav, bake avral pa trupo, chi zhanav, o Del zhanel – oprelavadyilas kaj o trito cheri. 3 Haj zhanav, ke zhikado manush – apol ando trupo, bake avral pa trupo, chi zhanav, o Del zhanel – 4 lavadyilastar ando paradajzo, haj tajnicka alava ashundas, saven manushenge naj slobodo avri te phenel. 5 Kadale manushesa asharav man, ba manca chi asharav man, numa mure slabipenca. 6 Ba te kamos te asharav man, chi atunchi chi avos dilo, ke chachipe phenos, ba palpale inkrav man kathar kado, tena varikon pe majbut te patyivil man kathar kodo, so ande mande dikhel bake mandar ashunel 7 anda avrisikadyimatango baripe. Anda kado tena gindisarav but pa mande, kanro lom ande muro trupo, le shatanoske andyelos, ke pa mosura te shinel man. 8 Trivar manglom anda kado le Rajes, ke te zhaltar mandar kodo: 9 ba voj kodo phendas mange: „Dostaj tuke muri gracija, ke e zor ando slabipe avla intrego." Majfeder apol mure slabipesa asharav man, ke le Kristoski zor te beshel ande mande. 10 Anda kado pherdyol muri voja anda Kristo kerdyilino slabipe, mardyipe, trubujipe, nashavjipe haj kikidyipe, ke kana slabo som, atunchi som zuralo.

11 Dilo kerdyilom, ba tume shutine man kodaleske. Ke tumenge trubusardino te inbisaren man, ke khanchesa chi somas majcino kodalendar, kon opralutnes bare aposhtoluraj – ba khanchi chi som; 12 ba mure aposhtolikane somnura ando sagutno toleranshipe sikadyon mashkar tumende. 13 Ke ande soste line majcerra kathar le majbut eklezhiji, dore tena ande kodo, ke me chi somas pe tumaro pharipe? Jertisaren mange kado bi chachipe!

Le Palesko avilimasko viacaripe: 12,14-13,10

Le aposhtoleske gindura haj dajno** 14 Aketa, akanak po trito kamav tumende te zhav, ba chi avo pe tumaro pharipe. Ke na kodo rodav so tumaro si, ba tumen, ke na le shavorenge trubuj avucija te roden le dadenge haj dejange, ba dadenge haj dejange trubuj le shavorenge. 15 Me pale muklikanes dav sarkafimo, haj vi me sarkafimo kerdyuvav anda tumaro duho. Me kade te kamav tumen, pe majcerra kamipe rakhos tumende?

16 Te avel kade, me chi somas pe tumaro pharipe, ba ke xalo som, kaveresa xutyilav tumen. 17 Andre xudrosardom tumen perdal pa mure vi varisave bishalde? 18 Manglom le Tituses haj lesa bishaldom kodale phrales. Andre xudrosardas tumen o Titus? Apol chi phiras dore zhikathar kodo duho? Haj na zhi pe kodo drom?

Darimataske hatyarimata 19 Aba dulmut kodo gindisaren, ke muntusaras amen angla tumende? Angla o Del, ando Kristo vorbisaras. Sa kado pale, mure kamade, pe tumaro vazdadyipe slugisarel.

20 Darav, ke kana kothe reso, na kasavenge arakho tumen, sar fajas man, haj vi tume kasaveske arakhena man, soske chi fajas tumen. Darav, ke rivalizalipe, xanzhvalipe, xolyi, xoxamnimata, intrikalipe, phutyaripe, haj shindyipe avla mashkar tumende, 21 kade kana kothe reso, muro Del pale tele lazhavarela man tumende, haj trubuja te rovjarav bute zhenen mashkar kodal, kon majdulmut bezexardine haj chi inkerdine bezexbunuimata anda biuzhipe, marhipe haj bi lazhavjipe, so kerdine.

13 **Le aposhtolikane saktimosa kerdi butyi** 1 Aketa, akanak po trito zhav tumende: *"Duj bake trin chacharimasko phenipe te agorisarel sakono pecipe"* **{DKris 19,15}.** 2 Anglalutnes vorbisardom aba, haj akanak anglal avri phenav, sar kana po dujto somas kothe, akanak vi ande muro durutnaripe kodalenge, kon majdulmut bezexardine, haj vi le majbutenge, ke akanak pale kothe te zho, chi avo muklano. 3 Ke kodalesko somno roden, ke anda mande o Kristo vorbisarel, kon tumenca naj slabo, ba zuraloj mashkar tumende. 4 Ke chaches anda bi zoripe po trushul tannardine les, anda Devleski zor trajil. Vi ame bi zorake sam ande leste, ba trajisarasa lesa kethanes anda Devleski zor anda tumende.

5 Tumen dikhen perdal, dore ando patyape sanle: tumen zumaven avri. Bake chi pinzharen opre pe tumende, ke o Jezush Kristo ande tumende si? Kana na, atunchi chi tordyiline avri o zumavjipe. 6 Ba kodo sperantisarav, ke oprepinzharen, ke ame avri tordyilam o zumavjipe. 7 Mangas le Devles, ke khanchi nasul tena keren, na anda kodo, ke ame avrizumavjisardenge dichuvas, ba anda kodo, ke tume te keren o lasho, ame pale mukh te dichuvas avri na zumavjisardenge. 8 Ke khanchi nashtig keras po chachipe, numa anda chachipe. 9 Haj losshas, kana ame bi zorake samle, tume pale zurale san: vi rudyisaras anda tumaro federipe. 10 Anda kodo iskirisarav sa kado ande muro durutnaripe, ke kana kothe avo, tena trajisarav capenyisardes kodale saktimosa, so o Raj mange po vazdadyipe das, haj na po rumusaripe.

Phandadi vorba haj ashtyilipe: 13,11-13

11 Apolal, phralale, losshan, aven federa, zuraren jekhavres, aven jekh-hatyarde, trajin ando butipe, haj le kamipesko haj pachimasko Del tumenca avla. 12 Drobovjisaren jekhavres suntone chumindesa. Drobovjisaren tumen le suntura savorazhene.

13 Le Raj Jezush Kristoski gracija, le Devlesko kamipe haj le Sunto Duhosko kethanipe te avel savorazhenenca!

LIL KAJ LE GALATA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-5

1 1 O Pal, kon na kathar le manusha, na perdal pa manusha si aposhtolo, ba perdal pa Jezush Kristo haj o Dad, kon opretrajardas les anda meripe, 2 haj kon manca si phral savorazhene. La Galacicka eklezhiange. 3 Gracija tumenge haj pachipe kathar o Del, kathar amaro Dad, haj kathar o Raj Jezush Kristo, 4 kon pesko trajo das anda amare bezexa, ke avri te lel amen anda kadala lumako akanimasko nasulipe, kathar le Devlesko amare Dadesko kamipe, 5 haj kaske luvudyipej sagutno-sagutnes! Amen.

Anda soste iskirisardyilas o lil: 1,6-9

6 Chudisarav, ke kathar kodo, kon tumen perdal pa Kristoski gracija akhardas, kasavo sigo kaj jekh kaver evangeliumo pashardyon, 7 haj apol naj kaver, numa kasave si, kon kethane bolden tumen, haj kamen te bandyaren le Kristoske evangeliumos. 8 Ba kana ame, bake anda o cheri jekh andyelo te viacarelas tumenge jekh kaver evangeliumo, so ame viacardam tumenge, te evel armajaslo! 9 Sar

vi angla kodo phenasas, akanak pale phenavles: Kana varikon kaver evangeliumo viacarel tumenge, so aba perdal line, te avel armajaslo!

Le Pal aposhtoleski butyi: 1,10-2,10

Le aposhtolesko akharipe 10 Dore manushen kamav akanak te patyavarav, bake Devles? Dore le
manushenge kamav po fajlipe te avav? Ba le manushenge te kamos po fajlipe te avav, atunchi chi
avos le Kristoski sluga!
11 Ke avri zhanarav tumenge, phralale, ke o evangeliumo, so me viacardom, na kathar o manush
si: 12 ke me na kathar o manush lom haj sityilom kodo, ba anda Jezush Kristosko avrisikadyipe.
13 Ashundine vi tume, ke soske trabi keros, dulmut mashkar le bibolde, ke zurales nashavos le
Devleski eklezhija, haj mudaros kodi. 14 Maj butardo somas mashkar le bibolde vi kathar mure but
amala, ke majfeder andre inkros mure popularoski tradicija. 15 Ba kana kade fajlas le Devleske, kon
man zhikathar mura dejaki utera {Iz 49,1} avrialosardas, haj kathar peski gracija akhardas, 16 ke avri te
sikavel ande mande peske Shaves, ke te viacarav les mashkar le bibolde, haj chi bunusaros man
truposa haj ratesa, 17 haj chi ando Jeruzhalemo chi gelom opre kaj mure aposhtolikana-anglalara, ba
gelomtar ande Arabia, haj pala kodo pale palpale avilom ando Damaskuso.
18 Pala trin bersh apol opre gelom ando Jeruzhalemo, ke te dikhav le Kefashes, haj leste ashilom
deshupanzh dyes. 19 Kaveres apol mashkar le aposhtolura chi dikhlom, numa le Jakabos, le Rajeske
phrales. 20 So pale iskirisarav tumenge, aketa, angla o Del phenav, ke chi xoxavav. 21 Pala kodo pe
Siriake haj Kilkiake phuva gelom. 22 Pe Judeake eklezhiangi rig, save ando Kristo sile, man china
chi pinzharenas. 23 Feri kodo ashundine pa mande: „Kodoj, kon varikana amen nashavelas, akanak
viacarel o patyape, so varikana mudarelas", 24 haj luvudyisarenas anda mande le Devles.

2 **O aposhtolikano zhinato ando Jeruzhalemo** 1 Pala deshushtar bersh pale opregelom ando
Jeruzhalemo le Barnabashesa, haj manca ingerdom vi le Tituses. 2 Kathar avrisikadyipe gelom opre,
haj perdal vorbisardom lenca o evangeliumo, so mashkar le murtikana viacarenas, kodalenca vi
avrialosardines, kon patyivisarde sas, tena avel anda khanchi, ke nashav bake nashlom. 3 Ba inke chi
le Tituses, kon manca sas, chi trubusardine te shinavel pes krujal, kana voj helleno sas. 4 Apol pale
kodal phral, kon choral haj xoxamnes mashkar amende aviline avri te zhanen amaro slobodipe ando
Kristo Jezush, haj kade amen ando slugipe te resavaren, 5 kadalenge chi jekh minuto chi mukhlam
amen, ke le evangeliumosko chachipe te ashol tumende.
6 Kodal pale, kon patyivisarde sas – ke soske sas varikana, kodo chi inkerdyol pe mande: o Del
chi dikhel le manushesko trupo –, kodal patyivisarde man khanchesa chi pharardine. 7 Haj kana
dikhline, ke pe mande si muklo le bi krujalshindengo evangeliumo, sar po Peter le krujalshindengo
8 – ke kon zor das le Peteres pe kruralshindengo aposhtolipe, vi man zor das mashkar le murtikana -
, 9 haj kana pinzhardine e gracija so mange davadyilas, o Jakab, o Kefash haj o Janosh, kas stanbonge
inkrenas, le jekhipesko somno andre te sikaven pengo chacho vast lunzhardine mange haj le
Barnabasheske, ke ame mashkar le murtikana te aposhtolisaras, von pale mashkar le krujalshindine.
10 Feri te avel amen grizha pe chorre, so me vi kamos te kerav.

Anda patyape kerdyilino chachimaskipe: 2,11-4,7

La krisake muklipe bake o patyape 11 Ba kana o Kefash ande Antiochia avilas, angla sakoneste
xosma lesa, ke perelaspe leske o dosharipe. 12 Kezhi kodo anglunes kana kathar o Jakab kothe te
reslinesas unyizhene, sagda jekharsa avelas le murtikanonca: ba kana kodal kothe resline, palpale
gelas, haj shindyilastar lendar, ke daralas kathar kodal, kon anda krujalshinde sasle. 13 Lesko
paxandipe dikhlines vi le majbut bibolde kade kerdine, kade ke vi le Barnabashes andre cirdine ande
kadi traba. 14 Ba kana dikhlom, ke chi phiren vorta kathar le evangeliumosko chachipe, angla
savorazhende kado phendom le Kefasheske: „Kana tu biboldo san haj kade trajis sar le murtikana haj

na sar le bibolde, sar shaj trubusares le murtikanon, ke kade te trajin sar le bibolde?” 15 Ame kathar
e luma bibolde sam, haj na mashkar le murtikana le bezexarde. 16 Ke apol zhanas, ke o manush na
kathar la krisake kerdyimata chachardyoltar, ba perdal pa Jezush Kristosko patyape, vi ame ando
Kristo Jezush patyasas, ke te chachardyuvas kathar le Kristosko patyape, haj na kathar la krisake
kerdyimata perdal, ke kathar la krisake kerdyimata *chi jekh manush chi chachardyoltar.*
17 Kana ame, kon ando Kristo chachardyipe rodas, vi ame bezexaslenge dichuvas, dore atunchi o
Kristo la bezexaki sluga si? Chi sar! 18 Ke kana pale oprevazdav kodo, so tele rumusardom, man
kerav atunchi krisake oprephagareske. 19 Ke perdal pa kris mulom la krisake, ke le Devleske te
trajisarav. Le Kristosa kethanes po trushul som tannardino: 20 trajiv me, ba aba na me, ba o Kristo
trajil ande mande. So pale akanak ando trupo trajisarav, kodo ande Devleske Shavesko patyape
trajisarav, kon kamel man, haj pes das anda mande. 21 Chi nacharav le Devleski gracija, ke kana o
chachardyipe kathar e kris te si, atunchi anda khanchi mulas o Kristo.

3 **Kaj le Galata phendi vorba** 1 O, bi godyake Galata! Kon drabardas tumen, palasoste angla
tumare jakha shutam le Jesush Kristos, kas po trushul tannardine? 2 Feri kodo kamav tumendar avri
te zhanav: kathar e krisake kerdyimata line dore o Duho, bake perdal le alav-viacareske
patyamnipesko bi vorbipe? 3 Haj kasave dile sanle? So le Duhosa anglalardine, akanak le truposa
agorisaren andre? 4 Haj anda khanchi trajisardine kasavo but sakofalo perdal? Atunchi apol anda
khanchi! 5 Ke kon o Duho del tumenge haj chudimata kerel mashkar tumende, dore kathar la krisako
kerdyipe bake le alav viacareske ashipe kerel kado?

Le Abrahamesko patyape haj le ashtyilimasko paratnimope** 6 Ke tele si iskirime:*”O Abraham
patyalas le Devleske, haj kado pe lesko chachardyipe slugisarelas”* **{Gen 15,6}**. 7 Hatyarenles apol, ke
kon anda patyape si, kodal le Abrahameske shavej. 8 Apol ke o Iskiripe anglal dikhlas, ke o Del pa
patyape del chachardyipe le murtikanonge, anglalutnes viacarelas le Abrahameske:*”Ande tute resela
ashtyilipe sakono populare”* **{Gen 12,3}**. 9 Kade kon anda patyape si, kodal resena ashtyilipe le
patyamne Abrahamesa kethanes. 10 Ke sa kodal, kon kathar la krisake kerdyimata trajin, tala armaja
si. Ke iskirime si:*”Armajaslo si sa kodo, kon chi ashol ande kodo, soske kirdyipe angle si iskirime
ande krisaki hertja”* **{DKris 27,26}**. 11 Ke kathar e kris khonyik chi chachardyoltar angla o Del, uzho si,
ke*”anda chacho patyape trajil”* **{Hab 2,4}**. 12 E kris pale na anda patyape si, ba*”kon kerelala, kodo
trajila latar”* **{Lev 18,5}**. 13 O Kristo muntusardas amen kathar la kriske armaja, kana armajake
kerdyilas anda amende, ke iskirime si:*”Armajasloj sa kodo, kon po kasht lathovnisarel”* **{DKris 21,23}**,
14 Kado anda kodo pecisardyilas, ke le Abrahamesko ashtyilipe ando Kristo Jezush vi pe murtikana
opere te hurajvel, haj le Duhoski vorba te las kathar o patyape.
15 Phralale, manushikanes dav duma. Inke chi le manusheski agorimasko vladipe nashtig nacharel
khonyik, haj nashtig shol leste. 16 Apolal, e vorbidinimata le Abrahameske sas haj leske *faloske*. Haj
na kodo phenel o Iskiripe: *„haj leske faloske”*, sar buteske, ba sar jekheske: *„haj tyire faloske”* **{Gen
22,17}**, kon o Kristoj. 17 Kodo phenav apol: kathar o Del zurardines paluno vladipe pala shtarshela haj
tranda bersh nashtig nacharel e kris, ke te shinel e dinisardi vorba. 18 Ke anda kris te avlas o muklipe,
atunchi aba na anda vorbadinimata: le Abrahameske pale o Del perdal pa vorbadinipe das pesko
tofnipe.

La krisake muntuimaske trabengo dajnope 19 Soj apol e kris? Anda bezexa kerdela, zhikaj chi
aveltar o falo, kaske dine e vorba. Kathar le andyela viacardinela, kathar legatari. 20 Ba o legatari na
jekhe truposko legatarij, ba o Del jekh si. 21 Apol e kris kade pe Devleski vorba si nasulipeske? Chi
sar na! Ke kasva krisa te dinesas, savi zhanelas te trajarel, atunchi chachikanes anda kris avlas o
chachardyipe. 22 Ba o Iskiripe sakofalos tala e bezex lel, ke e vorba perdal pa Jezush Kristosko
patyape te resen le patyamne.

23 Zhikaj o patyape chi reslas, tala krisako samalelipe samas, ande jekh xutyildines le patypeske,
so maj avrisikadyipe resela. 24 Kathar kado e kris amaro barari sas po Kristo, ke kathar o patyape te
chachardyuvastar. 25 Ba kana reslas o patyape, aba chi sam tala barari.

O patyape haj delshavoripe 26 Ke savorazhene le Devleske shave san perdal pa patyape ando
Kristo Jezush. 27 Ke savorazhene, kon bolardyiline po Kristo, le Kristos line pe tumende: 28 naj
majbut biboldo, chi helleno, chi sluga, chi slobodo, chi mursh, chi zhulyi: ke savorazhene jekh san
ando Kristo Jezush. 29 Kana pale tume le Kristoske sanle, atunchi le Abrahameske falura, haj kathar
e paratnimata le arandara** san.

4 1 Phenav pale: zhikaj o arando** cino si inke, ande khancheste naj majkaver kathar e sluga, ba
sakofaloske raj si, 2 ba tala samalelara haj grizhara si zhikaj kodi vrama, so lesko dad vladisardas
leske. 3 Kade vi ame, zhikaj cine samas inke, tala lumake trabi samas slugime. 4 Ba kana reslas la
vramako intregonipe, o Del bishaldas peske Shaves, kon kathar romnyi arakhadyilas, haj tala krisako
telalutno kerdyilas, 5 ke kodalen, kon tala kris sasle, te muntusarelle, haj te resas o svagardo shavipe.
6 Ke anda soste shave sanle, o Del bishaldas peske Shavesko Duho ande amaro ilo, kon kodo
cipisarel: „Abba, Dade!” 7 Kade majdur chi san aba sluga, ba shavo: kana pale shavo, atunchi vi kodo
kaske perelpe o muklipe kathar o Del.

O kristianicko slobodipe: 4,8-6,10

Feripe kathar dulmutano slugimasko palpale peripe 8 Angla kodo, ke le Devles chi pinzharenas,
kodalenge sluginas, so kathar e luma naj devle: 9 ba akanak, kana pinzhardine le Devles, haj
pinzharde san angla o Del, sar bolden tumen pale karing le bi zorake haj chorrivane butya, ke
kodalenge pale te slugisaren? 10 Dyesa inkren andre haj shon, vrami haj bersha! 11 Daravav tumen,
ke dore anda khanchi khinyardom man mashkar tumende.

12 Aven kasave sar me som, ke vi me kasavo som sar tume: mangles mangav tumen, phralale!
Khanchesa chi azbadine man. 13 Haj zhanen, ke ande truposko slabipe viacardom tumenge majanglal
o evangeliumo: 14 haj kodo so zumavjipe shaj avilino ande muro trupo pe tumari rig, chi dikhline les
tele, haj china chi rucisardine man, ba kade patyivisardine man, sar le Devleske andyelos, sar le
Kristo Jezushes.

15 Kaj si apol tumaro anandimo? Ke chacharav pa tumende, ke te shaj avilinosas, vi tumare jakha
avri shindinesas haj mange dinesasle. 16 Apolal tumaro dushmano kerdyilom, ke chachipe phenav
tumenge? 17 Na lashe gindimatanca butyaren mashkar tumende, ba kamen te shinen man tumendar,
ke pashalende te butyaren tume. 18 Lashi butyij sagda ande lashimaste te butyaren tumen, na feri
atunchi, kana mashkar tumende som, 19 mure shave, kas dukhipesa arakhadyisarav pale, zhikaj o
Kristo hatyardyol ande tumende! 20 Fajas man akanak tumende te avav, haj po kaver glaso te
vorbisarav, ke kolo som anda tumende.

Le iskirimasko hatyaripe 21 Phenen avri mange, kon tala e kris kamen te aven: chi ashunen la
krisa? 22 Ke iskirime si: Le Abrahames duj shave sasles, o jekh kathar sluginya sas **{Gen 16,15; 21,2–3}**.
23 Ba kodo, kon kathar e sluginya sas, kathar o trupo arakhadyilas, kon pale kathar slobodo romnyi,
anda vorbadinipe. 24 Kadal anda parabolimata phendine: ke kadal romnya le duj konvenciji
somnosaren: e jekh pa Shinaicko plajestar si, so po slugipe arakhadyisarel, kadi si e Hagar. 25 E Hagar
apol ande Arabija so si Shinaicko plaj somnosarel, haj somnosarel le akanutne Jeruzhalemos: ke
peske shavenca kethanes ando slugipe trajil. 26 O uchimasko Jeruzhalemo pale slobodo si: kadij amari
dej. 27 Ke iskirime si:

”Lossha, tu bi sumburaki, kon chi arakhadyisares:
vojintu haj cipisar, kon chi dukhares,
ke majbut si la muklanake shave,

sar kodalake, kas rom si” **{Iz 54,1}**.
28 Tume pale phralale, sar o Izhak, le vorbadinipeske shave sanle. 29 Ba sar kodo atunchi, kon
kathar o trupo arakhadyilas, nashavelas kodales kon kathar o duho sas, kade si vi akanak. 30 Ba so
phenel o Iskiripe:*”Nashav la sluginya haj lake shaves, ke la sluginyako shavo chi resela muklimata
la slobodona romnyake shavesa”* **{Gen 21,10}**. 31 Apolal, phralale, na la sluginyake sam lake shave, ba
la slobodona romnyake.

5 **Slobodipe bake slugipe** 1 Pe kado slobodipe shutas amen slobodeske o Kristo. Aven apol
muklikane, haj na len pale pe tumende le slugimasko pharipe. 2 Aketa, me o Pal, phenav tumenge, ke
krujal te shinavena tumen, o Kristo khanchi chi zhutisarel tumenge. 3 Pale chacharimata shav angla
sakono manush, kon krujalshinavel pes, ke trubuj leske sa e intrego kris andre te inkrel. 4 Shindyiline
kathar o Kristo, kon ande kris roden o chachardyilipe, avri peline anda gracija. 5 Ke ame kathar o
Duho, anda patyape zhukaras le chachardyimasko sperantipe. 6 Ke chi ando Kristo Jezush o
krujalshinisaripe chi mol khanchi, haj chi o bi krujalshinipe, feri o patyape, so anda kamipe
butyarelpe.
7 Mishto nashline: kon xutyildas tumen palpale, ke te muken tumen le chachipeske? 8 Kado
patyamnisaripe na kathar kodo si, kon akhardas tumen. 9 Jekh cerra kamiripe le intregone xumeres
oprephutyarel. 10 Patyav ande tumende ando Raj, ke chi pecisarena kaver data. Kon pale chi dela
tumen pacha, phiravela o krisaripe, zhikon te avel kodo. 11 Me pale, phralale, vi akanak le
krujalshinipes te viacarav sostar dukhardyuvav vi akanak ando nashavjipe? Atunchi nachilastar le
trushuleski bida. 12 O, feri te shinenas tele variso anda pengo trupo, kon tumen chi den pacha!

O kamipe, sar le duhosko frukto 13 Ke tume po slobodipe san trajisardine, phralale, feri o slobodipe
tena avel muntuipe le truposke, ba ando kamipe te slugisaren jekhavreske!
14 Ke e intrego kris ando jekh phenipe pherdyol andre, apol ande kado: „*Kam tye dopashone
vortakos, sar tut”* **{Lev 19,18}**. 15 Ba jekhes te churinden haj te xana, len sama, ke jekhavres tena
nacharentar!
16 Kodo phenav apol: kathar o Duho te phiren haj na keren le truposke doromatipe! 17 Ke o trupo
pe kodo dorolpe so le Duhoske naj lasho: o Duho pale pe kodo so le truposke naj lasho: ke kadal chi
hatyaren jekh, ke na kodo te keren, so fajas len. 18 Kana o Duho te sikavela tumenge o drom, chi
sanle atunchi tala e kris. 19 Le kamipeske pecimata zhanarde si: marhipe, bi uzhipe, frivolipe,
20 fetishosko kamipe, magia, dushmanipe, xape, rivalizalipe, xolyi, kecimata, jekhavrestar cirdyipe,
sindyipe, 21 xanzhvajipe, matyarnipe, haj inke kasave trabi. Pa kadal anglal phenav tumengem, ke
kon kasave butya keren, chi resena le Devlesko them. 22 Le duhosko frukto pale o kamipe si, lossh,
pachipe, toleranshipe, skunpoipe, lashipe, patyape, 23 blindope, palpale inkripe. Pe kasave naj kris.
24 Kon pale le Kristo Jezusheskej, po trushul tannardine pengo trupo le bezexenca haj doropenca
kethanes. 25 Kana kathar o Duho trajisaras, phiras vi kathar o Duho!
26 Tena dorosaras pala phutyarimasko asharipe, jekhavres xolyardines, pe jekhavreste
xanzhvardes!

6 **Le Kristoski kris** 1 Phralale, kana varikas ande varisoski bezex vi te xutyilena, tume, kon
duhoske sanle, sityaren le kasaves po blindope: ba le sama pe tute, ke tena peres vitu ando zumavjipe.
2 Phiraven jekhavresko pharipe, haj kade kerena le Kristoski kris. 3 Ke kana varikon varisoske te
inkrel pes, kana pale khanchij, xoxavel pes. 4 Sakon peske kerdyimata te dikhel perdal, haj atunchi
feri pe peste avla les asharipe, haj na pe kavereste. 5 Ke sakon pesko pharipe ingrela.
6 Kon pale ando alav sityaripe resel, te resarel peske sityares ande sakofalo lashimaste. 7 Na
xoxaven tumen: le Devles nashtig khelen avri. Ke so o manush beshavel, vi kodo kosila: 8 ke kon
peske truposke beshavel, vi anda trupo kosila rumusardyipe, kon pale le Duhoske beshavel, anda
Duho kosila sagutno trajo. 9 Tena khinyardyuvas andre ande lashe kerdyimata, ke tena

khinyardyuvasa, kana avla e vrama vi kosisarasa. 10 Apol zhikaj si amen vrama, keras lasho sakonesa,
haj majfeder pale amare patyapeske phralenca.

Agorimaski vorba haj ashtyilipe: 6,11-18

11 Dikhen feri soske bare iskiripesa iskirisarav tumenge mure vastesa! 12 Kon kathar o trupo
kamen fajlipe te resen, kodal zuralrena tumen po krujalshinipe, numa anda kodo, ke anda Kristosko
dukharipe tena dukhardyon nashavjipe. 13 Ke chi le krujalshinde chi inkren andre la krisa: feri anda
kodo kamen te shinaven tumen krujal, ke tumare truponca te asharen pen. 14 Ba mandar apol dur te
avel ande kavereste te asharav man, sar ande amaro Raj, ande Jezush Kristosko trushul, pa kaste
perdal e luma si po trushul tannardo pe muri rig, haj me la lumake. 15 Ke chi o krujalshinipe chi mol
khanchi, haj chi o bi krujalshinipe, feri o nyevo kerdyipe. 16 Haj sa pe kodal, kon kado vladipe patyan,
pachipe haj muklipe te resen, haj vi le Devlesko Izraelo!
17 Pala kado khonyik tene kerel mange na fajlipe, ke le Jezusheske somnura phiravav pe muro
trupo.
18 Amare Rajeski le Jezush Kristoski gracija te avel tumare duhosa, phralale! Amen.

LIL LE EFEZUSHENGE

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal anda Devlesko kamipe le Kristo Jezushesko aposhtolo si, ando Efezush sile suntonge
haj ando Kristo Jezush patyamnenge. 2 Gracija tumenge haj pachipe kathar o Del, kathar amaro dad
haj kathar amaro Raj Jezush Kristo!

Le Devlesko muntoimasko gindipe: 1,3-2,22

Asharen le Devlesko muntoimasko gindipe 3 Te avel ashtyilime amare Rajesko, le Jezush
Kristosko Del haj Dad, kon ando Kristo sagda rajosarde, haj duhoske ashtyilipesa ashtyilisardas
amen.

4 Ke avrialosardas amen ande leste
angla lumako kerdyipe,
ke suntura haj uzhe te avas angla leste ando kamipe.
5 Ke anda kodo kerdas amen,
ke peske shavenge te lel amen perdal pa Jezush Kristo,
kathar pesko kamipesko fajlipe,
6 haj asharas leski luvudyisardi gracija,
so das amenge ande pesko kamado Shavo.
7 Ande leste si amenge o muntoipe perdal pa lesko rat,
le bezexengo jertisaripe, leski gracija, sar so si lesko barvalipe,
8 so butardes das amenge
sakone platnikipesa haj pinzharipesa kethanes.
9 Ke pinzharadas amenca peske kamipeski tajna
kathar pesko lashipesko fajlipe, so avri gindisardas ande leste,
10 pa vramengo intregonimasko kerdyipe:
ke ando Kristo, sar Angluno, pale kethanes te xutyilel sakofalo,
so ando cheri haj pe phuv si.

11 Ande leste vi reslam kado muklosaripe, ame, kon pe kado arakhadyilam kathar kodalesko
kamipe, kon sakofalo kathar pesko kamipe kerel, 12 ke te asharas lesko luvudyipe, ame, kon aba vi
angla kodo sperantisarasas ando Kristo.
13 Ande leste vi tume ashundine le chachimasko alav, vi patyanas leske, haj vi line le Suntone
Duhosko stemplo, 14 kon samalelari si amare muklosaripeke, zhikaj o Del intregones chi lel palpale
so leskoj pe pesko luvudyimasko asharipe.

Rudyipe anda Kristosko rajimasko pinzharipe 15 Anda kado vi me, pala soste ashundom, ke patyan
ando Raj Jezush, haj ke kamen sa le intregone sunton, 16 chi nachuvavtar najisipe te phenav anda
tumende, haj serojisajvav pa tumende ande mure rudyimata, 17 ke amare Rajesko, le Jezush Kristosko
Del, le luvudyimasko Dad te del tumenge le platnikimasko haj avri sikadyimasko Duhos, ke te
pinzharen les. 18 Te fimlalisarel tumare duhikane jakha, ke te zhanen, ke pe sosko sperantipe akhardas
tumen, ke sosko barvaloj lesko luvudyisardo muklipe pe suntongi rig, 19 haj sosko baro si lesko
saktimo pe amende, kon patyas. Peski bari zor ando 20 Kristo sikadas, kana opretrajardas les anda
meripe haj pe peski chachi rig {Salm 110,1} tordyardas les ando rajo, 21 opralutnes pe sakono krajipe haj
saktimo, zor haj rajipe, haj sakono anav, so na feri pe kadi luma pomonin, ba vi ando avlimasko.
22 *Sakofalo tala leske punre shudas* {Salm 8,7}, haj le majbareske shutas les ande eklezhia, 23 so lesko
trupo si, haj kodalesko intregonipe, kon ande sakofaloste sakofalo andre pherdyarel.

2 **O Del anda meripe po trajo ingrel** 1 Vi tumen opretrajardas, kon mule sanasle anda tumare
bezexa, 2 ande soste trajinas varikana ande kadi luma, haj mukenas tumen kodale rajeske, kodale
duhoske, kon akanak ande bipatyamnimaske shave trajil. 3 Varikana vi ame savorazhene mashkar
kadal trajisarasas, kana kodal kerasas, so amaro trupo dorolas, haj kodal kerasas, so o trupo haj le
hatyarimata mangenas. Sar arakhadyilam la xolyake shave samas, sar vi le majbut. 4 Ba o Del, kon
barvaloj ando lashipe, haj baroj anda pesko kamipe, sosa kamelas amen, 5 ba chaches anda amare
bezexa mule samas, le Kristosa kethanes opretrajardas amen – anda leski gracija muntusardyiline -,
6 Lesa kethanes opretrajardas haj mashkar le chereske vazdas amen perdal pa Jezush Kristo, 7 ke te
sikavel ande avlimaske vrami peske gracijimasko barvalipe amenge ando Kristo Jezush. 8 Ke anda
gracija muntusardyiline perdal pa patyape. Kado na tumerndar si, ba le Devlesko tofnipej**: 9 na
kathar kerdyimata, ke khonyik tena asharel pes. 10 Ke leske kerdyimata sam, ando Kristo Jezush pe
lashimata kerdosarde, saven o Del anglal kerdas, ke ande lende te trajisaras.

Jekhipe le biboldenca haj le murtikanenca ando Kristo 11 Inkren apol ande tumari godyi, ke
varikana murtikana sanasle, kathar o trupo inkerdines, haj bi krujalshindeske phenenas tumen kodal,
kon po trupo vastesa kerdosardo krujalshinipe line pengo anav. 12 Ande kodal vrami inke bi Kristosko
trajinas, streni sanasle kathar le Izraelesko kethanipe, avral tordyonas pa paratnimataki konvencia, bi
sperantako haj bi Devlesko trajinas pe kadi luma. 13 Ba akanak apol ando Jezush Kristo tume, kon
varikana dur sanasle, pashe resline perdal pa Kristosko rat. 14 Ke voj si amari pacha, kon le duje
popularon jekheske kerdas, haj kodo alosardo zido so mashkar amende si, ande peste tele puterdas.
15 Le alosarde vladimaticka krisa koslas, ke sar pacha kerdari, le dujen jekhe nyeve manusheske te
kerel ande peste, 16 haj soldujen ando jekh trupo te ushorisarel le Devlesa perdal pa trushulesko kasht,
mudardines o dushmanipe ande peste. 17 Avilastar, ke pacha te viacarel tumenge, kon durutne
sanasle, haj pacha kon pashe sanle {Iz 57,19}: 18 ke perdal pa leste si soldujen slobodo drom ande jekh
duho kaj o Dad.
19 Kade apol abakanak chi sanle streni haj avlimara, ba le suntonge amala haj le Devleske
khereske manusha, 20 pe aposhtolenge haj profetango fundo shutino kher, savesko kolcosko barr o
Kristo Jezush si. 21 Ande leste pashardyol kethane o intrego kher, haj le Rajeske sunto khangerake
barola. 22 Vi tume ande leste pashardyon kethane le Devleske khereske ando duho.

O aposhtolo haj o kethanipe: 3,1-21

3 **O Pal le murtikanongo aposhtoloj** 1 Anda kado som me o Pal, le Jezush Kristosko phanglo anda
tumende, anda murtikanonde. 2 Dore ashundine, ke ande soski gracijimaski dimata lom pe tumari rig,
3 apol kodo, ke anda avrisikadyipe pinzhardom e tajna, sar aba opralutnes vi iskirisardomla. 4 Te
ginadineles, shaj hatyaren atunchi anda leste, ke pinzhardom le Kristoski tajna, 5 so angla kaver
generaciovongi vrama nas pinzhardi angla manushenge shave, kade sar akanak perdal pa Duho avri
phendas peske suntone aposhtolenge haj profetange: 6 kodo apol, ke le murtikana ando Kristo Jezush
muklimara si, rig si von le jekhe truposke, haj jekharsa resardyon ande paratnimata perdal pa
evangeliumo. 7 Kadaleske kerdyilom me sluga kathar Devleski gracijimaski dimatipe, so mange das
kathar peski zor. 8 Mange, mashkar intrega suntura le majcineske resardyilas kodi gracija: te viacarav
le murtikanengo le Kristosko opre nashtig xutyilimasko barvalipe, 9 haj te zhanavarav sakones, ke
sar kerdyilas chachipeske e tajna, so sagutnes garadi sas ande sakofalo kerdyardino Del, 10 ke akanak
avri te sikadyol le Devlesko butikano platnikipe le rajone krajenge haj saktimo pe eklezhiako drom.
11 Kado sas lesko sagutno vladipe, so ando Kristo Jezush, ande amaro Raj kerdas, 12 ande kaste
patyas, haj pachuno drom perdal pa kodo patyape so karing leste hatyaras. 13 Anda kado mangav
tumen, na brigajventar anda tumende phirado pharipe so reslom. Kado pe tumaro luvudyipe avla.

Rudyipe anda eklezhia 14 Anda kado bandyarav mure changa angla o Dad, 15 kastar sakono
popularo pesko anav las ando rajo haj pe phuv: 16 Te delles tumenge sar kathar pesko luvudyimasko
barvalipe inkerdyol, ke te zurardyon andralutne manusheske perdal pa lesko Duho, 17 ke o Kristo
perdal pa patyape ande tumaro ilo te beshel, haj ando kamipe muklosardines 18 opre te zhanen te
xutyilen le intregone suntonca kethanes, ke so si o bulhipe haj lunzhipe, o uchipe haj milnope, 19 haj
te shaj pinzharen vi le Kristosko kamipe, savo kathar sakono pinzharipe majbut si, haj andre te
pherdyon le Devleske sagutne intregonipesa.
20 Kodaleske pale, kon kodala zorake zhutipesa, so ande amende butyarel sakofalo shaj kerel haj
inke vi kathar kodo majbut, so ame mangas bake hatyaras, 21 luvutyipe te avel ande eklezhia haj ando
Kristo Jezush perdal pa sakono generaciovo sagutno-sagutnes! Amen.

Kaver falura ferimata: 4,1-6,20

4 **Opreakharipe po jekhipe** 1 Mangav tumen apol, me, kon phanglo som ando Raj, trajin patyivales
kaj kodi butyi so line, 2 intregone muklipesa, ando blindope haj pachipe. Trajin pasha jekhavreste
ando kamipe. 3 Zuraren tumen te inkren o duhikano jekhipe ande pachako phanglipe. 4 Jekh si o trupo
haj jekh si o Duho, sar vi tumari butyi po jekh sperantipe ingrel. 5 Jekh si o Raj, jekh o patyape, haj
jekh o bolardyipe. 6 Jekh si o Del haj sakonesko Dad, kon opralutnoj pe sakofaloste, sakofalo perdal
xuvel, haj ande sakofaloste andre si.

La eklezhia zurarde gracijicka dimata 7 E gracija apol sakon mashkar amende kathar le Kristoski
tofnimaski rig las. 8 Anda kado phenel o iskiripe:

”Opre gelas ando uchipe, robon ingerdas pesa,
haj tofnimata das le manushen.” **{Salm 68,19}**

9 Kodo pale, ke „opreghelas”, so kaver sikavel, ke vi tele hurajlas pe phuvake telalutne riga?
10 Kon tele hurajlas, zhikodoj, sar kon opregelas, majopre kathar sagda cheri, ke andre te pherdyarel
sakofalo.
11 Voj shutas unyizhenen aposhtolenge, kaveren pale profetange bake evangelarenge, pale
kaveren pale malyarenge haj sityarenge, 12 ke mishtoske te kerel le suntonen te keren o slugipe anda
Kristosko truposko oprevazdipe, 13 zhikaj savorazhene resas kaj le patyapesko haj le Devleske
Shavesko pinzharipesko jekhipe, po manushikano opre baripe, pe kasave bersha, savesko somno le

Kristosko intregonipe si: 14 ke tena avas aba labilisha shavora, haj tena shudel amen kathe-kothe e
sityarimatako zhisoski balvalako phurdipe manushikane xoxamnipesa haj xalipesa kethanes.
15 Boldines, phiras sar o chachipe phenel ando kamipe, haj ande sakofaloste te baruvas opre leste, kaj
o Kristo, kon o shero si. 16 Perdal pa leste, le kethane phangle vunenge zhutipesa ande jekh
xutyildines haj kethane inkerdines, pa sako rigako baripe grizholpe, ke opre te barol ando kamipe.

O dulmutano haj nyevo manush 17 Kodo phenav apol, haj mangav tumen ando Raj, ke abakanak
tena trajin kade, sar le murtikana trajin, kon pe phutyarimata maren pengi godyi. 18 Tunyarikipe
burdosajvel pe lengi godyi, kathar o Devlikano trajo durutnisajlinetar anda kodo bi zhanipe so ande
lende si, so lenge ilengo na muklipe somnosarel. 19 Bi hatyarimaske kerdyiline, perdal dine pen le
marhimaske, haj anda xanzhvalipe but sakofalone biuzhe trabi keren.
20 Ba tume na kade sityilineles kathar o Kristo, 21 kana chachikanes les ashundine haj pa leste line
sityaripe, kathar kodo chachipe inkerdines, so ando Jezush si: 22 shuden tele kathar o dulmutanipe
trajisardino manushes, kon ando rumuvjipe nashel kathar le xoxamne doromata: 23 nyevjardyon ka-
thar tumaro gindipe, 24 haj len pe tumende le nyeve manushes, kon pe Devleski mosura {Gen 1,26} ando
chachipe haj suntoipe kerdadyilas.

Trubujimata karing o dopashuno vortako 25 Apol andakado shinen tumen kathar o xoxamnipe, haj
sakon te phenel chachipe peske dopashune vortakoske {Zak 8,16}, ke riga samle jekhavreske. 26 *Vi te
xolyajven, na bezexaren* {Salm 4,5 G}; o kham tena nachol tele pe tumari xolyi, 27 haj na den than le
bengeske. 28 Kon xapadas, majbut tena xapavel, barem keren butyi, haj peske vastesa te rodel
barvalipe, ke te avel anda soste te del le chorrenge. 29 Chi soski nasul vorba tena mukel tumaro muj,
numa kasavi, so kaj trubuj, lashi avla po vazdadyipe, ke gracija te del kodalen kon ashunenla. 30 Na
brigaren le Devlesko Sunto Duho, pa kaste perdal somnosarde san pe muntoimasko dyes.
31 Sako kerkipe haj xolyi, xape haj kushlimata te avel dur tumendar sakone nasulipesa kethanes.
32 Karing jekhavreste barem aven lashe, jertisaren jekhavreske, sar vi o Del jertisardas tumenge ando
Kristo.

5 1 Keren apol, sar kamle shavora, le Devleski parabola, 2 haj trajin ando kamipe, sar vi o Kristo
kamelas amen, haj kothe das pes dimataske, lashe sungasle sarkafimoske le Devleske.

Drom anda tunyarikipe po fimlalipe 3 Marhipe haj zhisosko biuzhipe bake xanzhvalipe chi ande
vorba tena avel mashkar tumende, sar kado perelpe kaj le suntura, 4 chi zhungalipe bake chi dili
dujagorutni vorba, so chi perelpe, barem najisipe. 5 Hatyarenla aba, haj xutyilenla opre, ke chi soske
marhimaske bake biuzheske, haj xanzhvaleske, bake fetishos kamles najles rig ande Kristosko haj
Devlesko them.
6 Khonyik tena xoxavel tumen shushe vorbenca, ke anda kasave marel le Devleski xolyi le
bipatyamnimaske shaven. 7 Na aven apol rigasle ande lenge bezexa. 8 Ke varikana tunyarikipe
sanasle, ba akanak fimlalipe sanle ando Raj. Trajin kade, sar le fimlalimaske shavora, 9 – le
fimlalimasko frukto pale sa lashipej, chachimataj haj chachipej –, 10 roden kodo, so le Rajes faj. 11 Na
aven rigasle ande tunyarimaske trabi, barem phenen tele kodalen. 12 Ke so von tajnicka keren, inke
vi avri te phenen lazhavo si. 13 Ba pe sakofalo, so telephenipe resel, fimlalipe puterdyola, 14 haj
sakofalo, so avri zhanardyol, fimlalipe kerdyol. Kathar si o phenipe: „Ushtyi opre sovjindo, trajisar
opre anda tyo meripe, haj o Kristo pe tute ablyola!"
15 Apol zurales len sama, ke sar trajin, na kade sar le bi godyakire, 16 ba sar le platnika. Mishto
trajin opre e vrama, ke chorre dyesa trajisaras! 17 Na aven apol dile, ba hatyaren, ke soj le Rajesko
kamipe! 18 Na matyon tele kathar e mol, ke anda kodo marhipe kerdyol, barem pherdyon Suntone
Duhosa! 19 Mashkar tumende salmi, haj sunci haj duhikane gilya gilyaben, gilyaben haj volyin tumen
le Rajeske! 20 Den najisipe anda sakofaloste amare Raj Jezush Kristosko anav le Devleske le
Dadeske!

E kristianicko familia 21 Muken tumen jekhavreske ande Kristoski dar!
22 Le romnya te muken pen penge romenge, zhisar le Rajeske, 23 ke o mursh sheroj la romnyake,
sar vi o kristo sheroj la eklezhiake: voj si le truposko muntori. 24 Ba sar e eklezhia le Kristoske si
telalutni, kade vi e romnyi ande sakofaloste peske romeske.
25 Tume romale, kamen tumare romnyan, sar vi o Kristo kamelas la eklezhia! Pes das anda late,
26 ke ande pajesko najaripe perdal pa alav uzharindes te suntosarella, 27 haj luvudyimaske te shol
peske la eklezhia, ke chi sosko nasul somno tena avel pe late, ba te avel sunto haj uzhi. 28 Zhikade vi
le mursh kade te kamen penge romnyan, sar penge trupos. Ke kon kamel peska romnya, pes kamel.
29 Ke chikana, khonyik chi rucil pesko trupo, ba xaxavelles haj grizholles, zhikade sar o Kristo la
eklezhia, 30 ke riga sam leske truposke. 31 *"Anda kado o manush mukel peske dades haj deja, kaj
peski romnyi cirdelpe, haj dujzhene jekh trupo kerdyona"* **{Gen 2,24}**. 32 Bari tajnaj kadi: me pale pa
Kristo haj pa eklezhia phenav kado! 33 Apolal savorazhene mashkar tumende kade te kamel peska
romnya, sar pes, e romnyi pale te patyivisarel peske romes.

6 1 Shavorale, muken tumen tumare dadeske haj dejake ando Raj, ke kade si kodo mishto.
2 *"Patyivisar tye dades haj tya deja"* **{Avr 20,12}**: kadi si e angluni vorba dinipesa kethane phanglo
vladipe: 3 *"ke lashi butyi te avel tut, haj lungone trajesko te aves pe phuv"* **{DKris 5,16}**. 4 Haj tume
dadale, na xolyaren opre tumare shavoren, ba bararen len opre ande pacha haj ande Rajesko feripe!
5 Slugonale, muken tumen kathar trupo inkerdine rajenge darasa haj izdravjimatasa ande tumaro
ilo ande jekhimata, zhikade sar le Kristoske! 6 Na po dichipe slugisaren, sar le manushengo fajlipe te
rodenas, ba sar le Kristoske slugi, kon anda ilo keren le Devlesko kamipe! 7 Muklikane kamipesa
slugisaren, sar le Rajeske te kerenasles, haj na le manushenge! 8 Zhanen, ke sakon, kon variso lasho
kerel, kodo lela pesko potyinipe kathar o Raj, shaj avel sluga bake slobodo.
9 Tume pale rajale, zhikado te keren lenca, muken le kushlimata, ke zhanen, ke vi tumenge haj vi
lenge Raj si ando cheri, haj leste naj alosaripe.

Opreakharipe po zuraripe 10 Palunes apol: Zurardyon ando Raj haj ande leski bari zor! 11 Len opre
le Devlesko mudvaripe, ke te zhanen te tordyaren le bengeske intriki! 12 Ke na le ratesa haj le truposa
trubuj te marasame, ba le rajenca, le barenca, le tunyarikimaske anglalarenca, le nasulimaske ando
cheresko uchipe beshle duhonca.
13 Len opre apol le Devlesko mudvaripe, ke zurale te aven po nasul dyes, haj te shaj tordyon, ke
sakofalo kerdine. 14 Kade tordyon apol, *ke tumaro mashkar brichinarisaren opre chachipesa, haj len
opre pe tumende le chachardyimaske sastrune gada!* **{Iz 59,17}** 15 *Tumare punrenge sandala te aven la
pachake evangeliumoske viacarimasko muklipe!* 16 Zhikaj kado len le patyapeski dhala**, savesa
shaj mudaren le nasulimaske sakono jagasle sulici. 17 Len opre *le muntoimasko sirastrumo** haj vi
le Duhosko xanro,* apol *le Devlesko alav.* 18 Sagda rudyin ando Duho, ande sakono rudyipe, haj ande
leste ratyaren sagutne zurardyipesa rudyindes anda sagutne suntura, 19 haj vi anda mande, ke o Del
te del man vorbi, kana avri putrav muro muj, ke tromanes te viacarav le evangeliumoski tajna,
20 saveske legatari som vi ande sastra: muk te vorbisarav tromanes, sar kado vi trubuj te kerav me.

Phandadi vorba haj ashtyilpe: 6,21-24

21 Ke vi tume avri te zhanen, ke so si manca, so kerav, o Tichikus, o kamado phral haj patyivalo
sluga ando Raj, sakofalo phenela tumenge. 22 Zhianda kodo bishaldom les tumende, ke avri te zhanen,
ke so si amenca, haj te ushorisarel tumaro ilo.
23 Pachipe le phralenge, haj patyapesa angalyi dino kamipe kathar o Dadunodel haj kathar o Raj
Jezush Kristo! 24 Gracija sa kodalenge, kon na nachilimaske kamipesa kamen amare Rajes, le Jezush
Kristos!

Lll KAJ LE FILIPPIVURA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 **1** O Pal haj o Timoteush, le Kristo Jezusheske slugi, kaj le Kristo Jezusheske intregone suntura,
kon ande Filippi si le anglalarenca haj diakonenca kethanes. **2** Gracija tumenge haj pachipe kathar o
Del, kathar amaro Dad haj kathar o Raj Jezush Kristo!

O aposhtolo haj lesko evangeliumo: 1,3-26

Najisipe phenipe haj rudyipe **3** Zhisodivar serosajvav pa tumende, najisipe phenav mure Devleske,
4 haj sagda, ande mure intrega rudyimata losshasa rudyisarav anda savorazhenende, **5** ke avri len
tumari rig ande evangeliumosko slugipe zhikathar o angluno dyes zhikaj kado. **6** Vi patyav ande kodo,
ke kon anglalardas kadi lashi butyi ande tumende, intregoneske kerel kodales zhikaj le Kristo
Jezushesko dyes. **7** Vi perelpe kade te gindisarav man pa tumende, ke ande muro ilo phandadom
tumen, kon vi ande mure sastra, haj vi ande evangeliumosko feripe rigasle sanle kodala gracijake, so
mange davadyilas. **8** Ke o Del zhanel, sar dorojman pala savorazhenende, ande Kristo Jezushesko
kamipe. **9** Anda kodo rudyisarav, ke tumaro kamipe inke majfeder te barvajvel ando pinzharipe haj
intrego hatyaripe, **10** ke te zhanen te alosaren, ke so si o lasho, ke uzhe haj bi doshale te aven pe
Kristosko dyes, **11** pherdyardes le chachipeske perdal pa Jezush Kristo kerdyiline fruktosa pe
Devlesko luvudyipe haj pe lesko asharipe.

O Pal la losshanaviacako viacarij **12** Fajas man te zhanen, phralale, ke kadal trabi so akanak
pecisajline barem po mishtyipe si le evangeliumoske, **13** ke ande intrego chasaricko kethanipe haj vi
kavere thaneste pinzhardo kerdyilas, ke mure sastra anda Kristo phiravav, **14** haj ando Raj patyamne
phralengo butipe, kathar mure sastra zor linisardes, maj tromanes, bi darako tromal te viacarel o alav.
15 Unyizhene anda xanzhvalipe haj rivalizalipe, ba kavera anda lashipe viacaren le Kristos. **16** Kadal
anda kamipe, ke zhanen, ke anda evangeliumosko feripe som kathe: **17** kodal pale anda rivalizalipe,
na uzhe duhosa viacaren le Kristos, haj kodo gindisaren, ke duhikane dukha, keren mange ande mure
sastra. **18** Ba so mol kadi? Feri le Kristos te viacaren zhisar, zhi paluna gindimatasa, ba uzhe duhosa.
Me losshav lake. Haj inke vi pala kado lossho lake, **19** ke zhanav, ke kado pe muro muntosaripe avla
{Job 13,16 G} perdal pa tumare rudyimata haj pa Jezush Kristoske duhosko zhutipe. **20** Kadoj muro
zhukaripe haj sperantipe, ke ande khancheste chi lazhardyuvavtar, boldines, intregoj muro patyape,
ke sar sagda, kade vi akanak luvudyisajveltar o Kristo ande muro trupo, zhikathar o trajo zhikathar o
meripe.
21 Ke pe muri rig o trajo o Kristo si, o meripe pale majbutipej. **22** Ba majdur trubuj te trajiv ando
trupo, atunchi kado mange lashi butyi somnosarel, haj chi zhanav, so te alosarav. **23** Mashkar duj
shudosajvav: fajas man te zhavtar haj le Kristosa te avav, ke kado sakofalostar majlasho avlas, **24** ba
anda tumende majfeder trubuj, ke ando trupo te ashuvav. **25** Ke patyav ande kado, zhanav, ke ashuvav,
haj kethanes ashuvav savorazhenenca tume te shaj zurajven, haj pe tumari lossh so anda patyape si,
26 ke inke majfeder te shaj asharen tumen manca ando Kristo Jezush, kana pale zhavtar tumende.

Opreakharipe po jekhhatyaripe **27** Andakado apol vi trajin patyivales, sar perelpe kaj le Kristosko
evangeliumo, ke vi te zhavtar tumende haj dikhav tumen, vi dur te som, kodo te ashunav pa tumende,
ke ande jekh duho sanle, ande jekh hatyardipe butyaren anda evangeliumosko patyape, **28** haj chi sar
chi darajven kathar le dushmana. Kado lenge le merimasko tumenge pale le muntoimasko somno si,
kathar o Del. **29** Ke anda Kristo tume na feri kodi gracija line, ke te patyan ande leste, ba vi te du-
khardyon anda leste, **30** ke vi tume kodo maripe keren, so mande dikhline, haj so akanak pa mande
ashunen.

2 1 Apol te mol variso ando Kristo zurardyipe, anda kamipe phendo feripe, o duhikano kethanipe,
o jekh hatyaripe haj o jertipe, 2 keren intregoske muri lossh kodolasa, ke jekh hatyarde sanle, haj
zhikodo kamipe si ande tumende, haj jekh hatyarindes zhikodo kamen. 3 Na keren khanchi anda
rivalizalipe, haj chi anda phutyaripe, ba sakon blindones te inkrel le kaveres maj opralutneske pestar.
4 Chi jekh mashkar tumende na peski butyi te shol anglal, ba le kaveresko.

Le Kristoski parabola 5 Zhikodo hatyaripe grizhon ande tumende, so vi ando Kristo Jezush sas,
6 kon ande pesko devlikanipe chi inkrelas le Devlesa jekhipe kasava butyake, sar kaj varisoski
sikar** trubulas te cirdelpe,
7 ba avr shushardas pes, slugikano trupo las opre, haj kasavo kerdyilas sar le majbut manusha,
avralutnes kade sikadyilas, sar jekh manush.
8 Tele lazharadas pes, muklikano kerdyilas zhikaj pesko meripe, apol kaj o trushulikano meripe.
9 Anda kado o Del opreashardas les, haj kasavo anav das leske, savo opralutno si zhi pe sako
anav,
10 ke po Jezushesko anav *te bandyol sako chang ando cheri, pe phuv haj telalutni luma,*
11 *haj sako shib te phenel* {Iz 45,23}, ke „o Jezush Kristo si o Raj!" pe Dadunedevlesko luvudyipe.
Le aposhtoleski dar anda kethanipesko muntosardyipe 12 Kade apol mure skunpura, sar vi sagda
muklikane sanasle, butyaren tumaro muntosardyipe darasa haj izdravjimatasa, na feri kade, sar kana
mashkar tumende somas, ba inke majfeder akanak, kana dur som. 13 Ke o Del si kodo, kon ande
tumende o kamipe haj o kerdyipe jekharsa kerel kathar peski voja. 14 Keren sakofalo bi xolyako haj
sigo, 15 ke bi doshale haj uzhe te aven, haj le Devleske bi doshale shave te aven mashkar nasul haj
rumusarde generaciovura {DKris 32,5}, mashkar kaste ablyon, sar le cherhaja ando sagutnipe. 16 Cirden
tumen kaj le trajosko alav, ke te ashol muro luvudyipe pe Kristosko dyes, ke chi nashlom haj chi
khinyardyilom anda khanchi, {Iz 65,23 G}. 17 Haj inke pe tumaro patyapesko sarkafimo haj slugipe
opralutnes inke vi muro rat avri muken te avel pimoske sarkafimo, losshav haj kethanes vojivman
tumenca. 18 Zhikade vi tume losshan, haj manca kethanes vojin tumen.

Le aposhtoleske gindimata: 2,19-30

19 Sperantisarav ando Raj Jezush, ke le Timoteushes na pa buteste tumende shaj bishalav, ke vi
me te pachardyuvav, ke te zhano pa tumare trabi. 20 Ke khonyik naj man, kon ando duho kade cirdelas
pe mande haj kasave uzhes pe pesko ilo phiravelas tumari butyi. 21 Ke sakon peska butyasa grizholpe,
haj na le Jezush Kristoskiresa. 22 Lesko patyivalipe pinzharen, ke sar o shavoro peske dadeske kade
kerelas manca o slugipe anda evangeliumo. 23 Sperantisarv apol, ke shaj bishalav les, kana dikhav,
ke sar boldadyon mure trabi. 24 Haj vi kodo patyav ando Raj, ke vi me na pa buteste zhanav te zhav
tumende.
25 Kade gindisardom, ke le Epafroditos phrales, mure amales ande butyi, kon sar tumaro bishaldo,
ande muro trubujipe po slugipe sas, tumende te bishalav, 26 ke dorolaspe pala savorazhenende, haj
brigajlas anda kodo, ke viaca ashundine pa lesko nasvalipe. 27 Chaches, zurales nasvalo sas, ba o Del
jertisardyilas pe leste, ba na feri pe leste, vi pe mande, tena resel man pe briga inke briga. 28 Zhianda
kado sigo bishaldom apol les, ke pale te losshan, kana pale dikhen les, haj tena avav brigako chi me.
29 Patyivin les ando Raj intregone losshasa, haj patyivisaren le kasave manushen! 30 Ke voj anda
Kristoski butyi reslas pashe kaj o meripe, haj opreshutas pesko trajo, te kerel kodo slugipe karing
mande, so tume chi kerdine.

Le kristianongo trajo, le aposhtoleski parabola: 3,1-4,9

3 **Zurardyipe ando patyape** 1 Apolal mure phral, vojin tumen ando Raj. Mange naj pharo, ke
zhikodo te iskirisarav tumenge, ba tumen zurarel. 2 Len sama pe zhukela, pe nasul butyara, len sama

pe bange! 3 Ke le krujalshinde ame sam, kon kathar le Devlesko Duho slugisaras, haj ando Kristo Jezush asharas amen, haj na ando trupo patyas. 4 Man shaj avlas patyape vi ando trupo. Kana kaver varikon kade gindil, ke shaj patyal vi ando trupo, me inke majfeder: 5 po oxtoto dyes krujalshindine man, anda Izraelesko popularo, anda Benjaminesko falo som, hebericko mashkar le hebera, ande krisako andreinkripe farizano, 6 anda patyape la eklezhiako nashari, kathar e kris inkerdini chachipeski butyi bi doshako.

Dorope pala le Kristosa ande jekh avilino kethanipeste 7 Ba so mange davadyilas, kodo pharimaske hatyaros anda Kristo. 8 Haj sakofalos najipeske inkrav, bi le Kristo Jezushesko, mure Rajesko sagutno sipe. Andaleste sakofalo muklom te xasajvel, haj khancheske dikhenas man, feri le Kristos te resav, 9 haj me ande leste te avav, na anda muro chachardyipe, so anda kris si, ba anda kodo chachardyipe perdal, so anda Kristosko patyape si, apol so kathar o Del si anda patyape. 10 Le Kristos kamav te pinzharav, haj leske opre trajisarimaski zor, haj ande leske dukha rig te hatyarav haj leste te pashardyuvav ando meripe, 11 ke te shaj resav anda meripe po opretrajisaripe. 12 Na sar aba ande mure vast te inkrosarosles, bake aba feder te avos, ba kodo kamav, ke mande te lavles, ke vi o Kristo peste las man. 13 Phralale, chi gindisarav pa mande, ke aba mande lomles, ba jekh ova: bistrav, so pala mande si, haj leske zhav, so angla mande si. 14 Kade nashav karing o dajno, anda kodala butyako potyinipe, so o Del opralutnes das ando Kristo Jezush.

15 Kon apol federa sam, te gindisaras amen kade savorazhene: kana pale ande varisoste kaverfalos gindin tumen, o Del vi kodo sikavela tumenge. 16 Ba so aba reslam, trajisaras kade.

17 Aven palamande phralale, haj dikhen pe kodala, kon kade trajin, sar sikadam tumenge. 18 Ke but zhene trajin kade – butivar phendom tumenge, haj vi akanak rovjindes phenav –, sar le Kristoske dushmana. 19 Lengo agoripe o meripej, lengo Del lengo per si, lengo asharipe kodoj so lengo lazhavo si, haj lengo hatyaripe pe phuvjikane butya ashunel. 20 Ba amaro them ando rajo si, kathar sar muntusares zhukaras le Raj Jezush Kristos. 21 Voj perdal boldel amaro nasul trupo, haj kasaveske kerelles sar lesko luvudyisardo trupo si, kodala zorasa, sosa talapesko saktimosa shaj lel sakofalo.

4 **O kristianicko zurardyipe** 1 Anda kado apol mure kamade phral, muri lossh haj korona, kade inkren avri ando Raj, mure kamade!

2 La Evodia zurales mangav, haj vi le Sintiches, ke te hatyaren jekh ando Raj. 3 Vi tut opre mangav muro butyako chacho amal, av pe kodalengo zhutipe, kon manca kethanes butyaren anda evangeliumo, le Kelemenesa haj mure majbute amalenca, kaske anava andrej ande trajoski hertija **{Salm 69,29}**.

4 Losshan ando Raj sagda! Pale phenav: Losshan! 5 Te pinzharel sakon tumaro blindope! O Raj pashe si! 6 Na aven ande khancheste daramne, ba sagda ande rudyimata phenen tumare mangaimata le Devleske! 7 Le Devleski pacha pale, so majbari si kathar sako hatyaripe, asharela tumaro ilo haj godyi ando Kristo Jezush.

8 Kaver falos pale phralale, pe kodo te phirel tumari godyi, so chachoj, so patyivaloj, so chachimaskoj, so uzhoj, so kamimaskoj, so asharimaskoj, haj so harnyikimaskoj. 9 So sityiline haj patyajline, so ashundine haj dikhline mandar: kodo keren: haj tumenca avla o pachimasko Del.

Le aposhtolesko najisipe: 4,10-20

10 Chachikanes losshajlom ando raj, ke pale kasave zurale kerdyiline, ke pa mande shaj grizhon tumen. Vi anglunes grizhosardinesas tumen pa mande, ba nas tumen shajipe pe leste. 11 Na o chorripe phenavel manca kado, ke aba sityilom kodo, ke dosta te avel mange kodo, so si man. 12 Zhanav vi kethane te cirdav man, ba vi avri te uchuvav: sako thaneste sakofalo siklom: zhanav vi te chajuvav, vi te bokhajvav, mishto te trajisarav haj vi chorrivanes. 13 Sakofalo zhanav te kerav ande kodo, kon man zor del.

14 Ba vi kade mishto kerdine, ke mure amala kerdyiline ande muro chorripe. 15 Vi tume zhanen, filippicka, ke kana anglunes viacaros o evangeliumo, kana anda Makedonia dromardemtar, chi jekh

eklezhia chi las opre manca o kontakto, numa korkori tume. 16 Inke aba vi ande Tessaloniki bi-
shaldine unyivar variso pe muro zhutipe. 17 Na anda kodo, sar pe varisoko dimatipe te dorosaros, ba
anda kodo, ke kodalesko frukto dorosarav, so butindes iskirina pe tumari rig. 18 Perdal lom sakofalo
haj mishto trajiv: sakofalo si man, kathar kodi vrama kana perdal lom kathar o Epaforoditos so bi-
shaldine, sar lashi sung, skunpo haj Devleske fajlimo sarkafimo. 19 Muro Del andre pherdyarela
tumaro sako trubujipe kathar pesko barvalipe luvudyipesa ando Kristo Jezush. 20 Le Devleske haj
amare Dadeske luvudyipe sagutno-sagutnes! Amen.

Andreagoripe: drobovjimata haj ashtyilipe: 4,21-23

21 Drobovjisaren sakone suntones ando Kristo Jezush. Le phral, kon manca si, drobovjisaren
tumen. 22 Le suntora, majfeder anda kodal, kon anda chasaresko kher sile drobovjisaren tumen.
23 Le Raj Jezush Kristoski gracija te avel tumare duhosa! Amen.

LIL LE KOLOSSENGE

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal, anda Devlesko kamipe le Kristo Jezushesko aposhtolo, haj o Timoteush phral 2 ande
Kolosse suntone haj patyamne phralenge ando Kristo. Gracija tumenge haj pachipe kathar o Del,
kathar amaro Dad!

Le Devlesko muntoimasko gindipe: 1,3-23

Najisipe phenipe anda kethanipe 3 Najisipe phenas le Devleske, amare Rajeske, le Jezush
Kristoske Dadeske, zhisodivar rudyisras, 4 ke ashundam pa tumaro patyape ando Kristo Jezush, haj
pa kamipe, sar hatyaren sa karing le suntura, 5 anda kodo sperantipe, so gata tordyol tumenge ando
rajo, haj pa soste aba ashundine ande evangeliumosko sunto alav. 6 Kado reslastar tumende, haj sar
pe intrego luma frukto kerel haj butajvel, kade vi tumende, zhikathar kodo dyes, kana ande pesko
chachipe pinzhardine haj ashundine le Devleski gracija. 7 Kade sityiline kodo kathar o Epafras, kathar
amaro kamado slugano amal, kon le Kristoski chachi sluga si anda amende. 8 Voj das amen viaca pa
tumaro Duhikano kamipe.

Rudyipe anda kethanipe 9 Anda kado vi ame, kathar kodo dyes, ke kado ashundam, sagda
rudyisaras anda tumende, ke leske kamipesko pinzharipe te avel intrego ande tumende, sakone
platnikipesa haj hatyaripesa kethanes, 10 haj trajin kade, sar perelpe kodo karing o Raj, ande
sakofaloste kade, sar les faj, ke ande sakone lashe kerdyimata frukto te keren, haj te butajven ande
Devlesko pinzharipe. 11 Te zurarel tumen anda pesko luvudyipesko saktimo sagda zorasa, ke zhikaj
agor avri te inkren, haj pachake te aven.

Luvudyisarimaski gilyi pa Kristo, pa Dadesko mosuripe 12 Losshanes phenen najisipe le Dadeske,
kon dostaske kerdas tumen pe kodo,
ke vi tumen rig te avel le suntonca ando fimlalipe.
13 Avri-cirdas amen anda tunyarikipesko saktimo,
haj perdal shutas amen ande peske kamade Shavesko them.
14 Ande leste si amaro muntosardyipe, le bezexengo jertipe.
15 Voj si le bi dikhline Devlesko mosuripe,
haj sakone kerdyimasko angluno arakhadyipe,

16 ke ande leste kerdadyilas sakofalo ando cheri haj pe phuv,
le dikhline, haj bi dikhline,
le rajkane iskamina haj le rajimata,
le kraja haj le saktimura.
Sakofalo lestar haj anda leste kerdadyilas.
17 Voj majanglunes si sakofalostar,
haj sakofalo ande leste tordyol opre.
18 Voj si le truposko, haj la eklezhiako shero;
voj si o anglipe, o angluno arakhadyilino mashkar le mule,
ke lesko te avel o anglunipe ande sakofaloste.
19 Ke kade fajas le Dadeske,
ke ande leste te beshel o intrego intregonipe,
20 haj perdal pa leste te ushorisarel pesa sakofalo,
so pe phuv haj ando rajo si,
perdal pa kodo, ke pachipe kerdas leske trushuleske ratesa.

Le kethanipesko zurarіpe 21 Vi tumen, kon varikana xolyarnyika haj strene hatyarimaske sanas anda nasul kerdyipe, 22 ushorisardas akanak ande lesko manushikano trupo perdal pa meripe, ke sar sunton, uzhes haj sar bi doshakiren te tordyarel angla peste. 23 Ashon anda kado ando patyape zurales, na durutnisajventar kathar la eklezhiako sperantipe, so ashundine, so sakone zhuvindeske viacardine tala cheri, haj saveske me o Pal, sluga kerdyilom.

O aposhtolo haj o kethanipe: 1,24-2,23

E eklezhia ande sakone manushesko slugipe 24 Akanak pale losshikanes dukhardyuvav anda tumende, haj avri intregonisarav ande muro trupo kodo, so faltil anda Kristosko dukhipe, pe leske truposke, pe eklezhiaki rig, 25 savake me sluga kerdyilom kathar o Del lino anda tumende kerdi butyi, ke intrego patyivipe te rodav le Devleske alaveske, 26 la tajnake, so aba garadi sas but shela bersh haj but generaciovura, ba so akanak avriphendas peske suntonge. 27 Lenca kamlas o Del te pinzharavel la tajnako luvudyisardo barvalipe mashkar le murtikana, kade e tajna pale naj kaver, sar kon ande tumende si o Kristo, le luvudyimasko sperantipe. 28 Ame les viacaras kana sakone manushes ferisaras haj sityaras intregone platnikipesa, ke sakone manushes federeske te keras ando Kristo. 29 Anda kado khinyosardyuvav leska zorake zhutipesa, so mishto butyarel ande mande.

2 **Le kethanipesko patyape** 1 Kodo kamav, te zhanen avri, sar butyarav anda tumende, anda laodiceaicka, haj sa anda kodal, kon chi dikhline mure trupos peske jakhenca, 2 ke lengo ilo te ushordyol, haj ando kamipe kethane te bilyal haj te resen ande hatyarimasko intrego pinzharipesko barvalipe, pe Kristosko pinzharipe, 3 ande kaste le platnikipeske haj sakone zhanipeske avucija garadyol. 4 Kado anda kodo phenav, ke khonyik tena zhanel te xoxavel tumen shukarne vorbenca. 5 Ke vi dur te som tumendar trupikanes, ba duhosa tumenca som, haj loshshav kana dikhav mashkar tumende e pacha, haj ke zurales patyan ando Kristo.

6 Anda kado, ke sar patyajline le Raj Jezush Kristos, kade vi trajin ande leste, 7 rikitisardyon ande leste, haj barardyon pe leste! Zurardyon ando patyape, sar sityilineles, haj te avel butardo tumaro najisipe!

Feripe kathar le xoxamne sityara 8 Len sama, ke khonyik tena shol tumen phangleske platnikipesa, haj xalya vorbasa, so kaj le manushikane tradiciji haj kaj la lumake trabi pashardyon, haj na karing o Kristo. 9 Ke ande leste beshel le devlikanipesko intregonipe ande truposte, 10 haj ande leste resline po intregonipe, ande leste, kon sakone krajipesko haj saktimosko sheroj. 11 Ande leste vi krujal-shindine tumen, na vastesa kerdino krijalshinipesa, ba le hatyarimaske truposke tele shudimatasa,

kathar o Kristo kerdo krujalshinipe, 12 kana lesa kethanes praxosardyiline ando bolardyipe, haj lesa kethanes vi opretrajisardyiline, ande kodale Devleski zor patyamnes, kon les opretrajardas anda meripe. 13 Lesa kethanes vi tumen, kana mule sanasle anda tumare bezexa haj truposko bi krujalshinipe, opretrajardas tumen perdal pa kodo, ke jertisardas amare sagda bezexa. 14 Leske vladipenca le kamipeske liles, so dosharelas amen, koslas, shutasles anda drom, haj po trushul karfardas les: 15 tele kolyardas le krajen haj saktimon, angla sakoneste tele lazhavardas len, haj barardyilas pe lende.

16 Apol khonyik tena krisarel tumen anda xamasko bake pimoski traba, chi anda baro dyes, anda nyevo shonitiko bake anda savato. 17 Kadal numa leske tunyarikimata le avlimaske trabenge, ba o sipe le Kristoskoj. 18 Ke chi perelpe tumenge o potyinipe tena phenel tumenge kasavo manush, kon asharel pes ando blindope haj ando andyelongo patyivisaripe, kon phutyardo kerdyol anda peske dikhlimata, anda khanchi baripesko kerdyol ande pesko duho, 19 haj chi pashardyol kaj o shero, kon grizhol haj kethane shol le riga ando trupo, ke te zhutisarel kathar o Del inkerdino bararipe.

20 Kana apol muline le Kristosa kethanes la lumake rigange, sostar len pe tumende krisa, sar ande luma te trajinas: 21 ”Na res leste, na zumavles, na unzu leste!” 22 Ke kadal sa anda kodol si, ke te pustisajventar kathar o hasnisaripe. Numa pa manushikane vladimata haj sityarimata si vorba **{Iz 29,13 G}**. 23 Platnikenge sikaven pen, anda devlikane patyivisaripe anda blindosaripe, haj ke dukharen pen, ba naj ande lende khanchi baripe: numa le hatyarimaske truposke slugin haj dostaren avri.

Ferimata pe boldadyilengi rig: 3,1-4,6

3 **O dulmutano haj nyevo manush** 1 Anda kado apol, opre te trajisarardyiline le Kristosa, roden le opralutnen, kaj o Kristo si, pe le Devleski chachi rig beshindos **{Salm 110,1}**. 2 Le opralutne butyanca grizhon tumen, na le phuvakirenca. 3 Ke muline, haj tumaro trajo le Kristosa garadoj ando Del. 4 Kana pale o Kristo, tumaro trajo, sikadyola, atunchi vi tume sikadyona lesa kethanes ando luvudyipe.

5 Mudaren avri apol anda tumare riga kodo, so phuvakoj: o marhipe, o biuzhipe, o frivolipe, o nasul dorope haj o xanzhvalipe, so naj kaver, sar le fetishosko kamipe. 6 Anda lende resardyolatar le Devleski xolyi pe le bi patyamnipeske shave. 7 Vi tume kadal kerenas varikana, kana mashkar lende trajinas. 8 Ba akanak aba shuden tumendar sa kadal: e xolyi, o nasul kamipe, anda tumaro muj e kushlimata haj e zhungalyi vorba. 9 Na xoxaven jekhavreske, tume, kon tele shudine le dulmutane manshes peske kerdyimatanca kethanes, 10 haj pe tumende line le nyeves, kon pe peske kerdareski mosura sagda nyevjardyol zhipo intrego pinzharipe. 11 Kathe naj aba majbut helleno haj bi boldo, naj krujalshinipe haj bi krujalshinipe, naj barbaro, skita, sluga haj slobodo, ba sakofalo haj ande sakofaloste o Kristo.

12 Len apol pe tumende, sar le Devleske sunci haj skunpura alosarde le lashipesko hatyaripe, o blindope haj o pachipe! 13 Trajin pasha jekhavreste, haj jertisaren jekhavreske, kana varikon dosharel le kaveres! Sar o Raj jertisardas tumenge, keren kade vi tume! 14 Haj sa opralutnes pale: len pe tumende o kamipe, so le federipesko phanglipe si! 15 Haj le Kristoski pacha, pe soste akharipe line andekh trupo, te rajilpe ande tumaro ilo! Aven najisarde!

16 Le Kristosko alav te beshel ande tumende barvales! Sakone platnikipesa sityaren haj ferisaren jekhavres! Najisipesa ande tumaro ilo gilyaben le Devleke salmi, sunci gilyaba! 17 Zhiso keren, vorbasa bake kerdyipesa, sakofalo ande Raj Jezushesko anav keren, haj phenen najisipe le Dadunedevleske perdal pa leste!

Trajimaske trubujimata 18 Romnyale, muken tumen tumare romenge, sar perelpe ando Raj! 19 Murshale, kamen tumare romnyan, haj na aven capeni karing lende! 20 Shavorale keren kodo sagda tumare dadenge haj dejange so phenen, ke kado skunpoj le Devleske! 21 Dadale na vazden xolyi ande tumare shavora, ke tena xasaren pengi volya! 22 Slugi, muken tumen ande sakofaloste kathar tumaro trupo inkerdine rajenge, ba na po dichipe slugisaren, sar le manushengi voja te rodenas, ba vorta ilesa ande Rajeski dar! 23 Zhiso te keren, anda ilo kerenles, sar le Rajeske, haj na le manusheske te

kerenasles! 24 Ke zhanen, ke kathar o Raj lena tumaro potyinipe. Le Raj Kristoske slugisaren; 25 ke kon bi chachipe kerel, palpale lel kodo, so bi chachikanes kerdas: ande kado naj avrialosaripe.

4 1 Rajale, den le slugange kodo, so perelpe, ke zhanen, ke vi tumen si Raj ando rajo!

Sakoneske ferimata 2 Ando rudyipe aven zurale, aven ande leste samalinde haj najisarde! 3 Rudyisaren vi anda amende, ke o Del te putrel opre angla amende o vudar kaj o vorbipe, kaj le Krisatoski tajnako viacaripe, anda soste vi ande sastra mardine man, 4 ke kade te pinzharavav kodo, sar pa leste trubuj te dav duma. 5 Aven platnika angla avralutne, haj hasnisaren opre kodo, kana resardyol e lashi traba! Mishto trajisaren opre e vrama! 6 Tumaro vorbipe te avel sagda skunpo, lonesa svadaslo, ke te zhanen kaske, sar te zhanen vorba te den!

Andre agoripe: haj drobovjimata: 4,7-18

7 Pa muro trajo sakofalo phenela tumenge o Tichikus, o kamado phral, o patyivalo sluga haj muro slugicko amal ando Raj. 8 Zhianda kodo bishaldom les tumende, ke te pinzharen amaro trajo, haj te ushorisarel tumaro ilo. 9 Lesa zhal vi o Onezimos, o skunpo haj patyivalo phral, kon tumendarutno si. Von maj pa sakofaloste vorbina tumenge, so kathe pecisardyol.

10 Drobovjisarel tumen o Aristarchos muro robicko amal, haj o Mark, le Barnabashesko nyamo, pa kaste vladmata line – ke tumende te zhala, lenles mashkar tumende –, 11 haj vi o Jezush, kas Justuseske anavaren. Mashkar le bibolde numa von si mura butyake amala ande Devleske themesko slugimasko viacaripe, haj vi pe muro ushoripe sas von. 12 Drobovjisarel tumen o Epafras, kon tumendarutno si, haj le Kristo Jezusheski slugaj, kon sagda butyarel anda tumende ande rudyimata, ke zurale patyapesa te tordyon avri ande kodo, so le Devlesko kamipe si. 13 Chacharav me pa kodo, ke but khinyardyol anda tumende, haj anda kodal, kon ande Laodicea haj ando Heierapolis sile. 14 Drobovjisarel tumen o Lukach, o kamado sastyari, haj o Demas. 15 Drobovjisaren kodale phralen, kon ande Laodicea si, la Ninfa haj le kethanipes, kon ande lako kher si! 16 Kana kado lil tumende opreginadine, grizhon tumen pa kodo, ke vi ande laodiceake eklezhiji opre te ginavenles, le laodiciengo pale tume te ginaven! 17 Phenen le Archippososke: „Av pe kodo, ke te keres o slugipe, so lan ando Raj!”

18 O drobovjipe me, o Pal, mure vastesa iskirisarav. Serosardyon pa mure sastra! Gracija tumenca!

ANGLUNO LIL KAJ LE TESSALONIKICKA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1

1 1 O Pal, o Silvanus haj Timoteush le tessalonikicka eklezhiake, kon ando Dadunodel haj ando Jezush Kristo trajil. Gracija tumenge haj pachipe!

O aposhtolo haj o kethanipe: 1,2-3,13

Le tessalonikenge patyivisarde 2 Najisipe phenas le Devleske anda savorazhenende sagda, kana serosardyuvas ande amare rudyimata. Sagda gindisaras 3 angla amaro Del haj Dad ande amaro Raj, ando Jezush Kristo inkerdo fruktosaripe, pe tumaro khinyisardo kamipe haj pe tumaro torelansho sperantipe. 4 Zhanas, kathar o Del kamle phral, ke alosarde sanle. 5 Ke ame o evangeliumo na feri vorbenca viacarasas tumende, ba vi zorasa haj Suntone Duhosa, haj intregonipesa. Ke zhanen, ke soske samas mashkar tumende, anda tumende. 6 Tume pale amare patyamne kerdyiline, haj le Rajeske, patyajline le alaves mashkar but kikidyimata, le Suntone Duhoske losshasa. 7 Kade

patyivisarde kerdyiline sakoneske ande Makedonia haj ande Akhaj. 8 Ke le Rajeske alavesko viacaripe tumendar zhal majdur, na feri ande Makedonia haj Akhaj. Tumaro ando Del patyamnipe reslas pe sogode riga, kade china chi trubuj pa kado majdur te vorvisras. 9 Ke sakon vorbisarel pamende, ke sar reslam tumende, haj ke sar boldadyiline karing o Del kathar le fetisha, ke le trajisarde Devleske te slugisaren, 10 haj te zhukaren anda o rajo leske Shaves, kas opretrajardas anda meripe, le Jezushes, kon muntusarel amen kathar e avluni xolyi.

2 **Palpale serovjipe pe aposhtolesko angluno vizitalipe**** 1 Vi tume zhanen, phralale, ke amaro tumende zhalipe nas anda khanchi. 2 Boldines, apol majanglal sar zhanen, dukhimata haj azbaimata reslas amen ande Filippi, ba vi kade ando Del patyamnes, vi mashkar le bare gindura viacarasas tumenge le Devlesko evangeliumo. 3 Ke amaro alav-viacaripe na anda bi zhanipe si, haj china na anda biuzhipe, haj chi pecisardyol xoxamnipesa, 4 ba kade vorbisaras, sar kas o Del avrizumadas haj chachardas, ke pe amende te mukel o evangeliumo. Na sar kasave, kon le manushengo fajlipe roden, ba le Devlesko, kon perdal dikhel pa amaro ilo {Jer 11,20}. 5 Amen chi sar chi faj e charmakhlini vorba, sar vi zhanen kodo, haj chi o xanzhvalipe – o Del chacharel amen pe kado. 6 Chi le manushengo asharipe chi rodas, chi tumaro, chi kaverengo. 7 Ba chaches pe tumende shaj muklyosardyilamas, sar le Kristoske aposhtolura, ba vi kade, kade samas mashkar tumende, sar le cine, kade sar e samalelarkinya grizhosarel peske shavoren. 8 Cirdadyilam karing tumende, haj chachikanes tumenge damas na feri le Devlesko evangeliumo, ba vi amaro trajo, ke zurales kamlam tumen. 9 Ke seron apol phralale, pe amari butyi haj khinyaripe. Vi ratyi vi dyese butyi kerasas, haj kade viacarasas tumende le Devlesko evangeliumo, ke tena avas mashkar tumende pe khanyikasko pharipe. 10 Tume zhanara san kadaleske, haj vi o Del, ke sosko sunto, haj bi doshako trajo trajisarasas anda tumende, kon patyamne kerdyiline. 11 Kade vi kodo zhanen, ke sar o dad feril peske shavoren savorazhenen 12 kade ferisaras haj ushorisaras, haj shukares mangas tumen, ke te aven patyivale kaj kodo Del, kon ande pesko them haj luvudyipe akharel tumen.

O kethanipe patyajlas o evangeliumo 13 Sagda najisipe phenas apol le Devleske, ke tume, kon le Devleske alavesko viacaripe amendar ashundine, kodo na kade line, sar le manushenge vorbi, ba sar so si kodo chachikanes: sar le Devleske alaves, so vi ande tumende butyarel, kon patyan. 14 Ke tume, mure phral, zhi pe kodi zheja resline, sar le Devleske eklezhiji, save ande Judea si ando Kristo Jezush, ke tume zhikodo dukhardyiline kathar tumare falicka phral, so vi von kathar le bibolde, 15 kon mudardine le Raj Jezushes haj le profetan, haj vi amen nashavenas. O Del chi vojilpe ande lende. Von dushmanickaj karing sakono manush, 16 haj nashtisaren amenge, ke kaj le murtikana te vorbisaras, tena muntusardyon. Kade sagda andre pherdyaren penge bezexengo milnope {Gen 15,16; Dan 8,23}, haj le Devleski xolyi vi reslas len sagda.

O bireslo vizitalipe** 17 Phralale, chaches, ame pekh unyi vrama shindyilamtar tumendar haj kathar jekhavresko dikhlipe, ba na amare ilesa! Anda kado ande amaro baro dorope zurardyuvas pe kodo, ke te shaj dikhas tumen. 18 Ke kamlam te zhastar tumende, majfeder me, o Pal, vi jekhar, haj vi butivar, ba o shatano chi muklas. 19 Ke kon si amaro sperantipe, lossh, bake luvudyimaski luludyi? Na tume, angla amaro Raj Jezush, kana avelatar? 20 Ova, tume sanle amaro luvudyipe haj lossh!

3 **Le Timoteushesko bishalipe** 1 Ke majdur aba nashtig tordyilam, mishtoske dikhlam, ke korkoro te ashuvas ando Athen, 2 haj bishaldam le Timoteushes amare phrales, kon le Devleski slugaj ando evangeliumo, ke te slugisarel tumaro patyape, te zurarel tumen, 3 ke khonyik tena kolyoltar ande kadal kikidyimata. Ke zhanen, ke pe kado sam vladime. 4 Vi phendam anglal, kana tumende samas, ke kikidyimata dukharasa, sar vi pecisardyilas kodo, haj vi zhanen pa leste. 5 Anda kado chi zhukardom majdur, haj bishaldom les, ke ashunav pa tumaro patyape, ke dore chi zumadas tumen o zumavari, haj chi kerdyol khancheske amari butyi.

O aposhtolo losshal le kethanipeske 6 Akanak apol, ke o Timoteush palpale avilas tumendar
amende, haj viaca andas pa tumaro patyape haj kamipe, haj pa kodo, ke sagda losshanes serosardyon
pa amende, haj fajas tumen te dikhen amen, sar vi ame tumen. 7 Anda kado ushoripe arakhas ande
tumende haj ande tumaro patyape, phralale, vi mashkar amaro chorripe haj kikidyipe, 8 ke ame
atunchi trajisardyuvas opre, kana tume zurale sanle ando Raj. 9 Apol sosa shaj najisarasas kaj o Del
anda tumende anda kodi bari lossh, anda soste vojisardyuvas anda tumende angla amaro Del? 10 Vi
dyese vi ratyi zurales rudyisaras, ke te dikhas tumari mosura, haj te shaj das kodo tumenge, so faltil
inke anda tumaro patyape.

Ashtyilipe 11 Amaro Del haj Dad, haj amaro Raj Jezush Kristo te sikavel amenge o drom tumende!
12 Tumen pale te butarel, haj te kerel tumen barvaleske ando kamipe karing jekhavreste, sar vi ame
kamas tumen, 13 haj kade tumaro ilo zuralo te avel, bi doshako angla amaro Sunto Del haj Dad, kana
amaro Raj, o Jezush avelatar peske sakone suntonca. Amen.

Ferimata pel kristianongi rig: 4,1-5,22

4 **Opreakharipe po trajosuntoipe** 1 Kaver falos pale, phralale, ando Raj Jezush mangas haj
ferisaras tumen pe kodo, so amendar sityiline, ke sar trubuj te trajin haj ande Devleski voja te phiren.
Vi trajin kade, ke tumaro trajo feri majlasho te avel. 2 Ke pinzharen e vladimata, so perdal pa Raj
Jezush dam tumenge. 3 Ke o Del kamlas kado: tumaro suntosardyipe kodoj, ke palpale te inkren
tumen kathar o marhipe: 4 ke savorazhene mashkar tumende te zhanel sama te lel pe pesko trupo ando
suntosaripe haj patyivipe, 5 na ande doropesko hatyaripe, sar le murtikana, kon chi pinzharen le
Devles {Jer 10,25}. 6 Haj khonyik tena chorel haj tena xoxavel peske phrales ande chi soski traba, ke o
Raj palpale del sakofalo, sar kodo aba vi phendam tumenge haj vi andre sikadam. 7 Ke o Del na po
biuzhipe akhardas amen, ba po suntosardyipe. 8 Anda kado, kon tele dikhel kadal, na le manushes
dikhel tele, ba le Devles, kon vi pesko Sunto Duho tumenge das {Ez 36,27}.
9 Pa phralikano kamipe chi trubuj te iskirisarav tumenge, ke tume sityiline kathar o Del, ke te
kamen jekhavres. 10 Ke vi keren kado sakone phralesa ande intrego Makedonia. Ba mangas tumen
phralale, ke ande kado butajven inke, 11 haj trajin ande pachate, te keren tumari butyi, tumare vastenca
te keren tumari butyi, sar vladisardam tumenge, 12 ke te aven patyivale le avralutnenca, haj pe
khanyikaski kozha na resen.

O kristianicko sperantipe 13 Phralale, chi kamas ande bi zhanimata te mukas tumen pa kodal, kon
muline, ke tena brigajven, kas najle sperantipe. 14 Ke te patyas, ke o Jezush mulas haj
opretrajisardyilas, kade atunchi o Del zhi kade angle anela vi len lesa kethanes, kon ando Jezush
muline. 15 Ke kathar le Rajesko alav kodo phenas tumenge, ke ame, kon trajisaras, haj ashilam zhikaj
le Rajesko avlipe, chi mukas tele kodalen, kon muline. 16 Ke po vladipe, pe anglune andyelosko glaso
haj pe Devleske fanfareski** vorba o Raj tele hurala anda cheri, haj majanglal kodal trajisardyona
opre, kon ando Kristo muline, 17 pala kodo, ame, le zhuvinde, le ashiline, lenca kethanes
lavadyisajvas pe norora ando cheri angla o Raj, haj kade sagda le Rajesa avasa. 18 Ushorisaren apol
jekhavres kadale alavenca.

5 **Opreakharipe po gataavlipe angla le Rajesko dyes** 1 Ba pa vrama haj pa chaso naj anda soste te
iskirisarav tumenge phralale. 2 Ke vi tume mishto zhanen, ke le Rajesko dyes kade avelatar, sar ratyi
o chor. 3 Kana kodo phenen: „Pachipe haj bi daripe”, zhi atunchi shindyol pe lende e bida, sar pe
phari romnyi e dukh, haj chi muntosardyonatar. 4 Ba tume, phralale, chi sanle ando tunyarikipe, ke
kodo dyes sar chor te del pe tumende. 5 Savorazhene le fimlalimaske haj le dyeseske shave sanle. Chi
sam chi la ratyake haj chi le tunyarikimaske. 6 China tena sovas, sar le majbut, ba barem avas
samalinde haj trazi! 7 Le sovjinde ratyi soven, le mate ratyi matyon tele. 8 Ba ame, kon le dyeseske

sam, avas trazi, haj te las opre le patyapesko haj le kamipesko sastrune gada, sirastrumoske pale le muntosardyimasko sperantipe {Iz 59,17; Platn 5,18-19}. 9 Ke o Del na pe xolyi kerdas amen, ba pe kodo, ke te resas o muntosardyipe, perdal pa amaro Raj pa Jezush Kristo, 10 kon mulas anda amende, ke opre te sam, te sovasa, lesa te trajisaras. 11 Ushorisaren apol jekhavres, haj aven pe jekhavrengo mishtyipe, sar vi keren kado.

Vorbadelipe karing le kethanipesko trajo 12 Haj mangas inke tumen, phralale, ke te patyivisaren kodalen, kon khinyardyon mashkar tumende, kon tumare anglalutnara si ando Raj, haj ferin tumen. 13 Anda lengi butyi kamen len zurales! Trajin ande pacha jekhavresa! 14 Haj mangas inke tumen, phralale, ke lazhavaren tele le bi pachakiren, haj zuraren le daramne ilengiren, ferin le slabonen, haj aven toleransha sakonesa! 15 Len sama, ke khonyik, anda nasul nasulesa tena potyinel, ba sagda slugisaren jekhavres haj sakonesko mishtyipe! 16 Sagda loshshan! 17 Sagda rudyisaren! 18 Anda sakofaloste phenen najisipe, ke kado zhukarel o Del savorazhenendar ando Kristo Jezush. 19 Le duhos avri tena mudaren! 20 E profeticko vorba na dikhen tele! 21 Sakofalo gindisaren perdal: so lashoj, kodo inkresaren! 22 Kathar skofalo nasul ferin tumen!

Andreagoripe: ashtyilipe haj drobovjipe: 5,23-28

23 La pachako Del te suntosarel tumen ande skofaloste, haj tumaro intrego duhipe, sar tumaro duho kade vi tumaro trupo te ashol bi doshako pe amaro Rajesko, pe Jesush Kristosko avlipe. 24 Kon akharel tumen, chachoj, kade vi kerel kodo. 25 Phralale, rudyisaren anda amende. 26 Drobovjisaren sakone phrales suntone chumindesa. 27 Vladisarav ande Rajesko anav, ke kado lil te ginaven opre sakone phraleske. 28 Amare Rajeski, le Jezush Kristoski gracija te avel tumenca! Amen.

DUJTO LIL KAJ LE TESSALONIKICKA

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal, o Silvanius haj o Timoteush kaj le tessalonikenge eklezhija, savi ando Del, ande amaro Dad, haj ando Raj Jezush trajil. 2 Gracija haj pachipe tumenge kathar o Del, kathar amaro Dad, haj kathar o Jezush Kristo!

O aposhtolo daravel le kethanipes: 1,3-12

Le tessalonikengo kikidyisaripe haj le Devlesko chacho krisaripe 3 Sagda najisipe phenas le Devleske anda tumende, phralale, haj si anda soste, ke tumaro patyape mishto zurardyol, haj o kamipe karing jekhavreste ande savorazhenende butardyol, 4 kade, ke vi asharas amen tumenca ande Devleske eklezhiji, tumare pachipesa haj patyamnipesa, savenca sakofalo nashavjipe toleralisaren. 5 Le Devleske chache krisarimatange somnuraj kadal, ke dostange te rakhen tumen pe Devlesko them, kana vi dukhardyon anda leste. 6 Ke kaj o Del apol kodo si o chachipe, ke kikidyimatasa te potyinel kodalenge, kon tumen kikiden, 7 haj pachipesa amenca kethanes tumenge, le kikidisardenge, kana o Raj Jezush sikadyola anda cheri peske saktimoske andyelonca kethanes, 8 *ande jagaki para***, *haj krisaripe inkrela pe kodal, kon chi pinzharen le Devles,* haj chi mukenpe amare Raj Jezusheske evangeliumoske. 9 Kadalen ando meripe sagda krisaripesa marela *o Raj haj lesko luvudyipe* {Iz 2,10.19.21}, 10 kana avelatar pe kodo dyes, ke te luvudyisajveltar ande peske sunci, haj te chudisarenles ande sa kodala, kon patyanas: ke tumende than arakhlas lengo chachardyipe.

Le aposhtolesko rudyipe 11 Anda kado rudyisaras sagda anda tumende, ke amaro Del dostaske te
inkrel tumen pe pesko akharipe. Te del andre pherdyipe sa kodale hatyarimaske so lasho kamel haj
le patyapeske zurale butyake, 12 ke amare Rajesko le Jezush Kristosko anav te luvudyisajvel ande
tumende, haj vi tume ande leste, anda amare Devleski haj anda Raj Jezush Kristoski gracija.

O kristianicko sperantipe haj le Rajesko dyes: 2,1-17

2 **Le agurutne vramake somnura** 1 Ande amare Raj Jezush Kristosko avlipe haj anda amaro karing
leste inkerdo kethanipe mangas tumen phralale, 2 tena durutnisajventar butaig kathar tumaro trazo
gindipe, haj tena daravel tumen chi sosko dyi, chi vorba, haj chi amendar abisti bishaldo lil, sar aba
le Rajesko dyes pashe te avlas. 3 Chi sar tena xoxavel tumen khonyik, ke majanglal le shindyimaske
trubuj andre te pherdyol, haj trubuj te sikadyol la bezexako manush, le merimaske shaveske, 4 kon
chi mukelpe, haj pes opralutneske shol sa pe kodal, so Devleske bake devlikane patyivisarimaske
anavaras, andre beshel ande Devleski khangeri, haj kade sikavel pes, sar Del te avlas.
5 Chi seron pe leste, ke kana tumende somas, phendom tumenge kado? 6 Haj vi kodo zhanen, ke
so inkrel palpale akanak, zhikaj chi sikadyola ande peski vrama. 7 Ke le nasulipeski tajna aba
butyarel, ba kodo, kon inke palpale inkrel les, majanglal trubuj te khosel anda drom.
8 Atunchi apol sikadyola kodo nasul, kas o Raj Jezush *mudarela peske mujeske phurdipesa* {Iz
11,4}, haj nacharel les peske avlimaske fimlalipesa. 9 Haj lesko avlipe pale – anda shatanesko saktimo
– sakofalosko xoxamne zurardyimaske sikadyimata somnosarena, somnura haj chudimata dichona
opre, 10 haj but sakofaloske cirdadyimata po nasulipe, pe kodalengi prikezhija, kon merenatar, ke chi
patyajline le chachipeske kamipes, te muntusardyon. 11 Anda kado bishalel pe lende o Del le
kavergindimaski zor, ke te patyan le xoxamnipeske, 12 haj tala krisaripe te peren savorazhene, kon
chi patyajline le chachipeske, ba jekh hatyardine le nasulipesa.

Le patyamnengo tromanipe 13 Haj amenge pale sagda najisipe trubuj te phenas anda tumende le
Devleske, phralale, kas o Del kamel, anda kodo, ke o Del avrialosardas tumen anglune puterdyimaske
po muntosardyipe perdal pa Duhosko suntosardyipe haj pa chachipesko patyape. 14 Vi akhardas
tumen pe kado perdal pa amaro evangeliumo, ke te resen amare Rajesko le Jezush Kristosko
luvudyipe. 15 Anda kado apol, phralale, aven zurale, haj len sama mishto pel tradiciji, saven zhuvinda
vorbasa, bake anda amare lila sityiline.

Aposhtolicko ashtyilipe 16 Amaro Raj o Jezush Kristo pale, haj o Del, amaro Dad, kon kamel
amen haj sagutno ushoripe haj lashi speranta das amenge ande gracija, 17 te tromarel haj te zurarel
tumaro ilo ande sakono lasho kerdyipe haj vorbipe.

Vorbadimata le kethanipeske: 3, 1-15

3 **O aposhtolo rudyipe mangel kathar o kethanipe** 1 Apolal phralale, rudyin anda amende, ke le
Rajesko alav, sar vi tumende te butajvel haj po luvudyipe te resel, 2 haj te skepisardyuvas kathar le
khanchikerde haj nasul manusha, ke o patyape na sakoneskoj. 3 Ba o Raj chachoj: voj zuralela haj
ferila tumen kathar o nasul. 4 So kathar tumende inkerdyol, patyas ando Raj, ke keren haj kerenales,
so vladisardam. 5 O Raj te ingrel tumaro ilo pe Devlesko kamipe haj pe Kristosko pachimasko
toleranshipe!

Le khanchikerdengo kikidyipe 6 Ba vi kodo phendam tumenge ande amare Rajesko, le Jezush
Kristosko anav, phralale, ke te inkren tumen dur sa kathar kodal phral, kon na patyivales trajil, haj
na kathar kodi tradicija, so amendar las. 7 Mishto zhanen, ke sar trubuj pala amende te aven, apol
ande kodo, ke chi samas mashkar tumende furcime, 8 chi xalam ive khanyikasko manro, ba butyi

kerdam anda leste, khinyipesa, vi dyese vi ratyi butyi kerdines, ke tena avas po pharipe chi jekheske mashkar tumende. 9 Na anda kodo, sar tena avilino amen kris karing leste, ba anda kodo, ke amen te tordyaras angla tumende, sar kasaven, pala kaste tromanes shaj zhan. 10 Ke kana inke tumende samas, phendam tumenge, ke kon chi kamel butyi te kerel, kodo china tena xal. 11 Ba ashundam vi kodo, ke unyizhene furcindes trajin mashkar tumende, chi butyaren khanchi, haj khanchimatanca nacharen pengi vrama. 12 Kadalenge phenas, haj rudyisaras lenge ande Raj Jezushesko anav, ke pachindes butyardes pengo manro te xan.

Sakoneske phende ferimata 13 Tume pale phralale, na muken ande dopash le lashekerdyimata! 14 Kana varikon chi mukelpe amare ando lil iskirisarde vorbange, kodalen inkren ando serovjipe, haj krujin les, muk te lazhalpe. 15 Ba anda kodo inke na inkren les dushmanoske, ba kade den pe leste duma, sar po phral.

Andreagoripe: 3,16-18

16 Le pachimasko Raj te del tumen pachipe kaj sako than! O Raj te avel savorazhenenca!
17 Me o Pal, mure vastesa iskirisarav o drobovjipe. Ande mure sagda lila kadoj le pinzharimasko somno. Kade iskirisarav.

18 Amare Rajeski, le Jezush Kristoski gracija te avel savorazhenenca! Amen.

ANGLUNO LIL LE TIMOTEUSHESKE

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal, le Devlesko, amare Muntosaresko haj le Kristo Jezushesko, amare speratimasko vladipe le Jezush Kristosko aposhtolo 2 le Timoteusheske, peske skunpone shaveske ando patyape. Gracija, lashipe haj pacha kathar o Dadunodel haj kathar o Kristo Jezush, kathar amaro Raj!

Anglosarde chachimata: 1,3-20

Le patyapes chachikanes trubuj te sityaren 3 Kana dromardomtar ande Makedonia, pe kodo manglom tut, ke te ashos ando Efezush, haj vladisar unyizhenenge, ke tena sityaren kaver falos, 4 tena grizhonpe paramichanca haj sagutne falipesa, save numa pe kecimata inkren, na kaj le Devleski pacha, so kathar o patyape fundosardyol. 5 Le vladimasko dajno anda uzho ilo, anda lasho hatyaripe haj bi xoxamno patyapesko kamipe inkerdyol. 6 Kodal rigatisajline sakofalostar, haj pe shushe vorbimata dine pengo shero. 7 La krisake sityara fajas te aven, ba china chi hatyaren, so phenen haj chacharen.

La krisa chachikanes trubuj te hasnin 8 Ba ame zhanas, ke e kris lashij, kana kade hasnila sar trubuj: 9 zhanindes, ke po chacho chi inkerdyol kris, feri po nasul, pe bi mukle, pe bi devlengire, pe bezexasle, pe bi suntosardende, pe dad mudara, pe dej mudara, pe mudara, 10 pe marhime, pe murshenca marhime, pe manush chor, pe xoxamne, pe xoxamnes colaxara, haj pe kodo, so avralutnes kaver falo si kathar o sasto sityaripe, 11 kathar o ananpo Devlesko pe mande muklino evangeliumo.

Najisipe phenipe anda aposhtolesko akharipe 12 Najisipe phenav kodaleske, kon zor das man, le Kristo Jezusheske, amare Rajeske, ke chacheske gindisardas man, haj pe kado slugipe vladisrdas man, 13 kon angla kodo kushlimasko, nashavari haj marhimasko somas, ba jertipe reslom, ke ande

muro bipatyape bizhanipesko keros le trabi. 14 Haj vi shordas man amare Rajeski gracija, ando Kristo
Jezush patyapesa haj kamipesa kethanes. 15 Chachi vorbaj kadi, haj patyamnipe perimaski: anda kodo
avilastar o Kristo Jezush pe kadi luma, ke te muntosarel le bezexaslen. Mashkar kadal o anglono me
som. 16 Ba zhi anda kodo reslom jertipe, ke o Kristo Jezush pe mande, po angluno te sikavel pesko
lungo toleranshipe, pe sityimaste kodalenge, kon patyana ande leste ando sagutno trajo.
17 Patyivipe haj luvudyipe anda leste le sagutnimaske bi mulimaske, haj bi dikhlimaske Krajeske,
le jekhtune Devleske, sagutno-sagutnes! Amen!

Le Timoteushesko grizhosaripe 18 Kadal vladimata phandav pe tyo duho, muro shavo Timoteush,
pe kodol profecimata palpale akharindes, so pa tute vorbisaren, ke ande kodal patyamnes mar o lasho
maripe, 19 haj inker tyo patyape haj lashe duhoskohatyaripe, so unyizhene shudinetar, haj kade
berosko kethane phagerdyilipe dukhardine ando patyape. 20 Mashkar kadal inkerdyon o Himeneus
haj o Alexander, kas perdal dom le shatanoske, muk te sityonles, ke tena kushen majbut.

E chachi pacha ando kethanipe: 2,1-6,19

2 Rudyimata anda sakoneste 1 Majanglunes apol pe kodo mangav tumen, inkren udyimata,
haj phenen najisipe anda manush: 2 anda Kraja haj anda sakone maj opralutne, ke pachako haj bi
bidako trajo te shaj trajisaras, pherdyardes deldaramnipesa haj patyivipesa. 3 Kado lasho haj skunpo
si angla amaro muntosari Del, 4 kon kodo kamel, ke sako manush te muntosardyol haj te resel pe
chachipesko pinzharipe. 5 Ke jekh si o Del, haj jekh si vi o legatari mashkar o Del haj manusha: o
manush Jezush Kristo, 6 kon kothe das pes parudines anda sakoneste, chachardyipe kerdines
sakoneske ande peski vrama. 7 Anda kado vladisardas man viacareske haj aposhtoleske – chachipe
phenav, chi xoxavav –, le bi patyamnenge sityareske ando patyamnipe haj chachipe.

Le mursh haj romnya 8 Kodo kamav apol, ke le mursh kaj sako than uzhes te vazden opre penge
vast po rudyipe, bi xolyako haj bi kecimasko. 9 Zhikade mangav vi kodo, ke le romnya ande patyivale
gada, lazhamnikanes haj patyivales te shukaraven pen, na andre krecisarde balenca, somnakajesa,
bisorenca haj kuchune gadenca, 10 ba sar perelpe kaj kodal romnya, kon daran le Devles: lashe
kerdyimatanca.
11 E romnyi ande pacha te sityol, sagutne muklipesa. 12 Chi mukav, ke e romnyi te sityarel, haj
opraluni te kerdyol po mursh: te ashol feri ande pacha. 13 Ke le Adamos kerdine majanglal, la Eva
pala kodo, 14 haj na le Adamos xoxadine; ba la romnya xoxadine, haj ando bi muklipe pelas.
15 Shavoren anel pe luma, kathar kodo muntusardyola, te ashola ando patyape, ando suntope haj
trazipe.

3 O biskopo** 1 Chachi vorbaj kadi: kon po biskoponipe dorosarel, lashi traba dorol. 2 Zhi anda
kado le biskoposke bi doshaleske, jekhar ansurisarde mursheske, trazoneske, godyavereske,
patyivaleske, haj po sityaripe lasheske trubuj te avel. 3 Na matyarneske haj marimaskiresko, ba
blindosko, na kecitoresko haj xanzhvalesko, ba kasavo, 4 kon peske kheres mishto lasharel, peske
shaven ando muklipe haj ande patyivipe inkrel, 5 ke kon peske kheres chi zhanel te lasharel, sar
zhanelas atunchi te grizhol le Devleski eklezhia? 6 Tena avel nyevjardes bolisardo manush, tena
kerdyol phutyardo, haj zhikodo krisaripe te resel les, sar le benges. 7 Vi kathar le avralutne lasho
chacharipe trubuj te lel, tena perel ando marhipe haj ande bengesko xutyilipe.

O diakono 8 Le diakona zhikade patyivale manusha te aven, na dujutne shibakire, na e mol
kamara, na xanzhvale; 9 kasave, kon uzhe duhosa len sama ande pende le patyapeski tajna. 10 Ba

majanglal vi kadalen avritrubuj te zumaven, haj numa atunchi te slugisaren, kana bi doshalej. 11 Le romnya zhikade patyivale te aven, na tele phenimaske, trazi, haj ande sakofaloste chache. 12 Le diakona jekhar ansurisarde mursh te aven, kasave, kon penge shavoren haj pengo kher mishto lasharen. 13 Ke kon mishto slugisaren, shukar baripe haj ando Kristo Jezush patyape baro visvarimo** lena penge.

E eklezhia, le Devleske chachipesko inkritoripej 14 Anda kodo iskirisarav kadal tuke – ba sperantisarav, ke na pa buteste tute reso –, 15 ke vi palpale te inkradyuvo, zhan, ke sar trubuj te boldestu ande Devleski eklezhia, so le zhuvinde Devleski eklezhijaj, le chachipesko inkritoripej haj zuraloj lako fundo. 16 Apol chachikanes bari butyij le blindosardyimaski tajna,

so ando trupo avrisikadas pes,
kathar o Duho chachipe reslas,
andre sikadine les le andyelonge,
mashkar le murtikana viacardine les,
pe intrego luma patyanas ande leste,
haj opre gelas ando luvudyipe.

4 **Feripe kathar le xoxamne sityara** 1 Ba o Duho kodo phenel, ke pe palune vrami unyizhene shindyonatar kathar o patyape, pe xoxamnimaske dichimata haj po beng ashunena, 2 pe kodal, kon paxandines, ba ande pengo duho somnosardines xoxavjimata viacaren. 3 Kon kodo phenen, ke nashtipe si o ansuripe, ke trubuj te ferin tumen unye xabenendar, haj apolal kodal anda kodo kerdas o Del, ke najisipe phendines te hasnisarenle mishto le patyamne, kodal, kon pinzhardine le chachipes. 4 Ke le Devlesko sakono kerdyipe lashoj, haj khanchi naj shudimasko, so najisipesa lel peste o manush, 5 ke sunto avla kathar le Devlesko alav haj kathar o rudyipe.

O mishto hatyaripe 6 Kado te sikaves le phralenge, le Kristoski lashi sluga avesa. Le patyapesa haj kodale chache sityarimaske alav xasa, ande soste patyas. 7 Muk le bi hatyarde haj phure romnyarde paramichi, ando blindope zurar tut. 8 Ke le truposko zuraripe pe cerra butyi si lasho: ba o blindope pe sakofaloste lashoj, ke phiravel le sipeski haj avlipe-trajoski vorba. 9 Chachi vorbaj kadi, haj shaj patyamni! 10 Ke anda kodo khinyardyuvas haj anda kodo kushen amen, ke sperantisaras ando trajisardo Del, kon muntori si sakone manusheske, majfeder le patyamnenge. 11 Kado vladisarel, kado sityar!

Vladipe le Timoteusheske 12 Konyik tena dikhel tut tele, ke terno san, ba av vi platniko ande vorba, ando kerdyipe, ando kamipe, ando patyape, ando uzhipe. 13 Zhikaj kothe zhav, grizhontu pa opre ginavjipe, pa feripe haj sityaripe. 14 Na khanchisar e gracija so ande tute si, so kathar anglal phenimata lan kathar le prezhbitera kade, ke oprevazdine penge vast. 15 Pe kadal butya te aven tut grizha, kadal butya ker, ke tyo angle zhalipe te avel pinzhardo angla sakoneste. 16 Le sama pe tute haj po sityaripe! Av zuralo ande kadal, ke kado te keresa, muntus vi tut, haj vi kodalen, kon ashunen tut.

5 1 Le phures na azba, ba de duma pe leste, sar pe tyo dad; le majternes sar tye phralen, 2 le phure romnyan, sar tya da, le majterne zhulyan, sar tye phenyan, intregone uzhipesa.

Le phivlyango trajo haj butyi 3 Le phivlya romnyan, kana chachikanes phivlyaj, patyivisar. 4 Kana pale varisava phivlya shave bake falipe sila, majanglal te sityon pengo kher te lasharen mishto haj te slugisaren penge dadeske bake dejake, ke kado skunpo trabaj angla o Del. 5 E phivlyi pale, kon chachikanes korkoro si, te patyal ando Del haj te inkrel avri vi dyese vi ratyi ando rudyipe, 6 ke kodo, kon hatyarimaskoj, zhuvindo mulo si. 7 Kado vladisar apol lenge, ke bi doshake te aven. 8 Apol kodo,

kon peskirenge, majfeder kodalenge, kon ande lesko kher beshen chi grizhol len, asvikardas o patyape, haj majnasul si vi kathar o bi patyamno.

9 Mashkar le phivlya numa kasava slobodoj te alosaren, kon aba reslas le shovardesh bersh, kon numa jekhe romeski romnyi sas, 10 haj kaske chacharen pa lake lashe kerdyimata: kon shavores barardas, patyivali sas, le suntonge punre thodas, haj zhutisardas le chorrenge: savi sakono lasho kerdyipe kerelas. 11 Le terne phivlyan nashtisaren palpale, ke na muklosardes le Kristoske romeste te kamen te zhan, 12 atunchi dosharipe vazden pe pende, ke o angluno patyivipe opre phagline, 13 haj kavrunutnes vi krujin e butyi, sityon kodo, ke pa jekh kher pa kaver te phiren, haj na feri la butya krujindes, ba vi but vorbindes, kasave phenindes, so chi avlas slobodo. 14 Anda kodo apol kodo kamav, ke le majterne te zhan feri romeste, te anen pe luma shavoren, te lasharen le kheres, haj tena den shajipe le dushmanon po marhisaripe. 15 Unyizhene aba palpale cirdadyiline kaj o shatano! 16 Kana varisava patyamna romnya phivlya te sila, te grizhosarel len, tena phararel vi kodo la eklezhia, ke kodi chachikanes le phivlyan te zhutil.

Le prezhbitera 17 Save prezhbitera patyivales keren pengi butyi, vi dujtorutnes te inkren len ande patyivate, majfeder kodalen, kon o alav viacaripe haj o sityaripe keren, 18 ke kodo phenel o Iskiripe*: „Le cirdare guruveske na phande andre lesko muj”* **{DKris 25,4}**, haj *„Perelpe le butyareske lesko potyinipe”* **{Mt 10,10}**. 19 Po prezhbitero na le dosharipe, *numa atunchi kana duj bake trin zhene chacharen kodo* **{DKris 19,15}**. 20 Le doshalen angla sakoneste lazhavar tele, ke vi le majbut te darajven. 21 Manglines mangav tut po Del, po Kristo Jezush, pe alosardine andyela, inker andre kado chachipesa, haj anda rigate cirdipe na ker khanchi. 22 Tye vast sigardes na shu opre pe khanyikaste, ke tena avel tut rig ande strene bezexa. Inker tut uzhes.

Kaverfalicka ferimata 23 Pala kado na numa paji pi, ba trajin jekh cerra vi mojasa anda tya rinzako haj truposko slabipe. 24 Si save manushenge bezexa zhanimaskej vi angla o krisaripe, kaverengo numa pala kodo: 25 zhikade vi le lashe kerdyimata zhanimaskej: kadalenca kaver si e traba, kadal nashtig ashon garades.

6 **E sluga** 1 Kon andre si xutyildine, le phangle, te inkren ande patyivate penge rajen, ke kodal tena kushen le Rajesko anav haj sityaripe. 2 Kas patyamno raj si, tena lel len ande majcerra, anda kodo, ke kodal phral si, ba zhi anda kado te slugisaren lenge inke majfeder, ke patyaamnej, le kamipeske haj le lashe kerdyimaske rigaslej.

Feripe kathar o xoxamno sityaripe haj kathar o xanzhvalipe Kadalen sityar! 3 Kon kaver falo sityarel, haj chi inkrel pes kaj amare Rajesko kaj le Jezush Kristoske saste alava haj le deldaramnipesa jekh hatyarde sityaripesa, 4 kodo phutyardoj, chi zhanel khanchi, le but vorbimasko nasvalo si, anda kado pale xanzhvalipe, kecimata, kushlipe, haj nasul kamlo dosharipe kerdyol, 5 le dile manushengo, kathar o chachipe nachilime, haj le deldaramnipe na pinzharde manushengo xapesko kethanipe avla.

6 O deldaramnipe lashi butyij, kana mishtyipe inkerdyol pasha leste. 7 Ke khanchi chi andam amenca pe luma, haj china chi ingras khanchi. 8 Kana apol si amen xaben haj gada, te avel dosta kodo amenge. 9 Ke kon barvale kamen te aven, ando zumavjipe peren, ande but khanchimaske doromata, save ando pustipe haj rumuvjipe peraven le manushes. 10 Ke sakone bidako fundipe o xanzhvalipe si: unyizhene kon pashaleste pashardyiline, durutnisardyilinetar kathar o patyape, haj but dukhipe kerdine penge.

Le Timoteushesko zuraripe 11 Ba tu, Devlesko manush, ferisar tut kathar kadal butya: po chachipe, po patyape, po kamipe, pe pachimasko toleranshipe, haj po blindope zurar tut. 12 Martu anda la-shimasko maripe, rode tuke le sagutne trajimasko trajos, pe soste akharipe lan, haj pe soste angla but manusha tele shutan o chacho patyape. 13 Vladisarav tuke angla o Del, kon sakones trajo del, haj angla Kristo Jezush, kon tala o Ponciush Pilatush chacharipe kerdas zhi pa kodo chacho patyape: 14 inker o vladipe uzhes, bi doshales zhikaj amere Rajesko le Jezush Kristosko avlipe, 15 so sikavela

atunchi o anando haj jekhtuno Baripe, le krajengo Kraj, le rajengo Raj, 16 kon korkorunes krajil le bi meripes, kon ando bi pashe gelindo fimlalipe beshel, kas khonyik manush nashtig dikhlas haj china nashtig dikhel, kaske luvudyipe haj sagutno saktimo te avel! Amen!

Le barvalengo duhikano grizhope 17 Kadala lumake barvalenge phen, ke tena aven phutyarde, tena patyan ando xoxamno barvalipe, ba ando trajisardo Del, kon butindes del amenge sakofalo, so trubuj amange: 18 ke te aven lashe, ande lashe kerdyimata barvale, anda ilo te aven dinara, 19 haj te kiden penge kethane barvalo, lasho fundo po avlipe, ke te resen o chacho trajo.

Andreagoripe: opreakharipe haj drobovjipe: 6,20-21

20 Timoteush! Le sama pe avucija, so pe tute muklyosardyilas, krujin le boldine, nyevipe rodinde vorbimata, haj le nasulimaske „pinzharipe" kecimata, 21 saven unyizhene patyajline, haj kathar o patyape shindyilinetar. Gracija tumenca! Amen.

DUJTO LIL LE TIMOTEUSHESKE

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Pal, anda Devlesko kamipe, ando Kristo Jezush dini vorba le Kristo Jezushesko aposhtolo 2 le Timoteusheske, peske kamade shaveske. Gracija, jertipe haj pacha kathar o Dadunodel, haj kathar o Kristo Jezush, kathar amaro Raj!

Le Timoteushesko tromaripe: 1,3-18

Le aposhtolesko najisipe phenipe 3 Najisipe phenav le Devleske – kaske, sar mure nyamura, uzhe duhosa slugisarav –, sagutnes, vi dyese vi ratyi kana serosardyuvav pa tute ande mure rudyimata. 4 Atunchi – pe tye asva gindisardes – kade fajas man te dikhav tut, te shaj pherdyuvavtar losshasa, 5 ke ande muri godyi avel tyo patyape ande soste naj paxandipe, so majanglal ande tyi mami, ande Lois, pala kodo ande tyi dej, ande Eunike trajilas, haj zhanav, ke vi ande tute trajil.

Kaj o Timoteush phendi vorba 6 Zhi anda kado phenav tuke, trajar opre ande tute le Devleski gracija, so ande tute si zhikathar kodo, ke pe tute shutom muro vast. 7 Ke o Del na le darimasko duho das amenge, ba la zorako, le kamipesko haj le trazimasko. 8 Na lazha tut anda le Rajesa inkerdino chachardyipe, haj chi anda mande, kon anda leste sastra phiravav, ba dukhar manca anda evangeliumo le Devleska zorake zhutipesa kethanes. 9 Voj muntusardas haj suntone akharipesa a-khardas amen, na anda amare kerdyimata, ba anda pesko pestarutno gindipe haj gracija, so angla sagutne vrami das amenge ando Kristo Jezush. 10 Kado akanak sakonestar pinzhardo kerdyilas kathar amaro Muntosari, kathar le Jezush Kristosko sikadyipe, kon tele viktornisardas le meripes, le trajos haj le bi mulipes pale opre ablyosardas perdal pa evangeliumo. 11 Kadaleske kerdyilom me viacari, aposhtolo haj sityari.

12 Vi kado anda kado dukharav, ba chi lazhav man, ke zhanav, ke kaske patyos, haj zhanav kodo, ke voj zhanel sama te lel pe mure avuciji, so pe leste muklom zhikaj kodo dyes. 13 Inker apol tut kaj kodal saste alava so mandar ashundan, te aven kodal tuke le patyavjipe haj kamipe ando Jezush Kristo! 14 Le sama pe tute mukline kuch avuciji perdal pa Sunto Duho, kon ande amende beshel!

Le dushmanonge trabi haj le aposhtoleski lossh 15 Haj apol zhanes, ke mukline man savorazhene
le azhiicka, mashkar lende vi o Figelos haj vi o Hermogenes. 16 Te jertisardyol o Raj pe Oneziforosko
kher: butivar zhutisardas pe mande, haj anda mure sastra chi lazhalaspe, 17 ba kana ande Roma avilas,
zurales rodelas man, haj vi rakhlas man. 18 Te del leske o Raj, ke te resel jertipe angla o Raj pe kodo
dyes! Ke soske slugimata kerdas ando Efezush, kodo tu zhanes majfeder.

Duhomalyaricka vorbaimata: 2,1-4,8

2 **Le kristosko chacho slugipe** 1 Muro shavo, av apol zuralo kathar e gracija, so kathar o Jezush
Kristo si, 2 haj so mandar angla but manusha ashundan, muk kodo pe chache, vi kavere manushen
sityara manusha. 3 Khinyardyu, sar le Kristo Jezusheski lashi ketana. 4 Kon anda Del marelpe, chi
grizholpe lumake butyanca, ba pe kodalesko fajlipe kamel te avel, kaste pashardyilas. 5 Ba vi kodo
manush, kon zumavel pesko vojnikipe, numa atunchi lel luludyi, kana patyivales khelelpe. 6 Anda
upaj majanglunes le butyares perelpe rigipe. 7 Hatyar so phenav, atunchi o Raj dela tuke, ke sakofalo
te hatyares! 8 Gindisar po Jezush Kristo, pe Davidesko falo, kon opretrajisardyilas anda meripe, sar
vi viacarel kado muro evangeliumo, 9 anda soste vi le satra andre hatyardines kade dukhardyuvav,
sar jekh nasul manush. Ba le Devlesko alav naj ande sastra marde. 10 Sakofalo perdal trajisarav anda
alosardine, ke vi von te resen ando Kristo Jezush o muntosardyipe, le sagutne luvudyipesa kethanes.
11 Chachi vorbaj kadi, kana lesa kethanes meras, atunchi vi lesa kethanes trajisarasa: 12 kana lesa
kethanes dukhardyuvas, atunchi vi lesa kethanes rajisarasa. Te asvikaras les, vi voj asvikarel amen,
13 ba chache te avasa, voj chacho ashola, ke pes nashtig asvikarel.

O lasho kerdyipe le xoxamne sityarenca 14 Pe kado phen feripe, shukares mang sakones po Del.
Na xatu khanyikasa: naj kodo lasho pe khancheste, numa pe ashunarengo rumuvjipe. 15 Av pe kodo
apol, ke patyivalo manush te aves angla o Raj, av kasavo butyari, kon chi lazhavardyol tele, haj kon
mishto butyarel le chachipeske alava. 16 Ba la lumake shushe vorbimata krujisar, ke kodal numa po
bi devlipe ingern. 17 Kasave manushenge vorbimata kade butardyol, sar o marhipe. Mashkar kadal si
vi o Himeneos haj vi o Filetos, 18 kon durutnisardyilinetar kathar o chachipe, kodo phendines, ke o
opretrajisardyipe aba andre pecisardyilas – haj kade bute manushengo patyape opreburdosardine.
19 Ba o zuralo fundo, so o Del tele pashjardas, zurales tordyol, haj kadoj lesko somno: „Pinzharel o
Del peskiren” {Num 16,5}, majdur: „Te mukel opre le nasulipesa sa kodo, kon le Rajesko anav akharel
po zhutisaripe!” 20 Ba ande jekh baro kher na feri somnakune – haj rupune vasura si, ba vi kashtune
haj vi mitticka** si: le anglalutne pe patyivale, le palune pale pe sagutnimaske trabi. 21 Kon pes
kathar le palutne uzhes inkrel, kodo pe patyivale trabi si inkerdino, suntoj, pe le Rajiski rig lasho, pe
sakone trabate mishto shaj hasnisardo vaso avla.
22 Krujin le ternimaske doromata! Po chachipe, patyape, sperantipe, kamipe haj pe pacha
grizhontu kodalenca, kon uzhe ilesa akharen po zhutipe le Rajes. 23 Le chalade kecitoren krujisar,
zhanindes, ke bida keren numa. 24 Apol le Rajeske slugaske na te xalpe trubuj, ba sakoneste lasheske,
sityareske haj pachimasko trubuj te avel. 25 Kodal pale, kon chi mukenpe leske, blindopesa trubuj te
lazhavarel les, shajke jekhar shajipe del vi len o Del pe chachipesko pinzharipe, 26 haj pe godyi avna
anda bengesko phanglipe, kon pangleske inkrel len pe peski voja.

3 **Le manushenge pecimata ande palune vrami** 1 Kodo pale trubuj te zhanes, ke ande palune dyesa
bidake vrami avna. 2 Le mausha pendarutne avna, paxande, phutyarde, barimaske, kushlimaske, kaj
pengo dad haj dej bi mukle, bi najisimaske, nasul, 3 bi kamimaske, bi pachimaske, xoxamnes
colaxardine, bi dostaskire, brutalisha, nasul kamle, 4 purritora, bi daramne: barem kamena o lasho
hatyaripe sar le Devles. 5 Le patyapesko dichipe abisti phiravena pe pende, ba asvikaren kodaleski
zor. Le kasaven krujisar! 6 Ke mashkar kadal si kodala, kon choral andre zhan ande khera, haj
phanglenge shon kodale bezexenca phararde, haj doromaske romnyan, kodalen, 7 kon sagda sityon,

ba pe chachipesko pinzharipe chikana resen. 8 Sar o Jannes haj Jamberes chi muklaspe le
Mozesheske, kade chi mukenpe chi kadal le chachipeske, ke dile godyake, bi chache manusha si von.
9 Ba po but chi resen kadalesa: lengo chaladipe zhikade avri zhanardyola angla sakoneste, sar vi
kodalengo kodo kerdyilas.

Le Timoteusheski butyi 10 Tu patyas muro sityaripe, muro trajipe, gindisaripe, patyape, pachipe,
kamipe, toleranshipe, 11 nashavjpe, haj mure dukhimata. So sakofalo pecisardyilas amenca ande
Antiochia, Ikoniumo, haj ande Listra, soske nashavjimata tordyilom avri! Haj sa anda kadal
avrimuntosardas amen o Raj! 12 Ba sa kodal, kon chaches kamen te trajin ando Kristo Jezush, na-
shavjipe dukharena! 13 Le nasul haj xoxamne manusha pale ando nasulipe resena majanglal:
durutnosardyon, haj ando bi zhanipe ingren. 14 Ba tu inker avri ande kodo, so sityilan, haj so
pinzhardan! Ke zhanes kastar sityilanles, 15 haj zhikathar tyo shavoripe pinzhares le Iskirimata, so
perdal pa Kristo Jezushesko patyape po muntoipe slugimasko platnikipe shaj del tuke. 16 Sakono
kathar o Del falosardo iskiripe lasho po sityaripe, po sasdelipe, ando chachipe inkerdo sityaripe, 17 ke
le Devlesko manush feder te avel haj po sakono lasho kerdyipe gata te tordyol.

4 **Trubusaripe po majdur zuraripe** 1 Manglines mangav tut angla o Del, haj angla Kristo Jezush,
kon krisarela pe zhuvinde haj mule, perdal pa lesko avlipe haj them: 2 viacar le alaves, tordyu angle
lesa, te si mishto tena! Ferin, mang, zurar sakone toleranshipesa haj zhanipesa. 3 Ke avla vi kodi
vrama, kana le manusha chi pashardyona kaj o sasto sityaripe, ba kathar pengo dorope rodena penge
bute sityaren, ke xanzhol lengo kan: 4 bolden penge kan kathar o chachipe, haj perdal den pen le
paramichange. 5 Tu le sama, trajin perdal le dukhimata, ker le evangelareski butyi, pherdyar andre
tyo slugipe. 6 Ke man aba avri shoren, sar le pimoske sarkafimos, muri zhalimaski vrama aba pashe
si. 7 O lasho maripe, aba kerdom, o drom nashlom, e patyiv inkerdom. 8 Gata zhukarel aba pe mande
e chachimaski luludyi, so pe kodo dyes dela mange o Raj, o chachimasko krisari, haj na numa mange,
ba sa kodalenge, kon anda ilo zhukaren lesko avlipe.

Andralutne phenimata haj mangaimata: 4,9-18

9 Sidyar, av mande sigo! 10 Ke o Demas muklas man anda lumako kamipe, haj gelastar ande
Tessaloniki, ande Krescens Galacia, o Titus pale ande Dalmacia. 11 Korkoro o Lukach si manca. Vi
le Markos le tute, haj akhar les: mishto zhanav te hasnisarav les ando slugipe. 12 Le Tichikuses bi-
shaldom ando Efezush. 13 Muro zubuno, so ando Troas kaj Karpuso muklom, an tusa, kana intye aves
anles tusa, zhikade vi le hertiji ba majfeder le pergamenon. 14 O xarkomaslo Alesander but nasul
kerdas mange: O Raj majpotyinela leske sar perelpe leske {Salm 62,13; 28,4}. 15 Vi tu ferintu lestar, ke
zurales dushmano kerdyilas amare vorbenge.

16 Kaj muro angluno muntosaripe khonyik nas pashamande, sakon korkoro muklas man – tena
pharosajvel pe lende! 17 Ba o Raj pashamande tordyilas, haj zor das amenge, ke o alav-viacaripe
andre te agorisajvel mandar, haj zhanipe te lel pa leste sakono murtikano. Anda kado skepisajlom
anda levosko girtyano {Salm 22,22}. 18 O Raj slobodisarel man kathar sakono nasul intrikipe, haj
muntula man pe peske rajuni themeski rig. Luvudyipe leske sagutno-sagutnes! Amen!

Andreagoripe: drobovjimata haj ashtyilipe: 4,19-22

19 Drobovjisar le Priskas haj Akvilas, haj inke le Oneziforoseske kheres. 20 O Erastus ando
Korintush ashilas, le Trofimoses pale ando Miletos muklom, nasvales. 21 Sidyar, ke inke angla o
jivend kathe te reses!

Drobovjisarel tut o Eubulos, o Pudens, o Linus, e Klaudia haj sa le intrega phral!

22 O Raj te avel tye duhosa! Gracija tumenca! Amen.

LIL LE TITUSESKE

Aposhtolicka vorbi, adresipe haj drobovjipe: 1,1-4

1 **1** O Pal, le Devleski sluga, haj le Jezush Kristosko akhardo aposhtolo, ke le Devleske alosarden
po patyape haj chacho devlikanopatyivisaripe te ingrel, **2** ande sagutne trajosko sperantipe, so angla
sagutne vrami anglal vorba das o Del, kon chi xoxavel, **3** haj kon vi ande chachi vrama avri sikadas
peski vorba perdal pa alav viacaripe, so amaro Muntori Del pe mande muklas: **4** le Tituseske, le
kamade shaveske kasa jekh si amaro patyape. Gracija haj pachipe kathar o Dadunodel haj kathar o
Kristo Jezush, kathar amaro Muntori!

Le Tituseske butya: 1,5-3,11

Le lashe anglalarengo avrialosaripe **5** Anda kodo muklom tut pe Kretako niso**, ke so palal
ashilas, lasharles, haj pa jekh gav po kaver phirindes prezhbiteron te kides kethane, sar kodo
vladisardom tuke: **6** patyivales, jekhar ansurisardines, kaske shave patyamne si, haj na ratyakej bake
bi muklej. **7** Ke le biskoposke, sar le Devleske lashareske, bi doshaleske trubuj te avel, haj na
phutyardo, na xolyarnyiko, na matyarno, na marimasko, na xanzhvalo, **8** barem manush kamlo, lashe
kamipesko, trazo, chacho, sunto, palpaleinkerdinesko, **9** kon zhanel te lasharel o lasho sityaripe, ke
kathar o sasto sityaripe te trubul te zhanel vi te feril, haj kodalen, kon na phenen, te zhanel po lasho
te anel.

Nashtisaripe pe xoxamne sityara **10** Ke si but bi mukle, but shushe vorbardine, xoxamne manusha,
majfeder mashkar krujalshindine. **11** Kadalen tele trubuj te lazhavaren, ke oprebolden intregone
kheren, anda zhungalo xanzhvalipe kasavo sityaren, so chi trubulas. **12** Mashkar lende o jekh, lengi
profeta kodo phendas: „Le kretaicka sagutne xoxamnej, nasulaj, haj khanchikerde bokhshindej.”
13 Kado chachardyipe chacho si. Zhi anda kado phen len tele zurales, ke saste te aven ando patyape,
14 tena ashunen pe bibolde paramichi, haj pe kasave manushenge vladimata, kon dumo bolden le
chachipeske. **15** Le uzheske sakofalo uzhoj: ba le biuzheske haj bipatyamnenge khanchi naj uzho, ke
vi lengi godyi haj vi lengo duhosko hatyaripe melalo si. **16** Kodo phenen, ke pinzharen le Devles, ba
penge kerdyimatanca asvikaren les, ke rucij, bi chachej, haj po sakono lasho kerdyipe bi muklej.

2 **Trajimaske trubujimata** **1** Ba tu kodo viacar, so trazo sityaripe si. **2** Le phurenge kodo, ke te aven
trazi, patyivale, godyavera ando patyape, ando kamipe haj toleranshipe. **3** Le phure romnya zhikade,
sar sunci te trajin, na bange colaxenge, na le bute molyange phangle, ba te sityaren po lasho, **4** te
sityaren le terne romnyan pe kodo, ke te kamen penge romen haj shavoren. **5** Ba inke te aven vi
godyavera, uzhe, harnyika, lashe, penge romenge muklane, ke tena kushen anda lende le Devleske
alaves. **6** Le ternen zhikade zurar, ke te aven trazi. **7** Ba majanglal tu sikav patyivipe ande sakofaloste:
av ando sityaripe bi doshako haj na assamno. **8** Tyi vorba te avel trazo, bi avri boldini, ke o dushmano
tele te lazhavardyol, ke khanchi nasul chi zhanel te phenel pamende. **9** Le robuneslugenge phen, ke
te mukenpe penge rajenge, te roden ande sakofaloste lengi voja, tena xanpe, **10** tena aven bi chache,
ba te sikaven ande sakofaloste chacho muklipe, ke ande sakofaloste po shukaripe te aven amare
Muntosare Devleske sityarimaske.

Gracija haj o kristianicko trajo **11** Ke sikadyilas amare Muntori Devleski gracija sakone manu-
sheske, **12** haj pe kodo sityarel amen, ke te asvikaras o bidevlipe haj la lumake doromata. Te trajisaras
trazo, haj chaches, devleskedarasa pe kadi luma, **13** haj te zhukaras o anando sperantipe, le bare

Devlesko haj amare Muntosaresko le Jezush Kristosko luvudyimasko avlipe. 14 Voj pes das anda
amende, ke te muntosarel amen kathar sakono nasulipe, haj te uzharel amen lashe kerdyimaske,
pestarutne populareske {Ez 37,23; Avr 19,5} 15 Kado viacar, kado zurar, haj kade de duma intregone
zorasa. Khonyik tena dikhel tele tut!

3 **Le bolardyilinenge socialnicka trubuimata** 1 Phen lenge, ke te muken pen le krajenge haj
krisarenge, haj te aven gata pe sako lasho kerdyipe, 2 khanyikas tena kushen, haj tena kecinpe. Te
aven blindura, haj te sityaren kaj sakone manusheste inkerdino pachipe. 3 Ke varikana vi ame bi
zhangle, bi chache samas haj but falura doromatange slugisarasas, ando nasulipe haj xanzhvalipe
trajisarasas, rucimaske haj ruci samas. 4 Ba kana amare Muntoimasko Devlesko lashipe haj
manushikano kamipe sikadyilas, 5 muntosardas amen, na anda amare chache kerdyimata, so kerdam,
ba anda lesko kamipe, anda Suntone Duhosko nyeveske kerdo haj nyevjardo thovjipe, 6 kas butindes
avri muklas pe amende o Jezush Kristo, perdal pa amaro Muntosari, 7 ke kathar leski gracija
chachardyilines, sperantimaske manusha te avas le sagutne trajoske. 8 Chachi vorbaj kadi, haj kodo
kamav, ke te zurares kado ande lende, ke kon patyan ando Del, te aven lashe kerdyimaske. Lashoj
kado haj trubuj le manushenge.

Feripe kathar le xoxamne sityara 9 Le dile kecitoren, falongeskundon, haj pa kris vorbisarde xape
krujin, ke kodal khanchikerdeske butya si. 10 Le hartikane** manushes pala duj trin feripe krujisar,
11 zhangles, ke o kasavo manush rumumej, bezexarel, haj voj krisarel pes.

Andreagoripe; andralutne phenimata haj drobovjimata: 3,12-15

12 Pala soste tute bishalav le Artemases bake le Tichkiuses, sidyar, av mande ando Nikopolis! Ke
kade gindisardom, ke kothe ashuvo po jivend. 13 Le kris sityari Zenases, haj le Apolloves mishto
grizhosardines bishalav majdur, ke tena avel len faltipe ande khancheste. 14 Ba vi amare te sityon, ke
lashe kerdyimatanca te phiren anglal, kaj trubuj, ke tena aven bi fruktoske.
15 Drobovjisaren tut savorazhene, kon manca si. Drobovjisar kodalen, kon kamen amen ando
patyape!

Gracija te avel savorazhenenca! Amen.

LIL LE FILEMONESKE

Adresipe haj drobovjipe: 1-3

1 O Pal, kon roboj anda Kristo Jezush, haj o Timoteush phral le Filemoneske, amare kamade
butyake amaleske, 2 haj la Appia phenyake, haj le Archippos vortakoske, haj le kethanipeske, kon
ande tyo kher si. 3 Gracija haj pachipe tumenge kathar o Del, kathar amaro Dad, haj kathar o Raj
Jezush Kristo!

Le aposhtolesko najisimasko rudyipe: 4-7

4 Najisipe phenav mure Devleske, haj sagda serosardyuvav pa tute ande mure rudyimata – 5 ke
ashundom pa tyo kamipe haj patyape, so karing o Raj Jezush haj sa karing le suntura hatyares –, 6 ke
perdal pa tyiro patyape o kethanipe pinzhardo te kerdyol sa pa lashe kerdyimango pinzharipe, so
mashkar amende ando Kristo andre pherdyol. 7 Zurales losshav haj vojiv man ande tute, ke
ushordyilas le suntongo ilo tutar, phrala!

Manglipe anda Onezimos: 8-20

8 Anda kado, apol chaches kathar ando Kristosko patyape vi shaj vladisaros tuke kodo, soske trubuj te avel, **9** ba kathar o kamipe barem mangav tut me, o phuro Pal, kon akanak vi roboj ando Kristo Jezush. **10** Anda muro shavo, anda Onezimos rudyij, kas ande mure sastra kerdom, **11** kon varikana khanchi kerdo sas pe tyi rig, ba akanak vi tuke haj vi mange trubuimaskoj. **12** Palpale bi-shaldom les tute, sar mure iles. **13** Fajlosardino man mande te inkrav les, ke anda evangeliumo du-kharde sastra anda tute te slugisarel mange, **14** ba bi tyira vorbako chi kamlom khanchi te kerav, ke tyo lasho kerdyipe tena anda trubuipe, ba kathar tyo gindipe te kerdyol. **15** Shajke anda kodo gelastar tutar pekh vrama, ke palpale te lesles po sagdipe, **16** aba na kade sar robune slugas, ba majbutindes: sar slugas, sar kamade phrales. Mange zurales kodo si voj, ba sodivar barem tuke: vi kathar o trupo, haj vi kathar o Raj. **17** Anda kado, apol amaleske te inkres man, patyivin les kade, sar man. **18** Haj kana variso te las tutar bake kamel tuke, gindinles mange: **19** – me, o Pal mure vastenca iskirisarav – me potyinavles avri. Apol – tena phenav tuke – tu vi tusa mange kames. **20** Bater, phrala! Tyo hasnipe kamav te lav ando Raj, ushorisar apol muro ilo ando Kristo!

Drobovjimata haj ashtyilipe: 21-25

21 Ande tyo muklipe patyindes iskirsardom tuke: zhanav tu vi majbut keresa kathar kodo, so mangav. **22** Haj inke lashar mange vi than: ke sperantisarav, ke anda tumare rudyimata palpale lena man.

23 Drobovjisarel tut o Epafras, muro robicko amal ando Kristo Jezush, **24** haj o Mark, o Aristarchos, o Demas haj o Lukach, mure butyake amala.

25 Le Raj Jezush Kristoski gracija te avel tumare duhosa! Amen.

LIL LE BIBOLDENGE

O Shavo, sar o devluno paratnimasko andre pherdyipe: 1,1-4,13

1 **O Shavo haj le andyela** **1** Butivar haj butfalos das duma varikana o Del kaj le dada perdal pa profeti, **2** ande kadal palune dyesa pale perdal pa pesko Shavo das duma amende, kas le sagutnimaske rajeske vladisardas, pa kaste perdal vi le lumi kerdas, **3** haj kon – ke voj si leske luvudyimasko fimlalipe haj leske baripesko mosuripe, haj sakofalo opreinkrel peske saktimoske alavesa –, pala soste kathar le bezexa uzhardyipe reslas, pe Opralutneske chachi rig beshel ando uchipe **{Salm 110,1}**. **4** Ke kattyivar majlashoj voj kathar le andyela, sodenca majbaro anav las lendar.

5 Ke save andyeloske phendas varikana:

"Muro Shavo san tu, me adyes kerdom tut" **{Salm 2,7}**?

Haj pale:

"Me lesko Dad avo, voj pale muro Shavo?" **{2 Sham 7,14}**

6 Haj kana pale andre ingrel peske anglune arakhadyisardines pe phuvako intregonipe, kade del duma:

"Haj kamel les le Devleske sakone andyela!" **{MKris 32,43G}**

7 Pa andyela zhikade del duma:

"Kon peske andyelon balvalenge shol,
haj peske slugen jagake jagimatake" **{Salm 04,G}**

8 Kaj pesko Shavo pale:

"Tyiro krajipe, o Del, sagutno-sagutnes tordyol;
tye themeski rajuni rolyi e chachipeski rolyi si.
9 *Kamesas o chachipe haj rucisas o nasulipe:*

anda kodo makhlas tut opre o Del, tyiro Del,
le losshimaske ulojesa opralutnes pe tye amala" **{Salm 45,7-8G}.**

10 Haj:

"Anglalutnes tu, Raja, kerdan la phuvako fundo,
haj le chera tye vasteske butyimataj.
11 *Kadal nachontar, ba tu ashos:*
haj sar e gada, sa dulmutisajventar,
12 *kethane vulus len, sar le gadan, haj kaver kerdyon;*
ba tu zhikodo san, haj tye bersha chi nachontar" **{Salm 102,26-28}.**

13 Mashkar peske andyela saveske phendas vi varikana:

"Pe muri chachi rig besh tele, zhikaj tye punreske iskamineske kerav tye dushmanon" **{Salm 110,1}**?

14 Von apol savorazhene slugimaske duhura si, haj pe kodalengo slugipe bishaldine len, kaske kodo si lengi butyi, ke te resen o muntusardyipe?

2 **Le Devlesko chacharipe pa Shavo** **1** Anda kado, inke majfeder andre trubuj te inkras sa kodo, so ashundam, ke varisar, tena shiladyuvastar. **2** Ke kana vi kathar andyela viacardine alava kasave bare sas, ke sako bezex haj bi muklipe reslas pesko chachipesko krisaripe, **3** sar muntosardyuvas atunchi ame, kana chi grizhosardyuvas kasave bare muntoipesa? Kado, pala soste anglalardyilas kathar le Rajesko sityaripe, kodal, kon ashundine les, zurardine les pe amari rig, **4** haj lenca kethanes vi o Del chacharipe kerdas pa leste somnonca haj chudimatanca, kathar lesko kamipe but falura sikadyimatanca haj le Suntone Duhoske vorbimatanca.

Le Shavesko telemuklipe haj opreasharipe **5** Ke na le andyelonge shutas telalutnimaske la luma so avlatar, haj pa soste vorbisaras. **6** Haj inke po jekh than varikon vi chacharipe kerdas pa kado:

"So si o manush, ke serosardyos pa leste,
haj le manushesko shavo, ke zhas te dikhes les?"
7 *Cerrasa kerdan les majcineske kathar le andyela:*
luvudyipesa haj patyivipesa krajardan les,
8 *haj sakofalo tala leske punre shudan"* **{Salm 8,5-7}**

Ke kodalesa, ke sakofalo talaleste shudas, chi muklas khanchi, so tena avlas telalshudimasko leske. Ba akanak inke chi dikhas, ke sakofalo talaleste si shudino. **9** Ba dikhlam, ke o Jezush, kon *cerrasa kerdyilas majcineske kathar le andyela, anda merimasko dukhardyipe luvudyipesa haj patyivipesa krajardasles* **{Salm 8,5-7G}**, ke kathar le Devleski gracija anda sakoneste te zumavel le meripes.

10 Ke patyivisardyilas kaj kodo, anda kaste haj kathar kaste sakofalo si, haj kon bute shaven kamel ando luvudyipe te ingrel, ke kon anel lenge o muntoipe perdal pa dukhipe te ingrel po intregonipe. **11** Ke kon suntosarel haj kon suntosardyon, kathar jekh si savorazhene. Anda kado chi lazhalpe len phraleske te phenel, **12** kana kade del duma:

"Viacarav tyo anav mashkar mure phral:
ando kethanipe asharo tut" **{Salm 22,23}.**

13 Haj pale:

"Patyo ande leste" **{Iz 8,17}.**

Haj pale:

"Aketa, me haj mure shavora, kas o Del mange das" **{Iz 8,18 G}.**

14 Ke le shavora rigaslej le truposke haj le rateske, zhikade vi voj rigako kerdyilas kadalenge, ke perdal pa meripe tele te rumusarel kodo, kas rajipe sas po meripe, le benges, **15** haj te muntul kodalen, kas le merimaski dar zhi ande lengo intrego trajo ando phanglipe inkrelas. **16** Ke apol, na le andyelon angalyisardas opre, ba *le Abrahameske falos angalyisardas opre* **{Iz 41,8-9}**. **17** Anda kado ande sakofaloste trubusardas te cirdel pe peske phral **{Salm 22,23}**, ke jertisardo te avel, haj chacho anglalutno

rashaj angla o Del, ke avri te pacharel le manushenge bezexa. 18 Apol ke vi voj hatyardas o dukhipe
haj o zumavjipe, pe lengo zhutipe zhanel te avel kodalenge, kon zumavjipe dukhardyon.

3 **O Shavo haj o Mozesh** 1 Anda kado apol, suntone phralale, le rajune butyake rigasle, dikhen pe
amare patyapesko angrashaj, po Jezush, 2 kon chachoj kaj kodo, kon les bishaldas, sar *ke kodo sas vi
o Mozesh ande lesko intrego kher* **{Num 12,7G}**. 3 Ke kattyivar maj luvudyimaske inkerdine les kathar o
Mozesh, sodenca maj bari patyiv si kodales ando kher, so voj kerdas. 4 Ke sakone kheres si kon
oprevazdasles: kon pale o sagutnipe kerdas, kodo o Del si. 5 Ba sar o Mozesh *chacho sas ande lesko
intrego kher sar sluga,* sar chachari sa kodaleske so trubulas te viacaren, 6 zhikaj kodo o Kristo, sar
Shavo, opralutnes tordyol pe pesko kher **{Num 12,7G}**. Kado kher ame sam, kana o patyape o luvudyipe
haj o sperantipe sagda zurales inkrasa.

Le Devleski vorba sar krisaripe 7 Anda kado – sar o Sunto Duho phenel:

”Adyes, kana ashunen leski vorba,
8 *tena capenisaren tumaro ilo,*
sar ando kerkaripe, pe zumavjipesko dyes ande pusta,
9 *kaj tumare dada zumadine man ande zumavjimata,*
vi atunchi kana dikhline mure kerdyimata
10 *zhi tala shtarvardesh bersh!*
Xolyajlom anda kado pe kodo generaciovo
haj kade dem duma:
Sagda numa shiladyon ande pengo ilo!
Ba von chi pinzhardine opre mure droma.
11 *Sar vi colaxardom ande muri xolyi:*
Chi zhan andre ande muri pacha! **{Salm 95,7-11}**

12 Len sama, phralale, tena avel mashkar tumende po bi patyape bandyilino ilo, tena shindyoltar
kathar o trajisardo Del! 13 Barem zuraren jekhavres sako dyes, zhikaj kodo chi phenen: *”adyes”,* tena
capenisarel vi varikas mashkar tumende la bezexako xoxamnipe. 14 Ke le Kristoske rigasle
kerdyilam, ba feri atunchi, kana pe kodo fundo, so voj kerdas sagda zurales avri inkras, 15 zhikaj kodo
chi phenen:

”Adyes, kana ashunen leski vorba,
tena capenisaren tumaro ilo,
sar ande kodo kerkaripe!”

16 Ke unyizhene, kana kado ashundine, kerkardine le Devles: ba na savorazhene, kon tala Mozesh
anda Edyiptomo avriaviline. 17 Pe kaste *xolyajvelas shtarvardesh bersh?* Na pe kodal kon
bezexardine, haj *kaske mulikane trupura pustisajlas ande pusta?* **{Num 14,29}** 18 Kaske *colaxardas, ke
chi zhana andre ande leski pacha* **{Salm 95,11}**, kana na kodalenge, kon bi patyamne sas? 19 Haj vi
dikhlam, ke china nashtig geline andre anda lengo bi patyamnipe.

4 **Le Devleski vorba sar paratnimata** 1 Apol ke inke angla amende si e vorba dimata, so pa ande
leski pacha andre zhalipe vorbil, te daras kathar kodo, ke mashkar tumende varisaves palutnes
reslimaske te inkren **{Salm 95,11}**! 2 Ke e lashi viaca avri phendas amenge zhikade, sar lenge; ba lenge
chi pelas po mishtyipe e ashundi vorba, ke chi pashardyilas o patyape sa kodalesa, so ashundine. 3 Ke
numa atunchi shaj zhas andre ande pacha, te patyasa, sar vi phendasles:

”Sar colaxardom ande muri xolyi:
*Chi zhan andre ande muri pa*cha!” **{Salm 95,11}**

– atunchi, kana la lumake kerdyimaske trabi andre agorisajline. 4 Ke pe jekh than kade das duma
pa eftato dyes: *„Haj o Del ande pacha hodinisrdas o eftato dyes, chi kerdas khanchi”* **{Gen 2,2G}**.
5 Zhikade vi pe kado than: *„Chi zhan andre ande muri pacha!”* **{Salm 95,11}** 6 Apol ke inke anglalutnes
si, ke unyizhene andre te zhan ande kodo, ba kodal, kaske majanglal viacardineles, chi geline andre

anda bi muklipe, 7 pale phenel jekhe dyeses: *"Adyes"*– phenel perdal pa David, pala kattyi vrama, sar opralutnes phenel:

"Adyes, kana ashunen leski vorba,
tena capenisaren tumaro ilo" **{Salm 95,7}**.

8 Ke o Jozhue te andino leske e pacha, chikana vorbisardino pala kado pa kaver dyes. 9 Apol kade e savatoneski pacha le Devleske manushenge si angle lashardino. 10 Ke kon andre gelas ande leski pacha, vi voj pachardyilas kathar leske kerdyimata, sar vi o Del kathar leske.

11 Apol te kamas andre te zhas ande pacha **{Salm 95,11}**, tena vi varikon le bi muklimaski zhikodi parabola te kerel. 12 Ke le Devleski vorba zhuvindo haj zuralo si, majzuralo si zhikathar sosko xanro, ando zhuvindo shinel haj pinzharel le hatyarimasko haj le duhosko andralipe, haj krisarel le ileske haj le gindimatange trabi. 13 Chi sosko zhuvindo kerdyipe naj bi dikhlimasko angla leste, ba sakofalo nango haj puterdo si angla kodaleske jakha, kaske vorba trubuj te das.

*O Kristo, le Nyeve Teshtamentosko chacho haj feder angrashaj** si: 4,14-10,18*

Le anglalutne rashajeski butyi 14 Apol ke kasavo lasho angrashaj si amen, kon perdal avilas pa cheri, o Jezush, le Devlesko Shavo, te inkras avri pasha patyape. 15 Ke na kasavo angrashaj si amen, kon chi zhanel te jertisarel amare slabimata, ba kasavo, ke sar ame ande sakofaloste zumavjipe dukhardas, numa chi bezexardas. 16 Te zhas apol patyamnes angla gracijako trono, ke jertipe te resas, haj gracija te rakhas, ande lashi vramate avilino zhutisaripe.

5 1 Ke sakone angrashajes mashkar manusha alosaren, haj anda manusha vladisaren ande Devlikane butyange trabi, ke angla o Del te ingrel lenge butya, ke dimata haj sarkafimura te sikavel andre anda bezexa. 2 Jertimasko zhanel te avel kaj le bi zhangle, ke vi voj krujal si lino slabipesa, 3 haj kade sar anda popularo, kade vi anda peste sarkafimo trubuj andre te sikavel anda bezexa.

4 Pe kadi butyi khonyik chi alosarelpe, ba kas o Del akharel, sar le Arones. 5 Kade chi o Kristo na pes luvudyisardas, ke angrashaj te avel, ba kodo, kon kodo phendas leske:

"Muro Shavo san tu, adyes andom tut pe luma" **{Salm 2,7}**

6 Haj sar vi pe kaver thaneste phenel:

"Tu rashaj san sagda sar so si kathar le Melkizeda" **{Salm 110,4}**.

7 Voj, ande peske trupaslimaske dyesa peske rudyimata haj mangaimata bare cipimatasa andre sikadas kodaleske, kon shaj muntosardas les kathar o meripe; haj vi ashunipe reslas anda pesko patyivipe. 8 Apol le Devlesko Shavo sas, ba muklimata sityilas anda kodo, so dukhardas: 9 haj kana reslas kaj o andrepherdyipe, sagutno muntoimasko anglipe kerdyilas sa kodalenge, kon mukenpe leske **{Iz 45,17G}**, 10 ke o Del angrashajeske phendas les, sar so si *kathar le Melkizeda* **{Salm 110,4}**.

Le kethanipesko slabipe 11 But sakofalo trubuj pa kado te phenas, haj vi pharo si te vorbisaras pa leste, ke agorimaske kerdyiline po ashunipe; 12 ke ande kadi vrama sityarenge trubujas aba te aven, ba pale kodo trubuj tumenge, ke varikon te sityarel tumen pa Devleske sityarimaske butya; kasave kerdyiline, sar kas thud trubuj, haj na zuralo xamasko. 13 Ke sa kodo, kon thud lel, bi zhanimaskoj ande chachimasko sityaripe, ke inke cino shavoro si; 14 le federeske pale o zuralo xaben perelpe, kodalenge, kon kathar but zumavjipe oprezurardine pengo hatyaripe, ke te zhanen te alosaren o lasho haj o nasul.

6 1 Kade apol, rigate shas le Kristoske sityarimaske riga, haj pe majfedera trabi zhas perdal, haj chi shas pale tele o fundo anda mule trabi kerdyilino Del patyamnipe, 2 pa bolimatango sityaripe, haj pa vastesko opre shutipe, pa mulengo opretrajisaripe haj pa sagutno krisaripe. 3 Vi kado kerasa, o Del te mukela.

4 Ke bi shajipe si kodo, ke kon varikana fimlalisardyiline, zumadine o rajuno dimatipe, resline le
Suntone Duhos, 5 haj zumadine le Devleski kuch alava haj le avlimaske lumaki zor, 6 pal kodo vi
kade pelinetar, ke pale te nyevjardyon po bezexbunuipe. Ke von pale po trushul tannaren le Devleske
Shaves, sar pe lende tordyol, haj avri prassan les. 7 Ke kodi phuv, savi andre pel o brishind, haj lasho
vegetato barol kodalenge, kon lasharen len, kathar o Del ashtyilipe resen; 8 ba kodo *savo kanro haj
churindi upajil* **{Gen 3,18}**, tele dikhlimasko si, armaja krujinles, haj leski zheja kodi si, ke ande jag
phabardyolatar.

9 Ba tumendar, mure kamade, majlasho sperantisaras, apol kodo, so majpashe si kaj o muntuipe,
ba vi kade, ke kade vorbisaras. 10 Ke o Del naj bi chachimasko, ke te bisterdyol pa tumaro kerdyipe
haj pa kamipe, so ande lesko anav chachardine, kana le suntonge slugisardine haj vi slugin. 11 Kodo
dorosaras, ke mashkar tumende savorazhene zhikodo muklipe te kerel zhi kaj o agor, zhikaj o
sperantipe andre chi pherdyol, 12 haj tena aven khanchikerdine, ba zhan pala kodal, kon perdal pa
patyape haj pa pachimasko toleranshipe rigasle si la vorba dimatake.

O paratnimope, so andre pherdyola 13 Ke kana o Raj le Abrahameske das peski vorba, apol ke
lestar nas khonyik majbaro pe kaste te del colaxa, *pe peste das colaxa:* 14 *"Bater, ashtyilisardines
ashtyilisarav tut haj butindes butarav tut."* **{Gen 22,16-17}** 15 Kodo pale pachikanes reslas o paratnimope.
16 Ke le manusha pendar po majbaro colaxaren, haj lenge xapengo agor sagda e zurali colax si.
17 Anda kado o Del, ke andre te sikavel le paratnimaske arandomenge peske gindimasko bi kaver
kerdyipe, colaxasa phanglaspe tele, 18 ke kathar duj kaver nashtig kerdyiline butya, ande soste o Del
nashtig xoxavel, chachikanes zuralo ushoripe te avel amen, kon kamas te resas e angla amende shutini
sperantimata. 19 Kado si amare duhosko capeno inkripe, so zhi ando andralutnipe andre resel, **{Lev
16,2}**, 20 kaj sar amaro anglalari, anda amende ushtyilas andre o Jezush, kon sar *kathar le Melkizeda
ang* rashaj kerdyilas *sagutnes* **{Salm 110,4}**.

O Kristo haj le Dulmutane Teshtamentoske rashaja: 7,1-8,13

7 **Le Melkizeda haj le leviti** 1 Ke kado *le Melkizedenge, le Salemosko kraj, le rajune Devlesko
rashaj, kon angla Abraham gelas, kana kodo palpale avilas pala soste tele mardas le krajen,
ashtyilisardas les.* 2 *O Abraham deshtope dasles anda sakofaloste.* Lesko anav majanglal kodo
phenel, ke le chachimasko kraj, pala kodo le Salemosko kraj **{Gen 14,17-20}**, apolal le pachimasko kraj;
3 bi dadesko, bi dejako, bi faloske skundosko sikadyilas; ke chi leske dyeseske anglimata, chi leske
trajesko agor naj, kasavo kerdyilas sar le Devlesko Shavo, haj rashaj ashola sagutnes **{Salm 110,4}**.

4 Dikhen apol, sosko baro si kodo, kaske anda marimasko barvalipe o Abraham patriarka vi
deshtope das **{Gen 14,20}**! 5 Kodalenge, kon mashkar le Leveske shave resen o rashajipe, vladipe sile
pe kodo, ke sar e kris phenel deshtope te kiden kathar le manusha, kathar penge phrala, vi atunchi
kana vi kodal anda Abrahamosko trupo sas; 6 ba kodo pale, kasko falipe china na lestar ginaven,
deshtope kidas kathar o Abraham, haj ashtyilisardas kodales, kaske le vorba dimata sas **{Gen 14,20}**.
7 Apol pale naj pushlipe, ke o majbaro ashtyilisarel le cines.

8 Kathe zhuvinde manusha kiden deshtope, ba kothe kodo, pa kaste o chacharipe vorbil, ke trajil.
9 Vi kade shaj phenen, ke perdal pa Abraham vi o Levi, kon andre kidel o deshtope, andre potyindas
o deshtope; 10 ke inke ande peske dadesko trupo sas, kana *o Melekized avrigelas angla leste* **{Gen 14,
17}**.

O Kristo haj le leviti 11 Kana apol o intregonipe le levitango rashajipe te somnosardosas – ke le
manusha lestar las e kris –, atunchi sostar trubusardino, ke *kathar o Melekized* kaver *rashaj te* kerdyol
{Salm 110,4}, kon na *kathar le Aronesko falo* si? 12 Ke kaver te kerdyol o rashajipe, atunchi vi la krisake
kaver trubuj te kerdyol. 13 Ke pa kaste kado phendine, anda kaver kunpania si, anda savo khonyik chi
slugisardas kaj o oltaro. 14 Ke kodo pinzhardo si, ke amaro Raj anda Judea sas, haj pa kadi kunpania
haj rashaja khanchi chi phendas o Mozesh.

15 Kado inke majfeder uzho si, ke *sar le Melkizeda* kaver rashaj kerdyol, 16 kon na kathar le truposko vladipe kerdyilas kodaleske, ba kathar le sagutne trajoski kris. 17 Ke kade vorbil o chacharipe:

"Tu rashaj san sagutnes kathar le Melkizedengo falo" **{Salm 110,4}.**

18 Kana jekha krisa kosen, kodo anda kodo si, ke bi zorako haj nasul si. 19 E kris china chi ingrel khanyikas po federipe, numa drom sas kaj majlasho sperantipe, pe savo perdal kaj o Del pashardyuvas.

20 Haj kana kado na bi colax pecisajlas – ba kavera bi colaxa kerdyiline rashaja, 21 ba kado kathar kodaleski colax, kon kade das duma leste:

"Colaxardas o Raj haj chi bunusardasles:
Tu rashaj san sagutnes" **{Salm 110,4} -,**

22 ande kattyeste majlashe konvencijake** kerdyilas chachari o Jezush.

23 Haj zhikaj kodal majbut zhene kerdyiline rashaja, ke anda meripe nashtig ashiline, 24 leske, ke sagutnes ashol **{Salm 110,4}**, lesko sagutno rashajipe. 25 Kade sagutnes shaj muntul kodalen, kon perdal pa leste kaj o Del pashardyon, ke sagda trajil, ke anda amende te butyarel.

Kristo, o feder angrashaj 26 Ke pelaspe, kasavo angrashaj te avel amen: sunto, bi doshako, uzho, kathar le bezexarde alosardo, haj majrajuno kathar le chera; 27 kaske chi trubuj, ke sar le rashaja, sako dyes anglalutnes, anda peske bezexa te sikavel andre sarkafimo, pala kodo anda popularonge bezexa, ke voj kado jekhtunes haj agorutnes kerdas aba, kana pes opresarkafimosardas. 28 Ke e kris nasul manushen vazdel rashajeske; la colaxaki vorba pale, so pala e kris avilas, le sagutnes feder Shaves **{Salm 2,7; 110,4}.**

8 O Kristo, le Nyeve Teshtamentosko perdaldinari 1 Ba sa anda kodo, so kamas te phenas, kado si o angluno: kasavo angrashaj si amen, kon pe Opralutneski chachi rig beshel ando cheri **{Salm 110,1}**, 2 sar le suntone thaneski sluga haj le chache cerhaske, saves na manush, ba o Raj kerdas **{Num 24,6G}.**

3 Apol ke sakone rashajes pe le tofnimatango haj pe sarkafimongo andre sikadyipe vladisaren, anda kado trubuj, ke vi les te avel variso, so andre sikavel. 4 Kana voj pe phuv avlas, china chi avlas rashaj, ke kadal kathar e kris sikaven andre sarkafimo, 5 le chereske trabengo mosuripeske haj tunyarikipeske slugisaren, sar o Del le Mozesheske phendas, kana e cerha kerdas: *"Dikh*– phendas – *,ker sakofalo kade, so tuke po plaj sikadom!"* **{Avr 5,40}** 6 Ba voj akanak kattyenca majlasho slugipe las, sodenca majlashe konvencijake perdal dinari si, so kathar majbare paratnimata fundosajvel. 7 Ke o angluno bi doshako te avilisardino, kade chi trubusardino kaver. 8 Anda kado del pe lende duma, haj phenel: „Aketa, avena dyesa – phenel o Raj –*,kana nyevi konvencija phandav le Izraeleske kheresa haj le Judaske kheresa,* 9 *na kathar kodi konvencija, so lenge dadenca phanglom pe kodo dyes, kana xutyildom lenge vast, avri te ingrav len pa Edyiptomeski phuv. Apol ke von chi ashiline andre ande muri konvencija, vi me shudom len*– phenel o Raj – 10 *Kado kodi konvencija si, so le Izraeleske kheresa phando pala kodal dyesa* – phenel Raj; *–Ande lengi godyi dav mure krisan, haj ande lengo ilo iskirisarav kodalen: me lengo Del avo, von pale mure populara avna.* 11 *Atunchi maj khonyik chi sityarela peske dopashone vortakos, haj khonyik chi phenela peske phraleske: »Pinzhar le Rajes!«, ke savorazhene pinzharena man, zhikathar o majcino zhikaj o majbaro;* 12 *haj me jertisaro lengo nasulipe, haj pe lenge bezexa aba chi seroja"* **{Jer 31,31-34}.**

13 Kana pa *„nyevo"* vorbilas, le anglunes dulmutaneske kerdas. Haj so pale dulmutano haj phuro kerdyol, pashe phirel kaj o nachilipe.

O Kristo haj le Dulmutane Teshtamentoske sarkafimura: 9,1-10,18

9 Le Dulmutane Teshtamentosko delpatyivisaripe 1 Sas apol vi le majangluneske delpatyivisarde krisa haj kathar lumake sunci thana, 2 ke opretordyardine e cerha, e angluni, ande soste sas phabardi,

mesalya haj avrishutine manre; kadales anavaren suntone thaneske. 3 Pala dujto colo pale kodi cerha
si, so suntonge suntoske anavaren, 4 ande soste le somnakajesko thuvardo haj la konvencijako
shifonyi sas, pe sako rig somnakajesa sas avri mardo, ande kado pale e somnakuni vedra sas ande
soste e manna inkrenas, le Aroneski avriluludyasli rolyi, haj la konvencijake skundura. 5 Opral pe
lene le luvudyimaske kerubura sas, save andre ushajinisarenas lesko opralutnipe; sa pa kado akanak
pa jekh po kaver chi trubuj te vorbisaras.
6 Haj ke kadal kade sas lashardine, ande angluni cerha sagda andre ushtyavenas le rashaja, ke te
lasharen le sarkafimosko slugipe; 7 ba ando dujto aba andekh bersh numa jekhar, feri korkoro o
angrashaj, haj chikana na bi ratesko, so andre sikavel anda pesko haj anda popularenge bezexa.
8 Kadalesa kodo kamelas te somnosarel o Sunto Duho, ke kaj o sunto than ingerdo dom zhikaj kodo
chi dicholas, zhikaj e angluni cerha opretordyolas. 9 Kado somno si vi kadale vramenge, kana kasave
dimata haj sarkafimura sikaven andre, save le andre sikavares ande duhosko hatyaripe nashtig vazden
les federeske, 10 ke kadal numa anda xamasko haj pimata haj anda thovjimata tordyonas, apolal anda
trupikane angle iskirimata; kadal zhikaj o andre pherdyipe sas dosta.

Le Kristosko jekhtuno sarkafimo 11 Ba o Kristo sar le avlimaske anglrashaj sikadyilas, anda
majbari haj majfeder, na vastenca kerdi cerha perdal, 12 china na perdal pa bakrengo bake vicavengo
rat, ba perdal pa pesko rat gelas andre jekhtunes haj sagutnes po sunto than, haj sagutno fimlalipe
kerdas. 13 Ke perdal pa bakrengo bake bikongo rat, haj pa vicavengo shordino praho {Num 19,9.17} le
biuzhen suntosarel pe truposko uzhardyipe, 14 sodivar majfeder kerla le Kristosko rat, kon perdal pa
sagutno Duho pes das uzhe sarkafimoske le Devleske, ke te uzharel amare duhosko hatyaripe kathar
le mule pecimata, haj le trajinde Devleske te slugisaras!
15 Kade apol jekhe Nyeve Teshtamentosko perdal dinari si: voj, kon peske merimasa
slobodisardas amen kathar kodal kris oprephaglipe, so tala o angluno Teshtamento pecisajlinetar, ke
le akharde te resen le sagutnes inkerdino arandimosko para paratnipe. 16 Ke kaj o palunovladipe si,
kothe andre trubuj te pecisardyol le vladisaresko meripe.17 O palutnovladipe numa ando meripe
pherdyol andre, zhikaj kodo chi pherdyol andre, zhikaj trajil o vladisari. 18 Kade chi le anglunes chi
suntosardine opre bi ratesko, 19 ke vi o Mozesh pala soste opreginadas la krisako sako vladipe le
intregone manushenge, xutyildas le vicavengo haj bakrengo rat, haj paji, loli postila haj izhopo
shordas pe peste, le kethane vulusardine iskirimatan haj le intregone manushen, 20 haj mashkarutnes
kado phendas:*"Kado le Teshtamentosko rat si, so o Del vladisardas pe tumari rig"* {Avr 24,8} 21 Vi la
cerha haj sa le delpatyivisardenge inshtrumenta** zhikade tele shordas ratesa. 22 Ke e kris kodo
phenel, ke majna sako butyi kathar o rat uzhosardyol, ke bi ratesko naj bezexjertipe.
23 Trubusardas apol ke le chereske mosurimatan kasavenca te uzharen: le cherikane butyan pale
kathar kadal majrajkane sarkafimonca. 24 Ke o Kristo na ando kathar e vast kerdino sunto than
ushtyilas andre, so le sipesko numa somnope si, ba voj ando cheri gelas, ke akanak angla o Del te
sikadyol anda amende; 25 haj chi na anda kodo, ke butivar opre te sarkafimosarel pes, sar o angrashaj
ande sako bersh andre zhal po sunto than strenone ratesa; 26 ke kade butivar trubusardino te du-
khardyol kathar la lumako anglalipe; kade pale jekhar sikadyilas ande vramengo intregonipe, ke
peske sarkafimosa te kosel e bezexa. 27 Haj ke angle si gindisardo, ke le manusha jekhar trubuj te
meren, haj pala kodo avel o krisaripe, 28 kade vi o Kristo jekhar kerdyilas sarkafimoske, ke butenge
bezexa te lel {Iz 53,12}: po dujto bi bezexako sikadyola pe kodalengo muntosardyipe, kon les zhukaren.

10 **Federicko avripachardyisaripe le Devlesa** 1 Apol ke ande kris le avlimange vanoske numa
lengo ushajinipe si andre, na le butyango chacho sipe, zhikodale sarkafimonca, so sako bersh andre
sikaven, chikana nashtig keren federeske kodalen, kon andre sikaven len. 2 Dore chi muklinesaans
ando dopash le sarkafimonge andre sikadyimata, kana le andre sikavara intregones uzhe
kerdyilinesas, haj chi avelas len majdur bezexasle hatyarimata? 3 Ba zhikadal sarkafimura serosaren
len ande sako bersh pe lenge bezexa. 4 Nashtipe si kodo, ke le bakrengo haj bikongo rat bezexa te
koseltar. 5 Anda kado phendas, kana ande luma avilas:

”Sarkafimo haj tofnimata chi trubulas tut, ba trupo kerdan mange:
6 *le phabarde haj pachardyimaske sarkafimura chi faj tut.*
7 *Atunchi kodo phendom: Aketa, avotar!*
Ande hertijango kethane vuluipe tele si iskirisardo pamande,
ke kerolales, muro Del, tyiro kamipe.”

8 Anglunes kodo phenel: *„le sarkafimura haj le tofnimata, le phabarde haj pachardyimaske sarkafimura chi trubunas tuke, chi faj tut”,* so kathar e kris sikaven andre. 9 Pala kado kodo pendas:*”Aketa, avotar, te kerav tyiro kamipe”* **{Salm 40,7-9G}**. Nacharel le anglunes, ke ande lesko than le kaveres te tordyarel. 10 Kadale kamipesa suntosardine amen perdal pa Kristo Jezush truposko jekhtuno opresarkafimipe.

11 Ke sako rashaj sakodyes ando slugipe tordyol, haj butivar sikavel andre zhikodal sarkafimura, save chikana nashtig kosentar le bezexa; 12 voj pale jekh sarkafimo sikadas andre anda bezexa, *haj sagutnes rajilpe pe Devleski chachi rig,* 13 pe kodo zhukardines, ke *leske dushmanon, leske punrenge iskamineske te shon* **{Salm 110,1}**. 14 Ke jekhe sarkafimosa sagutnes federenge shutas le suntosarden. 15 Chacharipe kerel pa kado amenge vi o Sunto Duho, ke pala soste kade das duma: 16 *”Kado pale kodi konvencijaj, so phando lenca pala kodal dyesa – phenel o Raj –, ande lengo ilo dav mure krisa, haj ande lengi godyi iskirisarav kodal* **{Jer 31,33G}**, 17 haj pe lenge bezexa haj nasulipe aba majdur chi seroja” **{Jer 31,34G}**.

18 Apol kaj kadal pale jertipe resen, naj majdur aba anda bezexipe kerdo sarkafimo.

Le patyapesko drom: 10,19-13,19

Le patyapesko avriphenipe 19 Apol ke patyas ande kodo, phralale, ke perdal pa Jezushesko rat andre zhas po sunto than, 20 so amenge, sar nyevo haj trajindo drom pa firhango, apol pa pesko trupo perdal puterdas, 21 haj ke si amen angrashaj opralutnes pe Devlesko kher, 22 te pashardyuvas chache ilesa kaj le patyapesko intregonipe, te uzharas amaro ilo kathar le duhosko nasul hatyaripe, haj thovas tele amare tropos uzhe pajesa. 23 Inkras avri zurales pasha amare sperantimasko avriphenipe – ke chachoj kodo, kon le vorba dimata phendas –, 24 haj te las sama pe jekhavreste, ke po kamipe haj pe lashe kerdyimata te zurardyuvas, 25 tena mukas amare kethane avlimata, sar unyizhene sityiline, ba te zuraras jekhavres, inke majfedr sar dikhen le dyeses te pashardyol.

Feripe kathar o shindyipe 26 Ke kana zhanikanes bezexaras, pala soste reslam le chachimasko pinzharipe, naj aba majbut sarkafimo anda bezexa, 27 numa la bara krisako zhukaripe haj la jagako tatyipe, so phabarel le bi muklen **{Iz 26,11}**. 28 Kana varikon le Mozesheke krisa tele dikhel, kodaleske *pe duje bake trine chacharengi vorba trubuj te merel* **{DKris 17,6}**. 29 Sodenca majbut krisaripe phirel kodaleske, so gindin, kon tele dikhel le Devleske Shaves haj la konvencijako rat marhisarel **{Avr 24,8}**, haj la gracijako Duho, pa soste perdal suntosardyilas, avriprassal? 30 Ke pinzharas kodales, kon kade das duma:*”Muroj o bladope, maj me potyino!”* Haj pale:*”Ke o Raj krisaripe inkrel pe pesko populara”* **{DKris 32,35-36}**. 31 Daramni butyij ande trajisarde Devlesko vast peripe!

Feripe po avriinkripe 32 Seron palpale pe dulmutane dyesa, kana, pala soste fimlalisajline, le dukhimasko capeno maripe tordyiline avri, 33 haj ande marhimata haj kikidyimata dikhlimaske hasninas tumen, haj kodalenca kasa zhikade kerenas, amal kerdyiline. 34 Ke rig sas tumen ande phanglengo dukhipe, haj vojikanes trajinas vi kodo perdal kana xapavenas tumaro barvalipe, ke zhanenas, ke majlasho haj majashilimasko barvalipe si tumen. 35 Na xasaren apol tumaro patyape, ke baro avla kodalesko potyinipe. 36 Pachako toleranshipe trubuj tumen, ke le Devlesko kamipe te keren, haj te resen e vorba dimata.

37 Ke inke jekh *cerra vrama* **{Iz 26,20}**,
haj kodo, kon avlimaskoj, avela ande vramate **{Hab 2,3G}**.
38 *Muro chachipe kathar o patyape trajila:*

ba te darajvela, muro duho chi vojilape ande leste **{Hab 2,4G}**.

39 Ba ame chi sam le daramnimaske shavora po rumusardyipe, ba le patyapeske, pe trajosko reslipe.

Le dulmutanedadengo patyape: 11,1-12,3

11 **Le dulmutanedada** **1** O Patyape pale fundoj kodaleske, so sperantisaras, haj andre sikadyipe si kodaleske, so chi dikhas. **2** Le dulmutane pa kado shutine chacharipe.

3 Kathar o patyape pinzhardam, ke la luma le Devlesko alav kerdas, haj anda na dikhlimaske butya kerdyilas sa kodo, so dikhlimaskoj.

4 Ke patyalas, anda kodo sikadas andre o Abel majrajkano sarkafimo, sar o Kain **{Gen 4,4}**, kade chacharipe reslas pa kodo, ke chachoj, ke o Del chacharipe kerdas pasha leske tofnimata: haj perdal pa lesko patyape inke vi pala lesko meripe vorbil.

5 Ke patyalas, anda kodo lavadyilastar o Henok, ke meripe tena dikhel: *chi arakhline les, ke o Del las les.* Ke angla lesko lavadyipe chacharipe las, *ke le Devleske fajlimasko sas.* **6** Haj bi patyapesko nashtipe si pe fajlimaste te aven le Devleske **{Gen 5,24G}**, ke kon kaj o Del zhal, kodaleske trubuj te patyal, ke voj si, haj vojisarela kodalen, kon les roden.

7 Ke patyalas, anda kodo kerdas devlikane daramnipesa bero o Noe te muntul peski familia, pala soste avrisikadyipe las pa inke na dikhlimaske butya, **{Gen 6,13-22}**: haj kathar pesko patyape krisardas la luma, haj le chachimasko rigako kerdyilas, so anda patyape anglalardyol.

Le patriarki **8** Ke patyalas, anda kodo muklaspe kodo, kas Abrahameske akharen, ke te zhaltar pe kodo than, so anda muklimaste trubusardas te lel. Gelastar **{Gen 12,1.4}**, ba chi zhanelas kaj zhal.

9 Ke patyalas, anda kodo ashilas pe paratnimataski phuv, sar pe streno phuv, ande cerhi beshlines **{Gen 26,3}** le Izhakesa haj le Jakobesa, le paratnimaske amal arandimarenca; **10** ke zhukarenas le foros, savo po zuralo fundo tordyol, saves o del kerel haj vazdel opre.

11 Ke patyalas, anda kodo las zor vi e bi sumburaki Shara phari te kerdyol, inke vi kade ke phuri sas, ke chacheske inkrelas kodales, kon e vorba das. **12** Anda kado falosardine kathar jekh manush – apol kathar jekh zor xasardimaskirestar – kasave but zhene, *sar le chereske cherhaja, haj sar le bi shaj ginavjimasko kishaj, so pe maraki dolma si* **{Gen 22,17}**.

13 Von savorazhene ando patyape muline, bi kodalesko, ke reslinesas le paratnimatan. Numa dural dikhenas haj patyivinas kodalen, haj avriphendine, ke dromara haj avlimara si pe phuv. **14** Ke kon kade vorbin, kodol somnosaren, ke them roden. **15** Kana zhi pe kodo gindisardinesas, anda soste avriaviline, inke avilosas len vrama palpale te zhan, **16** ba von po majlasho dorosarenpe, karing o rajo. Anda kado o Del chi lazhal len, kana les penge Devleske akaren, ke foro kerdas lenge.

17 Ke patyalas, anda kodo sarkafimosardas opre o Abraham le Izhakos, kana avri zumadyilas: opresarkafimosardas peske jekhar-arakhadyilines **{Gen 22,1-2}**, kon le vorba dimatan las, **18** kana kodo phendine leske: *„Le Izhakeske shavoren akharena tye faloske”* **{Gen 21,12G}**. **19** Ke patyalas ande kodo, ke le Devles siles saktimo vi anda meripe opre te trajarel: anda kado peske shaves – sar anglipes – vi palpale las.

20 Ke patyalas ande avlimaske butya, anda kodo ashtyilisardas vi o Izhak le Jakobos haj le Ezhaues.

21 Ke patyalas, anda kodo ashtyilisardas o Jakob, kon po meripe sas peske solduje shaven, *haj rudyindes burdosardyilas opre pe peski rolyako agor* **{Gen 47,31G}**.

22 Ke patyalas, anda kodo serosardyilas o Jozhef, kon po meripe sas pa Izraeleske shavengo avrizhalipe, haj vladisardas pa peske kokala.

Le patyapeske majbut chachara **23** Ke patyanas, anda kodo garavelas lesko dad haj dej le Mozheshes trin shon, kana dikhline, ke shukar si o shavoro **{Avr 2,2}**, haj chi daranas kathar le krajesko vladipe.

24 Ke patyalas, anda kodo asvikardas o Mozesh kana oprebarilas, ke voj le faraovoske shejako
shavo si. 25 Barem kodo alosardas, ke dukhardyipe te resel le Devleske popularenca, sar le
bezeximaski cerra vramaki mishto hatyaripe te resel. 26 Kathar le edyiptomickange avuciji majbare
barvalimaske inkrelas le Kristosko dukhardyipes {Salm 89,51-52}, ke po potyinipe dikhelas.
27 Ke patyalas, anda kodo gelastar anda Edyiptomo, haj chi daralas kathar e karajeski xolyi: sar
te dikhlino le Bi dikhlines; zuralo ashilas.
28 Ke patyalas, anda kodo patyivilas la patradya haj le ratesa kerdino shordyipe {Avr 12,11.13.22-23},
ke tena resel lende kodo, kon le anglune arakhadyilsarden mudardas.
29 Ke patyanas, anda kodo geline perdal pe Loli-mara sar pe shuki phuv: kana kado vi le
edyiptoicka kamline te keren, nakhadas len.
30 Ke le manusha patyanas, anda kodo rumusardyiline tele le Jerikovoske zidura, pala soste efta
dyes krujal phirdine kodo.
31 Ke patyalas, anda kodo chi xasardyilas le bi patyamnenca e Rahab, kon pachasa andre xutyildas
le garaden.
32 Haj kas te pomonisarav inke? Avri zhos anda vramate, te vorbsaros pa Gedeon, pa Barak, pa
Shamshon, Jafet, David, Shamuel haj pa profeti, 33 kon, ke patyanas, tele mardine themen,
chachimata kerenas, vorba dimatan resline, levongo mujen pizdine andre, 34 tele mudardine la jagaki
zor, ferisajline kathar xanresko shinipe, opre sastyiline anda nasvalimata, anglalutne sas ando maripe,
nashadine le strenon; 35 kade line palpale le romnya pala opretrajisardyipe penge mulen. Sas kas pe
dukhimasko kasht cirdine, ba chi kade chi trubulas lenge o slobodipe, ke majlasho opretrajisardyipe
te resen, 36 kaveren avri prassanas haj ande robija shudenas, haj vi sastra haj maripe dukharenas;
37 barrenca shudenas len, mashkaral shinenas len, xanrenca mudarenas len, ande bakrenge haj
busnyange morcha garadyonastar, kikidyipe dukarindes ando baro chorripe. 38 Pe kaste nas dosta e
luma, ande kishajicka phuva phirenas nakhenas, mashkar plaja, ande caverni** haj vi ande phuvake
gropi.
39 Haj sa kadalen, kas lengo patyape chachardas, chi resline e vorba dimata, 40 ke pe lengi rig o
Del majlasho variso vladisardas, haj von bi amaro nashtig resline po federipe.

12 1 Anda kado vi ame, kas le chacharenge kasavo baro noro lel krujal, te shas tele sako pharipe
haj la bezexa so pashardyol amende, avri inkrimasa te nashas zhikaj o agor o drom, so angla amende
si. 2 Dikhas opre po patyape kerdari, po Jezush, kon so anglaleste sas lossh barem dukhardyipe
alosardas po trushul, chi grizholaspe le maripesa: haj pe Devleski chachi rig krajilpe {Salm 110,1}.
3 Gindin apol pe leste, kon kathar le bezexasle kasavo baro paradoksono dukhardas –, ke tena
kolyontar, haj ande tumaro dyi tena brigajven.

Andreagorimaske ferimata: 12,4-13,19

O sazdelipe le dadikane kamipesko somnoj** 4 Ande bezexako maripe inke chi phendine naipe
zhikaj tumaro ratesko avrimuklipe chi resline,
5 haj bisterdine o ushorisaripe, so tumenge, sar shavenge vorbil:

"Muro shavo, na dikh tele le Rajesko sazdelipe,
haj na brigajve kana sazdel,
6 *ke kas kamel o Raj, kodales sazdel,*
haj chunyarel sakone shavores, kas peste lel" {Parab 3,11-12G}.

7 Anda disciplina** dukhardyon. Sar peske shavenca grizhol o Del tumen, haj savo shavoj kodo
kas lesko dad chi sazdel? 8 Avri te ashon anda sazdelipe, ande soste sakon rigako sas, atunchi bi
chache faleskire haj na shave sanle! 9 Haj kana amare truposke dada sazdelisardine amen, haj darasas
lendar, dore chi trubulas inke majfeder te mukas amen le duhoske Dadeske, te trajisaras? 10 Ke amare
dada, pe cerra dyesa kathar lengo fajlipe sazdelisardine amen, voj pale anda kodo, so pe amaro
zhutipe si, ke ande lesko suntosardyipe rigasle te avas. 11 O sazdelipe ando sipe apol chi dichol

vojakireske, barem brigasleske. Ba majpalal, kon perdal pa leste zurardyon, o chachipe pesko pachimasko frukto upajila.

12 Anda kado apol *putren avri tumare kole vast haj tumare izdramnimaske changa* **{Iz 35,3}**, **13** *haj tumare punren sityaren po vorta phiripe* **{Parab 4,26G}**, ke e paralizani rig tena boldelpe avri, ba te sastyol!

Feripe kathar bigindimaske trabi **14** Pe pacha te aven sakonesa **{Salm 34,15}**, haj ando suntosardyipe, ke bi kadalesko khonyik chi dikhela le Devles. **15** Len sama pe kodo, ke khonyik tena mukel le Devleski gracija, tena le kerkipesko opre barisardyipe bida te kerel **{DKris 29,17G}**, haj kade but zhene rigasle te kerdyon. **16** Khonyik tena avel marhisardo, haj tena dikhel tele chi le sunci butya, sar o Ezhau, kon andakh xaben, bikindas pesko angluno arakhadyipe **{Gen 25,33}**. **17** Ke zhanen, ke vi pala kodo, kana kamlas te resel o ashtyilipe, haj mashkar le asva mangelas kodo, ba na phendine leske, ke chi arakhlas than le bunuimaske.

O lasho deldaramnipe **18** Ke tume, kaj nashtig unzuimasko plaj geline, kaj na phabilino jag haj balval, kaj tunyarikipe haj tufano, **19** kaj fanfrako haj vorbimango glaso. Kon kado ashundine, anda kodo rudyinas, ke tena vorbil lende o alav **{Avr 19,16-19; DKris 4,11}**, **20** ke chi zhangline perdal te trajin kodo, so vladipe sas dino: *„Kana vi varisavo bi zhanimasko pedo resel kaj kado plaj, shudenles barresa"* **{Avr 19,13}**: **21** haj vi o dikhlipe kasavo zhungalo sas, ke o Mozesh kade das duma:*"Darajlom haj izdrav"* **{DKris 9,19}**. **22** Tume kaj le Shionesko palaj geline, haj kaj le zhuvinde Devlesko foro, kaj o rajuno Jeruzhalemo, kaj but miji andyelongo grupo, **23** kaj le anglunes arakhadyilengi eklezhia, kon opre si iskirime ando rajo, haj kaj sakonesko krisari, kaj o Del, kaj le intregones chachengo duho, **24** kaj le Nyeve Teshtamentosko perdal dinari, kaj o Jezush, haj kaj le shordyimasko rat, savo majaglasunes cipil, sar le Abelesko.

25 Len sama apol, na phenen na, kodaleske, kon vorbil! Ke kana kodal, kon chi kamen te ashunen kodales, kon pe phuv vorbil, chi muntosardyiline, haj inke majfeder ame, kana boldasa ame kathar kodo, kon anda rajo del duma amende! **26** Leski vorba atunchi mishkisardas la phuva, akank pale vorba del: *„Inke jekhar mishkisarav na feri la phuva, ba vi le cheres"* **{Agg 2,6G}**. **27** Kado *„Inke jokhar"* pe kodalesko kaverkerdyipe sikavel, so mishkisajvel, ke kerdyipej –, ke te ashol kodo, so bi mishkimaskoj.

28 Apol ke bi mishkimasko them reslam, las sama pe gracija, ke perdal pa late, sar le Devles faj, darasa haj patyivasa te slugisaras, **29** ke bari jag si amaro Del **{DKris 4,24}**.

13 **Opreakharipe po chacho kristianicko trajo** **1** O phralikano kamipe te ashol ande tumende! **2** Na bisterdyon te den e patyiv le manushenge, ke perdal pa kodo unyizhene, kade ke china chi zhanen pa leste andyelon xutyilen andre te del len than. **3** Serosardyon pa robura, sar vi tume lenca kethanes robura te avenas, haj pa kodala, kas azban, ke vi tume ando trupo trajin. **4** Patyivalo te avel o ansueripe ande sakofaloste, haj uzho o ansurimasko pato: ke le marhimaskiren haj le ansuripe oprephagaren krisarel o Del.

5 Te avel tumaro trajo bi xanzhvalimasko, te avel tumenge dosta kodo, so si tumen: ke voj phendas:

"Chi mukav tut, haj chi zhavtar tutar" **{DKris 31,6.8}**,

6 anda kado patyamnipesa shaj phenas:

"O Raj si muro zhutori, chi darav,
manush apol so dosh zhanelas te kerel mange?" **{Salm 118,6G}**

7 Serosardyon pa tumare anglalara, kon tumenge le Devlesko alav-viacardine, dikhen lenge trajosko agor, haj patyan lengo patyape! **8** O Jezush Kristo zhikodo si aratyi, so adyes, haj sagutnes. **9** Le but falicka haj strenone sityaripenca na muken te xoxaven tumen: ke kodo si o majlasho, kana le iles gracijasa zuraras, haj na xabenenca, save chi zhutin kodalenge, kon kodalesa trajin. **10** Si amen oltara, pa sote nashtig xan kodal, kon la cerhake slugin. **11** Ke save pedosko rat o angrashaj anda

bezex po sunto than ingrel, kodalesko trupo avral pa cerha phabaren {Lev 16,27}. 12 Kade vi o Jezush,
ke perdal pa pesko rat te suntosarel le populären, avral pa vudar dukharlas. 13 Aven apol avral leste,
haj phiravas lesko marhipe. 14 Ke naj kathe amen ashilimasko foro: le avlimaskires rodas. 15 Perdal
pa leste sikavas apol andre le Devleske le asharimasko sarkafimo {Salm 50,14}, apolal amare vushtengo
frukto {Oz 14,3}, so lesko anav asharel.

16 Pa lasho kerdyipe haj dimatipe apol na bisterdyon, ke kasave sarkafimura faj le Devleske.

17 Muken tumen tumare anglalarenge, keren so phenen, ke kade len sama von pe tumende, sar
kon vorba dena anda tumaro duho, muk keren kado losshanes haj na pharindes, ke kado chi avlas
mishto tumenge.

18 Rudyin anda lende, ke patyas ande kodo, ke uzhoj lengo duhosko hatyaripe, ke ande sakofaloste
mishtyipe kamas te keras. 19 Anda kado mangav tumen, keren kade, ke inke majsigo palpale te len.

Andreagoripe: ashtyilimata haj drobovjimata: 13,20-25

20 Le pachimasko Del pale, kon amare Rajes, le Jezushes {Iz 63,11; Zak 9,11; Iz 55,3}, le bakrenge bare
malyares anda meripe avriingerdas ando sagutno Teshtamentosko rat, 21 te kerel federeske tumen
ande sakono lashipe, ke te keren lesko kamipe. Kodo butyarel ande amende, so angla leste skunpoj,
perdal pa Jezush Kristo, kaskoj o luvudyipe sagutno-sagutnes! Amen.

22 Mangav tumen, phralale, len po lasho le ferimaske alava; ke skurto iskirisardom tumenge.
23 Zhanen avri, ke amaro Timoteush phral avrislobodyilas. Kana na pa buteste avelatar, atunchi zhotar
lesa tumende. 24 Drobovjisaren tumare intregone anglalaren haj sakone sunton! Drobovjisaren tumen
le Italicka phral!

25 Gracija savorazhenenca! Amen.

LE KATOLICKE LILA

LE JAKABESKO LIL

Adresipe haj drobovjipe: 1,1

1 1 O Jakab, le Devleske haj le Raj Jezush Kristoski sluga pesko drobovjipe bishalel ande
diaspora trajisardine deshuduje kunpaniange!

Le avrizumavjimatango hatyaripe haj sumburo: 1,2-18

2 Sagda losshake inkren, mure phral, kana ande butfalura zumavjimata peren, 3 ke zhanen, ke
tumare patyapesko avri- zumavjipe, pachimasko tolerashipne kerel. 4 Le pachimasko toleranshipe po
federipe ingrel le kerdyimatan, ke sakone bi nachilimasko federa haj bi doshake te aven.
5 Kana pale varikon mashkar tumende cerrajvel ando platnikipe, te mangelles kathar o Del, kon
sakoneske butardes del, bi vorbako dela kodaleske. 6 Ba na bi patyamnes, ba patyamnes te mangelles,
ke kon chi patyal, kasavoj sar la marake plemeni, so e balval opre marel, haj kathe-kothe tradel. 7 O
kasavo manush tena gindil, ke lel variso kathar o Raj. 8 Pe lesko sako drom bi tordyimaskoj le dujtone
duhosko manush.
9 Le chorro trajosko phral kodalesa te asharelpe, ke oprevazdine les, 10 o barvalo pale kodalesa,
ke tele lazhavardine les, ke nacholatar, sar la charake luludya. 11 Ke opre ushtyilas o kham peske
phabarimaske tatyipesa, avrishutyardas e char, tele pelas laki luludyi, haj kernyilas lako shukaripe:
kade kernyolatar vi o barvalo pe lesko drom. 12 Anandoj kodo mursh, kon o zumavjipe avritordyol,
ke chacheske te rakhenales, resela le trajoski korona, so o Del le les kamlinenge vorba das.
13 Khonyik tena phenel, kana zumavjipe dukharel, ke „O Del zumavel", ke le Devles nashtig
zumaven po nasul, haj chi voj chi zumavel khanyikas. 14 Sakones, kon ando zumavjipe perel, pesko
dorope ingreles rigate haj po nasul. 15 O dorope apol kana arakhadyol, bezex anel pe luma, e bezex
pale, te kerenala, meripe kerel.
16 Na xoxadyon apol mure kamade phral! 17 Sako lasho dimatipe haj sako federicko tofnipe kothar
opral, kathar le fimlalimasko Dad avel, kaste naj kaver kerdyipe, haj chi ushajin le kaver
kerdyimaske. 18 Anda slobodo kamipe kerdas amen le chachimaske alavesa, ke sar luludyi te avas
leske upajimaske.

Opreakharimata haj ferimata: 1,19-5,12

Le alaveske chache ashunara 19 Mure kamade phral, vi tume zhanen! Te avel sakono manush
sigaslo po ashunipe, haj paso po vorbipe, haj pe xolyi! 20 Ke ande peski xolyi na kodo kerel o manush,
so angla o Del chachimaskoj. 21 Anda kado shuden tumendar sakono biuzhipe haj le butfalura
nasulimata, haj len tumende o blindope haj le alaves, so zhanel te muntusarel tumaro duhos. 22 Keren
kade sar o alav phenel, haj na feri ashunenles, tumen xoxadines. 23 Ke kana varikon ashunel le alaves
ba chi kerelles, cirdel pe kodo manush, kon peski mosura dikhel ande glinda: 24 te dikhlaspe haj
gelastar, ande kodo minuto bistrel, ke sosko sas. 25 Ba kon mishto andre dikhel ande slobodipesko
federicko kris, haj ashol ande kodo, haj kodaleske na bisterdimasko ashunari si, ba lasho kerdari,
kodo anando avla kathar pesko kerdyipe.
26 Kana pale varikon patyamneske inkrel pes, ba chi pacharel peski shib tele, ba xoxavel pesko
ilo, kodaleske chi mol khanchi lesko patyamnipe. 27 Ke kadoj o uzho bi doshako patyamnipe angla o

Del haj Dad: te dikhen le geren haj phivlyan ande lengo kikidyipe, haj te ferisaras amaro uzhipe kathar kadi luma.

2 **Patyivipe le barvalenca haj le chorrenca** **1** Mure phral, ande amare Rajesko, ando Jezush Kristo patyape tena avel chi sosko manushesko avrialosaripe. **2** Ke andre te ushtyavel ande tumaro kethanipe jekh manush somnakune angrustyasa, ande rajkane gada, haj andre ushtyavel vi jekh chorro ande chorrivane gada, **3** haj tume kodales grizhon, kon ande kuch gada si urado, haj kodo phenen leske: „Besh tele kathe mishto hatyrindes", le chorreske pale kodo phenen: „Tu feri tordyu kothe bake besh kaj mure punrengo iskamin", **4** dore chi krisaren atunchi ande tumende, haj chi kerdyiline nasul gindimaskire krisarenge?

5 Ashunen, mure kamade phral! Na le chorren alosardas avri o Del pe kadi luma, ke barvale te aven ando patyape, haj rigasle kodale themeske, saveske kodalenge phendas, kon les kamen? **6** Tume pale bi patyivale sanas le chorresa. Na le barvale pizden tele tumen, haj ingren tumen angla e kris? **7** Na von kushen kodale bare anaves, pa soste anavardyiline? **8** Ke te kerena e krajicko kris sar o Iskiripe phenel: *"Kam tye dopashone vortakos, sar tut"* **{Lev 9,18}**, mishto keren. **9** Ba te alosarena le manushen, bezexipe keren, haj e kris krisarela tumen, ke oprephaglinela. **10** Ke kon andre inkrel e intrego krisa, ba jekh oprephagel, ande intrego doshalo kerdyilas. **11** Ke kon kodo phendas: *"Na phag ansuripe!"* **{Avr 20,14}**, vi kodo phendas: *"Na mudar!"* **{Avr 20,13}** Apol kana chi phages ansuripe, ba mudares, oprephaglan la krisa. **12** Kade vorbin haj keren, ke tumen kathar la sobodimaski kris krisarena. **13** Ke bi jertimasko krisaripe zhukarel pe kodo, kon chi kerela jertipe, ba o jertipe majbaro avla sar o krisaripe.

Le patyapesko haj le kerdyimatango kontakto **14** So mol, muro phral, kana varikon kodo phenel, ke siles patyape, ba kerdyimata naj les? Dore o patyape shaj muntosarel les? **15** Haj kana jekh phral bake jekh pheny bi gadeske si haj chorrej ande trajoske dyesa, **16** varikon pale mashkar tumende kodo phenel leske: „Zhatar pachasa, tatyu haj chaju!" – ba chi den leske kodo, so leske truposke trubuj, so mola kado? **17** Kade vi o patyape, kana najles kerdyimata, mulo si ande peste. **18** Ba kodo phenel varikon: „Tut patyape si man kerdyimata si." Sikav mange tyo patyape bi kerdyimatango, me pale sikavav tuke anda kerdyimata muro patyape. **19** Patyas, ke jekh si o Del – haj mishto keres. Ba vi le beng patyan kado – haj vi kade izdran! **20** Apol kames te zhanes tu chalade manush, ke o patyape bi kerdyimatango mulo si? **21** O Abraham, amaro dad, na kathar peske kerdyimata chachardyilas, opresarkafimosardines peske shaves, le Izhakos po oltaro? **{Gen 22,9}** **22** Shaj dikhes, ke lesko patyape andre sas ande leske kerdyimata, haj lesko patyape kathar leske kerdyimata kerdyilas intrego. **23** Kade andre pherdyilas o Iskiripe, so kodo phenel: *"O Abraham patyalas le Devleske, haj kado chachipeske zhangline andre leske"* **{Gen 15,6}**, haj le Devleske vortakoske phenenas les **{Iz 41,8}**. **24** Dikhen, ke kathar le kerdyimata chachardyol o manush, haj na numa korkoro kathar o patyape. **25** Apol zhikade e marhime Rahab dore na kathar e kerdyimata chachardyilas, kana andre muklas peste le garaden, haj pe kavere dromeste bishaldas len? **{Jozh 2,1-11}** **26** Ke sar mulo si o trupo bi duhosko, kade vi o patyape muloj bi kerdyimatango.

3 **La shibako saktimo** **1** Na kamen butzhene sityara te aven, mure phral, ke zhanen, ke kade majbaro krisipe las pe amende. **2** Ke ande bute sakofaloste bezexaras savorazhene. Kana varikon ande peske vorbi chi dosharel, kodo feder manush si, haj kasavo manush palpale zhanel te inkrel vi peske intregone trupos. **3** Ke kana le grastenge sastri shas ande lengo muj te mukenpe amenge, atunchi lengo intrego trupo ame mishkisaras. **4** Kade vi le beron, chaches ke bare si haj zurale balvala traden len, le cine drom inkritoresa kothe ingrenle, kaj o manush kamel. **5** Kade vi e shib cini rig si, ba bare butya kerel. Aketa, jekh cini jag soke bare veshes phabarel opre! **6** Vi e shib jag si, le nasulimaski intrego luma. Mashkar amare truposke riga e shib si kodi, so andre melyarel amare intrego trupos, haj kathar e telalutni luma oprephabarindes amare intregone trajos oprephabarel. **7** Ke sako turbatopedo haj chiriklyi, sap haj majbut falura pedura zhanen te blindosaren, haj vi blindonge kerel len o manush,

8 ba la shiba mashkar le manusha khonyik nashtig blindosarel. Bi pachimaskij kodi, pherdo merimaske mirgosa. 9 Kodalasa ashtyilisaras le Devles haj le Dades, haj kodalasa das armaja le manushen, kas o Del pe peski mosura kerdas {Gen 1,26k}. 10 Anda zhikodo muj avel vi o ashtyilipe haj vi le armaja. Mure phral, kadaleske chi trubulas kade te avel. 11 Dore o ab mukel avri zhi anda kodi gropa guglo haj kerko paji? 12 Dore shaj upajil mure phral, o gular kasht drakhen, bake e drakh gulares? Kade chi o londo ab nashtig del guglo paji.

O platnikipe, so opral avel 13 Kon si o platniko haj sityardo mashkar tumende? O kasavo te sikavel opre le trajeske platnika kerdyimata ando blindope. 14 Ba kerko xanzhvalipe te si ande tumende, haj xape ande tumaro ilo, na asharen tumen haj na xoxaven, xoxamnisardes le chachipes. 15 Ke kasavo na opralutnes avilino platnikipe si, ba phuvakoj, hatyarimaskoj, haj bengimaskoj. 16 Ke kaj xanzhvalipe haj rivalizalipe si, kothe vi slabipe haj sakono nasul kerdyipe si. 17 Haj kodo platnikipe, so opralutnes avel, anglalutnes lazhamnimaskoj, palakodo pacha-kamloj, blindoj, muklimaskoj, pherdo si jertimatasa haj lashe fruktonca, chi krisarel, haj naj ande leste xoxavjipe. 18 Le chachimaske frukton pale ande pacha beshaven le pacha-kamle.

4 **Feripe kathar jekhavrestar shindyipe haj kathar e katharutni lumako gindisaripe** 1 Kathar si o maripe haj o kecipe mashkar tumende? Apol na anda tumaro andralutnipe, anda tumare doromata, so ande tumare riga xolyardyon opre. 2 Numa dorosaren, ba chi len khanchi, mudaren haj rivalizalipe keren, haj chi kiden kethane khanchi. Xantume haj marentume haj najtumen khanchi – anda kodo, ke chi mangen. 3 Mangen haj chi len – ke nasules mangen: anda kodo, ke pe tumare doromata te boldenles. 4 Tume ansuripe oprephagara! Chi zhanen, ke la lumasa inkerdino vortakipe dushmanoj le Devleske?

Kon apol kadala lumako vortako kamel te avel, dushmano kerdyol le Devleske. 5 Bake kodo gindin, ke anda khanchi phenel o Iskiripe: „Daramnisardes dorolpe o Duho, so ande amende beshel”? 6 Bake inke vi majbari gracija del. Anda kodo phenel:

”O Del le phutyardenge chi mukelpe,
ba le muklimaskirenge jertipe del”
{Parab 3,34G}

7 Muken tumen apol le Devleske: ba le bengeske na muken tumen, haj nashelatar tumendar. 8 Pashardyon kaj o Del, haj voj pashardyola tmende. Uzharen tumare vast bezexasle, haj uzharen tumaro ilo tume dujutne duhongire! 9 Kerkardyon, brigajven, roven, tumaro assape te boldelpe po kaldope**, haj tumari lossh po brigajvipe. 10 Lazhavaren tumen tele angla o Del, haj voj opreasharel tumen.

11 Na xoxaven pe jekhavreste mure pharal! Ke kon xoxavel pe pesko phral bake krisarel les, kodo pe kris xoxavel haj la krisa krisarel. Kana pale krisares la krisa, atunchi chi patyas la krisa, ba lako krisari san. 12 Jekh kris kerari haj krisari si, kodo, kon shaj muntul tut haj xasarel tut. Tu pale kon san, ke tye dopashune vortakos krisares?

Feripe kathar pestarpatyape 13 Keren apol, kon kade den duma: „Adyes bake tehara zhastar ande kado haj kodo foro, haj kothe ashuvasa jekh bersh, foro keras haj barvalipe rodas” –14 ba chi kodo chi zhanen, ke so avla tumenca tehara. Ajero** sanle, so cerra vrama dichol, pala kodo nacholtar. 15 Barem kodo phenenas: „O Del te kamela, haj te trajisrasa, kadi bake kodo kerasa.” 16 Tume akanak asharen tumen ande tumaro phutyaripe – kana pale sakono kasavo asharipe nasul si. 17 Apol, kon zhanelas lasho te kerel haj chi kerel, kodo bezexarel.

5 **Feripe pe capeno ilengire barvalenge rig** 1 Keren apol barvale! Roven, cipin anda chorrimata, so pe tumende zhukarel! 2 Tumaro barvalipe pustisajlas, tumare gada kernyilinetar. 3 Tumare somnakaja haj rup xalas e vrama, haj lengo kalipe chacharela pe tumende, haj xalyarela tumaro trupo, sar e jag. Inke vi ande palutne dyesa kethane kiden! 4 Aketa, le butyarengo potyinipe, kon tele

kosisardine tumare mal, haj andasote tume chordine, oprecipisardas, haj le butyarengo cipipe reslas kaj le chereske Rajeske kan. 5 Chalyiline pe phuv, haj ando marhipe thulyardine tumaro ilo pe tele mudarimasko dyes! 6 Krisardine haj mudardine le chachipes, haj voj muklaspe tumenge!

Opreakharipe po avriinkripe 7 Aven apol pachake toleransha, mure phral, zhikaj le Rajesko avlipe! Aketa, vi la phuvako butyari zhukarel la phuvako kuch upajipe, pachasa zhukarel, zhikaj *o angluno bake paluno brishind* lela. {DKris 11,14}. 8 Aven vi tume pachimaske, haj zuralen tumaro ilo, ke le Rajesko avlipe pashe si! 9 Na vatyin** mure phral, pe jekhavreste, ke tena krisaren tumen! Aketa, o krisari angla o vudar tordyol! 10 Ando dukhardyipe haj pachimasko toleranshipe te aven kasave, phralale, sar le profeti, kon ande Rajesko anav vorbinas! 11 Aketa, anandeske phenas len, ke avri inkerdine. Ashundine pa Jobesko pachako toleranshipe, haj dikhline lesko agor, so o Raj das, *ke jertimasko si o Raj, haj muklimasko*j {Salm 103,8}.

Feripe kathar colaxaripe 12 Angla sakofaloste apol mure pharal, na colaxaren chi po cheri, chi pe phuv, haj chi pe kaver varisoste! Te avel tumaro „ova" ova, haj tumaro „na" pale na, ke tena peren tala krisaripe!

*Le visvarimaske** rudyimatangi zor: 5,13-18*

13 Brigajvel varikon mashkar tumende? Te rudyil atunchi! Mishto hatyarelpe? Te gilyabel salmi! 14 Nasvalo si varikon mashkar tumende? Te akharavel la eklezhiake prezhbiteron, kodal te rudyin pe leste, haj te makhen les ulojesa ande Rajesko anav! 15 Anda patyape avilino rudyipe slobodisarel le nasvales, haj o Raj ushorisarel les, kana pale ande bezexa si, jertipe resela. 16 Phenen avri apol jekhavreske tumare bezexa, haj rudyin anda jekhavreste te sastyon, ke but sakofalo shaj kerel le zurale manushesko rudyipe. 17 O Illesh kasavo manush sas, sar ame, haj kana rudyindes rudyilas, ke tena del o brishind pe phuv, atunchi china chi delas trin bersh haj shov shon. 18 Pala kodo pale rudyilas, haj o cheri brishind das, haj e phuv das o upajipe {1 Kraj 17-18}.

Grizhosaripe pa phralende: 5,19-20

19 Mure phral! Kana varikon mashkar tumende tele zhal pa chachimasko drom, haj varikon palpale anel les kothe, 20 te zhanel kodo, ke kon le bezexasles palpale anel pa nasul drom, muntosarel kodalesko duho kathar o meripe, haj andre sharavel leske bezexengo butipe {Parab10,12}.

LE PETERESKO ANGLUNO LIL

Adresipe haj drobovjipe: 1,1-2

1 1 O Peter, le Jezush Kristosko aposhtolo, ande diaspora trajisardine, le alosardine avlimarenge ando Pontus, Galicia, Kappadocia, Azhia haj ande Bitinia, 2 kathar le Dadunedevlesko anglezhanipe, kathar o Duho kerdyilino suntosardyipe, ke le Jezush Kristoske te muken pen, haj lesko rat te rispisarel len. E gracija haj e pacha te butajvel ande tumende!

Le patyapesko dajno haj drom: 1,3-2,10

Le patyapesko dajno 3 Ashtyilime te avel o Del, amare Rajesko le Jezush Kristosko Dad, kon peske bare lashipesa zhuvinde sperantimaske arakhadyisardas nyeveske amen, perdal pa Jezush Kristosko opretrajisaripe, 4 po bi shaj rumusardo, bi melalo haj bi shaj kernyilino arandimope, so ando rajo opre si inkerdino pe tumari rig. 5 Le Devleski zor perdal pa patyape sama lel pe tumende

po muntoipe, so gata tordyol, ke pe paluni vramate avri te sikadyol. 6 Kadaleske losshana, vi kade,
ke akanak trubuj te brigajven anda butfalura zumavjimata, 7 ke tumare patyapesko zumavjipe – so
kathar e jag zumaven avri – inke majkuch te avel pe tumaro asharipe, pe tumaro luvudyipe haj
patyivipe kana sikadyola o Jezush Kristo, 8 kas apol chi dikhen, ba kamen: ande kaste, apol chi di-
khenles, ba patyan: haj ke patyan, vojina tumen zurales bara losshasa, 9 reslines tumare patyapesko
dajno, haj duhosko muntuipe.
10 Kado muntoipe dikhenas perdal haj rodenas le profeti, kon pa kodi gracija profetalinas, so ande
tumende andre pherdyilas, 11 haj rodenas, ke ande savi bake soski vrama sikavel ande lende le
Kristosko Duho, kon anglunes profecisardas kodal dukha, so po Kristo zhukarnas haj pe kodal
avlimaske luvudyimata. 12 Zhanardine lenge, ke na penge, ba tumenge sluginas sa kodalesa, so
akanak le evangeliumoske viacara avriphenen tumenge, pala soste anda cheri bishaldyilas o Sunto
Duho: pe kadalesko dikhlipe doronpe vi le andyela.

Le patyapesko drom 13 Anda kado apol brichinaren opre tumara godyako mashkar, aven trazi, haj
patyan sagutnes ande gracija, so dena tumenge kana sikadyola o Jezush Kristo: 14 sar muklikane
shave, na kaj tumaro bi zhanipesko dulmutano dorope pashindes, 15 ba sar kathar o Sunto, kon tumen
akhardas, vi tume ande tumaro intrego trajo suntura te aven, 16 ke iskirime si: *"Suntura te aven, ke
me sunto som!"* **{Lev 19,2}** 17 Haj Dadeske te akharen kodales, kon bi alosarimasko krisarel sakoneske
kathar leske trabi, phiren daripesa pe tumari dromarimaski vrama, 18 zhanindes, ke na pe rumuimasko
rup bake somnakaj pecisajlas tumaro muntoipe anda tumare dadendar pe tumende muklino phutyardo
trajo **{Iz 52,3}**, 19 ba kathar le uzhe haj bi reslimaske Bakresko, kathar le Kristosko kuch rat, 20 kas o
Dad apol angla lumako kerdyipe dikhlas avri, ba ande palutni vrama phendasles avri anda tumende.
21 Perdal pa leste patyan ando Del, kon les opretrajardas anda meripe, haj luvudyipe das leske, ke
ando Del te avel tumro patyape haj sperantipe.
22 Uzharen apol tumaro duho le chachipeske muklikanes, haj ando na xoxamnes sikadino
phralikano kamipe. Majfeder, anda ilo te kamen jekhavres, 23 nyeves arakhadyilines na anda
rumuimasko, ba anda bi shaj rumuimasko sumburo anda Devlesko zhuvindo haj sagutnes
ashilimasko alav, 24 ke

sakono trupo kasavoj sar e char,
haj lesko sakono luvudyipe, sar la charake luludyaj;
avrishutyol e char, haj tere peren lake luludya
25 *ba le Rajesko alav sagutnes ashol* **{Iz 40,6-8G}**.

Kado pale kodo alav si, so viacardine tumenge.

2 **O Jezush Kristo, o zhuvindo barr** 1 Shuden tele apol sakono nasulipe, sakono xalyipe, haj
paxandipe, xanzhvalipe haj sakono xoxamnipe, 2 haj sar akanak arakhadyiline cine shavora, pala bi
pajaslo manablo** thud dorosardyon, ke perdal pa leste te baron po muntoipe, 3 pala *soste
zumadineles, sosko gogloj o Raj* **{Salm 34,9}**. 4 Zhan leste, sar kaj o zhuvindo barr, ke kas chaches ke
shudine le manusha, ba o Del avrialosardas les haj patyivisardas les **{Iz 28,16G}**. 5 Vi tume, sar zhuvinde
barr, te vazdadyon opre pe leste duhikane khereske, suntone rashajimaske pe duhikane sarkafimongo
andre sikadyipe, so skunpoj le Devleske perdal pa Jezush Kristo. 6 Anda kodo tordyol ando Iskiripe:

"Aketa, avrialosardas,
kuch kolcosko barr shav tele ando Shion:
kon patyal ande leste, chi lazhajvelatar tele" **{Iz 28,16G}**.

7 Kado tumenge patyamnenge, patyiv si, le na patyamnenge pale

"kado barr, saves le vazdara shudine,
haj vi kade kolcosko barr kerdyilas" **{Salm 118,22}**.

8 Haj inke *"le pelimasko barr si haj la bidako plaj"* **{Iz 8,14}** sa kodalenge, kon tele dikhen le alaves,
haj chi patyan ande leste, kana pale pe kado vladisardine len.

9 Tume pale *alosardine populara, krajicka rashajimata, sunto kethanipe, muntosarde populara san, ke te viacaren kodaleske harnyikimata* {Avr 19,5kG; Iz 43,20,k}, kon anda tunyarikipe akhardas tumen
pe pesko chudimasko fimlalipe, 10 kon varikana*"na populara"* sanasle, akanak pale le *Devleske populara* sanle; pe kaski rig *varikana nas jertipe,* akanak pale jertipe resline {Oz 1,6.9; 2,3}

*Kristianicko trajo ande famila haj ando socioalnipe:** 2,11-4,11

Kristiano ando socialnipe 11 Me kade gindisarav, sar avlimaren haj dromaren, ferin tumen kathar truposke doromata, save po duho den. 12 Aven patyivale mashkar le murtikana, ke zhi ande kodo, sar pe nasula pe tumende xoxaven, le lashe kerdyimata dikhlines, luvudyisaren le Devles pe avlimasko dyes.

13 Aven muklisarde apol sakone manusheske anda o Raj, zhi le krajenge, sar le majopralutneske, zhi le prefektonge, 14 sar kas voj pe bezexaslengo sazdelipe le lashenge pale pe lengo asharipe bi-shaldas. 15 Ke kodoj le Devlesko kamipe, ke lashe kerdyimatanca mucin le dile manushengo bi zhanipe; 16 sar slobodura, haj na sar kasave, sar kon e slobodimata pe nasulimata hasnisaren opre, ba sar le Devleske slugi.

17 Sakones patyivisaren, le phralikanipes kamen, le Devles daran, le krajes patyivin.

Le slugi ande Kristosko patyape 18 Slugi, muken tumen tumare rajenge intregone daripesa, na numa le lashenge haj le blindonge, ba vi le capenenge. 19 Ke gracija si kodo, kana varikon anda Devlesko duhikano hatyaripe bi chachimata dukhardines pachasa trajil perdal le nasulimatan. 20 Ke soski luvudyija si kodi, kana bezexaren, haj anda kodo toleralin le palmi? Ba kana lashipe keren, haj pachasa toleralin, kodo skunpoj angla o Del. 21 Ke pe kado kerdyiline,

ke somno muklines tumenge,
vi o Kristo dukhardyilas anda tumende, ke te zhan pala leste.
22 *Voj, kon bezex chi kerdas,*
haj chi xoxavjipe chi arakhline ande lesko muj {Iz 53,9},
23 kon, kana kushenas les, voj chi kushelas,
kana dukhardyilas, chi daravelas,
ba opral muklaspe po chacho Krisari;
24 kon *amare bezexa korkoro dukhardas*
ande pesko trupo po kasht,
ke le bezexnage mulines le chachipeske te trajisaras;
perdal pa leske rata sastyiline.
25 Ke kasave sanasle,
s*ar le kathe-kothe nakhline bakre* {Iz 53,5k},

ba akanak kaj tumare duhosko malyari haj samalelari resline.

3 **Romnya haj rom** 1 Zhikade vi le romnya te muken pen penge romenge, ke kana unyizhene vi tena patyan le alaveske, le romnyange trabi vi kade bivorbako te patyavel len, 2 kana dikhen tumaro uzho patyivalo deldaramno trajo. 3 Na le avralutne balenge shukarimata, bake ke somnakaj bake fimlale gada phiraven kodo te avel lengo shukaripe, 4 ba kodo so ando ilo garadyol, bi nachilimaski avucija: o blindope haj e pacha. Kadi kuch si ande Devleske jakha. 5 Ke varikana kade shukaravenas pen opre le sunci haj ando Del patyamne romnya, muklisardines penge romenge, 6 sar e Shara mukelaspe le Abrahameske, peske romeske phenindes les, kaske tume sheja san, kana lasho keren, haj kathar khanchi pharipe chi daran.

7 Ba vi tume romale, aven lashe kaj tumare romnya, patyivin len, sar le maj slabone romnyimatan, haj sar amalen ande gracijako trajipe, ke tumare rudyima khanchi tena inkrel palpale.

Opreakharipe po jekh hatyaripe 8 Palunes pale aven savorazhene jekh hatyarde, kamen le
phralikanipes, aven jertimaske, haj muklane! 9 Na den palpale o nasulipe nasulipesa, haj chi o
kushlipe kushlipesa, barem phenen ashtyilipe: ke pe kodo arakhadyiline, ke ashtyilipe te
muklyosardyol pe tumende.

10 *"Ke kon kamel le trajos te kamel,*
haj lashe dyesa fajas les te dikhel,
te inkrel palpale peski shib kathar o nasul,
haj lesko muj tena vorbil xoxavjipe.
11 *Te boldelpe kathar o nasul,*
haj te kerel lasho: te rodel la pacha,
haj te kerel kodala.
12 *Ke le Rajeske jakha pe chachende hodinisardyon,*
haj leske kan ashunen pe lenge rudyimata:
ba le Rajeski mosura xolyako si pe nasul pecimaskire" **{Salm 34,13-17}.**

O lasho trajo ande luma 13 Kon shaj kerel tumenge dosh, kana e lasheske avna amala? 14 Ba vi te
dukhardyona anda chachipe, baxtale sanle. *Kathar kadi dar na daran, haj na boldadyon kethane,*
15 ba len sama suntosardes ande tumaro ilo *Raj Kristos* **{Iz 8,12,k}**. Sagda tordyon gata pe kodo, ke vorba
te zhanen te den sakoneske, kon pa kodo sperantimasko kerdyipe pushen tumen, so ande tumende si.
16 Ba kado blindopesa haj darasa, lashe duhoske hatyaripesa te keren, ke kon xoxaven pe tumaro trajo
ando Kristo, te lazhardyon tele ande kodo, sosa tumen marhisaren. 17 Ke majmishto si – kana o Del
kade kamel – lasho kerdyipe kerindes te dukhajven, sar nasul kerdisardines. 18 Ke vi o Kristo mulas
jekhar anda bezexa, o Chacho anda bezexasle, ke tumen kaj o Del te ingrel. Kathar o trupo chaches
ke mudardine les, ba o Duho opretrajardas les. 19 Ande leste gelastar, ke vi kodalenge te viacarel o
muntoipe, kon ande robija sas, 20 kon varikana bi patyamne sas, kana o Del pachasa zhukarelas ande
Noevoske dyesa, zhikaj o bero kerdyilas, ande soste cerra, numa oxto duho muntosardyilas kathar o
paji. 21 Kado si akanak o bolipe, so akanak tumen muntul, na kathar le truposko melalyimasko tele
thovjipe, ba rudyipe kaj o Del, ke te del lasho duhikano hatyaripe perdal pa Jezush Kristosko
opretrajisaripe, 22 kon pe Devleski chachi rig si, pala soste opre gelas ando rajo, haj tala pesko rajipe
las le andyelon haj saktimon haj zoran.

4 1 Apol, ke o Kristo ando trupo dukhardyilas, vi tume zhikadale gindimatasa zuraren tumen, ke
kon ando trupo dukhardyol, nacholtar te bezexarel, 2 ke aba na le manushenge doropenge, ba le
Devleske kamipeske te trajil ando trupo inke so palal si vrama. 3 Ke dostaj, ke zhikaj kadi vrama
pengo trajo kathar le murtikanengo kamipe trajisardine, kon ande hatyarimata, butajvipe, matyipe,
xape, pijarnyikipe haj ande fetishongo nashtisrdo patyivipe trajin. 4 Akanak pale bari dikhen, ke chi
inkren lenca zhi ande kadal hatyarimaske zhungalimata, haj kushen tumen. 5 Ba vorba dena
kodaleske, kon gata tordyol te krisarel zhuvinden haj mulen. 6 Ke anda kodo viacardine o
evangeliumo vi le mulenge, chaches ando trupo, manushikanes krisardine len, ba kathar o Duho ka-
thar o Del te trajin.

7 Pashe si sakofalesko agor. Aven apol godyavera, haj ratyaren ande rudyimata! 8 Haj anglalutnes
kamen jekhavres savorazhene sagda, ke o kamipe but bezex sharavel **{Parab 10,12}**! 9 Patyivin jekhavres
bixolyako! 10 Savorazhene, sar las e gracija, kade te della majdur vi kavereske, sar lasho lashari le
Devleske gracijake. 11 Kana varikon vorbil, sar le Devleske vorbenca te vorbilas: kana varikon
slugimata kerel, sar kodala zorasa te kerelas, so o Del del avri, ke ande sakofaloste le Devlesko
luvudyipe te pherdyol andre perdal pa Jezush Kristo, kaske luvudyipe haj saktimo sagutno-sagutnes!
Amen.

Andreagorimaske ferimata: 4,12-5,11

Le avriinkrimasko zumavjipe 12 Mure kamade, na dikhen bari pe kodo phabardyimasko kikidipe,
so sar pharipe reslas tumen, ke sar varisoski bari butyi te pecisajlinosas tumenca. 13 Barem losshan,
ke rigasle shaj aven ande Kristoske dukha, ke kana lesko luvudyipe avrisikadyol, vojikanes te
losshan. 14 Te kushen tumen anda Kristosko anav, baxtale avna, ke le luvudyimasko haj le Devlesko
Duho hodinisardyola pe tumende {Iz 11,2}. 15 Mashkar tumende khanyikas na anda kodo te resel du-
khardyipe, ke mudarij, bake chor si, bake nasulipe kerdarij, haj ke pe kaveresko dorolpe. 16 Kana pale
sar kristiano dukhardyol, tena lazhal kodo, ba te luvudyisarel le Devles ande kado anav.

17 Ke kathej e vrama, ke te anglalardyol e kris pe Devlesko kher. Kana pale pe amende
anglalardyol, so avla lengo agor kodalenge, kon chi patyan le Devlesko evangeliumo?

18 *"Kana vi o chacho daba muntosardyol,*
so avla le bidevlikanesa bake le bezexaslesa?" {Parab 11,31,G}

19 Anda kado vi kodal, kon anda Devlesko kamipe dukhardyon, te inbisaren pengo duho le chache
Kerdareske perdal pa penge lashe kerdyimata.

5 **O malyari haj le bakre** 1 Le prezhbiteron, kon mashkar tumende si, mangav – sar lengo
anglalutno amal haj sar le Kristoske dukhange dikhari haj vi sar lesko luvudyimasko rigaslo, so ando
avlipe vi avrisikadyola: - 2 lensama pel Devleske bakre, so pe tumende mukline. Grizhon len, na anda
trubuipe, ba anda slobodo kamipe kathar o Del, na anda zhungalo xanzhvalipe, ba anda lashipe; 3 na
rajindes pe alosarde, ba anda ilo, ke te aven bare ande bakrenge jakha. 4 Haj kana sikadyola le
malyarengo kraj, resena le luvudyimasko bi shaj kernyilini korona.

5 Zhikade tume terne, muken tumen le majphurenge! Savorazhene len pe tumende e blindomata,
ke

o Del na phenel le phutyardenge,
le blindonge pale jertisaripe del
{Parab 3,34G}.

6 Lazhavaren apol tele tumen tala Devlesko baro vast, ke ande kodi vramate opre te asharel tumen.
7 Muken pe leste sa tumari dar {Salm 55,23}, ke grizholpe pa tumende. 8 Aven trazi haj len sama, ke
tumaro dushmano o beng, sar cipindo levo krujal phirel, rodindes, kas te nakhavel tele. 9 Zurale
patyapesa phenen leske na, ke zhanen, zhikado dukhipe zhukarel vi pe tumare phral, kon pe kadi
luma trajin.

10 Ke sakone gracijako Del, kon akhardas tumen pe lesko sagutno luvudyipe perdal pa Jezush
Kristo, voj kerela amen – pala soste jekh cerra dukhardyilam – majfedereske te kerel, te zuralel haj
te fundosarel amen. 11 Leske te avel luvudyipe haj rajipe sagutno-sagutnes! Amen.

Andreagoripe: drobovjimata haj luvudyipe: 5,12-14

12 Kathar o chacho phral, kathar o Silvanus – kade gindisarav – skurtosardes iskirisardom
tumenge, shukares manglines tumen, haj chacharipe kerdines pa kodo, ke le Devleski chachi gracija
si kodo, ande soste trajin. 13 Drobovjisarel tumen e tumenca jekharsa avrialosardi eklezhia ande
Babilonia, haj o Mark, muro shavo. 14 Drobovjisaren jekhavres le kamimaske chumindesa!

Pachipe savorazhenenge, kon ando Kristo sanle! Amen.

LE PETERESKO DUJTO LIL

Adresipe haj drobovjpe: 1,1-2

1 **1** O Shimon Peter le Jezush Kristoski sluga haj aposhtolo, kodalenge, kon amenca jekharsa
resline intergones o patyape perdal pa amare Devlesko haj amare muntoimaske Jezush Kristosko
chachipe. **2** Gracija haj pachipe te pherdyarel tumen ande Devlesko haj ande amare Rajesko ande le
Jezusheseko pinzharipe!

Perdaltradicionaldo chachipe: 1,3-21

Patyape haj trajo **3** Sa kodal trabi, so kaj o trajo haj kaj o deldaramnipe trubuj, o devlikano saktimo
das amenge perdal pa leste, kon amen peske luvudyipesa haj zorasa akhardas. **4** Perdal pa leste
amenge das le kuch paratnimatan, ke perdal pa lende rigasle te aven le devlikane trajoske, haj te
muntosardyon kathar kodo rumosaripe, so ande luma rajilpe. **5** Bolden apol vi tume tumare sakone
gindimata pe kodo, ke tumare patyapesa te slugin le harnyikipes, le hanyikipesa le zhanipes, **6** le
zhanipesa le dostaipes, le dostaipesa le pachake toleranshipes, **7** la pachake toleranshipesa le
deldaramnipes, le deldaramnipesa le phralikane kamipes, le phralikane kamipesa le dopashone
vortakipes. **8** Ke kadal sa te si, haj butardes si ande tumende, chi shona tumen shushenge, haj chi bi
sumbureskirenge ande amaro Raj Jezush Kristosko pinzharipe. **9** Ba ande kaste naj andre kadal, kodo
korro si, haj bisterdyilas pa peske dulmutane bezexengo uzharipe. **10** Anda kado inke majfeder aven
pe kodo, phralale, ke chacheske te keren tumari butyi haj tumaro avrialosaripe, ke kado te kerena,
chikana perenatar. **11** Ke kade bulho vudar puterdyol tumenge ande amare Rajesko haj muntoimasko
Jezush Kristosko sagutno them.

Le profetango haj le aposhtolengo chacharipe **12** Anda kado pe kodo som, ke kadal sagda te
phenav tumenge, ba chaches, ke zumade haj pinzharimaske sanle ando chachipe. **13** Ke lasheske
gindisarav kodo, ke zhikaj ande kadi cerha som, te dav duma tumenge haj te sidyaravav tumen, **14** ke
zhanav pashe si aba mura cerhako tele putripe, sar kado vi o Jezush Kristo avrizhanardas manca.
15 Ba pe kodo avo, ke pa kado vi pala muro meripe te serosardyon.
16 Ke na kathar avrirakhline paramichi zhanardam tumenca, amare Raj Jezush Kristosko saktimo
haj sikadyipe, ba sar kodal, kon dikhara samas leske barimaske. **17** Ke kana kathar o Dadunodel patyiv
haj luvudyipe las, kado glaso das duma leste anda uchipe: „Kadoj muro kamado shavo, ande kaste
vojiv man!” **18** Ame ashundam kado glaso, so anda uchipe ashundyilas, kana lesa samas po sunto
plaj. **19** Haj pharo profeticko vorbipe pinzharas, pe soste mishto keren, te dikhena, sar pekh phabardi
so andekh tunyarnyiko than si, zhikaj o kham opre chi zorila, haj le zorimasko cherhaj opre chi
ushtyela ande tumaro ilo. **20** Anglalutnes kodo trubuj te hatyaren, ke le Iskirimasko chi jekh profecipe
na anda jekhe manushesko gindipe si. **21** Ke chikana anda manushesko kamipe kerdyilas o profecipe,
ba le Devleske sunci manusha kathar o Sunto Duho zhutisardines vorbinas.

Feripe kathar le xoxamne sityara: 2,1-22

2 **Le xoxamne sityarengo sityaripe** **1** Ba sas mashkar le manusha vi xoxamne profeti, sar vi
mashkar tumende avna xoxamne sityara, save turbatura xoxamne trabi sityarena, haj kodales, kon
muntosardas len, le Rajes, asvikarna, sigaslo rumuvjipe cirdines pe pende. **2** But zhene patyana lenge
xoxamnimata, haj anda lende kushena le chachimaske dromes. **3** Anda pengo xanzhvalipe xoxamne
vorbenca kamena te kinen tumen: ba o krisaripe aba dulmutanes vazdelpe pe lende, haj o pustipe, so
pe lende zhukarel chi sovelatar.

Daramnimaske krisarimata pe xoxamne sityara 4 Ke o Del inke chi le doshale andyelonge chi
jertisrdas, ba ande telalutna lumake sastra phandadines ando milnope shudas len, ke kothe te du-
kharen len haj te inkren len phangles po krisaripe. 5 Haj chi jertisardas chi la dulmutana lumake, feri
le Noevos, le chachipeske viacares muntosardas oxto-pesa, kana pe bi devlengire opremuklas o baro
paji. 6 Vi la Sodomake haj la Gomorake foros zhikaj o praho tele phabardas, pustimasa sazdelisardas
len, sikadines kodalenge, kon nasul kerena; 7 Le kikidisarde chache Lotos pale kathar le nasulenge
azbaimata haj marhimata avrislobodisardas, 8 ke voj, boldines kodales, so dikhlas haj ashundas,
chacho ashilas, ba mashkar kodal beshelas, kon sako dyes nasule trabenca azbanas leske chache
duhos. 9 O Del zhanel te slobodisarel anda zumavjimata le deldaramnen, le nasulen pale pe
krisarimasko dyes mukel, ke te bezexardyontar. 10 Majfeder kodalen, kon ande bi uzhimaske dorope
pala trupo phiren, haj le opralutnipes tele dikhen.

Le xoxamne sityarengo drom Kadal bidarimaske, phutyardej, haj chi daran le luvudyimaske butya
te kushen,11 apol chaches le andyela, kon kathar pengi zor haj saktimo majbarej, chi anen pe
jekhavreste kushlimaski krisaripe. 12 Ba kadala, sar le chalade pedura**, kushen sa kodo, so chi
hatyaren. Ba xasajvenatar ande pengo rumuvjipe. 13 Resena le nasulimasko potyinipe sa kodala, kon
lashimaske inkren le sako dyesesko vojisaripes. Ando mishto hatyaripe tasiline melalyimata si von,
kon pe penge bare xamimata vojin pe tumende. 14 Lenge jakha fimlalisardyol kathar ansuripe
oprephaglipe haj kathar le sagutne bezexarimata. Pende xoxaven le slabone duhon, ke lengo ilo po
xanzhvalipe si avri zumado. Le armajaske shave si von, 15 kon mukline o vorta drom, haj xasajlinetar.
Pala Beoresko shavo, pala Balam geline, kon majfeder kamelas le nasulimasko potyinipe, 16 ba vi
krisardyilas anda peske bezexa: o pharipe phirado muto pedo duma das pe manushikano glaso, haj
nashtisardas le profetasko dilipe. 17 Bi pajeskire ab si von, kathar balval nashade nororaj –, o majkalo
tunyarikipe zhukarel pe lende! 18 Ke khanchimata vorbin phutyardes, haj pe marhimasle trabi
xoxaven kodalen, kon daba muntusardyiline kathar le nasula. 19 Slobodipe phenen lenge, apol pale
von si le rumuvjimaske slugi, ke kas varikon tele viktornisarel, kodaleske vi sluga kerdyol.
20 Apol kodal, kon peredal pa amare Rajesko haj muntoimasko Jezush Kristosko pinzharipe
muntosardyiline kathar la lumake zhungalimata, ba pale milnosardyiline ande kadal, haj mardyiline,
kadi majpaluni traba majnasul si lenge sar e angluni. 21 Majmishto avilino lenge le chachipesko drom
china chi te pinzhardinesas, ke pala kodalesko pinzharipe te muken o sunto vladipe, so lenge dine.
22 Ke andre pherdyol pe lende kodi chachi vorba:

”Palpale zhal o zhukel kaj kodo, so avri shanglas” **{Parab 26,11}**, haj:
”Palpale pashjilas o balo ande chik, ande soste pashjolas”.

Pa Kristosko avlipe: 3,1-16

3 **Le avlipesko chachipe** 1 Aketa, mure kamade, kado dujto lil iskirisarav tumenge, ande soste
mure vorbenca opreushtyavav tumaro patyivalo duho, 2 ke te serosardyon pe kodal butya, so le sunci
profeti angles phendine, haj le Rajeske haj Muntosareske perdal pa aposhtolura viacarde vladimata.
3 Majanglal trubuj te zhanen, ke ande palune dyesa ande xoxavjimaste phirde prassamne avena, kon
kathar pengo dorope trajin, 4 haj kodo phenen: „Kaj si lesko avlimasko paratnimope?” Ke zhikathar
muline le dada, sakofalo kade ashilas, zhikathar o kerdyipe. 5 Ba kadal chi kamen te zhanen pa kodo,
ke majanglal o cheri kerdyilas, pala kodo e phuv, so perdal pa Devleski vorba anda paji kerdyilas haj
ando paji sas. 6 Kathar kadal duj pustisajlas e luma so atunchi sas, kana o paji shordasla. 7 E phuv haj
o cheri so akanak si, zhikodo Alav inkerdas pe jag, pe krisarimasko haj pe bidevlikane manushengo
dyes.

Le avlimasko zebilipe** 8 Pe jekh varisoste pale zurales len sama, mure kamade: Kaj o Raj jekh
dyes kattyij, saj jekh mija bersh, haj jekh mija bersh pale, sar jekh dyes. 9 O Raj chi zebil peske
vorbasa, sar unyizhene gindin kodo. Toleralisarel amen, ke chi kamel, ke vi varikon te xasajveltar,

ba savorazhene te patyan po bezexbunuipe. 10 Le Rajesko dyes kade avelatar, sar o chor. Atunchi le
chera bare glasosa nachonatar, le riga kathar o baro tatyipe bilyanatar, e phuv pale haj le zhuvinde pe
late phabonatar.
11 Kana sa kadal pustinape, apol soskirenge trubuj te aven ando sunto trajo tumenge, 12 kon
zhukaren haj zurales dorosaren le Devleske dyesesko avlipe, kana le chera phabonatar haj nachonatar,
le riga pale kathar la jagako tatyipe bilyanatar? 13 Ame apol – sar leski vorba phenel –*nyevi phuv haj
nyevo cheri* zhukaras {Iz 65,17}, kaj o chachipe beshel.

Le Paleske lilengo hatyaripe 14 Kana apol, mure kamade, kadal zhukaren, pe kodo te aven, ke
uzhes bidoshako te arakhel tumen ande pacha. 15 Inkren amare Rajesko toleranshipes pe tumende
dikhlines muntoimaske, sar vi amaro kamado phral o Pal iskirisardasles tumenge kodale platnikipesa,
so leske davadyilas. 16 Vi vorbil pa kadal sa ande peske lila. But butya apol pharo si ande lende te
hatyaren – kadalen le bi zhanara haj le slabura perdal xoxaven, sar vi le majbute Iskirimatan, pe
pengo xasajvipe.

Andreagoripe: Mangaipe haj Devlesko luvudyisaripe: 3,17-18

17 Tume apol, mure kamade, pala soste sa kadal zhanen, len sama, ke le bidevlikanengo xoxavjipe
tena xutyilel tumen, haj tena xasaren tumaro zuraripe. 18 Barem baron ande gracija ande amare
Rajesko haj muntori Jezush Kristosko pinzharipe. Leske te avel luvudyipe akanak haj pe
sagutnipesko dyes! Amen.

LE JANOSHESKO ANGLUNO LIL

Anglardivorba: le trajesko alav: 1,1-4

1 1 So kathar o anglalipe sas, so ashundam, so amare jakhenca dikhlam, so dikhlam haj amare
vastenca hatyardam pa trajesko Alav 2 – ke o trajo sikadyilas, haj ame dikhlam, haj chacharipe keras
pa leste, haj viacaras tumenge o sagutno trajo, so kaj o Dad sas haj sikadyilas amenge –, 3 so dikhlam
haj ashundam, kodo viacaras vi tumenge, ke vi tume ando kethanipe te aven amenca. Ke ame ando
kethanipe sam le Dadesa haj leske Shavesa le Jezush Kristosa. 4 Kadal anda kodo iskirisaras tumenge,
ke tumari lossh intrego te avel.

Ande Devlesko kethanipe te trajin: 1,5-2,17

Le Devlesko sipe 5 Kadij e viaca, so lestar ashundam haj viacaras tumenge, ke o Del fimlalipej,
haj naj ande leste khanchi tunyarikipe. 6 Kana kodo phenas, ke ando kethanipe sam lesa haj ando
tunyariko phiras, xoxavas, haj chi keras chachipe. 7 Ba kana ando fimlalipe phiras, sar ke vi voj ando
fimlalipe si, atunchi ando kethanipe sam jekhavresa, haj le Jezushesko, leske Shavesko rat uzharel
amen kathar sako bezex.

O Kristo haj le bezexa 8 Kodo te phenas, ke naj amen bezex, xoxavas amen, haj naj ande amende
chachipe. 9 Avri te phenas amare bezexa, voj lashoj haj chachoj, te jertisarel le bezexa, haj te uzharel
amen kathar sakono nasulipe. 10 Kodo te phenas, ke chi bezexardam, xoxamneske keras les, haj lesko
alav naj ande amende.

2 1 Mure shavora, kadal anda kodo iskirisarav tumenge, ke tena bezexaren. Ba vi te bezexardas
varikon si amen vorbari kaj o Dad, o Jezush Kristo, o chacho. 2 Voj si o ushoripe anda amare bezexa,
ba na feri anda amare, ba vi anda intregone lumake bezexa.

O chacho devlikano pinzharipe 3 Anda kodo zhanas avri, ke pinzharas les, ke andre te inkrasa
leske vladimata. 4 Kon kodo phenel: „Pinzharav les", ba leske vladimata chi inkrel andre, kodo
xoxamnoj, haj naj ande leste chachipe. 5 Ba kon andre inkrel leske Alaves, ande kodo le Devlesko
kamipe chachikanes feder si, anda kado zhanas avri, ke chachikanes ande leste sam. 6 Kon kodo
phenel, ke ande leste ashol, kodaleske vi kade trubuj te trajil, sar voj trajilas.

O nyevo vladipe 7 Mure kamade! Na nyevo vladipe iskirisarav tumenge, ba dulmutano vladipe,
so zhikathar o anglalipe pinzharenas. O dulmutano vladipe o alav si, so ashundine. 8 Ba vi nyevo
vladipe iskirisarav tumenge, haj kado vi pe leste inkerdyol, haj vi pe tumende, ke o tunyarikipe
nachilastar, haj o chcho fimlalipe fimlalisarel aba. 9 Kon kodo phenel, ke ando fimlalipe si, haj rucil
peske phrales, kodo inke vi akanak ando tunyarikipe si. 10 Kon kamel peske phrales, kodo ando
fimlalipe ashol, haj chi kerela peske phralesko pustipe. 11 Ba kon rucil peske phrales, kodo ando
tunyarikipe si, ande tunyarikipe phirel, haj chi zhanel kaj zhal, ke o tunyarikipe korrardas leske jakha.

O Kristo haj e luma 12 Iskirisarav tumenge mure shavora, ke jertimata resen tumare bezexa anda
lesko anav. 13 Iskirisarav tumenge dadale, ke pinzhardine kodo, kon zhikathar o anglalipe si.
Iskirisarav tumenge ternale, ke tele mardine le nasulipes. 14 Iskirisardom tumenge cine shavorale, ke
pinzhardine le Dades. Iskirisardom tumenge dadale, ke pinzhardine kodales, kon kathar o
anglalutnipe si. Iskirisardom tumenge ternale: zurale sanle, le Devlesko alav ashilas ande tumende,
haj le nasulipes tele viktornisardine. 15 Na kamen la luma, haj chi kodo, so ande late si. Kana varikon
kamel la luma, ande kodo naj ande leste le Dadesko kamipe, 16 ke sakofalo, so si ande luma, le
truposko le jakhengo dorope si haj le trajosko phutyaripej. Kado na kathar o Dad, ba kathar e luma
si. 17 Kadi luma nacholtar, haj nacholtar vi lake doromata. Ba kon le Devlesko kamipe kerel, ashola
sagutnes.

Le patyapesko inkripe: 2,18-3,24

Le xoxamne sityarengo sityaripe 18 Mure shave, kathej o paluno chaso! Haj sar ashundine ke avel
o Antikristo, vi vazdadyilas aba but antikristo. Anda kado zhanas, ke kathej o paluno chaso.
19 Mashkar amende aviline angle, ba na mashkar amende sasle von. Mashkar amende te avilesas,
atunchi amenca ashilinesas: ba avritrubusajlas te zhanardyol, ke na savorazhene si mashkaramende.
20 Ba tume opre sanle makhline kathar o Sunto, haj savorazhene zhanen kado. 21 China na anda kodo
iskirisardom tumenge, sar tena pinzharenas o chachipe, ba sar kodalenge, kon pinzharenles, haj vi
kodo, ke khanchi xoxavjipe chi avel avri anda chachipe. 22 Kon si o xoxamno, kana na kodo, kon
asvikarel, ke o Jezush si o Kristo? O Antikristo si kodo, voj asvikarel le Dades haj leske Shaves.
23 Kana varikon asvikarel le shaves, atunchi chi o Dad naj lesko: kana varikon patyal le Shaves,
atunchi vi o Dad leskoj.
24 So kathar o anglalipe ashundine, te ashol ande tumende. Te ashola ande tumende kodo, so
kathar anglalipe ashundine, vi tume ashona ando Shavo haj ando Dad. 25 Kadij kodi vorba, so voj das
amenge: o sagutno trajo. 26 Sa kadal pa kodal iskirisardom tumenge, kon xoxaven tumen. 27 O
makhlipe, so lestar line, ande tumende si, haj vi ande tumende ashola, kade chi trubul tumenge, ke vi
varikon te sityarel tumen. Pe soste lesko makhlipe sityarel tumen, kodo chachoj haj naj xoxavjipe.
Sar voj sityarelas tumen, ashon ande leste!

Opreakharipe po imandimope** 28 Ova, mure shavora, ashon ande leste, ke kana sikadyola, te
patyas, haj tena lazhardyuvastar lestar, te avelatar. 29 Te zhanen, ke voj chachoj, atunchi vi kodo
zhanen, ke sa kodo, kon chachipe kerel, lestar arakhadyilas.

3 **Le delshavorikanimasko tofnipe** 1 Dikhen, sar kamelas amen o Dad, ke le Devleske shavorenge
phenen amen, haj vi kodal sam! Anda kodo chi pinzharel amen e luma, ke chi les chi pinzharel.

2 Mure kamade, akanak le Devleske shavora sam, ba inke chi zhanglyilas avri, ke so avasa. Ba zhanas,
ke kana sikadyola, kasave avasa, sar voj, ke dikhasa les, sar so si. 3 Sa kodo, kon kado sperantisarel
lestar, suntosarelpe, sar kaj vi voj sunto si. 4 Sa kodo, kon bezex kerel, vi nasulipe kerel, ke e bezex
nasulipe si. 5 Haj zhanen, ke voj anda kodo sikadyilas, ke te lel amare bezexa, haj ande leste naj
bezex. 6 Sa kodo, kon ande leste ashol chi bezexarel, haj sa kodo, kon bezexarel, chi dikhlas haj chi
pinzharelas les. 7 Mure shavora, khonyik tena xoxavel tumen! Kon chachipe kerel, kodo chachoj, sar
kaj vi voj chacho si. 8 Kon bezex kerel kathar o beng si, ke o beng zhikathar o anglalipe bezexarel.
Anda kodo sikadyilas le Devlesko Shavo, ke tele te rumusarel le bengeske kerdyimatan. 9 Sa kodo,
kon kathar o Del arakhadyilas, bezex chi kerel, ke o Del ande leste si, haj nashtig bezexarel, ke kathar
o Del arakhadyilas. 10 Pa kado shaj pinzharen opre, ke kon si le Devleske shavora, haj ke kon le
bengeske shavora. Sa kodo, kon na o chachipe kerel, haj chi kamel peske phrales, na kathar o Del si.

Opreakharipe po phralikano kamipe 11 Ke kodi viaca, so zhikathar o anglalipe ashundine, ke te
kamas jekhavres. 12 Na kade, sar o Kain, kon kathar o nasul sas, haj mudardas peske phrales. Haj
anda soste mudardas les? Anda kodo, ke leske kerdyimata nasula sas, leske phraleske kerdyimata
pale chache. 13 Na dikhen bari phralale, kana e luma rucil tumen. 14 Ame zhanas, ke anda meripe
perdal gelam ando trajo, ke kamas amare phralen. Kon chi kamel ando meripe ashol. 15 Sa kodo, kon
rucil peske phrales mudari si. Haj mishto zhanen, ke chi jekhe mudres naj sagutno trajo, so asholas
ande leste. 16 Anda kado pinzhardam le kamipes, ke voj pesko trajo das anda amende, kade vi amenge
amaro trajo trubuj te das anda amare phral. 17 Kas si barvalipe, haj dikhel peske pharales, ke chorroj,
ba phandavel pesko ilo angla leste, atunchi sar ashola ande kodo le Devlesko kamipe? 18 Mure
shavora! Na kamas vorbenca, chi shibasa, ba kerdyipesa haj chachipesa!

O delshavorikano patyape 19 Pa kado pinzharas opre, ke ando chachipe sam, haj anglaleste
pachardyola amaro ilo. 20 Ke kana vi te dosharel amen amaro ilo, o Del majbaro si kathar amaro ilo,
haj sakofalo zhanel. 21 Mure kamade! Kana amaro ilo chi dosharel amen, patyape si amen kaj o Del,
22 haj zhiso mangas, las kodo lestar, ke andre inkras leske vladimata, haj kodo keras, so skunpoj angla
leste. 23 Haj lesko vladipe kodoj, ke te patyas ande leske Shavesko ande le Jezush Kristosko anav,
haj te kamas jekhavres, sar vladisardasles amenge. 24 Kon andre inkrel leske vladimata, ando Del
ashol, haj vi o Del ande leste. Apol ke voj ande amende ashol, kodo kathar o Sunto Duho zhanas avri,
so amenge das.

O patyape so po trajo ingrimasko drom si: 4,1-5,12

4 **Pa le duhongo alosaripe** 1 Mure kamade! Na patyan sakone duhoske, ba dikhen perdal sakone
duhos, dore kathar o Del sile, ke but xoxamne profeti butardyiline ande intrego luma. 2 Pa kado shaj
pinzharas le Devleske Duhos: sakono duho, savo patyal, ke o Jezush Kristo avilastar ando trupo,
kathar o Del si. 3 Haj sako duho savo chi patyal le Jezushes, naj kathar o Del. Le Antikristosko si
kodo, pa kaste ashundine, ke avelatar, haj aba ande luma si. 4 Tume kathar o Del sanle, mure shavora,
kodalen pale tele mardine, ke majbaro si kodo, kon ande tumende si, sar kon ande luma si. 5 Von
anda kadi luma si, anda kodo kathar kadi luma vorbin kade, haj e luma ashunel pe lende. 6 Ame
kathar o Del sam. Kon pinzharel le Devles, ashunel pe amende: kon naj kathar o Del, chi ashunel pe
amende. Pa kado pinzharas le chachipeske Duhos haj le bi chachipeske duhos.

Le Devlesko kamipe 7 Mure kamade! Kamas jekhavres, ke o kamipe kathar o Del si. Sa kodo, kon
kamel, kathar o Del arakhadyilas, haj pinzharel le Devles. 8 Kon chi kamel, chi pinzharel le Devles,
ke o Del si o kamipe. 9 Le Devlesko kamipe karing amende, kade sikadyol avri, ke peske jekhara-
khadyilimaske Shaves bishaldas pe luma, ke perdal pa leste te trajisaras. 10 Ande kado tordyol o
kamipe. Na sar ame te kamlamas le Devles, ba ke voj kamelas amen, haj bishaldas peske Shaves
ushordyimaske anda amare bezexa. 11 Mure kamade! Kana o Del kade te kamelas amen, vi amenge
trubuj te kamas jekhavres! 12 Le Devles chikana chi dikhlas khonyik. Te kamasa jekhavres, o Del

ande amende ashola, haj lesko kamipe intrego si ande amende. 13 Anda kodo pinzharas, ke ande leste
ashuvas, haj voj ande amende, ke anda Duho das amen. 14 Ame pale dikhlam, haj chacharas pa kodo,
ke o Dad bishaldas peske Shaves, sar la lumake muntosares. 15 Kon patyal, ke „o Jezush le Devlesko
Shavoj", ande kodo o Del ande leste ashol, haj voj ando Del. 16 Ame, kon patyasas, pinzhardam le
kamipes, sosa o Del kamel amen.

E dar haj o kamipe O kamipe o Del si: kon ando kamipe ashol ando Del ashol, haj o Del ande
leste.17 Le Devlesko kamipe kodalesa avla intrego ande amende, ke vi pe krisaripesko dyes avla amen
patyape. Ke sosko voj si, kasave sam vi ame pe kadi luma. 18 Ando kamipe naj dar. Ando federicko
kamipe naj dar, ke e dar dukhardyimasa phirel. Kon pale daral, naj feder ando kamipe. 19 Kamas apol,
ke o Del majanglal kamelas amen. 20 Kana varikon kodo phenel: „Kamav le Devles", haj peske
phrales pale rucil, kodo xoxamnoj. Ke kon chi kamel peske phrales, kon dikhel, nashtig kamel le
Devles, kon chi dikhel. 21 Kodoj o vladipe amenge lestar, ke kon kamel le Devles, te kamel vi peske
phrales.

5 O patyape: viktornope si pe luma** 1 Sa kodo, kon patyal, ke o Jezush si o Kristo, kathar o Del
arakhadyilas. Haj sa kodo, kon kamel kodales, kon arakhadyisardas, kamel vi kodales, kon lestar
arakhadyilas. 2 Pa kodo pinzharas opre, ke kamas le Devleske arakhadyilen, kana le Devles kamas,
haj keras leske vladimatan. 3 Ke kodo si le Devlesko kamipe, ke andre inkras leske vladimata: haj
leske vladimata naj phare. 4 Ke sakofalo, so kathar o Del arakhadyilas, tele viktornisarel la luma.
Kado kodo viktornope si, so tele viktornisarel la luma: amaro patyape. 5 Kon kaver viktornisarel la
luma, sar kon patyal, ke o Jezush si le Devlesko Shavo? 6 Voj si kodo, kon perdal pa paji haj rat
avilas, o Jezush Kristo. Na numa perdal pa paji, ba perdal pa paji haj rat. Haj o Duhoj kodo, kon
chacharel, ke o Duho chachipe si. 7 Ke trin zhene si, kon chacharen: 8 o Duho, o paji haj o rat: haj
kadal trin jekh si.

Le Devlesko chacharipe 9 Te patyas le manushengo chacharipe, le Devlesko chacharipe majbaro
si. Haj le Devlesko chacharipe kodoj, ke chacharipe kerdas pa pesko Shavo. 10 Kon patyal ande
Devlesko Shavo, kodo ande peste phiravel le Devleske chacharipes. Kon chi patyal le Devleske, kodo
xoxamneske inkrel les, ke chi patyal ande kodo chacharipe, so voj kerdas pa pesko Shavo. 11 O
chacharipe pale kodo si, ke o Del sagutno trajo das amen. Haj kado trajo ande lesko Shavo si. 12 Kon
peskireske shaj phenel le Shaves, kodales siles trajo: kon nashtig phenel peskireske le Devleske
Shaves, kodales najles trajo.

Andreagorimaske ferimata: bezexa haj o sagutno trajo: 5,13-21

13 Kadal anda kodo iskirisarav, ke te zhanen: tumenge, kon patyan ande Devleske Shavesko anav,
sagutno trajo si tumen.
14 Ande kodo garadyol amaro patyape ande leste, ke zhiso te mangas kathar lesko kamipe, ashunel
amen. 15 Haj te zhanas, ke ashunel amen, vi zhiso te mangas lestar, vi kodo zhanas, ke aba amaro si,
so manglam. 16 Kana varikon dikhel, ke lesko phral bezexarel, ba na merimaske bezexasa, te rudyil
anda kodo, haj o Del trajo dela kodales, kon na merimaskires bezexardas. Si vi meripe reslimaski
bezex: na pa kado phenav, ke varikon te rudyil anda leste.
17 Sakofalo nasulipe bezex si, ba si vi meripe na kerdi bezex. 18 Zhanas, ke sa kodo, kon kathar o
Del arakhadyilas, chi bezexarel, ke kathar o del arakhadyipe inkrel les, haj o nasul chi resel leste.
19 Zhanas, ke ame kathar o Del sam, kadi intrego luma pale ando nasulipe vulusardyol. 20 Haj vi kodo
zhanas, ke le Devlesko Shavo avilastar, haj hatyaripe das amen, ke te pinzharas kodales, kon chachoj.
Ame ande leste sam, kon chachoj: ande lesko Shavo ando Jezush Kristo. Voj si o chacho Del haj o
sagutno trajo. 21 Mure shavora, ferin tumen kathar le fetishura! Amen.

LE JANOSHESKO DUJTO LIL

Adresipe haj drobovjipe: 1-3

1 O prezhbitero la avrialosardake rajkinyake haj lake shavorenge, kas chachikanes kamav: haj na
korkoro me, ba vi kodal savorazhene, kon pinzhardine o chachipe, 2 kathar o chachipe, so ashol ande
lende, haj amenca avla sagutnes. 3 Te avel amenca e gracija, jertipe, pachipe kathar o Dadunodel haj
kathar o Jezush Kristo, kathar o Dad peske Shavestar ando chachipe haj kamipe!

Trajo ando chachipe: 4-6

4 Zurales losshos, ke mashkar tye shavora kasaven rakhlom, kon ando chachipe phiren, sar vladipe
lam kathar o Dad.

5 Akanak apol mangav tut muri rajkinya, na sar nyevo vladipe te iskirisaros tuke, ba kodo, so aba
sas amende zhikathar o anglalipe, ke te kamas jekhavres. 6 O kamipe kodoj, kana kathar leske
vladimata phiras. Ke kodo si o vladipe, ke so kathar o anglalipe ashundine, kade te keren

Feripe kathar le xoxamne sityara: 7-11

7 Ke but xoxamne butajline sa ande lumate. Kadal chi patyan, ke o Jezush Kristo ando trupo
avilastar, kon kasavoj kodo xoxamnoj haj antikristoj. 8 Len sama pe tumende! Na xasaren kodo, so
tumare khinyardyipesa resline, ke intrego potyinipe te len! 9 Kana varikon majdur ushtyavel pe kado,
haj chi ashol ande Kristosko sityaripe, atunchi chi o Del naj lesko. Ba kana varikon ashol ando
sityripe, atunchi vi o Dad haj vi o Shavo leskoj. 10 Kana varikon tumende avel, haj na kado sityaripe
anel pesa, na muken les andre ande tumaro kher, inke chi kodo na phenen leske: „T«aves baxtalo!”.
11 Ke kon kodo phenel leske: „T aves baxtalo”, kodo rigaslo si ande leske nasul pecimata.

Andreagorimaske drobovjimata: 12-13

12 Inke vi majbut iskiripe avilosas man tumende, ba chi kamlom pe hertija haj tintasa te phenav
muri vorba, ke sperantisarav, ke tumende reso, haj atunchi shaj vorbisarav tumenca, ke amari lossh
inrego te avel. 13 Drobovjisaren tut tye avrialosarde phenyake shavora!

LE JANOSHESKO TRITO LIL

Adresipe haj drobovjipe: 1-4

1 O prezhbitero le skunpone Gajuseske, kas chachikanes kamav. 2 Muro skunpo! Anda kodo
rudyisarav, ke ande sakofaloste baxtales te phires, haj sasto te aves, sar ke vi tyo duho mishto si.
3 Zurales losh-shajlom, kana le phral resline, haj chacharipe kerdine pa tyo chachipe, pa kodo, ke
ando chachipe phires. 4 Naj man majbari lossh kathar kodo, sar kana ashunav, ke mure shavora ando
chachipe phiren.

Le patyape-viacarengo zuralipe: 5-8

5 Muro skunpo! Chaches keres sakofalo, so anda phral haj inke vi anda streni keres. 6 Von
chacharipe kerdine pa tyo kamipe angla eklezhia, haj mishto keres, ke po drom grizhostu pa lende,

sar kado perelpe karning o Del. 7 Ke anda lesko anav dromardinetar, haj khanchi chi len kathar le murtikana. 8 Amenge trubul le kasaven te zuraras, ke zhutimaske amala te avas le chachipeske.

Le Diotrefesko tele lazhavaripe: 9-10

9 Iskirisardom variso la eklezhiake, ba kodo, kas faj mashkar amende po angluno than te beshel, o Diotrefes, chi mukel andre amen. 10 Anda kado, te zhotar, tele lazhavarav les anda kado, so kerel. Nasul vorbi phenel pamende, haj inke sar chi kado tena avlas leske dosta, chi mukel andre le phralen. Kodal pale, kon andre kamen te muken len, nashtil lenge, haj inke vi avrinashavel len anda eklezhia.

Chacharipe pa Demeter: 11-12

11 Muro skunpo! Na zha pala nasul, ba ker kodo so lashoj! Kon lasho kerel, kodo ando Del si: kon nasul kerel chi dikhlas le Devles.

12 Pa Demeter savorazhene chacharipe keren, vi o chachipe, haj inke vi ame chacharipe keras pa leste, haj tu zhanes, ke amaro chacharipe chachoj.

Andreagorimaske drobovjimata: 13-14

13 But avlas inke so te iskirisarav, ba chi kamlom tuke tintasa haj poresa te iskirisarav. 14 Sperantisarav ke na pa buteste dikho tut, haj atunchi shaj vorbisaras jekhavresa. Pachipe tuke! Drobovjisaren tut tye vortakura! Drobovjisar amare vortakon pe pengo anav!

LE JUDASHESKO LIL

Adresipe haj drobovjipe 1 O Judash, le Jezush Kristoski sluga haj le Jakabesko phral, kodalenge, kas o Dadunodel kamel, le Jezush Kristoske inkrerdasles haj akhardasles. 2 Jertipe, pacha haj kamipe butarindes te davadyol tumenge!

Feripe kathar le xoxamne sityara 3 Mure kamade, apol ke uzhoj muro kamipe, ke pa amaro muntosaripe te iskirisarav tumenge, kade gindisardom, ke trubuj ande kado lil te mangav tumen, ke te maren tume anda patyape, so jekhar haj sagutnes perdal dine le suntonge.

4 Ke chordanes andre aviline mashkar amende unyi manusha, kon aba dulmut avri si alosardine po krisaripe. Bidevleskirej, kon amare Devleski gracija pe penge hatyarimaske trabi bolden, haj le korkoro rajisardes, amare Rajes, le Jezush Kristos asvikaren.

Daramnisardo krisaripe pe xoxamne sityara 5 Duma kamav te dav tumenge – apol sa kado mishto zhanen -, ke o Raj, pala soste avriskepisardas peske popularos pa Edyiptomeski phuv, majpalal kodalen, kon chi patyanas, mudardas. 6 Le andyelon pale, kon chi inkerdine pengo patyivipe, ba mukline pengo than, pe bare- dyesesko krisaripe pe sagutne sastra, ande tunyarikipe inkrel. 7 Zhikade vi e Sodoma haj Gomora, haj le pashutne forura, save marhimasle sas, haj pala kaver trupo phirenas, dukhardine la sagutna jagako sazdelipe, haj daramnimaske somnoske tordyonas angla amende.

Le xoxamne sityarengo drom 8 Vi kadal khanchi gindimaske, zhikade nasvaren le trupos, le opralutnipes tele dikhen, le luvudyimaskiren pale kushen. 9 Ba o Mihaly anglalutno andyelo, kana le bengesa xalaspe haj marelaspe anda Mozeshesko trupo, chi tromalas kushlimasko krisipe te phenel pe leste, ba kodo phendas:*"Te sazdelisarel tut o Raj!"* **{Zak 3,2}** 10 Kadal pale tele marhisaren sa kodo, so chi hatyaren. Ba so kathar e luma zhanen, sar le chalade pedura, perdal pa kodo ando rumuvjipe resen. 11 Jaj lenge, ke pe Kainesko drom phiren, haj le Balamesko bi zhanipe, pa barvalipe traden pen, haj sar o Koroe ando maripe, xasajvenatar. 12 Lazhamnimataj kadal pe tumare xamura, bi palpale inkerdines xan, haj pen thuljaren: bi brishindeske nororaj, saven le balvala kathe-kothe nashaven, tomnake, bi sumburoske, duvar avrixasajline, kathar e rikita avri- shindyilne kasht si, 13 turbato

marake plemeni si, save penge marhimaske spuma maren, pelimaske cherhajaj, pe savende le tunyarikimasko tufano zhukarel sagutnes. 14 Pa kadal profecisardas o Henok, pala o Adam o eftato, kana kade das duma: „Aketa avel o Raj peske mija suntonca, 15 pe sakofaloste krisaripe inkrel, haj sazdelisarel sakono bidevleskires anda skono nasulipe, so nasules pecisardine: haj anda sakono azbaimaski vorba, so le bi devleskire bezexasle pe leste phendine.” 16 Furcimaske bi pachakej kadala, kon pe penge doromaske drom phiren: lengo muj phutyaripe vorbil, haj anda xanzhvalimata shon o lasho le manushenge.

Opreakharipe po imandimope** 17 Ba tume, mure kamade, serosardyon pa alava, so anglalutnes phendine amare Rajoske, le Jezush Kristoske aposhtolura. 18 Phendine tumenge, ke „ande palune dyesa prassavjimaske avna, kon pe penge doromaske drom phiren, ando bidevlipe.” {2 Pet 3,3} 19 Kadal kodal si, kon alosardyontar, hatyarimaskej, biduhoske si von. 20 Ba tume, mure kamade, vazdadyon opre pe tumaro majsunto patyape, rudyisaren ando Sunto Duho, 21 inkren tumen ande Devlesko kamipe, haj zhukaren amare Rajosko le Jezush Kristosko jertipe po sagutno trajo! 22 Kadalen krisaren haj sadelisarentar: 23 kukolen pale muntosaren, haj len len avri anda jag! Pe majbutzhene pale jertisardyon dramnimasa! Inke vi kodal gada rucin, so bezexaslo phiradas!

Andreagoripe 24 Kodales pale, kas siles saktimo, bibezexesko te inkrel tumen, haj kana aveltar amaro Raj Jezush Kristo te tordyarel amen angla pesko luvudyipe uzhes haj anandimaske losshasa, 25 amare korkoro muntori Devleske, perdal pa amaro Raj Jezush Kristo, te avel luvudyipe haj asharipe, rajisaripe haj saktimo angla sako vrama, akanak haj saguno-sagutnes! Amen.

LE JANOSHESKE VIZIOVURA**

Anglardivorba: 1,1-3

1 **1** Le Jezush Kristosko avrisikadyipe, so o Del das leske, ke te sikavel peske slugenge sa kodo,
soske na pa buteste trubuj te pecisardyol **{Dan 2,28-29}**. Bishaldas peske andyelos, haj avriphendas peske
slugaske, le Janosheske, **2** kon chacharipe kerdas pa Devlesko alav haj pa Jezush Kristosko
chacharipe, sa pa kodo, so dikhlas. **3** Anandoj kodo, kon ginavel haj kon ashunel kadale profecimaske
alava, haj andre inkrel sa kodo, so ande kodo tele si iskirime, ke e vrama pashe si.

Anglelasharipe: 1,4-8

4 O Janosh le efta eklezhiange, so ande Azhia si. Gracija tumenge haj pachipe kathar kodo, kon
si haj kon sas **{Avr 3,14G}** haj kon avlimaskoj; haj kathar le efta duhura, kon angla lesko krajunoiskamin
si; **5** haj kathar o Jezush Kristo, kon chacho chacharij, angluno arakhadyilino le mulenge, haj kraj le
phuvakire krajenge **{Salm 89,38.28}**; kon kamel amen haj thodas amen kathar amare bezexa **{Salm 130,8}**
perdal pa pesko rat, **6** haj le Devleske haj peske krajimaske rashajeske shutas amen **{Avr 19,6}**; leskoj o
luvidyipe haj o saktimo sagutno-sagutnes! Amen.

7 *Aketa pe norura avel* **{Dan 7,13}**, *haj dikhela les sakone jakha, haj kon les perdal pusadine. Penge
kolyina marena maj le intregone populara anda leste* **{Zak 12,10}**. Ova! Amen.

8 Me som o Alfa haj Omega, phenel o Raj, o Del, kon si **{Avr 3,14G}**, haj kon sas haj kon avlimaskoj:
o Sgutnokerimasko.

LIL LE EFTA EKLEZHIANGE: 1,9-3,22

Le Janosheski butyi **9** Me, o Janosh tumaro phral haj amal ando kikidyipe haj ande Jezushesko
pachimasko toleranshipe, pe Patmosesko niso somas anda Devlesko alav haj anda Jezushesko
chacharipe. **10** Ando transo** pelom pe Rajesko dyes, haj pala muro dumo kasavo baro glaso
ashundom, sar o fanfari**, **11** so kade ashundyolas: „So dikhes iskirisar tele andekh hertija, haj bishal
kodo le efta eklezhiange, so ande Azhia si, ando Efezush, Samaria, Pergamono, Tiatira, Sardes,
Filadelfia haj ande Laodicea!” **12** Boldomman te dikhav o glaso, so manca vorbilas: haj kana
boldadyilom, efta somnakuno memelyengo inkritori dikhlom, **13** haj mashkar efta somnakune
memelyake inkritora kasaves, sar *le Manushesko Shavo te avilino, zhikaj e koch resenas leske gada,
haj lesko kolyin somnakune brichinaresa sas krujal brichinisardo* **{Dan 7,13; Ez 9,2.11G; Dan 10,5}**. **14** *Lesko
shero haj leske bal parne sas, sar e parni postila**, haj sar o jiv, haj leske jakha pale kasave sar e
jag.* **15** *Leske punre kasave sas, sar ande bov vrazdisardino xarkom* **{Dan 7,9; 10,6}**, *haj lesko glaso, sar
le bare pajengo bashadyipe.* **{Ez 1,24}** **16** Ande pesko chacho vast efta cherhaja inkerlas, haj anda lesko
muj duj rigako xanro tordyolas avri. Leski mosura kasavo sas, sar ando intrego fimlalipe ablyosardo
kham.

17 Kana dikhlom les angla leske punre pelom, sar jekh mulo. Pesko chacho vast pe mande shutas,
haj kodo phendas: „Na dara, me som o angluno haj o paluno **{Iz 44,2.6}**,**18** o zhuvindo, ba chaches mulo
somas: ba aketa, trajiv sagutno-sagutnes: mande si le merimaske haj la telalutna lumake kiji. **19** Iskirin
apol opre, so dikhlan haj so si, haj savenge inke pala kado trubuj te pecisardyontar **{Dan 2,29}**! **20** Le
efta cherhajengi tajna, so ande muro chacho vast dikhlan, haj le efta somnakune memelyenge
inkritoron: le efta cherhaja le efta eklezhiange andyelaj: haj le efta memelyenge inkritora le efta
eklezhiji si.

2 **La Efezushickone eklezhijake** **1** Le efezushickone andyeloske iskirisarles:

Kade del duma kodo, kon le efta cherhajan inkrel ande pesko chacho vast, kon mashkar le efta somnakune memelyenge inkritora phirel: **2** Pinzharav tye kerdyimatan, tyo khinyardyipe haj tya pachako toleranshipe, haj ke chi kames le nasulen; ke avrizumadan kodalen, kon aposhtolenge phenen pen, ba naj kodal, haj xoxamnenge arakhlan len. **3** Pachako san, haj dukhardyilan anda muro anav, haj chi khinyilantar. **4** Ba dosh arakhlom ande tute: kodo, ke muklan tyo angluno kamipe. **5** Serosar apol pe kodo, kathar pelan avri, inker bezexbunuimata, haj ker kodo, so angla kado keresas: ke tena, atunchi opreushtyavav pe tute haj mishkisarav pa pesko than tye memelyake inkritoros, tena inkresa bezexbunuimata. **6** Ba kodo ande tute si, ke te rucis le nikolitenge trabi, so vi me rucisarav.

7 Kas si kan te ashunelles, so phenel o Duho la Eklezhiake: Le viktornisareske dav te xal pa trajosko kasht, so ande Devlesko paradajzo si **{Gen 2,9; Ez 31,8}**!

La smirnaicka eklezhiake **8** La samirnaicka eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma o angluno haj o paluno **{Iz 44,6}**, kon mulo sas haj trajil: **9** Pinzharav tyo kikidyipe haj tyo chorripe – ba chaches barvalo san –, haj kushen tut kodal, kon biboldenge phenen pen, apol naj kodala, ba le shatanoske zhinagogij. **10** Na dara khanchi kathar kodal, so dukharesa! Aketa o beng mashkar tumende unyizhenen ande robija shudela, avri te zumavel len, haj tumaro kikidyipe desh dyes inkrela **{Dan 1,12.14}**. Av chacho zhikaj o meripe, haj tuke dav le trajoski korona.

11 Kas siles kan te ashunelles, so phenel o Duho la eklezhiake: Kon angluno avla, ande kodo chi kerel dosh o meripe!

La pergamonicka eklezhiake **12** La pergamonicka eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma kasko le duj rigako xanro si: **13** Zhanav, ke kaj beshes; kothe kaj le shatenesko kher si: haj avri inkres pasha muro anav, haj chi asvikardan tyo patyape inke chi ande kodal dyesa, kana o Antipas mure chachares, mure patyamnes mudardine mashkar tumende, kaj o shatano beshel. **14** Ba arakhlom ande tute vi unyi dosh, ke si kothe tute patyamne le Balameske sityarimaske, kon pe kodo sityarelas le Balakos, te xoxvel le Izraeleske shaven, ke anda sarkafimasle maseste te xan haj te marhinpe **{Num 31,16; 25,1-2G}**. **15** Kade vi tute si kasave, kon patyan le nikolitengo sityaripe. **16** Inker apol bezexbunuimata vi tu, ke tena atunchi sigo pe tute do, haj maroma kodolenca mure mujeske xanresa.

17 Kas si kan te ashunelles, so phenel o Duho la eklezhiake: le angluneske garadi manna dav haj jekh cino parno barr, po cino barr iskirisardines pale jekh nyevo anav **{Iz 62,2}**, so khonyik chi pinzharel, numa kodo, kon lelles.

La tiatiricka eklezhiake **18** La tiatiricka eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma le Devlesko Shavo, kaske jakha kasave si sar e jag, haj leske punre cirden po galbeno xarkom **{Dan 10,5-6}**: **19** Pinzharav tye kerdyimatan, tyo patyape, kamipe, slugipe haj pachako toleranshipe, haj tye palune trabi, save majbutindej kathar anglalutne. **20** Ba arakhlom ande tute jekh dosh, ke mukes la Jezabel romnyake, kon pes profetazhulyake phenel, te sityarel, haj peste te xoxavel mure slugan, ke te marhinpe haj te xan anda fetishongo sarkafimosaripe **{Num 31,16; 25,1-2G}**. **21** Vrama dom la te inkrel bezexbunuipe, ba chi kamel bezexbunuipe te inkrel pe pesko marhipe. **22** Aketa, ando pato peravav la, haj kon lasa ansuripe phagen opre, ando baro kikidyipe avna, kana chi inkrena bezexbunuipe anda penge trabi. **23** Lake shaven merimasa mudarav, haj zhanela sako eklezhia, ke me som le rinyikonge** haj le ilonge perdal dikhari **{Salm 7,10}**, haj potyino mashkar tumenge sakoneske, sar perelpe kathar lenge trabi **{Salm 62,13}**. **24** Tumenge pale kodo phenav haj le majbutenge, kon ande Tiatira sanle, kon chi patyan kado sityaripe, haj kon chi pinzhardine le shatanoske milnomata, sar phenen: Chi shav pe tumende kaver pharipe! **25** Ba so si tumen, kaj kodo cirdadyon, zhikaj chi avotar! **26** Kon pale angluno avla haj inkrela mure trabi,

kodaleske saktimo dav pe populara,
27 *ke sastruna rolyasa te lasharel kodalen,*
*haj te phagerdyontar, sar o mitticko** *vaso* **{Salm 2,8-9G}**,
28 sar vi me lomles kathar muro Dad, haj leske dav le zorimaske cherhajes.
29 Kas si kan te ashunelles, so phenel o Duho la eklezhiange!

3 **La sardesickone eklezhiake** **1** La sardesickone eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma, kaskoj le Devlesko efta duho haj le efta cherhaja: Pinzharav tye trabi, ke si tut anav, ke sar trajis, ba mulo san! **2** Av sama lino haj zurar le majbuten, kon pashe si kaj o meripe, ke tye kerdyimatan chi inkrav intregoneske angla o Del. **3** Seron apol palpale pe kodo, ke sar lanles haj ashundanles, inker kodo, haj inker bezexbunuipe. Kana pale tena avesa samalinicko, kade reso tute sar o chor, haj chi zhanesa, ke ande savo chaso avo tute. **4** Ba si tut unyi anava ando Sardes, kon chi melardine andre penge gada, haj manca phirena ande parne, ke perelpe lenge. **5** Kon viktorno avla, kade uravelape ande parne gada, haj chi kosav avri lesko anav anda trajoski hertija **{Salm 69,29}**, haj avri- phenav lesko anav angla muro Dad haj angla leske andyela.

6 Kas si kan te ashunelles, so phenel o Duho le eklezhiange!

La filadelficka eklezhiake **7** La filadelficka eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma o Sunto, o Chacho, kaste *le Davideski kija si, kon kana variso avriputrel, kodo khonyik chi phandavel andre: kana variso andre phandavel, kodo khonyik chi putrel avri* **{Iz 22,22}**: **8** Pinzharav tye trabi. Aketa, puterdo vudar dom angla tute, saves konyik nashtig phandavel andre. Chaches cerraj tyi zor, vi kade andre inkerdan mure alava, haj chi asvikardan muro anav. **9** Aketa, kothe dav unyizhenen anda shatanoski zhinagoga, kon biboldenge phenen pen, kana pale na kodalaj, ba xoxaven; aketa, keravles, ke te aventar haj kaj tye punre te burdosardyon **{Iz 60,14}**, haj avrizhanen, ke kamav tut. **10** Apol ke inkerdan mure pachake toleranshipesko alav, vi me ferisarav tut kathar le pharimasko chaso, so avelatar pe intrego phuv, ke avri te zumavel la phuvake manushen. **11** Aketa, na pa buteste avotar! Inker so si tut, ke khonyik tena lel tyi korona! **12** Kon viktorno avla, kodales stanboske** shav ande mure Devleski eklezhia, haj chi zhala avri majbut, haj pe leste iskirisaro mure Devlesko anav haj mure Devleske forosko anav **{Ez 48,35}**, le nyeve Jeruzhalemosko, savo tele hurajlas anda o cheri kathar muro Del, haj muro nyevo anav **{Iz 62,2}**.

13 Kas si kan, te ashunelles, so phenel o Duho le eklezhiange!

La laodicicko eklezhiake **14** La laodicicko eklezhiake andyeloske iskirisarles:

Kade del duma o Bater, o chacho chachari, kon le Devleske kerdyimasko anglalipej **{Salm 89,38; Parab 14,5; 8,22G}**: **15** Pinzharav tye trabi, ke chi shudro chi san, chi tato: o feri shudro te avesas bake tato! **16** Ba ke tatyimasko san, chi shudro haj chi tato, lokhes avrishudav tut anda muro muj. **17** Ke kodo phenes: »Barvalo som, haj zurales but avucija si man **{Oz 12,9}**, haj chi muklyosardyuvav opre pe khancheste« , haj chi zhanes, ke chorro haj sunuimasko san, chorro, korro, haj nango. **18** Kodo phenav tuke, ke le mandar ande jag zumadine somnakajes, ke te barvajves; urav tut ande parne gada, ke tena dichol tye nangimasko lazhamnipe; haj makh andre tye jakha jakhenge makhlipesa, ke te dikhes. **19** Ke kas kamav **{Parab 3,12}**, kodalen tele phenav haj sazdelisarav; zurar tut apol opre, haj inker bezexbunuipe. **20** Aketa kaj o vudar tordyuvav haj katnarav** kodo. Kana varikon ashunel muri vorba haj avriputrel mange o vudar, andre zhav leste, lesa xav, haj voj manca. **21** Kon angluno avla kodaleske dav kodo, ke manca te beshel pe muro krajicko iskamin, sar ke vi me viktorno kerdyilom, haj kaj muro Dad beshav pe lesko krajicko iskamin.

22 Kas si kan, te ashunelles, so phenel o Duho le eklezhiange!"

ANGLESARDE CHERESKE VIZIOVURA: 4,1-5,14

4 **Patyivisaripe angla Devlesko krajicko iskamin** **1** Pala kadal viziovo dikhlom, haj aketa, vudar puterdyilas ando cheri, haj o angluno glaso, savo sar fanfari ashundyolas, kade vorbilas mange: „Av opre kathe **{Avr 19,16}**, haj sikavav tuke sa kodo, so pala kado andre trubuj te pherdyol!" **{Dan 2,29}** **2** Ande kodo minuto ando transo pelom, haj aketa krajicko iskamin tordyolas ando cheri, haj po krajicko iskamin beshelas varikon. **3** Kon kothe beshelas cirdelas leski mosura kaj o jashpisho haj karneolo: kushtik** lelas krujal le krajickone iskamines, kasavi sar le shmaragdoski rang** **{Iz 6,1; Ez 1,26-28}**. **4** Le krajickone iskamines bish thaj shtar iskamin lelas krujal, haj pe iskamina bish thaj shtar phure beshenas ande parne gada uradines, pe lengo shero somnakuni korona. **5** Anda krajicko iskamin strafina** denas angle, haj baro bashadyipe ashundyolas avri **{Avr 19,16G}**. Efta rolya phabonas angla

krajicko iskamin: le Devleske efta duhura. 6 Angla krajicko iskamin glazhuni mara sas, kasavi sar krishtalo te avilino, haj ande krajicko iskaminesko mashkar, haj krujal kaj krajicko iskamin shtar zhuvindimata {Ez 1,5.18}, anglal haj palal pherdo jakhenca. 7 O *angluno* zhuvindipe *po levo* cirdelas, *o dujto* zhuvindipe *po biko* cirdelas, *le tritone* zhuvindipes, *sar manusheki mosura* te avilinosasles, haj *o shtarto* zhuvindipe *po* huraldo *akvilno*** anelas {Ez 1,10}. 8 Le shtare zhuvindenge savorazhenen shov-shov phakha sasle, krujal-krujalutnes haj andral pherdi sas jakhenca {Iz 6,2; Ez 1,18G}. Vi dyese vi ratyi sagda kodo phenenas: *"Suntoj, suntoj, suntoj o Raj* {Iz 6,3}, o sagutnokerimasko Del, kon sas haj kon si {Avr 3,14G} haj kon avla!"

9 Kana kadal zhuvindimata luvudyipe, patyivipe haj ashtyilipe phendine kodaleske, kon po krajicko iskamin beshelas, le sagutno-sagutnes trajisarimaske, 10 le bish thaj shtar phure tele burdosardyiline angla kodo, kon po krajicko iskamin beshelas, kamenas le sagutno-sagutnes trajisardines {Iz 6,1; Dan 6,27}, tele shutine pengi korona angla krajicko iskamin, haj kade dine duma:

> 11 "Perelpe, Raja, Devla, ke tyiro te avel o luvudyipe,
> e patyiv haj o saktimo, ke tu kerdan sakofalo, haj anda tyiro kamipe kerdyiline le zhuvindimata!"

5 **E telestemplosardi** hertija haj o Bakro** 1 Kon po krajicko iskamin beshelas ande lesko chacho vast dikhlom jekh hertija, so vi andral haj vi avral pherdo sas iskirime, so efta stemplosa sas tele stemplosardi {Iz 6,1; 29,11; Ez 2,9-10}. 2 Dikhlom jekhe zurale andyelos, kon zurales viacarelasles: „Kon si dosta pe kodo, ke opre te putrel e hertija, haj opre te phagel kodalake stemplura?" 3 Haj khonyik chi zhanelas opre te putrel la hertija bake ande late andre te dikhel, chi ando cheri chi pe phuv, chi tala e phuv. 4 Zurales rovos, ke khanyikas chi arakhline dostaske, ke la hertija opre te putren bake ande late te dikhen. 5 Pe kado mashkar le phure o jekh kade das duma mande: „Na rov! Aketa angluno kerdyilas o levo anda Judaski kunpania, le Davidesko falo {Gen 49,9; Iz 11,10}, ke opre te putrel e hertija, haj opre te putrel kodalake efta stemplura!"

6 Atunchi dikhlom, ke aketa, mashkar o krajicko iskamin haj shtar zhuvinde haj phure o Bakro tordyolas, sar tele te mudardinesas les {Iz 53,7}. Efta shinga haj efta jakha sas les, save le Devleske pe phuv bishalde efta duhuraj {Zak 4,10}. 7 Kothe gelas haj perdal las e hartija anda kodalesko chacho vast, kon po krajicko iskamin beshelas {Iz 6,1}. 8 Kana perdal las e hertija e shtar zhuvinde haj le bish thaj shtar phure tele burdosardyiline angla o Bakro: savorazhenen kithara** haj somnakuni kuchi sasle, pherdo lashe sungangire makhlimatanca, save le suntonge rudyimataj. 9 Nyevi gilyi gilyabenas, so kade ashundyolas {Salm 33,3}:

> "Perelpe tuke Raja te les e hartija,
> haj opre te putres kodalake stemplura,
> ke mudardine tut, haj tyire ratesa muntosardan le Devleske,
> anda sako kunpania, shib, popularo haj kethanipe,
> 10 haj amare Devleske krajeske haj rashajenge shutan len,
> haj rajisarena pe phuv!"

11 Bute andyelon dikhlom. haj ashundom lenge vorbimata krujal pa krajicko iskamin, haj vi le zhuvindengo haj le phurengo, karing mija zhene sasle {Dan 7,10}, 12 kon glasunes kodo cipinas:

> "Perelpe le Bakreske, kas mudardine {Iz 53,7},
> ke lesko te avel o saktimo haj barvalipe,
> o platnikipe, e zor, e patyiv,
> o luvudyipe haj o ashtyilipe!"

13 Sako kerdyipe, so ando cheri si, pe phuv bake tala e phuv, haj so pe mara bake ande mara si, sa kadalen ashundom, sar kado phenenas: „Kodaleske, kon po krajicko iskamin beshel {Iz 6,1} haj le Bakreske ashtyilpe, patyiv, luvudyipe haj baripe, sagutno-sagutnes!"

14 Le shtar zhuvinde kado phendine palpale: „Amen!" Le bish thaj shtar pe mosura burdosardyilas haj luvudyisarenas le sagutno-sagutnes trajisardines.

LE EFTA ANDYELA HAJ LE EFTA FANFARA: 6,1-11,19

6 **O angluno shov stemplo** 1 Dikhlom, kana o Bakro opreputerdas jekhe stemplos mashkar le efta;
haj ashundom le jekhe zhuvindes mashkar le shtar, kana bare bashadyimasa kade das duma: „Av!"
2 Haj dikhlom jekhe parne grastes {Zak 1,8; 6,3.6}, kon po grast beshelas sulica sas ande lesko vast, haj
kodales koronazisardineles, voj pale avri prastadas**, te viktornosarel.
3 Kana o dujto stemplo opreputerdas, ashundom le dujtone zhuvindes, ke kade del duma: „Av,
haj dikhles!" 4 Avri avilas jekh kaver jaglolo grast {Zak 1,8; 6,2}, haj kodaleske, kon pe leste beshelas
mukline, te lel la pacha pa phuv, haj ke jekhavres te mudaren. Jekh baro xanro dine leske.
5 Kana le tritone stemplos opreputerdas, ashundom le tritone zhuvindest kade te del duma: „Av,
haj dikhles!" Aketa, jekh kalo grast {Zak 6,2.6}; haj kon pe leste beshelas ande lesko vast jekh tarzumo**
sas. 6 Mashkar le shtar zhuvinde jekh glaso ashundyilas, savo kade das duma: „Duje angalya dyives
pekh deshengi, haj trivar duj angaly zhov** pekh deshengi; ba kaj e mol haj kaj o uloj na azba!"
7 Kana le shtartone stemplos opreputerdas, ashundom le shtartone zhuvindeski vorba, sar kade
das duma: „Av, haj dikhles!" 8 Aketa, jekh galbeno grast; haj kon pe leste beshelas kodalesko anav
o Meripe sas, haj e telalutni luma {Oz 13,14} zhalas pala leste. Saktimo davadyilas leske pe phuvako
shtarto rig, ke te mudarel xanresa, bokhasa, meripesa, {Jer 14,12}, haj la phuvake turbatonepedonca**.
9 Kana le pashtone stemplos opreputerdas, dikhlom tala o oltaro kodalengo duho, kas anda
Devlesko alav haj chacharipe mudardine. 10 Glasunes cipinas: „Raja, tu sunto haj chacho, zhikaj chi
phenes inke krisaripe haj chi keres bladope** anda amaro rat pe phuvake manusha?" {Zak 1,12; DKris
32,43}
11 Savorazhenen lunge parne gada dinele, haj kodo phendine lenge, ke inke jekh cerra vrama te
aven pe pachate, zhikaj intrego chi avla lenge slugimaske amalenge haj phralengo kethanipe, kas
inke trubuj, zhikade te mudaren, sar len.
12 Dikhlom, sar le shovtone stemplos opreputerdas, haj aketa, zurales mishkisajlas e phuv. O
kham kasavo kalo kerdyilas, sar o zarvalogono {Iz 50,3G}, haj o intrego shonitiko kasavo kerdyilas, sar
o rat {Jo 3,4}. 13 Le cherhaja tele peline pa cheri pe phuv, sar o gular kasht tele peravel peske zeleni
gulara {Iz 34,4G}, kana bari balval phurdelles. 14 O cheri palpale cirdaspe, sar e kethane vulusardi hertija
{Iz 34,4G}, haj sako plaj haj niso avrimishkisardyilas anda pesko than. 15 La phuvake kraja, le majbare
{Salm 2,2}, marimaske anglalara, le barvale haj le zurale: sako sluga haj slobodo manush ande plajenge
ceverna** garadyilas {Iz 2,10}, 16 haj *kodo phendine le plajenge haj plajune barrenge: „Shindyon pe
amende* {Oz 10,8}, *haj garaven amen* angla kodo, kon po krajicko iskamin beshel {Iz 6,1} haj angla
Bakreski xolyi! 17 Ke reslas lengi xolyako dyes, haj kon zhanel te tordyol pe kodo?" {Jo 2,11}

7 **Le Devleske slugango somnosaripe** 1 Pala kado shtare andyelon dikhlom, save pe phuvake shtar
riga tordyonas, haj kon palpale inkrenas la phuvake shtare balvalen, ke tena phurden chi pe phuv, haj
chi pe mara, haj chi pekh kasht. 2 Atunchi dikhlom, ke pa orientoski rig jekh kaver andyelo hural
opre, kaste le trajisarde Devlesko stemplo sas, haj glasunes kodo cipisardas le shtare andyelonge,
kaske davadyilas, ke dosh te shaj keren la phuvake haj la marake: 3 "Na keren dosh la phuvake haj la
marake, haj chi le kashtenge, zhikaj chi somnosaras pe lengo chikat amare Devleske slugan!" 4 A-
shundom ke sode zhene sas kodal kon somnosardyiline: shel thaj shtarvardesh thaj shtar miji
somnosarde, anda Izraeleske shavenge intrego kunpaniji. 5 Anda Judaski kunpanija deshuduj miji
somnosarde; anda Rubeneski kunpanija deshuduj miji; anda Gadeski kunpanija deshuduj miji; 6 anda
Ashereski kunpanija deshuduj miji; anda Naftaleski kunpanija deshuduj miji; anda Manasseski
kunpanija deshuduj miji; 7 anda Shimeoneski kunpania deshuduj miji; anda Leviski kunpanija
deshuduj miji; anda Issakareski kunpanija deshuduj miji; 8 anda Zebuloneski kunpanija deshuduj
miji; ada Jozhefeski kunpanija deshuduj miji; anda Benjamineski kunpanija deshuduj miji.
9 Pala kado bare kethanipes dikhlom, saven khonyik chi zhanelas te ginavel, anda sako kethanipe,
popularongi kunpanija, populara haj shiba angla krajicko iskamin haj angla o Bakro te tordyon, ande

lungi parne gada uradines, ande lengo vast palmenge kranzhenca, 10 haj glasunes kodo cipisarenas:
„Drobovjipe amare Devleske, kon po krajicko iskamin beshel {Iz 6,1}, haj le Bakreske!"
11 Atunchi sa le intrega andyela krujal line le krajikane iskamines, le phure haj le shtar zhuvinde,
haj angla krajicko iskamin pe mosurate tele burdosardes luvudyinas le Devles:
12 Amen! Ashtyilipe haj luvudyipe, platnikipe, najisipe, patyivipe, saktimo haj zuralipe amare
Devleske, sagutno-sagutnes! Amen."
13 Atunchi mashkar le phure duma das o jekh, haj kodo pushlas mandar: „Kon si kadal, kon ande
lungi parne gada si uradine, haj kathar aviline?" 14 Kodo phendom leske: „Raja, tu zhanes!" Pe kado
voj kodo phendas mange: „Kadal kodalaj, kon anda baro kikidyipe aviline, haj po parno thodine
penge gada ande Bakresko rat {Dan 12,1; Gen 49,11}. 15 Anda kodo si von angla Devlesko krajicko
iskamin, haj vi ratyi vi dyese slugisaren leske ande leski khangeri: haj kon po krajicko iskamin beshel
{Iz 6,1}, opralutnes beshel. 16 *Chi bokhajven haj chi trushajven majbut, chi resel len majbut o kham,
haj chi sosko tatyipe* {Iz 49,10}, 17 ke po krajicko iskamin beshindo Bakro *avla lengo malyari, haj kaj
le trajosko pajesko ab ingrel len* {Salm 23,1-2; Jer 2,13}, *haj o Del tele kosel pa lenge jakha sa le asva"*
{Iz 25,8}.

8 **O eftato stemplo haj o eftato andyelo** 1 Kana o eftato stemplo opre- puterdas, silenco kerdyilas
ando cheri karing jekh dopash chaso. 2 Dikhlom le efta andyelon, kon angla o Del tordyonas, haj efta
fanfara dine len. 3 Pala kodo jekh kaver andyelo avilas, haj tordyilas angla o oltaro somnakune
thuvjimaresa. But lashe sungaskire makhlimata dine les, ke anda sakono sunto rudyipe te shol po
somnakuno oltaro, savo angla Devlesko krajicko iskamin tordyolas. 4 Le lashe sungange
makhlimatangi thuv oprehurajlas anda le suntonge rudyimata anda le andyeloske vast angla o Del.
5 O andyelo xutyildas le thuvjimares, shutas ande leste anda oltaroski jag {Lev 16,12}, haj tele shudasles
pe phuv. Atunchi bashadyipe, baro glasipe haj strafinipe {Avr 19,16G} kardyilas haj zurales
mishkisajlaspe e phuv.
Le anglune shtar fanfara 6 Le efta andyela, kaste le efta fanfara sas, lashardaspe, te phurdel o
fanfari.
7 O angluno andyelo phurdas o fanfari. Pe kado ratesa hamisardo pahosko brishind kerdyilas, haj
pe phuv pelas. La phuvako trito rig phabilastar, le kashtengo trito rigipe phabilastar, haj sako zeleno
char avriphabilas.
8 O dujto andyelo phurdas o fanfari. Variso jagasa phabilino baro plaj {Jer 51,25G} pelas ande mara,
haj la marako trito rigpe rateske kerdyilas {Avr 7,21-22}. 9 Atunchi muline ande mara le zhuvindimatango
trito rigipe so ande late trajinas, haj le berongo trito rigipe pustisajlastar.
10 O trito andyelo phurdas o fanfari, haj jekh baro cherhaj pelas tele anda cheri, phabindes, sar e
jagasli rolyi, andre pelas ande abengo trito rigipe haj ande pajenge xajinga. 11 Le cherhajesko anav:
Kerko. Le pajengo trito rigipe kerkeske kerdyilas, haj but manusha muline kathar le paja, ke kerke
kerdyline.
12 O shtarto andyelo phurdas pesko fanfari, haj prikezhimata reslas le khamesko trito rigipes, le
shonitikesko trito rigipes, le cherhajengo trito rigipes, ke lengo trito rigipe te kerdyol tunyariko, haj
le khamesko trito rigipe tena ablyol, haj la ratyako zhikade.
13 Atunchi dikhlom haj ashundom, ke jekh korkoro akvilno huraldas perdal pa cheri, haj glasunes
kade cipilas: „Jaj, jaj, jaj, la phuvake zhuvindenge, anda kaver trine andyelonge fanfaripe, kon pala
kado phurdena o fanfari!"

9 **O panzhto fanfari** 1 O panzhto andyelo phurdas o fanfari, haj dikhlom, ke jekh cherhaj pelas
tele anda cheri pe phuv, haj leske davadyilas la milno xalyingaki kijia. 2 Puterdas la milno xajinga,
haj oprehuraldas la xajingako thuv, sar jekhe bare bovesko thuv {Avr 19,18}, pe kado tunyarikisajlas o
kham haj o oxigeno kathar la xajingako thuv. 3 Anda xajingako thuv shashki aviline avri pe phuv {Avr
10,12}, haj kasavo saktimo davadyilas lenge, sosko saktimo la phuvake shkorpiovon si. 4 Kodo vladipe
line, ke tena azban la phuvaki char, chi jekhe zeleno vegetatos haj chi jekhe kashtes na {Avr 10,15}, ba

numa kodole manushen, pe kasko chikat naj kothe le Devlesko somno {Ez 9,4}. 5 Vladipe line, ke tena
mudaren len, feri te dukharen len panzh shon, haj lengo dukhipe kasavoj, sar kana o shkorpiovo dukh
kerel, kana churindel le manushes. 6 Ande kodol dyesa le manusha rodena le meripes {Job 3,21}, ba chi
arakhena les, haj doronape pala meripe, ba o meripe nashelatar angla lende.

7 Le shashkengo trupo pe prastavne grastende cirdelas, haj pe lengo shero sar somnakuni korona
te avilino. Lengi mosura kasavi sas, sar le manushengi mosura. 8 Lenge bal kasave sas, sar le
romnyange bal, haj lenge dand, sar le levonge dand. 9 Lengo kolyin kasvo sas, sar sastri te avilino,
haj lenge phakange glasimata, sar kana ando maripe prastaven bute vurdonengo bashadyipe {Jo 2,5}.
10 Lengi pori cirdelas pe shkorpiovongi pori, haj kanro sas ande lengi pori, ande kado pale saktimo,
ke dosh te zhanen te keren le manushenge zhi kaj panzh shon. 11 Le milnopesko andyelo sas lengo
kraj, kasko anav hebericka Abaddon, hellenicka Apollion si.

12 O Jekh somno nachilastar, ba aketa, inke duj jaj avilas pala kado.

O shovto fanfari 13 O shovto andyelo phurdas o fanfari, haj jekh glaso ashundom, mashkar le
somnakune oltaroske shinga, so angla e Devleske jakha tordyolas, 14 savo kodo phendas le shovtone
andyeloske, kaste sas o fanfari: „Puter avri le shtare andyelon, save kaj o baro Eufrates ab {Gen 15,18}
phangle si!" 15 Avriputerdine le shtare andyelon, kon gata sas po chaso, po dyes, po shon, po bersh,
ke te mudaren le manushengo trito rigipe. 16 Le grastara ketanengo butipe bish mijavar desh miji:
ashundom ke sode zhene si. 17 Kade dikhlom ando viziovo le grasten, haj kon pe lende beshenas,
kodalen jagaslo, vuneto haj vuneto lolo rangaslo kolyinari sas len, haj le grastengo shero pe levongo
shero anelas. Anda lengo muj jag haj thuv delas angle. 18 Kathar kado trin pecipe pustisajlas le
manushengo trito rigipe, kathar e jag, thuv haj keno, so anda lengo muj delas angle. 19 Ke le grastengi
zor ande lengo muj haj pori si, ke lengi pori po sap cirdel, shero siles haj kodalesa keren dosh.

20 Le majbut manusha kon chi muline kathar kadal prikezhimata, chi kade chi inkerdas
bezexbunuipe anda penge vastenge kerdyimata {Iz 17,8}, ke tena luvudyisarel le nasule duhos, *haj anda
somnakaj, rup, xarkom, barr, kasht kerdine fetishon, save chi zhanen te dikhen, haj chi te ashunen,
haj chi te phiren* {Salm 106,37; Dan 5,4.23; Salm 115,4-7}. 21 Chi inkerdine bezexbunuipe anda mudarimata,
so kerdine haj chi anda tilarimata**, marhimata haj chorimata.

10 **Le andyela haj e hertija** 1 Pala kodo jekhe kavere zurale andyelos dikhom tele te hural anda
cheri, norosa krujal linisardes, haj pe lesko shero kushtik sas. Leski mosura kasavo sas, sar o kham,
leske punre pale sar e jag. 2 Ande peske vast puterdi hertija inkerlas, pesko chacho punro pe mara
shutas, o stungo pale pe phuv, 3 haj kasave glasunes cipisardas, sar kana o levo cipil {Am 3,8}. Kana
cipisardas duma das le efta bashadyimasko glaso. 4 Kana pale le efta bashadyimasko glaso duma das,
kamlom te iskirisarav, ba jekh glaso ashundom anda cheri, savo kade das duma mande:
„Stemplosarles tele {Dan 12,4}, so le efta bashadyimata phendas, haj na iskirisarles tele!"

5 Atunchi o andyelo, kas dikhlom te tordyol pe mara haj pe phuv, *oprevazdas pesko chacho vast
karing o cheri,* 6 *haj colaxardas po sagutno-sagutnes trajisardino*, kon le cheres kerdas, haj sa kodo,
so pe kodo si, haj la phuva, haj sa kodo so pe late si, haj e mara, haj sa kodo, so ande late si {Dan 12,7;
Neh 9,6}, ke „vrama chi avla majbut, 7 ba ande eftato andyelosko fanfarisarimaske dyesa, kana kodo
lel te phurdel o fanfari, andre pherdyol le Devleski tajna, ke sar kadi lashi viaca avri- zhanardas leske
slugi, perdal pa profeti."

8 Atunchi glaso ashundom anda cheri, sar pale vorbilas mande, haj kodo phendas: „Zha, haj le
perdal e puterdi hertija anda andyeloske vast, savo pe mara haj pe phuv tordyol!" 9 Gelomtar kaj o
andyelo haj phendom leske, ke te del mange la hertija. Voj kodo phendas mange: „Xutyilla haj xala.
Kerkarela tyi rinza, ba ande tyo muj kasavo guglo avla, sar o adyvin." 10 Lom apol e hertija anda
andyeloske vast, haj xalomla, ande muro muj gugli sas, sar o adyvin, ba kana tele nakhadomla, muri
rinza kerko kerdyilas {Ez 2,8; 3,1-3}.

11 Atunchi kodo phendine mange: „Pale trubuj te profecisares le kethanipenge haj popularonge
haj shibange {Dan 3,4} haj bute krajenge!"

11 **La khangerako vazaripe:** le duje profetango chacharipe** 1 Atunchi jekh kasavi trestija dine man, so pe vazareki rolyi cirdelas, haj kodo phendine: „Ushtyi opre, haj vazar le Devleska khangera, o oltaro haj kodalen, kon ande late rudyin! 2 Ba so avral si pa khangeri ambito** muk avri haj na vazarles, ke kodo perdal dine kodale kethanipenge, save le suntone foros shtarvardesh thaj shtar shon phirena {Iz 63,18}. 3 Pheno mure duje chacharenge, ke jekh mija thaj dujshela thaj shovardesh dyes te profecisaren, ande zarvalegone uradines." 4 *Von si le duj ulojeske kasht haj duj memelyke inkritora, save angla phuvako Raj tordyon* {Zak 4,3.11-14}. 5 Kana varikon dosh kamel te kerel lenge, jag del angle anda lengo muj, haj mudarel lenge dushmanon. kana varikon kamel te azbal len, atunchi kodalen trubuj te mudaren. 6 Kadalen saktimo sile pe kodo, ke andre te phandaven le cheres, tena del o brishind {1 Kraj 17,1} ande lenge profecimaske dyesa, haj saktimo sile pe paja, ke rateske te kerenlen {Avr 7,17}, haj butfalone prikezhijasa te maren la phuva, sodivar feri kamen {1 Sham 4,8}. 7 Kana andre agorisarena pengo chacharipe, anda milnope oprehuraldo turbatopedo lenge dela, tele viktornosarela {Dan 7,3.7.21} haj mudarela len. 8 Lengo mulikano trupo, pe kodale bare foroski vujica pashjola, save perdal hatyarindes Sodomake haj Edyiptomeske anavaren, haj kaj vi penge Rajes po trushul tannardine. 9 Anda kunpaniji, populara, shiba, kethanimata, butzhene dikhena lengo mulikano trupo trin thaj dopash dyes, haj lenge mulikane trupos chi mukena ando murmunto te shon. 10 Le phuvake manusha pale vojinape pe lende, haj losshana. Suvenira bishalena jekhavreske, ke kadal duj profeti pe dukhardyipe sas la phuvake manushenge.

11 Ba pala trin dyes haj dopash kathar o Del trajo hurala ande lende {Ez 37,10}. Pe penge punre tordyona, haj bari lossh xutyilela kodalen, kon dikhena len {Gen 15,12}. 12 Atunchi jekh baro glaso ashunen anda cheri, savo kodo phenel lenge: „Huran opre kathe!" {Avr 19,24} Pe kado oprehuran ando cheri ando noro, lenge dushmanura pale dikhena len {2 Kraj 2,11}. 13 Ande kodo chaso zurales mishkilape e phuv, haj le forosko deshtope rig kethane burdosajla {Ez 38,19-20}. Ande phuvako mishkisaripe kathar o anav efta miji manusha xasarena pengo trajo. Le majbut zhene darajvena haj luvudyisarena le chereske Devles.

14 O dujto jaj nachisajlas, ba aketa, na pa buteste avelatar vi o trito jaj!

O eftato fanfari 15 O eftato andyelo phurdas o fanfari, haj zurales bare glasura dine duma ando rajo: „Amare Rajesko haj leske Kristosko kerdyilas kadala lumako rajipe, haj rajilape sagutno-sagutnes! Amen."

16 Atunchi le bish thaj shtar phure, kon angla o Del beshenas pe penge iskamina, pe pengi mosura burdosardyiline, haj luvudyinas le Devles:

17 "Najisipe phenas tuke, sagutnipekerari Rajdel,
kon san haj kon sanas,
ke perdal lan tyo baro saktimo haj rajistu {Salm 99,1}.
18 Le manusha apol xolyajvenas,
ba avilastar tyiri xolyi {Salm 2,5},
haj e vrama, ke le mulen te krisaren,
haj te den o potyinipe tye slugange,
le profetange haj le suntonge
haj kodalenge, kon daran tyo anav,
le cinenge haj le barenge {Salm 115,13},
haj ke avri te mudaren kodalen, kon rumusardine la phuva."

19 Atunchi avri puterdyilas le Devleski khangeri ando cheri, haj dicholas la konvencijaki shifonyi ande leski khangeri {1 Kraj 8,6}: strafina, bashadyipe, phuvako mishkisardyipe haj baro pahosko brishind kerdyilas {Avr 19,16G; 9,24}.

LE SHATANOSKO MARIPE LE DEVLESKE POPULARENCA: 12,1–14,5

12 **E romnyi haj o drako** 1 Atunchi baro somno dichosardyilas opre po cheri: jekh romnyi, kaske
gada o kham sas, tala lake phunre o shonitiko, haj pe lako shero anda deshuduje cherhaja tordyilino
korona. 2 Apol ke phari sas, mashkar le dukha, kathar o arakhadyisaripe oprecipisarelas. 3 Pala kodo
jekh kaver somno dichilas opre po cheri: aketa, jekh baro, jaglolo drako, saves efta shere haj desh
shinga sasles {Dan 7,7}, haj pe leske efta shere efta krajicka koroni. 4 Leski pori tele shiladas le chereske
cherhajengo trito rigipe, haj pe phuv shiladas len {Dan 8,10}. O drako angla phari romnyi tordyilas, ke
kana kodi pe luma anel peske shaves, tele te nakhavel kodales. 5 Kodi shaves andas pe luma, kon
sasturna rolyasa lasharela le manushen {Iz 66,7; Salm 2,9G}. Ba line lake shaves haj kaj le Devlesko
krajicko iskamin ingerdine les. 6 E romnyi pale ande pusta nashlastar, kaj lako kathar o Del angle
lashardo than sas, ke kothe te xaxaven la jekhmija haj dujshela thaj shovardesh dyes.

Le drakosko mardyipe 7 Atunchi baro maripe kerdyilas ando cheri: o Mihaly haj leske andyela
marenaspe le sapesa {Dan 10,13.20}. O drako haj leske andyela marenaspe, 8 ba chi viktornisajline, haj
chi than nasle majdur ando cheri. 9 Atunchi tele shudine le drakos, le majdulmutane sapes, kas
bengeske haj shatanoske {Gen 3,1; Zak 3,1; Job 1,6} akharen, kon peste xoxavel la intregona luma. Tele
shudine les pe phuv, haj lesa kethanes tele shudine vi leske andyelon. 10 Atunchi baro glaso ashundom
ando cheri, savo kade das duma:

> ”Akanak kerdyilas amare Devlesko muntoipe, e zor haj o krajipe,
> o saktimo pale leske Kristoskoj, ke tele shudine amare phralenge doshares,
> kon vi dyese haj vi ratyi dosh vazdelas pe lende angla amaro Del.
> 11 Von pale tele mardine les,
> perdal pa Bakresko rat haj pa chacharimasko alav,
> haj chi sununas chi pengo trajo zhikaj o meripe.
> 12 Losshan apol cherale {Iz 44,23}, haj kon ande lende beshen!

Jaj la phuvake haj la marake, ke tumende hurajlas tele o beng bara xolyasa, haj zhanel, ke cerra
vrama siles!”

Le drakosko maripe la romnyasa 13 Kana o drako dikhlas, ke tele shudine les pe phuv, nashavelas
la romnya, kon shaves andas pe luma. 14 Atunchi e romnyi duj bare akvilnikane phaka las, ke ande
pusta te hural pe pesko than, ke kothe te xaxaven la jekh vrama, haj vrami haj dopash vrama {Dan 7,25},
dur kathar o sap. 15 Atunchi o sap kattyi but paji phurdas avri anda pesko muj pala e romnyi, sar jekh
ab, te shilavella le abesa. 16 Ba e phuv zhutisardas la romnyake, avriputerdas pesko muj haj nakhadas
le abes, so o drako phurdas avri anda pesko muj.

17 Atunchi o sap oprexolyajlas pe romnyi, haj gelastar, te marelpe kodalenca, kon anda romnyako
falo si, kon andre inkren le Devleske vladimata, haj kaste le Jezushesko chacharipe si.

18 Pala kodo tordyilas pe maraki dolma.

13 **O duj turbatopedo**** 1 Atunchi dikhlom, ke jekh turbatopedo hural opre anda mara, saves efta
shere haj {Dan 7,3.7} desh shinga sasles, pe leske shinga desh krajicka koroni, pe leske shere pale le
kushlimatange anava. 2 O turbatopedo, so dikhlom, cirdelas po parduco, leske punre sar le rizheske
te avilinesas, lesko muj pale, sar le levosko muj, {Dan 7,4-6}, haj o drako leske das peski zor haj saktimo.
3 Dikhlom, ke mashkar leske shere jekh zurales shindo sas, ba sastyilas.

E intrego phuv baridikhlines zhalas pala o turbatopedo. 4 Luvudyinas le drakos, kon saktimo das
le turbatonepedos, haj luvudyinas le turbatonepedos, haj kade dine duma: „Kon anel po turbatopedo,
haj kon shaj marelaspe lesa?”

5 Bare butya haj kushlimata phendo muj dine leske {{Dan 7,8.25}, haj saktimo las pe pecimata zhikaj
le shtarvardesh thaj duj shon. 6 Po kushlipe puterdas pesko muj po Del, ke te kushel lesko anav haj
lesko kher haj kodalen, kon ando cheri si. 7 Davadyilas leske, ke te marelpe le suntonca, haj tele te
marel len {Dan 7,21}. Saktimo las pe sakono kunpanija, popularo, shib haj kethanipe. 8 Haj luvudyija

les la phuvake sakono zhuvindo, kasko anav naj andre iskirime ande mudarde Bakreski trajimaski hertija {Dan 12,1} zhikathar la lumako anglipe. 9 Kas si kan, te ashunelles! 10 *Kaske ando phanglipe trubuj te zhal, kodo ando phanglipe zhal,*
kaske kathar o xanro trubuj te merel,
kodales xanresa trubuj te mudaren {Jer 15,2}.
– Kadoj le suntongo pachako toleranshipe haj patyape.– 11 Atunchi dikhlom, ke jekh kaver turbatopedo hural opre anda phuv, saves duj shinga sas, kasave sar le Bakreske, ba kade vorbilas, sar o drako. 12 Kadaleskoj le anglune turbatopedosko intrego saktimo ande lesko anav, haj opre lel la phuva haj la phuvake zhuvinden, ke te luvudyisaren le anglune turbatonepedos, savesko mulikano shinipe sastyilas. 13 Bare somnura kerelas, haj inke vi kodo kerdas, ke jag te hural tele anda cheri, angla manushenge jakha. 14 Peste xoxavel la phuvake zhuvinden somnonca, pe soste saktimo las, ke te kerelles angla o turbatopedo, haj kodo te phenel la phuvake zhuvindenge, ke te keren kodale turbatonepedosko amalmosuripe, saves kathar o xanro shindo shinipe siles, ba chi mulas. 15 Saktimo las, ke duho te del le turbatopedoske amalmosuripeske, haj duma te del le turbatopedosko amalmosuripe, haj te shaj mudaravel kodalen, kon chi luvudyisaren le turbatopedosko amalmosuripes {Dan 3,5-6}. 16 Kerel kodo, ke sako cino haj baro, barvalo bake chorro, slobodo haj sluga somno te phiravel pe pesko chacho vast bake chikat; 17 haj khonyik nashtig te kinel bake te biknel, kana chi phiravel le turbatopedosko somno bake anav, bake leske anavesko numero.**
18 – Kadoj o platnikipe. Kas si godyi, te ginavel avri le turbatopedosko numero; ke manushesko numero si kodo, haj lesko numero e shovshela thaj shovardesh thaj shov si. –

14 **O bakro haj lesko pasharipe** 1 Atunchi aketa, dikhlom, ke o Bakro pe Shionesko plaj tordyolas, aj lesa kethanes le shel thaj shtarvardesh thaj shtar miji, pe kasko chikat sas iskirime {Ez 9,4} lesko anav haj leske Dadesko anav. 2 Jekh glaso ashundom anda cheri, savo kasavo sas, sar le bare pajengo bashadyipe haj sar le cheresko bashadyipe {Ez 1,24}, haj o glaso, so ashundom kasavo sas, sar pe kithari** te kheldinesas le kithara. 3 Nyevi gilyi gilyabenas angla o krajicko iskamin, angla shtar zhuvinde haj angla phure, haj khonyik kaver chi zhanelas te sityol kodi gilyi, sar le shel thaj shtarvardesh thaj shtar miji zhene, kon muntome si pa phuv. 4 Kadal kodalaj, kon chi mejardine pen andre romnyanca, ke sunturaj. Zhan pala o Bakro, karing kaj zhal; von muntosaripe line mashkar le manusha, von si le Devlesko haj le Bakresko angluno kerdyipe, 5 haj ande lengo muj chi arakhadyilas xoxavjipe, ke uzhes tordyon angla Devlesko krajicko iskamin.

O KRISARIPE: 14,6-20,15

Le krisaripesko avriviacaripe 6 Atunchi dikhlom jekhe kavere andyelos pe cheresko uchipe te hural, kaste sagutno evangeliumo sas, ke te viacarel o evangeliumo la phuvake zhuvindenge, sakone kethanipeske, kunpaniake, shibake haj popularoske, 7 glasune vorbasa: „Daran le Devles, haj den leske o patyivipe, ke reslas leske krisarimasko chaso: haj luvudyisaren les, kon le cheres haj la phuva, la mara haj le pajengo anglalipe kerdas!” {Avr 20,11}
8 Pala kado jekh kaver andyelo avilas, kon kado phendas: „Xasajlas, xasajlas e Babilonia, savi peske marhimaske molyasa pijadas sakone kethanimatan!” {Jer 51,7-8}
9 Pala kadal jekh trito andyelo avilas, haj glasunes cipilas: „Kon luvudyisarel le andyelos bake kodalesko mosuripe, kodo opre lel lesko somno pe pesko chikat bake vast, 10 vi kodo pela anda Devleske xolyaki mol {Iz 51,17}, so gata si, uzhes, ande leski xolyako taxtaj {Jer 25,15}, haj dukhardyola ande jag haj keno angla andyela haj o Bakro. 11 Lenge dukhango thuv oprehural sagutno-sagutnes {Iz 34,9-10} haj najle pacha chi ratyi chi dyese kodalen, kon luvudyisarenas le turbatopedos haj leske amalmosuripes, haj kon opre lel leske anavesko somno.”
12 – Kadoj le suntongo pachako toleranshipe, kon andre inkren le Devleske vladimata haj le Jezushesko patyape. – 13 Jekh glaso ashundom anda cheri, savo kado phendas mange: „Iskirisarles:

Aba akanak anandej le mule, kon ando Raj meren! Ova, phenel o Duho, ke te hodinisardyontar kathar pengi butyi: ke lenge trabi zhan pala lende!”

Le kosipesko chaso **14** Atunchi aketa, jekh parno noro dikhlom, haj po noro jekh kasvo varikon beshelas, kon pe Manushesko Shavo cirdelas **{Dan 7,13}**, pe kasko shero somnakuni korona sas, haj ande lesko vast avrikucisardo luno** sas. **15** Jekh kaver andyelo avilas avri anda khangeri, haj glasune vorbasa kade cipisardas kodaleske, kon po noro beshelas: „Malav tye lunosa haj shin, ke reslas le kosimasko chaso, ke patyosardyiline** le kosimaske butya pe phuv!” **{Jo 4,13}** **16** Haj kon po noro beshelas las te shinel peske lunosa, haj tele kosisardas la phuva.

17 Atunchi jekh kaver andyelo avilas avri anda khangeri, so ando cheri sas, vi kodales avrikucisardo luno sasles. **18** Kathar o oltaro pale jekh kaver andyelo avilas avri, kas saktimo sas pe jag, haj glasunes kothe cipisardas kodaleske, kas kucisardo luno sasles: „Malav tele tye kucime lunosa, haj shin tele la phuvake drakhenge fruktura, ke patyosardyiline leske drakha!” **{Jo 4,13}** **19** O andyelo tele muklas pesko luno pe phuv, haj tele shindas la phuvake drakha, haj ande Devleske xolyako baro molako pizdari shudasles. **20** Mishto kethane pizdisardine le drakhen ande molako pizdari avral pa foro **{Iz 63,3}**, haj kattyi rat avilas avri anda pizdari zhikaj le jekh mija haj shovshela shtadiumura, ke zhikaj le grastengo muj reselas.

15 Le palune efta prikezhimatango avriviacaripe

1 Atunchi jekh kaver baro haj chudimasko somno diklom ando cheri: efta andyelon, kaste le efta palune prikizhimata sas, ke perdal pa lende pherdyilas andre le Devleski xolyi.

2 Atunchi sar varisoski glazhuni mara te dikhlomas, so jagasa sas kethane hamime. Dikhlom kodalen, kon tele mardine le turbatopedos haj leske amalmosuripes haj leske anaveske numeros, sar opral pa glazhicko mara tordyon le Devleske kitharanca, haj **3** gilyaben le Mozesheske, le Devleske slugaski gilyi haj le Bakreski gilyi:

”Barej haj chudimaskej tye kerdyimata **{Salm 92,5}**,
Raja, sagutnokerimasko Del!
Chachimaskej haj chachej tye droma **{Salm 139,14}**, popularongo Kraj!
4 Kon tena daralas tutar, Raja,
haj kon chi asharelas tyo anav?
Ke numa tu korkoro san sunto **{Salm 99,3}**,
ke sakono popularo aveltar
haj tele burdosarel angla tute **{Salm 86,9}**,
ke tye krisarimata pinzhardine kerdyiline!”

5 Pala kado dikhlom, ke aketa, avriputerdyol le chacharimaski khangeri ando cheri **{Avr 40,34G}**, **6** haj efta andyela avilas avri anda khangeri, kaste le efta prikezhimata sas **{Lev 26,21G}**, ande uzhe haj parne poxtana uradines, haj pe lengo kolyin krujal somnakuno brichinari sas **{Dan 10,5}**. **7** Mashkar le shtar zhuvinde o jekh le efta andyelon efta somnakuni kuchi das, pherdo le sagutno-sagunes trajisarde Devleska xolyasa. **8** Haj e khangei pherdyilas thuvesa kathar le Devlesko krajisaripe haj saktimo, haj khonyik nashtig zhalas andre ande khangeri **{Avr 40,34-35}**, zhikaj andre chi pherdyilas le efta andyelonge efta prikizhimata **{Lev 26,21}**.

16 Le efta andyela le xolyake kuchenca

1 Atunchi jekh zuralo glaso ashundom anda khangeri, savo kade das duma kaj le efta andyela: „Zhantar haj shoren avri le Devleske xolyake efta kuchan pe phuv!” **{Sof 3,8}**

2 Gelastar o angluno haj avrishordas peski kuchi pe phuv, pe kado dukhardo haj zhungalo phumb kerdyilas pe manusha **{DKris 28,35}**, kon le turbatopedosko somno phiravenas, haj pe kodol, kon lesko mosuripe luvudyinas.

3 Haj vi o dujto andyelo avrishordas peski kuchi ande mara, haj kodi rateske kerdyilas, sar le mulesko, haj sako zhuvindyipe mulas ande mara **{Avr 7,17-18}**.

4 Haj vi o trito avrishordas peski kuchi ande aba haj pajengo anglalipe, haj kodal rateske
kerdyiline {Avr 7,19}. 5 Ashundom le pajenge andyelos, sar kado phendas: „Chachimasko san Raja, kon
san, haj kon sanas, sunto {Salm 119,137; Avr 3,14G}, ke kade krisardan, 6 ke suntonge haj profetange rata
mukline avri, rat dan len te pen {Salm 79,3; Iz 49,26G}. Chachikanes pelaspe lenge!" 7 Haj vi jekhe kaveres
ashundom kathar o oltaro te del duma: „Kade si Raja, sagutnokerimasko Del, chachej haj
chachimaskej tye krisarimata!" {Salm 19,10}

8 Haj vi o shtarto andyelo avrishordas peski kuchi po kham, apol kadaleske davadyilas, ke
tatyimatasa te dukharel le manushen, haj jagasa. 9 Haj le manushen phabarelas o baro tatyipe, haj
kushenas le Devlesko anav, kas saktimo si pe prikezhimata, haj chi kade chi inkerdine bezexbunuipe,
ke les te luvudyisaren.

10 Haj vi o panzhto andyelo avrishordas peski kuchi pe turbatopedosko krajuno iskamin. Pe kado
kodalesko them tunyariko kerdyilas {Avr 10,21-22}, haj penge shiba dindalenas ande penge dukha.
11 Kushenas le chereske Devles anda penge dukhimata haj varura; ba chi inkerdine bezexbunuimata
anda penge trabi.

12 Haj vi o shovto andyelo avrishordas peski kuchi ande kodo baro ab, saves Eufrateseske
akharen, haj avri shutyardas kodalesko paji {Gen 15,18; Jer 50,38}, ke drom te keradyol kodale krajenge,
kon pa khamorienteski rig aven. 13 Haj dikhlom, ke anda drakosko muj, anda turbatopedosko muj haj
anda xoxamne profetasko muj trin biuzhe dichimata aviline avri, sar zhanbi te avnas, 14 ke le
bengenge duhuraj kadal, save somnura keren, haj kaj la phuvake sakono kraj zhantar, ke kethane te
kiden len po maripe pe sagutnokerimaske Devlesko baro dyes.

15 – Aketa, kade avav, sar o chor! Anandoj kodo, kon ratyarel, haj samalel pe peske gada, ke
nanges tena phirel, haj tena dikhen lesko lazhavo!

16 Haj kethane kidel len pe kodo than, saves hebericka Harmageddoneske anavaren. –

17 Haj vi o eftato andyelo avrishordas peski kuchi ando oxigeno, haj vazdino glaso ashundyilas
anda khangeri {Iz 66,6}, kathar o krajicko iskamin: „Pecisardyilas!" 18 Haj strafinimata, haj bare
bashadyimata {Avr 19,16} kerdyiline, haj kasavo zurales mishkisajlas e phuv, sar inke chikana {Dan 12,1}
nas zhikaj manush si pe luma, kade mishkisajlas e phuv, kasve zurales! 19 O baro foro pe trin riga
shindyilas, le popularonge forura kethane peline, haj o Del serosardyilas pa bari Babilononia {Dan
4,27}, ke peska xolyake molake palpale dino taxtaj te del lake {Iz 51,17}. 20 Nachilastar sako niso, haj chi
le plaja chi dichonas khatik. 21 Zurales baro, shel kili pahosko brishind {Avr 9,24} shindyilas tele anda
cheri pe manusha, haj le manusha kushenas le Devles anda paho-brishindesko prikizhipe, ke kodo
zurales baro sas.

17 **E marhime Babilonia** 1 Mashkar le efta andyela o jekh kothe avilas, haj kade das duma mande:
„Av, sikavav tuke la bara marhime romnyako dukhardyipe, kon opral pe bare paja beshel {Jer 51,13},
2 kasa la phuvake kraja marhinaspe {Iz 23,17}, haj kaske kathar lake marhimaski mol matyilisardyiline
la phuvake zhuvinde!" 3 Haj ando duho ingerdas man ande pusta: jekha romnya dikhlom pekh lolo
turbatopedo te beshel, savo pherdo sas le kushlimaske anavesa, haj efta shere haj desh shinga sasles
{Dan 7,7}. 4 E romnyi pale ando lolo haj karmazhino sas uradi, haj opre sas shukardi somnakajesa haj
kuchikane barrenca haj bisorenca. Ande pesko vast somnakono taxtaj {Jer 51,7} inkrelas, savo pherdo
sas zhungalipesa haj le marhimaske biuzhipenca. 5 Pe lako chikat kado anav, kadi tajna sas iskirime:
„La bari Babiloniake {Dan 4,27}, la marhimatange haj la phuvake rucimatangi dej!"

6 Haj dikhlom, ke e romnyi matij kathar le suntongo rat haj kathar le Jezusheske chachardengo
rat. Kana la dikhos, zurales chudijasma. 7 O andyelo kodo pushlas mandar: „Sostar chudistu? Avri-
phenav me tuke la romnyaki haj le turbatopedoski tajna, savo la phiravel, saves efta shero haj desh
shinga siles! 8 O turbatopedo, so dikhlan, sas haj naj. Oprehurala anda milnope {Dan 7,3}, haj ande
pesko xasavjipe resela; la phuvake zhuvinde pale dukhardyona – kodala, kaske anava naj andre
iskirime ande trajoski hertija zhikathar la lumako kerdyipe {Dan 12,1} –, kana dikhline le turbatopedos,
savo sas haj naj. 9 Kadaleske kadoj lesko platniko hatyaripe: Le efta shere efta plaj si, pe save e
romnyi beshel: haj efta kraj. 10 Panzh aba pelastar, o jekh inke si, o kaver pale inke chi avilastar. Kana

avelatar, numa skurto vrama avlales ashipe. 11 Haj o turbatopedo, so sas haj naj, kodo avla o oxtoto,
haj rigako anda le efta, haj ande pesko xasavjipe resela. 12 Haj le desh shinga, so dikhlan, desh kraj
si {Dan 7,24}, kon inke chi resline po krajipe, ba sar kraja, saktimo lena pekh chaso pala o turbatopedo.
13 Kadalenge jekh si lengo gindipe, haj pengi zor haj saktimo le turbatopedoske den perdal.
14 Marenape le Bakresa, ba o Bakro tele viktornisarela len, ke voj si le rajengo Raj haj le krajengo
Kraj {DKris 10,17}: kon pale lesa si, kodal akhardej, alosardej haj chachej."

15 Pala kodo kodo pendas mange: „Le paja, so dikhlan {Jer 51,13}, kaj e marhimaski romnyi beshel,
le popularon, kunpanijan, kethanimatan haj shiban somnosarel {Dan 3,4}. 16 Le desh shinga pale, so po
turbatopedo dikhlan, rucisarela la marhime romnya. Mudaren la, tele nandyaren la, xan lake mas, haj
jagasa phabaren la. 17 Ke o Del das ande lengo ilo, ke kodo te keren, so angla o turbatopedo skunpo
si, ke penge thema le turbatopedoske te den, zhikaj andre pherdyon le Devleske alava. 18 E romnyi,
kas diklan, kodi o baro foro si, so pe phuvake kraja krajilpe" {Salm 2,2}.

18 **La Babiloniaki xasajvimaski avriviacaripe** 1 Pala kado jekhe kavere andyelos dikhlom tele te
hural anda cheri, kas baro saktimo sasles, haj e phuv opreablyosardyilas kathar lesko luvudyipe {Ez
43,2}. 2 Glasune vorbasa kade cipisardas: „Xasajlas, xasajlas e bari Babilonia {Iz 21,9}, le bengenge
thaneske kerdyilas, haj sakone biuzhe dichimatange zolba, haj sakone rucimaske haj biuzhe pedonge
kolyiba kerdyilas. 3 Ke anda laki bipalpale inkerdi marhimaski mol pilas sakono popularo; haj la
phuvake kraja marhinaspe lasa {Jer 51,7; Iz 23,17}, la phuvake biznisara anda lake mishto hatyarimaske
butimata kerdyiline barvale!"

4 Pala kodo jekh kaver glaso ashundom anda cheri, savo kade das duma: „Zhantar avri kothar,
mure populara, ke tena aven rigasle lake nasulimaske, haj tena avel tumen rig ande kodal
prikezhimata, so resena la, 5 ke lake bezexa zhikaj o cheri resline {Jer 51,9}, haj o Del serosardyilas pa
lengo nasulipe. 6 Potyinen lake palpale, sar vi voj potyindas tumenge, haj duvar den palpale lake
trabi: o taxtaj, ande soste voj shordas, shoren lake duvar kattyi! 7 Sar luvudyisarelas pes haj sar mishto
hatyarelas pes, kattyi dukhipe haj kaldope** te den la, ke kade vorbil ande pesko ilo: »Sar krajkinya
beshav po krajicko iskamin haj chi sim phivlyi {Iz 47,7-8}, haj kaldope chi dikho!« 8 Anda kado pe jekh
dyes resenala le prikezhimata {Iz 47,9}, o meripe, kaldope haj bokh, haj jag phabarela opre la: ke zuraloj
o Del {Jer 50,34}, kon la krisarela!"

Rovjipe anda Babiloniako pustipe 9 Rovena haj kaldosarena anda late la phuvake kraja, kon
marhinaspe lasa, haj ando mishtyipe trajinas {Ez 27,31-33; Iz 23,17}, kana dikhena lake thuva, sar phabola.
10 Cirdenape latar, daramnes kathar lake dukha, haj kade vorbina: „Jaj, jaj kadi bari foromata!
Babilonia e zurali foromata! {Dan 4,27} Ke tala jekh chaso reslas tyiri krisarimata!"

11 La phuvake biznisara rovena haj ando kalo phirena anda late {Ez 27,31.36}, ke khonyik chi kinela
majbut lengi porteka: 12 o somnakaj haj o rup, kuchikane barr, bisori, poxtan, biboro, phanri haj
karmazhino, chi sosko tujickokasht, chi elefantoske kokalune vasura, haj chi anda kuchikane barr,
xarkom, sastri haj marvanyo kerdo vaso, 13 chi e kashteskikozha haj lashe sungaske butya, makhlipe,
dhunimo, mol, uloj, aro, dyiv, guruven, bakren, grasten, vurdona, robuneslugan haj manushen. 14 Tye
duhoske doromaske fruktura nachiline tutar, haj sako thulyipe haj vojnikipe xasajlas tutar, haj majbut
aba chi rakhenalen!

15 Sa kodola, kon kadalenca biznisarenas, haj kon barvajline, tordyonatar latar dur, kathar lake
dukha darindes, rovjindes haj kaldosardines {Ez 27,31.36}, 16 haj kade vorbina: „Jaj, jaj, kadi bari
foromata, savi ando poxtan ando lolo haj shkarlato uravelaspe, kathar somnakaj, bisori haj kuchikane
barr sas barvali, 17 haj talakh chaso xasajlas kattyi barvalipe!"

Sakono berosko lashari haj sako po paji tajrosardo berari, haj kon pe mara phiren {Ez 27,27}, tordyon
dur, 18 haj kade cipin kana dikhen lake phabimaske thana: „Savo foro cirdelas pe kadi bari foromata?"
19 Pala kodo praho shoren pe pengo shero, haj rovjindes haj kaldosardines kade cipina {Ez 26,19}: „Jaj,
jaj, kodi bari foromata, anda savake avucija barvajline savorazhene, kas berura sas pe mara, anda
lake avuciji; haj tala jekh chaso pustisardyilas! 20 Vojintu pe late tu cheri {Iz 44,23}, haj tume suntone
aposhtolura haj profeti, ke o Del avriphendas pe late o krisaripe anda tumende!" {DKris 32,43G}

21 Jekh zuralo andyelo barr las opre, kasavo sar jekh baro assavicko barr, ande mara shudas les,
haj kado phendas: „Kasave zorasa burdosarena tele la Babilonija, kadala bara foromata, haj majbut
aba chi arakhenala! {Jer 51,63-64; Dan 4,27; Ez 26,21} 22 Le kitharnengo, le gilybarengo haj bansurengo**
glaso haj e fanfara chi ashundyola majbut ande tute: 23 haj chi phabardako fimlalipe chi ablyola
majbut ande tute, haj chi le piramnesko haj piramnaki vorba {Jer 25,10} chi ashundyola ande tute, ke
tye biznisara la phuvake kraja sas, haj anda tyire tilarimata reslas po nasul drom sako popularo {Iz 23,8;
47,9}; 24 anda late si le profetango haj le suntongo rat, haj sa kodalengo, kas mudardine pe phuv."

19 **Vojisaripe ando rajo** 1 Pala kado, sar varisoske butezhenengo glaso te ashundomas ando cheri:

"Alleluja! Drobovjipe, luvudyipe
haj saktimo amare Devleske,
2 ke chachej haj chachimaskej leske krisarimata {Salm 19,10},

ke krisaripe phendas pe bari marhimaski romnyi, kon peske marhimasa rumusardas la phuva, haj
oprepushlas peske slugango rat pe lake vast!" {2 Kraj 9,7}

3 Pala kado pale kado phendine: „Alleluja! Haj laki thuv oprehuraldas sagutno-sagutnes!" {Iz 34,10}

4 Atunchi le bish thaj shtar phure haj le shtar zhuvinde pe mosura burdosajline, haj luvudyinas le
Devles, kon pe pesko krajicko iskamin beshelas {Iz 6,1}: „Amen! Alleluja!"

5 Kathar o krajicko iskamin pale jekh glaso das duma:

"Phenen asharipe savorazhene amare Devleske,
tume leske slugi, haj kon les daran, cine haj bare!" {Salm 115,13}

6 Pala kodo, sar varisoske bare kethanimasko glaso te ashundomas, kasavo sar kana le bare paja
zurales bashadyon {Ez 1,24}, haj sar kana o cheri bashadyol:

„Alleluja! Ke rajilpe o Raj {Salm 93,1},
amaro Del, o Sagutnokerari!

7 Losshas haj vojisajvas {Salm 118,24},
haj das leske o luvudyisaripe, ke reslas le Bakresko abav
haj leski piramni gataj aba!

8 Davadyilas lake, ke ande ablyolinde haj parne poxtana te uravelpe; ke o poxtan le suntonge
chache trabij."

9 Atunchi kade das mande duma: „Iskirisarles: Anandej kas akhardine pe Bakresko abav!" Pala
kodo kado phendas mange: „Kadal le Devleske chache alavaj." 10 Atunchi kaj leske punre
burdosajlom, ke te luvudyisarav les, ba voj kade das duma mande: „Lesama, na ker kado, ke me tyiro
slugimasko amal som, haj tye phralenge, kaste le Jezushesko chacharipe si. Le Devles luvudyisar, ke
le Jezushesko chacharipe le profecimasko duhoj."

Telemaren le turbatopedos haj leske profetan 11 Atunchi dikhlom o puterdo cheri {Ez 1,1}, haj aketa
jekh parno grast, haj kon pe leste beshelas, kodaleske Chacho sas lesko anav {Salm 96,13}, haj
chachikanes krisarel haj marelpe.

12 Leske jakha pale kasavej sar e jag {Dan 10,6}, haj pe lesko shero but koroni. Kasavo anav siles
opreiskirime pe leste, so numa voj haj khonyik kraver chi pinzharel. 13 Kathar o rat kinde gada sas
urado, haj kadoj lesko anav: le Devlesko Alav. 14 Le chereske ketani avenas pala leste pe parne grast,
ande parne haj uzhe poxtan uradines. 15 Anda lesko muj duj rigako xanro lunzhosajlas avri {Iz 49,2}, ke
kodalesa te marel le popularon. *Voj lasharela len sastruna rolyasa,* haj voj pizdela {Salm 2,9G; Iz 63,2-3}
le sagutnokerimaske Devleski bladosardo xolyako pizdari. 16 Pe leske gada haj pe lesko mashkar
kado si iskirime: Krajengo Kraj haj rajengo Raj! {Dan 2,47; DKris 10,17}

17 Pala kodo dikhlom jekhe andyelos ando kham te tordyol, savo glasunes kade cipilas sakone
chiriklyange, save pe cheresko uchipe huranas: „Aven haj aven ande jekh pe Devlesko baro xamo,
18 ke krajenge masa te xan, haj netanonge** masa, haj grastenge masa, haj kodalenge, kon pe lende
beshen {Ez 39,4.17-20}, haj sakone slobodone manusheske haj slugange haj cineske haj bareske masa!"

19 Dikhlom, ke o turbatopedo haj la phuvake kraja {Salm 2,2} haj lenge ketani kethane aven, ke te
marenpe kodalesa, kon po grast beshel haj leske ketanenca. 20 Ba o turbatopedo phanglo pelas, haj

lesa kethanes vi o xoxamno profeta, kon le somnura kerelas anglaleste, savenca xoxadas kodalen, kon opreline le turbatopedosko somno, haj kon luvudyinas lesko mosuripe. Kadale dujen ande zhuvindo kenosa phabardo jagako paji shudine. 21 Le majbuten pale kodo mudardas, kon po grast beshelas peske xanresa, so anda lesko muj tordyolas avri. Le chiriklya sa chajiline anda lenge masa {Ez 39,17.20}.

20 **E mija bershesko rajipe** 1 Atunchi dikhlom, ke jekh andyelo hural tele anda cheri, kaste le milnopeske kija sas, haj ande lesko vast jekh baro vering.** 2 Xutyildas le drakos, le majdulmutane sapes, kon o beng si haj o shatano {Gen 3,1; Zak 3,1; Job 1,6}, haj phanglas les pekh mija bersh. 3 Tele shudas les ando milnope, tele phandadas les, haj stemplo shutas pe leste, ke tena xoxavel majbut peste le popularon, zhikaj chi nacholtar o jekh mijato bersh. Pala kodo, avri trubuj te putren les, ba numa pekh cerra vramate. 4 Pala kodo iskamina dikhlom, haj kodalengo duho beshenas pe lende {Dan 7,9.22G}, haj line krisarimasko saktimo, kaske tele shindine lengo shero anda Jezushesko chacharipe haj anda Devlesko alav, haj kon chi kamenas le turbatopedos, haj chi kodaleske amalmosuripes, haj chi lesko somno chi line pe pengo chikat bake pe penge vast, haj trajinas haj rudyinas le Kristosa zhikaj jekh mija bersh. 5 Le majbut saktimata chi trajisardyon opre, zhikaj chi nacholatar o jekh mijato bersh. Kadoj o angluno opretrajisaripe. 6 Anandoj haj suntoj, kas rig siles ando angluno opretrajisaripe! Pe kadal najles saktimo le dujtone meripeske, ba le Kristoske haj le Devleske rashaja avna, haj rajinape lesa jekh mija bersh.

Paluno viktornosaripe po shatano 7 Kana maj nacholatar o jekh mijato bersh, avriputrena ande leski robija le shatanos. 8 Avri avel haj peste xoxavel le shtare popularon, save pe phuvake shtar riga beshen, le Gogos haj Magogos, haj kethane kidel len po maripe; kattyi zhene si, sar pe maraki dolma e char. 9 Opretordyona pe phuvake sakono than {Hab 1,6G}, haj krujal len le suntonge kunpanijan haj le kamade foros. Ba jag hural tele kathar o Del anda cheri, haj mudarel len {2 Kraj 1,10}, 10 haj le benges, kon xoxadas len. Ande jagako haj kenicko paji shudenles {Ez 38,22}, kaj le turbatopedos haj le xoxamne profetas dukharen vi ratyi haj vi dyese, sagutno-sagutnes.

Krisaripe pe mule 11 Pala kodo dikhlom jekh baro parno krajicko iskamin, haj kon pe leste beshelas {Iz 6,1}, angla kasko dikhlipe garadyolas e phuv {Salm 114,3.7} haj o cheri, haj nas than pe lengi rig {Dan 2,35G}. 12 Haj dikhlom, ke le mule, cine haj bare angla o krajicko iskamin tordyon, haj le hertiji avriputerdine. Vi jekh kaver hertija avriputerdine, savi le trajoski hertijaj {Dan 7,10; Salm 69,29}. Le mulen krisardine anda kodal, so kathar lenge trabi tele sas iskirime ande hertija. 13 E mara palpale das le mulen, kon ande late sas, haj o meripe haj e telalutniluma {Oz 13,14} palpale dine le mulen, kon lende sas, haj savorazhenen krisardine kathar lenge trabi. 14 Le meripes haj la telalutnaluma {Salm 28,4; Oz 13,14} ande jagako paji shudine: kadoj o dujto meripe. 15 Kon nas andre iskirime ande trajoski hertija {Dan 12,1}, kodales ande jagako paji shudine.

LE DEVLESKO NYEVO THEM: 21,1-22,5

21 **Le Devlesko kher mashkar le manusha** 1 Atunchi jekh nyevo cheri haj nyevi phuv dikhlom {Iz 65,17}, ke o angluno cheri haj angluni phuv nachilastar, haj chi e mara nas majdur. 2 Dikhlom le suntone foros le nyeve Jeruzhalemos {Iz 52,1} kathar o Del tele te hural anda cheri, sar peske romeske opreshukardi piramni {Iz 61,10}. 3 Ashundom, ke jekh vazdino glaso kathar o krajicko iskamin kodo phendas: *"Aketa, le Devlesko kher* mashkar le manusha! *Lenca beshela, haj von leske popularа avna.* Voj, kon lenca avla Del avla lengo Del {Ez 37,26-27}. 4 O Del *maj tele kosela sako asva* pa lenge jakha {Iz 25,8}, haj chi avla majbut chi meripe, chi kaldope, chi cipipe {Iz 35,10}, haj chi dukh chi avla majbut, ke le anglalutne nachilinetar."

5 Kon po krajicko iskamin beshelas kade das duma: „Aketa, nyevjarav sakofalo!" {Iz 6,1; 43,19G} Haj kodo phendas mange: „Iskirisar: Kadal alava chachikanej haj chachej." 6 Pala kodo kodo phendas mange: „Andrepherdyilas! Me som o Alfa haj o Omega, o anglalipe haj o agoripe. Le trushaleske ive

dav anda trajesko paji {Iz 55,1; Zak 14,8}. 7 Sakofalo kodalesko avla, kon angluno avla. *Me Del avo, voj pale muro shavo avla* {2 Sham 7,14}. 8 Ba le daramnenge haj le bipatyamnenge, le armajaslenge, haj mudarenge, marhimaslenge haj tilarimaskirenge, le fetishon kamlenge haj sakone xoxamnesko than ande jag haj kenosa phabardo paji avla {Ez 38,22}. Kadoj o dujto meripe."

O nyevo Jeruzhalemo 9 Atunchi kothe avilas mande mashkar le efta andyela o jekh, kaste le paluni efta prikezhimatanca pherdo kuchi sas {Lev 26,21G}, haj kade das duma mande: „Av, sikavav tuke la piramnya, le Bakreska piramnya!" 10 Ando duho ingerdas man pekh baro haj ucho plaj {Ez 40,2}, haj sikadas mange le suntone foros, le Jeruzhalemos {Iz 52,1}, savo anda rajo hurajlas tele kathar o Del, 11 kaj le Devlesko fimlalipe sas, haj savesko fimlalipe cirdelas po kuchikano barr, kaj o zurales uzho jashpisho. 12 Baro haj ucho zido sasles, deshuduj bare vudarenca, haj opral pe vudara deshuduj andyelura sas. Pe vudara anava sas iskirime, save *le Izraeleske shavenge deshuduje kunpanijange* anavaj {Ez 48,31; Avr 28,21}. 13 *Pe orienteski rig trin vudara, haj pe nordenoski rig trin vudara, haj pe sudnoski rig trin vudara, haj pe okidentoski rig trin vudara* {Ez 48,31-35}. 14 Le foroske zidos deshuduj fundicko barr sas, haj pe kodal le Bakreske deshuduje aposhtolenge deshuduj anava sas.

15 Kon manca vorbilas somnakuni trestija inkrelas ande pesko vast {Ez 40,3}, ke te vazarel le foros, haj kodaleske vudara haj zidos. 16 Le foros pekh shtar rigako than kerdine {Ez 43,16}, haj lesko lunzhipe kabor sas, sar lesko bulhipe. Vazarisardas le foros le somnakune trestijasa: deshuduj miji shtadiumo sas. Lesko lunzhipe, uchipe haj bulhipe jekhtuno sas. 17 Vazarisardas vi leske zidon: Shel thaj shtarvardesh thaj shtar kuja, kathar o manush, bake kathar le andyelosko ginavjpe. 18 O zido anda jashpikano barr sas; o foro pale axtom somnakuno, sar anda glazha te avilino. 19 Le foroske fundicka barr {Iz 54,11-12} sa kuchikane barrenca sas pherdo. O angluno fundicko barr jashpisho, o dujto, zafiro, o trito kalcedono, o shtarto shmaragdo, 20 o panzhto sardonixo, o shovto karneolo, o eftato krizolito, o oxtoto berillo, o ijjato topazo, o deshto krizoprazo, o deshujekhto jacinto, o deshudujto ametisto sas. 21 Le deshuduj vudara deshuduj bisora, haj jekh-jekh vudar anda jekh-jekh kuchikano bisoro tordyolas. Le foroski vujica anda uzho somnakj sas, sar e perdal dikhli glazha.

22 Khangeri chi dikhlom ande leste, ke o Raj, o sagutnokerimasko Del si leski khangeri, haj o Bakro. 23 Le foros chi trubujles chi kham, chi shonitiko, ke te fimlalisaren ande leste, ke le Devlesko fimlalipe fimlalisarelles {Iz 60,1.19}, haj leski phabardi o Bakro si. 24 Le populara ande lesko fimlalipe phiren, haj penge luvudyimata leste ingren la phuvake kraja. 25 Leske vudara chi phandaven andre sorrodyes, ke ratyi chi avna kothe. 26 Kothe ingren le popularonge luvudyimatan haj barvalipe {Iz 60,3.11}. 27 Chi ushtyaven kothe andre biuzhe, haj chi kodala, kon zhungalimata haj xoxavjimata pecisaren, numa kodal, kon andre si iskirime ande Bakreski trajimaski hartija.

22 1 Pala kodo sikadas mange le trajoske pajesko ab, savo ablyolas sar o krishtalo, haj so anda Devlesko haj Bakresko krajicko iskamin arakhadyilas haj shordyolas {Zak 14,8}. 2 Pe l*eski vujicako mashkar haj pe abesko solduj dolma le trajesko kasht* sas, savo deshuduvar *upajil frukto;* haj le kashteske *patra* le popularon *sastyaren* {Ez 47,12; Gen 2,9}, 3 Chi avla majbut armaja po foro, ba le Devlesko haj le Bakresko krajicko iskamin tordyol ande leste, haj leske slugi slugina leske. 4 Dikhena leski mosura {Salm 17,15}, haj pe lengo chikat avla lesko anav. 5 Chi avla majbut ratyi, haj chi trubula len majbut phabardako fimlalipe, chi khamesko fimlalipe, ke o Raj, o Del fimlalisarela len, haj rajisarena sagutno-sagutnes {Dan 7,18}.

Le dikharesko chacharipe haj andreagorimaske ferimata: 22,6-21

6 Atunchi kade das duma mande: „Kadal alava chaikanes chachej, haj o Raj, le profetange duhongo Del bishaldas peske andyelos, ke te sikavel peske slugange sa kodo, soske na pa buteste trubuj te pecisardyoltar {Dan 2,28}. 7 Aketa, na pa buteste avotar {Zak 2,14}. Anandoj, kon andre inkrel kadala hertijake profecimaske alava!"

8 Me som o Janosh, kon ashundom haj dikhlom kadal. Pala soste ashundom haj dikhlom, tele burdosajlom angla andyeloske punre, kon mange kadal sikadas, ke te luvudyisarav les. 9 Ba voj kdo

phendas mange: „Le sama, na ker! Ke me slugicko amal som tuke, haj tye phralenge, le profetange, haj kodalenge, kon andre inkren kadala hartijake profecimaske alava. Le Devles luvudyisar!”

10 Pala kodo kade das duma: „Na stemplosar tele la hertijake profecimaske alava, ke e vrama pashe si! **11** Kon dosh kerel, kodo mukh te kerel vi majdur dosh, haj kon melaloj, te avel inke majmelalo, ba kon chachoj, te avel inke majchacho, haj o sunto te avel inke majsunto!

12 Aketa, na pa buteste avotar **{Zak 2,14}**, haj muro potyinipe manca si, ke te potyinav sakoneske kathar leske trabi, sar perelpe **{Iz 40,10G; Salm 28,4}**. **13** Me som o Alfa haj o Omega, o angluno haj o paluno **{Iz 44,6}**, o anglalipe haj o agoripe. **14** Anandej, kon thoven penge gada ande Bakresko rat, ke saktimo te avel len pe trajosko kasht, haj perdal pa vudara, andre te zhan ando foro! **15** Avri kathar le zhuklenca, tilarenca**, marhisardenca, le mudarenca, le fetishon kamlenca, haj sakonesa, kon o xoxavjipe kamel haj kerel!

16 Me o Jezush, bishaldom mure andyelos, ke angla tumende chacharipe te kerel pa kadal ande eklezhiji. Me som le Davideski rikita haj o nyevo barilipe, o fimlalo zorimaskocherhaj!”

17 O Duho haj e piramnyi kade del duma: „Avtar!” Haj kon ashunelles, vi kodo phenel: „Avtar!” **{Iz 55,1}** Kon trushajvel, te aveltar; haj kon kamel, te bolel ive anda trajesko paji! **{Zak 14,8}**

18 Ke chacharipe keren angla sakoneste, kon ashunel kadala hertijake profecimaske alava: Varikon pashe te shol kaj kadal variso, pe kodol o Del kodal prikezhimata mukel, so tele si iskirime ande kadi hertija. **19** Haj kana varikon lela variso **{DKris 4,2; 29,20}** anda kadala hertijake profecimaske alava, kathar kodo o Del lela leski rig anda trajosko kasht **{Gen 2,9}**, anda sunto foro, haj sa anda kodo, so tele si iskirime ande kadi hertija.

20 Kon chacharipe kerel sa pa kadal, kade del duma:

„Bater, na pa buteste avotar.”

”Amen. Avtar, Raja Jezush!”

21 Te avel amare Raj Jezush Kristoski gracija savorazhenenca! Amen.

RITKÁN ELŐFORDULÓ VAGY NYELVÚJÍTÁSI SZAVAK
UNYIVAR PHENDE HAJ SHIBNYEVJARDE ALAVA

ab	folyó
adarel	utasít
affer	nézeteltérés
afsari	tiszt
ajero	gőz
akvilno	sas
alav	szó, ige
alav-viacaripe	igehirdetés
alfabeto	ábécé
ambito	tornác
anandoj	boldog
ang	fő
angrashaj	főpap
ansuripe	házas
apono	alkony
arandimope	örökség
arando	örökös
arendasha	bérlők
articko	művészi
ashtyl	áldás
asvikarel	tagad
avlina	udvar
avucija	kincs
bajnarel	jelent
bansuri	fuvola
berando	gerenda
bero	hajó (bárka)
beshavri	magvető
betaljano	zászlóalj
bethar	inkább
biskopo	püspök
biznisari	kereskedő
bizniso	üzlet
blado	bosszú
blindo	szelíd
brancha	dárda (szigony)
brutalisho	kegyetlen
caverna	barlang
churatipe	váltság(díj)
dajno	cél
dhala	pajzs
dhunimo	tömjén
diakono	diakonus
dimata	adomány
disciplina	fegyelem
dolma	part
doro	óhaj

dosologia (luvudyisardigilyi)	dicsőítőének
drako	sárkány
drobovjipe	üdvözlet
dromedari	teve
duhoskomalyari	lelkipásztor
eklezhia	egyház
faltil	hiányzik
fanfari	harsona
farbol	fest
farizano	farizeus
feder	tökéletes
fetish	bálvány
financo	vámos
frukto	gyümölcs
generaciovo	nemzedék
genezaripe	teremtés
glasbashavlo	hangszer
gracija	kegyelem
gradyija	kerítés
grupo	csoport
gular	füge
hartikano	eretnek
imandimo	hűség
inbisarel	ajánl
inshtrumento	eszköz
intrika	ármány
jako	szokás
javro	láz
kaldope	gyász
kalsamo	torony
kamiripe	kovász
kashtari	ács
katnarel	kopog
khatrimo	veszély
khur	sarok (lábon)
kidya	kapa
kithara	hárfa
koldolardyol	megbotránkozik
konspiraciovo	összeesküvés
kontakto	kapcsolat
kristalo	kristály
kristiano	keresztény
kumhari	fazekas
kustik	szivárvány
labilish	ingadozó
ladinil	rúg
larimo	háború
lathovnil	függ (lóg)
legatari	követ

literatura	irodalom	
liturgia	szertartás	
luno	sarló	
luvudyipe	dicsőítés	
lyugo	zuzmara	
manoblo	szellem (tudati)	
mara	tenger	
materia	anyag	
metafora	szókép	
mom	viasz	
moral	erkölcs	
mudvar	fegyver	
murtikano	pogány	
nacionalnicko	nemzeti	
nagrivo	polgár	
nashtil	tilt	
niso	sziget	
netano	vezér	
nordeno	észak	
notari	jegyző	
numero	szám	
obijekto	tárgy	
ofecija	hivatal	
okidento	nyugat	
oriento	kelet	
pansliga	szálka	
para	láng	
parabola	példázat, példa	beszéd (hasonlat)
paralelo	párhuzamos	
paralizano	béna	
patyol	megérik	
paxando	képmutató	
pedo	állat	
phivlyi	özvegyasszony	
phuro	öreg, presbiter	
pisanoxudro	pókháló	
pleme	hullám	
pluvialo	köntös	
podya	havi vérzés	
postila	prém	
prastavel	vágtat	
prefekto	helytartó	
profecipe	jóslat	
rang	szín	
rebellish	lázadó	
reptansho	csúszómászó	
rig	oldal	
rikita	gyökér	
rinyiko	vese	
rispisarel	szór	

rivalizalipe	versengés
ropnarel	ültet
rusaja	pünkösd
saktimo	hatalom
salchin	fűzfa
salmo	zsoltár
samtalo	sík
sansarel	sóhajt
sarkafimo	áldozat
sarovo	tó
sazdel	fenyít (büntet)
shuraknoj	biztos
shuvnarel	evez
sikar	zsákmány
silenco	csend
sinap	mustár
sirastrumo	sisak
skundo	tábla
snopo	kéve
socialno	társadalmi
speranta	remény
spiko	kalász
spondya	szivacs
spuma	tajték
stanbo	oszlop
stemplo	pecsét
strafin	villám
suchil	csavar (teker)
sudno	dél (földrész)
sunna	kábulat
svado	íz
svagaripe	(be)fogadás (vendégé)
svato	tanács (ülés)
tajna	titok
taksha	adó
taloj	szájpadlás
tang	szűk
tannarel	feszít
tarzumo	mérleg
teatro	színház
thur	kürt (trombita)
tido	szöcske
tiknarel	(be)olt
tilari	varázsló
tilarimo	varázslás
tinzosajvel	megdermed
tofna	ajándék
toleransho	türelmes
tradicija	hagyomány
transo	önkívület

trestija	nád
tufano	vihar
turbato	vad
upaj	termés
utarimo	válasz
utera	méh (testrész)
utsara	buzgók
varo	seb
vatyipe	panasz
vazarel	mér
vechina	szomszéd
vegetato	növényzet
vepreso	csipkebokor
vering	lánc
viaca	hír
viktornope	győzelem
visvarimo	bizalom
vizital	látogat
vladipe	parancs
vortako	barát
xudro	háló
zebil	késik
zhelya	sors
zhov	árpa